

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No:1972’de
Kayıtlı MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR (Vr.1^b-80^a)
(İnceleme-Metin)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ÇOLAK

İstanbul 2013

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

**Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No:1972’de
Kayıtlı MECMŪ‘A-İ EŞ‘ĀR (Vr.1^b-80^a)
(İnceleme-Metin)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet ÇOLAK

TEZ DANIŞMANI : Doç. Dr. Ömer Zülfe

İstanbul 2013

TEZ ONAY SAYFASI

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek lisans öğrencisi Ahmet ÇOLAK'ın "Topkapı Sarayı Kütüphanesi Revan No:1972'de Kayıtlı Mecmû'a-i Es'ar (vr.1b-80a) (İnceleme-Metin)" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak oy birliği / ay-çektığı ile başarılı bulunmuştur.

İmza

Tez Danışmanı : Doç.Dr. Ömer ZÜLFE
Üniversitesi : Marmara Üniversitesi

Üye : Prof.Dr. Nihat ÖZTOPRAK
Üniversitesi : Marmara Üniversitesi

Üye : Doç.Dr. Ş. Can ERDEM
Üniversitesi : Marmara Üniversitesi

.....

.....

.....

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..01.../03.../2013 tarih ve ..2013/12-5... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Gülşen SEYHAN ALIŞIK
Müdür

İÇİNDEKİLER

İçindekiler	I
Önsöz	II
Özet	V
Abstract.....	VI
Çeviriyazı Alfabesi	VII
Kısaltmalar Ve İşaretler	VIII
1.GİRİŞ	IX
I.Klasik Türk Edebiyatında Mecmuaların Önemi Ve Yeri	VIII
II.Mecmû'â-ı Eş'âr	X
2.Mecmû'a-ı Eş'âr (1 ^b -80 ^a Varakları Hakkında)	XII
I.Mecmuada Yer Alan Şairler	XII
Tablo 1: Şair Ve Şiirlerle İlgili Bilgiler	XII
Tablo 2: Şairler Dizini	XIX
II.Mecmuada Yer Alan Şairler	
Bu Şairlere Ait Şiir Türleri ve Şiir Sayıları	XXIII
III.Nazım Türlerine Göre Şiir Sayıları	XXVII
IV.Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri	XXVII
V.Mecmuada Olup Divanlarda Yer Almayan Şiirler	XXIX
VI.Mecmuada Karşılaşılan Bazı Problemler	XXXIV
3.Mecmû'a-ı Eş'âr (1 ^b -80 ^a Varaklarının Transkripsiyonlu Metni)	1
Kaynaklar	399
Sonuç	408
Öz Geçmiş	409
Örnek Metinler.....	410

ÖNSÖZ

Uzun yıllar içerisinde, farklı kültürlerle iç içe; farklı din, dil ve ırklara sahip insanların bulunduğu bir devlet olarak Osmanlı Devleti çok farklı coğrafyalarda hüküm sürmüştür. Bu farklılıkların sentezi ile oluşmuş geniş bir kültür ve miras hazinesi oluşmuştur.

Günümüze ulaşmış büyük hazinelerden en önemlileri sayılabilecek olanlar ise yazılı metinlerdir. İmparatorluğun her yüzyılına ait manzum ve mensur; edebi ve tarihi birçok metin günümüze ulaşmıştır.

Osmanlı Devleti'nin nihayetinden günümüze kadar bu metinler üzerinde araştırmalar yapılmış, kitaplar yazılmış; yüksek lisans ve doktora seviyesinde birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan onca çalışmaya rağmen arşivlerde ve kütüphanelerde, araştırmaya ve incelemeye haiz birçok yazma ve matbu eser, metin vs. bulunmaktadır. Bu metinler ve eserler hazinesi içerisinde en şanslı olanlar ise muhakkak ki biz Klasik Türk Edebiyatı araştırmacılarıyız. Araştırmaya ve incelemeye tâbî tutulabilecek yüzlerce divan, onlarca mesnevî, şuara tezkireleri, belagat kitapları, sözlükler ve mecmualar bu edebî miras içerisinde yer almaktadır.

Bu eserler içerisinde önemli bir konuma sahip; bazen yardımcı kaynak olarak kullanılabilen, bazen ise temel kaynak olarak karşımıza çıkan şiir mecmularından 405 varaktan oluşan “Topkapı Saray Kütüphanesi Revan 1972” numaralı şiir mecmuasının 1^b-80^a varakları incelememize temel alınmaktadır.

Çalışma giriş bölümü ile birlikte 3 ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümü, mecmuaların Klasik Türk Edebiyatı'ndaki yerini ve önemini anlatarak başlamaktadır. Bu bölümde genel mecmua tanımı, tasnifi ve mecmuaların faydaları yer almaktadır. Genel bilgiler verildikten sonra çalışmamızın temelini teşkil eden “Topkapı Saray Kütüphanesi Revan 1972” numaralı şiir mecmuasının genel özellikleri üzerinde durduğumuz kısım gelmektedir. Bunlar mecmuanın fiziki özelliklerinin anlatıldığı, içerisinde hangi şairlerin yer

aldığına dair bilgilerin verildiği ve hangi türden şiirlerin bulunduğunu belirten bilgileri kapsamaktadır.

Giriş bölümünden sonra yer alan ikinci bölümde ise mecmuanın çalışmış olduğumuz kısmı ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu bilgiler bölümümüzde yer alan 192 şiir ve bu şiirler hakkındadır. Bölümümüzde yer alan şairin şiir sayıları ve bu şiirlerin türleri belirtilmiştir. Şiirlerle ilgili istatistiki bilgiler verilmiş ve tablo oluşturulmuştur. Tabloda, şiirlerin mecmuadaki sıralaması, şairi, beyit ya da mısra sayısı, vezni ve bahri yer almaktadır. Bu bilgilere ek olarak ikinci bölümde hangi veznin kaç kez yer aldığı belirtilmiştir.

İkinci bölümün sonunda mecmua üzerinde hangi yöntemle çalıştığımızı belirten hususiyetler verilmiş; karşılaşılan problemler üzerinde durulmuştur.

Üçüncü ve son bölümde ise “Topkapı Saray Kütüphanesi Revan 1972” numaralı şiir mecmuasının 1^b-80^a arasında yer alan varakların transkripsiyonlu metni yer almaktadır. Şiirler mecmuadaki sırasına göre dizilmiştir. Her şiire ait olup mecmuada yer alan başlık, şiirin mecmuadaki numarası ile birlikte dipnotta gösterilmiştir. Aynı zamanda başlıkla birlikte şiirin hangi varakta olduğunu belirten varak numarası da bu dipnotta gösterilmiştir. Mecmuadaki şiirler, şairlerin daha önceden divanları çalışılmış olanlar ile karşılaştırıldıktan sonra aralarındaki farklılıklar beyit, bend ve mısra sayısı yazılarak ortaya çıkartılmıştır.

İncelememizin temel amacı istinsah edildiği dönemin bedî zevkini ortaya koyan şiir mecmualarından özenle hazırlanmış, geniş bir şair ve şiir potansiyeline sahip mecmuanın bize ait bölümünü hatalarımızla birlikte; şiir severlere, ilim dünyasına kazandırmak ve tanıtmaktır.

İncelememiz Klasik Türk Edebiyatı alanında yapılmış ve yapılacak olan araştırmalara faydalı olmasını temennî eder, bu mecmua üzerinde çalışma yapmamı öneren hocam Doç. Dr. Ömer Zül-

fe'ye desteğinden ve kazandırdığı şiir zevkinden dolayı teşekkürler ederim

Ayrıca tez çalışmamın başından sonuna kadar maddi ve manevi desteğini esirgemeyen sevgili Esra Torun'a ve mecmua içerisinde yer alan Farsça bölümleri okumamda yardımcı olan sayın Dr. Ümran Ay'a ve tezin kontrolünde yardım eden sayın Muzaffer Kılıç ve Abdurrahman Ferhat Muslukçu'ya şükranı bir borç bilir, teşekkür ederim.

Ahmet ÇOLAK

Kartal, 2013

ÖZET

Çalışmamız, “Topkapı Saray Kütüphanesi Revan 1972” numarada kayıtlı olan antoloji niteliğindeki şiir mecmuasının 1^b-80^a varaklarının transkripsiyonlu metninden ve bu metnin incelenmesinden oluşmaktadır. Transkripsiyonlu metnin hazırlanmasından sonra bu bölümün muhtevası hakkında inceleme tarafımızca yapılmıştır.

İstinsah tarihi hakkında bir bilgi yer almayan mecmua toplamda 405 varak olup divan tertibi üzere derlenmiştir. Mecmuada en fazla 16. yüzyıl şair ve şiirleri yer almaktadır. En fazla şiiri yer alan şairlerden ilk ikisi Bâkî ve Necâtî Bey’dir.

ABSTRACT

The study "Topkapı Saray Kütüphanesi Revan 1972" number stored in the nature of an anthology of poetry magazines 1^b-80^a consists of examining the transcribed text and the text pages.transcriptional analysis of the content of this section after the preparation of the text were made by us.

Copied information about the history and sofa are not included in the composition of magazines to leaf collected a total of 405. Ritual, more than 16 century poets and poems are included.The first two of the poets and poetry maximum Bâkî and Necati Bey.

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	A, a, E, e, ' ,
آ	Ā, ā, a
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ś, ś
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	H, h
خ	H, h
د	D, d
ذ	Z, z
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ş, ş
ص	Ş, ş
ض	Ž, ž, Đ, đ
ط	T, t
ظ	Z, z
ع	' ,
غ	Ğ, ğ
ف	F, f
ق	K, k
ك	K, k, G, g, Ñ, ñ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, Ū, ū, Ī, ī
ه	H, h, A, a, E, e
ي	Y, y, Ī, ī, Ī, ī

KISALTMALAR ve İŞARETLER

[]	Düzeltilme ve ekleme yapılan kısımlardır.
[....]	Mecmuda boş bırakılan kısımları ifade eder.
(?)	Anlamlaşılabilen beyitleri ifade eder.
Adı Geçen Eser	a.g.e.
Bakınız	Bkz.
Başlık	B
Cild	C.
Dîvân	D.
Gazel	G.
Kaside	K.
Mersiye	M.
Muhammes	Muh.
Murabba	Mr.
Musammat	Ms.
Müsebbâ	Msb.
Müseddes	Msd.
Revan 1972	R
Sayfa	s.
Sayı	S.
Şiir	Ş.
Tahmis	Th.
Taşîr	Tş
Tercî-Bend	Tb
Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi	DİA

1. GİRİŞ

Şiir mecmuaları Klasik Türk Edebiyatı çalışmalarının temelinde yer alan önemli edebi eserlerdir. Bundan dolayı mecmular üzerinde geniş çaplı araştırmaların yapılması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmalar neticesinde bir çok şiir ve şair gün yüzüne çıkarılmış olacaktır. Ortaya çıkartılan şiir ve şairler neticesinde Osmanlı Devleti'nin o dönemine ait sosyal ve kültürel bilgiler ilim dünyasına kazandırılacaktır.

I- KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALARIN ÖNEMİ VE YERİ

Mecmua Arapça bir kelime olup “cem” kökünden gelmektedir. Sözlüklerde ise “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi seçilmiş yazılardan meydana getirilip yazma kitap, dergi” şeklinde açıklanmıştır.¹¹ Edebiyat terimi olarak da defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap, şiir defteri anlamlarına gelecek şekilde kullanılmıştır.¹²

Mecmualar çeşitli amaçlar için farklı ölçütler gözetilerek oluşturulmuştur. Dolayısıyla da mecmualar farklı isimlendirmelere tabi tutulmuştur. Bunları Aydemir şu şekilde gruplamıştır: 1. Nazire mecmuaları, 2. Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları, 3. Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar, 4. Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar; taba-tet, ilahiyat gibi, 5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.¹³

Bizim inceleme alanımıza giren mecmua ise daha ziyade antoloji niteliğinde olup çeşitli türlerde şiirlerin yer aldığı şiir mecmuası türündendir. Şiir mecmuaları, Osmanlı şiiri çalışmalarında çok önemli bir konuma sahiptir. Bunlar bazen bir düzen üzere tertip edilmiş; bazen halk şiirinde yer alan cönklerde olduğu gibi anlık olarak şiirlerin kaydedilmesiyle oluşturulmuştur. Yazma eser bulu-

¹¹ Ferit DEVELLIOĞLU : *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat* : s.596.

¹² Günay KUT : *Dergah Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C:6 : s.170.

¹³ Yaşar AYDEMİR : “*Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü Ve Karşılaşılan Problemler*” : s.123.

nan kütüphanelerde Osmanlı Devleti'nin her dönemine ait birçok şiir mecmuası bulunmaktadır. Bunların bir kısmı bazen bir amaç gözetilerek, bazen amaçsız ; kimi zaman bir kâide ile düzenli olarak tertip edilirken, kimi zaman da amaçsız ve düzensiz bir şekilde derlenmiştir. Amacı ve gayesi ne olursa olsun şiir mecmuları Klasik Türk Edebiyatı'na katkısı ortadadır.

Mecmuaların bizlere sağlamış olduğu bu katkı ve faydalardan bir kaçını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Mecmualar, edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur, bazen de asıl kaynak olarak karşımıza çıkar.
- Mecmualar içerisinde barındırdığı şiir ve şairler derlendiği dönemin okuyucu zevkini bizlere sunar.
- Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış olan bir çok şair, şiir, tür ve belgede de mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları arasındadır.
- Dîvân tertip edememiş; bundan dolayı unutulmuş birçok şair ve bu şairlerin şiirlerini günümüze taşımaktadır.
- Dîvân tertip etmiş şairlerin dîvânlarına almadığı/alamadığı şiirlerini unutulmaktan kurtarmaktadır.

II- MECMŪ‘A-İ EŞ‘ÂR

Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları Bölümünde bulunan eser Revan 1972 numarada kayıtlıdır. Mecmuada istinsah tarihi ile ilgili bir kayıt bulunmamaktadır. Mecmuanın sonunda “İbrahim Halim” adına müstensih olabileceğine dair bir kayıt bulunmaktadır.

Nesih yazı ile üç sütun şeklinde yazılan eser toplamda 405 varaktır. Her sütunda 20 satır vardır. Aharlı kâğıt üzerine istinsah edilmiştir. 30x20cm ebadındadır. Kahverengi deri üzerine şemse ve mıkleb ciltlidir. Mıkleb kopmaması için içten daha sonra kuvvetlendirilmiştir. Şemsenin iki ucunda salbekler mevcuttur. Yazmanın kenarlarını kurt yemiştir.

Mecmuanın iç kapağında Sultan I. Mahmut'a (D.1696-Ö.1754) ait mühür bulunmaktadır. Ayrıca mühür dışında mecmua-

nın iç kapağında üç kayıt yer almaktadır. İlki, “eş’âr-ı cem’-i kaside hâ”; ikincisi Sultan I. Mahmut’un mührünün hemen altında “Harem-i hümayûn mecmâ’-ı eş’âr-ı şî’rî ve kasâid ü hatt, satır 20” ; üçüncüsü ise “Köprülüzâde Ahmed Paşa” şeklindedir. Sağ alt köşede ise eserin Topkapı Sarayı’na kayıt olduğuna dair yer alan kırmızı renkli “Topkapı Sarayı” kısmen silinmiş bir damga ile birlikte “232/30274” şeklinde bir kayıt mevcuttur.

İç kapakta ismi yer alan Köprülüzâde Ahmet Paşa ise Köprülü Mehmed Paşa’nın büyük oğludur. 1635 yılında doğmuştur. Karaçelebizâde Abdülaziz Efendi’den mülazım olup müderris olmuştur. Kabri İstanbul’da babasının yanındadır.¹⁴

Mecmuada : Ahmed Paşa, Necâtî, Bâkî, Nizâmî, Şeyhî, Yahyâ, Şerifî, Hayretî, Figânî, Aşıkî, Hasbî, fevrî, Hayalî, Afvî, Hafız, Rumî, Kadrî, Garibî, Katibî, Selman, Nûrî, Sultan Süleyman (Muhibbî), Remzî, Mihrî, Behiştî, Ali, Fidâyî, Usulî, Zihnî, Emrî, Derviş, Gedâyî, Râzî, Çeşmî, Rahmî, Gubarî, Askerî, Sualî, Cinanî, Nevî, Ulvî, Şühudî, İshak, Keşfî, Latifî, Günahî, Efserî, Şaydî, Hüdaî, Sabrî, Melâlî, Fazlî, Nazmî, Siyahî, Ahdî, Levhî, Belâî, Hatifî, Mürîdî, Nidâî, Firâkî, Selîkî, Nâbî, Hümâî, Asafî, Kiyasî, Sultan Murad, Şeyhî, Nesîmî, Habîbî, Hızır, Aklî, Caferî, Senâî, Halilî, Nazmî, Zâtî, Sunî gibi 15, 16, 17 ve 18. yüzyılda yaşamış olan şairlere ait şiirler yer almaktadır.

Her varakta üç sütun bulunup şiir mısraları alt alta yazılmıştır. Bir sütunda bitmeyen şiir daha sonraki sütundan devam ettirilmiştir. Şiirlerin başlıkları sarı mürekkeple yazılmıştır. Ayrıca başlıklarda olduğu gibi mahlasları belirtmek için mahlasların üstüne çizilen çizgide de sarı mürekkep kullanılmıştır. Fakat bazı şiirlerde başlık ya unutulmuş yada sarı mürekkeple yazılmamıştır. Aynı şekilde muhammeslerde, murabbalarda ve tercî-bendlerde tekrar eden beyit ve mısralar birkaç kez dışında genellikle kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

¹⁴ Mehmet SÜREYYA : Sicill-i Osmânî : C.I: s.209.

Mecmua mürettep bir dîvân şeklinde derlemiş olup dîvânda olduğu gibi sırası ile “kasideler”, “musammatlar” ve “gazeller” şeklinde devam etmektedir. Bölümler ise kendi içerisinde şiirlerin rediflerine göre alfabetik sıralanmıştır. Ayrıca şiirler genellikle redif ve kafiye gözetilerek sıralandığı gibi vezin de sıralamada bir ölçüt olarak kabul edilmiş, genel de aynı vezinli şiirler art arda istinsah edilmiştir.

2. MECMŪ‘A-İ EŞ‘ÂR (1^b-80^a VARAKLARI HAKKINDA)

Çalışmamızın ikinci bölümünde mecmuada incelememizin temelini oluşturan kısmı ele alınmaktadır. Mecmuada yer alan şairler ve şiirler hakkında bilgiler verilecek, muhteva ve şekil özellikleri belirtilecektir.

I- MECMUADA YER ALAN ŞAİRLER:

Mecmuada ki bölümümüzde toplamda 192 adet şiir yer almaktadır. Bu şiirler 75 farklı şaire aittir. Şair ve şiir tablosu şu şekildedir:

Tablo 1: Şair ve Şiirlerle İlgili Bilgiler.

Şiir numarası	Şairi	Şiir Türü	Beyt/Mısra Sayısı	Bend Sayısı	Şiirin Vezni	Bahri
1	Bâkî	Kaside	41		fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün	Remel
2	Zâtî	Kaside	38		fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün	Remel
3	Ahmed Paşa	Kaside	57		fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün	Remel
4	Necâtî Beg	Kaside	56		fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün	Remel
5	Bâkî	Kaside	34		fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün	Remel

6	Nizâmî	Kaside	48	mef'ûlû fâ'ilâtün mef'ûlû fâ'ilâtün	Muzârî
7	Şeyhî	Kaside	49	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
8	Ahmed Paşa	Kaside	46	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
9	Bâkî	Kaside	46	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
10	Necâtî Beg	Kaside	44	mef'ûlû mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün	Hezec
11	Ahmed Paşa	Kaside	53	mef'ûlû mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün	Hezec
12	Yahyâ Beg	Kaside	41	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
13	Bâkî	Kaside	34	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
14	Necâtî Beg	Kaside	33	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
15	Şerifî	Kaside	35	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
16	Hayretî	Kaside	36	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
17	Bâkî	Kaside	38	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
18	Necâtî Beg	Kaside	39	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
19	Yahyâ Beg	Kaside	48	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
20	Şeyhî	Kaside	44	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
21	Bâkî	Kaside	55	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
22	Necâtî Beg	Kaside	38	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
23	Hayretî	Kaside	85	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
24	Yahyâ Beg	Kaside	39	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
25	Figânî	Kaside	22	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
26	Bâkî	Kaside	41	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
27	Bâkî	Kaside	36	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
28	Hayretî	Kaside	35	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
29	Yahyâ Beg	Kaside	28	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
30	Bâkî	Kaside	54	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
31	Necâtî Beg	Kaside	44	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
32	Nizâmî	Kaside	51	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
33	Ahmed Paşa	Kaside	48	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
34	Şeyhî	Kaside	35	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
35	Bâkî	Kaside	36	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
36	Şeyhî	Kaside	23	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
37	Bâkî	Kaside	31	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
38	Necâtî Beg	Kaside	45	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
39	Ahmed	Kaside	49	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes

	Paşa					
40	Nizâmî	Kaside	43		mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
41	Yahyâ Beg	Kaside	35		fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
42	Bâkî	Kaside	47		mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
43	Yahyâ Beg	Kaside	39		fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
44	Bâkî	Kaside	23		mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
45	Figânî	Kaside	39		fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
46	Emrî	Kaside	30		fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
47	Aşıkî	Kaside	31		fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
48	Bâkî	Tercî-bend	39	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
49	Azîzî	Kaside	47		fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
50	Bâkî	Mersiye	56	7	mef'ûlû fâ'ilâtü mef'ûlû fâ'ilün	Muzârî
51	Necâtî Beg	Tercî-bend	40	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
52	Yahyâ Beg	Tercî-bend	35	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
53	Bâkî	Muhammes	40	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
54	Necâtî Beg	Kaside	38		mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
55	Figânî	Kaside	27		mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
56	Necâtî Beg	Kaside	43		fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
57	Yahyâ Beg	Tercî-bend	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
58	Necâtî Beg	Tercî-bend	57	7	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
59	Rahmî	Tercî-bend	50	5	mef'ûlû mefâ'ilün mef'ûlün fe'ûlün	Hezec
60	Bâkî	Tahmis	30	6	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
61	Fevrî	Müsebbâ	35	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
62	Hasbî	Tahmis	50	10	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
63	Yahyâ Beg	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
64	Fevrî	Müsebbâ	49	7	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
65	Mehmed Çelebi	Muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
66	Cenâbî Paşa	Tahmis	30	6	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
67	Fevrî	Tercî-bend	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
68	Askerî	Tercî-bend	63	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
69	Ahmed Paşa	Muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
70	Hayâlî Beg	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
71	Afvî	Tercî-bend	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
72	Fevrî	Müsebbâ	35	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel

73	Afvî	Tercî-bend	15	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
74	Hâfiz-ı Rûmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
75	Şâhî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
76	Kadrî	Muhammes	25	5	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
77	Fazlî	Tahmis	35	7	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
78	Garîbî	Tahmis	25	5	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
79	Katîbî	Tahmis	25	5	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî
80	Selman	Muhammes	35	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
81	Selman	Muhammes	40	8	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
82	Hayâlî Beg	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
83	Hayâlî Beg	Murabba	28	7	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
84	Nûrî	muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
85	Muhibbî	Muhammes	35	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
86	Muhibbî	Muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
87	Hayretî	Tahmis	35	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
88	Nazmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
89	Remzî	Muhammes	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
90	Mihri	Muhammes	35	7	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
91	Muhibbî	Muhammes	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
92	Ca'fer Çelebi	Murabba	28	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
93	Behiştî	Murabba	28	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
94	Behiştî	Muhammes	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
95	Âlî	Muhammes	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
96	Bâkî	Muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
97	Yahyâ Beg	Muaşşer	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
98	Behiştî	Muhammes	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
99	Su'ûdi	Muhammes	25	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
100	Su'ûdi	Muhammes	30	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
101	Makâlî	Muhammes	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
102	Su'ûdi	Muhammes	25	5	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
103	Aşkî	Muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
104	Bâkî	Muhammes	30	6	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
105	Behiştî	Muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
106	Figânî	Muhammes	25	5	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzârî

107	Zihni	Tahmis	25	5	mef'ûlû fâ'ilâtû mefâ'ilû fâ'ilûn	Muzârî
108	Ziyâyî	Muhammes	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
109	Fedâyî	Muhammes	25	5	fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilûn	Remel
110	Usûlî	Tercî-bend	54		fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
111	Emrî	Murabba	20	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
112	Resmî	Tahmis	35	7	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
113	Ahmed Paşa	Murabba	36	9	mef'ûlû mefâ'ilû mefâ'ilû fe'ûlûn	Hezec
114	Râzî	Muhammes	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
115	Dervîş	Murabba	20	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
116	Dervîş	Murabba	20	5	fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilûn	Remel
117	Gedâyî	Murabba	20	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
118	Necâtî Beg	Murabba	36	9	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
119	Esîrî	Murabba	16	4	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
120	Gammî	Tercî-bend	24	6	fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilûn	Remel
121		Sual-Cevab	4	8	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
122	Garîbî	Murabba	30	6	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
123	Rahmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
124	Emrî	Tahmis	25	5	mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn	Hezec
125	Usûlî	Tahmis	30	6	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
126	Çeşmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
127	Gubârî	Tercî-bend	35	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
128	Çeşmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
129	Çeşmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
130	Çeşmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
131	Çeşmî	Tahmis	25	5	mef'ûlû fâ'ilâtûn mef'ûlû fâ'ilûn	Muzârî
132	Askerî	Tercî-bend	154	17	fâ'ilâtûn mefâ'ilûn fâ'ilûn	Hafif
133		Müseddes	15	3	fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilûn	Remel
134	Hatâyî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
135	Sultan Mustafa	Tercî-bend	30	6	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
136	Rahmî	Müseddes	15	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
137	Emrî	Tercî-bend	20	5	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
138	Hayretî	Müsebbba	35	7	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
139	Hayretî	Müseddes	30	10	fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn	Remel
140	Cinânî	Tahmis	25	5	fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilâtûn fe'ilûn	Remel

141	Hayretî	Tahmis	35	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
142	Cinânî	Tahmis	30	6	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
143	Cinânî	Tahmis	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
144	Hayretî	Tahmis	75	15	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
145	Ulvî	Tahmis	25	5	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri
146	Şuhûdî	Tahmis	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
147	Yahyâ Beg	Tercî-bend	30	6	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
148	İshak	Tercî-bend	50	5	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	Müctes
149	İshak	Murabba	28	7	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
150	İshak	Murabba	28	7	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
151	Nazmî	Murabba	20	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
152	Hayretî	Murabba	24	6	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
153	Bâkî	Tahmis	30	6	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
154	Hayretî	Murabba	28	7	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
155	Bâkî	muhammes	40	8	mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	Muzâri
156	Rahmî	Tahmis	25	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
157	Bâkî	Tahmis	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
158	Keşfi	Tahmis	25	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
159	Siyâhî	Tahmis	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
160	Nevâyî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
161	Saydî	Tahmis	25	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
162	Saydî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
163	Efserî	Tahmis	25	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
164	Günâhî	Tahmis	35	7	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
165	Sabrî	Tercî-bend	15	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
166	Hüdâyî	Müseddes	15	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
167	Ulvî	Tercî-bend	20	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
168	Şem'î	Murabba	36	9	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
169	Saydî	Tahmis	25	5	fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	Remel
170	Mahremî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
171	Hilâlî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
172	Şerîfî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
173	Nazmî	Tahmis	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel
174	Fazlî	Tahmis	25	5	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	Hezec
175	Siyâhî	Muhammes	25	5	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	Remel

176	Ahdî	Tahmis	25	5	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	Remel
177	Ahdî	Tahmis	25	5	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Remel
178	Hâfız-ı Rûmî	Tahmis	25	5	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Remel
179	Levhî	Tahmis	25	5	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Remel
180	Ahdî	Tahmis	25	5	mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Hezec
181	Ahdî	Tahmis	25	5	mef' ülü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ülün	Hezec
182	Rahmî	Tahmis	25	5	mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Hezec
183	Muidî	Taştîr	25	5	mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Hezec
184	Ahdî	Tahmis	25	5	mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Hezec
185	Azerî	Müseddes	15	5	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Remel
186	Azerî	Müseddes	15	5	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	Remel
187	İlâhî	Tercî-bend	20	5	fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün	Remel
188	Rahmî	Müseddes	15	3	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Remel
189	Ahdî	Tahmis	25	5	mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün mefâ' ilün	Hezec
190	Keşfi	Tahmis	25	5	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Remel
191	Şerîfî	Tahmis	25	5	fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün	Remel
192	Belâyî	Tahmis	25	5	mef' ülü mefâ' ilün mef' ülü mefâ' ilün	Hezec

Tablo 2: Şairler Dizini.

Şair İsmi	Şiir Numarası
Afvî	71, 73
Ahdî	176, 177, 180, 181, 184, 189
Ahmed Paşa	3, 8, 11, 33, 39, 69, 112, 113
Âlî	95
Askerî	68, 132
Aşkî	103
Aşıkî	47
Azerî	185, 186
Azîzî	49
Bâkî	1, 5, 9, 13, 17, 21, 26, 30, 35, 37, 42, 44, 48, 50, 53, 60, 96, 99, 104, 109, 140, 153, 155, 157
Basîrî	190
Behîştî	93, 94, 98, 105
Belâyî	192
Ca'fer Çelebi	92, 158,
Câmi'î	169,
Celîlî	130,
Cenâbî	66
Mahlassız şiirler	121, 133
Cinânî	140, 142, 143,
Çeşmî	126, 128, 129, 130, 131
Dervîş	115, 116
Efserî	163,
Emrî	46, 111, 124, 137
Enverî	134,

Esîrî	119
Fazlî	77, 161, 174,
Fedâyî	109
Fevrî	61, 64, , 67, 72, 142, 177
Figânî	25, 45, 55, 101, 106
Fuzûlî	65
Gammî	120
Garîbî	78, 122,
Gedâyî	117
Gubârî	127
Günâhî	164,
Hâfız-ı Rûmî	74, 178,
Hasbî	62
Hatâyî	134,
Hâverî	146
Hayâlî Beg	66, 70, 82, 83, 123, 179, 182
Hayretî	16, 23, 28, 74, 87, 138, 139, 141, 144, 152, 154, 164,
Hüdâyî	166,
İbrâhîm Paşa	82
Îlâhî	187
İlmî	181,
İshak	148, 149, 150, 175, 180
Kadrî	76
Kâmî	108
Katibî	79, 108
Keşfî	158, 190
Latîfî	159,

Levhî	179,
Mahremî	170
Makâlî	101, 107
Mehmed Çelebi	65
Hilâlî	171
Mihri	90
Mu'idi	183,
Muhibbî	60, 63, 70, 85, 86, 91, 95, 96, 126,128,129, 191
Nazmî	88, 151, 173,
Necati Beg	4, 10, 14, 18, 22, 27, 31, 38, 51, 54, 56, 58, 89, 90, 118, 145,153, 156, 163, 171, 183,
Nesîmî	87, 125, 141,
Nev'î	143,
Nevâyî	160,
Nişânî	124,
Nizâmî	6, 32, 40, 178
Nûrî	84
Rahmî	59, 123,136,156, 182, 184, 188
Râzî	114
Remzî	89
Resmî	112
Sabrî	165,
Saydî	161,162, 169
Selîkî	172, 176,
Selman	80, 81
Seyfî	172
Siyâhî	159,175,

Su'ûdî	99, 100, 102
Sultan Murad	157,
Sultan Mustafa	135
Sultan Selim	88, 104, 155,170, 173,
Sürûrî-i Acem	170
Şâhî	75,131,
Şem'î	160, 162, 168,
Şerîfî	15, 172,191
Şeyhî	7, 20, 34, 36
Şühûdî	146
Ulvî	145,167
Usulî	110, 125,
Yahyâ Beg	12, 19, 24, 29, 41, 43, 52, 57, 63, 91, 97, 102, 147, 189, 192
Zâtî	2, 100, 174
Zihnî	107
Ziyâyî	108

II- MECMUADA YER ALAN ŞAİRLER; BU ŞAİRLERE AİT ŞİİR TÜRLERİ VE ŞİİR SAYILARI:

Mecmuanın belirli bir kısmını incelememize esas olarak kabul ettiğimiz için mecmuada yer alan bütün şiir türleri çalışmamızda yer almamaktadır. Daha ziyade dîvânlarda kaside ve musammat bölümlerinde yer alan şiir türleri bulunmaktadır. Bundan dolayı bölümümüz bir kaside mecmuası, tercî-bend mecmuası, tahmis mecmuası, muhammes mecmuası vs. hüviyetine sahiptir. Mecmuada 10 farklı nazım türünde şiir bulunmaktadır.

Bu türlerden ilki olan kasîde, “niyet etmek, yaklaşmak” anlamlarına gelen “kasada” kökünden gelen arapça bir kelimedir. Bir kişiği övmek yada şiir karşılığında yardım dilemek için yazılan şiirlere denir. Kasideler kendi içlerinde nesîb, girizgah, medhiyye, fahriye ve dua gibi bölümlere ayrılmaktadır.¹⁵

Klasik Türk Edebiyatı’nın başlangıcından sonuna kadar gazel ile birlikte en çok tercih edilen tür olmuştur. Gazel şairin iç dünyasına hitap ettiği için; kaside ise şairlerin geçim kaynağı olması nedeniyle çok tercih edilegelmiştir. Hemen hemen her şair kaside nazm etmiş; kasidelerle ilgili mecmualar oluşturulmuştur.¹⁶

Tercî-bend de diğer nazım şekilleri gibi çok kullanılmıştır. Bendler ile yazılan tercî-bend na’t, tevhid gibi dini konuların yanında medhiye, hiciv, hayattan ve felekten şikayet konularında nazm edilmiştir.

Muhammes, Arapça “hams” kökünden gelmektedir. “Beşli, beş katlı” anlamına sahiptir. Musammat başlığı altında bendlerden oluşan bir nazım şeklidir¹⁷

Tahmis ise önceden beyitlerle yazılmış bir manzumenin her beytinin önüne üç mısra eklenerek meydana getirilir. Tahmis, Türk edebiyatında en çok tercih edilen nazım şekillerinden birisidir. Ge-

¹⁵ Haluk İPEKTEN : Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz : s. 38.

¹⁶ Murat Ali KARAVELİOĞLU : Mecmû-i Kasâid-i Türkiyye : 2011.

¹⁷ . Ayrıntılı bilgi için bkz.Mustafa ERDOĞAN : Türk Edebiyatında Muhammes : Yüksek Lisans Tezi : 1997.

nellikle gazeller tahmis edilmekle birlikte gazeller dışında da tahmis edilen nazım şekilleri mevcuttur. Şair isterse başkasının gazeli- ni tahmis edebildiği gibi; daha önceden kendisinin yazmış olduğu gazeli de tahmis edebilmektedir.¹⁸

Murabba, “dört köşeli, dörtlü” anlamına gelmektedir. Edebî olarak ise dörder mısralık bentlerin birleşmesinden oluşur. Her konuda murabba yazılabilmektedir. Ancak dinî ve didaktik konular ile övgü, yergi gibi konularda daha çok tercih edilen mevzulardır..¹⁹

Müseddes, aynı vezinde altışar dizelik bentlerden oluşan nazım şeklidir. Felsefî ve tasavvuf konuları müseddeslerde en çok tercih edilen konulardır.

Müsebbâ, yedi mısralı bentlerden oluşur. Nadir tercih edilen nazım şekillerindendir.

Muaşşer ise on dizeli bentlerden oluşur. Sık tercih edilmeyen bir nazım şeklidir.

Taştir, herhangi bir şairin beyit esası ile kurulmuş olan manzumesinin her beytini ikiye ayırıp ortalarına dizeler koyarak oluşturulur.

Bu nazım türlerinin dışında bir adet de soru-cevap şekilde nazm edilmiş bir şiir yer almaktadır. Dört mısralık bendlerden oluşan şiirin bir bend soru; diğer bend ise cevap şeklindedir.

Alfabetik olarak, şairlere ait şiir türleri ve sayıları şu şekildedir.

- **Afvî** : Afvî’ye ait 2 tercî-bend bulunmaktadır.
- **Ahdî** : Ahdî’ye ait 5 tahmis bulunmaktadır.
- **Ahmed Paşa** : Ahmed Paşa’ya ait 5 kaside, 1 muhammes ve 1 murabba bulunmaktadır.
- **Âlî** : Âlî’ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.

¹⁸ Mustafa ERDOĞAN : a. g. e: s. 20.

¹⁹ İskender PALA : Divân Edebiyatı : s. 82.

- **Askerî** : Askerî'ye ait 2 tercî-bend bulunmaktadır.
- **Aşıkî** : Aşıkî'ye ait 1 kaside bulunmaktadır.
- **Aşkî** : Aşkî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Azerî** : Azerî'ye ait 2 müseddes bulunmaktadır.
- **Azîzî** : Azîzî'ye ait 1 kaside bulunmaktadır.
- **Bâkî** : Bâkî'ye ait 13 kaside, 5 muhammes, 3 tahmis ve tercî-bend bulunmaktadır.

- **Behîştî** : Behîştî'ye ait 3 muhammes ve 1 murabba yer almaktadır.

- **Belâyî** : Belâyî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Ca'fer Çelebi** : Ca'fer Çelebi'ye ait 1 murabba bulunmaktadır.

- **Cenâbî Paşa** : Cenabî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Cinânî** : Cinânî'ye ait 3 tahmis bulunmaktadır.
- **Çeşmî** : Çeşmî'ye ait 5 tahmis bulunmaktadır.
- **Dervîş** : Dervîş'e ait 2 murabba bulunmaktadır.
- **Efserî** : Efserî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Emrî** : Emrî'ye ait 1 kaside, 1 murabba, 1 tahmis ve tercî-bend bulunmaktadır.

- **Esîrî** : Esîrî'ye ait 1 murabba bulunmaktadır.
- **Fazlî** : Fazlî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Fevrî** : Fevrî'ye ait 3 müsebbâ ve 1 tercî-bend bulunmaktadır.

- **Fedâyî** : Fedâyî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Figânî** : Figânî'ye ait 3 kaside ve 1 muhammes bulunmaktadır.

- **Gammî** : Gammî'ye ait 1 tercî-bend bulunmaktadır.
- **Garîbî** : Garîbî'ye ait 1 tahmis ve 1 murabba bulunmaktadır.

- **Gedâyî** : Gedâyî'ye ait 1 murabba bulunmaktadır.
- **Gubârî** : Gubârî'ye ait 1 tercî-bend bulunmaktadır.
- **Günâhî** : Günâhî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Hâfız-ı Rûmî** : Hâfız'a ait 2 tahmis bulunmaktadır.
- **Hasbî** : Hasbî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.

- **Hatâyî** : Hatâyî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Hayâlî Beg** : Hayâlî Bey'e ait 1 tahmis, 1 murabba ve 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Hayretî** : Hayretî'ye ait 3 kaside, 3 tahmis, 1 müsebbâ, 2 murabba ve 1 müseddes bulunmaktadır.
- **Hilâlî** : Hilâlî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Îlâhî** : Îlâhî'ye ait 1 tercî-bend bulunmaktadır.
- **İshak Çelebi** : İshak Çelebi'ye ait 1 tercî-bend ve 2 murabba bulunmaktadır.
- **Kadrî** : Kadrî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Katîbî** : Katîbî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Kelâmî** : Kelâmî'ye ait 1 muamma bulunmaktadır.
- **Keşfî** : Keşfî'ye ait 2 tahmis bulunmaktadır.
- **Levhî** : Levhî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Mahremî** : Mahremî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Makâlî** : Makâlî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Mehmed Çelebi** : Mehmed Çelebi'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Mihrî** : Mihrî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Muhibbî** : Muhibbî 'ye ait 3 muhammes bulunmaktadır.
- **Muidî** : Muidî'ye ait 1 taşîr bulunmaktadır.
- **Nazmî** : Nazmî'ye ait 2 tahmis ve 1 murabba bulunmaktadır.
- **Necâtî Beg** : Necâtî Bey'e ait 9 kaside, 2 tercî-bend ve 1 murabba bulunmaktadır.
- **Nevâyî** : Nevâyî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Nizâmî** : Nizâmî'ye ait 3 kaside bulunmaktadır.
- **Nûrî** : Nûrî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Rahmî** : Rahmî'ye ait 3 tahmis, 1 tercî-bend ve 2 müseddes bulunmaktadır.
- **Râzî** : Râzî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Remzî** : Remzî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Resmî** : Resmî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.

- **Sabrî** : Sabrî'ye ait 1 tercî-bend bulunmaktadır.
- **Saydî** : Saydî'ye ait 3 tahmis bulunmaktadır.
- **Selman** : Selman'a ait 2 muhammes bulunmaktadır.
- **Siyâhî** : Siyâhî'ye ait 1 tahmis ve 1 muhammes bulunmaktadır.
- **Sultan Mustafa** : Sultan Mustafa'ya ait 1 tercî-bend bulunmaktadır.
- **Su'ûdî** : Su'ûdî'ye ait 3 muhammes bulunmaktadır.
- **Şâhî** : Şâhî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Şeyhî** : Şeyhî'ye ait 4 kaside bulunmaktadır.
- **Şuhûdî** : Şuhûdî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Ulvî** : Ulvî'ye ait 1 tahmis ve 1 tercî-bend bulunmaktadır.
- **Usûlî** : Usûlî'ye ait 1 tercî-bend ve 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Yahyâ Beg** : Yahyâ bey'e ait 6 kaside, 3 tercî-bend, 1 tahmis ve 1 muaşşer bulunmaktadır.
- **Zâtî** : Zâtî'ye ait 1 kaside bulunmaktadır.
- **Zihnî** : Zihnî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır.
- **Ziyâyî** : Ziyâyî'ye ait bir tahmis bulunmaktadır.

III- NAZIM TÜRLERİNE GÖRE ŞİİR SAYILARI:

Mecmua daha öncede belirttiğimiz gibi mürettep dîvânda esas alınan sıralama gözetilerek şiirler yazılmıştır. Ancak biz mecmuanın ilk 80 varâğını çalıştığımızdan dolayı bütün türler bölümümüzde yer almamaktadır.

Mecmua mürettep dîvân şeklinde istinsah edilmekle birlikte bu düzene bazen riayet edilmemiştir. Kasidelerle başlayan mecmua; tercî-bend ile devam ederken yine ara ara kasidelere rastlamak mümkündür.

Mecmuanın bize ait olan bölümünde en fazla hacme sahip tür kasidedir. Toplam 51 kaside bulunmaktadır. Mecmuada kasideler dışında 62 tahmis, 27 muhammes, 21 tercî-bend, 17 murabba, 1 so-

ru-cevap, 7 müseddes, 4 müsebbâ, 1 taştir ve 1 muaşşer bulunmaktadır.

IV- MECMUADA YER ALAN ŞİİRLERİN VEZİNLERİ:

Mecmuadaki şiirlerde 11 farklı vezin kullanılmıştır. Bu vezinler ve kullanılış adedi aşağıdaki gibidir :

○ *Hafif*

Fâ'ilâtün mefâ'ilün fâ'lün (1 Kez)

- + - - / + - + - / - -

○ *Remel*

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün (96 Kez)

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (36 Kez)

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

○ *Muzâri'*

mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün (17 Kez)

- - + / - + - + / + - - + / - + -

mef'ûlü fâ'ilâtü mef'ûlü fâ'ilün (1 kez)

- - + / - + - + / + - - + / - + -

mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün (1 Kez)

- - + / - + - + / + - + / - + - -

mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilün (1 kez)

- - + / - + - - / + - + / - + -

○ *Hezec*

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün (4 Kez)

- - + / + - - + / + - - + / + - -

Mef'ûlü mefâ'ilün mef'ûlü mefâ'ilün (1 Kez)

- - + / + - + - / - - + / + - + -

Mef'ûlü mefâ'ilün mef'ûlün fe'ûlün (1 Kez)

- - + / + - - + / - - + / + - -

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün (24 Kez)

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

○ **Müctes**

Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün (11 Kez)

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

**V- MECMUADA OLUP DÎVÂNLARDA YER AL-
MAYAN ŞİİRLER:**

Mecmuada olup dîvânlarda olmayan şiirleri belirtirken mecmuada yer alan bilgiler esas alınarak yapılmaktadır. Bu bilgiler ise mecmuada yer alan her şiirin başındaki sarı mürekkep ile yazılmış başlıklar ve şiir içerisinde yer alan mahlaslardır. Müstensih bazen belirttiği kişiye ait olmayan şiirleri o şaire aitmiş gibi gösterebilmektedir. Tespit edilebilenler “*bu şiir bu şaire ait değildir*” şeklinde dipnotlarda belirtilmiştir.

Yukardaki kriterleri uygulayarak mecmuada olup dîvânlarda olmayan şiirleri kendi içerisinde ikiye ayırmaktayız.

İlki günümüzde tenkitli metni hazırlanmış dîvânlarda olmayan şiirlerdir. Bu dîvânlar kitap olarak basılmış, yüksek lisans ve doktora tezi olarak hazırlanmış dîvânlardır. Mümkün mertebe ulaşılabilen dîvânları kontrol edilmiştir. Eğer şiir dîvânda yoksa “*Bu şiir dîvânda yer almamaktadır*” şeklinde dipnotta belirtilmiştir

İkincisi ise, tenkitli metni hazırlanmamış yada hazırlanmış olsa dahi imkansızlıklar nedeni ile ulaşamadığımız ; bu sebeple de kontrol edemediğimiz şiirlerdir. Dîvânları daha önceden hazırlanmış olan şairlere ait dîvânlar ilgili şairden sonra dipnotta belirtilmiştir.

İki farklı dipnot yöntemi ile belirtilen şiir ve şairler şunlardır:

Afvî'ye ait iki adet tercî-bend yer almaktadır.

Ahdî'ye ait daha önce yayımlanmayan 6 tahmis bulunmaktadır.²⁰ Bu tahmisler Selikî, Fevrî, İshak Çelebi, İlmî ve Yahyâ

²⁰ Hasibe MAZIOĞLU : “Ahdî-i Bağdâdî ve Şiirleri” : Türk Dil Kurumu Belleten: S.7 : s.95-150 : Ankara 1978-1979 /Zülfü GÜLER : “Ahdî ve Gülşen-i Şucarâ Bibliyografyası ve Yayınlanmamış Şiirleri”: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi : C. 6 : S. 1-2 : s.107-119.

Bey'in gazellerine yazılmıştır. Ahdî'ye ait şiirler daha önce Mazı-oğlu ve Güler tarafından yayımlanmıştır. Ancak mecmuada yer alan şiirler her iki makalede de yer almamaktadır.

Ahmed Paşa Dîvânında yer almayan 1 muhammes ve 1 murabba yer almaktadır. Muhammes olarak 69 numaralı şiirin her bendinin son iki mısrası Ahmed Paşa Dîvânında gazel olarak yer almaktadır.²¹

Askerî'ye ait 2 tercî-bend bulunmaktadır.²²

Aşkî'ye ait 1 kaside yer almaktadır.²³

Azerî'ye ait 2 müseddes bulunmaktadır.

Azizî'ye ait 1 kaside bulunmaktadır.

Belâyî'nin Taşlıcalı Yahyâ Bey'in bir gazeline yazmış olduğu tahmis bulunmaktadır.

Cenâbî Paşa'ya ait bir tahmis yer almaktadır. Başlıkta Cenâbî'nin Hayâlî Bey'e yazmış olduğu tahmis şeklinde belirtilmektedir Fakat tahmisin Cenâbî Dîvânı'nda²⁴ yer almadığı gibi gazel de Hayâlî Bey Dîvânı'nda²⁵ yer almamaktadır.

Çeşmî'ye ait 5 tahmis bulunmaktadır. Bilindiği gibi Çeşmî, Gelibolulu Mustafa Âlî'nin ilk mahlasıdır. Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı'nda bu şiirler yer almamaktadır.²⁶ Bu tahmislerden 3'nü Muhibbî'nin gazeline, 1'i Celîlî'nin gazeline ve diğeri de Şâhî'nin gazeline yazılmıştır. Bu gazellerden Şâhî'ye ait olanı Şâhî Dîvânı'nda yer almamaktadır.²⁷

²¹ Ali Nihat TARLAN : Ahmed Paşa Divanı : G.525.

²² Ayrıntılı bilgi için bkz. : Halil KARAGÖZ : Askerî Dîvânı'nın Tenkitli Metni : Yüksek Lisans Tezi : 1997.

²³ Ayrıntılı bilgi için bkz. : İskender PALA : Aşkî, Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânı : Doktora Tezi : 1983./ AHMET Atilla ŞENTÜRK-Nurcan BOŞDURMAZ : Molla Aşkî Dîvân : 2012.

²⁴ Selim CİHAN : Cenâbî Paşa ve Dîvânı : Yüksek Lisans Tezi : 1992.

²⁵ Ali Nihat TARLAN : Hayâlî Bey Dîvânı : 1945.

²⁶ Kudret ALTUN : Gelibolulu Mustafa Âlî ve Dîvânı (Vâridâtü'l-Enkâ) : 1999.

²⁷ Tayyar GÜL : Dîvân-ı Şâhî : Yüksek Lisans Tezi : 2000./ Filiz KILIÇ : Şehzade Bayezid "Şâhî" Hayatı ve Dîvânı : 2000.

Derviş mahlası ile mecmuada 2 murabba mevcuttur.

Efserî'nin Necâtî Bey'in gazeline yazmış olduğu bir tahmis yer almaktadır.

Emrî'ye ait bir murabba bulunmaktadır.²⁸

Esîrî'ye ait bir murabba bulunmaktadır.

Fevrî'ye ait 3 müsebbâ ve 1 tercî-bend bulunmaktadır.

Fedâyî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.

Gammî'ye ait bir tercî-bend bulunmaktadır.

Garîbî'ye 1 murabba ve 1 muhammes yer almaktadır.²⁹

Gedâ'î'ye ait 1 murabba yer almaktadır.³⁰

Günâhî'nin Hayretî'nin gazeline yazmış olduğu bir tahmis bulunmaktadır.

Hâfız-ı Rûmî'ye ait Nizâmî'nin ve Hayretî'nin gazeline yazmış olduğu iki tahmis yer almaktadır.

Hasbî'ye ait bir muhammes yer almaktadır.

Hatâyî'ye ait Enverî'nin gazeline yazmış olduğu bir tahmis bulunmaktadır.³¹

Hayâlî Bey'e ait 1 murabba, İbrâhim Paşa'nın gazeline yazmış olduğu bir tahmis yer almaktadır.

Hilâlî'ye ait Necâtî Bey'in bir gazeline tahmis olarak yazılmıştır.

Îlâhî'ye ait 1 tercî-bend yer almaktadır.³²

Kadrî'ye ait 1 muhammes bulunmaktadır.³³

²⁸ Ayrıntılı bilgi için bkz. : M. A. Yekta SARAC : Emrî Dîvânı : 2002.

²⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Erhan TOSUN : Erbilli Âmâ Yusuf Garîbî Efendi : 2007.

³⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Janos ECKMAN : Dîvân-ı Gedâyî : İndiana University : Bloomington : 1971.

³¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Hüseyin ŞAHİN : Şah İsmail Hatayi Divanı Ve Diğer Hatayi Şiirleri : 2011./Cemal KURNAZ-Mustafa TATÇI : Ümmî Dîvân Şairleri ve Enverî : 2001.

³² Ayrıntılı bilgi için bkz. : İsmail HİKMET ERTAYLAN : İlâhî Divânı : 1961.

Kâtîbî'ye ait 1 tahmis bulunmaktadır. Bu tahmisin 5. bendi Ali Nihat Tarlan'ın eserinde yer almaktadır.³⁴

Keşfi'ye ait 2 tahmis bulunmaktadır. Bu tahmislerden biri Ca'ferî'ye ; diğeri ise Basirî'ye yazılmıştır.

Levhî'nin Hayâlî Bey'in gazeline yazmış olduğu bir tahmis yer almaktadır. Ancak Hayâlî Bey Dîvânı'nda³⁵ benzer gazel olmasına rağmen aynısı bulunmamaktadır.

Mahremî'ye air bir tahmis bulunmaktadır. Şiirin başlığında tahmis edilen gazelin Selîm'e ait gösterilmiştir. Ancak şiir Selim'e ait olmayıp Sürûrî'ye aittir.³⁶

Makâlî'ye ait bir muhammes yer almaktadır.

Mehmed Çelebi'ye ait bir muhammes yer almaktadır.

Muhibbî'ye ait dîvânında yer almayan iki muhammesi yer almaktadır.³⁷

Nazmîye ait 1 murabba ve 1 tahmis yer almaktadır.³⁸ Bu tahmis Selim'in gazeline yazılmıştır.

Nevâyî'nin Şem'î'nin bir gazeline yazmış olduğu tahmis yer almaktadır.

Nûrî'ye ait bir muhammes bulunmaktadır.³⁹

Râzî'ye ait bir muhammes bulunmaktadır.⁴⁰

Remzî'ye ait bir muhammes bulunmaktadır.

³³ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Mehmet KÜLAHOĞLU : Kadri, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni : 1997.

³⁴ Ali Nihat TARLAN : Şiir mecmualarında 16. ve 17. Asır Divan Şiiri Ulvî, Me'âlî, Nihânî, Feyzî, Kâtîbî: C.3 : s.87.

³⁵ ALİ NİHAT TARLAN : Hayâlî Bey Dîvânı : 1945.

³⁶ Saule ŞARİPBİKOVA : Acem Sürûrî ve Dîvânı'ncesi : Yüksek Lisans Tezi : s. 222.

³⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Coşkun AK : Muhibbî Dîvânı ; İzahlı Metin : 1987.

³⁸ Ziya AVŞAR: Edirneli Nazmî, Hayatı-Edebî Kişiliği-Eserleri, Türkî-i Bâsit ve Gazelleri Dışındaki Nazım Şekil ve Türleri : Yüksek Lisans Tezi : 1998.

³⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Ali Osman COŞKUN : Abdülâhad Nûrî Dîvânı : 2001

⁴⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Atike Kodaz OKUR : Râzî (Abdüllatif) Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni : Yüksek Lisans Tezi : 1994.

Sabrî'ye ait 1 tercî-bend yer almaktadır.⁴¹

Saydî'ye ait 3 tahmis bulunmaktadır. Bunlar Fazlî, Şem'î ve Câmî'î'nin gazellerine yazılmıştır. Fazlî'ye ait olan gazel Fazlî Dîvânı'nda yer almamaktadır.⁴²

Selman mahlası ile iki şiir yer almaktadır. Şiir başlıklarında her iki şiir içinde tahmis oldukları belirtilmektedir. Ancak şiirler tahmis olmayıp muhammestir.

Siyâhî'ye ait 1 muhammes ve 1 tahmis yer almaktadır. Tahmis Latîfî'nin gazeline yazılmıştır.

Sultan Mustafa (II.Mustafa)'ya ait olan 1 tercî-bend yer almaktadır.

Su'ûdî Mehmed'e ait 3 muhammes başlığı ile üç tahmis yer almaktadır. Bu tahmisler Bâkî, Zâtî ve Yahyâ Bey'in gazellerine yazılmıştır.

Şâhî mahlası ile 1 tahmis yer almaktadır. Mecmuanın kapsadığı yıllar içerisinde iki Şâhî mahlaslı şair yer almaktadır. Bunlardan ilki Kanûnî'nin oğlu Şehzâde Bâyezîd'dir (D.1526-Ö.1553). Diğeri ise Selim Giray'ın oğlu Şahin Giray'dır. Şehzâde Bâyezîd Dîvânı'nda 65 numaralı şiir yer almamaktadır.⁴³

Şerîfî'ye ait iki tahmis yer almaktadır. Bu tahmislerden 179 numaralı olanın başlığında “muhammes-i Şerîfî li gazel-i Selîkî” yazmaktadır. Ancak tahmis edilen gazelin mahlas beytinde geçen mahlas “Selîkî” olmayıp “Seyfî” şeklindedir. Bununla birlikte bahsi geçen gazel Selîkî Dîvânı'nda yer almamaktadır.⁴⁴ Diğer tahmis ise Muhibbî'nin gazeline yazılmıştır.

⁴¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Hasan KASIR : Sabrî Mehmed Şerif Dîvânı : Yüksek Lisans Tezi 1990.

⁴² Mustafa ÖZKAT : Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı : Yüksek Lisans tezi : 2005.

⁴³ Filiz KILIÇ : a.g.e. : 2000./ Tayyar GÜL : a.g.e : 2000

⁴⁴ Ömer ZÜLFE : On Altıncı Yüzyıl Şairi Selîkî ve Şiirleri : 2009.

Şuhûdî'nin Hâverî'nin gazeline yazmış olduğu bir tahmis yer almaktadır. Bu tahmis Şuhûdî Dîvânçesi'nde yer almamaktadır.⁴⁵

Zihnî'nin Makâlî'nin gazeline yazmış olduğu bir tahmis yer almaktadır. Kaynaklarda Zihnî mahlası ile 19 şairin şiir yazmış olmasından dolayı bu tahmisin hangi Zihnî'ye ait olduğunu tespit edemedilememiştir.⁴⁶

Ziyâyî'ye ait Katîbî'ye yazmış olduğu bir muhammes yer almaktadır. 108 numarada yer alan; şiirin başlığında Kâtîbî'nin gazeline yazılmış olduğu belirtilen tahmisin mahlas beytinde yer alan mahlas Katîbî olmayıp Kâmî'dir. Ancak tahmis edilen gazel Kâmî Dîvânı'nda yer almamaktadır.⁴⁷

Bunların dışında şairi belli olmayan iki şiir daha vardır. Bunlar biri müseddes diğer ise soru-cevap şeklinde nazm edilmiş dör mısralık bendlerden oluşan şiir yer almaktadır..

VI- MECMUADA KARŞILAŞILAN BAZI PROBLEMLER:

Mecmua hakkında kaynaklarda çok fazla bilgiye rastlanamamaktadır. Eser hakkında bilgi bulabildiğimiz tek kaynak 1961 yılında Fehmi Edhem Karatay'ın hazırlamış olduğu "Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu" adlı eseridir.⁴⁸ Bu yüzden eser hakkında verilecek bilgiler elimizde bulunan nüshada yer alan bilgilerden oluşmaktadır.

Hakkında çok fazla malumata sahip olmadığımız eserde bir takım problemle karşılaşmaktayız. Bu problemlerden bazılarını dîvânları daha önce üzerinde çalışılmış eserlerden yola çıkarak gidermeye çalışılmıştır. Fakat giderilemeyen problemler dipnotta

⁴⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Ertuğrul CAN : Şuhûdî Dîvânçesi (İnceleme-Metin) : Yüksek Lisans Tezi : 2005.

⁴⁶ Haluk İPEKTEN, Mustafa İSEN, Recep TOPARLI, Naci OKÇU, Turgut KARABEY : Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü : 1988.

⁴⁷ Kezban ÖZYILMAZ : . Kâmî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni : Yüksek Lisans Tezi : 1994.

⁴⁸ Fehmi Edhem KARATAY : Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu : 1961.

mümkün mertebe belirtmeye çalışılmıştır. Mecmua üzerinde, mecmuada yer alan şiir ve şairler hakkında daha sonra çalışma yapacak araştırmacılara faydası olacağını düşündüğümüzden dolayı mecmuanın transkripsiyonlu metnini hazırlarken karşılaştığımız güçlük ve problemleri belirtmekte fayda olduğu düşüncesindeyiz.

İstinsah tarihi hakkında bilgimizin olmadığı eserde dil hususiyetinde bazı problemler bulunmaktadır. Hangi dönemde yazıldığı hakkında bilgimiz olmadığı için dönemin dil özelliklerine göre bir değerlendirmede bulunmak mümkün değildir.

Dil hususiyetlerinde olduğu gibi istinsâhî problemler de bulunmaktadır. Müstensih seçtiği şiirleri yazarken bazen mısralar içerisinde bazı kelimeleri yazmayı unutmuştur. Bu gibi durumlarda şiir o şairin dîvânında mevcutsa, dîvândan yola çıkarak bu eksiklikleri giderilip dipnotta belirtilmiştir. Ayrıca mısralar yazılırken cedvele sığmadığı için cedvelin dışında taşmıştır. Mısra, cedvelin dışında taşıdığı gibi istinsah bazı şiirlerde bu taşmanın önüne geçmek için tekrar eden redifleri yazmamıştır.

Mısra içerisinde unutulup yazılamayan kelimeler olduğu gibi bilinçli bir şekilde bazı kelimeler yazılmayıp kelimenin bulunduğu yer boş bırakılmıştır. Bu boşlukları dîvânlardan yola çıkarak doldurulmuş; dîvânı olmayanlar için “mecmuada bu kısım boş bırakılmıştır” şeklinde dipnot düşülmüştür. Müstensih bu boşlukların bazılarını hatırlayamadığı için boş bırakmış olmalıdır. Divanlardan yola çıkılarak düzeltilebilenlerin dışında metin tamiri yöntemi ile düzeltilen şiirler de mevcuttur. Bu düzeltmeler [] “köşeli parantez” ile belirtilmiştir.

Bir diğer problem ise şiirlerin başında yer alan başlıktaki mahlas ile şiirde bulunan mahlas beytindeki mahlasların farklı olmasıdır. Dîvânlarda yer alan şiirler yoluyla bazı mahlaslar düzeltilip belirtilmiştir.

Mahlasların karıştırıldığı mecmuada iki şiirde şiirin kime ait olduğunu belirtecek olan mahlas yer almamaktadır.

Müstensih şiirleri istinsah ederken şiirlerde yer alan bazı kelimeleri farklı yazmıştır. Bu farklılıklar vezni bozmakta ise şairin dîvânından yola çıkarak uygun kelime veya kelimeler yazılmıştır. Ancak vezni bozmuyor ise mecmuadaki şekli muhafaza edilmiştir. Bu farklılıklar ise “nerede” ile “ ne kadar” arasındaki farkta olduğu gibidir.

Kelimelerin yanlış yazılması yahut terkiplerin yanlış yapılmasından ötürü bazı beyitlerde/mısralarda vezin aksamaktadır. Bu aksaklıklardan tespit edebilenler belirtmeye çalışılmıştır.

Başlıklarda çoğunlukla şiirin kime ait olduğu belirtilmektedir. Bunula birlikte şiirler içerisinde de şairlerin mahlasları yer almaktadır. Ancak bazı şiirlerde başlıkta şairin mahlası yazmasına rağmen şiir içerisinde mahlasın bulunduğu beyit yer almamaktadır.

Problem olarak arz edemeyeceğimiz ama karşılaştığımız bir başka durum ise mecmuada yer alan şiirlerden bazılarında beyitlerin sırası dîvânda olduğundan farklı olmasıdır. Müstensihin o şiiri farklı bir nüshadan kopya etmiş olması muhtemeldir. Beyit sırasında farklılık olduğu gibi beyit sayısında da farklılık mevcuttur. Bazı beyitler dîvânda olmasına rağmen mecmuada yoktur; aksine bazı beyitler ise mecmuada olmasına rağmen dîvânda yer almamaktadır. Bu farklılığın muhtemel sebebi dîvân hazırlanırken temel alınan nüshada ki şiir ile mecmuayı istinsah eden müstensihin kopya ettiği nüshadaki şiirin farklı olmasıdır.

3. MECMŪ‘ A-İ EŞ‘ ÂR (1^b-80^a VARAKLARININ TRANSKRİPSİYONLU METNİ)

1.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Êtdi şehri şeref-i maḳdem-i Sultān-ı cihān
Reşk-i bāğ-ı İrem ü ğayret-i gül-zār-ı cinān
Şād-mān oldu bu gün devr-i kühen-sāl yine
Vuşlat-ı Yūsuf-la niteki pīr-i Ken‘ān
3. Rūşen oldu açılup dīde-i Yā‘kūb-ı emel
Demidür menzil-i ‘işret ola Beytü’l-aḫzān
Ol zaman êrdi ki biñ nāz ile ṭāvūs-ı neşāt
Êde şaḥn-ı ḥarem-i bāğ-ı cihānda cev-lān
5. Mehçe-i rāyet-i manşūr-ı cihān-efrūzı
Maṭla‘-ı şubḥ-ı zaferden-i yine tābān
Umaruz kim bulına Ka‘be-i maḳşūda vüṣūl
Geçdi çün devlet ile yerlū yerine erkān
7. Devlet iḳbāl kı lup eyledi ṭālī‘ yārī
Ḥāşılı üstümüze döndi sipihr-i gerdān
Nêce dem derd ile dem-beste ḳalup ğonca-şıfat
Bağrumuz delmiş idi miḥnet-i ḥār-ı hicrān
9. *Ḥamdülillāh* vişāl-i Şeh-i ferḥunde-ḥıṣāl
Ḳalbümüz açdı yine niteki verd-i ḥandān
Güher-i kân-ı kerem naḳd-ı ḥayāt-ı ‘ālem
Rūḥdur cismi cihān milketine ḥükm-i revān

1. R : 1^b ; Bākī : *Dīvān* : K.2 : Kaside dīvānda 60 beyt olarak yer almaktadır.
B : *Der-tehniye-i ḳudūm-i Sultān Süleymān Ḥān ez sefer-i ḥüceste-eşer* :
Başlık R’de yok.

11. Hāfız-ı dīn-i kavī hāmī-i şer‘-i Nebevī
Tāyi‘-i emr-i Hudā tābi‘-i naşş-ı Kur‘ān
Husrev-i Cem-‘azamet dāver-i Hākān-saṭvet
Belki eñ kem kulu ‘abd-i haķiri Hākān
13. Dāver-i devr-i zamān Şāh Süleymān ol kim
Yüz sürer pāy-ı semendine mülūk-i devrān
Şāh-ı Cemşīd-ḥaşem u Husrev-i ḥurşīd-‘alem
Ser ü ser-dār-ı ser-efrāz-ı selāṭīn-i cihān
15. Hāk-i rāh-ı hüher-i tāc-ı selāṭīn-i cihān
Ayağı toprağıdur sürme-i ‘ayn-ı a‘yān
Tāc-dārān-ı cihān sāye-nişīn-i ‘alemi
Ser-firāzān-ı memālik yolına ser-bāzān
17. Güher-i tācı ziyāsiyla memālik rūşen
Hañcer-i ‘adli cilāsiyla cihān pür-leme-‘ān
Harem-i ḳadrine bir günbed-i zer-kār felek
Aña bir ṭāḳ-ı muraşşa‘ kemer-i kāh-keşān
19. Āteş-i şu‘le-i şemşīr-i cihān-tābından
Küfr ü ilhād kütüb-ḥānesi oldu sūzān
Tāc-dārā başına teng ola tāc-ı Dārā
Hıdmet-i hāk-i derin bilmez ise rif‘at-i şān
21. Felek-i salṭanatuñ seb‘a-ı seyyāresidür
Kām-kārā o yedi ser-‘alem-i nūr-efşān
Eyledi leşger-i manşūruñ o bayraklar ile
Vādī-i nuşret ü deşt-i zaferi lāle-sitānz
23. Ġazīler pāy-ı semendin yine ḥınnālalar
Hün-ı a‘dāyı o dem k’eylediler seyl-i revān

- Töp édüp kelleleri ‘arşada tiġuñ dā’im
Düşmen-i dīni bu üslūba kıılır ser-gerdān
25. Ser-i a‘dāyı boyar kana dem-ā-dem kıılıcuñ
Anlara ħalk anuñ-çün dēdiler sürĥ-serān
Luṭf-ı Ĥaḳḳ ile bugün oldu eyā kân-ı kerem
Bir nēce faẓl senüñ şān-ı şerīfūñde ‘ayān
27. ‘Adl ü dād-ı ‘Ömer ü şıdḳ u şafā-yı Şıddīḳ
‘İlm ü ‘irfān-ı ‘Alī ĥilm ü ĥayā-yı ‘Oşmān
Saña Kisrīyi ‘adāletde mu‘ādil tutsam
Fazladur sende olan devlet ü dīn ü ‘imān
29. Ravza-i dīn ü çemen-zār-ı şerī‘at olalı
Maṭar-ı luṭfuñ ile milket-i Rūm ābādān
Menzil-i zendaḳa vü mecma‘-ı ilḥād olalı
Şarşar-ı ḳahruñ ile ĥıṭṭa-i Īrān virān
31. Maḥ olupdur ser-i şemşīr-i cihān-gīrūñden
Levh-i ‘ālemde olan naḳş-ı ḳalāl u tuġyān
Ĥalk raḫatda seḫāb-ı keremüñ feyzinden
Belī uyĥu getürür ṭāb‘a hevā-yı bārān
33. Bāreka’llāh zihī Pādişeh-i ‘ādil kim
Şarḳdan ġarba deġin buldı cihān emn ü emān
Levḫaşallāh zihī salṭanat-ı ḳāhire kim
Ḳāfdan ḳāfa deġin cümle muṭī‘-i fermān
35. ‘Arşa-i medḫ ü şenānuñ bulımaz pāyānı
Peyk-i endīşe eġer biñ yıl olursa pūyān
Oldı vaşf-ı suḫan-ārāñ ile şı‘ri **Bāḳī**
Rif‘at-i pāyede hem-sāye-i naẓm-ı Selmān

24. 24a : arşa-i : arşada : D.

31. 31a : gīrūñden : gīrūñ ile : D.

37. Êrdi Selmāna sözi şi'r-i kemālin buldı
Luţfuña qaldı eyā husrev-i şāhib-dīvān
Baħr-i nazm içre bugün dürr-i girān-māye iken
Ĥāk-i zilletde qalupdur nitekim gevher-i kân
39. Ĥākden qaldur eyā dāver-i dīn-perver kim
Nüşadur cümle ser-ā-pāy Ĥadīs ü Qur'ān
Her seħer tā ki nücūm üzre niyām-ı şebden
Çıkara tiğ-i cihān-tābını mihr-i raħşān
41. Kılıcuñ üstün ola niteki tiğ-i ĥurşid
Saye-i salţanatuñda ola āsūde cihān

2.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Şevķ ile şāhid-i 'ıydüñ qaşı vaşfında hilāl
Yazdı mecmu'a-ı eflākde bir tāze ĥayāl
Varaķın tutdı kamer şāmda nār-ı şafaķa
Yine yazıldı aña dāl mübārekdür-fāl
3. Māh yazdı zer ile evvel 'ıyde bir 'ayn
Kařdan kafa arayup bulımaz aña mişāl
Gice bir ĥarf yazup şaldı şafaķ nārına māh
Şāhid-i 'ıyd-ı seħer 'āleme 'arz ètdi cemāl
5. Zerger-i mihr-i felek nār-ı şafaķda düzdi
Yine dūşize-i 'ıyd ayağına zer ĥalĥāl
'ıyd-i vaşluma èrüñ dèyü işāret ètdi
Gūşe-i ĥācib ile şāhid-i şeħr-i şevvāl

2. R : 2^a ; Zātī : *Zātī'nin Dîvânı'nın Gazeller Dışında Kalan Şiirleri Üzerine Bir Araştırma* : K.46

B : *Kaşıde-i ser-ĥayl-i şu'ārā-ı Zātī şirin-edā berāy-ı Sulţān Selim 'aleyü'l-raħmet.*

3. 3a : māh:nūn : D.

7. Vaşl olunca şanem-i ‘ıyd-ı hilāl ebrūya
Kamerüñ êtdi felek bencileyin kuddini dāl
Didi ‘ıyduñ haberin ‘āleme peyk-i meh-i nev
Egñine anuñ içün vêrdi şafaķ hıl‘at-i āl
9. Māh-ı nev devlet eşigine meger cerre gider
Fil-i çarhuñ yine başına urupdur çangāl
Şehr-i kadrinde şehüñ mähya aşdı bu gice
Şişe-i çarha urup şan‘at ile na‘li hilāl
11. Müşteri-rey’ ü Zühāl-kaşr u ‘uṭārid-fıṭnat
Mihr-i Nāhīd nedīm ü meh-i hūrşīd-hıṣāl
Hāşıl-ı kevn ü mekân zübde-i te‘şīr-i nücūm
Hāzret-i şāh Selīm aḥter-i āfaķ-ı celāl
13. Kahrı cellād ki Mirriḥe ura bir zaḥmı
Kān ile ‘arşa-i eflāki êde māl-ā-māl
Hun-ı a‘dāya ayak başmağa tīri muḳdim
Düşmenüñ kanını nüş êtmege tīgi meyyāl
15. Kānına kim ki şuşar girsün anuñla çenge
Tīgi anuñ içürür düşmene zehr-i kattāl
Ëy meh-i burc-ı sa‘ādet şeh-i kadrüñ felegüñ
Eyledi meclis-i rif‘atde yêrin şaff-ı ni‘āl
17. Êre mi cāh-ı celālüne yed-i şāh-ı yakīn
Daḥı ol mülke kadem başmadı cāsūs-ı ḥayāl
Zātuñuñ şem‘ini rüşen bu ki vaşf êdemezem
‘Aqlımuñ eyledi pervanesini bī-perr ü bāl
19. Şerer-i na‘l-i semendüñ urur āteş felege
Her kaçan rāh-ı gāzāda êdesin isti‘cāl

10. 10a: helal : celal : D.

- Māh-ı na'l ü felek seyr-i kamer sür'atüne
Kaddini iki büküp eyledi çarh istikbāl
21. Tīrüne karşı tura gökde eger kim Mirrih
Aña hırşid siper olsa dañi ere zevāl
Gezdürüp kalb-i 'adū içre metā'-i eceli
Ehl-i dil oldığı-çün tirüñi etdi dellāl
23. Rūz-ı heycāde ne sihr eyledi cānā kılıcuñ
Düşmenüñ oldu aşağı başı Hārūt mişāl
Kāfa nūna ere ger gürzini bir kez urasın
Kef geçüp olsa elif kaddi 'adūnuñ n'ola dāl
25. Demrenin mş yaturupdur dil-i hākīde 'aceb
Düşmenüñ sīnesine eyledi tīrūñ gırbāl
Gün gibi ditreye vü tırmaya bir zerre kadar
Ëy civānı baht senüñ heybetüne Rüstem-i Zāl
27. Sā'id-i şimşirüne feth ü zafer iki süvār
Dā'imā tīr-i hümā-bālüne nuşret hāl-hāl
Burc-ı işmetde meh-i rāyetüñi dikdi Hūdā
Kavsüñi etdi sitāreñ ufķ-ı gonca-mişāl
29. Hacle düzdüm içinde tutuķ-ı imkāndan
'Arz ede feth 'arūsı saña her gāh cemāl
Kahruñ erişse eger āb-ı zülāle ola zehr
Luţfuñ erişse eger zehre ola āb-ı zülāl
31. Ëy hümā-i sāye kona başına devlet aħır
Kim ki beklerse senüñ eşigüñi çün iķbāl
Emr kıl yeri çıkarsun felege bād-ı şabā
Nehy kıl eylesün odla şu ceng ü cidāl

33. Nazar  t h k-i h k re ki kamu cevher ola
Himmet  t la' l k' ile y k t ola a c r-ı cib l
Z tiye mihr-i seh n eyle mu  bil ki anı
 tdi devr n ufuk-ı c h-ı mezemetde hil l
35. D  mez a zından anu   ekker-i medh  n d n   g n
N'ola dirlerse a a t t -i merg b-ma  l
Nazm-ı perv ni felekden  azısun ti  ile mihr
Yeter  y m h anu  y rine bu 'ı d-ı le' l
37. N ce kim ay ola bedr n ce kim bedr hil l
'Iyd-ı ra'n  nite kim ' leme 'arz  de cem l
'Iyd  ni Ta rı m b rek  de  adr  ni 'al 
Bedrini devletin n eylemeye devr-i hil l

3.

F  'il t n f  'il t n f  'il t n f  'il n

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Geldi bir kim bezendi d rl  reng ile zem n
Oldu ferrinden bah ru  b   Firdevs-i ber n
D zdi 'anber h   asın sa r da 'att r-ı  ab 
A dı reng n c mesin bost nda bez z-ı zem n
3. Micmer-i zerr nde nergis  tdi 'anberden bu  r
Oldı b yundan anu  b  u  dima ı 'anber n
La' l   y k t a dı merc na dıra t-ı erg v n
D rr   gevher  akdı m n ya nih l-i y sem n
5. ' leme g sterdi  a ru    bhesiz b rh n nı
  n neb t emv t n i y   tdi Rabb 'l-' lem n

3. R : 2b ; A med P    : *D v n* : K.24 : Kas de d v nda 61 beyt olarak yer almaktadır.

B : Ka ide-i g rr  ez-ser-i  u'ar  A med P    ber -y  Sult n B yez d 'alethi'r-ra me.

2. 2a : d zdi : a dı : D./2b : a dı : d zdi : D.

- Hande-i gülden şafâ buldı cihân illâ ki âb
Geh êder rûd u terâne geh êder şavt-ı hâzîn
7. Yûsuf-ı gül şevki uş Mısr-ı çemende eyledi
Pîr-i dünyâyı Zeliḥâ-veş cevân-ı nâzenîn
Şaldı bir naṭ'-ı münakkaş şahın-ı şahrâya şabâ
Kim anuñ naḡşında ḥayrândur nigâristân-ı Çîn
9. Nağme-i bülbül yine remz eyledi gülşende kim
Hazihi cennâtu 'adnin fedḥulûhâ ḥâlidîn
Sâza düz muṭrib bu şî'ri diñlesin ol dil-nevâz
Kim bu Pervîn ol şehün gûşınâ lâıykdur hemîn
11. Saçlaruñ müşg-i Ḥotendür ruḥlaruñ gül-zâr-ı Çîn
Tağdup zülfüñi ṭoldur müşg ile gül-zâr için
Beñ mi yüzünde ya bulmuş mah ile pervîn kırân
Şaç mı alnuñda ya olmuş mâh ile zulmet qarîn
13. Zülfi ne siḥr êtdi kim zencîre düşdi âfitâb
Çeşmi ne mekr êtdi kim sebze bitirdi yâsemîn
Cezbe-i zencîr-i zülfünden çü abdâl oldılar
Şaçların uzatdı sünbül müşg geydi püstîn
15. Buldu çeşm-i baḥr-ı eşkümde ḥayâl-i lâ'lüñi
Ḥoş müyeşşer oldı ol ğavvâşa bu engüşterîn
Ḥâlûñ üzre zülfüñi depretse âhım dër gören
Oldı ḥüsnüñe mekes-rân şeh-per-i Rûḥu'l-Emîn
17. Hîç êrmez belüñe diḡḡatle fikr-i mû-şikâf
Hîç bilmez ağızuñı gülmekle 'aql-ı ḥurde-bîn
Âdem alnında eger görse cemâlûñ nûrını
Secde emrinde 'inâd êtmezdi iblîs-i la'in

6. 6b : geh êder rûd u terâne geh êder : geh êder rûd u terâne geh düzer : D.

10. 10b: şehin : mehin : D.

19. Şöyle hoş-busun ki sen bir rehden eylerseñ güzer
Mişk ü ‘anberden olur ol reh-güzāruñ ‘anberin
Düñmesün zārılığı herdem neyün kim dem-be-dem
Yār elinden halka eyler geh şikāyet geh enin
21. Nāzenīndür dāmen-i şahrāda gül dērmek velī
Nāzenin ol vaqt ola k’ola yanuñda nāzenin
Nāzeninsiz şā‘irün şı‘rinde ne luṭf ola kim
Söylemez āyīnesüz tūṭī kelam-ı şekkerin
23. Seb‘a-i seyyāle şun sākī k’anuñ bir keşfine
Zāhid-i murtāz erişmez çekse biñ yıl erba’in
Fitne-i āḫir zamān gösterdi gördüm haṭṭ-ı yār
İlticā étdüm aña k’oldur penāh-ı mülk ü dīn
25. Zıll-ı Yezdān āfitāb-ı taḥt Sulṭān Bāyezīd
Mehdī-i devr-i zamān ü dāver-i rüy-ı zemīn
Şu‘le-i tīğī beyāz-ı ğurre-i şubḥ-ı zāfer
Reşḥa-i kilki sevād-ı sürme-i ‘aynū’l-yakīn
27. Ol ki ṭa‘n-ı nīzesinden kan döker çeşm-i zırırh
Deprenür pāy-ı semendinden zemīn-i heftümīn
Rāyıdur seyl-i belānuñ def‘ine sedd-i sedīd
Tīğıdur mülk-i cihānın ḥıfzına ḥışn-ı ḥaşīn
29. Āsitānı Ka‘besidür secde-gāh-ı Rūḥ-ı Kuds
Ḥāk-i pāyi cevheridür tūṭiyā-yı ḥūr-ı ‘īn
Sensin ol kim étdi kudret nāmeñi ‘unvān-ı nāz
Sensin ol kim kıldı devlet namuñı naqş-ı nigīn
31. Sensin ol cūd-ı seḥā kimi dest-i cūduñdan kaçup
Düşti derya ka‘rına kırtulmadı dürr-i şemīn

- Sende oldu maṭla‘ ḥōrṣīd-i baḥt ol āsīmān
Sende oldu menba‘-ı baḥr-ı kerem ol āsitīn
33. Ḥaṭṭuñ ol zūlmet-durur kim andadur āb-ı ḥayāt
Nāmuñ ol maḥzen-durur kim andadur genc-i defīn
Pūṣt-i cebbārān-ı ‘ālem pest olur ḳursañ kemān
Dest-i mekkārān-ı devrān süst olur açsañ kemīn
35. Ḳalmadı devründe köynüklü meger micmerde müşg
Yoḳdur eyyāmuñda ḥūnīn-dil meger āhū-yı Çīn
Ġamze-i ḥūbāñ eder ancaḳ diyāruñda fiten
Nāy ile ṭanbūr eder ancaḳ zamanuñda enīn
37. Ṭīb-i ḥulḳuñdan ḥikāyet eyledi gülşende bād
Bu sebebden göge degdürdi ḳülāhın yāsemīn
Eylesüñ ‘azm-i sefer fetḥ ü zaferdür hem-‘inān
Eylesüñ meyl-i ḥazar ‘ayş u ṭarabdur hem-niṣīn
39. Rezme binseñ gerd-i ḥaylūñden siyāh olur felek
Bezme inseñ çetr ü çāderden sefīd olur zemīn
Bu müşebbek ḥayme-i sīm-āb-ı gūn-i bī-ṭnāb
Ḳadrūñ ordusunda bir perde-serādur kem-terīn
41. Rezm içinde deprede çün rāyetüñ şīrin şabā
Ḥavfdan ḥummā dutup lertzān ola şīr-i ġarīn
Geh Süheylūñ çeşmine ṭarf-i sinānuñ çekdi mīl
Geh hilālūñ ḳaşına pīç-i kemendin şaldı dīn
43. Cān-ı ‘āşık bīm-i fūrḳatde nece lertzān ise
Heybetüñden şöyle ditrer ḥaşmuñ etsen aña kīn
Ḥıl‘at-i zerrīnle germ olmazdı her gūn āfitāb
Ger ḳomasa her gice ḥāk-i cenābuñda cebīn
45. Ėy Şehenşāh-ı sa‘ādet-ḳişver-i ḳişver-güşāy
Vey Ferīdūn-ı fazilet-perver ü dāniş-güzīn

- Sensin ol kim zulmet-i zulmu götürdüñ aradan
Nitekim def'i dälâlet kıldı hayrû'l-mürselîn
47. Zer diyar-ı Rûm içinde cāndan olmışken 'azîz
Dest-i zer-bağşuñla şimdi hâkden oldı mehîñ
- Şol kadar vèrdüñ zemin mülkin zamān ehline kim
Muẓtāribdir havf-ı cūduñdan senüñ çarḡ-ı berîn
49. Kāse-i luṭfuñ hemān ahyāna bağş olmuş degil
Mümtelîdür ni'metüñden evvelîn ü āhirîn
- Sezmezem bir söz ki medḡüñde sezā-vār eyleye
Ḥaşre dek nece eylese biñ şā'ir-i siḡr-āferîn
51. **Aḡmed** ey Şeh bezmüñe bir deste gül gönderdi kim
Nāfe-i ḡulḡuñ gibi êtdi cihānı 'anberîn
- Ruḡ'a-i medḡ ü senāñı şöyle yazdım kim anı
Şeh-perine bağladı heykel dèyü Rūḡû'l-Emîn
53. Püşt-i ümmîdüm şikest êtdiyse ne ġam rûzigār
Mūmiyādur çünkü medḡ-i ḡusrev-i mesned-niṣîn
- Gūşe-i ḡadrüñ külāhı êrsün ol araya kim
Destres bulmasun aña āsumān-ı ber-terîn
55. Tā ki nüzhet-ġāh-ı cān ola vü ḡıl'at-ġāh-ı dil
Zülf-i ḡübān-ı ḡıṭā vèrdi meh-rüyān-ı Çîn
- Nūr-ı ḡüsnüñ eylesün 'ulyā serîrin müstenîr
Ṭîb-i ḡulḡuñ eylesün dünyā sarāyın 'anberîn
57. Devletüñ olsun muḡalled ṭālî'üñ olsun sa'îd
Dostuñ olsun muḡadder düşmenin olsun mehîñ

4.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Nev-bahār erişdi yapraklarla zeyn oldu zemīn
Bārekallāh ēy kemāl-i şun'-i Rabbü'l-ālemīn
Bāğ ser-sebz ü şabā cān-perver ü şaħn-ı çemen
Ta'ne-i Hızır ü Mesīhādur hezārān āferīn
3. Eyler enfās-ı şabā eṭrāfa 'arz-ı i'tidāl
Ayet-i rahmet götürmiş gibi Cibrīl-i emīn
Zayil oldu 'arşa-i āfākdan berd-i şitā
Hātır-i mü'min gibi kim kılmaya āsār-ı kīn
5. Yēr yüzinde çıkdı ṭaḥşīl-i nümüvv étđi nebāt
Zāhir oldu 'ahd-i 'īsā gibi her genc-i defīn
Ma'kulī ḥaṭṭ ile yazmış bāb-ı gülşende çemen
Hāzīhi cennātu 'adnin fe-dhulūhā ḥālīdīn
7. Her kişiyi kāmran étđi nesim-i nev-bahār
Bay u yoḥsül oldu istignāda mānend ü qarīn
Sebzeyi yabanda mı buldu şanursın rūzigār
Çekmedin ḥamsīn içinde nēce nēce erba'īn
9. Devletinde el vericek nev-bahāruñ rūzigār
Her çiçek édindi bir hoş ḥātem-i gevher-nigīn
Bāğa nārencāt evrākını aşdı her çiçek
Anuñ için ḥalk-ı ālem geldi başdı bir birīn
11. Bād-bān açdı gül-i bādām buldı çün hevā
Zevrak-ı 'ayşa benefşe lenger oldu āhenīn

4. R : 3^b ; Necātī Beg : *Dīvān* : K.20. : Kasīde dīvānda 60 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Kaşıde-i bahāriyye ser-ḥayl-i şu'arā Necātī şīrīn maḳāl berā-yı Sultān Bāyezīd.*

- Hōş gelür bād-ı hayât-efzāya gülgeşt-i çemen
Yaluñ ayak sebze de seyr etmek olur nāzenīn
13. Nāfe geldi gülşene ammā igen yaraşmadı
Nāmünāsibdür haķıķatde bahār ü püstīn
Goncalar kesb-i hevā etmekge çözmüş tükmesin
Oynamağa bāğda göñlekçek olmuş yāsemīn
15. Kāpladı bŷy-ı benefşe her dimağı nitekim
Ede derk-i ma‘nī-i bārīk fehm-i ħurde-bīn
Görinür güller budaklarda seher-geh nitekim
Şŷret-i Pervīzdür şāvŷr aşupdur yer yerīn
17. Da‘vī-i zŷhd etmek şŷfī nev-bahār eyyāmıdur
Çŷnki şāhid oldu gülşen tevbe ye düşmez yemīn
Lāhn okur āyāt-ı ħŷsniyyāti gördi ‘andelib
Şāĥ-ı gül evrākını çıkardı koynından hemīn
19. Eylese bīçare gibi bŷlbŷl-i şeydā neṭaān
Şi‘r-i dil-keş mevsim-i nev-rŷz āvāz-ı ħazīn
Anuñ için kimseye vermez selām ol nāzenin
Lebleri nāzŷg-durur zaĥmet verŷr dendān-ı sīn
21. Kimseye bāş egmeyŷp şalınduĥu için nāz ile
Āferīn ey serv-i sīm-endām dilber āferīn
Gelmemişdür ‘āleme ħŷsnŷñ gibi ey bī-bedel
Afitāb-ı mŷşteri-fer zŷhre ṭal‘at meh-cebīn
23. And içerse başı aĥrımaya mihrüñ zerrece
Kim kâmer sen pādīşāhuñ bendesidŷr kem-terīn
Ĥaṭ yaraşmaz şafĥa-i ruĥsār-ı gül-fāmuñda kim
Görmedŷk cem‘ olmamışdur bir yere kīn ile dīn
25. Bŷy-i ĥulķun baĥş olurken ĥonce vŷ gül bāğda
Kimisi dāmen açar ṭurmuş kimisi āstīn

- Haḡ budur kim ref^ʿ olur ḡatırdan ölmek ḡorkuṣı
‘Arṣa-i ḡülṣen gibi olursa firdevs-i berīn
27. Haḡ budur kim ṡalib-i ‘ömr-i dırāz olanlara
ṡolaṣursa yeridür cennetde zülfi-i ḡūr-i ‘īn
Cennet ābādı ögersin līk ‘adl-i pādīṣāh
‘Āleme cennet gibi baḡıṣlamıṣdur zīb ü zeyīn
29. ‘Adl ile zeyn etdi dünyāyı ruḡ-ı dilber gibi
Ṣeyriyār-ı kām-kār ü pādīṣāh-ı kām-bīn
Ṣehriyār-ı dīn ü devlet pādīṣāh-ı faẓl ü ‘ilm
Dāver-i ḡitī-fürüz ü ḡusrev-i rūy-ı zemīn
31. Afitāb-ı ‘adl Sulṡān İbn-i Sulṡān Bāyezīd
Kāmi‘-i ṣirk ü ḡalālet lāmi‘-i nūr-i yaḡīn
Devlet ü āyīn ü resmi māḡī-i ṡulm ü fiten
‘Ādet ü ḡānūn u ‘urfī zīnet-i ṣer‘-i mübīn
33. Būy-ı ḡulḡı ‘āleme bir veche zīnet vērde kim
İttifāḡ etse véremez nev-bahār ü müṣḡ-i ḡīn
Rūzigārā devletüñ var ise Sulṡān Bāyezīd
‘Adl ile pāyende vü bākī ola tā yevm-i dīn
35. Zabt-ı mülki ṡiḡine ta‘yīn edüpdür kirdiḡār
Ṣol nefes kim zāhir oldu irtibāt-ı mā‘ ü ṡīn
ḡusrevā bir yol ṡutupdursun ki ‘adl ü dād ile
Hep senüñledür du‘ā-yı evvelīn ü āḡırīn
37. Yaraṣur luṡfuñ bir ède iki ‘ālem begligin
Sīm ü zer cūdūn ḡatında bir avuc ḡāk-i mehīn
Ni‘metüñdür ṡoylayan dünyāyı el bilmez mi kim
Ana ḡarnında ne ḡanlar yutdı rızḡ iḡūn cenīn
39. İṣin altun eylemiṣdür āfitāb ü māḡtāb
ḡāk-i dergāhuñā sürmeklikle ruḡsār ü cebīn

- Ger seferdür ger hâzar elhamdülillâh kim olur
Feth ü nuşrat hem ‘inân ü baht ü devlet hem-nişîn
41. Devletüñde düşmana maşşûş olupdur inhizâm
Nitekim şeytân-ı mârîd haqqına lâfz-ı lâ‘în
Heybetüñ düşmanlara râhat mı qor kim olur
Giceyi bebr-i beyân ü gündüzi şîr-i gurîn
43. Eyledi âhîr zamanın fitnesi ye‘cûcuna
Devletüñ Sedd-i Skender gibi bir hışn-ı haşîn
‘Adlûñi görüp eğilmişdür felekler gerçi kim
Fitne eyyâmı-durur gözler kemân ile kemîn
45. Gice gündüz âsitânuñda gelür hıdmet ider
Mâh ü hõrşîd iki kullaruñ-dururlar şaruşın
Yıl verilmiş kullaruñdur çar-faşl-ı kâ’inât
Lik hüsni ile kâmusından bahar olmuş güzîn
47. Şevket ü ‘adl ile Sulţân İbn-i Sulţânsın velî
Zühd ü takvâ ile olmuşsın Emirü’l-mi’mîn
Devletüñde halk-ı ‘âlem bermurâd ü muntazâm
Böyle olur pâdişâhım olıcağ devlet yegîn
49. Medhûñi yazarlaruñ olur mu‘anber hâmesi
Vaşfuñi edenlerüñ olur kelâmı şekkerîn
Devletüñde Husrevâ evzâ‘-ı aşhâb-ı kemâl
Berkarâr olmuş-durur mânend-i idrak-i metîn
51. Gevher-i medhûñle zeyn oldu **Necâti** sözleri
Umarın kim aña taşsîn êde taşsîn âferîn
Zeyn olaldan naşş-ı eş‘ârı ile şahn-ı kâ’inât
Düşmedi gâlib felek taşına bu resme tanîn
53. Râstı şimdi anuñ tab‘ındadır lutf-ı kelâm
Degme bir deryâda olmaz bellüdürr-i şemîn

- Ėdeyin devlet du‘āsn ışıdüp āmīn için
El açanlar her belālardan emīn olsun emīn
55. ‘Askerine devletine zātına evlādına
Sen ‘ināyet eyle dā’im yā Īlāh-el-‘ālemīn
- Dört yanından du‘ā-yı Çār-yār-i aşfiyā
Hem naşīr ü hem zāhīr ü hem şefi‘ ü hem mu‘īn

5.

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bāğa reşk etse n’ola ravza-i Firdevs-i berīn
Şol kadar zīnet ü fer vērdi meh-i Ferverdīn
- Ėrişüp bād-ı seherden nefeḥāt-ı cennāt
Mevsim-i Ürdibihişt erdi bihişt oldı zemīn
3. Demidür lāle yaқа bezm-i bahāra meş‘al
Gonca-i zanbaқ ola nergise şem‘-i bālīn
- Görinür şaḥn-ı çemende yine şāḥ-ı nergis
Āsmāndan nitekim hey’et-i ‘ıqd-ı Pervīn
5. Nergis-i bāğa nazar kıl ne demekdür bu kim
Cām-ı zerrīn ile ‘ayş eyleye bir ḥāk-nişīn
- Sāḥil-i baḥr-i ‘Adendür meger eṭrāf-ı çemen
Dest-i mihr anuñ için oldı meger gevher-çīn
7. Bāğa ‘azm eyle bugün ṭurma ki şaḥn-ı gülşen
Cān-fezādur nitekim meclis-i maḥdūm-ı güzīn
- Hāşıl-ı ‘ömr-i girān-māye-i Şeyḥü’l-islām
Pertev-i luṭf-ı Ḥudā nūr-ı Hüdā revnāḳ-ı dīn

5. R : 4^b ; Bākī : *Dīvān* : K.26. : Kaside dīvānda 37 beyt olarak yer almaktadır.
B : *Kaşıde-i gārrā ez-güftār-ı re’īs-i şu‘arā Bākī Efendi sellema’llaih Berā-yı Mehmed Çelebi.*

9. Menba'-ı mekremet ü lutf Mehemmed Çelebi
Vāhib-i fazl u 'aṭā ṣāhib-i 'izz ü temkīn
Bāğ-i kadrinle anuñ ṣaḥn-ı sipihr ü encüm
Bir cemendür ki saçılmış aña berg-i nesrīn
11. Kef-i kân ḥaṣiyetden görüp iḥsān nic'olur
Yerlere geçdi ḥayādan utanup genc-i defīn
Def'-i Ye'cūc-ı ğama eşigidür sedd-i sedīd
Men'-i ceys-i eleme dergehidür ḥıṣn-ı ḥaṣīn
13. Nisbet olursa eger fazlına bahşum bu kim
Menzil-i hemdemīdür mu'tekad-ı ehl-i yakīn
Ḳabza-i kudretine kavş kemān-ı Rüstem
Nāvek-i re'yine per şeh-per-i Cibrīl-i emīn
15. Meclis-i 'iṣretine bāde şafaḳ bādiye çarḥ
Nuḳl encüm meh ü ḥürşīd iki cām-ı zerrīn
Gönce-veş tarḥ pes-i perde-i 'uzletde şehir
Sākin olmuşdı ser-efgende [vü] dil-teng ü ğamīn
17. Bülhim-i ğayb gönül āyinesin karşı tutup
Eyledi tūṭī-i cāna bu kelāmı telkīn
Ruḥuña beñzer idi āyine olsa rengīn
Öykünürdi lebüne la'l olaydı şīrīn
19. Secde kıldı göricek māh ḳaṣuñ miḥrābın
Bilmeyen şöyle kıyās eyledi kim anı cebīn
Kime kīn ètdi 'aceb çīnī var ebrūlaruñuñ
Olmış ol çeşm-i ğazālānelerüñ āhū-yı Çīn
21. Dil-i āşüfte-şıfat cevır ile pā-māl ètme
Hindū-yı ḥalka be-ğüşdur o zülf-i müşğīn

13. 13a : olursa : olunsa : D.

17. 17a : bülhim : mülhim : D.

21. 21a : ètme : ètdi : R.

- Hün-ı dil şanma görinenleri müjgānumda
Dīde gül-zār-ı ‘izāruñda olupdur gül-çīn
23. Gerden-i dehre yine silk-i cevāhir ʔaḫdum
Riştēdür ma‘nī-i bārīk ü güher bār-ı güzīn
Serverā şī‘r degül nuṭṭ-ı Mesīhādur bu
Ṭtālum ğayriler eş‘ārı ola siḥr-i mübīn
25. Ebr-i nisān gibi bu kıl-ı güher-bārına
Eyledi gūş-ı cihānı şādef-i dürr-i şemīn
Ne ‘aceb ger ola bu nazm-ı revān rūḥ-efzā
Ki senüñ midḥat-i cān-perverüñe oldu ḫarīn
27. Hāşıl ey kān-ı kerem érdi bu gün ol dem kim
Eşer-i ‘āṭifetüñ luṭṭ-ı zuhūr éde hemīn
Lāyık-ı devlet [ü] şāyeste-i iḳbāl oldur
Ḳālmaya **Bāḳī**-i bī-çāre melūl ü ğamġīn
29. Söz tamām oldu niyāz eyleyelüm dergāha
Ėşidüp diye feleklerde melekler āmin
Nitekim māşīṭa-i dehr ‘arūs-ı çemenüñ
Çihresin eyleye arāyiş ü zīb ü tezyīn
31. Luṭṭ ṭab ‘ehline ola nitekim ḫālet-baḫş
Çihre-i dilber ü şī‘r-i ter ü āvāz-ı ḫazīn
Hūr-sīmālar ile şöyle pür olsun ḫaremüñ
Görüp ĩmāna gele anı şanem-ḫāne-i Çīn
33. Şī‘r ile eş‘ār-ı güher-bār oḳına aduña kim
Cān u dilden éde Ḥassān aña yüz biñ taḫşīn
‘Andelībān-ı ḫōş-elḫān-ı gülistān-ı şenā
Ėdeler medḥüñ ile ḫōş nağamāt-ı rengīn

6.

Mef'ulü fā'ilātün mef'ulü fā'ilātün
Muzārī' -- + / - + -- / -- + / - + --

1. Vaşında ol cemālūñ zıkr êtdüğini bu dil
Her kim eşitse eydür لله لندرقا
Yüzüñe karşı gözüm yaşını kim görürse
Oldı şanur şüreyyā hürşid ile muķābil
3. Ol zülf ü ol bināgūş su'bān u dest-i Mūsī
Ol hān u ol zenaḥdān Hārūt u cāh-ı Bābil
Pür hışm çeşmüñi çün kāşuñ içinde gördüm
Şandum ki eylemişdür Mirrīḥ kavısı menzil
5. Dīvānedür görelden şu 'arızuñ şafāsın
Bād-ı şabā anuñ-çün urur aña selāsil
Tığ ile heykelini sī-pāre eyleyeydüm
Boynuña her kişi kim kıılır kalın ḥamāsıl
7. İns ü perī n'olur kim ḥūr u melekde yokdur
Bu ḥüsn ü bu leṭāfet bu şekl ü bu şemā'il
Söyle laṭīf ü pāk ü bī-ğıl-ğış-durur kim
Olmasa bildürdüm yokdur teninde bir kııl
9. Bu şüret ile seni Leylī eger göreydi
Mecnūn gibi olurdu elbette 'aklı zā'il
La'l-i ḥayāt baḥşuñ kanum içerse ṭāñ mı
Çün ṭālī'ümde olur āb-ı ḥayāt kā'il
11. Maḥmūr-ı ḥ'āb olursa çeşmüñ 'aceb mi çünkim
Her fitne'i uyutdı 'ahdinde şāh-ı 'ādil

6. R : 5^a ; Nizāmī : *Dīvān* : K.6. : Kasīde dīvānda 49 beyt olarak yer almaktadır.
B : *Kāşide-i ra'nā ez-güftār-ı Nizāmī Efendi berā-yı pādşāh- zamān 'aleyhi'r-rahmet.*

9. 9a : Bu şüret ile seni Leylī eger göreydi : Bu şüret ile Leylī eger seni göreydi : D.

- Ol kıble-i e‘ālī ol Ka‘be-i me‘ālī
Ol menba‘-ı me‘ānī ol mecma‘-ı fezā’il
13. Sulṭān-ı bü‘l-fezā’il Pīr Aḥmed ol melik kim
Bir baḥrdur ki bulmaz ‘aql aña hıç sāḥil
Ol kim ḳatında dūnyā bī-ḳadrdür nitekim
Cāhil ḳatında ‘ālim ‘ālim ḳatında cāhil
15. Rāyāt-ı ‘izz ü devlet rāyında oldu ‘ālī
Āyāt-ı feth ü nuṣret ṣānında oldu nāzil
Na‘l-i süm-i semendūñ tāk-ı ser-i selāṭin
Ḥāk-i der-i sarāyuñ āb-ı rüy-ı efāzil
17. Cemṣīd gibi ḥükmüñ ins ile cinne nāfiz
Ḥurṣīd gibi feyzüñ berr ile baḥra ṣāmil
Baḥr-ı muḥīṭ olupdur ḳapuñ gedālarından
Görmez misin ki eder her kiṣi aña sā’il
19. Eṭbāk-ı āsmānı ḳahruñ oda yaḳardı
Ger ara yérde luṭfuñ olmasa idi ḥā’il
Ḥükmüñ ḳatında ṣāḥā kūh-ı girān sebük-seyr
‘Azmüñ ḳatında ḥaḳḳā berḳ-ı ‘acül kāhil
21. Būñ ḥaṣmet-i Süleymān bir mūra vère Yezdān
Ger himmetüñ ḥümāsı üstine biraḡa ḳıl
Rāyūn ṣu‘ā ile āfāk rüşen idi
Evc-i felekde encüm yandurmadan meṣā’il
23. Keyvān kim eylemişdür yedinci çarḫı mesken
Ḳaṣruñda pāsbanā olmaz daḫı mümāṣil
Bercīs kim olupdur aḳze‘l-ḳuzāh-ı gerdün
İrmez aña ne deñlü ‘ilm içre olsa kāmīl
25. Mirrīḥ kim ṭutupdur ḫıṣm ile elde ḥançer
İster ki düşmenüñle ola senüñ muḳābil

- Hurşid kim tölupdur hüsni ile kâ'inâtı
Bir zerredür cemâlün katında eyle bilgil
27. Yıllar-durur ki Zühre ta'lim-i sâz eyler
Bezmünde tütmağa çeng olmadı dağı kâbil
Tirün gibi Uṭarid almış eline hâme
Medhün yazup düketmez ey şâh-ı mihribân-dil
29. Meh ka'be harîmün edem dëyi ziyâret
Dünyâyı hep tölânur kaç' eyleyüp menâzil
Hikmet cerîdesinde zihnün te'emmül etmek
Sırr-ı kader içinde kalmaya kılca müşkil
31. Sen şehriyâr vaşfın kılmağda fikr 'âciz
Sen şehsuvâr medhin etmekde 'aql râcil
Her 'ömr kim kapuñda geçmedi oldu zâyî
Her fikir kim değüldür medhünde fikr-i bâtil
33. Ol Husrev-i zamân kim 'azm-i neberd edicek
Şebdizi cünbişinden 'âlem tölâr zelâzil
Geh ta'n-ı nîzesinden çeşm-i zırh döker kan
Geh hançeri şüyından a'dâ içre helâhil
35. Erzân oldığı-çün vërdi vü viriser Hâk
'İzz ü şafâ-yı 'âcil câh u celâl-i âcil
Şı ayağın hasûduñ fevkinde yok çü sūdî
Kes başını 'adûnuñ tahtında yok çü tã'il
37. Tığ-i 'adû-şikâruñ keff-i kerem-şi'âruñ
Güşişde berç-i hâfif bahşişde fark-ı hâtil
Ger meclisünde sâki cürmün yere dökeydi
'Azm-ı remîm olurdu fi'l-hâl rûha vâşıl

26. 26a : tölupdur : tütupdur : D.

35. 35a : erzân : erzânî : D.

37. 37b : güşişde berç-i hâfif bahşişde fark-ı hâtil : güşişde berç-i hâtil bahşişde fark-ı hâfif : D.

39. Ger terbiyet göziyle hâk-ı siyâha baksañ
La'l ü 'aķīķ ola seng müşķ ü 'abīr ola kil
Fazl u şerefde şâha burhân saña ne hâcet
Hürşīd hüsñ içinde lâzım degül delâ'il
41. 'İzz ü celâl içinde fazl u kemâl içinde
Her ķul ķapuñda Dārâ her ķıl tenüñde herķıl
Ķullar gibi ķapuñda ķapuñda ıapuñ ederler idi
Bu 'aşra ķalsa şâhâ Şeh Sencer ile Toğrıl
43. Ķo Sencer ile Toğrıl vaşfını ey **Nizâmī**
Sen cer murâd ederseñ şeh ķapusına toğrıl
Ol şeh ki cûdı vaşfın biñ yılda âhır étmez
Ger yüz büñinde birin naķl eyler olsa nâķıl
45. Çün zâtı vaşfa şıgmaz ey dil sözi uzatma
K'olur şudâ'a münker hâtm eyleyüp du'â ķıl
Nêce ki ola 'ömrüñ mîzânı gün ile yıl
Nêce ki ola medhûñ 'âlemde mevrīd-i dil
47. Halkuñ dilinde medhûñ olsun müdâm olsun
Her bir yıluñ tümen gün her bir günüñ tümen yıl
'İzzet başuñda efser devlet ķapuñda çâker
Maţlûb hep müyesser mâķşûd cümle hâşıl

7.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şubh-dem her ķatre kim ıamlar eder devr anı dur
Sâķiyâ la'līn ķadeh şun kim ferah devrânıdur

7. R : 6^a ; Şeyhī : *Dīvân* : K.9. : Kasīde dīvânda 49 beyt olarak yer almaktadır.

B : **Ķasīde-i ĝarrâ ez-ĝüftâr-ı Şeyhī Efendi ez-berâ-yı pâdsâh-ı zamâne**
rahmetullâhi 'aleyh.

- Aķ varakdan ger kıřın kılduńsa pür yazı yüzün
Türlü rengen defter aķar gülřen ý devr ānı dur
3. Çün döşendi dirilüp fers-i zümürüd nať-ı sīm
La‘l zerrīn-baħr-i zevrakda eylesün devr ānıdur
- Dün şulardı cām-ı İskender düzerdi şerbetin
Uş bu gün Ĥazr-ı nebātuń çeşme-i ĥayvānıdur
5. Minber-i şāħ üzre kim şeytān-ı zāğ éder va‘z
Bülbülüń zikri melek-veş ĥuťbe-i raħmānıdur
- Yıl ki kāfūr-ı ter eylerdi yere her dem nişār
Şimdi ĥākūń ‘anber-āmīzi vü müşg-efgānıdur
7. Anuń içündür çemen Mıřrında çiçekler ‘azīz
Kim daħı gül Yūsufınuń ģonceler zindānıdur
- Ķan ile tıldı dil-i ģonce leb-ā-leb kim niçün
Lālenüń la‘lın lebінде jāleler dendānıdur
9. Bezm içün gül şāħınuń şāħ-ı şüküfe berg ile
Geh güherden kaşr u geh pīrūzeden eyvānıdur
- Ayağına sebze dībā-yı gülistānı döşer
N’ola ‘izzet kılsa çün bir heftelik miħmānıdur
11. Sūsen ü nesrīn ü lāleyle bezer bir ĥān ki anuń
Şāħn-ı çīnı cāmı zerrīn kāsesi mercānıdur
- Müşg ü ‘anberden pür eylemiş benefşe ĥoķķasın
Ya‘nı kim şeh meclisinüń micmere ģerdānıdur
13. Başlamış sāzın düzüp her murğ bir ĥavl-i ģārīb
Bu ģazel bülbül dilinde nağme-i ser-ĥānıdur
- Şām-ı zülfüń kim nesīm-i şubħ ser-ģerdānıdur
Çīn ü ĥam tıtduğı ģüyā cān u dil çevgānıdur

2. 2a : kıldıńsa : kıldıysa : D.

5. 5a : řāğ : zāğ : D.

15. Ğamze-i bed-kişüñe her kûşede fettân kaşuñ
Bir kemân şunar keminden kim cihân qurbânıdır
Zülf ü haddüñ halka dîn gösterir ber-vech kim
Küfr ü islâm ehlinüñ pîrāye-i îmānıdır
17. ‘Aşk bâzârında sevdâ-yı ğamuñdur bir metâ‘
Kim dü-‘âlem derdinüñ sermāye-i dermānıdır
Turrenüñ şınıqlulandığı tevāzu‘dan degil
Veh nece ser-keşdür ol gösterdiği peymānıdır
19. La‘l-i cān-baḥşuña yağma-yı cihân ister gözüñ
Ne bilür cān kıymetin Hindü-yı Türkistānıdır
Şun şarāb-ı kevşeri ey sākî-i ḥūrî-nijād
Ehl-i dilller rûḥıdır rûḥāniler reyḥānıdır
21. Rāḥ-ı rāḥat-baḥş şün gül yüzlü nergis gözlüden
Kim bugün bâğ-ı cihân ravż-ı cinān büstānıdır
Ḥüsnüñe mağrūr olup nāz etme ey gül bülbüle
K’ol ter ü rengin ruḥuñ nece cigarler qanıdır
23. Seni ḥurrem gösterüp faşl-ı bahāra fer vören
Devlet-i Sulṭān Murād İbn-i Muḥammed Ḥānıdır
Ol Süleymān Tehemnen-ten Sikender-ḳadr kim
Gerçi bir ten görünür iki cihānuñ cānıdır
25. Hem siyādet mülkinüñ yüz devlet ile māliki
Hem sa‘ādet taḥtınıñ biñ baḥt ile sulṭānıdır
Ger-d-i rāḥı feth ü nuşret çeşmesinüñ menba‘ı
Ḥāk-i pāyı ‘izz ü devlet cevherinüñ kânıdır
27. Vaḥş u ṭayr u ins ü cin tābî‘ oluban emrine
Berr ü baḥr ü mülk ü millet tābî‘-i fermānıdır

23. 23a : faşl-ı bahār : ḥüsn-i bahār : D.

27. 27a : oluban : olupdur : D.

- Çār-rükn-i taht bu nüh-ṭāk u şeş-sū-ḳubbenüñ
Pāyesi pāyende olsun kim çehār-erkānıdır
29. Ḳadrüñ eflāk üstine bir ḳaşr-ı ‘ālī yapıdı kim
Çeşmesi şems ü ḳamer ḥavzı vü şadırvānıdır
‘Aḳl-ı küllī ger eb ü ced dērilürse ‘āleme
Pīr-i rāyi mektebinüñ ṭıfl-ı ebced-ḥ’ānıdır
31. Nūş-cāmı cāme-i ‘ayş-ı şafā üzre ṭırāz
Mihr-i nāmı nāme-i feth ü zafer ünvānıdır
Himmetüñ deryāsıdır ‘ālemde bir baḥr-ı muḥīt
Kim bu yēdi bürke[ye] yem bir nem-i bārānıdır
33. Pāye-i gerdün nedür kim ēre ḳadrüñ girdine
Gerd ḥāk-i pāyi anuñ sürme-i a’yānıdır
Ëy nāẓiri mümtēni‘ oldı müyesser ṭāpuña
Şol vācib ḥazretinüñ ḥayyiz-i imkānıdır
35. Şol ḳadar dökdi ḳılıcuñ şuyı düşmen ḳanını
K’asyā-yı āsmān ol ırmaḡuñ gerdānıdır
Ëy gönül mi‘mārı cūduñ cūy-ı ‘adlūñ zıllınuñ
Faḳr dīvārı ḥarābı zulm evi virānıdır
37. Gerçi insānuñ gözine ‘ayn-ı devlet oldı nūr
Nūr-ı vechüñdür ki devlet aynınuñ insānıdır
Nēce yüz sür māsūn atuñda düşen na’la felek
Güşvār-ı mālḥı vü tāc-ı ser-i keyvānıdır
39. Rif’atüñ eflāke teşbīhe eyledüm ‘aḳlım didi
Bir nēce anca yüceldürseñ biraz orānıdır
Vara mı peyk-i lisān vaşfuñ yolın k’ol yazınuñ
‘Aḳl sergerdānı cān dengi gönül ḥayrānıdır

29. 29a : ḳadrüñ : ḳadri : D.

33. 33b : gerçi : gerdi : D.

41. Dāstān İskenderiūn kim kuşşası pür-hişşedür
Zıkr olan Rüstemden ancaḳ ḥīle vü destānidur
Tāc-dārā olsa Dārā düşmenüñ dāra anı
Aşmağa ḥablü'l-verīdi boynınıñ urḡānidur
43. Āḥirüñ Maḥmūd u Firdevs eşigüñ ḥākān ṭapuñ
Medḥ eden bu ḥazreti Firdevsī vü Ḥākānīdür
Şāh Üveys-i sānīsın **Şeyḥī** kemālin vaşfına
Gerçi degil Pārisī Türki yoluñ Selmānidur
45. Nēce lāyık degil in'āma luṭfuñ 'āmdur
Ḥüsn-i zan kullara muḥsin şehlerüñ iḥsānidur
Nēce kim divānuña ḥayrān-durur dīv ü perī
'Āḳili divāne eden uş anuñ dīvānidur
47. Hikmet ü 'ilm ü ma'ārif cevheri da'vāsına
Cevherī añlar bu nazmı kim dürer burhānidur
Büstāna nēce kim zīnet vère faşl-ı bahār
Gülsitānda nēce kim bülbüllerüñ elḡānidur
49. Gül yüzünüñ gülşenine ermesün bād-ı ḥazān
Kim sa'ādet burcınıñ ol gün meh-i tābānidur

8.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ca'd-ı zülfüñ kim melāḥat ṭopınıñ çevgānidur
Yaraşur yüzünde kim ḥüsn ü behā meydānidur
Zülf irem bāğında ırmış ḥüşe-i müşḡin-'ineb
Ruḡ Ḥıṭāyī yaprak aşmış Çin nigāristānidur

44. 44b : yoluñ : dilüñ : D.

46. 46a : nēce kim : nitekim : D.

8. R : 7^a ; Aḥmed Pāşā : *Dīvān* : K.16. : Kaside divānda 46 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i bi-mişl ser-şu'arā Aḥmed Pāşā Berā-yı pādīşāh rüy-ı zemīn 'aleyhü'r-rahmet.

3. Sūz[ıma] eşkimle teskīn ètmege ğamzeñ kōmaz
Yağmurı yağıdurmaz ol cādū cihān fettānıdır
Açma zülfin èy şabā hāl-i siyāhından kim ol
Sāye-bān-ı ‘anber altında Hābeş sultānıdır
5. Èy şanem zünnār-ı fitne küfr-i zülfüñdür k’anuñ
Her kılnda aşılān biñ zāhidüñ ‘īmānıdır
Ol kıyāmet k’an[ı] dün şerh ètdi şehriñ vā‘izi
Rūzigār-ı vaşl-ı cānānuñ şeb-i hicrānıdır
7. Hatt[ı] yazmış dīl-berüñ cāh-ı zenāhdānında kim
Bu hezārān Yūsuf-ı Mısrīlerüñ zindānıdır
Èy hayāl-i sāye-i zülfüñ bahār-ı cān ü dil
Bülbülüñ hōş gör ki hüsñüñ bağınuñ mihmānıdır
9. Vey cemālüñ sāye-bān şeh-per-i Rūhü’l-Emin
‘Aks-i hüsñüñden cihān yüzi cinān bostānıdır
Mülk-i dilden zülf-i kāfir-kīşüñ el çeksün kim ol
Taht-ı sultān-ı hayāl-i sāye-i Yezdānıdır
11. Sākıyā tūr bir kadeh la‘l-i muşaffā şun bize
Kim bu şāfi şoffada ‘ayş u şafā devrānıdır
Tāze hüsniyyāt okır gül defterinde ‘andelīb
Bād-ı şubh ol defterüñ geh geh varak-gerdānıdır
13. Gülğulinden bülbülüñ çāk-ı girībān ètdi gül
Kımrınuñ zārılığınıñ serv-ser-gerdānıdır
Ger şecerden kem degilsün sen dahı rakş eyle kim
Şimdi tāvūs dırahtuñ mevsīm-i cevlanıdır
15. Ğonce-ı gül meyl èdüp āyine-i āb üstüne
Ağzın açmış şanki tāvus-ı Hindistānıdır

3. 3a : Sūzā : sūzumı : D.

9. 9b : hüsñüñden : haddüñden : D.

15. 15b : ağzın açmış şanki tāvus-ı Hindistānıdır : ağzın açmış şan ser-i tūṭī-i Hindistānıdır : D.

- Çār-sū-yı bāğ içinde şāh-ı nergis gūyīyā
Sīm ü zerden zeyn olunmuş şayrafī dükkānıdur
17. Kaṭre-i jāle-y-le şekl-i lāle-i ḥamrāyı gör
Dürr [ü] güherden pür olmuş kāse-i mercānıdur
Kaṭre-i şebnem ki düşmüşdür gülün ruḥsārına
Bülbül-i mestün nişār-ı dīde-i giryānıdur
19. Şāh-ı gülden ḡonca aşılmış dil-i bülbül gibi
Çāk olur āhır çü yire dehr ḥāristānıdur
Şan ‘araḡdur gül cūdā düşmüş ruḥından dilberün
Yā benefşe sāye-i gīsū-yı sergerdānıdur
21. Bāğda bād-şabāyı gülşen ārā gösteren
Zülf-i yaruñ şemme-i būy-i ‘abīr-efşānıdur
Ḥüsn ü nevrūzında ‘uşşāk-ı muḥayyer eyleyen
Rāstı ol serv-i dil-cünün gül-i ḥandānıdur
23. Dā’imā ‘ālem cemālin gül gibi ḥurrem tūtan
Nev-bahār-ı devlet-i Sulṭān Muḥammed Ḥānıdur
Bir ḡader ḡadr ü ḡazā-rādur ki rāy-ı ḡadrinün
Meslegününde seb‘a-ı seyyāre ser-gerdānıdur
25. Bir zūkā-dıldür ki çeşm-i dīde-bān-ı āsumān
Her dem idrāk-i kemāl-i rāyınun ḡayrānıdur
Ol ebā-‘an-ced Skender tahtına sulṭān olan
Ki ayaḡı topraḡı Ḥızruñ çeşme-i ḡayvānıdur
27. Ġāzī-i şāḡib-ḡırān oldur ki devrinde anuñ
Küfr dārü’l-cehli şimdi ‘ilm şehristānıdur
Eşiḡı topra[ḡ]a iksīr-i ḡayātuñ cevheri
Ḥāk-i pāyi menbā-ı cūd-ı mürüvvat kānıdur

24. 24a : rāy : rāh : D.

28. 28b : cūd : lūtf : D.

29. Āfitāb-ı saltānatsın bu yedi iklīme sen
Tiğünñ maşrıqla mağrib tābi‘-i fermānıdur
Merhabā ey sürme-i a‘yān-ı devlet kim senüñ
Kem-terīn seg-bānuña mülk-i cihān erzānıdur
31. Tīg-i қаһruñ қанда kim oynada berқ-i sūz-nāk
Bir ‘azāb ebrin sürer k’anuñ ecel bārānıdur
Rūy-ı şimşīr-i cihān-gīrūñ nedendür sebz-reng
Şu yirine içdügi her dem çü düşmān kānıdur
33. Tıtmason mı dā’imā çarḥ-ı felek çini siper
Çünki nīzeñden şaķındügi ser-i Keyvānıdur
Murğ-ı nefret şāḥ-sār-ı rāyetüñde ḥōş-nevā
Esb-i devlet ḥayl-i ‘ālem-gīrñüñ yekrānıdur
35. Kīse-i āmāl cūduñ kāsesinden mümtelī
Şofra-i iḥsānuñuñ ḥalq-i cihān miḥmānıdur
Menziletde ‘umde-i tertīb-i heft eflāk iken
Ma‘diletde zübde-i terkīb çār-erkānıdur
37. Ḥusrevā sen ol Ferīdūnsun ki ednā bendeñüñ
Ḥāk-ı pāyi cevher-i tāc-i ser-Ḥākānıdur
Germ édüp qudsīleri ‘arş üzre dest-efşān eden
Midḥatüñ bağında geh geh **Aḥmed**üñ elḥānıdur
39. Bağludur ğamdan dilüm ben ne diyem medḥüñde kim
Nāṭıka medḥūş[u] dil-ser-geşte cān ḥayrānıdur
Pādşāha şefkatüñden yir yüzi ma‘mūr iken
Dād kim dil Ka‘besi ğam leşkeri virānıdur
41. Bağ içinde tā zümürrüd taḥt ura sulṭān-ı gül
Al şancaķ qalduran tā lāle-i Nu‘mānıdur
Ḥurrem olsun gül yüzüñ fetḥ ü zafer taḥtında kim
‘İzz ü devlet bağınuñ tāze gül-i ḥandānıdur

43. Müstedām olsun cihān bāğında cūduñ ebri kim
Fazl gülzārı anuñ perverde-i ihsānidur
Néce kim her ‘ıyd ‘ālem hālkı zayfullāh olup
Bahş olan ol gūn kamu maḥlūka raḥmet hānidur
45. Dā’imā ‘izz ü celāl ü nuşrat u iqbāl ile
Ḥurrem ol kim ḥaşm ‘ıyd-ı devletüñ qurbānidur
Şehriyāra ḥaşre dek Yezdān vücūduñ şehrini
‘İzzet-ābād eylesün kim devlet ābādānidur

9.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Urınup farqına bir tāt-ı mücevher sünbül
Oldı iqlīm-i çemen taḥtına ser-ver sünbül
Şeh-levendāne şikest eyledi taraf-ı külehin
Gögsinüñ dügmelerin çözdü ser-ā-ser sünbül
3. Oldı gülşen yine bir dilber-i müşğīn merğül
Şol kadar vèrdi aña zīnet ü zīver sünbül
Çihre gül sīne semen çeşm-i mükeḥḥal nergis
Ḥaṭ çemen gonca dehen ca‘d mu‘anber sünbül
5. Yazdurup müşğ ile bu boynuna ḥamā’il taḥdı
Kendüye etmek için hālkı musaḥḥar sünbül
Şahn-ı gülzāre gelüp eyledi ‘arz-ı dīdār
Jālelerden taḥınup gūşına gevher sünbül
7. Beñzer ol būy-ı dil-āvīz ile mūy-ı yāre
Başlar üzre n’ola ger eyler ise yèr sünbül

9. R : 7^b ; Bākī : *Dīvān* : K.24. : Kasīde dīvānda 47 beyt olarak yer almaktadır.
B : **Kaşide-i Bākī Efendi sellemā’līhu berā-yı Müftīzāde Meḥemmed Çelebi raḥmetallāhi ‘aleyh.**

- Yine gömgök tere batmış çıka geldi çemene
Nev-bahār érdi dèyü vèrdi haberler sünbül
9. Beden-i pāki neden böyle olurdı hōş-bū
Olmasa müşg ü gül āb ile muḥammer sünbül
Var ise bencileyin ‘āşık-ı zār olmışdur
Göm gök ètmış döginüp cismini yir yir sünbül
11. ‘Işk sevdālarına uğramasa kalmaz idi
Mūy-ı jülīde ile bir ten-i lāgar sünbül
Yine Fir‘avn-ı şitā ceyşine Mūsā-mānend
Eyledi elde ‘aşāsını bir ejder sünbül
13. Sākīyā zevraķı sür bād-ı bahār esdi yine
Sebze-zār oldı yem-i aḥḍar u lenger sünbül
Şahn-ı gülşende yatupdur gice var ise meger
Ki ṭaķınmış seḥeri başına güller sünbül
15. Bürüdi kendinüñ eṭṭāfını bāl ü per ile
Yine ṭāvūs-şifat cilver eyler sünbül
Yine ferrāş-şifat destine cārüb almış
Ki ède ḥıdmet-i ḥāk-i der-i dāver sünbül
17. Fāzıl-ı dehr Meḥammed Çelebi kim eflāk
Bāğ-ı fazlında ṭoķuz dānelü bir ter sünbül
Olamaz reh-güzeri ḥākine hem-pā ‘anber
Èdemez ṭurrasına kendüyi hem-ser sünbül
19. Geldi bir Hindū-yı bī-çāre-şifat eşigüñe
Ġarażı bu ki ḳapuñda ola çāker sünbül
Bāğ-ı fazluñda meh ü mihr iki aḥḳar nergis
Keremüñ gülşenine sünbüle kem-ter sünbül

21. Buy-ı lütfuñla güzār eylemese bāğa nesīm
Ėdemez halk dimāğını mu‘aṭṭar sünbül
Ebr-i cūduñdan eger érse nem-i in‘āmuñ
Bitüre hāre gül ü lāle vü mermer sünbül
23. Balsa bārān-ı seḥāñ ile eger neşv ü nemā
Ḳad-i bālā çeke mānend-i şanavber sünbül
Ger ṭoḳınsa nefes-i lütf ü dem-i iḥsānuñ
Gidere dūd-ı kebūdı vère āzer sünbül
25. Nūr-baḥş olsa eger bāğa çerāğ-ı lütfuñ
Şem‘-vār eyleye eṭrāfı münevver sünbül
Cür‘a-riz olsa eger gülşene cām-ı keremüñ
Ṭuta nergis-şıfat elde ḳadeḥ-i zer sünbül
27. Ḥāline ‘ayn-ı ināyetle nigāḥ eyler iseñ
Göz açup éde naẓar niteki ‘abher sünbül
Bezmüñe gelmek ile bu ne kerāmetdür kim
Démeye şayf u şitā bitüre micmer sünbül
29. Dāne ḥaṭ jāle nuḳaṭ nefḥa-i müşgīn ma‘nā
Yazdı levḥ-i çemene bir ğazel-i ter sünbül
Ġam-ı ğisūñ ile āşüfte degül ger sünbül
Ne içün böyle perīşān olur ekşer sünbül
31. Var ise ṭurralaruñ bāğ-ı cinān sünbülidür
Ḳopmadı bāğdan ol resme mu‘anber sünbül
Ġoncanuñ cānı mı var öyküne la‘l-i lebüñe
Zülfüñe kaç başı var k’ola ber-ā-ber sünbül
33. Bāde-i la‘lüñe hemşire şarāb-ı gül-fām
Zülf-i müşgīn-i semen-aña birāder sünbül

- Hüb olur ‘arızuñ üstinde o haṭṭ-ı müşgîn
Âb-ı nâb içre durur tâze vü hoş-ter sünbül
35. Lâle reşk-i ruḥ-ı gül-günuñ ile pâ-der-gil
Ġam-ı zülfüñle perîşân u mükedder sünbül
Nêce teşbîh edem ağzuña bir ebkem gönca
Nêce nisbet kılam ol zülfe ber-â-ber sünbül
37. Dûdlar çıkdı yanup reşk-i ruḥuñ nârına bağ
Câ-be-câ şanma çemende görinenler sünbül
Ruḥlaruñ üzre yatur zülf-i semânsâ güyâ
Gül-i terden edinür kendüye bister sünbül
39. Haṭ-ı müşgîn-i leb-i la‘lûñe mânend olmaz
Bulsa ger perveriş-i çeşme Kevşer sünbül
Yaraşur zülf ü ruḥuñ vaşfına defter yazsam
Kâğıdı berg-i gül ola haṭ-ı defter sünbül
41. Levḥ-i ḥâṭırda ḥâtuñ naḳşını taşvîr êtdüm
Olmadın şafḥa-ı gül-zâra muşavver sünbül
Nazm-ı eşḥâşa kıyâs eyleme **Bâkî** şî‘rin
Ola mı her giyeh-i ḥuşke ber-â-ber sünbül
43. Gerçi sünbül çoğ olur gülşen-i ‘âlemdür bu
Lîk rengin ü muṭarrâ olamaz her sünbül
N’ola qadr ü şerefüñ sâl-be-sâl olsa mezîd
Her yıl arturmadadur dâneyi dërler sünbül
45. Götürüp tâ ki şehenâh-ı bahâruñ tûğın
Getüre cünd-i şitâ üstine leşger sünbül
Ser-i a‘dâña ṭaqa seng-i melâmet güller
Ola düşmenlerüñün başına şeş-per sünbül

10.

Mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Gülşende re'is olmağa ezhāra benefşe
Demdür ki qadem rence kıla vara benefşe
Bağdād-ı çemende éde da'vā-yı hılāfet
‘Abbāsī ‘alemler dike gül-zāra benefşe
3. Dem geldi ki gül şevkine her hār ayağına
Yüzün süre boynın çeke yalvara benefşe
Ahı tütüni yir yüzini göke boyadı
Alındı meger bir yüzü gül-nāra benefşe
5. Bir lūtf ile kim kıldı çemen şahnını çinī
Ta'n étse n'ola nāfe-i tātāra benefşe
Deste işidür līkin ucuz olmamağ için
Bir kez gelür eyyāmda bāzāra benefşe
7. Hār-güş gibi gözi açuk uyhuya varmış
Ërmezse ne tañ devlet-i bīdāra benefşe
Üstine olup sünbül-i dildāra benefşe
Yüz yere kodı derd ile bī-çāre benefşe
9. Leylī saçunuñ ‘ışkı ile tağlara düşmiş
Mecnūn gibi aşüfte vü āvāre benefşe
Zülf ile haṭa ‘āşık olan gülşene gelsün
Tā göñlin aça ara çemen āra benefşe
11. Gül-zāra varup göñlümüz eglense olurdı
Sünbüllerüñe beñzese bir pāre benefşe

10. R : 8^b ; Necāti Beg : *Dīvān* : K.23. : Kasīde dīvānda 47 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i Necatī Beg sellemallāhu Berā-yı pādşāh be-ṭarīk-ı güftār-ı benefşe.

8. 8a : üstine olup : aşüfte olup : D.

- Hindû-beçe-i micmere gerdân-ı cemendür
Rağbet kıomadı tabla-i ‘aţţâra benefşe
13. ‘İsa nitekim süzen ile çıktı semâya
Ol resme çıkar kulle-i kühsâra benefşe
Vaşl etmedi gül-zâr-ı cihân beñzedügi için
Ma‘şuka gül ü ‘âşık-ı ğam-ı ħâra benefşe
15. Gel ‘ayş edelüm leyl ü nehâr ile ki döndi
Rûze semen-i tâze şeb-i tâze benefşe
Pervâne gibi bâl ü peri kapkara yanmış
Divâne gibi pîreheni pâre benefşe
17. Tâ mahşer-i gülşende şunuldu kıara defter
Mağzûn oluban döndi günâh-kâra benefşe
Niçün gögerüp boynın eger serv dibinde
Aşmadı ise kendüzini dâra benefşe
19. Gömmiş beline deñlü yire k’ide siyâset
N’eyledi ‘aceb çarlı-ı sitem-kâra benefşe
Her yaprağı bir göz bebegi gibi olupdur
Kadri güline etmeğe nezzâre benefşe
21. ‘Adlûñle eder dehr mizâcın felek ıslâh
Şekkerle eder fâi’de bîmâra benefşe
‘Ahdüñde hacil oldu yüzi yirlere düşdi
Girdügi için kıasvet-i küffâra benefşe
23. Gül-zâra güzêr eyler ise şarşar-ı kahrûñ
Âteş ola gül dūd ola hemvâre benefşe
Egmezdi boyun olmasa hükümüñ yeli çavuş
Ol sancak-ı jengâri-i zer-kâra benefşe

25. Senden üşenür kalduruben başını bakmaz
Gül-zār ḥarīmũñdeki efkâre benefşe
Uğrı gibi bağıu götürirler nazāruna
Yere bakuban geydigüñ kâra benefşe
27. Gül-zār-ı sarāyuñda zihî dār-ı sa‘âdet
Kim oldı bakup çarḥ-ı perestâre benefşe
Bir ekmedigüñ yirde biter kıpmayasıdur
Kara saçuna kırkum el kara benefşe
29. Ben bî-dile cevır etmek için tâbî‘ olupdur
Zülf-i siyâh ü çarḥ-ı nigün-sâra benefşe
Ah eyledi kim çıkdı dütüni depesinden
Yakup cigeri bencileyin tâze benefşe
31. Dün hüzn ile olmuşdı yere berâber
Bugün nedür erişdi bu mıkđâra benefşe
Kâdr ile şeref buldı yetişdi göge başı
Şâh eşigine süreli ruhsâre benefşe
33. Maḥmūd-ı cevân-baht ü cihân-baḥş ki anuñ
Hulķı ile vërür ḥâr gül ü ḥâre benefşe
Top eyleyüp eflâķi önünđe kıdı takđır
Şol resm ile kim yâr şunar yâra benefşe
35. Düşmen ‘alemi gibi gelür Şâh eşigine
Başı aşğa münkesir ü kâra benefşe
Şol vech iledür kaşr-ı refi‘üñ kim eder fahr
Öyküñdüğine sāye-i divâra benefşe
37. Erḥâma nazar eylese göz toğamaya kimse
‘Âlemde meger derd ile bîçâre benefşe

37. 37a : kimse : hergiz : D.

- Rif‘at de kaçan kapuñña mănend ola gerdün
Hem-ser ola mı günbend-i devvâre benefşe
39. Bir hāme ile kâğad-ı rengin eder ihzār
Evşafuñ ile nazm olan eş‘ara benefşe
Vaşfuñ çemeninde yaraşur jāle yirine
Müstağrak ola lü‘lû şeh-vāra benefşe
41. Bu şî‘r-i dil-āvizi **Necātî** yaraşur kim
Hall ile yaza şafha-i jengāra benefşe
Şāhā bu siyeh-baht kuluñña nazar ét kim
Bağmakla cilālar vērir ebşāre benefşe
43. Sūsen gibi nazm étmeğe dilüm tolaşurken
Vaşfuñla getürdi beni güftāra benefşe
Hağdan dilerem devlet ü ‘ömrün ola cāvid
Nitekim ola pîş-rev ezhāre benefşe

11.

Mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Bitürdi nigāruñ yüzi gül-zār-ı benefşe
Olsa yaraşur tāze gülün yār[1] benefşe
Bir hüsn bahārında sekiz cennet gördüm
K’olmuşdı zemīni gül ü dīvār[1] benefşe
3. Sihr eylemese zülfi ‘izārında habībün
Bitürmez idi āteş-i ruhsār[1] benefşe
Sehvn bilüben secdeye varmazdı nigārā
Zülfeynünün olmasa güneş-kār[1] benefşe

11. R : 9^a ; Ahmed Pāşā : *Dīvān* : K.26. : Kasīde dīvānda 50 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i ālā ez-güftār-ı ser-şu‘arā Ahmed Pāşā be-ṭarīḳ-i benefşe sellmallāhe.

5. Kim vaşf éde ol hüsni k'anuñ bağ-ı ruḥunda
Eyledi ḥacil nāfe-i tātār[1] benefşe
Gül yüzi kenārında ne ḥōş-ḥāl ola ol ḥāl
Kim bendesi müşg ola perestār[1] benefşe
7. Êşitmedüm ol ḳadd ile bu zülfden özge
Bir serv-i gül-endām ola ezḥār[1] benefşe
Seyr eyler iseñ ḥüsn-i gülistānını seyr ét
Kim mūrı çemen görünür ümār[1] benefşe
9. Tahrîr édicek zülf ü rûḥı vaşfını kâtib
Ṭümārı gül olur ḥaṭ-ı ṭümār[1] benefşe
10. Zülf-i ğamına döymedi ğetdi dil-i miskîn
Yâ Rab neden öldürdi bu bîmār[1] benefşe
11. Bir dem ğam-ı devrânı unutturmaĝa sâķî
Gül mevsimidür şun ber ü gül-nār[1] benefşe
Nilüfer-i ḥaḍrānuñ eşin kim bulur ey dost
Ġabrā-yı çemende içelüm bār[1] benefşe
13. Evvel çü lebüñ yādına meyḥāneye düşmiş
Âḥır ḳomadı ḥāne-i ḥammār[1] benefşe
Zülfüñi külāhuñda nihān eylemeye ey dōst
Cān bāĝıdur olsa n'ola ezḥār[1] benefşe
15. Cānlar nigerān olmaĝa naķş étđi nigārum
Gül yapraĝı üstinde girih-kār[1] benefşe
Zülfin yüzine şaldı kirişmeye didi kim
Kim gördi k'ola Ka'benüñ astār[1] benefşe
17. Bu ḥaṭṭı mı yâ zülfi uci sāyesidür kim
Gösterdi ruḥ-ı āyine-girdār[1] benefşe

10. : Bu beyt dîvânda yer almamaktadır.

- Yâ çekdi gülistân-ı ruhı dâiresine
Göz degmemek için haṭ-ı jengār[1] benefşe
19. Bu zülfi mi yâ ḥāme-i şeh-zāde midür kim
Kāfūr-ı ter üzre eder ĩşār[1] benefşe
- Sultān Cem-i şānī ki anuñ adın eşitse
Fi'l-ḥāl sürer toprağa ruḥsār[1] benefşe
21. Bülbül gibi biñ dürlü dil açardı şenāña
Bulaydı bu gün kudret-i güftār[1] benefşe
- Rengīn düzer evrākı ki ter müşg ile yaza
Ḥulkuñ şıfatında olan eş'arı benefşe
23. Geldügüñ eşitmiş eline micmerin alup
'Anberle buḥūr eyledi yolları benefşe
- Gül günüñ ayağına nişār étmege çıkmış
Ḥoḳқа ile tutar nāfe-i tātār[1] benefşe
25. Bostān-ı sarāyuña yüz urmaḳ hevesinden
Topraḳ döşenüp yaşdanur aḥcār[1] benefşe
- Bir şoffa ki süpründisini kuḥl éde ḥavrā
Cārüb-ı cenābında nedür bār[1] benefşe
27. İzüñ tozınuñ cevherine beñzeye derdim
Ḥaşşiyet ile vërse ol āşār[1] benefşe
- 'Adlüñde tutup kimse mi bağlayı bilürdi
Ter-dāmen olup gezmese bāzārı benefşe
29. Gül büyün uğurlamasa zındān-ı zemīnün
Olmazdı zemānlarla giriftār[1] benefşe
- Bu 'adl-i cihān-gīrden añladı kim ayruḳ
Nā-maḥreme baş қоşmaya ebkār[1] benefşe
31. Ḥulkuñ nefesin alduğı için bād-ı şehirde
Ḥōş büy ile müşgīn éde eşcār[1] benefşe

- Devlet gibi bahtuñı görüp hıdmete tırdı
Ĥāb-ı ‘ademüñ oldı çü bīdār[1]benefşe
33. Ėarķ oldı ‘adū kânına ol ĥançer-i sīr-āb
Güyā ki giyer cāme-i gülñār[1] benefşe
Ger terbiyyet étse idi cihān bāğını ĥulķuñ
Olurdı zemīnden bitenüñ h‘ār[1] benefşe
35. Yā ĥāk-i derüñ zerresi érişse semāya
Ėderdi bu nüh günbed-i devvār[1] benefşe
Yüz mertebe a‘lā olur ezhār-ı felekden
Bir dem kapuñā bulur ise bār[1] benefşe
37. Söz bāğına bir naķş nigār étđi ĥātuñ kim
Zeyn édemez ol luţf ile gül-zār[1] benefşe
Ne ĥāmedür ol ki oldı zebañ ile şeker-rīz
Ne tūñīdür ol kim döke minķār[1] benefşe
39. Rāhuñda esen bād-ı sücūd eyledügi için
Pür müşğ ü ‘abīr eyledi destār[1] benefşe
Tırup bir ayağ üzre rikābuñda yürürdi
Ger ķādır ola idi ki éde reftār[1] benefşe
41. Gūş eylese midĥātüñi cān ķulağı ile
Ėanda daķınurdı dür-i şeh-vār[1] benefşe
Var perde-i fikrümde ‘ārūsān-ı semen-būy
Kim her birinüñ oldı perestār[1] benefşe
43. Siĥr eyledi şī‘rüm çemeninde ķalemüm kim
Söyler bu zāmīrümdeki esrār[1] benefşe
Bu medĥ redīfimde söz açup didi süsen
Götüre mi ol ķulzüm-i zehĥār[1] benefşe

36.36b : bir dem : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

45. Gerdün eşidüp didi kaçan zabt'ede heyhāt
Evşāf-ı Ferīdün-ı cihān-dār[1] benefşe
Eksüklüğünü bildi vü miskinlige geldi
Güşına yapışdı eder a'zār[1] benefşe
47. Kaşd eyledi hāmem k'ide dil derdini taḥrīr
Görindi mülāyim aña nā-çār[1] benefşe
Bu **Aḥmed**-i ğam-ġinūñ eger etse ğamın ğuş
Zānūda koyup başın'ede zār[1] benefşe
49. Nēce ki ğulistānuñ ola reng-i rezi bād
Nēce ki bahāruñ ola 'aṭṭār[1] benefşe
Çekmege çemen leşkerini qaldura her yıl
Şol sancaq-ı pīrūze-i zer-kār[1] benefşe
51. Kılson çemen-i qadrūñe taqdīr seḥābı
Ḥōrşīdi ğül ü çarḥ-ı semen bār[1] benefşe
'Aġşān-ı celālūñe penāh eylesün eflāk
Nite ki ṭuta dāmen-i eşcār[1] benefşe
53. Ḥulḳuñ ğülü dünyā çemenin'ede mu'aṭṭār
Nēce ki mu'aṭṭār kıla ğülzār[1] benefşe

12.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ka'betullāh ile ey dil şānasın mülk-i cihān
Bir qara beñlü ğüzel maḥbūba dutmuşdur hemān
Āsitān-ı Ka'beye ḥācīler erdi sa'y ile
Āsumānı eyledi ğüyā melekler āşiyān

49. 49a : rezi bād : R'de bu kısım boş bırakılmıştır.

12. R : 10^a ; Yahyā Beg : *Dīvān* : K.2. : Kasīde dīvānda 42 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i zībā ez-ġüftār-ı Yahyā sellemallāhu Berā-yı pādīşāh-ı rūy-ı zemīn.

1. 1b : dutmuşdur : dönmişdür : D.

3. N'ola dërsem aña mıknâṭīsidür mü‘minlerüñ
Ehl-i islâmı çeker kendüye çünkim her zamân
Beñzer ol şeyḥ-i siyeh-pûşa velâyet gösterüp
Ayağına aқıdur şu gibi dünyâyı revân
5. Cânı gibi bağına başmış-durur anı zemîn
Nitekim dāğ-ı siyâhın sînesinde ‘âşıķân
Farz-ı ‘ayn oldı görüp anı ziyâret eylemek
Karalar geymiş şanasın bir nigâr-ı mihribân
7. Görinen şebnem degül lutf ile Ka‘be yolların
Her gice şâḥî gülâb ile şular Kerrübiyân
Merve vü Şaffâ vü Zemzemden içüp nûr-ı şafâ
Zem zemeyle ḥâcîler olmuş-durur na‘re-zenân
9. ‘İyd erbâb-ı Hicâzı nûş müşerref eyledi
Nitekim ‘âşıķları fıkır ü vişâl-i dilsitân
Bezm-i ‘İyd içre didüm şevķ ile bir ğarrâ ğazel
Dilberân-ı ‘İydgâh êtsün anı vird-i zebân
11. Gün gibi rif‘atde olsun ol meh-i nâ-mihribân
Yirden üstün eylesün anı Hudâ-yı Müste‘ân
Ḥaṭṭ-ı müşġinüñ gelelden fâş olur derd-i derün
Döstüm eski meşeldür ‘ışķ u müşg olmaz nihân
13. Tîr-i ğam beñzüm şarardup kıaddümi yây eyledi
Da‘vîye ma‘nî gerekdür ‘âşıķ olana nişân
Âsitânuñda yakın iken ırağ étme beni
Şavma gözden ok gibi gördükçe ey kaşı kemân
15. Kârbân-ı Ka‘beye zînet vërür bang-ı ceres
Râh-ı küyuñda anuñçün eylerüz âh u fiġân

7. 7b : şâḥî : şâmî : D.

8. 8a : merve vü şaffâ : arû vü şafâ : D./ içüp : idüp : D.

- Vèrmedüñ haṭṭuñ gelelden zülfüñe hergiz vücüd
Olmaz imiş ‘âlem-i fânide ‘ömr-i cāvidān
17. Leblerüñ Mısr-ı melāḥat kâra zülfüñ Şāmdur
Rūmdur yüzüñ gözüñ aydın kaşuñdur Germiyān
Yıkmağa kaşd étme göñlüm Ka‘besin eyle ḥazer
Ol şehenşehden kim olmışdur penāh-ı ins ü cān
19. Nūr-ı ‘ayn cümle-i ‘âlem hüma-yı salṭanat
Merdüm-i ‘ālā-himem şehbāz-ı nuşrat-āşiyān
Yūsuf-ı Mısr-ı melāḥat pādişāh-ı Şām-Rūm
Ka‘be sulṭānı ‘Acem ḥānı şeh-i şāhib-kırān
21. Zıll-ı Hāḫ sulṭān bin sulṭān emīrū’l-mü‘minīn
Ġazī-i devr-i zemān Sulṭān Selīm-i kāmran
Ḥusrev ü Rüstem derd-i dergāhınuñ üftādesi
Çākeri İskender ü ednā kıludur Ḳahramān
23. Ebr-i bārāndur zamānında meger giryān olan
Āfitāb-ı ‘adl eyle cümle ‘âlem şādmān
Ḳadrine göre anuñ Ṭübā bir oldıḳca nihāl
Ḳaşr-ı ḳadrinde felekler toḳuz ayak nerdibān
25. Görmedi anuñ gibi bu nüh peder çār ümmühāt
Kām-bīn ü kām-yāb u kām-baḥş u kām-rān
Göricek n’ola İrem dërse aña ehl-i naẓar
Gülsitānında anuñ iki adım yirdür cinān
27. Ḥāne-i cānı meger ğāret ède düzd-i ecel
Kimseden kimseye èrmez ‘ahd-i ‘adlinde ziyān
Mihr ü māh-ı āsumāna lerze düşse yeridür
Ditredi tiġ-ı celālinde anuñ kevn ü mekān

19. 19a : ‘ādilan : ‘âlem : R.

23. 23b : āfitāb-ı ‘adli ile cümle ‘âlem şādmān : şems-i ‘adlinden güler cümle gülistān-ı cihān : D.

29. Mu‘tedil ‘adl-i mu‘allāsı ile cümle kā’ināt
Şanasın oldu bu dünyā-yı denī dārü’l-emān
Ol ‘ādū kim tīr-i kahrından anuñ bula ħalāş
‘Ālem içre varsun ögünsün yürüsün bir zamān
31. Kōdı çünkim āsitānına ‘arūs-ı meh cebīn
Başına encümden oldılar felekler zer-feşān
Ėşidüp ‘adlūñ kulaqdan ‘āşık olmuşdur şēhā
Ėāk-ı pāyuña u Ėorāsān u ‘Irāk u İşfahān
33. Fi’l-meşel şatrenc-i ‘ācī şāh olmağ gibidür
Saña beñzer begligi kūyā kızılbaşuñ hemān
Kara gün toğā Şeh İsmā‘īl başına eger
Ėsitānuñda kuluñ kurbānuñ olmazsa ‘ayān
35. Atuñ oynagı olursa n’ola iklīm-i ‘Acem
‘Aşığa Bağdād ırağ olmaz meşeldür bī-gümān
36. Nēce cān kırtara düşmānlar mişāl-i ra‘d u berķ
‘Askerüñde her tūfeng oldu każā-yı āsumān
37. Kimseler nazm ile gelmezse n’ola meydānuma
Minnet ol Mevlāyā oldım şan‘atumda pehlevān
Dem-be-dem **Yahyā**-yı za‘īfe zulm edüp dest-i felek
Nēce kez çekdi çevürdi anı mānend-i kemān
39. Dest-gīri olmayup üftāde ġamdur müdām
Kaldı ayaklarda mānend-i şarāb-ı ergavān
Kāmet-i dildār gibi sözüñi kılma tırāz
Ėy göñül eyle du‘ā-yı devlet-i şāh-ı cihān
41. Secdegāh olsun eşigi Ka‘be-veş tā ħaşre dek
Vere göñlinüñ murādını Ėudā-yı müste‘ān

33. 33a : gibidür : gibi : R.

36. 36a : mişāl-i : R’de bu kısım yazılmamıştır.

13.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gülşene altun varaklar zeyn édüp bād-ı hazān
Gūyi-yā zer-kūblar dükkānı oldu gül-sitān

Rište-i bārān gümüſ tel sīm-keſ ebr-i harīf
İki çarha döndiler gūyā zemīn ü āsmān
3. Berg-i bīdi bāğda āb-ı revān üzre görüp
Dédiler akmıſ ğulafdan bu tīğ-i zer-niſān

Reh-güzār-ı bāğa ser-tā-pā dökilmiſ berg-i zer
Şandum altun tepsiler kōnmiſ simāt-ı husrevān
5. Bāğda gerdān éder evrākı ſanmañ gird-bād
Étdiler seyyāreler kılmağa seyr-i būstān

Perr ü bāl açmıſ yeſil tūṭi iken berg-i çenār
Zerd olup ser-pençe-i ſeh-bāza dönmiſdür hemān
7. Rāygān aldum ſanurdı la' l u yākūti velī
ſimdi nağd altun ſayar ṭurmiſ nihāl-i ergāvān

Kānlu yaſ dökmiſ ruḥ-ı zerd ü ğubār-ālūdına
Var ise dehrüñ fenāsın aındı mīr-i 'āſıķān
9. Salṭanat tācın geyen 'ālemde mağrūr olmasun
Néce sulṭān bōrkin almıſdur begüm bād-ı hazān

Gerçi merdāne ſoyındı girdi meydāne dıraḥt
Geldi kış baſdı velīkin vērmedi aſla emān
11. Dest-bürd-i ſarſarı āhır görüp ſāḥ-ı çenār
Didi el arķası yerde āferīnler pehlevān

13. R : 11^a ; Bākī : *Dīvān* : K.22. : Kasīde dīvānda 22 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Kaſide-i ra'nā ez-ğüftār-ı re'īsü'ſu'arā Bākī Efendi rahmetullāhi 'aleyh.*

- Jāle vü berg-i ḥazāndan pür-zer ü cevher çemen
Gülşene varın nişār ètdi meger deryā vü kân
13. Gevher-i sîr-âb şeb-nem gûş-vār-ı zer varak
Şahñ-ı büstān oldu gūyā çār-sūy-ı zer-gerān
Şöyle beñzer kim ḥaṭ-ı āyāt-ı rahmetdür çemen
Bād-ı şubḥ ètmişdür altun ḥall ile yir yir nişān
15. Bir yeşil ġarrā zer-efşān kâğıd olmuşdur çemen
Yaraşur yazılsa ger medḥ-i edīb-i nüktedān
Ḥāce-i ‘ālî-naẓar ser-çeşme-i faẓl u hüner
Dāver-i ferḥunde aḥter kām-baḥş u kām-rān
17. Āfitāb-ı ‘ālem-ārā-yı sipihr-i faẓl ol kim
Buldı re’y-i enverī feyziyle nūr u fer cihān
Ayağı toprağıdur kuḥl-i cevāhir encüme
Āsitānı ḥākidür iklîl-i farḥ-ı Farḥadān
19. Rūzgāruñ şiddetinden gülşen-i baḥtı maşūn
Nitekim bād-ı ḥazāndan şahñ-ı gülzār-ı cinān
Şafḥa-i āyīne-i ‘ālem-nümā-yı ṭab‘ına
Cümle-i dünyā vü mā-fihā muşavverdür ‘ayān
21. Rāh-i bāġa berg-i zer düşmiş degüldür ser-verā
Reh-güzāruñda yüzün ferş ètdi māh-ı āsmān
Eyleyüpdür feyz-i ḥurşīd-i kemāl-i şun‘ ile
Zāt-i pākūñ gevherin perverde kân-ı Künfe-kān
23. Meclisüñde ḳalbi altun gibi şafī olmayan
Ḳāl ocağından ḥalāş olmaz ḳılursañ imtiḥān
Āfet-i bād-ı ḥazāndan tā ebed maḥfūz olur
Bāġ-ı dehre hüsn-i tedbīrūñ olursa bāġ-bān
25. Cür‘a-i cām-ı belā-encām-ı ġam bî-hüş èdüp
‘Ākıbet ḳıldı ḥumār-ı derd ü miḥnet ser-girān

- Cür'a-veş ayakda kodı şākī-i devrān beni
Dest-gīr ol ēy emīr-i meclis-i devr-i zamān
27. Himmetüñ şimşādinuñ şāh-ı bülendi var iken
Çanda yapsun şāh-bāz-ı ṭab'ı **Bākī** āşiyān
Destüme alsam қalem nazm-ı bedī'ümle benem
Nīze-bāz-ı 'arşa'-i mülk-i ma'ānī vü beyān
29. Ben kemend-i endāz-ı meydān-ı belāğat olalı
Halka-i teslīme geçmişdür ser-i gerden-keşān
Muttaşıl şī'rüm yazarken hāme ṭurmaz deprenür
Neydür anı gūyiyā lerzān ēder āb-ı revān
31. Pehlevān-ı 'arşa-i nazmmem diyen ferzāneler
Bir iki zār u zebūnumdur za'if ü nā-tüvān
Bāğ u bustān içre tā ola bisāṭ-ı sebzeve
Şubḥ-dem bād-ı ḥazāndan қatre-i şeb-nem çekān
33. Her seḥer şahn-ı zümür-rūd-gün-ı gerdün üstine
Āfitāb altun ṭabaқdan tā ola gevher-feşān
Mesned-i rif'atde genc-efşān-ı iḥsān ol müdām
'Ömr ü devlet pāy-dār iқbāl ü 'izzet cāvidān

14.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Leb-i cān-ı baḥşuñ ile қāmet-i dil-keş şanemā
Yiter ol 'āşık-ı dil-ḥastelere bal ü belā
Āferīn ol gül-i ḥandān-ı dil-efrūzuña kim
Vērdi hüsni ile cihān gülşenine zīb ü bihā

14. R : 11^b ; Necāti Beg : *Dīvān* : K.2. : Kasīde dīvānda 33 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Қаside-i re'isü's-şu'ara ve'l fuşahā ve'l-bülegā* Necātī Efendi sellemal-lāhu te'ālā.

3. Şalın ey dost şalın kâmet-i ra'nân ile kim
Hıl'at-i hüsnî biçüpdür boyuña şun'-ı Hudâ
Ne düşer âb-ı 'izâruñda ol iki sünbül
Ne tûter âteş-i haddüñde haţ-ı 'anber-sâ
5. Arturur zemzemeyi çün göre 'uşşâk yüzüñ
Varağ-ı gülden olur bülbül-i bî-dil güyâ
'Âlemi yıkdı bu gün kaşuñ ile ğamzelerüñ
Kerem et vërme begüm Türk[üñ] eline tuğrâ
7. Kimse zülfüñ ki ruhuñ tâbına döymez bu cihân
Gice kûtâh olıcağ 'âlemi yağar germâ
Kö çoğalsun ruhuñ üstinde perîşân zülfüñ
Çünkü eyyâm-ı bahâr olıcağ artar sevdâ
9. Vuşlatuñ eyyâmına çün sa'y kemendi eremez
Çıksun ahum yiridür sağf-ı felekden bâlâ
Ağladup çâkerini ğayrîyi güldürmek ile
'İşk-ı cânâneyi terk eylemez anı hâşâ
11. Öliceğ hañçer-i ğamdan eşigi toprağına
Dest-i cevr ile yaza hûn-ı dil âyât-ı vefâ
Derd-i dil-dâr üküş miñnet-i gerdün efzûn
Kim ola kırtara cânı bu sitemden 'acebâ
13. Baña gösterse gözüm Âşâf-ı devrân eşigin
Dér idüm gözlerümüñ şîşesine kıble-nümâ
Menbâ'-ı cûd u kerem merci'-i eşrâf-ı kirâm
Âşâf-ı hâşş-ı Şehenşâh Muhammed Paşa
15. Zihn-i pür-nûr ile mülk-i emâret hurrem
Zât-ı mesrûr[1] ile şadr-ı vezâret zîbâ

9. 9a : eyyâmuña : bâmına : D.

11. 11b : hûn : cûn : D.

- Çıkmağa rütbenüñ gerd[ū]n gerdün qademe
Felek atlası ede eşigüne perde-serā
17. Devletüñ ahterine surre-i gerdün mekân
‘İzzetüñ gevherine keff-i kerîmüñ deryā
Nitekim sāye olur tābi‘-i hōrşîd-i münir
Emr-i naqqādına rām oldu sipihr-i ‘ulyā
19. Esmedi fikretinüñ gülşenine bād-ı muhāl
Kõnmadı re‘yinüñ āyînesine gerd-i haṭā
Āb-ı elṭāfuñ eger muşliḥ olursa arada
Yakmaya āteş-i mey hırmen-i ‘aklı ebedā
21. Bahır-ı ‘izzetde saña haşm berāber olımaz
Bir iki gün ne ‘aceb yüzine gülse dünyā
Gevhere öyküne mi bād-i gurūr ile ḥabāb
Ṭotalum öyküne ol qanı şebāt ile şinā
23. Yanar od gibi gider qalb-i ‘adūya nîzeñ
Şu yirine kılcuñ qānlar içer rûz-ı gāzā
Qalmadı zulm ü sitem ‘adlünñ eyyāmında
Qaranluq mı qalur göstere çün şem‘ ziyā
25. Dem-i ‘İsā qomış Allāh kelāmuñda ki olur
Luṭf-i lāfzuñla bu gün memleket-i Rûm ihyā
Tuḥfe iltür çemene şemme-i ḥulquñı seḥer
Gõñline girmek içün goncalaruñ bād-ı şabā
27. Deñiz içinde olur çeşmeler ü kûh-ı girān
Oldur ol ṭab‘-ı revānuñdaki ḥilm ile seḥā
Kendüden gördi gider cūduñ eşidüp ‘ummān
Yüzine şu sepeler dest-i seḥāb ile havā

16. 16a : çıkmağa rütbenüñ gerdün gerdün qademe : çıkmağa qadrinüñ eyvânına
gerdün qademe : D.

18. 18b : naqqādına : neffāzına : D.

19. 19a : melāl : muhāl : R.

29. Toludur kâse-i gerdün keremüñ h'ânı ile
Sofra-i terbiyetünden toyunur bay ü gedâ
Gösterür bende **Necâtî** kapuña iki şefî'
Birisi hüsn-i haţ u birisi şî'r-i ğarrâ
31. Êy ser-efrâz-ı cihân kapuñı edindi penâh
Koma kim dest-i cefâ eyleye pâ-mâl-i 'ânî
Diledim Hâkdan anı kim ebed dehr edesin
Halka sen luţf u kerem halk saña medh ü şenâ
33. Rûz u nevrûz u şebüñ qadr ola bahtuñ pîrûz
Her murâduñı müyesser ede Allâh saña

15.

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Sâġar-ı bezmüñ-durur 'aks-i ruġuñla bilberâ
Gün gibi meşhûr olan âyîne-i âlem-nümâ
Her çerâġını cemâlünden yaķar êy âf-tâb
Mihre ġâlib pertevüñ nûrın alupdur ġâlibâ
3. Kâmet-i bâlâña nisbet eyleyenler oldu pest
Ser-fürü kılmakla êy serv oldu sidre müntehâ
'Ar'ar öykünmekle medhûl oldu bâlâ kıddüñe
Bu günehle servi şarşarsa n'ola bād-ı şabâ
5. Görse hayretde qalurdı düşde Mânî naķşını
Şaldı bir naţ'-ı münakķaş şahn-ı şahrâya hevâ
Haşre şâhidlerle êy dil mürdesi şâhîd yiter
Her yıl ihyâ eyler emvât-ı nebâtâtı Hudâ

15. R : 12^a ; Şerîfî : *Dîvân* : Ş.1 : Kasîde divânda 31 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i Şerîfî berâ-yı Sultân Süleymân aleyhi'r-raġmeti ve'l-ġufrân.

1. 1a : sâġar bezmündedir 'aks-i ruġuñla bil-berâ : rûşen oldu mülk-i hüsn içre ruġuñdur dil-berâ : D.

2. 2a : her : meh : D.

7. Cür‘a-ı cām-ı leb dilberden okur feyżimiz
Fıraşet eyledigin ayāğın yāruñ öpüpdür sākīyā
Ġamzeñ okı durmayup şadrumda doqınmaz geçer
Bilmedüñ āyā qadüm ham êtdüğün ey kaşı yā
9. Bülbülāsā dām-ı tende eylerin āh-ı hezār
Raħm umup ey ruħları gül cevri bī-ħad bī-vefā
Ėy řabībīm gül dirīğ êtme ħayāt-ı efzālün
Teşne-i dil oldur mehin bīmārı luşf êt ħānımā
11. Mülket-i ‘Oşmāniyāndan sürmeye lāyık-durur
Kılmayanlar ħāk-ı pāyuñ řuħlın ‘ayna tūtiyā
Ĥazret-i Sultān Murād ibn-i Selīm Ĥān devridür
Nūr-ı ‘adlinden érür ‘ālem gözine rüşenā
13. Olmağa rif‘atde ‘izzetde sa‘ādetde müdām
Eyledi şāhān-ı ‘ālem sāyesine ilticā
Devr-i ‘adlinde leb-i dilberlerüñ hem-rengdür
Kerem eyyām-ı şafā olsun şarāb-ı dil-küşā
15. Eyler inşāfı günü māh-ı cihānı müstefid
Mihr-i ‘adli pertevdür şemse-i bedr-i dücā
Ķāsimu’l-erzāk eden Ĥaķ ‘ālem-i ecsādda
Êtdi ‘irfānı kelām-ı pākin ervāħa ġidā
17. La‘l-i yār u dürr-i dendān ‘aksini medħinde gör
Böyle rengin nażma ħōş-āyendedür nāzük-edā
Cān gibi mihr ile māh ey baħr-ı cūd oldu kenār
Olsa her şāh-ı cihān saña ‘aceb mi ħāk-i pā
19. Medħ-i sultānda gūş êt bu muraşsa‘ mařla‘ı
Olsa lāyık gūş-cān-ı mengüşını budur şenā
Ėy Süleymān saşvet ü ‘izzet-maķar Behmen-veğā
Vey-Nerimān heybet u şafver-nażar rüşen-ziyā

21. Durdı kullar bağladı kollar kılup ‘arz-ı hülûş
Kavli şâdık hânlar kul oldu şâhum bî-riyâ
Ëy selâtin-i cihân ser-çeşmesi ‘âlî-nazar
Hâk-i pâyuñ çeşmim şâhân eder kuhl-ı cilâ
23. ‘Âlem-i cisme vücûduñ ‘âdetidür cûd-ı cân
Devrüñ Ëy ser-çeşme-i ‘âlem hoş eyyâmı-ı şafâ
Eyledi ğarrâları kullarunuñ ‘azm-i ğazâ
Kâr-zâruñla ‘adûlar kârı zâr oldu şehâ
25. Kîmyâdur hâk-i râhuñ âstânuñ toprağı
Tütiyâ âsâ iken olmaz nazîri kîmyâ
Cem‘i tefrîk a‘dânuñ oldu teferrüd eyledüñ
Saña lâyıķ kâdr u ‘izzet düşmene derd ü belâ
28. Nefy ü işbât êtdi serler kesdi tîğ-i illâ okuñ
Kollayup kollâruñı anladı düşmeninden baña
Hâzretâ zerrîn sancağıñ vèrürken mihre fer
İki başlu ejderhâ teşbîh-i muṭlaḳdur aña
29. İltifât içün sürer yüz âstânuña güneş
Bir yalıñ yüzlü ışıḳdur etmek ister ittikâ
Âstânuñ rif‘ati tafzîlidür tafşîlümüz
Dehre zâtuñ mihr-i rûşendur dün ü gün hâzretâ
31. Düşmenüñüñ yüzine çaldı mü’ekked silleler
Cûşa geldi bahır içinde yüz biñ emvâc-ı ‘anâ
Müste‘âr-ı hâliş oldu şu zülâl-ı luṭfuña
Peyk-i dâmen-der-miyândur bâd her şubḫ u mesâ
33. Eylerin hânım taḥayyül gökde uça düşmenüñ
Tîrüñ anı gökden uçurur kaçan bulur hümâ

22. 22b: Bu mısırada vezin aksamaktadır.

30. 30b : dün ü gün hâzretâ : toğar şubḫ u mesâ : D.

32. 32b : bâd her şubḫ u mesâ : bâd her dem hâzretâ : D.

Gerçi hānum verd-i medhūñ vird edenler şad-hezār
Bu Şerīfīde müdāvimdür şenāña dā'imā

35. Bī-riyā olan du'āmuz eyle fazluñla qabūl
Üstüvār eyle binā-yı 'ömrini yā Rabbenā

16.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Oldı çün cān bülbülinüñ menzili gülzār-ı 'ışk
Cümleten eczāmı yandurdı kül ètdi nār-ı 'ışk
Bī-tekellüf dil akup şu gibi gitdi kendüden
Gördi çün mir'āt-ı hüsni-yārda dīdār-ı 'ışk
3. Eylemezdi 'ālemi rüşen çerāğ-ı āfitāb
Mihir ile bir zerre pertev şalmasa envār-ı 'ışk
Üstüne dönmezdi dā'im devr édüp gerdün-ı dūn
Levh-ı mevcūdātı dāyir olmasa pergār-ı 'ışk
5. Pīşekārı olımaz bu şan'atuñ her nā-bekār
Zāhidā bī-kār olanlar pīşesidür kār-ı 'ışk
Veremez her küş dilin bilen Süleymāndan nişān
Olımaz her Mantıku't-Ṭayr okıyan 'Aṭṭār-ı 'ışk
7. Varlığı naqd yire vērüp yokluk metā'ın almayan
Sūdi yok sevdādadur bilmez nedür bāzār-ı 'ışk
Ëy nihāl-i kāmetsi bār-ı elemle ham olan
Gam yime sensin bu bağ içinde ber-hördār-ı 'ışk
9. Baş çeküp serdār-ı iklīm-i Ene'l-hakḳ olmadı
Baş vērüp meydānda Ḥallāc olmadın berdār-ı ['ışk]

16. R : 12^b ; Hayretī : *Dīvān* : K.7. : Kasīde dīvānda 37 beyt olarak yer almaktadır.
B : *Kaşıde-i ra'nā ez-güftār Dervīş Hayretī rahmetu'llahi 'aleyh rahmeten vāsi'aten*.

7. 7a : naqd yere vērüp yokluk : naqdin vērüp yokluk : D.

- Cümleten cismini bî-pervā yakup nūr étmedin
Rüşen olmadı dil-i pervānede āsār-ı ‘ışk
11. Merdüm-i bî-ğayretem göz yaşı gibi ben revān
Eylemezsem ben hayātum naḳdini īsār-ı ‘ışk
Mülk-i şüretde özüñden bî-ḥaber ol bî-ḥaber
‘Ālem-i ma’niden almak isteseñ aḥbār-ı ‘ışk
13. Tācı terk ét hırkāyı hark ét ‘aşāyı oda ur
Zāhidā bilmek dilerseñ n’idügin eṭvār-ı ‘ışk
Hey nece zühd ü nece taḳvā nece ’ilm ü ‘āmel
Cümleden geçdüm olup dīvāne-i nācār-ı ‘ışk
15. Oñmadık başum ṭolu sevdā vü çeşmüm ğark-ı hūn
‘Āşıķam yétmez mi baña cübbe vü destār-ı ‘ışk
Küfr-i zülfüñ rişte-i īmānum olmuşdur benüm
Deyr-i ğamda kuşanaldan bilüme zünnār-ı ‘ışk
17. Ṭoludur ḥālüñ hayāliyle derūnum tāze dāğ
Devletüñde kiseden ḥālī degül dinār-ı ‘ışk
Ġam yiyüp ‘uşşāķa ḳān içmek ğıdā-yı rūḥdur
Ḳısmet étđi cün ezel bezminde ḥānsālar-ı ‘ışk
19. Çok müferriḥdür fezā-yı gülşen-i firdevsden
‘Āşıķ-ı dīdār isem ben ḳısmetinde ğār-ı ‘ışk
Cānuma ḳaşr-ı İremdür seng-i ḥārā-yı elem
Cismüme ey ğonca-leb gül-berg-i terdür ḥār-ı ‘ışk
21. Nūr-ı vahdetdür göñül gözine cānā nār-ı ğam
‘Ayn-ı rāḥatdur belāķeş cānūma āzār-ı ‘ışk
Ger belādan döndürürsem yüz baña inkār edüñ
Çünki ben rüz-ı ezelde eyledüm iḳrār-ı ‘ışk
23. Gelmesüñ ‘aķiller eydüñ bezmine ‘āşıķlaruñ
Yārdan ğayrı bu meclisde olur ağyār-ı ‘ışk

- Haylî ‘unvāndur eger dīvāneler dīvārına
Adumuz ‘āşık dēyü yazdıysa defterdār-ı ‘ışk
25. ‘Ālemüñ var ‘alemüñ sultānısın sen ey gedā
Cān u dilden eger olduñsa hıdmetkār-ı ‘ışk
Her gönülde hükmi cārī olsa tañ mı şāh-vār
Oldı ‘āşıklar eşiginde şu kim cerrār-ı ‘ışk
27. Şan‘āt-ı miñnetde şorsañ başka bir üstāddur
Çārsū-yı gāmda her bir oñmaduk bī-kār-ı ‘ışk
Her nefes bu dūd-ı āh-ı pūr-şirārundan benüm
Tutar āfākuñ yüzün bir ebr-i āteşbār-ı ‘ışk
29. Yüzime şu sepdi merdümlükler etdi gözlerüm
Eyledi pindār-ı hākūñden beni dīdār-ı ‘ışk
Görmedüm yaşum gibi bir hem-dem-i bezm-i belā
Bulmadum ahım gibi ‘ālemde bir gām-ı ħ‘ār-ı ‘ışk
31. Bir zümürüddür dilā emmā nefsüñ mārına
Göz yaşından olsa āyineñde ger jengār-ı [‘ışk]
Ey gönül emrāz-ı hıkd u āza tīmār eyledüñ
Hey nece hōş varduñ olduñ derd ile bīmār-ı ‘ışk
33. Kırtarur cān-ı zā‘ifi bār-ı minnet çekmeden
Nece olmasun kişi cān ile minnetdār-ı ‘ışk
Beyt-i ma‘mūr eyler āhır anı yāb yāb gām yime
Ey gönül yaksun kayırmaz cānuñı mi‘mār-ı ‘ışk
35. **Hāyretī** kör bengī bir abdāl-ı fānidür bugün
Hāneqāh-ı gāmda iftār edeli esrār-ı ‘ışk
Elde mecmū‘añ gül-i gülzār-ı vahdetdür senüñ
Söyle ey murğ-ı laţif-elhān-ı hōş-güftār-ı ‘ışk

32. 32a: hıkd u āza : hākdur var ne : R.

17.

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. *Bi-ḥamdillāh* şeref buldı yine mülk-i Süleymānī
Cülūs etti sa'adet tahtına İskender-i şānī

Toğup gün gibi zerrin tāt ile burc-ı sa'adetden
Yetişdi şarkdan ğarba ziyā-yı 'adl u iḥsānı
3. Beşāretler zemīne āsmānuñ gözleri aydın
Cihānı rüşen etti pertev-i envār-ı Yezdānī

Perī gözden nihāl olmak ne mümkindür zamānında
Cihānı şöyle nūrāni kılupdur rüy-ı rahşānı
5. Metā'-ı ma'rifet geldi revācın bulduğı demler
Zer-efşān eylesün nergisler evrāk-ı gülistānı

Biraz uyhu yüzün görsün felekde dīde-i encüm
Ki çeşm-i baht-ı bī-dārı yiter dehrüñ nigeḥ-bānı
7. Ḥudāvend-i cihān sulṭān-ı 'ādil şāh-ı deryā-dil
Ser-efrāz u serīr-efrüz-ı tāt u taht-ı sulṭānī

Şehensāh-ı hümāyün-ṭālī' u ferḥunde-aḥterdür
Cihān-ı salṭanatda ol sa'adet tahtınuñ ḥānı
9. Elinde Ḥazret-i Dāvūduñ āhendür ki mūm oldu
Ziyā-baḥş olsa āfāka n'ola şemşīr-i bürrānı

Şu gibi nār-ı qahrından erīr bir demde rüy-ı ten
Toķınsa şu'le-i şimşīri nerm eyler Nerīmānı
11. İner Seyf āyeti gibi ser-i a'dāya şemşīri
Ḥadīs-i tīg-i pulādın néce şerḥ ide Kirmānī

17. R : 13^a ; Bākī : *Dīvān* : K.5. : Kasīde dīvānda 39 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Ḳaşıde-i Bākī* Efendi sellemallāhu Berā-yı Sulṭān Selīm Ḥān 'aleyhi'r-rahmeti ve'l-ġufrān.

- Ėderler reh-nümālîklar ‘adem mülkine a‘dāya
Ėuzātuñ ellerinde nîzeler şem‘-i şeb-istānî
13. ‘Alevlerdür duḥān içre görünür tîğler gūyā
Ne dem gerd-i siyāhı rezm-gāhı kılsa zūlmānî
Müşelles gösterür-dā’īm temāşā eylesūñ elde
Meger kim pāre-i elmāsdur cām-ı dıraḥşānı
15. Ḥudāvendā sen ol çāpük-süvār-ı mülk ü devletsin
Ki raḥş-ı himmetüñ evvel ḳademde aldı meydānı
Semender-veş semendüñ yanar od içre atar kendin
Şu gibi aḳıdur degse şirār-ı na‘li sindānı
17. Felekler farḳına başdı ḳadem devrüñde faẓl ehli
Néce pā-māl éde dūnyā-yı fānî ehl-i ‘irfānı
Kef-i cūdūñ keremler kim ḳılupdur ehl-i ‘irfāna
Ol iḥsānı gül ü nesrīne ḳılmaz ebr-i nīsānî
19. Seḥā resminde ḥaddinden tecāvüz eylemez ḳıṭa‘
Kef-i cūdūñ ṭaşar ḡatmaz kerem vaḳtinde ‘ummānı
Periṣān étmedi devrüñde herḡiz kimseyi kimse
Meger meclisde yārān-ı şafā gül-berg-i ḥandānı
21. Ḳafā-dār oldılar şîr ü peleng āhūya şahrāda
Ėderler şol ḳadar şimdi ri‘āyet ḥaḳḳ-i cîrānı
Felek ḡırbal ile zer buldı dērler ḥāk-ı rāhuñda
Miyān-ı hālede seyr eyleyenler māh-ı tābānı
23. Aña her gūşeden bir ṭa‘ne ṭāşın ḳondurdıdılar
Nigīnūñle mu‘āriz görseler mühr-i Süleymānı
Şabā gibi gūzār étdüm seḥer gül-zār-ı medḥüñde
Bu ebyātı terennüm ḳıldı bir murḡ-ı ḥoş-elḥānı
25. Nihāl-i ḥoş-ḥırāmuñdur cihān gül-zārınuñ bānı
Müşellemdür saña āyīn ü üslūb-ı cihān-bānî

- Hüninî'n gördiler cûlar nihâl-i sîm-simâñâ
Gümiş zencîr ile bend étdiler serv-i hürâmânı
27. Gedâ-yı âsitânuñ âsmâna ser fûrû kılmaz
Begenmez hâşılı kem-ter kuluñ eyvân-ı Keyvânı
Şenâ-h'ânıñ olurdu mâh-ı Ken'ân tal'atuñ görse
Sañâ Yûsuf diyeydi iller aña Yûsuf-ı şânî
29. Getür câm-ı sürûr-ı encâmı ey sâkî yiter çekdük
Belâ-yı devr-i gerdûñ-ı cefâ-yı çarh-ı gerdânı
Benem ol 'âşık-ı şûrîde kim tûrmaz revân eyler
Dilinden âb-ı hayvânı gözinden dürr-i gâlânı
31. Zuhûr étdi Zahirûñ sırrı tab'-ı nûkde-dânumdan
Akıtdı kendüye şi'rûm revân-ı pâk-ı Selmânı
Belâgat kûsın urdım husrevâne heft kişverdür
Suhan menşûrına çekdüm bu gün tuğrâ-yı Hâkânı
33. Egerçi pîr-i dâñadur göñül fenn-i belâgatda
Veli olmaz deb-istân-ı şenâñıñ zıfl-ı nâ-dânı
Nişâr-ı şâha lâyıķ mümkün olsa bir güher bulmak
Kazardum tîşe-i endîşe birle kân-ı imkânı
35. Du'â-yı devlet-i şâh-ı cihâna başla ey **Bâķi**
Hudâ pâyende kılsun tâc u taht-ı zıll-ı Yezdânı
Zümürrüd tahtına çıķduķca şâh-ı leşger-i encüm
Cihânı efser-i zerrîn ile kılduķca nûrânî
37. Ser-efrâz ol serîr-i salţanatda gün gibi dâ'im
Münevver kılsun iķbâlûñ bu nûh fîrûze eyvânı
Ziyâ-baķş ol rikâbuñ şu'lesinden mâh u hûrşîde
Semend-i bahtuñ étsûñ 'arş-ı 'âlemde cevlanı

18.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Hōş oldu Hāzret-i Hān Bāyezīd-i 'Osmāni
 Kili ile Kāra Buğdāndan Aḳkermāni
 Bahār-ı fetḥ ile Pādişāh-ı Ġāzinüñ
 Açıldı devlet ü dīnüñ gül ü gülistāni
3. Kılıcı şuyu ile yundı çirk-i cāme-i şirk
 Zihī zihī kisvet-i şeref-i müselmāni
 Şeh-i diyār-ı zafer Şehriyār-ı dīn-perver
 Ki mihre sāye şalar kibriyāsı eyvāni
5. Toyurdu ḥ'ān-ı 'adū ile vahş u ṭayrı temām
 Müsellem olmağ için milket-i Süleymāni
 Ġubār-ı küfrden İslām dīdesin şaḳınup
 'Adū kanı ile şular süṭūḥ meydanı
7. 'Arūs-ı nuşrata āyine na'l-i şeb rengi
 Kıyās u fikrete hem-sāye 'azm-ı yek-sāni
 Ne yirde na'l-i semendi ki vaż' éde mihrāb
 Fütūḥ şaf şaf olup ḳorlar anda pīşāni
9. Çehār sancaḳ-ı şāhı ki fetḥe merkezdür
 Binā-yı nuşratuñ oldu çehār erkāni
 Aḳıdur ayağına şu gibi salāṭini
 Şalinsa serv-şıfat rāyet-i ḥırāmāni
11. Kim ola ol 'ālem-i tāc-dārā egmeye bāş
 Meger ki zerre ola sevmeye māh-ı tābāni

18. R : 14^a ; Necāti Beg : *Dīvān* : K.25. : Kasīde dīvānda 41 byet olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i Necāti Beg sellemallāhu te'ālā berā-yı pādişāh-ı rüy-ı zemīn.

11. 11b : zerre : düzd : D.

- Sehāb-veş göge çıkup duḥānı t̄ōpunuñ
Hezār sal yire yaḡa feth̄ bārānı
13. Bir āsumānı kazādur hevāyı t̄ābe Şehūñ
Ki dönderimez anı nūh sipihr çevgānı
‘Adū ḥiṣārı degül bürc-i çarḡa t̄oḡuna
‘İmāret olmaya maḥşer olinca vīrānı
15. Ġazā güninde şehūñ t̄opı ḥaşma atmaḡ içün
Zemīn[i] şekl-i kürī kıldı şun‘-ı Yezdānı
Söyündüre dēyü şem‘-i sipihri şarşar-ı t̄ōp
Veḡa günü yüzün örter ġubār dāmānı
17. Bugün dilīrlere rezm-gāḥ gülşendir
Güllü siper dikenı nīze ġonca peykānı
Miyān-ı ma‘reke z̄ulmet-durur Şehenşah Hızr
Kılıcı māhī-durur feth̄ āb-ı ḡayvānı
19. Ḥayāt ābını içüp dirildi māhī-i t̄iḡ
Bu ‘ayşı étmedi İskendere Ḥaḡḡ erzānı
Ġazā düḡün gibidür sancaḡı Şehūñ dāmād
‘Arūs feth̄ u zafer ma‘reke şebistānı
21. T̄onandı lāle gibi ḥaşm xanı ile zemīn
Nite ki müjde-i feth̄ ile şehir dükkānı
Gözün qarardur u çizgin-durur başın mihrūñ
Ġubār-ı ma‘reke vü çarḡa-ceng-i Sulṡānı
23. Gözüne sürme gibi çekdi ḡāk-i meydānın
Şavāmī‘-i ḡarem-i nūh sipihr sükkānı
Atıldı t̄ir-i sa‘adet kemān-ı ḡayretten
Kim ehl-i küfre varup ‘arza kıla īmānı
25. Peyām-ı merg iledür müjde-i zafer getirür
Ḥaderḡ-i millet-i İslām ü t̄ir-i naşrānı

- Ëyâ Şehenşeh-i kişver-guşâ-yı gîti-gir
Cihânda urıladı nevbet-i cihân-bânî
27. Kim aldı sencileyin bir seferde iki hişâr
Ki görmemiş ola mişlini pîr-i Keyvânı
On iki burçlu bir muhtaşar hişâr tutar
Hıred bu kal'alara göre çarh-ı gerdânı
29. Alel huşûş gelüp Tûradan 'ubûr etmek
Tecâvüz ola haqîkatde hadd-i imkânı
Zihî kılâ' ki burc-i sipihr-i nüh-tûya
Hemişe ta'ne taşını atar nigh-bânı
31. Tapuna kıldı müyesser Hudâ-yı 'Azze ve Cell
Hôşâ 'atâ-yı ilâhî ve feyz-i Yezdânı
Diyâr-ı dîne bu gün hâris u nigh-bânsın
Bu hânedâna edipdür Hudâ bu ihsânı
33. Yüceldi bâr-gehüñ gayrı pâdişehlerden
Ki yücelerde olur menzîl-i nigh-bânı
Kılıcı şubh-şifat Çîne şal ki bendelerin
Revâ-durur kim olalar Hıtay haqânî
35. Mülûk-i 'aşr rikâbuñca yûriye nitekim
Getürdi ise felek ey Sikender-i Şânî
Fazîletine ne nokşân gelür okunmağ ile
E'üzü billâhuñ ardınca bism-i Raḥmânî
37. Du'âya başla **Necâtî** ki şeh medâyiḥinüñ
Diyârına bulımaz pây-i nuṭṭ pâyânı
Bilâd-ı küfri ede feth rāyeti nitekim
Meh-i münîr ile açla leyl-i zulmânı

28. 28a : tutar : R'de yok.

33. 33b : yücelere : yucaldı : D.

39. Nêce ki açā felek ƙal'āsın gūneş ƙōpı
Hemīşe feth-i ƙalā' ola Şāha erzānı

19.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Sürür-ı sür-ı ser-i serverân-ı 'Oşmāni
Müşerref êtdi yine cümleten dil ü cānı
Tonandı ƙaşr-ı mu'allā ile her cānib
Cināna döndi şanasın bu 'ālem-i fānī
3. Nücūm şanma temāşa içün bütün 'ālem
Felekler üzre çıƙup yapıdı ƙaşr [u] eyvānı
Ƙuruldı zīnet ile seyābānlar gūyā
Sehāb-ı rahmet ile ƙoldı āt meydānı
5. Çalındı her yañadan kūs-ı husrevānīler
Belünledi yatağından sipihrüñ arslanı
Nāķāre resmi o bedr-i tamāma beñzer kim
Benāt ile iki şakķ eyledi Resūl anı
7. Ziyāfet içün olan dānesine yakmayuban
Dükendi ƙaldı tehī nüh sipihrüñ enbānı
Tabaķda zerde idi şanasın ki bedr-i temām
Hilāle beñzer idi her dilim dilim nānı
9. Hilāl şanma görineni felekler ağızın açup
O bezm ni'metinüñ olmuş idi hayrānı
Neyledi ol kim degül hālķa ƙābil-i ta'bīr
Görüñdi ol kim ƙulaķlar eşitmedi anı

19. R : 14^b ; Yahyā Beg : Dīvān : K.9. : Kasīde dīvanda 48 beyt olarak yer almaktadır.

B : Ƙaşıde-i Yahyā rahmetullāhi 'aleyh berā-yı Sultān Süleymān aleyhi'r-rehmeti ve'l-gufrān.

10. 10a : neyledi : yinildi : D./10b : görüñdi : görüldi : D.

11. Cinān içinde olan Selsebīl gibi adem
Sebīl olmuş idi şerbet-i firāvānī
Şadā-yı bahş-i mevālī şafā vèrüp cāna
Firāset ehline oldu ğidā-yı rūḥānī
13. Olurdu bir yaña bahş-i ma‘ānī-i Furḳān
Oḳurdu bir yaña ḳurrā‘-ı seb‘a Ḳur‘ānı
Ne sihr éderdi ‘aceb sihr ile her āteş-bāz
Ḳarañulukda ‘ayān eyledi gülistānı
15. Giceyle göklere erişdi āsumānīler
Nite ki ‘āşık-ı şeydānuñ āh u efġānı
Benüm gibi nazar édince rūy-ı cānāna
Fiġāna başladı çāḳ eyledi girībānı
17. Dilāver-i ‘alevī gibi her hevāyī fişek
Şayardı Zāl-i semāvāta tiġ-i bürrānı
Felekde ra‘d gibi olduğınca na‘re-zenān
Yaġardı ‘ayn-ı ‘adūnuñ sirişki bārānı
19. Zıyā-yı şem‘-i fişekden nehār[a] döndi leyāl
Cihān gözine açıldı ḥicāb-ı zulmānī
Şerāre eyledi ḥalk-ı cihānı müstaġrak
Ḥaşrda nūr-ı Ḥudā şanki ehl-i ĩmānı
21. Semāda şanma şevābit ki açdı revzenler
Teferrüc étmege anı sipihr sükkānı
Zihī kemāl-i sehāvet ki kıлмаġa yağma
Şaçıldı yèr yüzine nèce genc-i pinhānī
23. Sa‘ādet aña ki zevḳ étđi bu temāşādan
Yazuklar aña ki seyr étmedi bu seyrānı
‘Aceb mi şāh-ı cihāna disem *Ḥalīlullāh*
Ki oldu cümle ġanī vü faḳīr mihmānı

25. Ğazā erenlerinüñ serveri vü serdārı
Seḥā vü ma‘deletüñ ma‘deni kerem kânı
Mu‘in-i dīn-i Muḥammed muḥit-i baḥr-ı ‘aṭā
Re’īs-i ‘asker-i İslām u zıll-ı Yezdānī
27. Penāh-ı devr ü zemān ya’nī pādīšāh-ı cihān
Velīlerüñ senedi ‘ālemüñ Süleymānı
Hezār-ı Rüstem ü Ḥusrev ü eşk-i çāker-i bedir
Kopuşı kolu Kırım ḥānı Mısr sultānı
29. Zihī kemāl-i ‘ināyet ki Ḥazret-i Bārī
Müsaḥḥar eyledi emrīne nev‘-i insānı
Devām-ı devleti olsun mezīd ebān ‘an ced
Resūl ümmetinüñ oldı Şāh-ı Merdānı
31. Ziyāret etmeyen aşḥābı leşkerin görsün
Ki cümle ḥacī vü ğazīdūr ehl-i divānı
‘Asākiri benek altunlu cāmeler geyüben
Ğazā güninde olur kūh-ı Kāf kaplānı
33. Semend-i ‘izz ü vaḳārıdur eblāk-ı gerdün
Yiridür etse ṭabıl-bāz mihr-i raḥşānı
Kemāl-i merḥāmetiyle mişāl-i mihr-i cihān
Pür etdi pertev-i ‘adli mekān-ı imkānı
35. Alındı ‘avn ile nece biñ kıla‘-ı fireng
Yıkıldı emri ile Engürüs bünyānı
Elindedür Kızıl Elmayı kıılır zīr ü zeber
Nite ki mülk-i Ferendūş ile Alamānı
37. Birisi mağribe gitdi birisi maşrıka dek
Kaçurdu Şāh-i Kızılbaş Karabuğdanı

28. 28a : hezār-ı Rüstem ü Ḥusrev ü eşk-i çāker-i bedir : kemīne çākeri Cem bendesi
niçe Rüstem : D.

- Bunda cān gibi cārī olup-durur gūyā
Celāl ü şevket ile baħr u berde fermānı
39. Mehābetiyle ğazā günlerinde ٲöp eyler
Ser-i ‘adū-yı siyeh-rūyı tīĝi  evĝānı
‘Ulūvv-i devletine  arĥ pāye-i ednā
Hümā-yı himmeti ‘arş üzre kıldı cevlnā
41. Vücūd-ı zulmet-i zulm oldu cümle nā-peydā
Cihānı ‘adli ĝünü kıldı cünūñā nūrānī
Atuñ öñince piyāde yürürler Sām-ı süvār
Eyā Sikender-i şāni maħall ü erzānī
43. Yanuñda Kayşer ü Hākānı añmaĝa utanur
Gören bu cūd u seħā-yı bu yüce ‘unvānı
Şehā fezā-yı feşāħatda şimdi **Yahyā**nuñ
Zahīri ola idi māt ederdi Selmānı
45. Kemālini ayaĝuñ topraĝına ‘arż idemez
Ölilere  atuban aĝlamalıdur anı
Huzur-ı şāh-ı cihānda ĥamūş ol ey dil
Hemişe ĥaddüñi bil gözle resm-i erkānı
47. Mübārek eyleyüben sūr-ı pür-sürürinı Hāk
Cihānda ‘ayn-ı sa‘adet ola nıgehbānı
Vücūd-ı şāh-ı cihān gibi şāhzādeleri
Olalar iki cihān devletine erzānī

38. 38a : bunda : bedende : D.

42. 42a : öñine : öñince : D.

20.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Yine Mesîh dem oldı nesîm-i rûhânî
Ki feyz ider nefesi cisme dem-be-dem cânı
Meger şabâ yili Rûhü'l-kudüsden urur dem
Ki nefh-i Meryeme beñzetdi bağ u bustânı
3. Kışın bulutlar özün gösterür idi zulemât
Ki sebz-i hıızr-ı bahâr içe âb-ı hayvânı
Nebât şab'ına pür-i i'tidâl iriştı k'ider
Nüfûs-ı nâmiyeye reşk rûh-ı hayvânî
5. Şu şanma saçduğunu kaçre kaçre ebr-i bahâr
Gözet ne gevher éder dâne dâne baır anı
Gehî nesîm düzer şu yüzüñde zencîri
Gehî habâb yapar râh-ı seyle zindânı
7. Benefşe sünbül-i dilberden urdı dem ne 'aceb
Olur ise çemenüñ müşk-i 'anber-efşânı
Seğerde bezmi gülüñ tâze vü ter olsa ne tañ
Ki ötdürür giceden bülbül-i hoş-elhânı
9. Çenâr urırsa n'ola 'andelîb şavtına dest
K'oğur şafâ-y-ile her dem hezâr destânı
Zihî şabâ ki bakarken gözin döküp nergis
Katında lâle lebin urdı jâle dendânı
11. Zamâne hurrem ü cân hoş-dil ü cihân handân
Zihî şafâ dem ahsent 'ayş devrânı

20. R : 15^b ; Şeyhî : *Dîvân* : K.14. : Kasîde dîvânda 44 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Kaşîde-i zîbâ Şeyhî Efendi berâ-yı pâdişâh-ı rûy-ı zemîn.*

6. 6b : râh-ı sey : seyl yolına : D.

- Bu revnāk ile görüp rüzgārı şordum kim
Gine nedensin eyā köhne deyr nūrānı
13. Cevāb vèrdi kim ey haste-dil ne gāfilsin
Bu devrden ki kāmı derd buldı dermānı
Zamān zamān-ı ferāh vākt vākt-i ‘işretdür
Dem ehl-i dil demidür devr devr-i sulṭānī
15. Ki ya’nī ḥusrev-i ferrūḥ-ruḥ u muẓaffer-fer
Murād Ḥān-ı cihān faḥr-ı Āl-i ‘Oṣmānī
Cemāli cilvesi vèrür cihāna cāh u celāl
Yañağı pertevi pür-nūr eder gülistānı
17. Karişdı mār ile mūr u barışdı [‘]ādem ü dīv
Erişti eline çün ḥātem-i Süleymānī
Ḥarīm-i ḥürmetine māh gice meş‘āle-dār
Sarāy-ı ḥaşmetinüñ mihr tañla derbānı
19. Fütūḥ-ı devletine rūḥ-ı kıuds fātiḥā-ḥ‘ān
Şabāḥ-ı nuşretinüñ çarḥ sübhā-gerdānı
Çü ‘adl ü dād eli oldı ‘ālem-mi‘mār
Bezendi yazı vü ma‘mūr kıldı vīrānı
21. Sa‘ādetinde anuñ kulları-durur şehirler
Ki oldı her birisi dīn ü devletüñ ḥānı
‘Ale’l-ḥuşuş bu begler begi yegāne-i ‘aşr
Ki zāt-ı ekremīdür cevher-i kerem kānı
23. ‘Atīk şıdk u ‘Ömer-‘adl u Muṣṭafā sīret
‘Alī fütüvvat ü heybette Ḥamza-yı şānī
Vefā vü ḥulku yilidür hevā-yı nevrüzī
Şafā vü luṭfu şuyıdur zülāl-i nīsānī
25. Leṭāfeti kāmı kılsa zemherīre eşer
Gül ü benefşe bitüre dem-i zemistānı

- Sehāveti deñizinden hevā-ya érse buhār
Ne sīm kim güher eyleye ebr-i bārānı
27. ‘İmāret eyler iken kadr-i kaşrını kâdir
Çehār şaffasın êtmiş bu çār-erkānı
Sa‘ādet-i ezel ü devlet-i ebed buldı
Zihī ‘atā-yı ilāhi vü fażl-ı Rabbānı
29. Ne toy-durur ki toyurdı koķusu ni‘metinüñ
Perī vü cinn ü melek vaħş u tayr u insānı
Yıgılsa nuķl u ni‘am kāha şaymaya kūhı
Aķarsa şerbet ü şīre taşura ‘ummānı
31. Sipih̄r şoffa açar bu h̄‘āna mā h̄azarı
Külüçe ay-güneş sevr ü berre biryānı
Çalar seher def-i zerrīni şubh̄ kavvālı
‘Aceb mi eylese her zerre rakş u cevlanı
33. Uş ol sa‘ādetün āşārıdur ki dā’īm ola
Bu ‘ayş u nüş u neşāţ ile ‘urs-ı sulţānı
Felekde cavķ-ı melek çarħa girdi şūfī-var
Bu zevķden kamu kesb êtdi hāl-i vıcdānı
35. Zemīn bezedi feraħdan zümürredīn ferşı
Zamān düzetdi bu pīrūze-renk eyvānı
Çiçekler aldı ele yine sīm ü zer akdāh̄
Kimün şarāb[1] gülābı kimisi reyħānı
37. Dut imdi sāğar-ı zerrīn kem olma nergisden
Benefşe gibi gözetme ğam u perişānı

30. 30b : taşuna : taşura : D.

31. 31a : sipih̄r şoffa açar : sipih̄r sofrası açar : D.

34. 34b : bu zevķden êtdi kamer kesb-i hāl-i vıcdānı : bu zevķden kamu kesb êtdi hāl-i vıcdānı : D.

36. 36a : aldı ele yine sīm : aldı ele la‘l ü sīm : D.

- Beķā bilen bu demi ‘ömr-i bākī añlaya kim
Vefā kimesneye kılmaz zamāne-i fānī
39. Şu kaçre kaçre tamānı özüm yüreginden
Enārvār açalum kanı şol ciger kanı
Müdām ola saña şāhā bu ‘ayş u cām-ı müdām
Hezār bunculayındur tapuña erzānī
41. Oğul oğullarının oğlu oğluna düğün et
Bu baht-ı pāyeye görmeye kimse pāyānı
Ne var degülse ğanī mülk ü māl ile **Şeyhī**
Şaçuya dilden eder dürr ü gevher efşānı
43. Nēce ki fer ile cevlān edüp ‘arūs-ı felek
Münevver eyleye āyīne şekil meydānı
Bu ‘urs u ‘işret ü ‘ayş içre kā‘im ol dā‘im
Müşerref eyle cemālūñden ehl-i devrānı

21.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Rūḥ-baḥş oldu Mesīhā-şıfat enfās-ı bahār
Açdılar dīdelerin ḥ‘āb-ı ‘ademden ezhār
Tāze cān buldı cihān erdi nebātāta ḥayāt
Ellerinden ḥarekāt eyleseler serv ü çenār
3. Döşedi yine çemen naṭ‘-ı zümürrüd-fāmın
Sīm-i ḥām olmuş iken ferş-i ḥarīm-i gül-zār
Leşger-i ebr çemen mülkine akın şaldı
Tırma yağmada yine niteki yağı Tātār

21. R : 16^a ; Bākī : *Dīvān* : K.18. : Kasīde dīvānda 55 beyt olarak yer almaktadır.
B : **Kaşīde-i Bākī Efendi be-ṭarīḳ-i bahār der-şıfat Vezīr-i A‘zām ‘Āli Pāşā**
rahmetullāhe.

5. Yine ferrâş-ı şabâ şahın-ı ribât-ı çemene
Geldi bir kâf ile kondurdu yüki cümle bahâr
Başına bir nêce per takınur altun tellü
Hayl-i ezhâra meger zanbak olupdur ser-dâr
7. Dikdi leşger-geh-i ezhâr benefşe tûğın
Haymeler kurdı yine şahın-ı çemende eşcâr
Döşedi mihr-i felek yolları dîbâlar ile
Êtdi teşrîf çemen mülkini sulţân-ı bahâr
9. Şubh-dem velvele-i nevbet-i şâhî mi degül
Şavt-ı mürğân hoş-elhân u şadâ-yı küh-sâr
Çemen elţâfınuñ uyhuların uçurdu yine
Şubh-dem gulgule-i fâhte gül-banuñ hezâr
11. Dâye-i ebr yine goncalaruñ şeb-nemden
Başına akçe dizer niteki etfâr-i şığâr
Mevsim-i rezm degüldür dem-i bezm êrdi diyü
Süsenüñ hançerini tutdı ser-â-pâ jengâr
13. Semenüñ sîne-i sîmînuñ açup bād-ı seher
Çözdi gülşende gülüñ dügmelerüñ nâhun-ı hâr
Pîrehan berg-i semen güy-ı giribân şeb-nem
Gül-sitân oldu bugün bir şanem-i lâle ‘izâr
15. Zîb ü fer vèrmek içün rüy-ı ‘arûs-ı çemene
Yâsemen şâne şabâ mâşıta âb âyîne-dâr
Dürr ü yâkût ile bir nahl-i muraşşa‘ şandum
Ergavân üzre dökilmiş kaţerât-ı emţâr
17. Şîşe-i çarhda gör bunca muraşşa‘ nahli
Nêce ârâste kılmış yine şun‘-ı Cebbâr

- Berg-i ezhârî hevâ şöyle çıkardı felege
Pür kevâkib görünür günbed-i çarh-ı devvâr
19. Dem-i Ğsâ dirilür bûy-ı baħûr-ı Meryem
Açdı zanbaķ Yed-i Beyzâ-yı keĢ-i Mûsâ-vâr
Zanbaķuñ Ģoncasıdur bâĢa Ģümüř bâzû-bend
Za‘ferân ile yazulmuş aña ĢaĢĢ-ı Ģûmâr
21. Câm-ı zerrîni Ģolu bâde-i Ģül-reng etmiş
Ģül-i ra‘nâ seherî kılmaĢ içün def-i Ģumâr
Dehen-i Ģonca-i ter dürlü leĢâ‘îf söyler
Ģülüp açılsa ‘aceb mi Ģül-i rengîn-ruĢsâr
23. Ģüher-i furĢatı aldurma Ģaķın devr-i felek
Sîm u zerle Ģözüñi boyamasun nergis-vâr
Câm-ı mey ĢaĢreleri sübhâ-i mercân olsun
Ģelüñüz zerķ u riyâdan êdelüm istiĢfâr
25. Lâle Ģaħrâyı bugün Ģaħn-ı BedeĢsân etdi
Ģâle Ģül-zâre nişâr eyledi dürr-i şeh-vâr
Dâmenin dürr ü cevâhirle pür etdi Ģül-i ter
Ki êde Ģâķ-i der-i Ģazret-i Pâşaya nişâr
27. řâĢib-i tiĢ u ķalem mâlik-i câm u Ģâtem
ÂřâĢ-i Cem-‘azâmet dâver-i Cemşid-veķâr
Âsmân-pâye Ģümâ-sâye ‘Alî Pâşa kim
Êremez Ģâķ-i celâline kemend-i efķâr
29. řâĢ-ı Ģül neşv ü nemâ bulsa Ģam-ı luĢfuñdan
Olsa her Ģonca-i ter bülbül-i şîrîn-ĢüĢtâr
Âb u Ģil müřĢ ü Ģül-âb ola ķemen řaħnında
Bûy-ı Ģulķı ile Ģüzâr etse nesîm-i eřķâr

25. 25a : řaħn-ı BedeĢsân : kân-ı BedeĢsân : D.

29. 29b : olsa : ola : D.

30. 30b : eřķâr : eřĢâr : D.

31. Tāb'-ı vekḳādın eger āteş-i rahşān görse
Kızara aḥker-i sūzān nitekim dāne-i nār
Bāğ-ı cūduñda nihāl-i keremüñden derilür
Luṭf-ı bī-minnetinüñ mīvelerinden her bār
33. Güneşi keff-i zer-feşānına beñzer dir édüm
Egmese māha 'aṭā eyledügin āḥır-ı kār
Şöyledür keff-i güher-pāşı yemīn étmek olur
Ki 'aṭāsından érer bahre ğınā kāre yesār
35. Manzar-ı ḳaşr-ı sa'ādetden anuñ re'yi gibi
Rūy göstermedi bir şāhid-i ḥurrem-dīdār
Serverā cānı mı var devletüñ eyyāmında
Sünbülüñ ṭurrasına el uzada şāḥ-ı çenār
37. Eylemez kimse bugün kimse elinden nāle
Bezm-i 'işretde meger muṭrıb elinden evtār
Manzar-ı himmetinüñ küngüre-i rif'atine
Éremez şarşar-ı ṭufān-ı fenā birle ğubār
39. İşigi ḥāk imiş yüz süreceḳ ḥayf diyü
Ṭāşdan ṭāşa döger başı şimdi enhār
Şer'a uymaz n'idelüm nāle vü zār eylerse
Gerçi ḳānūna uyar zemzeme-i mūsīḳār
41. Geşt éderken çemen-i medḥ ü şenāñı ḥātır
Lāyih oldu dile nā-gāh bu şı'r-i hem-vār
Gül gibi gülşene ḳılsuñ n'ola 'arz-ı dīdār
Ḥayli dökildi şaçıldı yoluña faşl-ı bahār
43. Reşk-i dendānuñ ile ḥançere düşdi jāle
Berg-i sūsende gören étdi şanur anı ḳarār

33. 33b : egmese : almasa : D.

39. 39a : ḥāk : ṭaşı : D.

- Geçemez çenber-i gīsū-yı girih-girüñden
Gerçi kim za‘f ile bir kılca alupdur dil-i zār
45. uralar milket-i Çīn nāfe-i müşgīn ol hāl
Gözüñ āhū-yı oten amzelerüñdür Tātār
Dil-i mecrūa şifā-baş ru u la‘lūñdür
Gül-be-şekkerle bulur uvveti ab‘-ı bīmār
47. Degme bir gevheri kirpüine şaldurmaz
Görelī la‘l-i revān-başuñı çeşm-i hūn-bār
oma **Bāī** uluñı cür‘a şıfat ayada
Dest-gīr ol aa ēy dāver-i ‘ālī-midār
49. Bā-ı medhūñde olur cümleye ālīb tenhā
Baş için gelse eger bülbül-i hās-name hezār
Putedür ayrılar eş‘ārı velī pute piyāz
ām ‘anberdür eger hām ise de bu eş‘ār
51. ām var ise eger micme-i nazmumdan
Dāmen-i lufuñ anı setr ēde ēy far-i kibār
Bar-ı eş‘ār yiter urdı sūtūr-ı emvācın
Demidür k’ide du‘ā dūrlerini zīb-i kenār
53. Lālerle bezene niteki deşt ü şahrā
Niteki güller ile zeyn ola dest ü destār
Nitekim lālelere şeb-nem olup üftāde
Güllere ‘āşık-ı şeydā geçine bülbül-i i‘ zār
55. Gül gibi urrem ü andān ola rūy-ı batuñ
Sāar-ı ‘ayşuñ ola şıfat cevher-dār

49. 49b : hās : hōş : D.

22.

Mef'ulü fā 'ilātü mefā 'ilü fā 'ilün
Muzārī' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

1. Zī 'ālem-i huceste zihī mevsimi bahār
 Kim bād hōş nesīm-durur āb hōş-güvār
 Gül-zāra gel ki kevşer-i bāğ u nesīm-ı şubh
 Emvāt-ı hāki ètdiler ihyā Mesīh-vār
3. Luţf āyetini sūsen-i çīnī-devāt ile
 Yazdı çemen şahā'ifine şun'-i Kirdigār
 Berfüñ gümüş defterini hāll èdüp havā
 Cedvel çeker şahife-i gül-zāra cūy-bār
5. Zeyn ètdi gül 'arūsını meşşāta-i nesīm
 Ayīne oldı āb-ı revān şāne oldı hār
 Eyledi lāle t̄āğ elinde buhurnur
 Yağdı havā eliyle şakāyık yaçada nār
7. Gül āteşiyle rüşen olupdur cemāl-i bāğ
 Nite ki cām-ı bāde-ı nāb ile rüy-i yār
 Od düşdi bāğa gel berü yağmā maḥallidür
 Esbāb-ı 'ayşdan olıgör sen de yād-gār
9. Hābeşde gice olmadığın istimā' èdüp
 Kaşd ètdi kim uzun giceyi maḥv ède bahār
 Ālām-ı cevri devr ile èy nā-tüvān olan
 Gitmek gerek hātır-ı 'ātırdan inkisār
11. Sürinü sürinü şu gibi sebze-zāra git
 Düşe tura şabā gibi gül gül-sitāna var

22. R : 17^a ; Necātī Beg : *Dīvān* : K.8.

B : Kaşide-i re'isü's-şu'arā Necātī Beg Berā-yı Sulţān Bāyezīd Hān.

4. 4a : defterini : varaklarını : D.

6. 6a : elünde : eteğinde : D.

8. 8b : olagör : alıgör : D.

9. 9a : hābeşde : cennetde : D.

- Gönlü kararı gitmeye kıla içinde dağ
Şunlar ki bāğı lāle gibi étmez ihtiyār
13. Gālib gerek neşāţ ğam iş bu demde kim
Günden güne ziyāde olur leylden nehār
Gördüm şehirde bāğa güzer kıldı bād-ı şubh
İki büküldi didi çemen édüp i'tizār
15. Yüzümi başa geldüñ bu ben fītādeyi
Toprakdan götirdüñ eyā bād-ı müşğ-bār
Gülşen yolında mest bulup nergisi şemāl
Kıpdı külāhını urup çeşmime ğubār
17. Bu kórkıdan görinmez olupdur şemāl kim
Şalar ħabāb ħasbine inşāf-ı Şehriyār
Şāh-ı bülend-mertebe Sultān Bayezīd
Māh-ı nücūm-kevkebe mihr-i felek medār
19. Ey ħ'ān-ı şevketine hümā-yı zafer mekes
Vey bāz-ı himmetine cihān kem-terīn şikār
Her tende lūtf u merĥameti kıan gibi revān
Her yerde rāy'-i pāki ħired gibi kām-gār
21. Aĥter gözini re'y ile açsa kıuĥl-ı şeb
Tā ħaşr mīl-i mihr ile kór étmeye nehār
Oldı raşad sipihr ü suĥurlāb āfitāb
Tā irtifa'-ı kıadrini tīr eyleye şümār
23. Rūy-ı zemīni kııpladı gerdūn gibi temām
Simurğ-ı kıadri şehir-i 'adl ile beyzā-vār
Çekdi kıılıcı seyl-i ħavādiş yolına sed
Mülküñ esāsı oldu felek gibi üstüvār

17. 17b : ħasbine : ħabsine : D.

25. Şaklar cihānı hāris-i inşāf-ı Şehriyār
Min ba'd ēy sipihr gerekmez bu nüh hişār
Baş kamuğa ayağuña uş el dege diyü
Çeker kapuñda kaçır u fağfür intizār
27. Ėy tācdār mülk-i cihān begleri senüñ
Çapuñda kuluñ olmağa āblar iftiḥār
Şehler piyāde ruḥ yire ḳodı olalıdan
Sen naṭ'-ı saltanatda murād atına süvār
29. Çīn ü Hıṭāya ger vara tevḳī'-i nāfizüñ
Baş üzre yeri var nitekim zülf-i tāb-dār
Yere düşürmeyüp ḳapışur tūtiyā gibi
Māh-ı livā-yı ḳadrüñi gün gibi āşikār
31. Olsun revāne şarşar-ı ḳahruñ 'ādū-yı mülk
Deryā-yı memleketden ide ḥas gibi kenār
Tir-i 'uḳābuñ ceng günü şadr güzerdür
Ḥāk-i ḥaḳīre ḳonmağa eyler meger ki 'ār
33. Ḥāk-i ḥaḳīr terbiyetüñle bulur vüçüd
Bād-ı bahār ile nitekim şaḥn-ı sebze-zār
Çemenden gerü götürse revādur şudā'ı gül
Büy-ı bahār-ı ḥulḳuñ ile ṭoldı her diyār
35. Gül-zār-ı devletüñde cihān ḥalkı Ḥusrevā
Gül gibi güldi bir benem eden hezār zār
Güş et fiğānum ēy gül-i ḥandān ki yaraşur
Gül-zār-ı der-devletüñde **Necātī** gibi hezār

27. 27b : āblar : ile eder : D.

30. 30b : D'de 32. beyitin ikinci dizesidir.

31. 31a : olsun : olsa : D.

32. 32a : ceng : R'de yok.

34. 34a : çemenden : şimden : D.

36. 36b : devletüñde:gehuñde : D.

37. Vêrsün zemâne destüñe nev nev gül-i murād
Her şubh-dem ki açıla bir köhre merg-zār
Ser-sebz ü hurrem ola gülistān-ı devletüñ
Devr etdüğince bu yedi dölāb-ı bî-ķarār

23.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Bu felek bir fülk-i miñnetdür döner kılmaz ķarār
Düşürüpdür ğalibā girdāba anı rüzgār
‘Arşa-i miñnetde yā bir tōp-ı ser-gerdāndur
Tōkunur başına çevġān-ı ķazā leyl ü nehār
3. Yā yimişdür silleler dest-i havādişden meger
Göm gök olup çihresi başı döner bî-ihtiyār
Kehkeşān şanma görinen çihre-i gerdūnda
Nāhun-ı miñnet nişānıdur görünür āşikār
5. Şubha dek ‘ayn-ı şihāb ile aķıdur mıydı yāş
Sīnesinde dāġ-ı ħasret olmayaydı şad hezār
Şu‘le-i sūz-ı derūnından anuñ rūşen delīl
Her seher yétmez mi saña āfitāb-ı tābdar
7. Dāmeni ķana boyanur mıydı her şām u seher
Gözlerinden hūn-ı dil aķıtmasa leyl ü nehār
Zulmet-i şebde görinenler kevākib şanmañuz
Ķaplamışdur ķa’inātı dūd-ı āh-ı pūr-şirār
9. Bir ħabāb-ı baħr-ı miñnetdür havā ile tolu
Ne ķadar bāķī ķala dērsin bu tāk-ı zer nigār

23. R : 17^b ; Ħayretī : *Dīvān* : K.9. : Kasīde dīvānda 87 beyt olarak yer almaktadır.
B : *Mersīye-i Dervīş Ħayretī sellemallāhu berā-yı ciger-ı ġūşe-i ħod rahme-*
tullāhi ‘aleyh.

- Dār-ı dünyā çün degüldür kimseye dārü'l-emân
'Âkıl iseñ gel emîn olma bu evde zînhâr
11. Kaşr-ı 'ömrüñ yok-durur bünyâdı gel dîvârına
Arğa vërme şanma ey h'âce esâsın üstüvâr
Tekye-i 'ışkuñ bir ihtiyâr abdâlısın
Edebildünse eger 'uzlet bucâğın ihtiyâr
13. Ğâfil olur cümle vârin der-miyân édüp özin
Bu medâr-ı dehrden per-gâr-veş çizdi kenâr
Kim qarâr eyler beş on gün bu cihân dârında kim
Götürüp âhır vücûdı noqtâsın kıldı qarâr
15. Ey birâder küçe-i ğafletde қо bāziçeyi
İsteriken içmege kânuñ bu zâl-i kînedâr
Biñ kez örtseñ ten libâsın fahr ile ma'yûpsın
Ericer dest-i ecel 'uryân olursın şerm-sâr
17. Pâdişâh-ı kişver-ma'nî olana bes-durur
İçini taşını şâf etmek dişâr ile şi'âr
N'eylesün 'âkıl müferrih kaşr u fâhir câmeyi
Çün libâs âhır kefen olur yatacak yir mezâr
19. Tengnâr-ı çarha şıgmâz iken ey şâhib-ğurûr
Olısdur meskenüñ şoñ demde kabır-i teng ü târ
Seyr-i şahrâdan gözüñ yum fâriğ ol ey bü'l-heves
Gir gönül seyrânın et k'oldur fezâ-yı bî-kenâr
21. Uğra geç aldanma kalma menzîlüñden kim bilir
Sâlik olan bu cihânı pür-haţâr bir reh-güzâr
Kara yirdür çün yeri bay u gedânuñ 'âkıbet
H'âce-i dehrem dèyü etmek ne lâzım iftihâr

13. 13a : ğâfil : 'âkil : D.

15. 15a : isteriken : yererken : D.

23. Cümlesine hep berāber şunulur cām-ı ecel
Farq olunmaz hîç bu meclisde gedā vü şehriyār
Hāk-i pāy ol hāk-i pāy ol kim dehr-i kinedār
Hāk-eder āhir ayaklarda qalursın hōr u zār
25. Ehl-i dilller kim vērüp cān öldiler ölmezdüñ öñ
Hızr gibi içdiler āb-ı hayvā[n]-ı hōş-güvār
Bir hümādur rūḥ olmuşdur kafes aña beden
Bu kafesde ol hümā ikende çok qalmaz qarār
27. Ol hümā āhir ḥalāş olup bulısar menzīlin
Bu kafes çün kim ecel ḍarbıyla olur tarmār
Mergzār-ı qudsde pervāz ederken nāgehān
Dā'ima tıtuılsa ne miqdār eglene bir murğ-ı zār
29. Bu cihān şahnında ey merdüm degülseñ çār-pā
Qılma beş günlük ḥuzūrına bu dehrüñ i'tibār
Zāl-i dehrüñ gel güler yüzine aldanma şaқın
Gül şunarken destüñe güftügu urur niş-i ḥār
31. Kār-zār olmaқ muqarrerdür şunuñ kim her zemān
İrdügiyle qahbe dünyā ile eyler kār zār
Dirliği tımāra nā-qābil marāzdur cāhı çāh
Devleti letdür bu dünyānuñ kişiyе māl-mār
33. Cānuma 'ayn-ı sitemdür sımine dil baqlama
La'l-i nābı çıḥker-i pür-tābdur dīnārı nār
Genc-i bī-pāyān dilersüñ geç qanā'at küncine
Nā-murād ol ister iseñ kim olasın kāmkar
35. Ehl-i dünyādan vefā umma eger uşlu iseñ
Gördüğüñ dūd-ı siyāhı şanma ebr-i dūr-nişār

30. 30b : urur içüñe niş-i ḥār : ka'nuña urur niş-i ḥār : R.

31. 31b : ile : çün : D.

33. 33b : çıḥker : aḥker : D.

- Hālin ağlamakla nāmerde kişi almaz murād
Biñ şuvarsañ bir dıraht-i huşg vèrmez berg ü bār
37. Tālib-i dünyā görür bu ehl-i dünyādan vefā
Hūg-ı nā-pāke pelīd olur dıraht-ı mīvedār
Olımaz erbāb-ı fakra ehl-i dünyā hem-nişīn
Muştāfāya oldı mı Bū-Cehl-i cāhil yār-ı gār
39. Bu cihāndan yār u hem-meşreb katı kemyāb olur
Yār ise ‘aqluñ saña dervīş ol sen saña yār
Pāk-bāz ol dünya çarkından gözüñ yum tut elüñ
Yüzim ağ alnum açuk olsun dir iseñ şubh-vār
41. Berg u bār-ı rāhat umma gel bu köhne bāğdan
‘Āḡ-ile her bir gül-i ber hārdur her beng bār
Bu cihān gülzārı kim hār ile mālāmāldur
Her kim uğrarsa buña elbetde olur dil figār
43. Az zamān içre hele ben bildüğüm bu ‘arşada
Başına olmuş-durur çok tāt-dāruñ tāt-dār
Hār gibi olma mūzī gül gibi ol dil-güşā
Çünki bildüñ bu gülistānda ne gül kalur ne hār
45. Her kişinüñ bu cihān içre bir adıdur kalan
Ne gedā-yı bī-nevā kalur ne mīr-i nāmār
Cidd ü cehd et dünyede bir yahşı ad ile diril
Ölicecek oldur kalan şūñunda senden yādigār
47. Seni göre kayıyardur māder-i dehr-i ‘acūz
Ger cuvān-ı şīr-gīr ol ger şabī-i şīr-hār
Yüzi şuyıydı ma‘ārifet gülşeninüñ haşılı
Var idi bir taze yetişmiş nihāl-i mīvedār

40. 40a : pāk-bāz ol dünya çarkuñdan gözüñ yum tut elüñ : pāk-bāz ol çirk-i dünyādan elüñ çek yum gözüñ : D.

47. 47a : seni göre : mehd-i laḥde : D.

49. Bir dem içre hâke yeksân olduğın gördüm hemân
Üşüp etfâl-i havâdis şöyle kıldı inkisâr
Bir şadefde bir dürr-i yekâne idi döymeyüp
Seng-i kahr-ı dehre hürd ola o dürr-i şāhvār
51. Gülşen-i cānuñ gül-i nevrestesiydi ol velī
Uğrayup bād-ı hāzān bir demde kıldı hāksār
Mısr-ı ʿırfān içre bir tūṭī-i şekker-hā idi
Gürbe-i devrān ecel çengin şunup kıldı şikār
53. Maʿrifet bāğında yā bir bülbül-i güyā idi
Bu yuvādan ānide uçurdu anı rüzgār
Çün hiṭāb-ı irceʿī erişdi gūş-ı hūşına
Menzil-i aşlına ʿazm etdi hemân bī-iḥtiyār
55. Cān atup mülk-i bakāya rihlet etdi gördi kim
Kimseye dārüʾl-fenā olmazmış āhir pāydār
Bir hümā idi havā-yı kudse pervāz etdi ol
Biz şikeste-bāl kılduk ḥasret ile hār u zār
57. Fārigüʾl-bāl otururken merğzār-ı ʿışkda
Seng-i ḥasret bāl-i murğ-ı bāle vērdi inkisār
Bir benem ʿālemde gülzārın yitürüp derd ile
Hār-ı ḥasretde vaṭan dutmuş hāzān-dīde hezār
59. Çıgarur bīdār her leyl erişince her seher
Nēce benem miḥnetde Mecnūn gibi bī-kār u bār
Dem-be-dem kan ağla ey çeşmün ki gülmez bir nefes
Yūsuf-ı gül-çihresinden ayrılan Yaʿqub-vār
61. Hüsrev-i Şīrīn-zebānumdan ayardı zāl-i dehr
Başumı Ferhād-veş taşlarla hürd etsem ne var

- Götüri götrülse dünyādan ferāḥ ṣādī ne ğam
Çün dolandı gözden ol ḥurṣīd-ruḥ ēy ğamġüsār
63. Yèridür ben daḥi ḥāk olsam bugün Vāmıḳ-şıfat
Ṭopraġa yüz urdı çün ol dilber-i ‘Azrā-‘itizār
Dostlar dirlik ḥarām oldu baña şimden girü
Kim beni cān-ı ‘azīzümnden ayırdı rūzgār
65. Şehr içün ètsün pür-āb-ı verd-i miḥnet göz yaşı
Dehr içün ṭutsun şehāb-dūd-ı ġuşşa-bār
Yèridür şimden girü egnine geysün qaralar
Aṭlas-ı zer-beft-i ḥaḍrāsın çıkarsuñ sebze-zār
67. Nev-bahār olsun ḥazān faşlı gibi dā’īm ḥazīn
Bülbül-i şeydā gibi olsun gül ü gülzār-zār
Şive ètsün dest-i ḥasretle yolup sünbül saçın
Nergis ètsün yaş yirine gözleri yaşın nişār
69. Bāġ u rāġ içre şalınmadan kesilsün serv-i nāz
Raḳşa girüp şevk ile ḳol şalmadan geçsün çınār
Boynın egsün geñ yaḳalardan benefşe derd ile
Çigdemüñ başına olsun dāmen-i kühsār-dār
71. Gülmesün açılmasun gül ġonce ḳan yutsun müdām
Bu perīşānlıḳda ursun ḥāke yüz zülf-i nigār
Dem-be-dem bu cānım-i cān-süz-ı ğam-pervāz içün
Serteser ètsün dögünler sīnesinē lāle zar
73. Ol gül-i gülzār-ı cān içün gerekdür ḥaşre dek
Dāġ-ı ḥasret yandura her bir şükûfe lāle-vār
Bu firāk ile girüp kendinden urdı ḥāke yüz
Ṭaşlar alup şol ḳadar dögündi ēy dil cüybār
75. Düşmek ister ġālibā şemşīre süsen kim yine
Bī-niyām almuş ele bir tīġ-i tīz-i ābdār

- Dem-be-dem feryâdlar eyleñ dèyü tahrik èdüp
Her dırahtuñ başına toprak şaçar bād-ı bahār
77. Her nefes güş ètdügüñ şanma şadā-yı ra‘ddur
Êşidüp feryādumuz iñler felekler zār zār
- Dāne-i bārān degüldür yir yüzine dökülen
Derd ile göklerde olmışdur bulutlar eşkbār
79. Bu ‘azā içün felekler geyse gökler yèridür
Acıyup kef ura deryālar yüzine vechī var
- Āhuma āheng èdüp efgānlar eyler her nefes
Taş bağırludur egerçi kim be-ğāyet kūhsār
81. Taş degülsek dögünüp taşlarla biz de **Ĥayretī**
Ağlayalum haşra dek bu haşret ile zār zār
- Geh döküp göz yaşların āh èdelüm şular gibi
Geh du‘ālar eyleyelüm el açup hem-çün çınār
83. Hūr ile Rıdvān ile ĩmān ile Qur‘ān ile
Anı yād èt her nefes yā Rabb-i-ħakķ-ı Çār-Yār
- Eylemişdi ol cemāliyle münevver ‘ālemi
Kıl müşerref sende dīdāruñla tā rüz-ı şümār
85. Daħi yatdukça kara yirde ten-i pāki anuñ
‘Ömr-i sermed vèrübən ķardaşcuğın kıl kāmķār

24.

Mef‘ulü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + /- + - +/+ - - +/+ + -

1. ‘Azm eylese şikāra n’ola şāh-ı kāmķār
Şehbāz olan hemişe olur māl-i şikār

77. 77a : şafā : şadā : D.

24. R : 19^a ; Yahyā Beg : *Dīvān* : K.10. : Kasīde dīvānda 44 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i Yayhā sellemallāhu berā-yı Sultān Süleymān aleyhi’r rahmet ve’l gufrān.

- Ol şāh-ı şīr hamleyi gördikçe yiridür
Lerzān olursa gün gibi şīrān-ı kūhsār
3. Serkeşlik eyledügi için kūhsār-ı dehr
İñletdi anı pāy-ı semendinde zār zār
Āhū-yı kūhsāre vērür tavşan uyhusun
Şāhuñ şikārı olmağ için şavt-ı cūybār
5. Kavs-ı felek dësem n'ola şāhuñ kemānına
Atduğı yere düşmedi anuñ hezār bār
Raşş-ı felek-mişāl ile oldıkca cilveger
Ėy dil semend-i çarha o dem yörenür ğubār
7. Ehl-i şikārdan n'ola kaçsa ğazāleler
‘Āşıklarına meyl ede mi yār-ı ğamze-kār
Şayyād segleriyle segirdürdi her ğazāl
Ağyār ile yürürdi şanasın ki bir nigār
9. Nehcīr cānı gibi anı bağına başār
Ėdüp nişāna gelse kaçan tīr-i Şehriyār
Bir merĝzārı şāh-ı cihān şayd ede diyü
Ħağğa el açup ister idi rüz u şeb çınār
11. Ya‘ni mu‘in-i dīn-i Muḥammed ‘Ālī-seḥā
Efrāsiyāb-ı ma‘reke Cemşīd-i kārzār
Bālā-nişīn-i şuffe-i eyvān-ı muḥterem
Şāh-ı ‘Ömer-‘adālet ü Bū-Bekr-istihār
13. Şir-i Ḥudā peleng-i ğazā Ḥaydār-ı seḥā
‘Oşmān-ḥilm ü sāye-i envār-ı Kirdigār
Nāyib-menāb-ı Aḥmed ü Maḥmūd u Muşṭafā
Sultān-ı berr ü baḥr Süleymān-ı rüzĝār

2. 2a : şāh-ı : R'de bu kısım yazılmamıştır.

9. 9a : nehār : naḥcīr : D. / 9b : edüp : irse : D.

15. Sürse şikārgāh-ı ğazāyā semendini
A'dā kaçar hemīşe önüñden ğazāle-vār
Düşman ne yüz ile gele meydānına anuñ
Meşhūrdur ki ħurduñ ovāda ne işi var
17. 'Adlin işitdi yir delik olsa yire girer
Şeb-revliginden eyledi rūbāh-ı fitne 'ār
Bir şāhdur ki furşat u nuşrat aña ħarīn
Bir bāzdur ki murğ-ı sa'ādet ħılır şikār
19. 'Ālem nesīm-i ħulķı ile müşğ-bār olur
İtdükçe bād-ı şubĥ gibi 'azm-i kūhsār
Kimse deminde egrilik étmez zemānede
Zülf-i nigār ile meger ebrū-yı müşğ-bār
21. Néce mişāl ola aña İskenderi cihān
Göstermedi nazīrini mir'āt-i rūzgār
Gürz-i girān-ı şāh-ı ebü'l-feth ü zıll-ı Hāķ
Eksük degül-durur ser-i düşmanda zāmme-vār
23. Ey dil var ise mühr-i Süleymān dehānıdur
K'aña musahĥar ins ü perī murğ u mūr u mār
Şemşīr gibi ħolını 'uryān éder yürür
Rūz-ı ğazāda ħullaruñ ey şāh-ı kām kār
25. Göz yaşı gibi düşe yüz üzre 'adūlaruñ
Çeksüñ ğazā güninde 'Alī gibi Zülfikār
Hıfz étmege şerī'ati ezdād-ı fitneden
Şemşīr-i cān-şikāruñı ħıldıñ demür ħışār
27. Aķ sancağ ile tuğ-ı siyāhuñ gören didi
Āmentü bi'llezī ħalaķa'l-leyle ve'n-nehār
Aĥ kām-ı şer'-i 'adlūñ iledür 'ale'd-devām
'Unvān-ı nāme nāmuñ ile oldu nāmdār

29. Halk-ı cihānı cāme-i zer-beft ile kamu
Luṭf ile her seher ṭonadur mihr-i bī-ḳarār
Fi'l-cümle dest-i cūduña beñzerdī zerrece
Vêrdügi cāmeler anuñ olmasa müste‘ār
31. Zencīr-i zerle mihr-i felek ṭāḳ-ı ḳaşruña
Zerrīn āyine gibi aşılma veche vār
Gören seni bu cūd ile rezm ile bezmde
Yanuñda Rüstem ü Cem‘i añmağa éde ‘ār
33. Oldı kemāl-i fikret ile Āṣāfuñ Ḥalīl
Yüz sürseler ‘aceb mi eşigüñe Ka‘be-vār
Bu luṭf ile ne dürr-i girān-māyesin ‘aceb
Ġavvāş-ı baḥr-i medḥüñ olan bulmadı kenār
35. Pāy-ı semendüñe yine **Yahyā** ḳuluñ bugün
‘Ummān-ı ṭab‘dan dürr ü gevher ḳılır nişār
Bu silk-i nazmı ḥazrete êrgürdügi bu kim
Gūşında şehlerüñ yaraşur dürr-i şāh-vār
37. Olursa ol zā‘ife ‘ināyetle bir nazar
Devlet aña müsā‘id olup ola baḥt yār
Zātuñı ber-ḳarār éde Allāh nite kim
Mismār-ı kūh ile yiri eyleye ber-ḳarār
39. Bāz-ı nücūm-şayd gibi her seher şehā
Bu merġzār-ı dehri kamu édesin şikār

29. 29b : bī-ḳarār : tābdār : D.

25.

Mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzārī' -- + /- + - +/+ -- + /- + -

1. Bir şubh kim āfağ-ı şafağından 'arūs-vār
 Oldı hezār cılve ile mihr āşikār
 Şaçdı sīm-i semendine encüm cevāhirin
 Dāmād-ı çarh eyledi varın aña nişār
3. Oldı şafağ 'abā-yı surh hilāl zīn
 Subhūñ 'arūsı olmağa çarh üstine süvār
 Bu şadlıkla bir yire geldi melā'ike
 Çarhūñ tonatdı qal'ların tābiş-i nehār
5. Cān gözi ile seyr eder iken bu 'ālemi
 Tūş oldı anda çeşmüm bu kaşr-ı zer-nigār
 Gördüm bir āsitāne ki göz görmemiş anı
 Gerdün-medār ü kūh-vekar ü zemīn-қarār
7. Dēdüm bu āsitānede kim vār dēdi hıred
 Ol efḍāl-i zamāne vü mümtāz-ı rūzigār
 Bū Bekr-şıdḳ u ḥāmī-i dīn ü 'Ömer-zafer
 'Osmān-ḥayā 'Alī-kerem ü Aḥmed-iştihār
9. Keşşāf-ı müşkilāt Paşa-zāde kim anuñ
 Qā'il kelām-i manṭuḳına zümre-i kibār
 Kāni néce teşbihe edeyin dest-i cūdına
 Kim reşhası-durur kefinüñ lücce-i biḥār
11. 'Ahdinde kimse üñlemez illā meger ki kūh
 Dökmez kimesne göz yaşın illā ki cüybār

25. R : 19^b ; Fiğānī : *Dīvān* : K.6. : Kasīde dīvānda 23 beyt olarak yer almaktadır.
 B : *Kaşide-i bī-mişl ez-güftār Fiğānī Efendi Berā-yı medḥ-i müftī-i zamān Kemāl-Paşā-zāde.*

5. 5a : ter : zer : D.

- Bilmez düğün evin çanak taşır ol kişi
Beñzer dir ise eşigüne çarh-ı zer-nigār
13. Bişdi şu deñlü maṭbah-ı sūruñda aṭ'ime
K'oldı naşīb dānesini yirde mūr u mār
Harç étmege dükāñçe-i sūruñda şubḥ-dem
Oldı bedīd kulle-i ḥ'āverde bir nigār
15. Bir cāriyeñ-durur adı ḥ'ōrşīd mihr-i çarḥ
Ṭās-i sipihri başda götürür legençe-vār
Yüklenseler cehāzın kadr-i 'arūsunuñ
Büker kaṭār-i tevsen-i çarḥuñ belini bār
17. Vāsf eylemekde zātuñı ēy Murtaẓā-seḥā
Dürr [ü] cevāhir oldı zebānum çü Zülfiḳār
Ögdül vérürse 'arşa-i naẓm içre şā'ire
Meydān alurdı tevsen-i ṭab'-ı güzār
19. Vāsf-ı süvār-i kadrüñe ṭāḳāt getürmeyüp
Urdum semend-i ṭab'uma benzīn-i i'tizār
Kāşır zeban-ı nāṭıka medḥinde ḥāme-veş
Möhr ur **Figānī** ağzuña sende devāt-vār
21. Tā kim sipihr mīvesine nev-'arūs-veş
Her bāmdād ola şafaḳa ġāze-i 'izār
Gelsün hemīşe baḥş 'arūsı kināruña
Olsun ḥarīm-i ḥömetüñe perde-dār-vār

18. 18b : Bu mısradā vezin aksamaktadır.

26.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Perde-i şâm olıcağ mihre niķāb-ı ruķsār
Zāhir oldı gözüme het'ey-i ebrū-yı nigār
Āfitāb üzre meger hāme-i dest-i ķudret
Çekdi bir med nitekim hācib-i rūy-ı dil-dār
3. Kāmerüñ altına yā şafha-i eflāk üzre
Rā yazupdur ķalem-i şun'-ı Celīl ü Cebbār
Bir güneş yüzli farākında felek ḥasret ile
Var ise ḥançere düşdi nitekim 'āşık-ı zār
5. Mevsim-i 'ayş u ṭarabdur şeb-i 'ıyd erdi diyü
Muṭrib-ı çarḥ eline aldı meger mūsikār
Güyiyā ḥāzır olur érte şalāt-ı 'ıyda
Dāl tācın başına geydi sipihr-i ğaddār
7. Keh-rübā sübhāsın aldı ele çarḥ-ı sālūs
Ḥalka cevr eylemeden ya'ni éder istiġfār
Dehr bir şāḥ-ı sipend urdı felek micmerine
Meh-i nev şanma felekde görinen zerd ü nizār
9. Māhı şayd étmek içün bahre şalup ķullābın
Meh-i nev ṭutdı meger sāḥil-i deryāda ķarār
Kara yaklaşdı şeb érdi dēyü keştī-i hilāl
Bād-bān açmış éder sür'at ile 'azm-i kenār
11. Çizmege dā'ire-i şemse-i māhı felege
Aldı üstād-ı zamān destine zerrīn pergār

26. R : 20^a ; Bāķī : *Dīvān* : K.25. : Kasīde dīvānda 41 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Kaşıde-i efḍalü's şu'arā vü efşahü'l büleġā Bāķī Efendi sellemāllahe te'ālā.*

8. 8b : felekde : şafakda : D.

- Māh-ı nev dām kurup dökdi kevākib erzen
Umarız k'ola yine 'ayş u şafā murğı şikār
13. Eşeridür görinen urdı mihekk-i şāma
Şayıcak şayrāfī-i dehre felek bir dīnār
Māmdan düşdi dilā taş-t-ı meh-i nev bu gice
Güft ü gūy ile pūr olsa n'ola şehir ü bāzār
15. Urdı çevgān-ı zeri gūy-ı zümürrüd-kāna
Meh-i 'ıyd oldı yine tevsen-i gerdūna süvār
Kamerī yaçalı bir hūb ser-ā-ser geydi
Ola tā bezm-i hudāvende felek hıdmet-kār
17. Vāriş-i 'ilm-i Nebī Hāzret-i Kādī-zāde
Efzāl-i ehl-i zamān eşref-i eşrāf-ı kibār
Kodı bir pāre yağı tās-ı zer-endüde felek
Şıvara tā Ramāzan teşnelerin sakķā-vār
19. Füşeḥā vü büleḡā bezmine mīr-i meclis
'Ulemā vü fużalā zümresine şāh-süvār
Bu 'Alī-hikmet ü hātem-kef ü Nu'mān-mezhep
Muştafā-hulķ u Mesīhā-dem ü Yūsuf-dīdār
21. Māh-ı nev mīl-i zer almış ele keḥḥāl-şıfat
Eşiginde çeke tā dīde-i gerdūna ğubār
Eline girmek için fazla-i ḥ'ān-ı keremi
Meh-i nev-destin açar niteki şahş-ı cerrār
23. Sīne-i āyine-sīmāsına beñzerdi eger
Şafḥa-i māh-ı şeb-efrūzda olmasa ğubār
Ne 'aceb fazlına nā-dān eger inkār etse
Etdi mi Aḥmed-i Muḥtāra Ebū Cehl iķrār
25. Güneşüñ zerre kadar kadrine nokşān gelmez
Eylese nūr-ı cihān-tābını ḥuffāş inkār

- Ne şeref cāh ile ger olsa zamānen sâbık
Gül-i ter şoñra gelür gülşene evvel has u hār
27. Şadr-ı ‘ālīye geçürse n’ola nā-dānı felek
Dā’imā nākış-ı a‘lāya çıkarur mi‘yār
Bir olur mıydı eger kıymet-i ehl-i nā-ehl
Nākıd-ı çarh eger eylese teşhış u ‘ayār
29. Ezeli böyledür āyın-i sipihr-i ğaddār
Ki gülün ḥāb-gehi hār ola hāruñ gül-zār
Ser-verā mihver-i gerdün-ı fezā’il kalemün
Merkez-i himmetün eflāk-ı me‘ālīye medār
31. Ravza-i ‘ilm ü tarāvetde nem-i hāmeñ ile
Tāzeler gülşen ü bāğ-ı nitekim ebr-i bahār
Noktalar kim dökilür hāme-i müşğīnünden
Her biri şahid-i ma’nāya olur hāl-i ‘izār
33. Bir güherdür söz aña ṭab‘-ı şerīfündür kân
‘İlm bir baḥr-durur sen aña dürr-i şeh-vār
Kāḍī-i maḥkeme-i ‘ālem-i bālā Bircīs
Müşkilin müftī-i rāyuñdan eder istifsār
35. Bu kadar nūrı güneş kandan ederdi taḥşīl
Olmasa re’y-i cemīlün yüzine āyine-dār
Bu fezā’il ki saña Bārī Te‘ālā vermiş
Ëtmeyüpdür daḥı bir nākıl-i aḥbār iḥbār
37. Kelimātum yerine dürr ü güher nazm Ëtsem
Ëdemez mertebe-i faḫluñı eş‘ār iş‘ār
Rif‘atum kaşrı şala saḥḥ-ı semāya sāye
Ger olursa aña bānī-i luṭfuñ mi‘mār
39. Ërdi söz ğayete **Bākī** ne demek lāzımdur
Hāl ma‘lūm ḥōd ey ḥāce-i ‘ālī-miḫdār

Nitekim her ser-i mäh olsa bir altun qandıl
Ziver-i dā'ire-i çenber-i çarh-ı devvār

41. Mäh-ı nev gibi teraqqide dem-ā-dem qadrün
Çeşm-i encüm gibi bahtuñ gözi dā'im bī-dār

27.

Mef'ülü fā'ilätü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + /- + - +/+ - - +/- + -

1. Hāndān eder cihānı yine faşl-ı nev-bahār
Niteki cān-ı 'aşıq-ı ğam-gini vaşl-ı yār
Cem'-i şüküfe şahne-i deyden ferāğ edüp
Tutar elde başı açuq cām-ı hōş-güvār
3. Dirler ki devr-i cām ü zemān-ı ferahdur
Bir devr vërme 'āqıl iseñ bāda zīnhār
Mestāne her çiçek ege qomuş külāhını
Güyā ki bir nigār-durur şūh u şive-gār
5. Ğuşşa deñizi ğarkasını etmege hālāş
Hāq hāzır etdi sebzeyi her yirde Hızr-vār
Zindān-ı hākden bu nebātātı çekmege
Bārānı rismān eder elṭāf-ı Kirdigār
7. Bu şahn-ı sebze 'arşa-i maḥşer-durur meger
Anuñ içün tur bir ayağ üzre biñ çīnār
Şahn-ı çemende lāle midür görinen yā hōd
Qanlara boyanu mu yatur nāfe-i tatār
9. Yā hōd 'arūs-ı gülşene vërmege armağan
Vālā-yı surḥa müşg-i siyeh şardı lāle-zār

27. R : 21^a ; Necātī Beg : *Dīvān* : K.6. : Kasīde dīvānda 38 beyt olarak yer almaktadır.

B : **Kasīde-i re'isü's-su'arā vü emlāhu'l-bülegā Necātī Der-sitāyış-i Sultān Meḥmed aleyhi'r rahmet.**

2. 2a : şahne : R'de bu kısım boş bırakılmıştır.

- Tiryāk koydı hoşka-i lâ'line lâleler
Görüp cemende âb-ı revânı mişâl-i mâr
11. Bu servüñ ayağına yüz urmağ içün gider
Döne döne terâb ile her bâğa cüy-bâr
- Gösterdi köni gözüme dèyüp şılâ çemen
Sebze gökinde encüm-i ezhârı âşikâr
13. Açmasa gonca[nuñ] girihin jâle dişleri
Yıllar geçe-idi nâfen ile açamaya-idi hâr
- Gül hâr süzeni ile tırup dâmenin iler
Tâ ola bezm-i Şâhda rakqâş-ı gül-izâr
15. Zî meclîs-i şerîf ü zihî reşk-i bâğ-ı huld
Zî işret-i laţîf ü zihî gayret-i bahâr
- Bâğ-ı irem gözine görünmez kimesnenüñ
Min-ba'd kimse cennet içün çekmez intizâr
17. Câm-ı şarâb-ı nâbmıdur anda devr eden
Yâ-hûd sipihr vèrdi mi her ferde ihtiyâr
- Kim kâmunuñ elinde ola bahtı kevkebi
Geh dilegince seyr ède geh eyleye qarâr
19. Çîñî ṯabaqda çarh meh ü mihr ü encümi
Bu bezme vèrdi sîb ü bih ü dâne-i enâr
- Gül yüzini eline alup geldi şöhbete
Kızardı haclet odı ile oldı şerm-sâr
21. Nergisler eşrefiyyi şarup ak kâğada
Kıldı nişâr-ı 'urs-ı cevân-bahş-ı kâm-gâr
- Şeh-zâde-i yegâne gül-i bâğ-ı salţanat
Şeh devletinde çekdi dūr-i bahtı der-kenâr

12. 12a : deyüp şıla : vèrüp cilâ : D.

23. Gül-zār-ı saltanatda yētişdi iki nihāl
Bālīdedür resīde semen çihre gül‘izār
Peyvend ētdi rişte-i şer‘ ile şāh-ı ‘aşr
Tā hāşıl ola mīve-i şirīn ü ābdār
25. Yā Rab sa‘ādet ile cihānda bu izdivāc
Çün devr-i mihr ü māh-ı ebed ola pāy-dār
Ola şafā vü ‘ayş u murād ile ber-devām
Nite ki ‘ahd-i Hüsrev-i Cemşīd-iķtidār
27. Sultān Meħemmed İbn-i Murād eşref-i mülūk
Dārā-yı tāt baħş-ı salāṭīn-i rūzigār
Şāh-ı nücūm-kevkebe hōrşīd-i meh-rikāb
Mīr-i қаза-tüvān ü қader қahr ü yem-yesār
29. Tāb-ı temüz-ı zulmden üşenmesün şu kim
Oldı penāsı sāye-i elṭāfı Şehriyār
Dā‘im sinān ü gürzi ser-efrāz u şaf-şiken
Her dem kemend [ü] tīri ‘adū-bend ü cān şikār
31. Baħr-ı kefinde kılcı şol māhī gibidür
Kim arķasında nazm-ı zemīn oldı üstüvār
‘Ahdüñde kimse eylesesün çarķa ilticā
Dārü’l emānda olana hācet degül hışār
33. Dest-i cevāduñ ile meger da‘vī ētdi kim
Şermende oldı yüzine tūtup kefin biħār
Her gün sürer yüzini cenābuña āfitāb
Anuñ içün erürdi göke fark-ı iftiħār
35. Şāhā **Necātī** gevherüñüñ ṭab‘ı cevheri
Dizdi beyāz kāğada lü‘lü-yi bī-şümār

33. 33b : tūtup : tūtār : D.

Tâ kim varup düğün günü şaçar ʔarîķi ile
Şâhuñ ayağı ʔoprağına eyleye nişâr

28.

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Geldi eyyâm-ı cünün erişdi faşl-ı nev-bahâr
Bî-ķarâr oldı yine divâne dillerden ķarâr
Âferîn şular miyân-ı bāğı tezyîn eyledi
Ķaldı hayrân ķıldı serv ol şu kenârın ihtiyâr
3. Rûzgâr 'işret bisâṭın yazd'okur 'âriflerini
Ṭurmuş ayâğ üstine eṭrâfa el şalar çınâr
Şöyle zeyn oldı çiçeklerle yine rûy-ı zemîn
Âferîn eyler felekde bülbül-i ķudsî hezâr
5. Câme-i sebz ile ʔonandı ʔayandı her şecer
Dürlü reng ile müzeyyen oldı yine her kenâr
Yarın olur cenneti ferdâya aldanma faķîh
Cennet olmuşdur bu gün dîdar-ı Hâķķı sebze-zâr
7. Boynın egmiş gûşe-i gülşende olmuş muntazır
Gül gele déyü benefşe'âşık-ı âşüfte-vâr
Êrdi gül vaķtı İrem gülzârı oldı her ʔaraf
Lâlezâr-ı bāğ-ı cennet oldı gûyâ her kenâr
9. Gülşen içinde dehânuñdan meger râz açdı bād
Ķoncalar çâķ-ı girîbân êtdiler bî-ihtiyâr
Bir güler yüzlü güzel maḥbûbdur gülşende gül
Kim ķulağına dokupdur jālelerden gûşvâr

28. R : 21^b ; Ḥayretî : *Dîvân* : K.16. : Kasîde dîvânda 36 beyt olarak yer almaktadır.

B : **Ķaşîde-i dervîş Ḥayretî Der-medḥ-i eyyâm-ı bahâr sellemallâhu te'âlâ.**

2. 2a : âferîn : aķuban : D.

6. 6a : olur : umma : D.

11. Şan benüm yārum gibi mestāne bir maḥbūbdur
Lālenüñ gülşende gördüm sīnesinde dağı var
Şehriyārā nergis olmuşdur şeh-i ezhār kim
Milket-i gülzārda urındı tāt-ı zer-nigār
13. Yāsemen seyrān için gülzāra gelmiş gūyiyā
Seyr eder gönlekcecük bir sīm-ten maḥbūb-var
Bezm-i gülşende bıcağı düşmez elden süsenüñ
Ġālibā gayetde mest olmuş-durur ol nābekār
15. Sünbülün aḥvālını gayet perişān eyledi
Bu benüm gönüm gibi sevdā-yı zūlf-i tābdār
Yollaruñ pāk eyledi ferrāş-ı bād-ı şubḥ-dem
Turur ayağ üzre istikbāl için serv ü çınār
17. Döşedi anuñ ayağına yeşil atlas çemen
Kandasın seyr-i gülistān eyle gel şehsüvār
Rūzgāruñ çünkü bu vech ile gördi zīnetin
Gül gibi bir ḥōş ğazel bağladı ānide hezār
19. ‘Āşīka gülzār-ı ḥüsnüñdür senüñ evvel bahār
Ėy yüzi gül saçı sünbül vey yañağı lālezār
‘Ārife cennet cehennem vaşl u hicrānuñ-durur
Luṭf ile ḳahrūñ yüzidür bu zemistān u bahār
21. Gönümün evvel bahārı sensin Ėy gülzār-ı cān
Ruḥlaruñ güldür lebün gonca libāsuñ sebzezār
Sensin ol gül kim bu gün bu gülistān-ı bāğ-ı dehr
Kūyuña teşbīhe olunmağ ile eyler iftiḥārı
23. Sensin ol bāğ-ı leṭāfet içre serv-i ḥōş-ḥıram
Ėşiğünde büstāna Ėrse bād-ı müşg-bār
Ḥıdmet için bir birine toḳunur ‘ar‘ar turup
İki ḳat olup bükölüp göstere serv i‘tizār

25. Gülşen-i hüsn içre şaçuñla ruhuñ fikr edeli
Sünbül ü gül oldı eglencem benüm leyl ü nehār
Êşigüñde қо beni nālān u giryān olayın
‘Andelīb u cūybār ile güzeldür lālezār
27. Gözlerüm yaşı olupdur göñlümüñ eglencesi
Hōş gelür dīvāneye ğayet kenār-ı cūybār
Şākiyā cām-ı muşaffā şun şafā devrānıdur
Cān u dil āyīnesinden şaf olup gitsün ğubār
29. Ğarķa-i baħr-ı ğam olanlara olsun dest-ĝir
Şākiyā sīmīn ayaĝ ile eriş gel Hızr-vār
Devr-i güldür tırmasun devr eylesün sāĝar müdām
Mevsīm-i şādī-durur n’eyler göñülde inkisār
31. Yir yüzinde nitekim kıomaz bürüdetden eşer
Her kıaçan faşl-ı bahār erişse mihr-i tābdār
Nitekim vaķt-ı şitā gidüp gele faşl-ı bahār
Nitekim pihān oluban leyl ola peydā nehār
33. Nitekim ‘āşık ħazīn ola vü ħandān ola yār
Nitekim güller gülüp gülşende aĝlaya hezār
Yanayın pervāneler gibi cemālūñ şem‘ine
Bezm-i şādī içre ol sen bir çerāĝ-ı şu‘ledār
35. Sen selāmet gülşeninde gül şen ol ter gül gibi
Hayreti olsun melāmet ğüşesinde ħār u zār

29.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yine zeyn oldı cihān mānend-i Firdevs-i berīn
Hulle-i istebrākın geydi nebātāt-ı zemīn
Gonca hayrū'l-āldür aña mekes-rān olmağa
Her nihāl oldı mişāl-i şehper-i Rūhū'l-emīn
3. Mantıku't-ı tayr u Bahāristān-ı Cāmī okıyup
Bülbül-i gülzār ile bezm ehli oldı hem-nişīn
Goncalar encüm-durur gök yüzidür rüy-ı çemen
Bāğa gel kim ayağuş altındadır çarh-ı berīn
5. Merdüm-i gülzāra beñzer atlas-ı surh ile gül
Cāme-i sebz ile hōd serv-i sehī bir nāzenīn
Sāye-i eşcār ile mānend-i çarh-ı pür-encüm
Fi'l-meşel naṭ'-ı peleng etmiş libāsını zemīn
7. Servler el qaldurup eyler nişār ile du'ā
Diz çöküp āmīn dēr gülşende serv-i yāsemīn
Rūm yapraklarla rüy-ı gülşenüñ resmin görüp
Birinüñ naķşında hayrān kıla biñ naķķāş-ı Çīn
9. Bülbül-i dil her her maķām içre ederken hōş nevā
Eyledi bu maṭla'-ı ğarrā ile sevt-ı enīn
'Arızuñla la'l-i cān-baḥşuşñ gören 'ayne'l-yakīn
Didi kim düşmiş hayāt ābına bir engüşterīn
11. Cām-ı billur içre qalmış cur'a-i meydür hemān
Gün yüzünde görinen la'l-i lebūñ ey meh-cebīn

29. R : 22a ; Yahyā Beg : *Dīvān* : K.13. Kasīde dīvānda 39 beyt olarak yer almaktadır.

B : **Kaşīde-i ra'nā ez-güftā-i emīrū'ş şu'arā Yahyā der-sitāyīş evvel-bahār.**

6. 7a : niyāz : nişār : R.

- Âb-ı hayvândan aña bir katre tãmmıřdur meger
Anuñ iün aradur ol hâl-i hadd-i âteşin
13. İki zülfüñ iki şâm u ařuñ rüz-ı kıyâm
Leblerüñ *yuhyi'l-izâm* u řalaruñ *sihrin mübîn*
Nazm-ı lûlû gibi dendân-ı güher-rîzûñ görüp
Jâleden adı benefşe gûşına dürr-i şemîn
15. Oldı bir altunlu aftânuñ semâ-yı pür-nücüm
Kehkeřân olmuş-durur ey mâh aña âsitîn
Ka'be-i kûyuñda oldım bülbül-i kudř-âşiyân
Atma tîr-i amzeñi édüp kemân ebrûñı çin
17. Yadı yandurdu beni mihr-i cihân-ârâ gibi
Hâlûme vâķıf degül hayfâ şeh-i mesned-nişin
Âl-i 'Ořmânuñ erâğı nûr-ı eřm-i evliyâ
Şeh Süleymân-ı zamân ya'nî emîrû'l-mü'minîn
19. Zîr-i destinde olur mıydı cihân hâtem-mişâl
Kılmasa möhr-i Süleymân nâminı naķř-ı nigîn
Başına encümden olurlar melekler zer-fişân
Koduğıyün âsitânına 'arûs-ı meh cebîn
21. Ey nihâl-i bāğ-ı gülzâr-ı behişt-i salanat
Vey erâğ-ı nûr-ı 'ayn-ı evvelîn ü âhirîn
'Ahd-i 'adlûñde girü maĥbûs olupdur var ise
Ermez oldı kimseye telbîs-i İblîs-i la'în
23. Kime kim rûy-ı celâlûñ göstere avs-ı azâ
Ola her bir mû-yı endâmında bir tîr-i defîn
Sen Süleymân devletinde gülşen ire her iek
aķınur barmağına bir hâtem-i gevher nigîn
25. Midĥatûñde beyt-i rûĥ-efzâmı görenler şanur
Umağa iki anâdın açup Cibrîl-i Emin

Yazmağ için Levhe güyâ medhin ü evşâfuñı
Bir devât-ı âsumânîdür semâ-yı heftümîn

27. Sözi uzatma nihâl-i kâmet-i cânân gibi
Eyle ey **Yahyâ** du‘â-yı devlet-i şâh-ı güzîn
Devletiyle kâ’inât içinde olup ber-murâd
Hâzret-i Hâk eylesün anı belâlardan emîn

30.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Zer ü gevherle kılup zîver-i efser hâtem
Zîb ü zînetde geçer hem-ser-i Kayşer hâtem
Nâm ile tutdı cihân mülkin olursa tañ mı
Mâlik-i cām-ı Cem ü tâc-ı Sikender hâtem
3. Meş‘al-i mâhdur ol gevher-i şeb-tâb meger
Geçinür çenber-i gerdün ile hem-ser hâtem
Edüp elmâsdan âyîne vü zerden şâne
Gösterür halka yine şîve-i duhter hâtem
5. Fâşş-ı pîrûze ne hōş yaraşur anda seyr et
Oldı bir tūṭiye güya kafes-i zer hâtem
Tâ ki bennâ-yı kader yapdı sa‘âdet kaşrın
Oldı ol tāk-ı felek-rif‘ate manzar hâtem
7. Halkafur devr-i kadeh la‘l şarâb-ı gül-gün
Rind-i mey-hârene hōşdur tolu sāgar hâtem
Reşk-i la‘l-i leb-i dildâr kurutmış kanın
N’ola ger böyle zâi‘îf olsa vü lâgar hâtem

30. R : 22^b ; Bākî : *Dîvân* : K.19. Kasîde dîvânda 57 beyt olarak yer almaktadır.
B : **Kaşîde-i emlâhü’s şu‘arâ vü efşahü’l beleğâ Bākî Efendi der-sitâyiş**
hâtem ü vüzerât.

9. Cismine na'1 kesüp farkına bir dāğ urmuş
Var ise sevdi meger yār-ı sitemger hâtem
Vādī-i 'ışka düşüp taze cevân sevdi meger
Bükdi kıddin nitekim pîr-i mu'ammer hâtem
11. Hâşret-i la'1-i leb-i yâr ile tahsîl etmiş
Ten-i lâğar kıd-i çenber ruḥ-ı aşfer hâtem
Nüşa yazdursa 'aceb olmaya bādām üzre
Teb-i hicrâna 'ilâc eylemek ister hâtem
13. Tavḳ-ı zerrîn taḳınup yine kızıtmış kaşın
İhtiyâr eylemiş üslûb-ı kalender hâtem
Bu gülistânda yiter 'âşıkâ bir gül çünkim
Taḳınur farkına bir dâne gül-i ter hâtem
15. Beyza-i tã'ir-i devletdür o dürr-i şehvâr
Âşiyân şeklini bağlarsa n'ola ger hâtem
Göz kılağ oldu ser-â-ser gözedür âfâkı
Bulalı kırb-i vezîr-i şeh-i kışver hâtem
17. Gözüñ üstinde kaşuñ var dèmedi kimse dahı
Èdeli hıdmet-i pâşâ-yı dil-âver hâtem
Kerem-i keff-güher-pâş-ı 'Alî Pâşâdan
Buldı zerrîn-kemer ü tãc-ı mücevher-hâtem
19. Eli ihsân u 'aṭâ mevcîn urur deryâdur
Ne 'aceb ger ola ğarḳ-ı zer ü zîver hâtem
Baḥr-ı elṭâf-ı keremdür keff-i gevher-baḥşı
N'ola gird-âb şıfat olsa müdevver hâtem
21. Nèce deryâ diyemem keff-i güher-rîzine kim
Anda ğavvâş-şıfat buldı güherler hâtem
Var ise necm-i sa'âdetdür o faşş-ı rûşen
K'olur anuñla nèce salike reh-ber hâtem

23. Burc-ı devletdür eli eylese peydâ ne ‘aceb
Hey‘et-i mâh-ı nev ü şûret-i ahter hâtem
Dür-i sîr-âb ile gör gülbün-i engüştinde
Jâle düşmüş gül-i nesrîne ne beñzer hâtem
25. Ser-verâ mûmlayup ism-i şerîfûñ şaqlar
Néce azâdeleri eyledi çâker hâtem
Felek engüşterî-i kâdrüñe pîruze nigîn
Kapladı nâmuñ ile ‘âlemi beñzer hâtem
27. Tavq-ı fermâne çeküp gerden-i teslimlerin
Kâ‘înâtı ne ‘aceb kılsa musahhâr hâtem
Görinüp nakş-ı nigîninde sevâd-ı mihruñ
Devletüñ barmağına mâh-ı münevver hâtem
29. Yazdı hõş âyet-i Nûn ve‘l-Kalem engüştüñde
Ne midâd istedi ne hâme ne mıstar hâtem
Şeref-i nâm şerîfûñden olursa hâlî
Bulımaz rağbet-i halhâl-i kebüter hâtem
31. Nâmuñ âfâka vërür nefha-i ‘ûd u ‘anber
Meclis-i devletüñe olalı micmer hâtem
Dest-i kahruñdan eger sille tokınsa görine
Dîde-i düşmenüñe halka-i ejder hâtem
33. Görür eltâfuñ ile maşlahat-ı tîğı kalem
Bitürür kahruñ ile hıdmet-i hançer hâtem
Var ise êrdi der-i luţfuña şey‘en li‘llâhe
K‘eylemiş kâsesini pür-zer ü zîver hâtem
35. Feth-i bâb-ı kerem her ki kapuñdan bilmez
İhtiyâcı eline halka-i hem-ser hâtem
Şol kadar êrdi hidâyet şeref-i medhûñle
Ki benân-ı kalemüm oldu ser-â-ser hâtem

37. Tuḥfe-i bezmüñ için bu ğazel-i rengīni
Levh-i zerrīne yazup eylesün ezber ḥātem
Eyleyüp ‘ays-ı hayāl-i leb-i dilber ḥātem
Cām-ı zerrīn ile çeksün mey-i aḥmer ḥātem
39. Şekl-i ḥāl ü dehenüñ ḥātem-i pīrūze nigīn
Dōstum görmedüm ağzuñ gibi ḥōşter ḥātem
Gerçi nāzüklük ile ağzın arar engüştüñ
Dēmez ammā dehenüñ sırrını şaḳlar ḥātem
41. Ten-i şad-pāre ki şekl-i ḳafes-i zer-gerdür
Dāğlar dilde olupdur aña yir yir ḥātem
Ḥasret-i la‘l-i lebüñ bağrını pür-ḥūn etmiş
Dāğ yakmağa ḳomış gögsine aḥker ḥātem
43. Dehen-i teng-i dil-āvīzüñe beñzer bulsa
Ḥāl-i müşğīn ile ger ḥaṭṭ-ı mu‘anber ḥātem
Düşse āyīnesine pertev-i nūr-ı ḥaddüñ
Vere ḥurşīd-i cihān-tāb gibi fer ḥātem
45. Sīnemüñ dāğı ile cism-i dü-tāy-ı zerdüm
Ḳıldı engüşt-i belāda beni bir zer ḥātem
Şararup miḥnet ile beñzi kızarmış çeşmi
Var ise baḥt-ı siyeh-kārına ağlar ḥātem
47. Leb-i dil-dār gibi ola mı ḥandān yāḳūt
Dehen-i yār gibi ḳanı süḥan-ver ḥātem
Bī-‘aded ḥātem ile ḳapuña geldi **Bākī**
Ki nece Rūm ḥarācına deger her ḥātem
49. Ḳoma ayakda bu maşnū‘ u muraşsa‘ naẓmı
Elde ḥōş yaraşur ey āşaf-ı saf-der ḥātem
Bulımaz dā‘iresin bu güher-i nā-yābuñ
İtmesün bir daḥı bu devrde zer-ger ḥātem

51. Hâtem-i nazma bu gün kimse bu nazmı vèremez
Néce müfsidler éder gerçi müzevver hâtem
Bedel olmaz buña zîrâ ki senüñ nâmuñadur
Tutamaz mühr-i Süleymân yerin âher hâtem
53. Tâ bu eyvân-ı muraşşa‘ kemer-i ‘âlîde
Tağa engüş-ti hilâle meh-i nev-zer hâtem
Mesned-i şadr-ı vezâretde ser-efrâz olasin
Kıla teslîm şehenşâh-ı muzaffer hâtem

31.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ey vezâret éline râst gelen zer hâtem
Görmedi çeşm-i felek bir saña beñzer hâtem
Yirini bekleyenüñ kulyuz ey çeşme-i cüd
‘Ayn-ı luţ ile éden ey beni çâker hâtem
3. Yine dirlerdi ki olmaz yaluñuz taş dîvâr
Fitne Ye‘cücına ey sedd-i Sikender hâtem
Nedür âfâka bu deñlü kerem ü bunca ‘aţâ
Hele ey genc-i revân-ı dür ü gevher hâtem
5. Sensin ol ‘izz ü sa‘âdetde ser-efrâz nigîn
Sensin ol devlet ü baht ile muzaffer hâtem
Ebr ile kavş-i kuzahdan bedel olmuş gibidür
Alsa ‘izzet ile ele Aşaf-ı şaf-der hâtem
7. Yaraşır devr-i felekde nitekim ay ile gün
Yaraşur dest-i vezâretde mükerrer hâtem

31. R : 23^b ; Necâtî Beg : *Dîvân* : K.19. : Kasîde dîvânda 47 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Kaşide-i Necâti Beg der-medâyiḥ-i ḥatem sellemallâhu te‘âlâ.*

- Getürür adını yazmağa ‘Alī Paşanuñ
Belki gün başına bu çarh-ı müdevver hâtem
9. Güneş altunlu yüzük kaşı gümüş burma hilâl
Devletüñ bezmine çarh mücevher hâtem
Baht-ı bîdâr gibi gözi açıktur dâyim
Gözedür cümle-i âfâkı ser-â-ser hâtem
11. Ey kefüñ nûr u benānuñ meşel-i âb-ı tahûr
Yaraşur bu kim ola çeşme-i kevser hâtem
‘Âlemi ucdan uca avcuña alsan yêridür
Şubh-ı devletdür elüñ mihr-i münevver hâtem
13. ‘Iyd-i edhâ mıdur ol dest ki etfâl-mişâl
Hûn-ı kurban ile alnın éder aḥmer hâtem
Devletüñ oynada bir parmağı üzere felegi
Nitekim dest-i ‘ināyet ile ulular hâtem
15. Devletüñ barmağına çarh nümüdâr-durur
K’ide kırşundan anı bir eyü zer-ger hâtem
Bahşışüñ lâ‘l ile zer olduḡını eşideli
Gâh olur aḥmer olur gâh olur aşfar hâtem
17. Möhr kim zehr ile perverde yüzük kaşı ola
Éde mihrüñle anı kırşa-i şekker hâtem
Möhr-i aḥkâmı-durur mirvâḥa-i emn ü emân
Her yaña devlet eli- ile anı şalar hâtem
19. Dōsta âyīne-i nuşret olur düşmene dâḡ
Mühr kim hükmi-ı cihân-pervere yazar hâtem
Zer fesâd eylesün deyü tıutup kıseleyüp
Eyledi zerre kadar mûma müsahḥar hâtem
21. Ben umarın kim aña Rüstem-i Destân diyeler
Devletüñde her işin ad ile işler hâtem

- Aça parmak kadarı kağıd ile nece kıla
Ne yarağ üstine bir zerre ne leşker hâtem
23. Möhr için adın eğer ağzuña alsan bir kez
Dir ile âb-ı hayât ile berâber hâtem
- Âşafa meclise dürler dökeyin dërse eger
Eyleyin bu ğazelün maṭla‘ın ezber hâtem
25. Ğayret-i zülfün ile olalı çenber hâtem
Hâsret-i la‘lün ile kan yudar ekşer hâtem
- Dâğ-ı fûrkat necedür bilmez idi eylemese
Alnının kara yazularını defter hâtem
27. Dër imiş kim dahı mührümleyin Allâh bilür
Şaḡın ey döst şaḡın ağzuñı arar hâtem
- Dehenün al şeker kûrşasıdur lâ‘lünle
Kim aña vèrmiş ola möhr ile zîver hâtem
29. Güzelün kaşı gözi bir eyü sermaye-durur
Anuñ için göz ile kaş ile söyler hâtem
- Gözüme sürme revâdur ayağun toprağın
Ki sevâd olsa yaraşur bilürüz her hâtem
31. Haṭ u hâlünle yüzün gizleme oynar dehenün
Kızarur leblerün andan bulunısar hâtem
- Genc-i ‘ışık oldu mı sînem berevâtı mâlî
Dâğlar möhr ü feşân kadd-i mu‘ammer hâtem
33. ‘Ömr menşurı ki âhır ola möhr urmağ için
Eyledi kaddümi bu çarḡ-ı sitem-ger hâtem
- Kendi gibi tutar ucdan uca âfâkı niçün
Dimeye ṭab‘-i **Necâtî**ye süḡhanver hâtem
35. Yüzük urunmağ ile her kişi hem-ser olımaz
Taḡınur gerçü Süleymân peyember hâtem

- Gel temāşâyaki kudret işidür ucdan uca
Bu kadar kimseye olmadı musahhar hâtem
37. Tab'-ı dūşizelerin gör ki nece her birinün
Serçe parmağına zeyn oldu pür cevher hâtem
- Gösterürken eşigünde beni parmağ ile il
Ne revâdur kim ola halka-i her-der hâtem
39. Pîrlükde kim ola kim beni yirden götürü
'Âdet oldur götürür gerçi ki begler hâtem
- Kim bakar müflise kim şol ele gelmez sāgar
Ëtmeyince zer ü sîm ile tuvân-ger hâtem
41. Koma elden hüneri kim sağ el olur öpülen
Şol ele gerçi vërür zînet ü zîver hâtem
- Demidür kim dürişem Hâzret-i Pâşâyı ögem
Demidür kim el açup ola şenâ-ger hâtem
43. Nêce kim şöhet için geh gele geh gide kadeh
Nêce kim zînet için ola muqarrer hâtem
- Devletün nâz ile donatmağ için bedr ü hilâl
Gâh âyîne-i sîmîn ola geh zer hâtem

32.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Şükr kim sultân-ı gerdün-şaşmet ü encüm-şaşem
'İzz ile başdı bisât-ı salţanat üzre kadem
- Rezm-i Behrâmî ile Yünân tahtını fetḥ eyleyüp
Kaşr-ı Keyḥusrevde Dārâ gibi tutdı bezm-i Cem

32. R : 24^a ; Nizâmî : *Dîvân* : K.7. : Kasîde dîvânda 51 beyt olarak yer almaktadır.
B : Kaşîde-i Nizâmî Efendi rahmetu'llâhi 'aleyh der-medâyiḥ-i pâdişâh-ı rûy-ı zemîn.

3. Dürri-i çarh-ı celāl ü dürr-i deryā-yı cemāl
Kāmi‘-i küfr ü dalāl u cāmi‘-ı hulk-ı şiyem
Āfitāb-ı evc-i devlet mäh-ı burc-ı salṭanat
Menba‘-ı cūd u mürüvvet ma‘den-i luṭf u kerem
5. Şehriyār-ı nev-cevān sulṭān-ı cemāl ol şāh kim
Husrev-i ‘ālī-‘ālemdür vālī-i vālā-himem
Husrevā sensin bugün ol şāh-ı ‘ādil-i ‘adl ü dād
K‘ab-ı tığūn yēr yüzinde kōmadı gerd ü sitem
7. Serverā beş barmağūndandır kināyet cūd ile
Āfitāb u māhitāb ile seḥāb u kām u yem
Bahır olup cūduñ ğamıyla gevheri oldı yetīm
Bār-ı iḥsānuñla tā tıtdı felek pūştini ḥam
9. Çarh-ı a‘zam ḥ‘ān-ı iḥsānuñda olur imtilā
Gerçi kim başdan ayağa dek vücūdudur şikem
Ben nēce teşbīh edem fūṣḥatde seni ‘āleme
Kim senūñ işūñ keremdür ‘ālemūñ efsūn-ı dem
11. Sen tıururken kimseye lāyık degüldür salṭanat
Gün tıurur iken aya lāf-ı ḥüsn degmez lā-cerem
Kıble-i iḳbal ederlerdi ayağūñ ṭoprağına
Gördülerse Kayşer-i Rūm ile Kisrā-yı ‘Acem
13. Da‘vī-i ḥaşmet saña degdüğine şāhid bu kim
Kāḍī-ı çarh eşigūñ ṭoprağına iḳer ḳasem
Ol Sikendersin kim oldı şark u ğarb aña muṭi‘
Ol Süleymānsın kim oldı ins ü cin aña ḥadem
15. Hem celāl-i ḳadr-i ile ḳaşruñ eşigidür felek
Hem kemāl-i emn ile mülküñ ḥarīmidür ḥarem

6. 6a : şāḥib : R’de yok.

- Sidre-i cennet gibi adrin maam mnteh
Sihat- san- harem bigi harm muhterem
17. ar- gerdn ger tems ede etrun ubbesin
Nl-gn ekli hacletden uta reng-i baam
Luf ile isnun zkr edicek cn blbili
Dem-be-dem bu mala tekrr edp eyler neam
19. Ey ki apuda bulam m dy env- nam
Olmaz isnun lisanından cevb ill nam
Tlib-i marfdan yokdur ula kimsen
Kim sen azundan ol eitmi ola l v lem
21. Ztun bu luf u cd ile grendir mahari
Rz- mun-neamdur Halik-i muyr-remen
Ey Mesh-dem nesm-i lufun esse aleme
Yr yzinde almaya renc  elem derd  sitem
23. Hamet ile dmenn ol dem irie sana kim
Ha katında bula Amed hrmetini bl- hkem
Dmenn mri gninn yarn dnden geer
yle kim sratle gider andedr dyp adem
25. Sevmeyenler ztun bir derde olsun mbtel
Kanlarn derdine olmaya lmden ayr em
Dmennn eylesn hdi vcdn mmteni
Ol kim anun zatnn vafna lazmdur dem
27. Yoluna ba omayanlarun harfidr bel
apuna ul olmayanlarun nedmidr nedem
Kimse eitmi degl apuda feryd u fign
eng  berbadan meger kim nle-i zr ile bem
- 29.Adln eyyamında ey Suln- adil-dil hemn
Zlf-i dilberdr perian em-i sdr dijem

- Serverā āhır yaşıgañ یریe bir ħadde kim
Bāz u tīhū hemdem olup şulĥ ēde zı'b ü ħanem
31. Ĥāl-i 'ālem şöyle bula naẓm rāyuñdan k'ola
Merta 'ı āhūy-ı Ĥīnūñ pīşe-i şīr-i 'Acem
Rāyuñun nūrına nisbet ĥusrevā bir zerredür
Gün ki tābından cihānı tıldurur her şubĥ-dem
33. Sīnesinde aduñı ċūn nakş ēdūpdür ĥusrevā
Ĥalk içinde muĥterem olsa 'aceb olmaz direm
Ĥusrevā ger 'aks-i tīgūñ düşse 'ummān baħrına
La'l gibidür şadef içinde ola ħarĥ-ı dem
35. Āferīn eylerler idi görselerdi rezmüñi
Erdeşīr ü Rüstem ü Būr u Püşeng ü Güstehem
İrmeye ħadriñ rikābın öpmeĝe dest-i ĥayāl
Ger tıķuz kürsisin eflākūñ ħoya taĥtū'l- ħadem
37. Yaraşur saña ĥudāvendā bu miķdār ile kim
Ĥenber-i tıabl ola gerdūn u güneş tād-ı 'ālem
'Aql ezelde eşigüñi ħarĥa nisbet eyledi
Ĥarĥa girdi ħarĥ ol zevĥ u şafādan tıtdı dem
39. Būñde birin medĥūñün yazmaĝa érmez ĥusrevā
Baħr ĥibr olup olursa müddet-i devrān ħalem
Ĥūnki rāyuñ oldu şāhā Ĥahramānı 'ālemūñ
Olmaya şimden gerü zılm ile gerdūn müttehem
41. Var ümīdüm Ĥaĥĥa kim ĥaĥĥ ile bātıl fark ola
Ol ikinūñ arasında oldu ċūn ĥükmūñ ĥakem
Yıllar oldu kim şehā sa'y ile ētdüm cüst ü cū
Defter-i tıali'de bulmadum sa'ādetden raĥam
43. Bunı buldum ħāre kim bir sa'd ile olam ħarīn
Ola kim feyz ola zātından sa'ādet baña hem

- Sensin ol ehl-i sa'âdet kim vücûduñdan senüñ
Néce benüm gibiler oldı vü olur muğtenem
45. Terbiyet kılup güneş dirler ki taş la'l éder
Ne güneşden sen aşâğasın ne taşdan ben de kem
Olmışam şāhā ḥaḳāret toprağında pāymāl
Beni toprağdan götür çün sen güneşsin ben de nem
47. Başumı eflāke érgür 'izz ü cāh ile benüm
Yā 'ni kim kapuñda kemter kıllarūña eyle zam
'Ārife bir ḥarf besdür dēdiler ehl-i kemāl
Şeh çü 'ārifdür ne ḥācet kim sözi taṭvīl édem
49. Néce kim zevḳ ü elemdir hemdem-i şādī vü ğam
Néce kim şādī vü ğamdur mūcib-i zevḳ ü elem
Hemdem olsun Ḥusrevā dāyım saña vü düşmene
Saña şādī ile zevḳ ü düşmene derd ile ğam
51. Eksük olmasun cihān içinde zātuñ 'izz ile
Arta dursun devletüñ sâ'at-be-sâ'at dem-be-dem

33.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ėy muḥīṭ-i keremüñ kaṭresi 'ummān-ı kerem
Bāğ-ı cūd ebr-i kefüñden tolu bārān-ı kerem
Maṭla'-ı şubḥ-ı zafer mihr-i zekā ebr-i ḥayā
Menba'-ı cūd u seḥā dāver-i devrān-ı kerem
3. Tāc-baḥş-ı ser-i sulṭān-ı salāṭīn-i cihān
Zīnet-i taḥt-nigīn Ḥazret-i Sulṭān-ı kerem

33. R : 25^a ; Aḥmed Pāşā : *Dīvān* : K.21. : Kasīde dīvānda 35 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Ḳaşıde-i güzīdü's-şu'arā vü re'isü'l 'ulemā Aḥmed Pāşā aleyhi'r-rahmeti'l Bārī.*

- Zıll-ı Hâk Şâh Muhammed ki eşigi kevkebinüñ
Kem-terîn ılduzı-durur meh-i tâbân-ı kerem
5. Ayağı toprağıdur cevher-i iksîr-hayât
Âsitânı tozudur sürme-i a' yân-ı kerem
Açılır hulkı nesîm ile gül-i gülşen-i cûd
Bezenür luţfı zülâl ile gülistân-ı kerem
7. Bahr-ı Ahzardur anuñ kûlzüm-i habâb
Feyzinüñ kaṭre-i sedr-i ebr-i dür-efşân-ı kerem
Bî-kıyas olalı ihsânlaruñ ey hüccet-i cûd
Kâṭî oldı cedel-i haşmuña bürhân-ı kerem
9. Kefi bir demde nişâr etdügi gencüñ 'öşrin
Haşre dek vezn edemez keffe-i mîzân-kerem
Ne melek-hûy birisin ki dem-i nuṭkuñ ile
Kevşer-i cûd-akıdur ravza-i Rıdvân-ı kerem
11. Ne kerâmet kodu Hâk zât-ı şerîfüñde k'olur
Ayağıñ başdığı yer çeşme-i hayvân-ı kerem
Bulmasa nâm-ı şerîfüñle şeref nâme-i cûd
Ebter olurdu kamu defter ü divân-ı kerem
13. Gün gibi saltânatuñ topı göge ağsa ne tañ
Saña şunıldı bu meydânda çü çevgân-ı kerem
Bahr-ı cûduñ nece şerh ola ola k'anuñ reşhasıdur
Hâşıl-ı kân-ı sehâ mâye-i ummân-ı kerem
15. Saltanat hül'atini kaddüñe habbât-ı felek
Râst biçmese açılmazdı girîbân-ı kerem
Ne kadar zer var ise dest-i zer efşânuñla
Harf-i zer gibi perâkendedür ey kân-ı kerem

17. Sīm şürette sitem şekline yazıldığıyçün
Tağdursın anı düşmen gibi ey hān-ı kerem
Gök tenürında kuru kurş okınur mihr ile māh
Hūn-ı luṭfuñla firāvān olalı nān-ı kerem
19. **Aḥmedüñ** kesdi dilin ğam maķaşı şem‘i gibi
Saña rüşen dēyemez ḥālını sulṭān-ı kerem
Kāse-i hırş ʈolar şofra-ı iḥsānuñ ile
Dest-i in‘āmuñla ‘āmm olalı ḥ‘ān-ı kerem
21. Sen Süleymānı ne dille öge bu mūr-ı zāif
Getüre nuṭķa meger luṭfuñla ān-ı kerem
Ekrem-i-ḥalksın ey vasıṭā-ı ‘ıķd-ı kirām
Her le‘imüñ sözün işitme budur şān-ı kerem
23. Ḥusrevā pāreledi cevri eli şabrım yaķasın
Dest-gır olsa demīdir baña dāmān-ı kerem
Midḥatüñ bülbulünü ğam ķafesinde ķoma kim
Ḥayfdur ṭūṭiye zehr ey şekeristān-ı kerem
25. Kıl ḥaṭa ķılsa n’ola ‘afv-ı şehenşāh ķanı
Ṭotalım iki elim ķanda imiş ķān-ı kerem
Gerd-i ğamdan ķıla baḥtım yüzün iķbal-i pāk
Mevc-i luṭfuñdan eger cūş ēde ‘ummān-ı kerem
27. Nēce iķlīm-i mürüvvette geče ḥūkm-i vefā
Nēce eyvān-ı ‘aṭāda ṭura divān-ı kerem
Dest-i iḥsānuñla yapıla bünyād-ı seḥā
Pāye-i ķadrüñ ile yücele eyvān-ı kerem
29. Nēce kim ka‘be müsāfirlerini luṭf-ı ilāh
Merḥamet ḥ‘anına her sāl ēde miḥmān-ı kerem
‘Iyd-ı ferḥunde ki ķarbān ēdüp ā‘dānı felek
Sen aḥibbāña buyur āb-ı seḥā nān-ı kerem

31. ‘Ömr-i haşmuñ ire tārīḥ gibi pāyāna
Nāmuñı nāme-i iḳbāl éde ‘ünvān-ı kerem
Ḳularuz ḥālimüz anlatmağa geldik ḳapuya
İntizārız ki icazet vère sulṭān-ı kerem
33. Ḥusrevā pādişāha cūduñı dil şerḥ idemz
Gerḳi medḥüñle ṭolar defter ü divān-ı kerem
Āsitīn-i kerīmüñden pür olur dāmen-ı çarḥ
Āsitānuñda açıldıḳça girībān-ı kerem
35. Dürr ü gevher saçılır ḳatre-i bārān yerine
Çünki cūduñ buludından yağa nīsān-ı kerem
Kimyā oldı ḳo ehl-i seḥānuñ nazarı
Olalı ḥāk-i derüñ sürme-i a‘yān-ı kerem
37. Himmetüñ ḥaylı seḥā mülkine etdükçe nüzül
Çünki her gūşe-i ḥaymeñ ola meydān-ı kerem
Niçün iflāsım ola mūcib-i taḳlīl-i ‘atā
Niçün ihlāşım ola bā‘iṣ-i ḥırmān-ı kerem
39. Ne revādur ki cihān luṭfuna ḡarḳ olmış iken
Ḳapu ḳapu dolanup bulımayam nān-ı kerem
Néce bir gülmeye bu ḡonca-i gülzār-ı ümīd
Bezenürken dem-i luṭfuñla gülistān-ı kerem
41. Şu batırmaz utanır kendü mürebbālarını
Beni niçün batura ḡuşşaya ‘ummān-ı kerem
Beni ḥ‘ar eyleme çün ‘izzeti sen vèrmiş idüñ
Luṭfuña olama perişān budur ki şān-ı kerem
43. Ḥāric-i merkez ü ḥadd oldı çü üftādeligim
Demidür merḥamet ét var ise imkân-ı kerem
Ne kerem var k‘anı maḡlūb édene cürm-i günāh
Ne güneh var ki zebūn eylemez ān-ı kerem

45. Tutmuşuz çünkü hacālet yüzine 'özü bugün
'Ayb-püş olsa ba'îd olmaya dāmān-ı kerem
'Āmmdur luṭfuñ eger bizde liyāḳat yoğsa
Lāyık èt luṭfuñ-ıla luṭfuña èy kân-ı kerem
47. Nèce kim tuta varak şafhaların defter-i cūd
Nèce kim yaza ḳalem dillere divān-ı kerem
Yer ü gök medhūñ okusun sen otur devlet ile
Asumān tahtuñ ola menziliñ eyvān-ı kerem

34.

Mef'ulü fā'ilätü mefā'ilü fā'iliün
Muzāri' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

1. Pîrūzdu bu rûz u hümāyun-durur bu dem
Ki hem-dem oldu 'ıyd- ile nevrûz-ı muhterem
Āşār-ı rahmet okudu nevrûz-ı dil-firûz
İşār-ı ni'met eyledi çün 'ıyd-ı pür-ni'ām
3. Dil nèce şerh ède bu demi k'oldı müctemi'
'İyd-ı sa'îd ü sâ'at-i nevrûz-ı rûḥ-dem
Kış şahnesine ḳalmadı 'ālemde bir 'amel
Burc-ı ḥamelde dikdi felek şāḥ çün 'alem
5. 'Adl-i Muḥammed erdi ṭabi'at ḥakîmine
Gidüp zul[ü]m sitāreleri çarḥ ider ḥakem
Cūd-ı bahārı 'āleme verdi vücūd-ı nev
Medh-i zemîn bezendi benāt-ı nebāt ile
7. Gülden ilerü geldügi ya'ni çiçek bu kim
Sultāndur ol ḳalanı öñünce ḥaşem ḥadem

34. R : 26^a ; Şeyḥî : *Dīvān* : K.10. : Kasîde divânda 36 beyt olarak yer almaktadır.
B : *Kasîde-i faşîḥü's şu'arâ vü re'isü'l fuzelâ Şeyḥî Efendi aleyhi'r rahme*
ve'l-rıdvân.

6. 6b : 6 ile 7 beyitlerin mısraları birbirine karıştırılmış ; redif de bu yüzden uyma-
maktadır.

- Sūsenden tīg-ı ھاںçer ü sünbülde tīr-i tīz
Nesrīnde tāc-ı ھاşşer [ü] nergisde cām u cem
9. Gül meclisinde cümlesi sermest [ü] mey-perest
Her lāle bir piyāle vü her bir semen şanem
Lā‘lin lebini şorduğı ğonce budur meger
Kim hecr semmine şora nedür devā vü em
11. Müşkīn saçını saçduğı budur benefşe kim
Kim zülfine öykünürse hacletten ola ھاm
Ārzı behište beñzeden ürd-i behişt midür
Ārām-ı dil midür bu yaħud ravza-i Īrem
13. Söz ile perdeler düzüp sāz eder tıyūr
Kim zāri ile zīr ü kimi nāle ile bem
Ḳumrī nidāsı bu ki *hiinā ‘ıyşu men safā*
Bülbül şadāsı bu ki *şalā eyyūhe l-ümem*
15. Bu na‘meler deminde k’āğaçlar semā‘ urur
Kim kef çalar şalar başını kim seher-i direm
Gel bir teferrüç eyle nēce rakş urur çenār
Ḳuşlar terennüm ile çü düzetdiler nağam
17. Yüceldi serv kim ola mānend-i ھاdd-i yār
Bād-ı seher başar ھاkıyup farkına ھاdem
Bir ‘ārife bu ortada şordum ki ēy‘azīz
Nidem bu faşl içinde ki vaşl olmaya nidem
19. Eydür murād-ı ‘ıyd ile nevrūzdan bu kim
Bir şāh-ı nīk-baht ile ‘ıyş ēde dem-be-dem
Mīr-i yegāne şāh-ı muzafer huçeste-fāl
Ya ‘ḳüb Beg ki adına ‘āşık ‘Arab ‘Acem
21. ‘Adl-i cemal olmasaydı kim vèreydi nūr
Ṭutar idi zamāne yüzün zulm ile zulem

- Şāhāne mez ile yetişir ise himmetüñ
Şādi konar derer doğur rağatını hem-ğam
23. İhrām bağladı kamu fađl ehl-i kapuña
Mađrem midür harfüñle sāđat-i haremler
Boynuña ‘aql-ı tavk u boyuña seđā libās
Başuña bađt-tāc u beline kemer kerem
25. Hükümüñ katında olmya bir zerre kehce küh
Luđuñ yüzinde gelmeye bir kaçre nemce yem
Öñüñde kim kalem gibi bāş üzre yürümez
Takđir-i ‘ömr hağtına şol-dem çeker kalem
27. Tūmārlar tolar yine mücmel hesābdur
Vaşında nece kim ura ehl-i kalem rağam
Hem luđuñ eli bestelere kāşifü’l-hümüm
Hem devletüñ şikestelere şārifü’l-himem
29. İnşā-ı hağt-ma‘rifet in‘ām-ı ma‘delet
Gayrüñde lā didi vü seni añıcađ ne‘am
Şād ol hemişe fetđ ü zafer mesnedinde sen
Ne ğam hasūd karşıuña söylerse bış ü kem
31. Ger Muştafa yüzünde okuyaydı *ve’d-duğa*
Tebbet yedā ebī-leheb buldu bü’l-hikem
Vađt-ı d‘uā erişti seni vü hasūdünü
Şeyhī nece ki ‘ömrü ola kıla medđ ü zem
33. Her beyti midđatüñde kılay idi bir bahār
Dil gülşenini kaplamasa idi hār u ğam
Mes‘ūd nece kim ola her ‘ıyd-ı bađt ile
Pirüz nece kim gele nev-rüz pür-şaşem
35. Görmeye devletüñ güneşi zerrece zevāl
İrmeye şıđđatüñ gülüne şemme-i elem

35.

Mef'ulü fâ 'ilätü mefa'ilü fa'ilün
Muzâri' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

1. Hürşîd öñinde şu 'lelenür mäh-ı nev müdām
 Güyā ki şem'e karşı görünür kenār-ı cām
 Cām-ı hilālî hep bilece gördiler bu şeb
 Halk-ı cihāna kıldı Hudā rüzeyi harām
3. Kibrîtinî degürdi şafağ nārına hilāl
 Tā kim çerāğ-ı mähî yağa ref' ola zalām
 Mûy-ı sefidî halkasını çarh-ı pîre-zen
 İster ki dahî eyleye halk-ı cihāna rām
5. Çarh-ı 'acûze bağlanup altunlu çenberin
 Bir nev-'arûs gibi eder nāz ile hırām
 Yā nāhunı görindi felek bir pelengdür
 K'olmuşdur aña kulle-i küh-ı cefā maķām
7. Yā defter-i sipihrede ray-ı residdür
 Deyn-i şıyāmı halk edā êtdiler tamām
 Zerrîn devāt mäh-ı kalem altun şihāb
 Erķāmdur nücûm u felek defter-i şıyām
9. Behrām eline hançer alup kaçd eder yahud
 A'dā-yı dîn ü düşmen-i İslāma intikām
 Cirm-i kamer hilāl ile 'ayn-ı 'Alî yazar
 'İd-i şerîfe êrmek içün kadr ü ihtirām
11. Nārencdür şarardı güneşden yanı desem
 Olur çü bu mülāhaza hem bir hayāl-i hām
 İllā ki mäh-ı 'ıyda bu sözler ba'iddür
 Erbāb-ı 'aķl öñinde haķîķat budur kelām

35. R : 26^b ; Bākî : *Dîvân* : K.23. : Kasîde dîvânda 37 beyt olarak yer almaktadır.
 B : Kaşîde-i zîbâ ez-güftâr-ı iftiḥâr-ı şu'arâ Bākî Efendi sellemallāhe te'ālî.

13. Peyk-i zamâne zer teberin düşına alup
Êrgürdi Hâce hizmetine 'ıyddan peyâm
Ol fâzıl-ı zamâne nesīb-i habīb-i halk
Ol 'arîf-i yegâne edīb-i bülend-nâm
15. Mihr-i sipihr-i mekremet ol kim cenâbına
Gökden hilâl iki bükilüp vërür selâm
Devrân içinde aña bugün mâh-ı nev' gibi
Kimdür ki kıaddın ètmeye vâkı-i selâm lâm
17. Münkâd emr ü nehyine eşhâb-ı i'tibâr
Edna işâretiyle zevî'l-ihtirâm râm
Envâr-ı mihri birle münevver cebî-i şubh
Enfâs-ı hulkı birle mu'aţţar meşâm-ı şâm
19. Şemşîr-i ihtimâmıma nisbet kelîl ü kûnd
Ger tîg-i Kâhramân ola yahud hüsâm-ı Sâm
Bâzû-yı sa'yı gerden-i maşşûda şalmadın
Şemşîr-i 'azmi olmadı hem-h'âbe-i niyâm
21. Fazlı fezâsı içre bu eflak bî-karâr
Evc-i hevâda yidi mu'allâk döner hamâm
Bircîs eşigi hâkine olurdı çihre-sây
Olmasa ger cibâh-ı efâzıldan izdiham
23. Deryâ-yı 'ilme dür gibi gavvâs olanlara
Vêrdi zamâne hızzmeti silkinde intizâm
Keff-i yem-i yemini nem-i cûdın ètse feyz
Bârân yêrine dürr ü güher yağdurur gamâm
25. Gün gibi başı göklere êrdi şu kimsenüñ
Kim zerre deñlü eyledi şanında ihtimâm
Dehre devâm-ı devletidür gâyetü'l-münâ
Çarha beķâ-yı 'izzetidür müntehe'l-merâm

27. Ėy ħāce-i yegāne senüñ āsitānuña
Bākī kemine bende geçer kemterīn ğulām
 Ħāk-i derüñ sücūdın éder bir fütādedür
 Luṭf eyle dest-ġiri ol étsün biraz kıyām
29. Ser-rişte-i murādı n'ola elde bulsa ol
 Ħabl-i metīn-i 'ahdüñe kılmışdur i'tişām
 Gerdün-ı dūna eylemez ol 'arz-ı ihtiyāc
 Ṭapuñ ṭururken eyleye mi minnet li'ām
31. Ħātem bu devr içinde geleydi cihāna ger
 Ėtmek dilerdi şüfre-i cūduñdan iġtinām
 Luṭfuñ zülālin eyle 'atā teşne-dillere
 Ėy menba'-ı mekārīm ü ser-çeşme-i kirām
33. Ħatm oldı söz du'ā-yı cemīlün maḥallidür
 K'ola raḥīk-i cām-ı şenā 'anberīn ḥitām
 Dürr-i du'āñı zeyn édelüm tā ki yaraşa
 Sāk-ı mesāk-ı midḥata ḥalḥal-i ihtişām
35. Hem-vāre tā ki edhem-i zerrīn-sitām-ı çarḥ
 Na'l-i zer ile eyleye bu 'arşada hırām
 Devrān muṭī' u gerdiş-i gerdün be-kām-ı dil
 Ecrām-ı rām devlet ü iḳbāl-i müstedām

36.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Ħurrem érdi bu kerāmetli ğün éy kân-ı kerem
 'Ayş u zevḳ ét ki fedādur yoluña cān-ı kerem

36. R : 27^a ; Şeyḥī : *Dīvān* : K.11. : Kasīde dīvānda 23 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Ḳaşıde-i ra'nā ez-ġüftehā-yı emlaḥü'l-bülegā Şeyḥī Efendi 'aleyhi'r-raḥmetü'l-Bārī*

1. : ḥurrem : ḥurrem : D.

- Kutlu dem bahtlu sâ'atdür ü ferhunda zamân
 Ki yine kullara teşrîf ediser hân-ı kerem
3. Câm-ı zer tutduğı 'ıyd ayı gibi devr-i felek
 Ya'ni kim mevsim-işretdür [ü] devran-ı kerem
- Kerem ehlin bu gice seyr cihânında görüp
 Şorarım bunlara kim n'oldu sehâ kân-ı kerem
5. Dediler baña ki ey ṯalib-i iksir-i hayât
 Gözle işine kim toprağıdur kân-ı kerem
- Dergeh ol şâh-ı 'atâ-pîşe vü hayr-endîşe
 Germiyân memleketi maliki sulţân-ı kerem
7. Açılur ni'meti yağmur ile gülşen-i cûd
 Bezenür kâmet-i servi-y-ile bustân-ı kerem
- Pâspân saltanat-ı kaşrına eyvân-ı felek
 Sâyebân devlet-i dergâhına eyvân-ı kerem
9. Keremi ehline kısmet idicek Rabb-i kerîm
 Gör kerâmet ki kirâm içre severân-ı kerem
- 'Âlem ehline nida eylemiş in'âm-ı veli
 Ki şalâ cümleñüze dökmişem uş h'ân-ı kerem
11. Ëy ki fazluñ güheri mâye-i 'ummân-ı 'atâ
 V'ey ki feyzüñ eşeri dâye-i nîsân-ı kerem
- Şeref-i nefsüñ ile fahr eder evkât-ı şerîf
 Kerem-i zâtuñ ile hûş geçer âvân-ı kerem
13. Keffesinde dü cihân ni'metini az görür
 Himmetüñ çünki eline ala mîzân-ı kerem
- Ne 'aceb ger yüz ura Hızır u Sikender kapuña
 Kim eşigüñden akar çeşme-i hayvân-ı kerem
15. Gerçi Fir'avn ola düşmenler[i] kahr etmegiçün
 Yed-i beyzâdur elüñ hücet ü burhân-ı kerem

- Ne ‘aceb ger Karamân bulsa ‘âlemde emân
Çünkü yâr êtdi saña devlet-i ‘Osmân-ı kerem
17. Boşalur kâse-i baħr u dükülür kîse-i kân
Bulımaz ni ‘met-i bî-ḥaddüñe pâyân-ı kerem
Çok eşige yüz urur ille ki maħrûm döner
Yine ḳapuñda bulur ḥürmet[i] mihmân-ı kerem
19. Luṭf-ı çevgân ile ṭapuñ urısardur ṭüp
Çünkü merdân-u mürüvvet ṭuta meydân-ı kerem
Şükr kıl faḳruñ ile êtme şikâyet **Şeyhî**
Derdüñe şâh-ı kerîm eyleye dermân-ı kerem
21. İller içre ne ḳadar ki añıla evşâf u seḥâ
Diller içre nêce kim şerḥ ola destân-ı kerem
Başlana aduñ ile nâme-i dibâce-i cüd
Yazıla vaşfuñ ile defter ü dîvân-ı kerem
23. Dâyim ola ṭapuña vaḳt-i şafâ ‘ıyd-i sa‘îd
İşigüñden véreli âb-ı seḥâ nân-ı kerem

37.

Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün

Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Ağardı berf ile yir yir çemende cism-i nihâl
Niteki penbe-i dâğ ile sîne-i abdâl
Zemîne bād-ı hevâdan çoğ aḳçe düşdi yine
Pür êtdi êtdi dâmen-i şahrâyı ṭoldı ceyb-i cibâl
3. Meger ki ḥoḳḳa-i çarḥuñ zamâne-i ḥarrâṭı
Tüter tırâşesini kūh u deşte berf-mişâl

37. R : 27^b ; Bâkî : *Dîvân* : K.21. : Kasîde dîvânda 34 beyt olarak yer almaktadır.
B : *Ḳaşıde-i Bâkî Efendi sellemallâhu Der-medḥ-i müftîyüz-zamân Ebus-su‘ûd Efendi.*

- Zemīne dāmen-i ebr ile saçdı sīmi felek
Bu hāleti göricek māyıl oldu tāze nihāl
5. Bu faşl içinde şu kim şabrı kaldı ser-māye
Olur nihāl-i çemen gibi ğarķ-ı māl u menāl
- Pür oldu şāhları üzere yaḥdan āyineler
Ġarīb şurete girdi bu faşl içinde ğazāl
7. Sevāḥil-i çemene çıkdı genc-i bād-āverd
Yöneldi Ḥusrev-i nev-rūza devlet ü iķbāl
- Meger ki ‘ālem-i ‘ulvīde nev-bahār oldu
Döker şükūfe-i bādāmı şaḥn-ı bāġa şimāl
9. Döşendi berf ser-ā-pā şaḥn-ı şaḥrāya
Aġardı rüy-ı zemīn şanki taḥta-i remmāl
- Cihānı berf ile yaḥ tutdı kış kıyāmetdür
‘Aceb mi yir yüzine çıksa hep defāyin-i māl
11. Nişān-ı pāy-ı vuḥūş u ṭuyūr şaḥrāda
Çizildi rīk-i sefid üzre ġuyiyā eşkāl
- Beyāz döşedi hele şekl-i ṭālī ‘-i eyyām
Mişāl-i çihre-i baḥş-ı edīb-i ferruḥ-fāl
13. Ser-i efāzıl-ı āfāk-ı müftī-i ‘ālem
Sipihr-i fazl u kemāl āfitāb-ı cāh u celāl
- İmām-ı şaff-ı efāzıl emīr-i ḥayl-i kirām
Emīn-i dīn [ü] düvel ḥ‘āce-i ḥuceste-ḥışāl
15. Ebū Ḥanīfe-i šānī Ebu’s-su ‘ūd ol kim
Fezā’il içre efāzıl olupdur aña ‘ıyāl
- O kim yazılmış ezel ṭāk-ı bār-gāhında
Melāz u melce’-i erbāb-ı fazl u ehl-i kemāl

11. 11a : Nişān-ı pāy-ı vuḥūş u ṭuyūr şaḥrāda : Nişān-ı pāy-ı vuḥūş u ṭuyūr şaḥn-ı şaḥrāda : R.

17. Şu deñlü şân-ı şerifinde var anuñ ‘azamet
Ki kendüsin yitürür meclisine gelse celâl
Nücüm içinde Şüreyyâ terâzû ile yürür
Ki şâdır olmaya eyyâm-ı devletinde vebâl
19. Ma ‘ârif ehline kapuñdan erişür ma ‘rûf
Fezâ’ıl ehline tapuñdan erişür efzâl
Kerîm özüñle mükerrem cihânda luğ u kerem
Şerîf aduñla müşerref kabâle-i iğbâl
21. Durûb-ı tığ-i havâdişden özge bulmadılar
Şolar ki kendülerin saña tutdılar emşâl
‘Arûs-ı dehre şenâfı benem kılâde kılan
Güher edâ-yı girân-mâye rişte ince hayâl
23. Selâmet-i kelimâtum şafâ-yı eş‘arum
Akar şu gibi kılupdur kulumı hep meyyâl
Velîkin âyine-i tab‘-ı safvet-âyîñüñ
Bu rûzgârda var şüretinde gerd-i melâl
25. Fezâ-yı fakr u felâketde şavlecân-ı kaçâ
Getürdi gûy-şifât döne döne başuma hâl
Hemîşe nergis-i iğbâl u baht h‘âb-âlûd
Hemîşe turra-i tâli‘ müşevveşü’l- ahvâl
27. Hezâr bâr bela pütesinde kâl oldum
Henüz âteş-i miñnetde yok halâşa mecâl
Du‘â-yı devletine kıl ‘azîmet ey **Bâkî**
Murâd neydügi ma‘lûm u zâhir oldu me’âl
29. Hemîşe pür kıla keff-i direm-feşân-ı şabâ
Şitâda dâmen-i kühsâr u deşti mâl-â-mâl
Keremüñ hûnı berr ü bahre şamil ola
Niteki eyleye her canibe şümul-i şimâl

31. Cihān musahhar-ı fermān ola murādātuñ
Müyesser eyleye dā'im Müyessirü'l-a'māl

38.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nūn ile 'ayna şebih oldığı için oldu hilāl
İntihā-i ramazān evvel-i 'ıyd-i şevvāl
Zer ile levh-i zebercedde yazıldı bir lām
Ramazānuñ otuz olduğına tā kim ola dāl
3. Tāyēr-i 'ıyd-i hümayūnı şikār eylemege
Şah-bāz-ı felek açdı yine zerrīn cengāl
Şeh-per-i rūh-ı emīndür ki Cenāb-ı Hāḡdan
Müjde-i rahmet için ḡalka gelür açar bāl
5. Sürḡ minḡār idinüp tūtī-i ser-sebz-i felek
Olalı şām-ı siyeh Hind diyārına mişāl
Māder-i dehr yine tıfl-ı mehūñ parmağını
Rūz-ı 'ıyd ir diyu eyledi ḡınnā ile āl
7. Şafaḡ odına şalar na'l-i hilālī eyyām
Ki bula şāhid-i 'ıyda bu füsūn ile vişāl
Şafaḡ u māhu gören şöyle şanur kim zen-i dehr
Pāyına yakdı ḡına sākına dakdı ḡalḡāl
9. Şāh divanına tās olmadı ise çarḡ-ı felek
Ya n'icün zerle kenārına nişan yazdı hilāl
Şafaḡ u māhuñ işārātı budur kim demidür
Elüñe sāḡar-ı zerrīn mey-i gül-reng al

38 R : 28a ; Necātī Beg : *Dīvān* : K.16. : Kasīde dīvānda 46 beyt olarak yer almak-tadır.

B : *Ḳaşıde-i ra'nā ez-gütār-ı Necātī Efendi ez-sitāyiş-i hilāl-i 'ıyd.*

11. Devr el vèrmiş iken yürüt ayağı sākī
Baş açuk nüş édelüm nām ile nengi şuya şal
Gönlümüz rüşen éder zulmet-i ğamdan yā Rab
Ėrmesün zerrece ħōrşīd şabūhına zevāl
13. Rūz-ı ‘ıyd érer gelün ‘işrete āġāz idelüm
Dün ħarām idi yeme içme bu gün oldı ħelāl
Göñül eyyām-ı ħarab geldi ħuşūsā begümüz
Şeh-i Cemşīd-fer ola meh-i ħōrşīd-cemāl
15. Gevher-i dürc-i siyādet melik-i mülk-i kerem
Aĥter-i bürc-i sa‘ādet şeh-i ferĥunde ħışāl
Cān-ı maķşūd-ı cihān Ĥazret-i Sultān Maĥmūd
Zātını eşref-i ħalk Ėtdi Ĥudā-yi Müte‘āl
17. Sidre-i salţanat u kıble-i eşrāf u kirām
Merkez-i ma‘dilet ü Ka‘be-i ‘izz ü iclāl
Bezmine gelse ħacil ola gide Şāh Kūbād
Rezmine gelse meşāf édemeye Rüstem-i Zāl
19. Şaçalı ‘adli şuyın mülk-i sitem yélinden
Könmadı ħāţırına kimsenenün ġerd-i melāl
Tayyib-i aĥlākı havāsı ile cinān oldı cihān
Cārī aĥkāmı şuyı niteki cennetde zülāl
21. Degme bir şāĥ-ı za‘īfe zararı degmemege
‘Adli devrinde yemin ile girer bāġa şemāl
Ėy ki bārān-ı ‘aţāyāñ ile yem bir kaţre
Vey ki mīzān-ı veķāruñda cebel bir mişķāl
23. Sāye-i ‘adlün ile ħalk-ı cihān āsūde
Māye-i bezlün ile ehl-i zamāne ħōş-ĥāl

- Şalalı ‘adlũñ eli mirveha-i aḥkāmı
Ḥun-ı emn üzre te‘addĩ mekesi açmadı bāl
25. Şĩt-i ‘adlũñle şeref bulalı şahrā-yi cihān
Hem-dem olup şalınur şĩr-i jiyān ile ğazāl
Kanı bir sencileyin salṭanat atına süvār
Şeh-i ferḥunde-cemāl ü melik ü ferruḥ-fāl
27. Gelmedi gelmeyiser döneli dölāb-ı felek
Salṭanat bāğına ḳaddũñ gibi bir tāze nihāl
Tal‘atũñ nũrı ile bedr-i hilāl-i āmĩd
Devletũñ şuyı ile sebz-i nihāl-i āmāl
29. Şehriyārā seni luṭf u kerem kişverine
Faḳr mülkini ğınā leşkeri ḳıldı pā-māl
Mümteni‘dür ki vücũduñ getüre devr-i felek
Farz edelüm ki vücũda gele her emr-i muḥāl
31. Ḥusrevā devletũñũñ şem‘ine pervāne güneş
Serverā rif‘atũñũñ mihrine bir zerre cibāl
Şāhid-i memleketũñ ḥaylıca zĩbā görünür
Verele sāye-i çetruñ ruḥına revnaḳ-ı ḥāl
33. Şim[di]den ḳıldı umũrın saña tefvĩz-i felek
Lā-cerem ‘aḳlı olan kişi eder fikr-i muḥāl
Başını kes dilini dil şu kişinũñ kim ola
Zāhiri toğru ḳalem içi egri çü nāl
35. Zātuñı tāze vü ter ṭutmağ içündür bu felek
Ne tereddüd ya reyāḥĩn ile olmaz mı sifāl
Felege hey de umūra daḥı daḥl eylesesün
Ki ‘atā oldu Ḥüdādan ṭapuña istiḳlāl
37. Döndi ol devr ki bu çarḥ-ı deni-perverden
Her faşĩḥũñ dili süsen gibi olmuş idi lāl

- Şekker-i şükrüñ ile āyīne-i luṭfuñdan
Tūṭī-i ṭab‘ söze başlamağa buldı mecāl
39. Açdı dil medḥüñ ile genc-i ma‘ānī ḳapusın
Rūşen oldu bu ki söyledür imiş anı māl
Selsebīl-i suḥanum şimdi revān çünkü göre
Aḳup ağızı şuyı taḥsīn ide Selmān ü Kemāl
41. Būlbūl-i ṭab‘-ı hoş-elḥānuma aḥsent k’ideler
Naḡamāt ile gülistān-ı cihān mālāmāl
Ġālibā vaż‘olalı bu şadef-i sīm-ābı
Dizmedi rişte-i nazma kişi bu resme-i lāl
43. Oḳusın medḥüñi ḳapuñda **Necātī** bendeñ
Yaraşur Ka‘be ḥarīminde nevā ḳılsa Bilāl
Néce kim māh ola gāh hilāl ü geh bedr
Néce kim devr éde bu çarḥ muḳalleb-aḥvāl
45. Olasın devlet ile ‘izz ü sa‘ādetde muḳīm
Nāşır u yār ü mu‘āvin ola *Ḥaḳ celle-celāl*

39.

Mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Şükür ki vèrdi yine rüzigāre ḥüsn-i cemāl
Bahār-ı devlet-i Şeh Bāyezīd-i ferrūḥ-fāl
Hevā-yı Yūsuf-ı baḥtuñla nev-cevān oluban
‘Acüz-ı dehr Zelīḥā-veş etdi ‘arz-ı cemāl
3. Beşer ne şerḥ éde bilsün cemālin ol güneşüñ
Ki oldu zıll-ı Ḥüdā-yi cemīl-i celle celāl

39. 39b : anı : ıssını : D.

40. 40a : şimdi revān çünkü göre : böyle revān görür ise : D.

39. R : 28b ; Aḥmed Pāşā : *Dīvān* : K.23. : Kasīde dīvānda 53 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i bī-mānend ü bī-meşel ez-güftār-ı sirācü’ş-şu‘arā Aḥmed Pāşā ‘aleyhi’r-raḥmet.

- Şuwardı bağ-ı cihānı seḥāsı ebri ile
Yemiş yirine cevāhir bitürdi şāḥ-ı nihāl
5. Felek şaḥīfe ‘izzūñde old[ı] bir nokṭa
Zemīn terāzū-yı ḳadrūñde oldı bir mişḳāl
Nişān-ı namelerūñdür meḳāsimü’l-erzāk
Zebān-ı ḥāmelerūñdür meḳāsimü’l-āmāl
7. Bulut yemīnūñe beñzerdi olmasa idi ‘abūs
Güneş zamīrūñe beñzerdi görmeseydi zevāl
Fūrūḡ-ı rāy-ı nīzeñ ile āb-ı tīgūñden
Uyandı şem‘i hidayet söyüñdi nār-ı ḍalāl
9. Başuñda tāc-ı sa‘ādet zihī celal-i şeref
Elūñde mühr-i ḥilāfet zihī ‘aṭā vü nevāl
Nedür bu ḥalk-ı diyānet nedir bu ḥulḳ-ı kerem
Nedür bu cūd u seḥāvet nedür bu faẓl u kemāl
11. Nesīm-i ḥulḳuñ eger āb u ḥāke kılsa güzer
‘Abīr olurdı türāb gül-āb olurdı zülāl
Şalardı sāyesini āsumāña sidre-i şaffet
Dikilse nām-ı şerifūñle yir yüzünde nihāl
13. ‘Arūs-ı devletūñ olmazdı mübtelāsı bu ḥalk
Sevād-ı der-gehūñ olmasa rüy-ı şevkete ḥāl
Sāyir-i mülūke sa‘ādet bağışladı sāyeñ
Hümā-yı çetr-i hümāyunuñ açalı per ü bāl
15. Ruḡ-ı ‘adū gibi dāyīm şarardı çihre-i zer
Bu ḡuşşadan ki görünmez ḳapuñda raḡbet-i fāl
Hilāl nūnunı altūn şuyuyla kātīb-i çarḥ
Yazar her ay ki na’l-i semendine ola dāl

10. 10a : ḥalk : ‘adl : D.

12. 12b : şerifinle : bülendiñle : D.

17. Hāyāl-i devlet idermiş taşavvurunda ‘adūñ
Zihī taşavvur-ı bāṭıl zihī ḥayāl-i muḥāl
Sen ol penāh-ı cihānsın ki vaşf-ı ceyşūñ eder
Firāset ehlini ‘āciz kiyāset ehlini lāl
19. Ne baḥrdur ‘acebā cünd-i şümāruñ kim
‘Adīdehüm keremāl hüvāde hem kecibāl
Götürdi miğfer-i ḥünini ḥaşm-ı nīzelerūñ
Mişāl-i lāle-sitān oldı rüy-ı şaff-ı fāl
21. Cihāna şöyle zer-efşānılg etdi cūduñ kim
Taķındı zeng-i şeb ayağına zer ḥalḥāl
Düzetdi çengini zöhre semā‘a girdi felek
Bu kavle başladı çün meclisüñdeki kavvāl
23. Perī bu vech ile bulmadı ey ḥuceste-ḥuşāl
Melāhat içre nihayet leṭāfet içre kemāl
Bu ğamze sāki lebüñden mi oldı mest-i ğurūr
Bu ṭurre cādū gözüñden mi oldı şifte-i hāl
25. Gülāle el uzadur kim gül ala yüzüñden
Dil al bülbül-i mestüñe ineñ etme dilāl
Çatup kara kaşuñı etme cānum almağa nāz
Süzüp elā gözüñi etme gönlüm almağa āl
27. Hāyāl-i la‘lūñle dāne dāne eşkümden
Dizildi kirpigüm ucında ḥuşe ḥuşe lāl
Maķāle-i ğam-ı ḥicrānuñ okusam kūha
Ne deñlü seng-i dil olursa iñler idi cibāl
29. Şehā esirge cihān ḥalkın açma kuşlaruñı
Ki ḳorḳaram ola sevdādan āfitāb hilāl

- Dedim ki levh-i cemālũnde nēce haṭṭdur bu
Ki şaldı gönlũme fitne düşürdi cāna ḡayāl
31. Didi ‘izārıma yazdım ki kim severse beni
Vişālīm āña ḡarām ola ḡānı baña helāl
Metā‘-ı derdüñe dil vèrmeseydi cān-ı naḡdin
Ger olmasaydı ara yerde gözler[i] dellāl
33. ‘İnān-ı çeşmũñi çek rāh-ı ḡüsnde eydil
Saḡın ki esb-i naḡardan düşersin eşk-mişāl
Seversũñ ol şanemi sev ki sā‘id zer ānuñ
Gül-i terũñe olur āsītĩni māl-ā-māl
35. Şafā-yi āyine-i ḡüsni vèrdi ṭũṭiye nuṭṭ
Kelām-ı ḡonce-i ḡandān ḡıldı bülbülü lāl
Ne bende şiveye şabr u ne sende ‘ādet-i raḡm
Ne bende ṭāḡat-i hecr ü ne sende fıkı-i vişāl
37. Anuñḡün oldı ḡara zũlfũñ aḡına hevesim
Ki āb-ı dīdede çoḡaldı māhiyān-ı ḡayāl
Bu murḡ-ı dīde meḡer dām-ı zũlfũñĩ görmez
Ki açdı dāne-i ḡālũñ hevāsına per ü bāl
39. Didim yüzũmi niḡün cevruñ ile ḡāk ètdũñ
Didi ki devr-i şehenşehde oldı zer pā-māl
Hemīşe rişte-i zerrũñe ètdi terzĩ-i şubḡ
Kenār-ı ḡar-geh-i sebzũñ iḡün ḡadife-i āl
41. Ki anda ‘ayş ède ol ḡusrev-i ḡümāyun baḡt
Sitāre ḡayl-i felek-ḡadr ü āfitāb-celāl
Elũñde zevrāk-ı zerrĩni gördi didi felek
La ḡadr ayet-i hilālen yedũru fevḡa hilāl

43. Melekler isteyüp anuñ devām-ı devletini
Yesbeḥülle-bi'l-ḡadiyyū ve'l-aṣāl
Ne cāduluklar éder gör medāyihüñde qalem
Ki düzdi āb-ı siyehden nizām-ı ıkd-ı lāl
45. Semā'-ı nağme-i nazm ile rakşa girse ne tātñ
Qalem ki cām-ı mediḥüñle oldu mest ü maqāl
Ḥavāle eyledi luṭfuña **Aḥmed**üñ ḥālin
Nizām-ı 'āleme devründe çünki İzid-i Müte'āl
47. Nazar kim étsün aña lütfuñ eylese iğmāz
Kerem kim étsün aña cūduñ eylese ihmāl
Hemīşe tā ki ola na't-i zülfde ebyāt
Hemīşe tā ki ola vaşf-ı ḥālde emşāl
49. Kes ile başı 'adūñuñ cihānda nite ki zülf
Qarāra yüzi ḥasūduñ zamānda nite ki ḥāl

46 : 46b : Bu mısrada vezin aksamaktadır.

48. : Bu beyitte vezin aksamaktadır.

40.

Mefā'ilün fe 'ilātün mefā'ilün fe 'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Şifāt zāt cemīl-i to ey huceste hışāl
Şifāt zāt-ı cemil-i hüdāst cell ü celāl
Niyāmdest ze-şehr-i 'adem be-mülk ü vüçüd
Be hüsn şüret sîret-i to rā nazîr-i şāl
3. Hüdīv ins ü melek sürūd-ı serîr-i server
Kaža-yı siyāh u kadr-i kudret u sipîhr-i menāl
Hudāye-gān-ı efāzil ki nām-dār-ı hüdā
Şeh-i simāk u semek husrev-i cenūb şimāl
5. Fezā'ilüñden alur yemm-i 'adende dürr ü vüçüd
Şemā'ilüñden urur dem çemende bād-ı şimāl
Zamāne 'adlūñ ile bulmayaydı nūr-ı Hudā
Cihānı zulm ile muzlim ederdi zıll-ı zılāl
7. 'Aceb mi Hātem ü Cemşidüñ olsa defteri tay
Ki oldı hatm vüçüduñda resm-i cüd u celāl
Sehāb-ı dest-i sehāñ ile buldı bahr-ı nevā
Muhîṭ-i ceyb-i 'aṭāñ ile gördi ebr-i nevāl
9. Kemāl-i māl içün étmezler ehl-i māl āmāl
Ki māl-i 'adlūñ ile oldı mülk māl-ā-māl
Cihān berā-yı to dāred hemîşe rüy-ı murād
Ki hest zāt-ı şerîf-i to kıble-i āmāl
11. Bahşem kadr-i to sîm ü nesîm ü hāk-ı mugak
Be dest-i cüd to yakūt seng ü la'l-i süfāl

40. R : 29b ; Nizāmî : Dîvân : K.4. : Kasîde dîvânda 56 beyt olarak yer almaktadır.
B : Kaşide-i Nizāmî Efendi der-sitâyiş-i pâdişâh-ı zamân haledâllahu hilâfe-tuhu.

- Mütî'ist be kil-k-i kazâ be-levh-i kader
Be taraf-ı rıķ'a-i tevķî ber-mişâl mişâl*
13. *Mişâl-ı hatt-ı to tuğrâ-yı defter-i devlet
Nişân-ı nâm to 'unvân-ı nâme-i iķbâl*

*Felek gamuñla büküldi ne hâcet aña delîl
Ki oldı şüret ü hâline dâl şüret-i hâl*
15. *Diler simâtuña kim çarh-ı atlas ola bisât
Zihî taşavvur-ı bâıl zihî hayâl-i muhâl*

*Êriřse bezmüñe Cemşid ederdi cârû rû
Êřitse rezmüñi Rüstem tutardı hey'et-i zâl*
17. *Ze-dest-i câh-ı to ber-beste-end tîğ u kemer
Bâvec-i burc-ı felek ser keşide-end cibâl*

*Ze-zarb-ı tîğ-i to efkende çarh-ı kebu sir
Ze-zahm-ı sehm-i to efkende nesr-i tâyir-i pâl*
19. *'Adû ki teşne be-h'ân-ı hodeş tîğeş zed
Ki hiç bih ne bûd teşne râz-ı âb-ı zülâl*

*Bigâh-ı rezm ze-sehmet hikâyet-i düşmen
Hemân hikâyet-i 'İsâ vü hırbe-i deccâl*
21. *Sezâ-yı sühân serâ-yı to cüz hişâr-ı to nist
Bülend-kadr-i milk-i menzûl-i felek minvâl*

*Ferâz-ı kal'a-yı câhet kemîne meş'ale-dâr
Berâ-yı semm-i semended kemîne la'l-i hilâl*
23. *Merâ be-süy-yı to rehber şıfât to zât-ı to şod
Be-hüsn-i mâh ze-nüreş konend istidlâl*

*Egerçe medhet-i men lâyıķ-ı cenâb-ı to nist
Ki hest pîr-hıred pîş-i to kim ez-etfâl*
25. *Ġülâm-ı dergeh-i hâşîm u dergeh u bî-gâh
Be-hâl-i bende-naşar kon be ayn-ı istidlâl*

- Çerā ki cüz-i to merā-nīst hüsrev āli
To râ çü bende hezārān hezār hest be-māl
27. Miyān mā vü ğulāmānet īn qadr farķest
Ki lil ħurūb ricāl u lil şerīd-i ricāl
Be-devr-i şāh be-cūd-ı müselelem sâ'il
Çerā ki devr-i teselsül būd mahall-i sū'āl
29. Kocā revem çe-konem hāl-i hod nemidānem
Ki 'ömr reft-belāhūl der heme aḥvāl
Ze-devr-i çarḥ-ı kühen geşte em be-müye çü müy
Rüdüd-ı devr-i zamān mānde em ze-nāle çü nāl
31. Ze-ehl-i hāl-i derūn haramest der heme vākt
Ze-ehl-i vākt-i derūn ber gamest der heme ḥāl
Ḳatında vezn ile hemtā dirāz-ġuş-ı Mesīḥ
Ḳatında qadr ile yeksān Muḥammed ile muḥāl
33. Be-dergeh-i to berāy-ı tezallum āmede em
Ki dād-ı men-i bustānī ez īn le'īm fa'āl
Mebīn çü nazm-ı diger nazm-ı men ki farķest
Miyān şurre-i sarraf ü ṭable-i baḳkāl
35. **Nizāmī** nazmuñı görse Nizāmī-i Gence
Oḳurdı künc-i laḥidden ki tem fīyek-i muḳāl
Degül bu ehl-i ma'ānī ḳatında lāf-ı ḳabīḥ
muhaddis-i ne'am ēydür bu ḥāle ehl-i maḳāl
37. Ṭınāb-ı çetr süḥan rā dila mikon uṭnāb
Ki tā be-ḥāzır-ı 'āter resed gezend ü melāl
Du'a-yı devlet 'ālī cenāb ra dūr-yāb
Ki nīst der şıfat-ı şeh-ı to rā mecāl-i maḳāl
39. Hemīşe tā ki būd çetr-i çarḥ atlas-reng
Keşīde ber-ser-i sulṭān çār-ṭāḳ-ı celāl

Müddâm tâ kamer ü âftâb ‘âlem-tâb
Firâz-ı çarh be günbed-i kös hüsn ü cemâl

41. Celâl-i şevketüñe irmesün küsûf-ı melâl
Cemâl-i tal‘ātuñ görmesün husûf-ı zevâl
Maķâm-ı işrete ir laḫza laḫza mäh-be-mäh
Merâm-ı devlete yit hefte hefte sâl-be-sâl
43. Kemâl-i saṭvet ile *bil-‘işbi ve’l-ebkâd*
Celâl-i ḫaşmet ile *bil-ğaddûk ve’l-isâl*

41.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / - + -

1. Seyf-i İslâmı ele aldı sipihr üzre hilâl
Bile çalışmağa ġâzîler ile rûz-ı kıtâl
Mäh-ı rûze èreli oldu riyazetle naḫîf
Göklere uçdı melekler gibi açup per ü bâl
3. Yed-i beyzâsını Mûsâ gibi gösterdi ‘ayân
Nûr-ı i‘câzı ile oldu cihân mâl-a-mâl
Rûz-ı ‘ıyd oldu perî yüzlüler ile görîşüp
Merhabâ kıldı mübârek elin uzatdı hilâl
5. Âdemüñ göñlün açar mäh-ı nev ile encüm
Ḥübdur tâze karanfiller ile sîm sifâl
Mäh-ı nev kendüyi alçaķda tutar ġayetde
Ërişürse n’ola günden güne ḫusni[ne] kemâl
7. Beñzer ol peyk-i teber-dâra sipihr-i devvâr
‘Âşıķa müjde eder érdi yine ‘ıyd-i vişâl

^{41.} 41a : şevketüñe : şavletüñe : D./41a : fena : melâl : D.

41.: R : 30^b ; Yahyâ Beg : *Dîvân* : K.14. : Kasîde dîvânda 38 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşıde-i ra‘nâ ez-ġüftâr-ı re’isü’ş-şu‘arâ Yahyâ der-medayih-i Sulṭân Süleymân ‘aleyhi’r-raḫmet.

- Aña devlet gibi bāş üzre yir eyler ‘ālem
Yine bu çarḥ-ı zebercedde yazıldı bir dāl
9. Eyle yā Allah naẓar-ı gök yüzünüñ gülşenine
Bād-ı raḥmetden añıldı yine bir tāze nihāl
Māh-ı nev şehrumüzüñ ḥūbı gibi oldu ẓarīf
Ayda bir kerre éder ‘āşıḳına arz-ı cemāl
11. Kime kim gūşe-i ebrūsı ile vèrdi selām
Aluban gönlin anuñ eyledi divāne mişāl
Bir yalūñ yüzlü güzel Rūm ili şehbāzı gibi
Takdı ṭurna yūñi şorgucını başına hilāl
13. Dilberüñ kaşları vaşfuñda ğazeller dèr iken
Yazdı bir mışra‘ını levhe melekler fi’l-ḥāl
Kimse bu mışra‘a ‘ālemde naẓıre diyemez
Hergiz eşitmedüm anuñ gibi bir ince ḥayāl
15. Oldı pīr felege ıḳd-ı şüreyyā tesbīh
Başı üzre meh-i nevdür aña misvak mişāl
Hamdūllah ki bu gün niteki şāh-ı Ḥarameyn
‘Arşa aşdı kılıcın şimdi hilāl-i şevvāl
17. Kāmi‘-i dīv-i ẓalem Mehdi-i devr-i ‘ālem
Nūr-ı ‘ayn-ı ‘aẓamet merdüm-i ferḥunde-ḥıṣāl
Şāh-ı Şıddıḳ dil ü mefḥar-i Āl-i Oşmān
‘Ömer ü ‘adl ü seḥā Ḥaydar-ı meydān-ı kıtāl
19. Hākim-i kavlı-i Nebī zübde-i aşḥāb-ı şafā
Meh-i encüm sipèh ü server-i erbāb-ı ricāl
Ya‘ni sultān-ı selāṭīn Süleymān-ı ümem
Şāhib-i seyf ü kalem zıll-ı Ḥudā-yı Müte‘āl
21. Yedi iḳlīm eli altında olur ḥātem-veş
Ḳanı anuñ gibi bir şāh-ı ‘adīmü’l-emşāl

- Çapısı kılıdır İskender ü Dārā vü Çubād
Bendesı bendesidür Hüsrev ile Rüstem-i Zāl
23. Şu gibi yirlere geçsen n'ola havf ile 'adū
Gösterür āyine-i tīġi anuñ rūy-ı celāl
Rūz-ı rezm içre ele alsa kemānım her bār
Bir ok atdım yir eder fetḥ ü zafer istikbāl
25. Çurd koyun ile yürür 'aşık u ma'sūk gibi
'Ahd-i 'adlinde kimesne edemez zulm u zālāl
Nece ḥoş 'ālem olur her kişi ma'sūkı ile
Rūy-ı şulḥ ile eder ise ceng ü cidāl
27. Devlet ü 'izzet ile her kulinuñ begligi vār
Şanma āyine-i qalbe yörenür gerd-i bilāl
Ne şeref vèrdi Hudā şuffa-i qadründe şehā
Çayşer ü Hüsrev ü Dārā bulımaz şadd-ı ni'al
29. Êşigün Ka'besi āfāka şeref vèrdi kamu
Nite kim vèrdi şeref 'arız-ı meh-rūlara ḥāl
Eksük olmaz başı üstinde duḥān-ı tīġuñ
Kim ki ser-keşlik ile dirüle mānend-i cibāl
31. Görmedi gitdi bu tavırla bu 'unvān dāḥı
Nece Kısra ile Çayşer nece Cemşid-mişāl
Vaşfuñuñ biñde birin söyler idüm fikr edicek
Midḥatūñ pāy-ı 'ukūle eger urma 'ıqāl
33. Baḥr-i nazmumu leziz eyledi bu luṭf u kelām
Aqdı bir baḥr-ı revāna şanasın āb-ı zülāl
Şāh-ı devrāna du'a vaqtı-durur ey **Yahyā**
'Ābid olana 'ibādetde gerekmez ihmāl
35. Kılıcı üstün ola gün gibi 'ālemde anuñ
Emr-i tedbīr ile oldıqça mürūr-ı meh ü sāl

42.

Mefā'ilün fe 'ilātün mefā'ilün fe 'ilün

Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Ne hōş yaraşdı sipihre kevākib içre hilāl
Taķındı pāyine güya ki 'ıķd-ı cevheri ḥalḥāl
Tulū' edince ufuķdan miyān-ı encümde
Taķıldı gerden-i gerdūna şanki 'ıķd-ı le'āl
3. Çerāğ-ı māha yine bir filōri dikdi güneş
Gören kimesne kenārın meh-i nev étđi ḥayāl
Şu sīb şekline girdi şafaķda cirm-i ķamer
Güzellenüp ola bir yanı şarı bir yanı āl
5. Şarındı meh yine bir ḥüb Yūsufī destār
Şoķındı farķına bir tāne ince sīm hilāl
Elinde muṭrib çarḥuñ ya ķurş-ı defdür kim
Kenāresi görünür pūlınuñ mişāl-i hilāl
7. Ne ḥoķķadur bu ki altında çarḥ-ı şu'bede-bāz
Koyınca mühre-i mihri kim eyledi fi'l-ḥāl
Nedür bu ķurş-ı nuḥāsī ki zerger-i gerdün
Şalup bu pūteye nār-ı şafaķda eyler ķāl
9. Yā cām-ı 'işretdür Dārā ya tēc-ı Kisradur
Tolaş-durur bu cihānı sipihr olup dellāl
Kānadı gūşesidür āşiyāneden görünür
Ferāğa vardı meğer şāh-bāz-ı zerrīn-bāl

42. R : 31^a ; Bākī : *Dīvān* : K.20. : Kasīde dīvānda 47 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Kaşide-i zībā vü ra'nā ez-güftār-ı Bākī Efendi der-sitāyīş-i Kūbād Pāşā 'aleyhi'r-raḥmet.*

1. : 1b : Taķındı pāyine güya ki cevheri ḥalḥāl : Taķındı pāyine güya ki 'ıķd-ı cevheri ḥalḥāl : D.

5. 5b : bir tāne ince : bir tāt-kāne : R.

11. Ya nūndur görünür āhirinde Şa'bānūñ
Ya rādur ol Ramazān evveline olmuş dāl
Götürdi perdeyi gözden görindi ḥalkā-i der
Bu gice gök ḳapusın açdı Bāri-i Müte'al
13. Gelūñ bu fikri ḳoyalım tereddüd etmeyelüm
Bu deñlü nesne için ola pāy-ı 'aḳla 'ıḳāl
Hemān bu ḥançer-i zerrin-ḡılāf-ı Pāşadur
Ki tāk-ı 'arşa aşıldı bu şeb mişāl-i hilāl
15. Emīr-i şāh-nazar dāver-i bülend-aḥter
Vezīr-i ḥüb-siyer h'āce-i ḥuceste-ḥışāl
Bülend-himmet-i devrān Ḳubād Pāşā kim
Hilāl-i çarḥa maḥal meclisinde şaff-ı ni'al
17. O kim debīr-i ezel çekdi kilḳ-i ḳudretle
Şerīf nāmuna tevḳī'-nāme-i iḳbāl
Revāk-ı manzar-ı dīvānı tāk-ı eyvānı
Hilāl-i burc-i sa'adet siphr-i cāh u celāl
19. Nesebde pāye a'lā ḥasebde bī-hem-tā
Keremde aña ne aḳrān seḥāda ne emşāl
Seḥāda ḥātem-i ṭay defterini ṭayy etdi
Yeḡāda Seyyīd-i ḡāzī ḥikāyetin baṭṭāl
21. Keff-i seḥāsı pür eyler sipihr-i dāmānın
Seḥāb egerçi vērür dāmen ile vaḳt-i nevāl
Dem-i veḡāda çü pāy-ı semendi deprense
Sipihre lerze düşer 'arza erişür zilzāl
23. Nesīm-i ḥulḳuna bir dem ḳarīn olursa eger
Şuyı gül-āb ēde ṭopraḡı müşḡ bād-ı şimāl

- Miṣāl-i cūdına ‘unvān yazar debīr-i felek
Mürebbisi fuṣalā dest-gīr-i ehl-i kemāl
25. Eger ki hıl‘at-i luṭfuñ kılaydı erzānī
Siyāh şalını terk êde geymeyeydi leyāl
Kef ile gerçi terāzū-yı ‘aqla urmuş idüm
Ḥafīf geldi ḳatı keffe-i seḥāb-ı şekāl
27. ‘Aṭā-yı kân-ı kefi zer-feşânına nisbet
Nevāl [ü] feyz-i seḥāb-ı şikāl bir mişḳāl
Şahāyīf olsa felekler nihāl-i Sidre ḳalem
Yazılmaya keremi defteri ‘ale’l-icmāl
29. Şu cāmı şundı baña serverā bu sāki-i dehr
Şarābı zehr [ile] ālūde dārū-yı ḳattāl
Şarāb-ı ḥayret ile söyle mest-i medhūşam
Ne dest-i ‘aqla taşarruf ne pāy-ı ‘aqla ‘ıḳāl
31. Hemīşe şan‘at u pīšem dem-ā-dem endīšem
Özümlə baḥş u cedel yılduzumla ceng ü cidāl
Kemend-i ‘acz ile olmazdı dest ü pā beste
Bu bendi kimse baña zamāne-i muḥaṣṣāl
33. Elüñdedür çü bu gün ḥall-i müşkilāt-ı enām
Enām-il-i keremüñ ḳıl bu ‘uḳdeye ḥallāl
Seḥāb-ı mekremet ü menbā‘-ı mürüvvetsin
Nem-i seḥāñ ile ser-sebz gülşen-i āmāl
35. Bu gülşen içre seni serv-i ser-firāz görüp
Şu gibi ayaḡuña aḳdı ḥāṭır-ı meyyāl
Sezā-yı merḥamet ü müstaḥaḳ-ı ‘āṭifetem
Nevāl-i faḫluñ êderseñ maḥallidür efzāl

33. : -ı enām : R’de bu kısım yazılmamıştır.

37. Boyandı kanlu yaşum silmedin elüm ale
Ayağda kaldum eyā ma‘din-i kerem elüm al
Tapuña yüz süre geldüm şafā-yı hātır ile
Zülāl gibi beni gül-sitān-ı luṭfuña şal
39. Dilimde şekker-i şükr-i fevāzıl-ı keremün
Tapuña ‘arz ēde geldüm ne ise mā-fi’l-bāl
Elümde sāğar-ı ‘işret emīr-i meclis idüm
Zamāne olmasa devr-i edānī vü erzāl
41. Belāğat içre ben [ol] şeh-süvār-ı meydānem
Ki eyledüm şu‘arā-yı zamāne-i pā-māl
Benem bu ‘arşada kim raḥş-ı ṭab‘ı depretsem
Vücūd-ı ḥaşm ola pā-māl olursa Rüstem-i Zāl
43. ‘Aceb degüldür eger olsa nükte-i kalem[üm]
Ser-i ‘adū-yı bed-endīşe ḍarbet-i kūpāl
Du‘āya başla dırāz étme kışşayı **Bākī**
Ki fehm olındı muḥaşşal mu‘ayyen oldı me‘āl
45. El aç du‘ā-yı kıyām-ı hıyām-ı devletine
Yiter uzandı bu deñlü ṭınāb-ı ḳāl u meḳāl
Hemişe tā meh-i rüze gelüp bu devr içre
Riyāzet ile ēde peyker-i hilāle müzāl
47. Giceñ şerefde şeb-i Ḳadr ü gündüzün bayrām
Nevāl ü ni‘met ile ḥān-ı ayş māl-ā-māl

43.

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Fazl ile Rūmda bir dānedür ol mihr-i kemāl
Māh-rūlar yañağında nitekim dāne-i hāl
İhtiyār etse mevali n'ola fazl ile anı
Nükte-i 'ilm çü pīr etdi Hudā-yı Müte'āl
3. Hıl'at-i ma'rifeti dāmenine fazl-tırāz
Rāyet-i fikretinüñ ser-'alemi gökde hilāl
Néce şerh edebilem 'ilm-i bedī'in ki olur
Manṭık-ı vaşfı beyanında dil-i nāṭıka lāl
5. Naẓm u neşrini gören didi zihī mīr-i kelām
Biri i'cāzdur anuñ birisi sihr-i hilāl
Yaraşur gülşen-i hüsninde iki ebrūlar
Bād-ı rahmetden eğilmiş şanasın iki nihāl
7. Leyletü'l-Ḳadr şacı alnı durur bedr-i münīr
Şa'sa'a ḥaṭṭ-ı sefidü yüzi ḥurşid-mişāl
Beñzedür taht-ı Süleymānda anı Loḳmāna
Zü-fünün olduḡını kim ki kıla fikr ü ḥayāl
9. Fi'l-meşel zāt-ı şerīfidür anuñ baḥr-i 'ulūm
Deheni şekl-i şadefdür suḥeni dürr ü le'āl
Yüze gelmez dehen-i yār gibi bir kimse
'Ulemā zümresine eylese her ḳande su'āl
11. Ḳaddini luṭf u tevāzu'la dü-tā eyleyeli
Göstereler anı barmaḡla mānend-i hilāl

43 . R : 31^b ; Yahyā Beg : *Dīvān* : K.18. : Kasīde dīvānda 46 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i Yahyā Efendi sellemallāhe der-sitāyīş Kemāl Pāşā-zāde 'aleyhü'r-rahmet.

10. 10a : leb-i cānān gibi hergiz 'ulemā : dehen-i yār gibi bir kimse : D. /10 : 'ulemā zümresine : kendi luṭfından eger : D.

- Ꞑodı el arkasını yir yüzine çarḥ-ı felek
‘Amel-i ‘ilm ü vaḳārı olalı hemçü cibāl
13. Rūz u şeb kâ'im ü şâyimdür işi zühd ü şalāḥ
Ḳāmeti oldı reh-i Ḥaḳda ‘ubdüdiyette dāl
Ḳuṭb u aḳṭāb-ı vilayet meh-i bürc-i ‘azāmet
Rāvī-i ḳavl-i Nebī zübde-i aşḫāb-ı ricāl
15. Zāt-ı ferḥunde ḥışāl u melik ü hüner
Merdüm-i ḳadr-şinās u melek-i ferruḥ-fāl
‘Alemüñ yüzi şuyı ‘ālim-i derviş-nihād
Şeh-i iḳlīm-i ma‘ārif şeref-i burc-ı cemāl
17. Baḥr-i ‘ilmüñ güheri ya'nī re'īsü'l-‘ulemā
Müfti-i dehr ebü'l-faẓl-ı cihān İbn-i Kemāl
Rūḥ-ı Ḳuds oldı dehānı ve dili peygamber
Ḥaṭṭı aşḫāb-durur gül yañağı ḥayrū'l-āl
19. Naşş-ı ḳatı' olalı ‘āleme tıḡ-ı şer‘i
İdemez ‘ādemo devrinde şeyāṭın idlāl
Ġam-ı dünyādan emīn oldı èren eşigine
Ādemüñ gelmez imiş gönlüne cennetde melāl
21. N'ola gencine-i mihrüñ beni güyā kılsa
Söyledür èy gül-i gülzār-ı cemāl ıssı māl
‘Āleme cān gibi bir genc-i nihānsın dir èdüm
Olmasa devr-i zemān aduñ ile māl-ā-māl
23. Ramazān ayı gibi ḳadre èrerdi ‘ulemā
Bulsalar şuffa-i ḳadrüñde eger şaff-ı nī'āl
Ayaḡuñ toprağına şu gibi aḳdı gönlüm
Ele al murḡ-ı dili eylügen eyle şuya şāl

12. 12a : mihr-i münīr : çarḥ-ı felek : D.

20. 20a : ġam-ı dünyadan emīn oldı èren eşigine : aña şadām ki mekânında mekân
ètđi beni : D.

21. 21b : cemāl : kemal : D.

25. ‘Aceb olmaz baña ğadr eylese dünyā-yı denī
Ortaya geldüği için irişür mihre zevāl
Mīve-i şāh-ı vüçüd olduğı için nazmum
Yağdurur ta’n taşın başuma haylī cühhāl
27. Rûz-ı ‘ıyd oldu cihân şād u faķırüñ ğamĝin
Yılda bir kerre şınuķ ğönlümi bārī ele al
Ben kara topraĝuñı añmaz iseñ lāyıkdur
Ķalbüñ āyinedür anda ne revā gerd-i melāl
29. Dehen-i yār gibi ğayra boyun egdürme
Zülf-i dildār gibi kılma perişān-aĥvāl
Dest-gīr ol bu faķırüñe ne lāyıkdur kim
Mey-i ĥamrā gibi ayaķda kıla ehl-i kemāl
31. Midĥatüñde iki mısra‘la benüm her beytüm
Bir hümadur şanasın uçmaĝa açmış per ü bāl
Mevc urur zulmet içinde nitekim āb-ı hayāt
Midĥat-i zāt-ı şerīfünde sutür ile hayāl
33. Oldı her mısra‘ı bir dilber-i şīrīn-ĥarekāt
Gün yüzinde ğörinür tāze yetişmiş ĥat u ĥāl
Dest-i hicran ile nazmum gibi çāk oldı yaķam
Fürķat-ı yār kımaz aĝzumı açmaĝa mecāl
35. Baĥr-i hayretde kıalup *sellemehu’llāh* diye
Kelimāt-ı ĥasenüm ger ğöre Selmān u Kemāl
Şekker-i medĥüñ ile oldı bu **Yahyā** bendeñ
Ĥusrev-i mülk-i suĥen tūťi-i şīrīn-maķāl
37. Ĥaşre dek midĥatüñ okurdı eger eylemese
Cānını almaĝa cellād-ı felek isti‘cāl

30. 30a : dest-gīr ol bu faķırüñe : elini al bu faķırün : D.

34. 34b : Elem-i dehr : fürķat-ı yār : R.

Şahın-ı şihhatda ola zāt-ı şerīfūñ her dem
Nitekim ola cihān içre mürūr-ı meh ü sāl

39. Derecātuñı refī‘ eyleyüben her laḥza
Vere biñ Ka‘be şevābını Hudā-yı Müte‘āl

44.

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Le‘ālallāh zihī ṭaḫ-ı bülend-i āsmān-āsā
Hezār aḥsent ey burc-ı felek-ḳadr u semā-sīmā
‘Aceb beyt-i muşanna‘dur bulunmaz degme dīvānda
Feraḥ-baḥş u şafā-güster neşāt-engiz ü rüh-efzā
3. İki mısrā‘ iki yanuñda ḥōş mevzun u dil-keşdür
Der-i devlet-sarāy-ı dil-güşā bir maṭla‘-ı ğarrā
Ḥarīm-i ḥāşa yol vèrmez açılmaz şahş-ı nādāna
Niğār-ı pāk-dāmendür münakḳaş perdesi güyā
5. Muraşşa‘ cāmelerle bir ‘aceb şāhāne meclisdür
Düşinde görmedi Cem böyle ‘işret-ḥāne-i zībā
Görüp ol cām-ı gül-rengi şehirde eyler ahengi
Şanur güllerler zeyn olmuş ḳafesde bülbul-i şeydā
7. Nedür ol gūşe-i bāmındaki āvīzeler dirsən
O zībā ṭurraya bir şānedür kim ètdiler peydā
Dem-ā-dem sīm ü zer micmer kılup ol ṭurraya hem-ser
Duḥān-ı ‘ūd u ‘anberden kemend-i zülf-i müşg-āsā
9. Libās-ı ḥüsn ile bir şūḥ-ı sīm-endāma dönmişdür
Der ü dīvārı zeyn olmuş ser-ā-ser atlas u dībā

44. R : 32^b ; Bākī : *Dīvān* : K.27. : Kasīde dīvānda 23 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Ḳaşıde-i Bākī Efendi sellemallāhu Der-sitāyış-i vaşf-ı bāğçe-i Ferīdün Pāşā.*

6. 6b : ḳafesinde : ḳafesler : D.

- Leṭāfetde ruḥāmı sīm-i ḥāmı etdi bī-rağbet
Mücellā mermeri mevcin görenler şandılar ḥārā
11. İrem bāğı aña nisbet degül bir taşına kıymet
Egerçi kıymeti taş iledür bünyādı ser-tā-pā
Zülālinden ‘ibāretdür nesīminden kināyetdür
Şafā-yı çeşme-i Kevser hevā-yı Cennetü’l-me’vā
13. Nēce maṭbu‘u mevzūn olmaz ol kaşr-ı mu‘allā kim
Aña mi‘mār ola tedbīr-i şāhib re’y-i mülk-ārā
Cihān-ı himmetüñ baḥr-i firāvānı Ferīdūn Beg
Ki üstinde ḥabāb olmuş anuñ ol ḫubbe-i ‘ulyā
15. Sütür-ı nāmesinden mülk ü millet sebzesi ḥurrem
Sütün-ı ḥāmesinden dīn ü devlet ḥaymesi ber-pā
Şadeḡ gūşın müzeyyen kıлмаğ içün dürr-i luṭfundan
Kelāmın istimā‘ eyler pes-i dīvārdan deryā
17. Düḥūl-i meclis-i ḥāşşına ruḥşat mümkin olmazsa
Baḥārīden gelür diñler ḥadīşin ṭālib-i ma’nā
Hezāran mürdeye bir demde luṭfuñ tāze cān vērdi
Mesīhā resm ü āyīnin muḥasşşal eyledüñ ihyā
19. Cihānda bir qurı adı ḡalupdur çeşme-i Hızruñ
Sen eylersin bu gün āb-ı ḥayāt aḥkāmını icrā
Kef-i cūduñ vüçüd iḡlīmine bir ṭarḥ-ı nev şaldı
‘İmāret buldı luṭfuñla sarāy-ı kūhne-i dünyā
21. Sipihruñ nitekim cām-ı zümürüd-fāmı devr eyler
Ola ‘işret-sarāy-ı ḥalkı tā nüh günbed-i ḥaḡdrā
Cihānda sāğar-ı devlet murāduñ üzre devr etsün
Gönül ḡoşlukların kılsun müyesser Ḥazret-i Mevlā

23. Nigeh-dāruñ Hudāvend-i zemīn ü āsmān olsun
Cihān tūrdıķça ābād olsun ol tāk-ı felek-fersā

45.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Şubḥ-dem alup 'Uṭārid destine zerrīn qālem
Defter-i sīmāb-gūn-i ṭāreme çekdi raḫam
Emr-i şāhı yazdı bildürdi emīr-i çarḫa kim
Cem' ola Kerrūbiyān ḥ'ānında şāhuñ bīş ü kem
3. Sūr-i şāha oḫumağa encüm ü seyyāreyi
Tevsen-i gerdūna bindi şāh-i ḥāver şubḥ-dem
Aṭlas-i gerdūnı kat kat eyleyüp yıḡdı zuḫal
Ḥāk-ı pāy-i raḫş-ı şāha étmege ferş-i ḳadem
5. Altun üsküfle güneş derbān-i sūr-i şāh idi
Vérđi sancaḳ ḳal'a-i mīnā-nümāya lā-cerem
Zıll-i Yezdān dāver-i devrān Süleymān-ı zamān
Ḥusrev-i Turān ü Īrān vālī-i vālā-himem
7. Ḳahramān-heybet Ferīdūn-saṭvet Īskender-şıfat
Sencer-i dārā-şalābet Keyḳubād-i Cem-ḫaşem
'Arşayı ḥālī bulup yilmiş yüpürmiş bād-veş
Rüstem ü Īsfendiyār ü Zāl [ü] Sām ü Güstehem
9. Midḫat-i tīḡuñ şehā *lā seyf-i illā zūlfikār*
Vaş ü şān-i tīr ü ḳavsūñ āyet-i nūn *ve'l-ḳalem*
Ḥādīm-i ketler ḳapuñda Mışr sulṭānı şehā
Āsitānuñ ḳullarından Ḥusrev-i mülk-i 'Acem

45. R : 33^a ; Fiḡānī : *Dīvān* : K.2. : Kasīde dīvānda 41 beyt olarak yer almaktadır.

B : *Ḳaşıde-i Fiḡānī-i kāşifü'l-ma'ānī der vaşf-ı sūr-ı pādşāh-ı 'ālem-penāh u rūy-ı zemīn.*

6. 6b : Īrān : Turan : D'de yer deḡiştirmiştir.

11. Salṭanat gūlzārınuñ din bir nihāl-i servisin
Gonce-āsā baş açup eyler du‘ā bunca ümem
Halka her dem ittibā‘-i emrūñ irşād étmege
Āsumān-i āsitānuñda yidi kevkeb ḥadem
13. Şol Süleymānsın ki İbrāhīm olupdur Āşafuñ
Enbiyānuñ himmeti üstüñde ḥāzır dem-be-dem
Muşṭafānuñ sünneti devrūñde cārīdür şehā
Ehl-i İslāma du‘ā-yı devletūñ farz-i ehemmm
15. Şıyt-i bānuñ sūrda şūr-i Srāfīl olmasa
Dirilüp bir yere gelmezdi şehā bunca ümem
‘Arş-āsā kurduguñ her ḥayme At Meydānına
Sāyebān-i ‘arş-ı atlas aña nisbet pest ü kem
17. Her birisi bir şükūfe şan dıraḥt-i ravzadan
‘Ayş ü ‘işret étmege altında ğilmān-i İrem
Başka başka cümle maḥlūkāt konuqlandı şehā
Oldılar ḥ‘ānuñda envā‘-i ni‘amla muğtenem
19. Mihr ü meh kuruş oldı nuql encüm simātı heft çarḥ
Yayılupdur yinmege sofañda envā‘-i ni‘am
Şöyle seyr étduñ bugün cümle cihān-ı halkın şehā
İştihāya aş yirerdi mā‘ideñde her şikem
21. Cümle maḥlūkāta şofrañdan nevāle baḥş olur
Ger nemek olsa yitişmez maṭbaḥuñda heft yem
Kaṭre-i şebnemce gelmez rüz-i sūruñda şehā
Çeşme-i mihr olsa şerbet kāseler eflāk hem

12. 12b : āsumān-i : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

14. 14b : āhem : a‘am : D.

15. 15a : bānuñ : nāyuñ : D.

16. 16a : ‘arş : çarḥ : D.

20. 20a : bugün cümle cihān-ı halka şehā : cihān halkın simātuñdan şehā : D.

21. 21a : baḥş : kasm : D.

23. Nīze-i zerrīn elüñde Husrev-i evreng-i çarḥ
Nīze-i bāz olmuş öñüñde ey şeh-i gerdün-ḥaşem
Dikdi bir zerrīn kabaḳ meydān-ı gerdūna nişān
Tīr atar yēr yēr şihāb édüp kemān-i çarḥı ḥam
25. Husrevā bezmüm neşātuñda zebān-i ḥāl ile
Sāzlar her sū naḡam-sāz olup éderler naḡam
Mümdur yanmaḡa bezmüñ gicesi şem‘-i kamer
Şem‘-dān-ı nuḡra-kūpuñdur sipihr-i pür-direm
27. Od şaçarken her yaña ağzından ey şāh-i cihān
Cānı yoḡdur ejdehānuñ kim ura öñüñde dem
Şāh-i ḥāver ḥavfdan kaçdı ḥişār-ı çāruma
Āsumānīler burūc-i çarḥa çün dikdi ‘alem
29. Zīn-i zerrīn-i hilālī mīr-i āḫūr-ı kaḡa
Hīng-i çarḥa urdı koşmaḡa koşuñda şubḥ-dem
Ḳan ḡaşanur ṭevsen-i çarḥuñ anı şanmañ şafaḳ
Heybetinden raḡşuñuñ ey Husrev-i mülk-i ‘Acem
31. ‘Arşa-i nazm içre şāh öḡül vērürse baña kim
Raḡş-i ṭab‘um eyleye iki cihānı bir ḡadem
Baḡrumı biñ pāre kıldı fāḡa şemşīri şehā
Gözlerüm yaşı anuñçün baḡladı reng-i baḡam
33. Yaḡam āḥ āteşīnümle sipihrüñ dāmenin
Dest-i miḡnetden **Figānī** ger alınmazsa yaḡam
Bu meşel meşhūrdur ellerde manşib destmāl
Birini eyle ‘ināyet gözlerüm yaşın silem
35. Yeter aḡladuñ yaşıñdan mā-cerā ma‘lūmdur
Destüñi ḡaldur du‘āya cümleden olur ehem

27. 27a : her yaña : dem-be-dem : D.

30. 30a : çarḥuñ : gerdün : D.

31. 31a : ger : kim : D.

- Eyle ol şāha du‘ā kim cümle eylerler du‘ā
Zâyêr-i eṭrāf-i Ka‘be sâkin-i Beytü’l-Harem
37. Taķınup Mıṣrî kılıç kullaruñ étse cündilik
Müş olur ol rezmd e şîr-i jiyān bebr-i dijem
- Nitekim burc-i kıla‘-i tārem üstinde ola
Şehriyār-ı çār-ı bâliş şāhib-i ṭabl ü ‘alem
39. Sūrlar ile şafā sür düny e ṭurdukça şehā
Āsitānuñ beklesüñ elṭāf-i dārā-yı kıdem

46.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Varaķ-ı sebzini her berg-i ḥazānuñ el-ān
Mühre-i jāle ile mihreleyüpdür devrān
- Rište-i ḳudret ile gördi ki mıṣṭarlanmış
Eyledi berfd e üstine şitā-sīm-efşān
3. Çün yazıldı ḳalem-i şun‘ ile ḥaṭṭ-ı şecere
Üstine şāh-ı ḥazānuñ adına urdı nişān
- Bu hadīş üzre ki ḥayr olmaz imiş aşferde
N’ola eylerse ḥazān ḥ‘āce-i gülzāra ziyān
5. Āferīn reng-zer-i dehre ḥum-ı nīlīde
Cāme-i sebzini her bergüñ eder zerd hemān
- Ḳıl dıraḥt üzre ḥazān yapragına nezzāre
Zer nişān etdi şecer üstine ḳudret eli şān
7. Görinen her varaķ-ı zerdde ḥumret mi yāḥūd
Düşdi zer āyineye ‘aks-i ‘izār-ı canān

39. 39b āsitānuñ:ḥānedānuñ D.

46. R : 33^b ; Emrī : *Dīvān* : K.1. : Kasīde dīvānda 33 beyt olarak yer almaktadır.

B : Ḳāṣide-i Emrī Efendi sellemallāhu Te‘ālā Der-vaşf-ı vaķt-i ḥazān.

1. 1b : mihre lebüñdür : ḳıldı mücellā D.

3. 3b : ḥazānuñ : ḥazān D.

6. 6a : gel...ḥazān eyle ḥazān yapragına nezzāre : gel...naẓar eyle ḥazān yapragına : D.

- Hıl'at-i sebzi ki geydürmiş idi şāh-ı bahār
Etegi ʔolu filoriye şatupdur erzān
9. Tıfl-ı şāhuñ başına düzdi 'adedsüz altun
Peder-i pīr-i ʔazān buldı meger genc-i nihān
Ez celācil görünür şanma dilā berg-i ʔazān
Şun' ʔāvūsı kılupdur çemen' içre cevelān
11. Dürlü yapraklarla çözdü bir altunlu ʔumāş
Kārgāh çün içre yine üstād-ı ʔazān
Her ʔabābuñ legeni örtüsine dizmegiçün
Pül-ı zer ʔāzır eder berg-semendin būstān
13. Görinen berg-i ʔazān şanma 'arūs-ı şāhuñ
Levh-i zer aşdı yine boynına dāmād-ı cihān
Zerler étmişdi nihān ʔırķa-i sebzinde dıraḥt
Lā-cerem eskiyicek her birisi oldu 'ıyān
15. Her dıraḥtı çemenüñ mālīk-i dīnār-durur
Zeri ger ʔāk ile eylerse 'aceb mi yeksān
Ne 'aceb 'ālemi var berg-i ʔazānuñ şūda
Rūz u şeb 'zāhir eder encüm ile kāhkeşān
17. Şāḥdan berg-i ʔazān gördü vü uçdı bülbül
Şandı ol tīrūñ ucında anı zerrīn-peykān
Tīr-i bārān atıcaḥ ʔavs-i ʔuzaḥdan gerdūn
Şaldı her berg-i ʔazān keffine altun ʔalkān
19. Zer-feşān ʔançerini aldı elinden bīdūn
Soḡmayınca vère mi düzd-i şabā aña emān
Kimisi mürte'ış ü kimisi zerd-i evrāḥuñ
Ravza-ı bāḡ-ı ʔazān eyledi bīmāristān

10. 10a : ez : zer : D.

11. Bu beyit D'de yok.

17. 17b : tīrūñ : tīr : D.

19. 19a : efşān : nişān : D.

21. Rengleri n'ola 'ıyān olsa teninde bergüñ
Zerd olmak anı pīr eyledi ey tāze civān
Şanma gülşende hazān yaprağı saçılmışdur
Āşikāre eyledi gencīne-i pinhān zamān
23. Her şecer serv-i hırāmānuñ olup abdālī
Āteşin dāğ yakup cişmini kılmış 'uryān
Bülbülüñ dūdı ki peyveste idi her şāḥa
Şu'le-i āteşe tebdīl olupdur o duḥān
25. Bāğ-ı tab'umda hazān gördüñ ise olma ḥamūş
Eyle bu şi're ser-āğāz gel ey bülbül-i cān
Kāmetüm şāḥ-ı hazān-dīde yüzüm berg-i hazān
Odlu āhum kırmış serv yaşum āb-ı revān
27. Nokṭa-i surḥ-durur berg-i hazān üstinde
Kaṭre-i kānlar ki eder çehre-i zerdin 'ıyān
Her hazān-dīde şecer kūşe-i gülzār içre
Āhuñ dūdı-durur ey serv-i şerāre efşān
29. Berg bir tāze bahāruñ ḡam-ı hecrin mi çeker
Ki döker bencileyin çihre-zerd üstine kān
Her hazān yaprağı pūr-levha-i zerdür **Emrī**
Ki görüp anı sebaḡ ala ḡamu pīr ü cevān

27. 27b : kaṭre-i kānlar ki ede çehre-i zerdimin 'ıyān : ruḥ-ı zerdümdeki ḥūn kaṭrelere
oldı 'ıyān : D.

28. 28b : āhum dūdı-durur ey serv-i şerāre efşān : dūd-ı āhum –durur ey serv-i seḥī
şu'le-feşān : D.

29. Berg bir tāze bahāruñ yā ḡam-ı hecrin mi çeker
Ki benüm gibi döker néceleyin çihre-zerd üstine kān :

Bāğ bir tāze gülüñ yā ḡam-ı hecrin mi çeker
Ki benüm gibi döküpdür ruḥ-ı zer üstine kān : D.

47.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gêce dëdüm şöhbete gel ol meh-i tãbãnuma
 'Ayš u 'işret şem'i yakdum külbe-i aḥzãnuma
 Hãkdan götürdi geldi luṭf ile ben zerrreyi
 Ol meh-i ḥürşid-ṭal'at ḳalmadı noḳşãnuma
3. Baḳa ḳaldı dîde-i encüm gibi meh-pãreler
 Meclisüñ rûşen-i çerãḡı şem'i nûr-efşãnuma
 Yemek içmek resmi oldu geldi gülmek oynamak
 'Aşık oynını tekellüf eyledüm cãnãnuma
5. Biz ḳopun 'āşık-larıyuz ḳaçma 'āşıkdan dëdüm
 Söz mi ḳaldı dimedük ol âfet-i devrãnuma
 Geldi 'āşık ortaya otur didiler ṭurmadı
 Vërdi ḥacib 'āşık-ı ol dilber-fettãnuma
7. Nãzükãne'āşık-ı ser gitdi durdı gitmedi
 Cümlesi beglük mübãrek dëdiler sulṭãnuma
 Baña dëdi var begendügüñ yere bir gül ḳopar
 Ben varuram nicedür sen ḡonce-i ḥandãnuma
9. Evvelã ḡoş dëmiş-idi şöñra ḡoş geḡsün dëdi
 Bã'ış oldu şüret-i iḡsãn ile ḥırmãnuma
 Dëdüm ol bãḡ-ı vefãdan degmedüñ mi bir güle
 Dëdi bi'llãhi göreñ ḳâyıl degül iḡsãnnuma
11. Ben oyundan vãz geldüm buse vërmezseñ eger
 Busesüz şöḡbet begüm düşmez benüm 'unvãnuma
 Ḳanı gökde istedügüm yerde bulam ben anı
 Gökden uçarsa nişãn ola 'ulüvv-i şãnuma

47. R : 34^a ; 'Āşıkî.

B : Ḳaşıde-i 'Āşıkî rahmetullāhi te'ālā der-vaşf-ı sitâyîş-i bâz-ı 'āşık.

13. Gerçi bizden büsesin men‘ eyledi şöhet bu kim
İstese cānum benüm minnet bilürdüm cānuma
Toymayayın cānuma toynca öpmezsem lebüñ
Tursun ‘āşık gör turur mıyım begüm peymānuma
15. ‘Āşık oturdu beg oldum Hakkā cün şükr eyledüm
Derdümi vèren sebep düşdi yine dermānuma
Kimse söz mi [söyleye kim] şimdi gel gör şöhet
Hüblar cümle içā‘at eyledi fermānuma
17. Hıdmete el bağlayup buyur ne buyurduñ dedi
Karşuma turdu perīler geldiler dīvānuma
Turra-i zülfi hevāsıyla yelen ‘āşıkların
Her biri rahm eyle dedi cān-ı ser-gerdānuma
19. Ol nigāra salṭanat nice olur gel gör dedüm
Kendüye evvel vezāret vèrdüm aldum yanuma
Ortada ‘āşık dönerken geldi nevbet şöfiye
Dedi hācib ne buyurduñ zāhid-i nā-dānuma
21. Var semer tıldur dedüm gāyetde ol har buñladı
Dedi degme kāyılüm arḳamdaki pālānuma
İt rakīb uş turdu gördüm beglige kaşd eyledi
Aşmak isterdüm anı tanışmadan ol hānuma
23. Dedi taşra çıksun ağzıyla getürsün üstüh‘ān
İçerü koyma şaḳın dedüm şaḳın der yanuma
Dilberüm her vech ile lāyık degül mi beglige
Şad-hezārān āferīnler ol şeh-i hūbānuma
25. Bir leb-i mey-günü sākī eylemek fikr eyledüm
Hācib oldı ‘Āşıkī hayfā ki girdi ḳanuma
Bāğ-bān-ı cānuma dedüm ki tur bāğçe şuvar
Teşne idüm ol lebi ser-çeşme-i hayvānuma

27. Nāzla güldi dēdi bitdi şakālî oyunuñ
Tefriķa vērđi sözi cem‘iyyet-i yārānuma
Hey dirīgā bilmedi egsüklük ētdi ben ķuluñ
Vērmeliydi begligi sen Yūsuf-ı Ken‘ān‘uma
29. Hōş geleydi göñlüñe nā-gāh ēdeydiñ merħamet
Bir dil-i āşüfte-ħāl ü bī-ser ü sāmānuma
Devletinde begligüm vardı giyürdi ‘ākıbet
Fūrķatī ma‘zül bu rükn bu dil-i şādānuma
31. Çünki ümmīdün sürür-ı vaşluñ añlar ‘Āşıkī
Hiç ğayri çāre yok def‘-i ğam-ı hicrānuma

48.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -
-I-

1. Tālī‘ oldı neyyīr-i iķbāl ü devlet şubħ-dem
Şu‘le şaldı ‘āleme necm-i hidāyet şubħ-dem
Ka‘inātı ķıldı mir‘āt-ı cemāl-i Şāhdan
Ġarķ-ı envār-ı hidāyet Rabb-i ‘izzet şubħ-dem
3. Çokdan eylerdi cemāl-i bā-kemālin ārzū
Buldı zīnet çār-sū-yı mülk ü millet şubħ-dem
Nā-gehān bir toz ķopardı bād-pāy-ı devleti
Rūşen oldı dīde-i a‘yān-ı devlet şubħ-dem
5. Nevbet ol şāh-ı baħt-ı cihāñġirūñ diyü
Çaldılar eflākda kūs-ı beşāret şubħ-dem
Āfitāb-ı ‘ālem-ārā gibi zerrīn tāc ile
Taħt-ı sīmīn üzre şaldı ferr-i devlet şubħ-dem

48. R : 34^b ; Bākī : *Dīvān* : Ms.3. : Tercī-bend dīvānda 8 bend 64 beyt olarak yer almaktadır.

B : Tehniyyet-i Bākī Efendi der-sitāyiş Sultān Murād.

7. Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Hān Murād
Dāver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād

-II-

1. Ṭab‘ı mir’āt-i cemāl-i cān-fezā-yı salṭanat
Sīnesi āyīne-i ‘ālem-nümā-yı salṭanat
Āsitānı toprağından tūtiyā-yı çeşm-i baḥt
Hāk-i pāyı cevherinden kīmyā-yı salṭanat
3. Çeşme-i sār-ı sebze-zār-ı devletinden reşhadur
Āb-ı rüy-ı ḥançer-i kişver-güşā-yı salṭanat
Güşe-i destārına şandum otağa şaldılar
Sāye şalmış farkına perr-i hümā-yı salṭanat
5. Düşmene şalınsa tığ-i zer-feşānı yaraşur
Ol biri bir şāhid-i la‘līn ḳabā-yı salṭanat
Kim biri bir dilber-i zerrīn-külāh-ı baḥşdur
Yiridür ḥırāmān ol livā-yı salṭanat
7. Kilk-i üstād-ı ḳader ḳılmış bu ğarrā maṭla‘ı
Zīnet-i eyvān-ı ḳaşr-ı kibriyā-yı salṭanat
Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Hān Murād
Dāver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād

-III-

1. Sensin ey çeşm-i çerāğ-ı düdmān-ı ma‘delet
Şem‘-i nūr-efşān-ı bezm-i ḥānedān-ı ma‘delet
Hüsni rayuñ āfitāb-ı bī-zevāl-i mülk ü dīn
Luṭf-ı ṭab‘uñ nev-bahār-ı bī-ḥazān-ı ma‘delet
3. Zāt-ı pākūñ vaşfidur kân-ı refi‘uñ ismidür
Āfitāb-ı baḥt-ı devlet āsmān-ı ma‘delet

4. 4a : şaldılar : ṭaḳdılar : D.

5. 5a : zer : ḥūn : D.

Şeb-çerāğ-ı zulmet-i zulm ol vücūd-ı pākdür
Gevherin ḥaḳḳā ki izhār etti kân-ı ma‘delet

5. Sidre vü Tübāya bağlandı tınāb-ı kibriyā
Çarḥdan a‘lā kırıldı sāye-bān-ı ma‘delet
Saltanat menşûrına ism-i şerîfin yazdılar
Daḥı peydâ olmadın nām u nişān-ı ma‘delet
7. Hep bu beyt-i dil-keş üzre bağlanur gûş eylesen
Şavt u naḳş-ı bülbülân-ı gül-sitân-ı ma‘delet
Sāye-i Yezdān penāh-ı dîn ü devlet Ḥān Murād
Dāver-i devrân mu‘izz-i saltanat Sulṭān Murād

-IV-

1. Şād oluñ kim Pādişāh-ı dād güsterdür gelen
Ḥusrev-i ‘adil şehenshāh-ı muzafferdür gelen
Dāver-i Dārā-ḥāšem dārā-yı İskender-ḳadem
Ḥusrev-i fermān-revā-yı heft kişverdür gelen
3. Nefḥa-i müşgîn-nesīm-i ḥulḳı tutdı ‘ālemi
Her taraftan şimdi bûy-ı misk u ‘anberdür gelen
Şāhib-i faẓl u kemālün vird-i ḥaḳḳın rûzgār
Ol kemāl-i faẓl-ı Ḥaḳdan luṭfa maẓhardur gelen
5. Devletinde miḥnet-i devrāndan ey **Bākī** ne ğam
Ḥamdilillāh Pādişāh-ı bende perverdür gelen
Ṭab‘-ı pākün gevherinden feyz eyler mi dirîğ
Nûr-baḥş-ı çeşme-i ḥûrşîd-i enverdür gelen
7. Dest-gîr-i ehl-i dil kimdür dēyü fāl eyledüm
İşbu beyt-i rûşen ü pākîze-gevherdür gelen
Sāye-i Yezdān penāh-ı dîn ü devlet Ḥān Murād
Dāver-i devrân mu‘izz-i saltanat Sulṭān Murād

1. Halkı gül gibi nesīm-i hulkı handān eylesün
Nev-bahār-ı ‘adli āfākı gülistān eylesün
Āsmānuñ gūşe-i bām-ı zümür-rüd-fāmına
Kādri fāvūsı çıkup gün gibi cevlān eylesün
3. Kār-gāh-ı dīn ü devletde düşen düşvār işin
Hak Te‘ālā hazreti luṭfından āsān eylesün
Tār-ı zülf ü ṭurra-i hūbān-ı mişkīn-mū gibi
Sāl-i iḳbālın Hudā bī-hadd ü pāyān eylesün
5. Karşusunda ayağın ṭursun mülūk el bağlasun
Kendü çıkusun bār-gāh-ı ‘adle dīvān eylesün
Şevket-i İskender ü dārāt-ı Dārā bī-kuşūr
Mesnedin şimden girü taht-ı Süleymān eylesün
7. Mülk-i Mışra nitekim bir bendesin sulṭān eder
Bir kılın şalsun diyār-ı Çīne hākān eylesün
Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Hān Murād
Dāver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād

49.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. ‘Arz édüp gül yüzini bülbül-i gül-zāre seher
Şeh-i gül luṭfına bülbül yine düşdi mazher
Bülbüle lāle-i la‘l oldı meger gonce-i gül (?)
Tutdı bülbül ser-i şāh-ı gül-i sürh üzre maḳar
3. Mehden eylerse ‘aceb mi güle bülbül terciḥ
Görinür çihre-i gül bülbüle şems-i hāver

49. R : 35^a ; ‘Azīzī.

B : Kaşide-i ‘Azīzī Efendi rahmetullāhe der-medḥ-i gül ü bülbül-i ra‘nā.

- Güle karşı iñiler bülbül-i bî-dil tırmaz
Hâr-hâr-ı ğam-ı gül bülbüle kâr etti meger
5. Eşer-i bû-yı vefâ görmedi gülden bülbül
Gül-i ra'nâyı dil-i bülbül egerçi ki sever
Gülden ırmaz gözini bülbül-i ğam dîde velî
Gül-i ter bülbülüñ etmez gözi yaşına nazar
7. Gül nişât üzre dem-â-dem dil-i bülbül pür-ğam
Gül-i handân güler bülbül-i nâlân ağlar
Gül-i ter bülbül-i bâğa nice açılun kim
Tırmaz esrâr-ı güli bulduğına bülbül öter
9. Nahl-i gül-zâr-ı çemen bülbüle tûğ-ı şâhî
Şehriyâr-ı gül-i meh-peykere bülbül çâker
Bülbüle ğonce-i gül ğunc ü dellâl etmekde
Güle şeb-nem gibi bülbül meger üftâde geçer
11. Bülbülüñ cânına tâb-ı ruĥ-ı gül âteş urup
Bülbülü şevķ-ı gül etti bir avuç hâkister
Gök çemen mâh gül ü ra'd figân-ı bülbül
Ġonce-i nahl-i gül bülbül-i gülşen aĥter (?)
13. Nev-'arûs-ı güle bülbül meger oldu dâmâd
Gül sūrînüñ alup yanını bülbül bekler
Kâr-zâr etmekiçün bülbül ü gül süsen ü hâr
Oldı gülşende gül ü bülbüle tîĝ u hançer
15. Gül-i beyzâ-yı çemen bülbüle bir külçe-i sîm
Güle âh-ı şereri bülbül-i gül-zâruñ zer
Şekl-i gül bülbülü gördükçe kızardığı bu kim
Bülbüle karşı göz eyler güle tırmaz 'abher
17. Mantıķu't-Ṭayr okudur bülbüle gül 'Atṭârî
Bülbüle ṭabla-i pür-ıtrın açup gül yer yer

- Şakınur ğonce-gülin yelden ü günden bülbül
Tıfl-ı gül-rüyını bülbül gibi niteki bedr
19. Dem-i bülbül gül-i gül-zāra nesīm-i dil-cūy
Gül-i gül-bū-yı çemen bülbüle misk-i ezfer
Bülbül olmazdı gülün vaşlına t̄alib ü rāğıb
Bülbülüñ olmasa maṭlūbı gül-i meh-peyker
21. Şanuram giydi o gül egnine çeşm-i bülbül
Seyr için dike gül üzre nazarın bülbül eger
Gül ü bülbül çoğ evet gelmedi bāğ-ı dehre
Bir anuñ gibi yüzi gül dili bülbül server
23. Gül-bün-i bülbül-i elṭāf-ı Muḥammed Beg kim
H̄ān-ı iḥsān-ıla oldur gül ü bülbül-perver
Rıf'ati gülşenine t̄ayir-i ḳuds-i bülbüle
Himmeti bülbüline Bāğ-ı İrem bir gül-i ter
25. Kef-i iḥsānı gül ü nuṭḳı lisān-ı bülbüle
Vêrdi ol bülbül ü gül bāğ-ı cihāna zīver
Gül-i ruḥ-sārınuñ ālüftesi bülbül gibi ḥalḳ
H̄üsn-i ḥulḳı gülinüñ bülbülidür nev'-i beşer
27. Güle yād eyleye bülbül o Ḥalīlūñ keremin
Göricek bülbülü gül olmazdı bir Āzer
Cām-ı ḳaşrı ki anuñ bir gül-i bī-bülbülidür
Reşk éder ol gül-i bī-bülbüle ḳumrī-i ḳamer
29. Variken ol gül-i bülbül-i sūḥan ü ğonce-dehen
Gül bitüp bülbül ötüp bāğ-ı cihānda ne'yler
Getürüp bülbülü şevḳa o gülüñ in'āmı
Bülbül okudı güle ḳarşu bu şı'ri ezber
31. Öykünürse yüzüñe gül sözüne bülbül eger
Göreyin bāde varup gül ola bülbül ebter

- Gül ü bülbül biteli kıpmadı bir sencileyin
Gül gibi bülbülü çok serv ü semen-bü dilber
33. Bülbül-i gül gibi gül-geç-i çemen mevsimidür
Eylesen bülbülüñ ile n'ola gül-zāra güzër
Naħl-i gül kıddüñe bülbül dilüñe dil-dāde
Dil ü cān bülbülü gül-rūyuña ālüfte geđer
35. Bülbül-i cān gülidür ol buyu serv anuñiçün
Bülbül-i dil o gülüñ servi hevāsında uçar
Gül gibi sen gül ü bülbül gibi ben ağlayayın
Bülbüle girye güle ħande yaraşur dërler
37. Pür édüp bülbüleyi bāğ-ı gülistānda gehī
Bülbülüñle gül ü mül şoħbetin étsek n'ola ger
Gül-i Mış-ı ruħuña cān 'Azīzi bülbül
Ruħlaruñ bülbülüñe bir gül-i Yūsuf-manzar
39. Ey yüzi berg-i gül bülbül-i cān luşf eyle
Gül gibi bülbülüñe gel yétür ey cevri yeter
Rū-yı zerdüm gül ü nesrīn fiğānum bülbüle
N'ola étseñ o gül ü bülbüle bir kerre nazar
41. Bu kaşidem ki pür-evşāf-ı gül ü bülbüldür
Beñzer ol bāğa tuta bülbül ü gül anda maķar
Gülşen-i dehre niçe bülbül ü gül geldi velī
Gelmedi bencileyin bülbül-i gül-zār-ı hüner
43. Bülbül-i gülşene açdurmaz ağzuñ ile söze
Bülbül-i şab'-ı laşfüm ki o gül vaşfın eder
Gerçi vardur o gülüñ bülbül meddāħı hezār
Līk yokdur o güli ben bülbülü mānend öger

44. : 44b : Bu mısradā vezin aksamaktadır.

45. Bülbul-āsā gül-i ter vaşfını ey dil қо yürü
O güle eyle du‘ā bülbüle zīrā o düşer
Nitekim eyleye gül şīve vü bülbul şīven
Nitekim tuta gül ü bülbüli gül-bün ber-ser
47. Ser-i haşmuñ yumağa gül gibi bülbul қана
Ola her gonce-i gül bülbüle la‘lin şeş-per

50.

Mef‘ulü fā‘ilätü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzāri‘ - - + /- + - + /+ - - + /- + -
-I-

1. Ey pāy-ı bend-i dāmgeh-i қайд-ı nām u neng
Tā key hevā-yı meşğale-i dehr-i bī-direng
Añ ol günü āhır olup nev-bahār-ı ‘ömr
Berg-i hazāne dönse gerek rüy-ı lāle-reng
3. Āhır mekānuñ olsa gerek cür‘a gibi hāk
Devrān elinden erse gerek cām-ı ‘ayşa seng
İnsān odur ki āyineveş қалби şāf ola
Sīneñde n’eyler ādem iseñ kīne-i peleng
5. ‘İbret gözinde nēceye dek ğaflet uyğusu
Yètmez mi saña vāqı‘a-i Şāh-ı şīr-ceng
Ol şeh-süvār-ı mülk-i sa‘ādet ki raḥşına
Cevlān deminde ‘arşa-i ‘ālem gelürdi teng
7. Baş egdi āb-ı tīğna küffār-ı Üngürüs
Şemşīri gevherini pesend eyledi Freng

50. R : 36^a ; Bākī : *Dīvān* : Ms.1. : Bu mersiye dīvānda 8 bend 64 beyt olarak yer almaktadır.

B : Mersiye-i Bākī Efendi sellmallāhu te‘āla der-ḥaqq-ı Sulṭān Süleymān ‘aleyhü’l-ğufrān.

2. 2a : ki : R’de yok.

Yüz yere kodı luṭf ile gül-berg-i ter gibi
Şandūka şaldı ḥāzin-i devrān güher gibi

-II-

1. Ḥaḳḳā ki zīb ü zīnet-i iḳbāl ü cāh idi
Şāh-ı Sikender-efser ü dārā-sipāh idi
Gerdūn ayağı tozına eylerdi ser-fürü
Dünyāya ḥāk-i bārgēhi secdegāh idi
3. Kemter gedāyı az ‘aṭāsı kılurdu bay
Bir luṭfı çok mürüvveti çok pādīşāh idi
Ḥāk-i cenāb-ı ḥazret-i dergāh-ı devleti
Fazl u belāgat ehline ümmīdgāh idi
5. Ḥük-m-i ḳazāya vērdi rızāyı egerçi kim
Şāh-ı ḳazā-tevān u ḳader-destgāh idi
Gerdūn-ı dūna zār u zebūn oldu şanmañuz
Maḳşūdı terk-i cāh ile ḳurb-ı İlāh idi
7. Cān u cihānı gözlerimiz görmese n’ola
Rūşen cemālī ‘āleme ḥūrşīd ü māh idi
Ḥūrşīde baksa gözleri ḥalkuñ tola gelür
Zīrā görince ḥāṭıra ol meh-liḳā gelür

-III-

1. Döksün seḥāb ḳaddīn añup ḳaṭre ḳaṭre ḳan
Ėtsün nihāl-i nārveni naḥl-i ergavān
Bu acılarla çeşm-i nücūm olsun eşk-bār
Āfākı tutsun āteş-i dilden çıkan duḥān
3. Ḳılsun kebūd cāmelerin āsmān siyāh
Geysün libās-ı mātem-i Şāhı bütün cihān
Yaḳsun derūn-ı sīne-i ins ü perīde dāğ
Nār-ı fırāḳ-ı Şāh Süleymān-ı kām-rān

5. Kıldı mezār-ı küngüre-i ‘arşı cilvegāh
Lāyık degüldi şânına haqqā bu hākdān
Mürğ-i revānı göklere érdi hümā gibi
Kaldı hażīz-i hākde bir iki üstühān
7. Çāpük-süvār-ı ‘arşa-i kevn ü mekān idi
İkbāl ü ‘izzet olmuş idi yār ü hem-‘inān
Ser-keşlik étdi tevsen-i baht-ı sitizekār
Düşdi zemīne sāye-i eltāf-ı kirdigār

-IV-

1. Olsun ğamuñda bencileyin zār u bī-ķarār
Āfāķı gezsün ağlayurak ebr-i nev-bahār
Tutsun cihānı nāle-i mürğān şubḥ-dem
Güller yolinsun āh u fiğān eylesün hezār
3. Sünbüllerini mātem édüp çözsün ağlasun
Dāmāne döksün eşk-i firāvānı kühşār
Gül ḥasretüñle yollara tutsun ķulağın
Nergis gibi kıyāmete dek çeksün intizār
5. Añduķça bŷy-ı ḥulķuñı derdüñle lāleveş
Olsun derŷn-ı nāfe-i müşğ-i Tatār tār
Deryālar étse ‘ālemi çeşm-i güher-feşān
Gelmez vŷcŷda sencileyin dürr-i şāhvār
7. Ėy dil bu demde sensin olan baña hem-nefes
Gel nāy gibi ağlayalum bārī zār zār
Āheng-i āh u nāleleri édelŷm bŷlend
Eşḥāb-ı derdi cŷşa getŷrsŷn bu heft bend

8. 8a : u : R’de yok.

-V-

1. Gün toğdı Şāh-ı ‘ālem uyanmaz mı ẖābdan
Kılmaz mı cilve hayme-i gerdün-ṭınābdan
Yollarda kaldı gözlerimiz gelmedi haber
Hāk-i cenāb-ı südde-i devlet-me’ābdan
3. Reng-i ‘izārı gitdi yatur kendü huşk-leb
Şol gül gibi ki ayru düşüpdür gül-ābdan
Gāhī hicāb-ı ebre girür husrev-i felek
Yād eyledükçe luṭfuñı derler hicābdan
5. Tıfl-ı sirişki yirlere geçsün du‘ām odur
Her kim gamuñdan ağlamaya şeyḥ u şābdan
Yansun yaqılsun āteş-i hecrüñle āfitāb
Derdüñle kara çullara girsün seḥābdan
7. Yād eylesün hünerlerüñi kanlar ağlasun
Tıḡuñ bayınca қaraya batsun kırābdan
Derd ü gamuñla çāk-i girībān édüp қalem
Pirāhenini pārelesün guşşadan ‘ālem

-VI-

1. Tıḡuñ içürdi düşmene zaḥm u zebānları
Baḡş étmez oldu kimse kesildi lisānları
Gördi nihāl-i serv-i ser-efrāz-ı nīzeni
Ser-keşlik adın añmadı bir daḡı bānları
3. Her қanda başsa pāy-ı semendüñ nişār için
Hānlar yoluñda cümle revān ètdi cānları
Deşt-i hevāda mürğ-ı hevā ṭurmayup döner
Şalduñ demür quşaklı cihān pehlevānları

1. 1a : gün : günzārı : D.

5. 5a : geçsün : girsün : D.

IV-3. 3a : nīşār : R’de yok.

IV-4. 4a : hevāda : fenāda : D.

5. Alduñ hezār mey-gedeyi mescid eyledüñ
Nāķūs yirlerinde oķutduñ ezānları
Aķır alındı kūs-ı raķıl ètdüñ irtihāl
Evvel ķonaķuñ oldu cinān būstānları
7. Minnet Hudāya iki cihānda kılup sa‘īd
Nām-ı ŗerīfūñ eyledi hem ġāzī hem ŗehīd
-VII-

1. **Bāķī** cemāl-i Pādiŗeh-i dil-pezi[ri] gör
Mir‘āt-ı ŗun‘-ı Hāzret-i Hāyy-i Kādī[ri] gör
Pīr-i ‘Aziz-i Mıŗr-ı vūcūd ètdi intikāl
Mīr-i cevān-ı Yūsuf-ı āpūk-i nażarı gör
3. Gün toġdı ŗehri ġāyete èrdi seb-direm
Ruėsār-ı hūb-ı ėusrev-i rūŗen-zāmīri gör
Behrām-ı vaķti ġūra yitürdi bu ŗayd-ġāh
Var èŗiġüñe hıdmet-i ŗāh Erdŗīri gör
5. Berbād kıldı taķt-ı Süleymān-ı rūzgār
Sultān Selīm Hān-ı Sikender-serīri gör
Vardı peleng-i kūh-ı veġā h‘āb-ı rāėate
Kūh-sār-ı kibriyāda ŗuran nerre-i ŗīri gör
7. Cevlāne gitdi ravżaya řāvūs-ı bāġ-ı ķuds
Ferr-i hūmāy-ı evc-i sa‘ādet mesīri gör
İķbāl-i baķt u devlet-i āfāk müstedām
Rūķ-ı revān-ı ŗāha Taķiyyāt ve’s-selām

VII-3. 3a : ŗehr-i : ŗimdi : D.

5. 5b : skenderi : süleymānı : R.

51.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Dil-güşâdur 'arızuñ mihr-i cihân-ârâ gibi
Cân-fezâdur âsitânuñ cennetü'l me'vâ gibi
Yoluña sürünmege cân vèrmez ise âfitâb
Yâne bekler kapuñı bir 'âşık-ı şeydâ gibi
3. Dâ'iremden göz yaşı hâlî degüldür bir nefes
Şehr-i Koşantını çevre kuşadan deryâ gibi
Dil-nevâz ü ser-ferâz ol mübtelâlar haqqına
Kâmet-i bâlâ ile şol himmet-i vâlâ gibi
5. Nâr-ı eyvây ile şol ğabğab yaķar cānumı kim
Mihr ü mähı bir eli ile oynadur elmâ gibi
Mâ'il iseñ tâc-ı zerrîn olmağa ey bül-heves
Gözüñi kendüñde tut şol nergis-i şehlä gibi
7. 'Älemi yıķardı ğamzeñ zulme mânî' olmasa
Bir vezîr-i nîk-sûret Muştafâ Pâşâ gibi
Bârekallah ey güzîñ-i hâķ-ı Rabbü'l 'âlemîñ
'Aķl-ı evvel Âşaf-ı Şânî vezîr-i pâk-dîn

-II-

1. Zâtına kılmış müyesser Hâzret-i Rabbü'l enâm
Hulķ-ı 'âm in'âm-ı 'âm elţâf-ı 'âlem ğîr-i 'âm
Muştafâ kim ümmet-i Aķmed-durur yârân aña
İhtişâm ü ihtirâm ü i'tişâm ü iltiyâm

51. R : 37^a ; Necâtî Beg : *Dîvân* : Terķîb-i bend : 107 s. : Terķîb-i bend dîvânda 5 bend 40 beyt olarak yer almaktadır.

B : Muħammes-i Necâtî Efendi rahmetullâhi 'aleyh Der-vaşf-ı Muştafâ Paşa 'aleyhi'r-rahmet.

7. 7a : sîret : şûret : D.

3. Şükürallah eylemişdür dest-i Üstād-ı Ezelle
Kılıcında *āyet-i Naşr minallah irtisām*
Kuşanupdur t̄a‘at-i Yezdāna bir vech ile kim
Hak Te‘ālā aña vərmiş ‘aql ü baht-ı lā-yenām
5. Rāh-ı Hakkā bezl ider mülk ile mālī rūz ü şeb
Oldı ihsānı ile müstağnī zarūretten enām
Āhıret ecli içün dünyāda bünyād eyledi
Cennet-i firdevs mānende bir ‘ālī maḳām
7. Oldı bānī himmet-i Pāşā vü ‘avn-i Zü’l-minen
Şıdḳ ile gelsün aña dünyāda cennet isteyen

-III-

1. Oldur ol mescid ki reşk-i Kubbeye-i Hāzrā ola
Bāzū-yı devlet hendes baht aña bennā ola
Görinür her kubbesi bir şōfī-i pāk-i ‘itikād
Kim içinde zikr-i ḳalbī dem-be-dem gūyā ola
3. Cāmi‘ olmuşdur nihāyetde laṭif ü bī-bedel
Belki ḳudsīler ḳatında Mescidü’l-Aḳşā ola
Secdede gibi-durur dā’im bu ‘ālī kubbeler
Tañ mı tesbīḥi olarak *Rabbi el- ‘ālā* ola
5. Cennet ā’lī ṭavf eder dā’im ‘aceb midür eger
Secde-gāhı ‘ūd u ‘anber saḳfı müş-āsā ola
Hakdan umaruz ki dünyā gibi fānī olmaya
Tā ebed ma‘mūre vü bāḳī vü müsteḡnā ola
7. Muttaşıl evḳāt-i ḥamse kılına aḥşāma dek
Şubḥa dek tesbīḥ ü zikr-i t̄a‘at ü ihyā ola

3. 3a : şükürallah dest-i Üstād-ı Ezelle eylemiş : şükürallah eylemişdür dest-i Üstād-ı Ezelle : D.

5. 5a : ā’lā : ehli : D.

6. 6a : olmaya ḥarāb : fānī olmaya : D.

Ğubbeles şıfr u mināre bir elif gibi-durur
Birine on onına yüz yüzine biñ vèrilür

-IV-

1. Êy cihānı himmeti ile cennetü'l me'vā eden
Vey zemānı fikreti ile melce' ü me'men eden
Bārigāh-ı hāğda kısmet olıcak 'izz ü celāl
Kibriyāda ey toğuz eflāke istiğnā eden
3. Meryem āsā fikr-i bikrūñden tevellüd eyledi
Ėazret-i 'İsā gibi 'ālemleri ihyā eden
Zātuñ ile buldı rağbet mesned-i hayrū'l umūr
Ėıdmetüñdür Ėazrete hayr işleri ilkā eden
5. Ėüsn-i rā'yuñle cihān yüzün münevver eyledi
Bād-ı nevrüz ile gülşen yañağın hāmra eden
Devlet esbābı müyesser 'izzet ādābı qarīn
İşbu ma'nīler-durur şā'irleri gūyā eden
7. Luğf ile hōş geçdügi için hem müsāfir hem muğīm
'Ömr ü devletdür cenābuñ melce' ü me'vā eden
Ėsitān-i devletüñdür şimdi manzūr-ı cihān
Aferīn ey Ėüsn-i tedbīr ile meşhūr-ı cihān

-V-

1. Ėācet ehlin hep felekler kapuñā şalar bu gün
Ėsitānuñda biter cümle temennālar bu gün
Ėüsn-i āyīñüñledür şimdi nizām-ı memleket
Ėışm-ı bī-kīñüñledür teskīn-i gāvğālar bu gün
3. Şöyle kesdi zūlm elini kim teğāvül edenüñ
Bağlamışdur yolların zūlf-i semen-sālar bu gün
Êy kelāmuñ vahy-i münzel gibi nāfiz sağ u şol
Ėiç çıkamazlar sözüñden iki pāşalar bu gün

5. Āsitānuñ ben ġarībi baġrına başsa n'ola
 Êşigüñden barınur a'lā vü ednālar bu gün
 Kaṭrece himmet **Necātī** bendeden men' étme kim
 Luṭf-ı ṭab'ından ḥacildür yedi deryālar bu gün
7. Êy sa'adet-mend ederseñ zerre deñlü iltifāt
 Ṭab'-ı rüşen gün gibi dünyāyı ārālar bu gün
 Olduġınca 'ālem içinde zemistān ü bahār
 İḥtişām ü devlet ile kām-kār ol kām-kār

52.

Mefā'ilün meā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

-I-

1. Selām olsun [bu] sultāna vilāyetde müsellemdür
 Güzīn-i zümre-i aşḥāb-ı nūr-ı 'ayn 'ālemdür
 Dür-i bahr-i sa'adettür gül-i bāġ-ı şehādetdür
 Resūlu'llāhe hem-demdür Ḥabību'llāha maḥremdür
3. Felekdür türbesinüñ ḳubbesi evc-i mu'allāda
 Vücūdı gün gibi ol ḳubbede bir nūr-ı a'zamdur
 Ḥaḳīḳat gözinüñ her 'aynı bir mīm-i kerāmetdür
 Ḳapusu Ka'be gibi raḥmet-i insāna maḳsemdür
5. Çemen gök yüzidür gūyā ki gülzār-ı mezārında
 Mu'ayyen 'ayn-ı 'uşşāḳuñ nücūm-ı eşki şebnemdür
 Buradur āḫir-i 'ömrinde cāy-ı raḥmet-ābādı
 Elif-veş Aḫmed-i Muḥtāra bir yār-ı muḳaddemdür

52. R : 37^b ; Yahyā Beg : *Dīvān* : Ms.2. : Tercī-bend dīvānda 5 bend 35 beyt olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Yahyā Efendi sellemallāhu te'alā der-medḥ-i aşḥāb-ı güzīn Ebū Eyyūb-ı Enşār.

1. I-1a : Be mısra da vezin aksamaktadır.

7. Resûlûñ ٲođrı yârı ya‘nî aşhâbuñ ‘alemdârı
Ebî Eyyûb-ı Enşârî ‘*aleyhi rahmetü’l-Bârî*

-II-

1. Re‘isü’l-evliyadur bu enîs-i Muştâfadur bu
Emîr-i darb u harb merd-i meydân-ı gâzâdur bu
Bu ٲođrı yârı ٲañ mı medd-i *bismi’llâha* beñzetsem
Ki ٲođrı yoldan Allâha delîl ü veren-nümâdur bu
3. Muhtî-i ‘ilm-i Rabbânî olur bir ٲatrâdan âdem
Ma‘ârif ٲulzüminden yüze gelmiş âşinâdur bu
Zihî meşhed zihî merkâd zihî ma‘bed zihî maٲşad
Maĳâm-ı Hızr-ı İlyâs-ı maĳarr-ı evliyâdur bu
5. Döğulsün sîne-i cânum dökülsün dâne-i eşküm
Fezâ-yı cân-ı cânân ĳırmen-i nûr-ı du‘âdur bu
Vücûd-ı cânı şayupdur meger kim bu ĳisâbında
Şehensâh-ı fenâ sultân-ı iklîm-i beĳâdur bu
7. Resûlûñ ٲođrı yârı ya‘nî aşhâbuñ ‘alemdârı
Ebî Eyyûb-ı Enşârî ‘*aleyhi rahmetü’l-Bârî*

-III-

1. Bu dergâhuñ ٲabûlidür o kim irşâda ٲâyıldür
Cihânda cân u dilden dil veli medĳine ٲâbildür
Gedâ-veş sâ’ilidür Ka‘be-i kūyında ırmađı
Kelâm-ı ‘ilm ü ĳikmet râzına deryası bir dildür
3. Yücedür ‘âlem-i ervâĳ gibi cümle ‘âlemden
ĳayâli geĳmiş îmân ehline ‘âlî menâzildür

5. II-5a : cânum : ‘aşık : D.

6. II-6a : vücûd-ı cânı şayupdur meger kim bu ĳisâbında : cihânda nokta-i ĳâki şayupdur yok ĳisâbına : D.

2. III-2a : ka‘be-i kūyında ırmağı : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

3. III-3b : ĳayâli : cibâli : D.

- ‘Ayāndur nūr-ı ihlâşı olupdur hâşlar hâşı
Huşusunda nuşuş-ı âyet-i Qur‘ân menâzıldür
5. Te‘âlallâh ne ‘âlî ravzadur kim gelse bir ednâ
Teveccüh eylese yüz vech ile maşşudî hâşıldür
Yarar yoldaşıdur Faḥr-i Cihānuñ tiğ-i kudretdür
Ricāle mürşid-i Mevlâ olan insân-ı kāmildür
7. Resûlün ṭoğrı yârı ya‘nî aşḥābuñ ‘ālemdârı
Ebî Eyyûb-ı Enşārî *‘aleyhi rahmetü’l-Bārî*
-IV-

1. Cihān ṭurduḳça ṭursun pâdişāh-ı âl-i ‘Osmân
Ki ihyâ eylemişdür bu mekân-ı kâh-ı iḥsânı
Mücāvirden müsâfirden degüldür ḥānesi ḥālî
Zihî şāḥ-ı vilāyet kim kesilmez ehl-i dīvânı
3. Muḥîṭ-i baḥr-i vaḥdetdür eli var her vilāyetden
Aḳıtdı kendüye enhâr-veş efrād-ı insânı
Ḳanādîl-i ḳarârın nûrdan tesbîḥe beñzetdüm
Felekden dest-i şevḳ ile melekler döndürür anı
5. Risâlet bürcinün ḥürşîdi âmennâ ve şaddaḳnâ
Nüzûl êtdi bu mâhuñ menziline oldı mihmânı
Ḳulı ḳurbânıdur ‘âlemde olsun himmeti ḥâzır
Belî bu âḥiret sulṭânıdur Rûmuñ nigeḥbânı
7. Resûlün ṭoğrı yârı ya‘nî aşḥābuñ ‘ālemdârı
Ebî Eyyûb-ı Enşārî *‘aleyhi rahmetü’l-Bārî*
-V-

1. Yemûtü küllü men Yaḥyâ necâ mâte bi’ṭ-ṭaḳvâ
Yecî’ü’l-mevtû mahfiyyen tevekkelnâ *‘alel’l-Mevlâ*

- Bu fānī defterini yoklayanlar bulmadı bākī
 Hārāb eyler bu dünyādan geçer her ‘ākīl-i dānā
3. Açıldı cān gözi seyrümde seyrān eyledüm bir gün
 Ricāl-i ğayb ile māh-ı cemālin eyledi peydā
 Ecel derbendine uğrar yolu sultān [u] dervīşüñ
 Mezār-ı evliyā ‘ibret-nümādur halkā ey **Yahyā**
5. Şehādet kânına ğark eylemiş gül gibi dāmānın
 Bu gülgünü libās[ın] geymiş ètmış cenneti me’vā
 ‘Alem gibi öñine düşmüş aşhābuñ ğazā kılmış
 Diyār-ı ğurbete gelmiş şehīd olmuş yatur tenhā
7. Resülün toĝrı yāri ya’nı aşhābuñ ‘alemdārı
 Ebī Eyyüb-ı Enşārī ‘aleyhi rahmetü’l-Bārī

53.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Cāy-ı āsāyış olur şanma cihān-ı fānī
 Eyleme kaşd-ı ‘imāret bu hārāb eyvānı
 Menzil-i bār-ı belā kühne-serādur dünyā
 Künc-i rāhat yeri zann eyleme bu vīrānı
3. Felegün kaşr-ı dil āvīzine meftün olma
 Nēce mīrāşa girüpdür bu sarāy-ı fānī
- . Düşmen-i ehl-i keremdür felek-i sifle-nevāz
 Göz göre n’itdi o şehzāde-i ‘ālī-şānı

2. V-2b : hārāb eyler bu dünyādan geçer her ‘ākīl-i dānā : hārāb-ābād-ı dünyādan geçer her ‘ākīl ü dānā : D.

53. R : 38^a ; Bākī : *Dīvān* : Ms.2. : Mersiye dīvānda 5 bend 40 beyt olarak yer almaktadır.

B : Mersiye-i muhammes Bākī Efendi der-vaşf-ı duĝter Sultān Süleymān ‘aleyhü’l-rahmet ve’l-gufrān.

4. I-4b : göz göre : görünüñüz : D.

5. Āb [u] tābın giderüp teff-i semūm-ı kahrı
Berg-i nīlūfere döndürdi gül-i ḥandānı
Ḳānı ol küngüre-i ḳaşr-ı sa‘ādet güheri
Ḳānı ol bārgeh-i luṭf u kerem sulṭānı
7. Ḳānı ol dürr-i dil-firūz-ı seḥā deryāsı
Ḳānı ol gevher-i nā-yāb-ı mürüvvet kânı
Mihr ü mäh-ı felek-i taḥt u sa‘ādet sulṭān
Şem‘-i eyvān-ı serā-perde-i ‘işmet sulṭān

-II-

1. Ebr-i bārān ki yağar bağ u gülisṭān üzre
Ḳaṭreler kim dökilür sünbül ü reyḥān üzre
Cūylar kim ṭolanur dāmen-i şahrālarda
Jāleler kim görünür lāle-i Nu‘mān üzre
3. Hep o göz yaşlarıdur aḳdı bisāṭ-ı arṣa
Ağlaşur ehl-i semā Ḥaṣret-i Sulṭān üzre
Mātemin ṭutsa n’ola ‘ālem-i ‘ulvīde melek
Sāye-i raḥmet-i Raḥmān idi insān üzre
5. Bu fenā gülşeninüñ ḥār u ḥasından göçürüp
Ḳurdılar bār-gehin Ravṣa-ı Rıḍvān üzre
Cism-i pākin götürüp ḥākden aldı Rıḍvān
Döşedi ḥ‘āb-gehin ğurfe-i ğufrān üzre
7. Ser-te-ser şalmış idi sāye-i faẓl u iḥsān
Şeh-per-i ‘atıfetin ḥayl-i yetīmān üzre
Ağlañ èy ḥayl-i yetīmān u ğarībān ağlañ
Yād edüp ni‘met-i Sulṭān firāvān ağlañ

-III-

1. ‘İyd yaklaşdı döşensün yine ḳaşr-ı dīvān
Çıkup eyvān-ı sa‘ādetde buyursun Sulṭān

6. I-6a : ḳaşr : tāc : D.

- Der-i der-gāhına ‘azm eylesün eşrāf-ı diyār
Eşigi hākine yüzler süre gelsün a‘yān
3. Hālā Sulṭān dēyü şehzādeler iqbāl etsün
Gelsün ol luṭf u kerem kânına şād u ḥandān
Âh kim h‘âb u ḥayāl oldı bu devletler hep
Ṭurmadı ‘aksine devr eyledi çarḥ-ı gerdān
5. Gelüp aḥbāb serîründe seni görmeyicek
Ḳanı Sulṭān dēyü eflāke erişsün efgān
Ne ḥaṭā eyledi ey tîr-i kec-endāz-ı felek
Merdüm-i dîde-i devrāna ṭokındı peykān
7. Meded Allāh meded ‘avn ü ‘ināyet senden
Bu firāk âteşine döymege ṭākāt senden
-IV-

1. Bir yere cem‘ olalum ḥāṭırı maḥzûnlar ile
Zār zār ağlaşalum dîde-i pür-ḥûnlar ile
Gülmenüñ oynamanuñ gitdi zamānı şimdi
Ḥālümüz söyleşelüm ḥālî digər-gûnlar ile
3. Şöyle bî-hûş ḥarāb eyledi efsāne-i ğam
‘Aqlumuz başumuza gelmeye efsûnlar ile
Naḳd-i vakt oldı bize eşk-i sefid ü ruḥ-ı zerd
Derd ü ğam ṭālibiyüz akçe vü altunlar ile
5. Ni‘met-i rahmet-i Rıdvāna yitişdi o velî
Biz ciger ḥûnı yirüz bunda ciger-ḥûnlar ile
Ḳondı şaḥn-ı çemene ravza-i rıdvān üzre
Sāye-bānlar ḳurılıp çetr-i hümāyûnlar ile
7. Minnet Allāha kemāl-i kerem-i Rabbānî
Eyledi iki cihān devletini erzānı

2. IV-2a : gitdi zamānı şimdi : ‘ālemi gitdi şimdi : D.

6. IV-6a : rıdvān : firdevs : D.

1. Lâyık-ı mağrifet-i Hâzret-i Ğaffâr olsun
Devlet-i nâ-mütenâhiye sezâ-vâr olsun
Hıl'at-i fâhiresi dâmen-i 'afv-i Settâr
Rûh-ı pâkine ğıdâ lezzet-i dîdâr olsun
3. Merķad-i pâkin édüp şem'-i hidâyet rûşen
Meşhed-i şâhiri müstağrıķ-ı envâr olsun
'Âķıbet yokluk imiş kâr-ı cihân ey **Bâķî**
N'idelüm şâh-ı cevân-baht-ı cihândâr olsun
5. Dağı ol duşter-i sa'd-aşter-i pâkîze-güher
Çeşm-i Nâhîd gibi rûşen ü bî-dâr olsun
Âb-ı rûy-ı vüzerâ Hâzret-i Aĥmed Pâşâ
Mazhar-ı lutf-ı Hudâvend-i cihân-dâr olsun
7. Aķ gül goncaları gibi güzel körpelerin
Ĥâr-ı âzârdan Allâh nigeĥ-dâr olsun
Ėarķa-i raĥmet ola rûh-ı revân-ı Sultân
Ĥürîler mûnis ola gülşen-i firdevs mekân

54.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Yañağıñ alnı[nı] açar ser-i zülf-i perîşânuñ
Ėarañu giceler açar cemâlin mâh-ı tâbânuñ
Senüñ ĥüsn-i cihân-efrûzuñ terciĥ éder cānum
Baķâyî zamm éderler gerçi gül-zârına ĩmânuñ
3. Olurmuş ķatlûme mâni' görüñ billâhi yarânlar
Yine ķana berâber işlerin bu çeşm-i giryânuñ

54. R : 39^a ; Necâtî Beg : *Dîvân* : K.13. : Kasîde dîvânda 39 beyt olarak yer almak-
tadır.

B : *Ėaşıde-i zîbâ ez-güftâr-ı Necâtî Efendi der-vaşf-ı Dâvud Paşa 'aleyhi'r-
raĥmet.*

- Yüzüñdür aydın ey meh içinde beñlerüñ tîre
Çün olmaz ey kemân-ebrû hilâl-i 'ıyd-ı kurbânuñ
5. Ğam atam oldı derd anam yine hecrüñde yeksânem
Esirge bu yaluñuzın bu gün atanuñ ananuñ
Egerçi ğālib olmaz bir müselmāna iki kafir
Begüm sâhir-durur sâhir senüñ bu çeşm-i fettānuñ
7. İnanduñ zülfine [ey dil] yürürsin ğāfil ü fāriğ
Senüñ boynuñdadur āhır bu ucu şimdi urġanuñ
Bu ħüsn ile seni ey meh ne yaratmış *Te'alallāh*
Meleksin mülkini geldüñ müşerref êtdüñ imānuñ
9. Zihî hāl ü haṭ-ı ra'nā k'eder cān u dili yağma
Zihî iklīm-i pür-ğavġā ki olmuş alan alanuñ
Didi bir yār-ı nesrīn-ḥad deġüldür 'ömrümüz sermed
Ne deñlü der iseñ bî-ḥad cefā vü cevri cānānuñ
11. Eger dünyā-yı fānide dilerseñ 'izzet-i bākī
Yürüñ varuñ şu bir 'ālī cenāb eşigi yaşdanuñ
Didüm kimüñ bu 'ālīdür ki olmuş 'arş ile hem-ser
Didi ervāḥ-ı qudsiler bize Dāvūd Pāşānuñ
13. Yemīninde yesārında gehi tīg u gehi ḥāme
Biḥamdillāh ki cem' êtmış kemālin Şāh-ı Merdānuñ
Nihāyetde dil-āverdür vilāyetde temām erdür
Şecā'atde bu serverdür bu gün merdānı meydānuñ
15. Gel ey enfās-ı kerrübī bu gün rif'atde enşaruñ
Gel ey ervāḥ-ı quddūsī bu gün qudridür a'vānuñ
Refī-ü'l-ḳadr paşasın ne 'ālī yılduzuñ var kim
Felek ṭāḳında keyvān işin işler naḳş-ı eyvānuñ

4. 4b : çün olmaz ey kemân-ebrû hilāl-i 'ıyd-i kurbânuñ : zamīri geldi bir yere bu gün dānā vü nā-dānuñ : D.

7. 7a : [ey dil] : R'de yazılmamıştır.

17. ‘Adū kim serd ü ser keşdür aña hışm eylemek hoşdur
Bilürsin āb-ı āteşdür gülistānı zemistānuñ
Ėderler ėy seḥā-pīşe dil ü destüñden endīşe
Acıtduñ cānını baḥruñ yüregın doğraduñ kānuñ
19. Diyār-ı Engürūs ile ėdersin ‘ahd ü peymānı
Gele küffārı Budinüñ bula teşrīfin ĩmānuñ
Şu vech ile geçe ‘ömrüñ ki bir kez ber murād olsun
Çemende gonca peykānı dele bağrını şeydānuñ
21. ĩcāzet vėrmese ‘adlūñ bahārı bād-ı şubḥ ile
El oynın oynamağa cānı yokdur serv-i bōstānuñ
Eger berren v’eger baḥren dil-āverlikler ėtdüñ kim
Kamu efsānedür destānları Sām ü Nerīmānuñ
23. Sezādur ser-zeniş sā’ir salāṭine vücūduñla
Revādur iftiḥār eyler fahrı āl-i ‘Oşmānuñ
Derūn-ı şāf olanlar ḥıdmetüñde kılıcuñ gibi
Kuşağın iki yirden kuşanup bekledi yanuñ
25. Cihānı şöyle rüşen ėtdi zihnüñ āfitābı kim
Güzeller ağzı gibi ancaḳ aydı ḳaldı bühtānuñ
Du‘ā-yı ḥayr ile iller el üşürdiler ėtdiler
Müşeyyed ḳaşr-ı iḳbālūñ gibi ḳadr-i felek-şānuñ
27. Unutdurduñ Nizāmü’l mülk olan ‘āḳilleri yoḥsa
Kitābını oḳurlar ḥalk-ı ‘ālem ‘ilm-i nisyānuñ
Senüñ erkāndān olduḡuñ daḥı erkenden umarduḳ
Bu gün bir kimsede yokdur senüñ ādābuñ erkānuñ
29. Öger kil-k-i kef-i dür-pāşuñı ṭab‘-ı güher-rizüm
Şādef ağız açup eyler şenāsın ebr-i nīsānuñ
Senüñ destūr olduḡun bu gün ĩskender-i Rūma
‘Acem dārāları gibi yerin dar ėtdi dārānuñ

31. Sebeb olduñ selef añılmağa hayrũ'l-halef sensin
Revânın şadumân êtdüñ bu gün Maħmũd Paşanuñ
Didüm devletlu şulţānum baña yazuķ degũl mi kim
Cenābuñ gülşeninden dũr ola murğ-ı hõş-elhānuñ
33. Didi bir kez yüz urmaķdan bulursun devlet-i bākĩ
Ki bir kez içme kāfĩdür şuyını ab-ı hayvānuñ
Senũñ rũşen bilũñ vallāh tağĩdur dũşmānı her dem
Nitekim māh-tāb ēy meh ezer bağrını kettānuñ
35. **Necātĩ** ber-murād olduñ du'ā-yı devlete başla
Du'ā-yı devleti hõd virdidũr bu cümle insānuñ
Sa'ādet şadrı zeyn olsun demādem zāt-ı pākũñle
Nite kim ola evşāf ile şĩ'rũm zeyni dīvānuñ
37. Cihān olduķca var olsun bu gün dest-i mezelletden
Girībān-ı dil ü cānuñ ħalāş oldu bu 'aţşānuñ
Mevālĩd-i şelāş olduķca mevcũd olsun ēy server
Toķuz ķulağuzuñ himmet demũñ devlet nıgeh-bānuñ

55.

Mef'ũlü fā'ilātũ mefā'ilũ fā'ilũn
Muzārĩ' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

1. Bir dũn ki cũnd-i şām ile ceng êtdi āsumān
Oldı burũc-ı ķal'a-i gerdũnda ķoķ ķırān
Aldı eline tĩğını Behrām-ı dār [ũ] gĩr
Bārũ-yı ķarĥa ķıķdı neberd êtmege hemān
3. Hıfz êtmege ķulağını ķat ķat feleklerũñ
Ol gice bām-ı ķarĥa Zuĥal oldu pās-bān

36. 36a : zeyn olsun demādem zāt-ı pākũñle : R'de bu kısım boş bırakılmıştır.

55. R : 39^b ; Fiğānĩ : *Dīvān* : K.3. : Kasĩde dīvānda 32 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i Fiğānĩ-i kāşifũ'l- ma'ānĩ raħmetullāh Der-vaşf-ı Vezĩr-i a'zām İbrāhĩm Pāşā.

- Eṭrāf-ı kâ'ināta ḥāber kıлмаğa güneş
Od yaqdı evc-i kulle-i gerdūnda nāgehān
5. Tōb almış idi qal'a-i gerdūnu ḥayl-i şām
Oldı livā-yı ḥusrev-i ḥāver hemān 'ıyān
Bindi tekāvür-i felege 'azm-i rezm édüp
Aldı eline şa'sa'dan tığ-i zer-nişān
7. Qalb-i cenāḥ-i meymenesi tār u mār olup
Oldı 'adem memālikine şeb-revān revān
Sultān-i şubḥ böyle yüz ağardımaz idi
Olmasa ger penāhı vezīr-i şeh-i cihān
9. Āşaf-şaf-i zamān-i Süleymān-i şark u ğarb
Ser-'asker-i müdebbir ü pāşā-yı kāmran
Bu 'izz ü şevketi ki saña vèrdi zıll-i Hāk
Lâyık öñüñce olur ise Erdevān revān
11. Görse mehābetüñi eyā Rüstem-i veğā
Qahruñdan ister idi hemān Qahramān emān
Ḥaşmuñ kafası kulle-i Kāf olsa fī'l-meşel
Ḥurd ide çarb-i dest anı şeşper-i girān
13. Hindū-yı muqbil olmağa kapuñda dem-be-dem
Çalışdı cān u baş ile şemşīr-i ḥūn-feşān
Eflāke érse zem zeme-i kevkebūñ n'ola
Bir ketḥudā-durur saña İskender-i zamān
15. Aldı kanadı altına gerdūnı beyzā-vār
Şehbāz-ı himmetüñ ki aña 'arş oldı aşıyān
Beñzetdi kendüyi var ise eşigüñe kim
Gerdūn-i dūnuñ üstine yol sürdi Kehkeşān

12. 12b : destüñ ile : dest anı : D.

14. 14a : zemzeme-i kevkebūñ : kevkebe-i 'izzetüñ : D.

17. İbrāhīm oldu aduñ eyā kân-ı ma‘delet
Bu faqr âteşini baña eyle gülsitân
Gül-zâr-ı midhatûñde uçarken gönül kuşu
Cân bülbülü bu şi‘r-i teri okıdı revân
19. Ağzuñ hadîşine açamaz zerrece dehân
Esrâr-i ğaybe vâkıf olan tab‘-i hurdedân
Ëy serv-i hōş-hırām şaķın yoluña gelür
Her sūya şu gibi gel aķıtma yaşum revân
21. Gözden çıķalı gelmedi hıç ‘aynuma yaşum
Merdüm gibi ki eyleye kendü yerinde ķan
Cām-ı şafāyi şun ıolu Ëy pîr-i deyr kim
Bir lahza devrûñ acılığın unudam hemân
23. Meddāh olalı saña eyā Müşteri-cenāb
Oldı **Figānî** ‘arşa-i nazm içre pehlevân
Rūmuñ kemāli dërleridi baña şüphesiz
Görse kemāl-i kudretümi ehl-i İşfahân
25. Hıatm eyle dāsitanı şurū‘ Ët şenāsına
Uzatmağıl hikāyeti mānend-i kışşa-h‘ân
Tā ķal‘a-i sipihre nücüm eyleye hücüm
Tā ki niyām-i şebde ola tîğ-i hōr nihân
27. Taķup kemend gerdenine dıarb-i dest ile
Devlet ķapuña hıaşmı getüre keşān keşān

17. 14a : aduñ : nāmüñ : D.

24. 24a : Rūmuñ kemāli dirleridi baña şüphesiz : Rūmuñ kemāli dirdi baña şüphesiz
eger : D.

26. 26a : “nücüm:hücüm” kelimeleri yer değıştirmiş : D.

56.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Yıldı bir kez gösterür 'aşıklara dīdār gül
Şanasın kim oldu nūr-ı Aḥmed-i Muḥtār gül

Bāğa gel kim eyledi peydā Yed-i beyzā semen
Gözün aç kim gösterür aḥḍar şecerde nār gül
3. El şalar eṭrāfa durmuş sebze şahnında çinār
Gel ki 'işret ni'metini eyledi îşār gül

Bāde-i ḥamrā ile çeng ü neye vèrdi 'amel
Tevbe vü zühd ü şālāḥı eyledi bī-kār gül
5. Oldı mānend-i Medīne ḥōş münevver gülsitān
Devḥa-i güldür mināre pertev-i envār gül

Cām-ı nev-rūzı içüp mestāne yüz biñ nāz ile
Şāḥ-ı şūḥuñ şalınur boynına şāhid vār gül
7. Çün güzellik bōstānında bir aylık 'ömri var
Kendüyi zīnet ederse ṭañ mı şehri-vār gül

Başdan ayağa [z]ler ü yāḳūṭ ile pīrūzeden
Ṭonanup diler ki ola şāhid-i bāzār gül
9. Ğonca gibi ğam dikenlerinde bülbül ḳan yudar
Ḳarşusına bād-ı şubḥ ile güler oynar gül

56. R : 40a ; Necātī Beg : *Dīvān* : K.15. : Kasīde dīvānda 44 beyt olarak yer almaktadır.

B : Kaşide-i gül ez-güftār-ı Necātī Beg berā-yı Sulṭān Bāyezīd 'aleyhi'r-rahmet.

1. Yıldı bir kerre menār-ı şāḥdan dīdār gül
Gösterür nite ki nūr-ı Aḥmed-i Muḥtār gül :

Yıldı bir kerre gösterür 'aşıklara dīdār gül
Şanasın kim oldu nūr-ı Aḥmed-i Muḥtār gül : D.

7. 7a : çün güzellik bōstānında : bunca nāz ü bunca şive ile : D:

- Şağlu şollu hârdan hañcer taķınmıř gūyiyā
Zāhid-i yābis-dimāğ ile ēder peykār gül
11. Cem‘ ēdūp evrāk-ı āl ūstine ētmıř zer-feřān
Yazmıř ol mecmū‘aya vařf-ı ruķuñ ēy yār gül
Dā‘imā mecmū‘ası dūřmez elinden rūz ü řeb
Beñzer ēder ruķlaruñ vaşfını istiķzār gül
13. Var iken yūzūñ gūle meyl eylemez dil bŭlbŭli
‘Arife bir gül yiter lāzım degŭl tekrār gül
Eyle redd ağyārı kim dillerde merğub olasın
Bařlar ūzre yēri vardur ētse terk-i hār gül
15. Āh-ı ‘āřıķdur seni hŭsnŭñden āğāh eyleyen
Na‘ra-yı bŭlbŭlden olur her seķer bīdār gül
řāh-ı ‘ādil devridŭr var gūř-māl ēt ēy řabā
Bŭlbŭle cevri eylemekden ētsŭñ istiğfār gül
17. Pādiřāh-ı dād ger deryā dil ū vālā gŭher
Kim nem-i hŭlķından eyler sebzeler izhār gül
Āsumān-ı salţanat Hān Bāyezīd ol kim anuñ
Halk-ı bāğında nēce hŭrřīd gibi var gül
19. Āb-ı luţfı ırmese ser-sebz olmaya ķınār
Bād-ı hŭlķı esmese bitŭrmeye gül-zār gül
Āb-ı cŭd ērse seķāb-ı himmetinden sebzeye
Bī-tekellŭf serv yemiş vēre isfidār gül
21. Atı na‘linden cihān miķrāb gibi secde-gāh
İti izinden olupdur yir yŭzi hem-vāre gül
şemse-i şemse-i felek-i efrŭz-ı ‘ālem hŭsrevā
řafķa-i tiğ-i cihān-gīrŭñde bir zer-gār gül

11. 11b : yazmış : barmış : R.

22. 22a : felek : efrŭz : D.

23. Meclisüñde bâğ bir maḥbûb ḥıdmet-kârdur
Çeşm nergis kad şanavber ḥaṭṭ semen ruḥsâr gül
Pāyuña ʾşâr içün ey serv-i bâğ-ı salṭanat
Eylemiş lâʿlîn ṭabaqlar üzre zer iḥzâr gül
25. Ğoncalar ʿarz etmeyince ṭapuña kîse ile zer
Naşb olunmadı çemen iḳlîmine ser-dâr gül
Umaran senden vefâ ey serv-i bōstân-ı cemâl
Gerçi gül-zâr-ı cihânda vèrdügi yok bâr gül
27. Nev-bahâr-ı lûṭfî bezl etse kerem niʿmetlerin
Saṭḥ-ı sebze şaḥn-ı çîñî ola ḥûn-sâlâr gül
Ṭûṭî-i gül-zâr-ı bezmüñ olmağ içün eyledi
Ḥâr-ı naḥun berg-i şeh-per ğonca-ı minḳâr
29. Ağ destârı revâ-yı sebzi varken yaḳdılar
ʿAhd-i ʿadlûñde meger kim bağladı zünnâr gül
Tâc-ı yâḳûṭî geyer pîrûzeden bağlar kemer
Gül-sitân-ı bezmüñe olalı ḥıdmet-gâr gül
31. Âb-ı ʿadlûñden ḥumarını eder işlâḥ mül
Büy-ı ḥulḳuñdan şudâʿına eder tîmâr gül
Mevḳiʿinde etdügüñçün luṭf-ı maḥz olur ğazab
Nitekim faşl-ı zemistânda görünür nâr gül
33. Bâd-ı ḥulḳuñ etmeyince ṭaʿn ile bağrını kan
Vèrmedi gülşende büy-ı nâfe-i tâtâr gül
Niʿmet-i ḥulḳuñ ḳoḥusından ere diyu naşîb
Dâmenin açup gedâlar gibi tutar zâr gül
35. Bâd-ı şubḥ ol deñlü ḥulḳuñ ṭîbini pür etdi kim
Çâk-çâk olmış görür dâmânını her bâr gül

- Şehriyāra himmetüñ maḥbûb-ı ḥāş u ‘āmdur
 Kānkı meclis ola kim anda ola aḡyār gül
37. Pādişāhā bir şikāyet var felekden t̃apuña
 Kim bu ma’niden édüpdür dīdesin ḥûn-bār gül
- Serv urur gögsine keŧ-dest-i tehī ‘āşık mişāl
 Goncanuñ zer kīsesin açmakla çoçar ḥār gül
39. Yaḡdı zillet nārına ben ḥāki ṭab‘-ı āb-dār
 Nitekim her dem gül-āb için yanar nā-çār gül
- Gülşen-i vaşfuñda her beyti **Necātī** çakerün
 Beñzer ol mevzûn nihāle kim ucında var gül
41. Zīneti eyyāmıdur ḥaṭṭı vü şî‘rûñ şöyle kim
 Reng ü bûy ile olur ārāyiş-i gül-zār gül
- Bezmüne bir naḥl-i rengin bağlamış kim yaraşur
 Andan etse luṭf yollarını istifsār gül
43. Tāc-dāran üzre şāhā şehriyār ol şehriyār
 Nitekim her nev-bahār olur şeh-i ezhār gül

57.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
 Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -
 -I-

1. *Ḥasbeten li’llāh* ḡazālar eyleyüp Ḥaydar gibi
 ‘Ālemi seyr eylerüz mir‘āt-ı İskender gibi
- Ḥaşmumuzdan dönmezüz dünyāda şîr-i ter gibi
 Dīnümüzde kāmilüz aşḥāb-ı peyḡamber gibi

36. 36b : kanı : hiç : D.

37. 37a : felekden : kulından : D.

43. 43a : t̃ac-verler : t̃ac-dārlar : D./43b : nece:nite : D.

57. R : 40^b ; Yaḡyā Beg : *Dīvān* : Ms.11. : Bu tercî-bend dîvânda 5 bend 25 beyt olarak yer almaktadır.

B : Tercî-bend-i Yaḡyā berâ-yı Sulṭān Süleymān ‘aleyhi’r-rahmeti ve’l-ḡufrân.

3. Ehl-i dünyâyâ iñen açılmazuz defter gibi
Göñlümüz dünyâya akmaz hâşılı Kevser gibi
Sevmezüz dīnārı biz rûy-ı Benî Aşfar gibi
Sen bizi ey dil taşavvur etme ğayrılar gibi
5. Hükmine rām olmazuz biz degme sulţān oğlunuñ
Kulıyuz kurbānıyuz adıyla ‘Osmānoğlunuñ

-II-

1. Na‘ramuz ‘ayn-ı ‘adūdan dem-be-dem kan yağdurur
Ra‘da beñzer kim cihān mülkine bārān yağdurur
Kavsümüz yağmur gibi a‘dāya peykān yağdurur
Tīgumuz berķ urduğınca nūr u ĩmān yağdurur
3. Ma‘rifetden ağzumuz la‘l-i Bedāhşān yağdurur
Nitekim deryāya dürr-i ebr-i nīsān yağdurur
Şohbete sākī toludan āb-ı hayvān yağdurur
Büseler vērüp bize maħbūblar cān yağdurur
5. Hükmine rām olmazuz biz degme sulţān oğlunuñ
Kulıyuz kurbānıyuz adıyla ‘Osmānoğlunuñ

-III-

1. Söylerüz halk ile ammā Haḳdadur efkārımız
Sālik-i ‘ışķ olana iķrār olur inkārımız
Lāubālī meşrebüz bī-kārlıkdur kārımız
Perde-i bid‘atde pinhāndur bizüm esrārımız
3. Ehl-i ma‘nā olana ma‘lūmudur miḳdārımız
Şüretā gerçi sipāhī ṭavrıdur eṭvārımız
Bir gülüz biz nīze vü tīr ü teberdür ḥārımız
Cān u dilden bu söze vardur bizüm iķrārımız
5. Hükmine rām olmazuz biz degme sulţān oğlunuñ
Kulıyuz kurbānıyuz adıyla ‘Osmānoğlunuñ

-IV-

1. Zînet-i dünyāya aldanmañ didi H̱ayrũ'l-beşer
Çār Yār ile bize āl-i 'abā 'ibret yiter
Ġam degül ten 'ālemin cāmeyle zeyn êtsek eger
Eylerüz fāẖir libāsa biz haķāretle nazar
3. Sālike birdür palās ile libās-ı mu'teber
Cānib-i Haķķa libās-ı zāhirī olmaz sider
Bir kişî sultān iken dervîş olmaķdur hūner
Kāyināt içre sipāẖilik bize vërmez żarār
5. H̱ükmine rām olmazuz biz degme sultān oğlınıñ
Kulıyuz kurbānıyuz adiyle 'Oşmānoğlınıñ

-V-

1. 'Ālimũñ şāhib-ķırānıdır Süleymān H̱ānımız
Yerden üstün ola dā'im sāye-i Yezdānımız
'Adl ile meşhūrdur ol şāh-ı 'ālī-şānımız
Kimse żulm êtmez zamānunda meger cānānımız
3. Añılur 'ālemde **Yahyā** gibi ad u şānımız
Begligümüz var bizüm nazm iledür 'unvānımız
Ölmezüz biz haşre dek tırur bizüm dīvānımız
Şıdķumuz gibi bütündür 'ahdümüz peymānımız
5. H̱ükmine rām olmazuz biz degme sultān oğlınıñ
Kulıyuz kurbānıyuz adiyle 'Oşmānoğlınıñ

58.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

-I-

58. R : 41a ; Necātī Beg : *Dīvān* : 102 s. : Bu mersiye dīvānda 7 bend 56 beyt olarak yer almaktadır.

B : **Mersiye-i Necātī berā-yı Şehzāde.**

1. Dilā cerīde-i ülfetden aduñ eyle tırāş
Çalender ol ki mücerredler édeler şāpāş
Esirge cānuñı gel bağlama cihāna göñül
Esīr-i çāh-ı belā étme Yūsufı qardaş
3. Alur gözi ile bakma cihāna kim güneşüñ
Yüzine toğrı baķanuñ gözinden aķar yaş
Vücūd köhne qabādur sen añā aldanma
Ki çārsū-yı beķāda ziyān éder bu qumāş
5. Tayanma şol bir avuç toprağa ki yeg andan
Hazār bār şebāt ü baķāda bir quru taş
Nigūn kāsesi çarħuñ hayāt hʿānından
Cihānda kimseye vērmedi toynca aş
7. Bu hālķa hālķa olup görinen felek dimegil
Bir ejdehā imiş ol yedi başlu hāzır bāş
Ol étđi milketi vīrān ol étđi genci nihān
Ne mülk ne mülk-i Qaraman ne genc genc-i nihān
9. Ol étđi milketi vīrān ol étđi genci nihān
Ne mülk mülk-i Qaraman ne genc genc-i revān

-II-

1. Bu kār u bārı felek étđi tārmār felek
Bu ‘ayş u nuşı felek étđi zehr-i mār felek
Berāber étđi yire bürc gibi seddimüzi
Yıkıla dilegüm oldur bu nüh hışār-ı felek
3. Yur ise qurşa-ı şābūn-ı mihr ile yüz yıl
Bu yüz qarasını mehden qāçan yuyar felek
Tolundı mihr-i ziyā şem‘ gibi cānımuza
Nēce şafaķ odına dāmenüñ yanar felek

8. : Beyit mükerrer yazılmıştır.

4. II-4a : ziyā : şafā : D.

5. Pür  tmes n da ı meh s   arını s    -i mihr
  h almaz oldu ele c  m-ı zer-nig  r felek

  ra  -ı m  h  s  y nd r   b   revzenin   rt
Bu derd      sret ile d  n    g  n   rar felek

7. Ni  n   fa   odına yanmaya   am  me-i   bh 
Ni  n der  de deg  l ceyb-i zer-nig  r-ı felek

Ki p  r-i dehr o   hi genc iken   r  b   tdi
  y  t   bını t  b-ı ecel ser  b   tdi

-III-

1. Ciger fir  k kılıcıyla oldu y  ra dir   
Ne m  lkden ki nih  n oldu ol diy  ra dir   

Cih  ndan kimsenden m  l    m  lk    genc    zeri
Dir    eylemeyen t  ze   hriy  re dir   

3. G  t  rmeye bu felek   vket-    k  r  n anu  n
Bu   vketeye yazu   ol     met    k  ra dir   

Gerekmez idi ese idi y  z yil   stinden
Yara  maz idi   z  n serv-i nev-bah  ra dir   

5. S  y ndi   m  i da  ldı cem  i cum  a g  ni
O   m  -i neyyir    ol cem  -i t  rm  ra dir   

Cih  n keb  teri   y  dum-durur diyen b  z  
     b-ı merg d    rdi bu g  n   k  ra dir   

7. H  m  -y   sal  tanatu  n   h-per  ne   ayf u ah
Sar  -y   ma  dilet  n serverine   ayf u ah

-IV-

1. Ol   fit  b-ı sa   detden ayru   alk  -ı cih  n
  ara gey  p s  rin  r g  lgeler gibi b  -c  n
  amer tutıldı mı kim   ehr i  ine d    di fi    n

1. III-1b : dir    : R  de bu kısım bo   bırakılmıştır..

5. III-5b : o : bu : D.

- Güneş tutıldı mı kim karanlılığı oldu cihân
3. Güneş tolunsa yanardı nece çerâğ bu gün
Söyündü nece çerâğ ü küyündi nece revân
Çıkarduk elden anı kim eline girse idi
Zebûn ola idi destinde Rüstem-i Destân
5. Bu renc ü derd ile düşsün ‘aşāya tîr [ü] teber
Bu jeng-i kahr ile delsün dilini seyf ü sinân
Yüzün yusun kana bayrak saçını yolsun tuğ
Gidermesün yüzi çinini tâ-ebed kalkan
7. Bu hasret ü bu firāk u bu derd ü gamdan
Başına hāk koyup derd ile disün meydân
Fiğân ü âh kim oldu yigitliginde tebâh
Sfendiyâr-ı zemân Şah-zâde ‘Abdullâh

-V-

1. Gelün fiğân edelüm rûzigârı ağladalum
Bu derd ile felek-i bî-karârı ağladalum
Ne deñlü kara gönüllü ve taş bağırlu ise
Kara bulutlar ile kühsârı ağladalum
3. Seḥā-yı nefsi firākı ile kânı ünledelüm
‘Aṭā-yı keffini añup biḥârı ağladalum
Güler yüzi ile şîrîn sözini vaşf edelüm
Gül ile gülşen içinde hezârı ağladalum
5. Düşürdi efser-i şāhenşehi dest-i ecel
Baş açalum varalum şehriyârı ağladalum
Bu şa‘b vākı‘a-ı eşigine ‘arz edelüm
Bu hasret ile Hudāvendigârı ağladalum
7. Bu zehr-i kahr ile kevn ü mekânı acıdalum

2. IV-2a : kamer : güneş : D.

7. IV-7a : derd : gussa : D.

Bu zecr ü hecr ile dār ü diyārı ağladalum

Bu odı kime yanalum ‘aceb nedür tedbīr

Varalum eyleyelüm ḥāk-i pāyına takrīr

-VI-

1. Ḥayāt naḳdini ṣāhā ‘aceb niṣār étdüñ
Cihān ü cānā ne meyl ü ne i‘tibār étdüñ
‘Adem diyārına tābūt zevrāḳın sürdüñ
Gözümüzüñ yaşını bahr-i bī-girān étdüñ
3. Hümā-yı hümmetüñüñ sāyesinde beglerüñe
Ḥıyām-ı aṭlas-ı gerdünı teng ü tār étdüñ
Kara şaçuñ gibi başdan ayağa düşürdüñ
Şikeste ḥāl ü perīṣān ü bī-ḳarār étdüñ
5. Firāk u derd ile ğam gicesinde ḳullaruñı
Şabāḥ-ı maḥaşre dek zār-ı intizār étdüñ
Kaçan ki göç éde ‘Osmānī yağmūr olur līk
Ne göc-durur bu ki dünyā-yı eşk-bār étdüñ
7. Yanuñca bunca ḳuluñdan bir ādemi bile yok
Begüm bu nēce seferdür kim ihtiyār étdüñ
Meger ki gün gibi tenhāca sāye sulṭānı
Teferrüc étmege gitdüñ riyāz-ı Rıdvanı

-VII-

1. İlāhi rahmetüñi berdevām eyleyesin
Revān-ı pākine ‘adni maḳām eyleyesin
Behişt şoffalarına şafā ile çıkarup
Selāmlıgını Dārüsselām eyleyesin
3. Cihānda ‘ömri günin eksük eyledüñ bārī
Cinānda nāz ü na‘īmın temām eyleyesin

8. V-8a : firāk : bu : R.

2. : Bu beytin bulunduğu kısım üzerine sıvı döküldüğü için mürekkep dağılmıştır.

- Bu ğuşşa-i cigeri hūn olup du‘ası ile
Mezārı toprağını müşg-hām eyleyesin
5. Düşürdi ise felek yedi kevkebūñ birisin
Şeref göğinde қalānın müdām eyleyesin
- Necātī** derd-i derūn şerhine nihāyet yok
Hezār kerre eger ihtimām eyleyesin
7. Anuñ revānına vü şehriyār devletine
Du‘āya el götürüp ihtitām eyleyesin
- O māha hulle-i rahmet vère Hudā-yı Aḥad
Bu şāha ta‘ ziye içün libās-ı ‘ömr-i ebed

59.

Mef‘ülü mefā‘ilün mef‘ülün fe‘ülün
Hezec -- + / + -- + / -- + / + --

-I-

1. Ėy dil nece bir dehrüñ derdin çekesin muḥkem
Bu bār-ı girān étđi қaddini sipihrüñ ḥam
- Yād eyleyeyin gūş ét bir ḥādişe-i mu‘zam
Bu kışşa beyābānda oldı nece dil ebkem
3. Bir gevher-i yek-tādan ḥalq oldı kamu ‘ālem
Cehl ile kimi cāhil ‘ilmi ile kimi a‘lem
- Vaşlı ile biri şādān hecri ile biri pür-gam
Kimisi gedā olmuş kimisi şeh-i ekrem
5. Ğafletle naḥar қılma aç gözüñi gel bir dem
Bu mes‘ele baḥşinde ‘āķiller olur mülzem
- Bu nerm ṭarab-sāza geh gāh olub[an] maḥrem
Tācını idüp kec-rev ‘ayş eyleridi ḥurrem

4. VII-4a : ğuşşa-i:ğuşşadan : D.

59. R : 42^a ; Raḥmī : *Dīvān* : Ms.2. : Tercī-bend dīvānda 5 bend 36 beyt olarak yer almaktadır.

B : Tercī‘-i ra‘nā ez-ğüftār-ı aḥyerü‘ş-su‘arā Raḥmī Efendi rahmetullāhi ‘aleyh.

7. Cem cāmını nūş étđi sürđi nēce dem Rüstern
Bu bezm girü bâķī ‘ālem yine bu ‘ālem

-II-

1. Īcād édicek Vācib bu ‘ālem-i imkānı
Bir gevher-i pāk étđi māhiyyet-i insānı
Derc eyledi ķalbinde gencīne-i pinhānı
Nefs ecderidür anuñ her laķza nigeħ-bānı
3. Dil ķiŗverinüñ olmuŗ her biri bir ruķsānı
İllā n’idelüm ‘ālem olmasa eger fānı
‘Ayyār felek ķapdı tāc-ı ser-i ķāķānı
Nūŗ étmedi Īskender ser-ķeŗme-i ķayvānı
5. Şoñ demde yēle vērđi evreng-i Süleymānı
Geŗt étmege ‘azm étđi nā-gāħ gülistānı
Bu beyt oķur gördüm bülbül édüp efġānı
Gūŗ eyleyicek her gül ķāk étđi girībānı
7. Cem cāmını nūş étđi sürđi nēce [dem] Rüstern
Bu bezm girü bâķī ‘ālem yine bu ‘ālem

-III-

1. Cellād-ı felek her dem ger ķekse dilā şemŗīr
Tut gerden-i teslīmüñ yok ġayra daķī tedbīr
Ne yazdı ise başa bir bir getürür taķdīr
Ger nīķ ü ger beddür olmaya ķazā taġyīr
3. Bir yañda ķār-ı ġam oldu baña dāmen-ġīr
Ālām-ı ser-encāmum seyrān édicek bir pīr
Bir cām şunup ķıldı sūz-i dilüme te’ŗīr
Şan āb-ı ķayāt ile ķılmıŗlar ābı taķmīr
5. Vaŗfında ķıred ‘āciz diller idemez taķrīr
Oldı dil-i vīrānum anuñla o dem ta’mīr
Ol cām-ı şafā-baķşuñ eķrāfına bī-taķŗīr

Bu beyt-i dil-âvîzi kılmışlar idi tahrîr

7. Cem cāmını nûş étdi néce sürdi dem Rüstem
Bu bezm girü bâķī ‘âlem yine bu ‘âlem

-IV-

1. Seyrân édeyin dërseñ pür-ḥûn ser-i Dārâyı
Var deşt-i fenâ içre gör lâle-i ḥamrâyı
Dünyāya kıyās étseñ ger füşḥat-i ‘uķbâyı
Seyr eyle müşelleşde eşķâl-i zevâyâyı
3. Bir sâķi-i mehveşden nûş ét yûri şahbâyı
Düş kūy-i ḥarâbâta ol ‘âşık-ı rüsvâyı
Rûḥânî nazar ile görseñ ruḥ-ı zîbâyı
Şûretde yûri ḳalma fehmi eyle bu ma‘nâyı
5. Bu pend[i] işitdükde ol dem dil-i sevdâyı
Mey-ḥâneye ‘azm étđi geşt eyledi hercâyı
Bir encemene irdüm gördüm néce dānâyı
Her biri tutar elde cām-ı ṭarab-efzâyı
7. Bu beyti okur gördüm bağrını delüp nâyı
Şevķ ile simā‘ étđi ol dem néce Mevlâyı
Cem cāmını nûş étđi sürdi néce dem Rüstem
Bu bezm girü bâķī ‘âlem yine bu ‘âlem

-V-

1. **Raḥmî** n’ola ṭālî‘den eylerse şikâyetler
Çekdi bu feleklerden çok dürlü felâketler
Nā-ehle müyesserdür her dürlü sa‘âdetler
Dānā-dil ü kāmiller çekmekde melâmetler
3. ‘Âķıl ola dīvāne-fikr olsa bu ḥâletler
Nā-dāna neden bilsem āyā bu ri‘âyetler

4. IV-4a : rûḥânî nazar ile : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

- Birgün beni hâk eyler âhir bu kasâvetler
Her emr senüñ varur ayağına devletler
5. Cân ile perî-rûlar eyler néce hıdmetler
Varise kıyâmetden oldu bu ‘alâmetler
- Zevk ile sürûr ile êtdi néce ‘işretler
Dünyâ gibi ‘uqbâda bulsun néce râhatler
7. Cem cāmını nûş êtdi sürdi yine dem Rüstem
Bu bezm girü bâkî ‘âlem yine bu ‘âlem

60.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -
-I-

1. Câme-i şîhhat Hudâdan halka bir hıl‘at gibi
Bir libâs-ı fâhir olmaz cisme ol kisvet gibi
3. Var iken taht u sa‘âdet kuvvet ü kudret gibi
Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
5. Olmaya devlet cihânda bir nefes şîhhat gibi

-II-

1. Ehl-i vahdet kâ’inâtün ‘âkıl ü dânasıdur
Merd-i fâriğ ‘âlemün maḥbûb-ı müsteḥnâsıdur
3. Gör ne dër ol kim sözi gûyâ Mesîḥ-enfâsıdur
Saltanat didükleri ancaḳ cihân gavḡâsıdur
5. Olmaya devlet cihânda bir nefes şîhhat gibi

-III-

1. Tâ‘at-i Hâḳḳ mûnis-i bezm-i beḳâdur ‘âkıbet
Şoḥbet-i cân ü cihân senden cüdâdur ‘âkıbet
3. Bâd-ı şarşardur fenâ ‘âlem hebâdur ‘âkıbet
Ḳo bu ‘ayş u ‘işreti çünkim fenâdur ‘âkıbet
5. Yâr-i Bâkî ister iseñ olmaya tâ‘at gibi

60. R : 42^b ; Bâkî : *Dîvân* : Ms.4. : Tahmis dîvânda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tahmîs-i Bâkî li-ğazel-i Sultân Süleymân. : Muḥibbî : *Dîvân* : G.2627.

-IV-

1. ‘Ālemi gözden geçürseñ eyleseñ biñ yıl raşad
Devr içinde turmasañ görseñ hezārān nīk ü bed
3. Her taraftan aksa dünyā mālī gelse lā-yü’ad
Olsa kumlar şağışınca ‘ömrüñe hadd ü ‘aded
5. Gelmeye bu şişe-i Çarh içre bir sâ‘at gibi

-VI-

1. Ey gönül āsāyiş-i ‘uqbāya isterseñ vuşul
Hubb-i dünyādan ferāğat gibi olmaz toğrı yol
3. Şādmān erbāb-ı ‘uzletdür hemān **Bākī** melül
Ger huzūr etmek dilerseñ ey **Muhibbī** fārīg ol
5. Olmaya vahdet maḳāmı küşe-i ‘uzlet gibi

61.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Cān çıkarsa kūy-i fürḳatde ğam-ı dil-dārdan
Baş giderse ‘ışk içinde cünbüş-i aġyārdan
3. Cāme-i ten yansa nā[r]-ı sīne-i bīmārdan
Tāc-ı ser düşse hevā-yı āh-ı āteş-bārdan
5. El çekem hep baş ü cān ü cübbe vü destārdan
Çekmeyem hergiz belā-yı derd-i ‘ışk-ı yārdan
7. Dönmeyem Ḳālū belādan étdüğüm ikrārdan

-II-

1. Nāzır isem nergise ol ğamze-kārı terk édüp
Ḳā’ıl isem serve ol ḳaddi çenārı terk édüp
3. Rāġıb isem gülşene ol gül-‘izārı terk édüp
Ṭālib isem Hūriye ol ğam-güsārı terk édüp
5. Mā’ıl isem Kevşere la‘l-i nigārı terk édüp
Ḳānī’ isem cennete ruḥ-sār-ı yārı terk édüp

61. R : 43^a ; Fevri.
Müsebbā‘-ı Fevrī Efendi ṭābe şerā-hu.

7. Rûz-ı maḥşer zâhidâ maḥrûm olam dîdârdan

-III-

1. Başda dâğ-ı ḥâl-i ruḥ-sâruñ karanfûl-vârdur
Dîde-i çeşmüñ ḥayâli nergis-i bî-dârdur
3. Tende zaḥm-ı tîr-i müjgânuñ güli bî-ḥârdur
Dilde fikr-i âteş-i la'l-i lebûñ gül-nârdur
5. Bâğ-ı cânda naḥl-i ḳaddüñ serv-i ḥoş-reftârdur
Çeşm-i müjgânuñ ruḥuñ 'aksiyle bir gül-zârdur
7. Kim anuñ eṭrâfına ḥavlî çekilmiş ḥârdan

-IV-

1. Ol şanem kûyma eylerseñ sa'âdetle sefer
Yoluñ izüñ açuḳ olsun lîk ey bâd-ı seḥer
3. Êşigine yüz sürüp benden du'â êtdükde ger
Deyr-i miḥnetde şorarsa çekdigüm ğamdan ḥaber
5. Dêyesin şimdi belâ-yı hecr ile ey sîm-ber
Şöyledür za'fûm ki bir dîvâra söykünsem eger
7. Peykerüm teşḥîş olunmaz şüreti dîvârdan

-V-

1. Cân ü dildür 'âşıkuñ varı yoğı dedüm aña
Vêrsem olmaz mı dehân-ı la'lüñe ey bî-vefâ
3. Dêdi ancak anlara dünyâ vü 'uḳbâdur behâ
Ben tereddüd eyleyüp baḳup dururken her yaña
5. Gûş-i câna êrdi hâtifden bu beyt-i cân-fezâ
Êrmek isterseñ dehân-ı la'l-i yâre **Fevriyâ**
7. Geç iki 'âlemden el çek cümle yokdan vârdan

62.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Êy gönül şâd ol ki derd olana dermândur gelen

62. R : 43a ; Ḥasbî.

B : Muḥammes-i Ḥasbî berâ-yı Sultân Süleymân. : Muḥibbî : *Dîvân* : Tahmis edilen gazel Muḥibbî Dîvânı'nda yer almamaktadır.

- Şāh-bāz-ı dīn ü devlet āl-i ‘Osmāndur gelen
3. ‘Ālemi rūşen kılan hūrşīd-i devrāndur gelen
Berr ü baħrūñ gevheri deryā-yı ‘ummāndur gelen
5. Kūṭb-ı ‘ālem šāh-ı ‘ādil Hān Süleymāndur gelen

-II-

1. Şubḥ-veş sultān-ı ser-‘asker firāz édüp ‘alem
Gün gibi ‘azm-i rikāb-i devlete başdı kadem
3. Heybetinden ditredi mülk-i ‘Arab silk-i ‘Acem
Āfitāb-ı burc-ı devlet ḥusrev-i encüm-ḥaşem
5. Kūṭb-ı ‘ālem šāh-ı ‘ādil Hān Süleymāndur gelen

-III-

1. Çekdi Sancağ bir seher ‘azm étđi Maşrıkdan yaña
Hamdilillāh feth ü nuşret oldı peyk-i rāh aña
3. ‘İzzet-i İslāmdur fırsat vère Allāh aña
Néce kaçmasun Kızıl-baş tırımaz biñ šāh aña
5. Mülk-i Rüm‘uñ pād-şāhı Hān Süleymāndur gelen

-IV-

1. Şer‘ ile rūşen olup kındīl-i Aḥmedden çerāğ
Yanķulandı Allāh Allāh ile dāğ u bāğ u rāğ
3. Şāhn-ı şahrā-yı Şıfāhānda varup ķurdı otāğ
Hind ü Sind [...] revān iden yaşāğ
5. Āftāb-ı dīn-i devlet Şāh Süleymāndur gelen

-V-

1. Şol Kızıl-başa cihān mülkini zindān eyleyen
Raḥt u baḥt taḥt u tācın cümle tālān eyleyen
3. Şark u ğarbı feth édüp ‘azm-i Horāsān eyleyen
Düşmenüñ cānın yaķup bağrın kara ķān eyleyen
5. Pād-şāh-ı heft-ķişver Şāh Süleymāndur gelen

-VI-

1. Gün gibi şevķı cemalinden cihān pür-nūrdur

1.III-1 : kındīl : R’de “kandil” kelimesi “kesre” ile “kındīl” şekilde yazılmıştır.

4. IV-4 : Bu kısım boş bırakılmıştır.

- Sāye-i ‘adlinde ‘ālem halkı hep mesrûrdur
3. D̡arb-ı tîğıyla cihān vîrānesi ma‘mûrdur
Kışver-istān içre bu kışver-sitān meşhûrdur
5. Ser-ver-i sālār-ı ‘ālem Şāh Süleymāndur gelen

-VII-

1. Kāfdan kāfa cihānı feth-i eṭrāf eyledi
Kalb-i mü’min gibi dīn āyīnesin şāf eyledi
3. Bildi miqdārını Tahmās gerç[i] çok lāf eyledi
Başın aldı bildi hālın kaçdı inşāf eyledi
5. Pād-şāh-ı mülk-i ‘ālem Hān Süleymāndur gelen

-VIII-

1. ‘Āşıka Bağdād ırağ olmaz dēyü ‘azm étdiler
İntikām almağışün eṭrāfını cezm étdiler
3. Mülkini yağmalayup bir bir néce rezm étdiler
Kerbelā dergāhına mihmān olup bezm étdiler
5. Hüsrev-i şāhib-kırān Sulṭān Süleymāndur gelen

-IIX-

1. Gönce gibi ey gönül teng olma açılmağ gerek
Dökülüp ayağına gül gibi saçılmağ gerek
3. Varlık demdür kademdür kadrini bilmek gerek
Vaşfına olmaz nihāyet çok du‘ā kıılmağ gerek
5. Yedi iklim pād-şāhı Şāh Süleymāndur gelen

-IX-

1. Hāḳḳ Te‘ālā eylesün anı cihānda pāy-dār
Düşmeninüñ kellesine menzil olsun yād-gār
3. Hem-nişīn olsun aña iḳbāl ü devlet bî-şümār
Heybetin görsün Kızıl-baş eylesün terk-i diyār
5. Kuṭb-ı ‘ālem şāh-ı ‘ālem Hān Süleymāndur gelen

-X-

1. **H**asbiyā Hāḳḳdan temennā eyledüm dīdārını
Açıla gönülüm gözüm āyīne-i ruḥ-sārını
3. Hāḳḳ ‘aṭā kılsun aña iki cihānuñ vārını

5. Haste gönlümün umaram eyleye tîmârını
Kıttb-ı âlem şâh-ı âdil Hân Süleymândur gelen

63.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Şâd-mân oluñ ki sulţân oğlu sulţândur gelen
Berrü bahrûñ pâdişâhı Âl-i 'Osmândur gelen
3. Nâşır-ı şer'-i Muhammed zıll-i Yezdândur gelen
Şark u ğarbı seyr eden hurşîd-i rahşândur gelen
5. 'Âlemün şâhib-kırânı Hân Süleymândur gelen

-II-

1. Bir kemîne bendesini Mısra sulţân eyleyen
Kerbela seyrini her dervîşe âsân eyleyen
3. Sâye-veş düşmenlerin hâk ile yeksân eyleyen
Dem-be-dem bağrın Kızıl-başuñ kara kân eyleyen
5. 'Âlemün şâhib-kırânı Hân Süleymândur gelen

-III-

1. Bir Halîlullâhdur halk-ı cihân mihmânıdur
'Âkıbet ferzend-i İsmâ'îl anuñ kurbânıdur
3. Her şehir zerrîn 'aşây ile güneş derbânıdur
Şâd olurlarsa n'ola ğâzîlerün sulţânıdur
5. 'Âlemün şâhib-kırânı Hân Süleymândur gelen

-IV-

1. Devlet ü ikbâl ü baht u nuşret-i Yezdân ile
Şevket-i dîn-i Rasûl zînet ü 'ünvân ile
3. 'Asker-i manşûr-ıla ser-cümle-i erkân ile
Âftâb-ı âlem-ârâ gibi âd u şân ile

63. R : 43^b ; Yahyâ Beg : *Dîvân* : Ms.18. : Bu tahmis dîvânda 7 bend mısra beyt olarak yer almaktadır.

B : **Tahmîs-i Yahyâ berây-ı Sulţân Süleymân.** : Muhibbî : *Dîvân* : Tahmis edilen gazel Muhibbî Dîvânı'nda yer almamaktadır.

5. ‘Älemüñ şāhib-kırānı Hān Süleymāndur gelen
-V-

1. Hāk-i pāyına du‘ā-yı devletin irsāl édüñ
Fūrkatüñden aña her vech ile ‘arz-ı hāl édüñ
3. Oқыup **Yahyā** kılınıñ medhini ĩşāl édüñ
Yüz yere koyup teżarru‘larla istikbāl édüñ
5. ‘Älemüñ şāhib-kırānı Hān Süleymān‘dur gelen

64.

Mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün
Muzārī‘ - - + /- + - + /+ - - + /- + -
-I-

1. Bir dem ki ben hākīr édüm ol dil-sitān idi
Sākī idi ki nāzik idi nükte-dān idi
3. Yārān idi ki her biri rind-i cihān idi
Devrān-ı lāle vakt-i gül ü gülsitān idi
5. Hengām-ı ‘ayş ü devr-i mey-i ergāvān idi
Şevk-ı cevānı ile göñül kām-rān idi
7. Demler o demler idi zemān ol zemān idi

-II-

1. Bir dem ki rūḥ-perver idi bāğ u nev-behār
Reşk-i riyāz-ı huld idi eṭrāf-ı lāle-zār
3. Açılmış idi gül gibi her ğonce-leb nigār
Āsūde idi herkes der-i ümīd-i rüz-gār
5. Cem édeydi āh-ı mey bu cām-ı ḥōş-güvār
Her kişi ‘ayş u nūşdan olurdu behre-dār
7. Demler o demler idi zemān ol [zemān] idi

-III-

1. Bir dem ki bezm-i şafā iktisāb idi
Şavt-ı hezār nağme-i çeng ü rebāb idi
3. Yağut-ı bāde cāmda la‘l ü müzāb idi

64. R : 44^a ; Fevrī : Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Divān Şiiri Rahmi ve Fevri, Fasikül 1 : 63. s.

B : Müsebbā‘-ı ra‘nā ez-güftār-ı Fevrī.

- Bezm ehli cümle ‘ārif-i rengīn-ḥiṭāb idi
5. Bir elde cām-ı sākı bir elde şerāb idi
Hengām-ı ‘ayş u nūş idi dūd-istāne idi
7. Demler o demler idi zemān ol zemān idi

-IV-

1. Evvel ki cümle şaḥn-ı cihān idi bezm-gāh
Yek-sān idi şafāda gedā ile pādīşāh
3. Êtmezdi kimse kimse ‘uyūbına hīç nigāh
Şimdi mūrāyī oldı cihān mīr eger sipāh
5. Dāḥī zuhūr eylemedin ṭutulur günāh
Döndi zemāne ‘aksine derd-i hezār āh
7. Demler o demler idi zemān ol zemān idi

-V-

1. Evvel zemān ki ḥalk-ı cihān bī-riyā idi
Kār-ı zemāne ‘işret ü zevk u şafā idi
3. ‘Ayş ile ‘işret ile gedā pādīşāh idi
Her rind-i pāk bir güzele mübtelā idi
5. Māl ü menāl cān u dil aña fidā idi
Maḥbūbuñ işi ‘āşıka mihrü vefā idi
7. Demler o demler idi zemān ol zemān di

-VI-

1. Ol zemānuñ olmaz idi kıl ü kālī hīç
Diñlenmez idi ehl-i riyānuñ maḥālī hīç
3. Olmazdı kimse yüzine vebālī hīç.
‘Add olmaz oldı şimdi kişinüñ kemālī hīç
5. Def‘ olmaz oldı fāzıl olanuñ hilālī hīç
Bulunmaz oldı eski zemānuñ mişālī hīç
7. Demler o demler idi zemān ol zemān idi

-VII-

1. Ey **Fevrī** gibi miḥnet-i eyyāma mübtelā
Devr-i şebāb eyleme zāyi‘ şatup behā
3. Ālām-ı siperi eylemedin ḳaddüñ-i dūnā
‘İşret ile eyle dehrden al kām sür şafā

5. Şāyed müsā'id olmaya bu devr-i bī-bekā
Añup bu demleri diyesin bir zemān ola
7. Demler o demler idi zemān ol zemān idi

65.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Tā şu dem terkīb-i kudret bağlayaldan kāf u nūn
Levh-i dilde Āyet-i 'ışk olalı mā-yenzurūn
3. Āh kim dönmez murādum üzre hergiz dehr-i dūn
Yār bī-pervā felek bī-rahm devrān bī-nigūn
5. Derd çok hem-derd yok düşmen kavī ṭālī' zebūn

-II-

1. Nēce kez rāh-ı murāda 'azm édüp sürem semend
Raḥne-i sūr-ı sīpihre nāleden étdüm kemend
3. Bunca ğamla qaldum āḥir zār u giryān müstemend
'Aql dūn-himmet şadā-yı ta'ne yēr yerden bülend
5. Baht kem-şefkat belā-yı 'ışk gūn günden füzūn

-III-

1. Eşk-i hūn-ālūd-ıla ğark-āb olup arz-ı semā
Akdı gūyā gözlerümden Kulzüm-i renc ü 'anā
3. Keştī'-i miḥnetde Nūḥ-ı ḥayret olsam ben n'ola
Her sehī-ḳadd cilvesi bir seyl-i tūfān-ı belā
5. Her hilāl-ebrū kaşı bir ser-ḥaṭ-ı meşḳ-ı cünūn

-IV-

1. Vērdi bahtum āyına çünkim seḥāb-ı ğam ḥusūf
Şām-ı mātem kıldı rüz-ı sa'dümi tār-ı küsūf
3. Vādī'-i ḥayretde her dem n'ola dērsem yā Raūf

65. R : 44^a ; Mehmed Çelebi.

B : Muḥammes-i Muḥammed Çelebī li-ğazel-i Fuzūlī. : Fuzūlī : *Dīvān* : G.232.

4.I-4 : bī-nigūn : sükūn : R.

- Tefrika hâşıl tarîk-ı mülk-i cem'iyet maḥûf
5. Âh bilmem n'eyleyem yokdur muvâfık reh-nümün

-V-

1. Naḡş édince levḥ-i dilde bir cemâl-i bâ-kemâl
Mîl-i cānān ile ressām-ı maḥabbet eyler âl
3. Gösterür âḥir **Meḥemmed** resm-i ğam-reng-i zevâl
Çihre-i zerdin **Fuzûlî**nün tûtupdur eşk-i âl
5. Gör aña ne rengler kıldı sipîhr-i nîl-gün

66.

Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Zîver-i faẓl iledür ehl-i dilün 'üvnânı
Vêremez kimse kemâline anuñ noḡşânı
3. Ğam degül ba'zılar eylerse 'adüv pinhânı
N'idelüm böyle imiş ḡavm-i ḥasûduñ şânı
5. Sevenün bendesiyüz sevmeyenün sulṭânı

-II-

1. Yêrümüz oldı bizüm künc-i ferâġatle ḥamûl
Umaruz midḥat-i ġayrıya teraḡḡıye vuşûl
3. Tek hemân eylesesün redd bizi erbâb-ı ḡabûl
Olalum n'eyleyelüm zemmi edāniye ḥamûl
5. Sevenün bendesiyüz sevmeyenün sulṭânı

-III-

1. Bize kim 'arz-ı ḥulûş étse maḥabbet kıluruz
Ḳul olup eşigine cān-ıla ḥıdmet kıluruz
3. Lîk buġz eyleyene biz de 'adâvet kıluruz
Sevenün bendesiyüz sevmeyenün sulṭânı

66. R : 44b ; Cenâbî : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.

B : **Tahmîs-i ra'nâ ez-ġüftâr-ı Ḥayâlî Beg** : Ḥayâlî Beg : *Dîvân* : Tahmis edilen gazel Hayâlî Beg Dîvânı'nda yer almamaktadır.

-IV-

1. Medh u zemm étse ehibbā ile a‘dā bizi ger
Yokdur andan bize her vech ile hîç nef‘ zarar
3. Çāre yok çün ola tebdîl-i kazāy-ile kader
İtmezüz keşret-i a‘dādan igen havf u hāzer
5. Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sultānı

-V-

1. Gāh geh bengî olup nûş ederüz geh bāde
Ki yeyüp içüm ile geldük bu harāb-ābāde
3. Medh u zemm ile muqayyed degülüz dünyāde
Gezerüz fāriğ olup ‘ālem-i istignāde
5. Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sultānı

-VI-

1. Ey **Cenābî** edeli ‘arz-ı maḥabbet cānān
Ḥasedinden bize ḥaşm oldı kamu ḥalk-ı cihān
3. Kā’inātuñ dilini tutmağa ḥod yok imkān
Dilerem sākin olup kūşe-i ‘uzletde hemān
5. Sevenüñ bendesiyüz sevmeyenüñ sultānı

67.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Bir demidi hem-dem olmuşdum begüm sen mäh ile
Êşigüñ ḥākin değışmezdüm serîr-i şāh ile
‘Aşk meşk eylerdi ğamzeñ bu dil-i āgāh ile
Çünk[i] vaşluñdan beni dūr eylemedüñ ikrāh ile
3. Haste-dil alışmayup ol ğuşşa-i nā-gāh ile
Hem-dem oldum ‘ışk-ıla yol-dāş oldım āh ile

67. R : 44b ; Fevrî.

B : Tercî‘-bend-i zībā ez-güftār-ı Fevrî Efendi Tābe şerā-hü ve ce‘ale‘l-cennete meşvā-hü.

Rāh-ı hicrānı tutup bir kaç nefer hem-rāh ile
Gönlümün tıflın koyup sen āfet-i dil-h'āh ile

5. Ben diyār-ı ğurbete gitdüm fiġān u āh ile
Gönlümü cānā saña ısmarladum Allāh ile

-II-

1. 'Arz kılduñ nā-gehān bir kez 'izāruñ ālini
Eyleduñ ol āl ile cān ü dil almağ ālini
Çünkü atduñ gönlümü zabt eyleduñ ahvālını
Şormaz olduñ ben za'īfi ü nā-tüvānuñ hālını
3. Düşmenüñ gūş eyleyüp biñ dürlü kıl ü kālını
Düymeyüp şatdum belā-yı hecre vaşluñ bālını
Dūd-ı āhumdan şehā geydüm melāmet şālını
Hayderī oldum kodum [bu cān u] dil abdālını
5. Ben diyār-ı ğurbete gitdüm fiġān u āh ile
Gönlümü cānā saña ısmarladum Allāh ile

-III-

1. Şāf idi mā-beynümüz her dem mey-i hamrā gibi
'İşret eylerdük iki rind-i kadeh-i peymā gibi
Hāk olurdum ayaġuñda cür'a-i şahbā gibi
Yüz çevürdüñ çünkü benden dīde-i bīnā gibi
3. Meh gibi hercāyi olduñ cevri edüp dünyā gibi
Başum alup yalnız mihr ü cihān-ārā gibi
Şehrüñi terk eyleyüp şūrīde-dil rüsvā gibi
Bağlayup saña dili dīvāne-i şeydā gibi
5. Ben diyār-ı ğurbete gitdüm fiġān u āh ile
Gönlümü cānā saña ısmarladum Allāh ile

4. II-4b : [bu cān u] : Bu kısım boş bırakılmıştır.

-IV-

1. Āşinā olduḡ senüñle bir zemān mey-ḥānede
‘Ayš ü ‘işret eyledük çok demler ol kâşānede
Luṭf u iḥsān idi kâruñ baña her peymānede
Çünki gitdüñ derdüñi ḳoyup dil-i vîrānede
3. Baña raḥm ètmez ola dōst da bî-gāne de
Gördüm āḥir söz yok efsün-ıla efsānede
Bir belā oldu baña ‘ālemde bu vîrānede
Göñlümi ḳoyup mücāvîr ol sa‘ādet-ḥānede
5. Ben diyār-ı ḡurbete gitdüm fiḡān u āḥ ile
Göñlümi cānā saña ıṣmarladum Allāḥ ile

-V-

1. **Fevriyem** cānā baña çok ètdüñ evvel himmeti
Döne döne ètdüñ üftādeñle ‘ayş ü ‘işreti
Eyledüñ maḥsūd-ı a‘dā ḥayli vèrdüñ heybeti
Ḳudretüm [yok] çekmege gördüm cefā-yı ḥasreti
3. Çün baña gördüñ revā āḥir belā-yı fūrḳati
Şabra ṭāḳat ḳalmadı nā-çār ètdüm hicreti
İḥtiyār èdüp yine hecr ü ‘azāb u zaḥmeti
Kū-yı dil-cūyuñda terk èdüp dil-i pūr-ḥasreti
5. Ben diyār-ı ḡurbete gitdüm fiḡān u āḥ ile
Göñlümi cānā saña ıṣmarladum Allāḥ ile

68.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Hâzret-i Sultân Süleymân şâhib-i seyf ü kalem
 Berr ü baħrũñ pādişāh-ı Hüsrev-i encüm-ħaşem
 Vāriş-i mülk-i Sikender ġāzi-i şâhib-kırân
 Ser-ver-i iklīm-i Yūnān mālīk-i Beytũ'l-Harem
3. Rāfıziler şāhını māt etmek için kahr ile
 Çekdi 'asker birle şark iklīmine zerrīn-'alem
 Ol gürũhuñ müftiler katline fetvā vėrdiler
 Rāfızī olduklarıyçün 'ālem içre müttehem
5. Üstüne cem' olmağ ile bir nece evbāşlar
 Kendüyi şāh oldu şandı gitdi öñince dedem
 Bildi yokdur kendüde hergiz şavaşa iktidār
 Terk-i nāmūs eyleyüp kaçmağ kıldı müğtenem
7. Eyleyüp oğlın kızın hayl-i Kızıl-baş'uñ esīr
 Yağdı yıkdı hān-mānın Hüsrev-i 'ālī-himem
 Bī-ħamiyyet olana lāyık degüldür salţanat
 Erde ġayret olmayıcağ olur 'avretten de kem
9. Oldı vīrān kahr ile ma'müre-i mülk-i 'Acem
 Şāhlıkdan urma şimden-ġerü ey Tahmās dem

-II-

1. Geldi üstüne senüñ 'asker çeküp şâhib-kırân
 Karşu gelmemek aña erlik midür ey bed-gümān

68. R : 45^a ; 'Askerī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

B : Tercī'-i zībā ez-ġüftār-ı 'Askerī Beg berāy-ı Sultân Süleymân 'aleyhü'r-rahmet.

- Hānlaruñla sen ederken ceng baħşin āşkār
Ėrdi ‘asker mülküñe kıldıñ niçün kendüñ nihān
3. Şāh olanlar qarşılar haşmın muķābil ceng eder
Ya alur yāħūd vērür mülki içinde baş u cān
Tīg-veş ġayret kuşağın iki yerden kuşanup
Kim ‘arūs-i devleti etmek dilerse der-miyān
5. Ārzü-yı genc eden endīşe kılmaz mārđan
Bāl olmazmış belāsız māl olmaz rāyegān
Kişi haşmından siper gibi çevürmez çün yüzün
Cismini sūrāħ sūrāħ etmekden tīr ü sinān
7. Pārelenmedin siper kana bulaşmadın kılıç
Er olanlar yüz çevirmezler şavaşdan her zamān
Ya ‘abā-püş ol otur ħāneñde ya meydāna gel
Er misin ‘avret misin kıl sen de kandüñ imtiħān
9. Yandı yakıldı ħarābe oldu ma‘mūr ‘Acem
Şāhlıđdan urma şimdengirü ey Tahmās dem

-III-

1. Kimseye baş egmeyüp faħr eyleridüñ Vān-ıla
Ya‘ni kim şāh oğlı şāh-idüñ bu ‘izz ü şān-ıla
Ķal‘a-i Vānı elüñden darbī alduk ceng-ile
Niyyetimiz şimdi Gūr-istāna düşer Vān-ıla
3. Yanuña birkaç ra‘iyyet varmağ ile Rūmdan
Kendüñi şāh oldu şanduñ sen de bu ‘üñvān-ıla
Pād-şāh-ı berr ü baħr ile ne ħaddüñ var senüñ
Da‘vī-yı ceng ü cidāl etmek bir iki ħān-ıla
5. Başuñ alup zen gibi kaçmak nedür ey bī-vefā
Merd-i meydān gečinürken sen bu ad u şānla
Pād-şāh olanlaruñ menkūħasıdur memleket
Er odur ġayret ile baş vère yolda cānla

7. Sen meger baykuşlara şāh olasin şimdengirü
Şöyle vèrdiler ҳarāba mülküñi tālānla
Devletüñ varise Şāh-ı Rūma istiķbāle gel
Tā saña mülküñ girü in‘ām éde ihsānla
9. Oldı vīrān faҳr ile ma‘mūre-i Mülk-i ‘Acem
Şāhlıқdan urma şimdengirü éy Ṭahmās dem

-IV-

1. Ġāziler đarbı çıқardı ҳānümānuñdan seni
Āteşe yaқup şuvardılar Revānuñdan seni
Şehper-i himmetle pervāz eyleyüp şāhin gibi
Būm-ı nekbetsin uçurduқ āşyānuñdan seni
3. Bundan artuқ pes nēce erlik ola éy kaҳbe zen
Đarb-ı tiğ-ıla mekānuñdan cūdā kılduқ seni
Oldı mesken saña tağlar başı miskīnler gibi
Şol қadar āvāre étdük ҳānümānuñdan seni
5. Erdebīlüñi bu kez oda yaқarlar қahrile
Bilmiş ol maҳrūm éderler ҳānümānuñdan seni
Gün gibi māhiyyetüñ rūşen olupdur ‘āleme
Éy mevālī bildiler nām u nişānuñdan seni
7. ‘Askerüñe şüretā gerçi şatarsın şāhlıқ
Ma‘nide pūr-ğuşsa vü ġam iki yanuñdan seni
Kuҳl édingil Şāh-ı Rūmuñ ayağı toprağını
Göz göre sürmeye tā kim Işfahānuñdur seni
9. Oldı vīrān faҳr ile ma‘mūre-i Mülk-i ‘Acem
Şāhlıқdan urma şimdengirü éy Ṭahmās dem

-V-

1. Göklere érgürdiler efgānla feryāduñı
Yaқdıлар Tebrīz ile heşt ü bihişt-ābāduñı

- Var nedāmet şālını başuñ ur şimden-gèrū
Cehd édüp kendü elüñle yıķduñ uş bünyāduñı
3. Sen selef nāmın telef kılduñ bu bed-ef‘āl ile
Yād edersin nece bir ey nā-ḥalef ecdāduñı
Ger İmāmeyn olsa bī-zār fi‘lūñden senüñ
Bize görmezlerdi lāyık Meşhed-i Bağdāduñı
5. Şetm-i Şeyḥayn etme Allāhuñ Rasūlinden utan
Tācı başuñdan çıkar terk édüben ilḥāduñı
Sende bī‘āt yok mülevveşsin kamu erkānla
Var tırāş et pādişāhlık defterinden aduñı
7. Ey muḥannes terk-i nāmūs eyleyüp kaçmak nedür
Merd iseñ meydāna gel al sen de cehd et dāduñı
Oldı vīrān faḥr ile ma‘müre-i Mülk-i ‘Acem
Şāhlıķdan urma şimdengirü ey Tahmās dem

-VI-

1. ‘Ālem içre gündən azherdür demişler bu meşel
Kendüden ulular ile her kim eylerse cedel
Dest-i ḳahr ile ḥarāb édüp vücūdı şehrini
Kendü öz bünyādına vèrdi nedāmetle ḥalel
3. Kendüñe sen kendü fikrūñ birle etdüñ ey sefīh
Ḥōd bilürsin ‘ālem içre erlige olmaz ḥıyel
Olmağ ile bir iki şehr-i ḥarābuñ ḥākimi
Kendüñi şāh oldı şanduñ kendüñi ey mübtezel
5. Ger ‘Irāḳayn-ile Şirvān u Ḥorāsān ellerin
Vèrseler olmaya bir kem şehrine Rūm‘ñ bedel
Salṭanatla şer‘i taklīd eyledüñ taḥfīfle
Ey ḥayāsız bī-ḥamiyyet sende yok dīn ü düvel
7. Naşş-ı ḳatı‘ birle var-iken Ḥadīş-i Muşṭafā
Ḳavl-i bâṭılla niçün ey güden eylersin ‘amel

Şāh-ı ‘ādil ‘avf ēde cürmüñ kerīmü‘ş-şāndur
Var-ise ‘aqluñ kefen boynuña taķup ķarşu gel

9. Oldı vīrān faķr ile ma‘müre-i Mülk-i ‘Acem
Şāhlıķdan urma şimdengirü ēy Ṭahmās dem

-VII-

1. Olsa zātuñda eşer erlikden ēy yaban eri
Gezmeyeydüñ tağlar başında hergiz ser-serī
Var dedeñ gibi ferāğat kūşesin ķıl ihtiyār
Pād-şāhlıķ terkin ur çıkar başuñdan efseri
3. Zerrece ḥavf eyleyüp Allāhdan Aşķābına
Dil uzadur mı sevenler Ḥazret-i Peyğām-beri
Geçinürsin gerçi On iki İmāmuñ mütteķī
Ḥāşelillāh senden anlardur bu fi‘lüñden berī
5. ‘Ālem içre kimseye buğz étmez idüñ bī-gümān
Ger ‘aķīdeñ olsaydı İ‘tikād-ı Ca‘ferī
İntikāmın almak için Ḥaķķ Te‘ālā anlaruñ
Üstüñe senüñ musallaṭ eyledi bir serveri
7. Bir Süleymān-ı zemāndur kim anuñ her ķarda
Kavl-i Ḥaķķ birle Kelām-ı Muşţafādur reh-beri
Saña ruķ göstermedin ferzāne ol çāpük-süvār
Dēdi şeh-māt etdüñ ēy Ṭahmās Tārīķ **‘Askerī**
9. Oldı vīrān faķr ile ma‘müre-i Mülk-i ‘Acem
Şāhlıķdan urma şimdengirü ēy Ṭahmās dem

69.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Cān ü dil mülk-i ğamuñdan gel ki yağmalanmasun
- Bülbül-i hōşgū yüzüñ şevkı ile şeydālanmasun
3. Zülfüñi ref' et dil-i āşüfte sevdālanmasun
- 'Ārızuñ 'arz et güle gülşende zībālanmasun
5. Serve göster kâmetüñ nâz ile ra'nālanmasun

-II-

1. Ėy seni ğam kūşesinde pîr eden 'ömr-i cevān
- Gel ki sensiz derd ü hasret birle n'eder gene cān
3. Nêce bir bulsun hilāl Çarh teg gözden nihān
- Kıl muķavves kaşlaruñ tarf-ı külāhuñdan 'ayān
5. Ğurre-i meh-şekl ebrūsına ğarrālanmasun

-III-

1. Yüzde zülfin gördi cān dapşırdı ol cānāne dil
- Yüz karalıĝ ile yüz kayĝu getürdi cāne dil
3. Boynın egdi pend olup bir kākül-i reyhāne dil
- Zülf-i zencirindedür şol dilberüñ dīvāne dil
5. Dolaşup bād-ı şabā zülfine şeydālanmasun

-IV-

1. Bir nihāl-i tāze ellerdür ki cān vèrdüm aña
- Besledüm yaşumla naḥl oldı vefā kılmaz baña
3. Gör ki yād oldı benümle yādlarla āşnā
- Sür raķibi ravza-i kūyuñdan Ėy ḥür-liķā
- 5.. Bāĝ-ı cennetdür anı kâfir temāşālanmasun

69. R : 46a ; Aḥmed Pāşā : *Dīvān* : G.252. : Bu muhammesin her bendinin son iki mısrası Aḥmed Pāşā Dīvānı'nda gazel olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Aḥmed Pāşā raḥmetu'llāhe 'aleyh.

-V-

1. Tâ ki çekdi nokṭa-i ḥâl üstüne medd ‘arızuñ
Dāğladı bağrumı ḥaṭṭ gönderdi bir ḥaṭṭ ‘arızuñ
3. Oḳıdı ‘ahdi senüñ bāğ-ı müverrid ‘arızuñ
Bülbül-i ḳudsî gibi medḥ êtdi **Aḥmed** ‘arızuñ
5. Lâleler nâziklenüp güller muṭarrâlanmasun

70.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. ‘Āfiyetden çeksün el yâr-i cefâ-kâr isteyen
Kuy-ı ‘ışka gelmesün nāmūs ile ‘ār isteyen
3. Sînesin pür-dāğ [êder] bir lâle-ruḥsâr isteyen
Ḳan yudarsa ṭañ degül la‘l-i leb-i yâr isteyen
5. Cân vërür bu yolda bir zülf-i siyehkâr isteyen

-II-

1. Ka‘be-i maḳşûda ol kim êrgürür sa‘y ile yol
Cânını ḳurbân vërür olur ḥayâtından melül
3. Nağme-i ‘uşşâka âheng edemez her bî-uşul
Terk êdüp zühd ü şalâḥı ḳılmışam zülfüñ ḳabül
5. Rûz [u] maḥşerde benem êy dōst zünnâr isteyen

-III-

1. Yâre ḳılmaz ḥâṭırı olduğına âvâre-dil
Yandığına şabr êder pervâne varmaz nâre dil
3. Ḳanlı dāğum gibi boyandı kızıl ḳanlâre dil
Ḳāni‘ olmaz kūyuña vaşluñ diler bîṣâre dil
5. Hîç şandı cenneti ‘ışḳ ile dîdâr isteyen

-IV-

70. R : 46^b ; Ḥayālî Beg : *Dîvân* : Ms.6 : 78. s. : Bu muhammes dîvânda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : **Muḥammes-i Ḥayālî** li-ğazel-i **Sultân Süleymân.** : Muḥibbî : *Dîvân* : G.2054

2 . II-2 : olur : olmaz: D.

1. 'Işk-ı bâkî cāndadur cān cismüm içre 'āriyet
Teşne iseñ kanuma nüş eyle şahhâ 'āfiyet
3. Cevher-i pāk-i maḥabbetde fenādur ḥāşiyet
Ḥāşıl eyler derd ü miḥnet 'ālem içre 'ākıbet
5. Naḳd-i 'ömrin ḥarc édüp yār-ı vefā-dār isteyen

-V-

1. Ğam nedīmüñdür **Ḥayālī** kalbini sürür tut
Zāhirüñ vîrāne eyle bâṭnuñ ma'mūr tut
3. Şalsa pertev cismüñe nār-ı maḥabbet nūr tut
Bî-vefā yārüñ **Muḥibbī** cevrini ma'zūr tut
5. Yārsuz kalur cihānda 'aybsız yār isteyen

71.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Kā'il-i kavlı-i Elest [ü] zāt-ı akdem ḥaḳḳıçün
Hem bihişt ü sidre vü 'arş-ı mu'azzam ḥaḳḳıçün
Selsebîl ü kevşer ü hem āb-ı zem zem ḥaḳḳıçün
Maḳsem-i māh-ı beşer ser-çeşme Ādem ḥaḳḳıçün
3. Mühr-i engüşt-i Emīnullāh[u] Ḥātem ḥaḳḳıçün
Ol 'aşā-yı ejdehā-peyker mükerrrem ḥaḳḳıçün
Mūsa'i Dāvūdla 'İsī-i Meryem ḥaḳḳıçün
Enbiyā ser-dārı ol Maḥmūd-ı a'zam ḥaḳḳıçün
5. Mü'minem ben geçmezem şıdḳ ile bu güftārdan
Dönmezem Qālū belāda étdüğüm ikrārdan

-II-

1. Tekye-i vaḥdetde ben dervīşi qurbān étseler
Başumı kaṭ' eyleyüp tōp ile çevgān étseler

71. R : 46^b ; 'Afvī.
Tercī' bend-i bî-naẓır ez-güftār-ı 'Afvī Efendi rahmetu'llāhe 'aleyh.

Şoyuben ser-pā Nesīmī gibi ‘uryān étsele
Yandurup tennūr-ı zecr içinde büryān étsele

3. Pāy-māl eyleyüp tenüm hāk ile yek-sān étsele
Bāğ-ı ‘ālem dem-be-dem şeb-nemle bostān étsele

Her şehāb-ı Zengī-pūş eşkin firāvān étsele
Ra‘dlar mātem dutup zārī vü giryān étsele

5. Mü‘minem ben geçmezem şıdķ ile bu güftārdan
Dönmezem Kālū belāda étdüğüm ikrārdan

-III-

1. Çün maħalldür ħalb-i mü‘min olmağa Beytü’l-Ḥarām
Lā-cerem me’vā ola her müslime Dārū’s-Selām

Evc-i rif‘atde maḳāmın fark éde her ḥaşş u ‘ām
Va‘de étmişdür muṭ‘a ol şeh-i ‘ālī-maḳām

3. Étmedüm naḳd-i ‘amelde nāzırıken ihtimām
Āh emīn olmağ nefse edemedüm iltizām

Şerm-sārum kıl şefā‘at baña ey ḥayru’l-enām
Mürde-veş ğafletdeyem ey Ḥayy ü Bākī Lā-yenām

5. Mü‘minem ben geçmezem şıdķ ile bu güftārdan
Dönmezem Kālū belāda étdüğüm ikrārdan

-IV-

1. Āferīn Çarḥ içre bu resm-i zemīn naḳķāşına
Lācüverdi ḥātemüñ şan ḳondı ‘anber ḳāşına

Cān nişār etmek nedür her naẓm-ı gevher-pāşına
Mālik-i deryā baḳup raḥm étse çeşmüm yaşına

3. Perde-i setr açmak olmaz her kişi yol-dāşına
Rind-i dem-sāzuñ iken gūş urmağıl verdāşına

Eyledüm dehrüñ vaşıyyet rindine ḳallāşına
Kim yaza naḳķāş luṭf édüp mezādum ṭāşına

5. Mü'minem ben geçmezem şıdķ ile bu güftārdan
Dönme zem ẖālū belāda êtdüğüm ikrārdan
-V-
1. Raḥm kıl yā Rabb ki 'Afvi cürm elinden key helāk
Hem nedāmet rāh içre bir ğubār u gerd ü ḥāk
Şerm ü ḥaclet ḥançeriyle baĝrı pâresine çāk
Ma'şiyet zaḥmından olmuşdur be-ĝāyet derd-nāk
3. ẖaşd budur ki nişār ide yoluñda rūḥ-ı pāk
Olmaya āḥir nefesde hergiz ĩmān infikāk
Sem'ine her dem irişe bu şadā-yı sūz-nāk
Kim zebān-ı ḥāl ile ẖabrinde dirken cümle ḥāk
5. Mü'minem ben geçmezem şıdķile bu güftārdan
Dönmezem ẖālū belāda êtdüğüm ikrārdan

72.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -
-I-

1. Cān çıkarsa kūy-i fūrķatde ğam-ı dil-dārdan
Baş giderse 'ışķ içinde cünbüş-i aĝyārdan
3. Cāme-i ten yansa nā[r]-ı sīne-i bīmārdan
Tāc-ı ser düşse hevā-yı āḥ-ı āteş-bārdan
5. El çekem hep baş ü cān ü cübbe vü destārdan
Çekmeyem hergiz belā-yı derd-i 'ışķ-ı yārdan
7. Dönmeyem ẖālū belādan êtdüğüm ikrārdan

-II-

1. Nāzır isem nergise ol ğamze-kārı terk êdüp
ẖā'il isem serve ol ẖaddi çenārı terk êdüp

72. R : 47^a ; Fevrī : Bu şiir mükerrer olarak 61 numarada benzer şekilde yer almaktadır.

B : Müsebbā'-i Fevrī Efendi ṭābe şerā-hü.

3. Rāğīb isem gülşene ol gül-‘izārı terk édüp
Ṭālib isem Ḥūriye ol ğam-güsārı terk édüp
5. Mā’il isem Kevşere la’l-i nigārı terk édüp
Ḳāni’ isem cennete ruḥ-sār-ı yārı terk édüp
7. Rūz-ı maḥşer zāhidā maḥrūm olam dīdārdan

-III-

1. Başda dāğ-ı ḥāl-i ruḥ-sāruñ ḳaranfūl-vārdur
Dīde-i çeşmüñ ḥayālî nergis-i bī-dārdur
3. Tende zaḥm-ı tır-i müjgānuñ güli bī-ḥārdur
Dilde fikr-i āteş-i la’l-i lebüñ gül-nārdur
5. Bāğ-ı cānda naḥl-i ḳaddüñ serv-i ḥōş-reftārdur
Çeşm-i müjgānuñ ruḥuñ ‘aksiyle bir gül-zārdur
7. Kim anuñ eṭrāfına ḥavlı çekilmiş ḥārdan

-IV-

1. Ol şanem kūyına eylerseñ sa‘ādetle sefer
Yoluñ izüñ açuḳ olsun līk ey bād-ı seḥer
3. Êşigine yüz sürüp benden du‘ā étdükde ger
Deyr-i miḥnetde şorarsa çekdigüm ğamdan ḥaber
5. Déyesin şimdi belā-yı hecr ile ey sīm-ber
Şöyledür za‘fum ki bir dīvāra söykünsem eger
7. Peykerüm teşḥīş olunmaz şüreti dīvārdan

-V-

1. Cān ü dildür ‘āşıḳuñ varı yoğı dedüm añā
Vêrsem olmaz mı dehān-ı la’lüñe ey bī-vefā
3. Dédi ancaḳ anlara dünyā vü ‘uḳbādur behā
Ben tereddüd eyleyüp baḳup dururken her yaña
5. Gūş-i cāna érdi hātifden bu beyt-i cān-fezā
Êrmek isterseñ dehān-ı la’l-i yāre **Fevriyā**
7. Geç iki ‘ālemden el çek cümle yoḳdan vārdan

73.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Dem-be-dem cüş eyler eşküm kıl nazar ol māya baķ
Baķr-i mihrüñ mevc eder ey mäh çık deryāya baķ
Rūzigār içre felâket mazharı şeydāya baķ
Raķm kıl billāh řabībüm bendeñem Mevlāya baķ
3. Gözüñ aç ey ĥaste-dil řavr-ı la'l-i rūķ-efzāya baķ
Tañla ĥaddine nazar kıl zülfiçün imsāya baķ

-II-

1. Ĥüsnüñe mir'āt olaldan bu 'izār-ı dil-güşā
Pertev-i mihrüñ gözüme vērde 'aynum rüşenā
Ĥüsrevā la'l-i lebüñ dil-i teşneye řirĩn-ğidā
Ni'met-i vaşluñdan olmaz kimse hergiz imtilā
3. Ser-firāz içre sehĩ-ķāmet bülend ü müntehā
Tül-i 'ömrüñe sebebdür ol ķad-i bālāya baķ

-III-

1. Yazmaķa menşür-i ĥaddüñi ĥaķuñ inşā yeter
Bil şehā ebrūlaruñ 'üñvānına řuğrā yeter
Şafķa-i rū-yı mücellāña şaķuñ imlā yeter
Ĥuccet-i men' raķĩbe ķaşlaruñ imzā yeter
3. İki merdüm şāhidümdür 'ışķuña da'vā yeter
Benden aķyāruñ efendi etdüķi şekvāya baķ

73. R : 47^b ; 'Afvĩ.

B : Tercĩ'-bend-i 'Afvĩ.

1. II-1b : mihrüñ : çeħrüñ : D.

-IV-

1. Bezm-i 'ışkunda n'ola cānum kılursam der-miyān
‘Ārifāne şoḥbetinde nesne olmaz rāy-gān
Dāğ-ı ğam nān [u] ciger-i büryān bizden üstühān
Yārdan bādām ü sīb ü tāze ḥamrā-yı ergavān
3. Sākinüñ öpdüm ayağın dēdi muṭrib bu tenü cān
Gülşen içre nağme eden bülbül-i gūyāya bak

-V-

1. ‘Işk ola ḥüsnüñe māhum gitme şāhum merḥabā
Cān fidā kılmaz dēyü etme kuluña iftirā
Cān ü dilden mihrüñ ile olmuşamdur āşinā
Kānde var la‘lün gibi āb-ı ḥayāt-ı cān-fezā
3. ‘Anberīn-zülfüñ sebebdür her ne kılsam ben ḥaṭā
‘Afviye rahm eylegil başundaki sevdāya bak

74.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ėy şabā bŷy-ı gül[ü] reyḥānum almaḵ yol mıdur
Yā nesīm zülf-i müşg-efşānum almaḵ yol mıdur
3. El şunup nuḵl-i leb-i ḥandānum almaḵ yol mıdur
Meclis içre bŷse-i cānānum almaḵ yol mıdur
5. Öldürüp ben nā-tevānuñ cānum almaḵ yol mıdur

-II-

1. Her seḥer feryād eder derd ile miskīn ‘andelīb
Vaşl-ı gülden beñzer ol bī-çāreye yoḵdur naşīb
3. Yüz çevürdi bakmadı benden yaña hergiz ḥabīb

74. R : 47^b ; Ḥāfız-ı Rümī.

B : Taḥmīs-i Ḥāfız-ı Rümī li-ğazel-i Derviş Ḥayretī : Ḥayretī : *Dīvān* : G.112.

5. Kõmaduñ şeytānlığı ètdüñ eyā bed-ḥū raḳīb
Yār benden ayırup ĩmānum almak yol mıdur

-III-

1. Hızmete bel bağlayup yeldüñ yüpürdüñ ey şabā
Āstān-ı dilberi sildüñ süpürdüñ ey şabā
3. Ne'yledüñse eyledüñ esdüñ şavurduñ ey şabā
Ḥāk-i pāym göz göre urduñ getürdüñ ey şabā
5. Tūtyā-yı dīde-i giryānum almak yol mıdur

-IV-

1. Cānuma ḳavs-i maḥabbetden çü érdi tīr-i 'ışḳ
Bu vücudum milketin fetḥ eyledi şemşīr-i 'ışḳ
3. 'Āşık-ı dil-ḥasteye ölmek-durur tedbīr-i 'ışḳ
Tekye-i miḥnetde alduñ cānumı ey tīr-i 'ışḳ
5. Tecrid abdālum benüm ḳurbānum almak yol mıdur

-V-

1. Çekmeyince néce dem 'āşık belā vü miḥneti
Geçmeyince cānına 'ışḳuñ cefā vü şiddeti
3. **Hāfız** el vèrmez aña yārūñ şafāyı vuşleti
Ey kilāb-ı kūy-ı dilber size n'itdi **Hayretī**
5. Çağrışup her birüñüz dāmānum almak yol mıdur

75.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Dürlü dürlü Dāver-i devrān felāket gösterür
Geh 'anā-yı derd ü ḡam gāhī melāmet gösterür
3. Cevr-i yārı ile ki olur néce miḥnet gösterür
N'idelüm ey dil teḥammül her ne ḥālet gösterür
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

75. R : 48^a ; Şāhī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : **Taḥmīs-i Şāhī** rahmetu'llāhe 'aleyh.

-II-

1. Yād édüp aġyāruñi ben bendeñi yād ètmedüñ
Bir selām ile göñül vîrânın âbād ètmedüñ
3. Êy ħalîlüm bu yıķılmış göñlüm âbād ètmedüñ
Ķalmadı bir ġam ki göñlüm aña mu'tād ètmedüñ
5. Görelüm âyîne-i devrân ne şûret gösterür

-III-

1. Ħaķķ-ıla ol olma hergiz mâ-sivāya mübtelā
İnķiyād èt her ne kim Ħaķķdan gelürse dā'imā
3. Pîre-zen dünyāda yokdur êy göñül hergiz vefā
Çarġ-ısa bir bî-ķarār u yār-ısa bir bî-vefā
5. Görelüm âyîne-i devrân ne şûret gösterür

-IV-

1. Çeşm-i ser-mestüñ dem-ā-dem tırmasun ķān eylesün
La'l-i cān-baġşuñ cihān ħalkını ħayrān eylesün
3. Kākülüñ aĥvāl-i 'uşşāķı perîşān eylesün
Bu dil-i bî-çāre bülbül gibi efgān eylesün
5. Görelüm âyîne-i devrân ne şûret gösterür

-V-

1. Deyr-i 'ālemde olan şûret degüldür pāy-dār
Cān u dil baġlayup ètme aña **Şāhî** i'tibār
3. Her gül-i ra'nā ġamıyla nèce bir bu āh u zār
El çeküp 'ālemden èt mey-ħāne küncin ihtiyār
5. Görelüm âyîne-i devrân ne şûret gösterür

76.

Mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

-I-

1. Dehr-i denī ki beñzedi bir kār-ḥāneye
Ne bendeye ҡalur bu ne şāh-ı yegāneye
3. Aldanma ııfl-ı zeyrek ol  y dil fesāneye
Devr n ne s z dutsa sen [ol] ter neye
5. G rd n zem ne uymadı uy sen zem neye

-II-

1. Dery -yı fikre d şme g n l bir ken re gel
  n ba a her ne yazsa gel r k tib-i ezel
3.  ar -ı sit ze-k r ile l zım deg l cedel
Kesmed g n  eli  peg r key budur me el
5. G rd n zem ne uymadı uy sen zem neye

-III-

1. Derd   bel  zeb numı l l eylemek neden
Ben m r  p y-m l-i mel l eylemek neden
3. Pend m budur ki fikr-i mu  l eylemek neden
N -d nlar ile ceng   cid l eylemek neden
5. G rd n zem ne uymadı uy sen zem neye

-IV-

1. Dil v rme  y nig r igen  izz   n ze gel
 a n  tme  h-ı     -ı  hen-i g d ze gel
3. Ger i tir m  derse felek i tiz ze gel
Devr n    n za ba ladı sen de niy ze gel
5. G rd n zem ne uymadı uy sen zem neye

-V-

76. R : 48^a ;  adri  : *D v n* : Bu  iir d v nda yer almamaktadır.
 B : Mu ammes-i  adri  Efendi rahmetu ll he  aleyh.

1. Ėy dil hevā-yı nefis-ile gel ittiḥādı ҡo
‘Ömrüñ esāsı şudur aña i‘timādı ҡo
3. **Қadrī** bu rūz-gāra mūrīd ol murādı ҡo
Aḥvāl böyledür gerçi görme ‘inādı ҡo
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

77.

Mef‘ūlū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn
Muzāri‘ -- + /- + - + /+ -- + /- + -

-I-

1. Niçün su’ālin eyleme bu kār-ḥāneye
Dutma behāne her nefes ol bī-behāneye
3. Ta‘līm eyle nāle-i çeng ü çeğāneye
Bezm-i cihānda sāz gibi dut bu terāneye
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

-II-

1. Rif‘at vèren ahāliye çün dehr-i dūn imiş
Endīşe-i murğı çeng-i elemde zebūn imiş
3. Ta‘n eylemeñ fesāne-i her dehre füsūn imiş
Da‘vā ‘aql ü lāf ḥired hem cūnūn imiş
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

-III-

1. Mir’āt-i dehr şüret-i ‘aks murādımız
Yazılmadı defātir-i maḳşūda ādımız
3. Bu Çarḫ-ı pūr-sitem dāḥ vèrmezse dādımız
Ümmīddür ki kesmeye Razzāk zādımız
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

4. V-4 : Bu mısra da vezin aksamaktadır.

77. R : 48^a ; Ҷара Фағлі : *Dīvān* : Ms.29. : Bu tahmis dīvānda 7 bend 35 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tahmīs-i Ebu’l-Faḫl ṭābe ṣerā-hü.

2. II-2 : çeng-i elemde : çeng-i emilde : R.

-IV-

1. Ėy pāy-māl-i zillet olan server-i ecel
Maḳṭū‘-ı tıġ-ı hırş olup kesmeyen emel
3. Bu sırr-ı nüvişti yazdı saña kâtib-i ezel
Taḳdîr çünki olmadı taġyîr fi‘l-meṣel
5. Gördüñ zemâne uymadı uy sen zemâneye

-V-

1. Vêrmez bu çarḥ ‘âḳıla göñlünce kāmın[ı]
Yazar egerçi nâme-i mihrinde nāmın[ı]
3. Aşḥâb-ı ‘ıṣḳ kesmedi andan selāmın[ı]
Ėşit simâ‘-ı cân-ıla nâşih peyāmın[ı]
5. Gördüñ zemâne uymadı uy sen zemâneye

-VI-

1. Şabr êt cefāya terk-i cidāl eyle Ėy göñül
Çarḥuñ sitemlerin ḥalāl eyle Ėy göñül
3. Mihr ü vefā-yı feyz-ı muḥāl eyle Ėy göñül
Bu nükte ile def‘-i melāl eyle Ėy göñül
5. Gördüñ zemâne uymadı uy sen zemâneye

-VII-

1. Ol pür-cefā ger eyleye geh geh vefāya nāz
Sen dürr-i eşkden dök ayaġına şad-niyāz
3. ‘Arz êt zebān-ı ḥāl ile yüz dürlü gizlü rāz
Gözden bıraḳdı **Fazlî** gerdün-ı dün-nüvāz
5. Gördüñ zemâne uymadı uy sen zemâneye

78.

Mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

-I-

1. Kõnma gönül zağın gibi her āşiyāneye
 Aldanma murğ-ı hāneleyin āb ü dāneye
3. Dut himmetün bülend ki yēr yok behāneye
 Zinhār pend dime bu tarz-ı fesāneye
5. Gördün zemāne uymadı uy sen zemāneye

-II-

1. Dünyāya vērdi vüs'ati ol şāni'-i bedī'
 Bir gūşe vèrmeye mi baña 'ālem-i vasi'
3. Çün devlet-i zemāne zevāli-durur serī'
 Demez bu sözi her kim ola himmeti refī'
5. Gördün zemāne uymadı uy sen zemāneye

-III-

1. Mekkāredür zemāne pür-mekr ü āli vār
 Erbāb-ı vecd-i hāl ile ceng ü cidāli vār
3. Şevk ehlinün bu hālde şıdķ-ı maķāli var
 Demez o kim ferāğ ile bir özge hāl var
5. Gördün zemāne uymadı uy sen zemāneye

-IV-

1. Cān vèrdün èy gönül yolına gör liyāķati
 Lāyık degül midür saña cānān himāyeti
3. 'Ār èt ķabūl eyleme degme ri'āyeti
 Hāşā şî himmet ehli ède bu rivāyeti
5. Gördün zemāne uymadı uy sen zemāneye

-V-

1. Çarķ-ı felek Ğarībiye şā'ir dèse olur
 Üslūb-ı şî'r ü nazmda sāhir dèse olur

78. R : 48^b ; Ğarībī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
 B : Taḥmīs-i Ğarībī rahmetu'llāhe 'aleyh.

3. Her fazl u her kemāline māhir dēse olur
A‘mā vü kūr ü ebkem ü şāğır dise olur
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

79.

Mef‘ūlū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn
Muzāri‘ -- + /- + - + /+ - - +/ - + -

-I-

1. Rūz-ı ezelde murğ-ı dil aldandı dāneye
Bağlandı gitdi dām-ı füsūn ü fesāneye
3. Evc-i fezāya vērđi çü bu ħabs-ħāneye
Her ne işitdi perdeden uydı terāneye
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

-II-

1. Bir vakt şāh-bāz-ı zemīn ü zemān-idi
Sīmurğ-ı Kāfı kudret ‘arş-āşyān-idi
3. Tāvūs-ı bāğ-ı ravza-ı ħuld-i cinān-idi
Tūtī’-i şadr-ı şuffe-i heft-āsumān-idi
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

-III-

1. Bir nēce vakt t̄alīb-i kesb-i kemāl idi
Faqr u fenāda sūḥte-i ‘ilm-i ḥāl idi
3. Bir nēce vakt rāğīb-ı māl ü menāl idi
Ḥāhān-ı ‘izz ü manşib u cāh u celāl idi
5. Gördüñ zemāne uymadı uy sen zemāneye

79. R : 48^b ; Kātibī : Bu tahmisin sadece 5. bendi “Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Dîvân Şiiri, Ulvî, Me’âlî, Nihânî, Feyzî, Katibî” adlı eserde Katibî’ye ait olarak gösterilmiştir.

B : Tahmīs-i Kātibī t̄ābe şerā-hü.

-IV-

1. Mür-ı za‘îf Âşaf’a ‘arz-ı niyâz eder
Bêl bağlayup hevâ-yı tarîk-i Hicâz eder
3. İbrâm-ı tâmm eylemeden ihtirâz eder
Ehl-i zemâneye göre yaşduğı âz eder
5. Gördüñ zemâne uymadı uy sen zemâneye

-V-

1. Yazmış ne kim muqadder ise levha çün kalem
Elbetde başa gelse gerek yazılan raqam
3. Şād olana ‘izzet ile fenâ gelse çekme ğam
Ey **Kâtibî** cihânda nedür çekdüğüñ elem
5. Gördüñ zemâne uymadı uy sen zemâneye

80.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Pehlevân olmak dilerseñ Rüstem ü Behmen gibi
Ser-keş ol baş egme hergiz dehr-i dūna zen gibi
3. Cân gibi bālāya meyl ét kalma yirde ten gibi
‘İşkla pür ol gönül bâdeyle tolmüş den gibi
5. Şevkla cüş ét şerâb-ı telh-i mürd-efgen gibi

-II-

1. ‘Âşıkuñ kan yutduğından sen gözi hūn-h’âre ne
Demedüñ şerham görüp derdüñ nedür bu yâre ne
3. N’ola bir kerre dесеñ hālün be hey âvâre ne
Ëy tabīb-i cân ü dil ölmekden özge çâre ne
5. Hastenem dermân eden Kattâl olıncağ sen gibi

80. R : 49^a ; Selmân.

B : Tahmīs-i Selmân ‘aleyhi‘r-raḥmet.

-III-

1. Gör hayāl-i ‘arīzuñla çeşme-i hayvān gibi
Leblerüñ fikri éder göñlüm şerābın cān gibi
3. Dāğlar āğız dil olup hañcer-i perrān gibi
Çeşm ola hüsnüñ temāşāsına her peykān gibi
5. Ten kemīnin eylese cevruñ okı cevşen gibi

-IV-

1. Gönceye bülbül niçün hercāyisin dēr her seher
Başına kaķup sözün eyler aña işkenceler
3. Gül zebān-ı hāl ile söyler bunı dērmiş meger
Ser-zeniş görmeyeyin bir kimseden dērseñ eger
5. Dil uzadup eyle çekme kimseyi süzen gibi

-V-

1. Ārzü-yı ‘arız u zülf-i dü-tāsın eyleme
2. Bu kırı sevdāyı ko ol mār-ı cāsın eyleme
3. Cāna bir vuşlatla biñ fūrķat belāsın eyleme
Kāl perīşānlıķda cem‘iyyet hevāsın eyleme
5. Yele vērür hāşılıñ yoķsa hevā hırmen gibi

-VI-

1. Kendü zātuñda görünsün cümle eşyā dēr iseñ
Şöyle kim her nesne olsun anda peydā dēr iseñ
3. Göñlüñe étsün nazar Tañrı Te‘ālā dēr iseñ
‘Aks-i rū-yı dōstuñ kılsun tecellī dēr iseñ
5. Kālbi eyle pür-cilā āyīne-i rüşen gibi

-VII-

1. Ten evinde na‘lden açmış nece revzenleri
Cān göziyle seyr içün hüsnüñ gibi gülşenleri
3. Gördüğü dem hañcerüñ egüp başın süsenleri
Şerhalar çekmiş ki **Selmān** rahm éder düşmenleri
5. Çekdüğün görüp bakarlar dōstlar düşmen gibi

2. V-2 : mār-ı cāsın : “mācerasın” olmalıdır.

81.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Gömgök ola dūd-ı āh ile teni sūsen gibi
Od düşe sūz-ı derūnından göge hırmen gibi
3. Kā'ināt-ı cev gözinde olmaya erzen gibi
Bir fütāde var mıdur dünyā yüzinde ben gibi
5. Başa çıkmaya ayaklarda kıla dāmen gibi

-II-

1. Hāḫḫ Te'ālādan tazarru' édüp ister ölmeyin
Her taraftan ağız açmış yāresi niteki sīn
3. Kollarında zaḥm-ı dendānı olup mānend-i sīn
Şerhālardan kıymaya döndürmüş ola sīnesin
5. Na'ller peydā éde eñ kemteri revzen gibi

-III-

1. Añıcaḫ esrār-ı la'lüñ hūşı başından gider
Sen dili sengīn-gamı göñlini éder pür-keder
3. 'Ārızuñ ābı hevāsı çeşmde eyler çeşmeler
Göz yaşın deryā kılup ten zevrakıyla seyr éder
5. Pür-hevā édüp derūn-ı sīnesin yelken gibi

-IV-

1. Yaḫmış ola hırmen-i şabrını odlare ḥasūd
Dūd-ı āhından göge boyana bu Çarḥ-ı kebūd
3. Derdine ölmekden özge kılmaya bir nesne sūd
İki gözi iki köz dili zebāne şacı dūd
5. Başdan ayağa şarmış āteş-i rüşen gibi

-V-

1. Beñlerüñ hicrinde rağbet étmeye fülfüllere
Şaçlaruñ sevdāsıyla bakmaya sünbüllere

81. R : 49^a ; Selmān.

B : Taḥmīs-i Selmān 'aleyhi'r-raḥmet.

3. Kılmaya hergiz nazār şevk-ı ruḥuñla güllere
Mest ü lâ-ya‘kıl olup dem-sâz ola bülbüllere
5. Vakt-i gülde cûş êde bâdeyle ṭolmuş den gibi

-VI-

1. Günyüzüñ şevkıyla ârâm eylemeye bir nefes
‘Âlemi geşt êde feryâd ile mânend-i ceres
3. Başına odlar yağa hecrüñde her bir ḥâr u ḥes
İki çeşmi çeşmesinden aḳa Ceyḥûn u Ares
5. Âteş-i ‘ışkıyla ṭola sînesi kü-l-ḥan gibi

-VII-

1. Ḥançerüñ zahmı dil-i pür-derdüme dermân idi
Her cerâḥat kim êder cân üstüne bir cân idi
3. Bendeñe ölmek ile dirilmegi yek-sân idi
Râh-ı ‘ışkuñ baña yolın varması âsân idi
5. Ğamze-i ḥûn-rîz ile yol varmasañ reh-zen gibi

-VIII-

1. Âh-ı şeb-gırle birgün ḥâlî bildürdüm aña
Çekdüğümü bir gece görüp o meh kaldı ṭaña
3. Cân kulağı ile şimdi gûş urur benden yaña
Yaş döküp her gece yılduz şay-durur **Selmân** gibi
5. Ol sa‘âdet aḥteri degül sitâr-meden gibi

82.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Gözlerümden êtmeyen eksük firâḳuñdur nemi
Gâh mülk-i şâdiyi gezdüm gehî kūy-ı ğamı
3. Bu ḥaremde néce biñ eşyānuñ oldum maḥremi
Ser-te-ser geşt eyledüm gerçi niğārâ ‘âlemi

5. VIII-5 : sitâr-meden : “sitâremden” olmalıdır ancak kelime eksik istinsah edilmiştir.

82. R : 49^b ; Ḥayālî Beg : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.
B : Muḥammes-i Ḥayālî li-ğazel-i Vezîr-i A‘zam İbrâhîm Pâşâ.

5. Bulmadum sencileyin bir dilberi vü hem-demi

-II-

1. Her kişi mihr ü vefā-y-içün sever sîmîn-berin
Anuñ-içün ‘ışkına düşüp çeker derd-i serin
3. Lîk ben mihr ü vefādan cevruñi yeg isterin
Kařlaruñ yayın kurup atsañ baña çü okların
5. Kāfirem ger döndürem tîr-i müjeñden sînemi

-III-

1. Gülşen-i ğam oldu sînem nāle bülbüldür baña
Her elif bir serv dūd-ı āh sünbüldür baña
3. ‘Aks-i hālün gözde şu içre karanfüldür baña
Sînem üzre dāğ-ı ‘ışkuñ kırmızı güldür baña
5. Her seşer yaşdursa tañ mı çeşmüm aña şeb-nemi

-IV-

1. Tîğ-ı hicrān bağruma urdı hezārān yāreler
Merhem-i vaşlıyla dilber eylemezse çāreler
3. Kūh-ı miñnetde başup bağruma sîngi hāreler
Geyeyin tā ser-kağem dāğ-ı sîyehden kāreler
5. Ölmeden kendüm içün kendüm dutayum mātemi

-V-

1. Nār-ı ‘ışkuñdan yaşup gönlinde hecrüñ şem‘asın
şaldı āfāka **Ĥayālî** berķ-ı āhı lem‘asın
3. Her nefes ‘özr etmeseñ añup raķîbüñ ĥud‘asın
řunsañ **İbrāhîme** ey gül-çihre la‘lün cür‘asın
5. Dünyede şağ olduğunca añmaya cām-ı Cem‘i

83.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. şaşn-ı gülşende yine şoşbet-i bî-bāk edelüm

83. R : 50^a ; Ĥayālî Beg : *Dîvān* : Bu şiir dîvānda yer almamaktadır.
B : Murabba‘-ı Ĥayālî Beg raşmetu‘llāhe ‘aleyh.

- Cür‘a-veş ayağa düşüp yüzümüz hāk edelüm
3. Ne cihānı ne cihān halkını idrāk edelüm
Mest ü lā-ya‘kıl olalum yaqalar çāk edelüm

-II-

1. Şubh-dem şahın-ı gülistāna düşüp jāle gibi
Alalum çevreye bir māh-ruḥı hāle gibi
3. Sāğar-ı bādeyi baş üzre dutup lāle gibi
Mest ü lā-ya‘kıl olalum yaqalar çāk edelüm

-III-

1. Cām ile halka bizüm oldu nigīn ü hātem
Çok zamān oldu kim elden çıkarupdur bunu Cem
3. Sākıyā çünkim ele geldi sa‘adetle bu dem
Mest ü lā-ya‘kıl olalum yaqalar çāk edelüm

-IV-

1. Tolular yağduralum bezm ü kadeḥler dolsun
‘Akl ikisini kara toprağa bir bir kırsun
3. Ağlasun bāde yatup şem‘ şurāḥī gelsün
Mest ü lā-ya‘kıl olalum yaqalar çāk edelüm

-V-

1. Hūm-ı mey ayağına dürd mişāli çökelüm
Duḥter-i rez ayağa gelmiş iken gel çekelüm
3. Zāhidā dāne-i tesbīḥini yiridür aḥalum
Mestü lā-ya‘kıl olalum yaqalar çāk edelüm

-VI-

1. Mürşid-i mey-gededür pīr-i muğāna uyalum
Kānata gibi ayağına küpüñ baş kıoyalum
3. Gel üzüm şuyı ile çirki göñülden yuyalum
Mestü lā-ya‘kıl olalum yaqalar çāk edelüm

-VII-

1. Ey **Ḥayālī** erüñ āyīnesidür cām-ı şarāb
Irma andan nazar-ı pāküñi mānend-i ḥabāb
3. Hāne-i cismi ecel şıḥnesi edince ḥarāb

Mestü lâ-ya'kıl olalum yaḳalar ḳāk idelüm

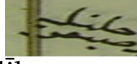
84.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Yine cennet resmini gösterdi naḳḳāş-ı cihān
Şafḥa-i gül-zār içinde ḥurdeler édüp 'ayān
3. Kılmağa ey ehl-i dil bu ḥāleti saña beyān
Dér zebān-ı ḥāl ile murğ-ı çemen édüp fiğān
5. Seyr-i gülzār ét dilerseñ bāğ-ı cennetden nişān

-II-

1. Gösterüp her bir varakda bī-'aded
Bāğ-ı dehri eyledi firdevs-i a'lāya 'adīl
3. Her yaña cārī şular mānend-i nehr-i selsebīl
Bād-veş 'ömrüñ bahārı geçmeden gel ey ḥalīl
5. Seyr-i gül-zār ét dilerseñ bāğ-ı cennetden nişān

-III-

1. Ğonçe etfāli olup ğilmān-ı cennet ey güzīn
Yāsemenler kendüyi zeyn eyledi çün ḥūr-ı 'īn
3. 'Ayn-i kevşer gibi cārī her yaña mā'i ma'īn
Seyr édüp bu ḥālī bülbul çağırur édüp enīn
5. Seyr-i gül-zār ét dilerseñ bāğ-ı cennetden nişān

-IV-

1. Bū-yı gülden ḥāk-i gül-zār olduĝın misk-i Ḥoten
Her gören éder bihiştüñ 'aynıdur şaḥn-ı çemen
3. Gūş-ı cān tut ḳavlüme gel ey hevā-dār-ı saḥen
Gülşen-i 'ömrüñ fenāya vèrmedin bād-ı fiten
5. Seyr-i gül-zār ét dilerseñ bāğ-ı cennetden nişān

84. R : 50^a ; Nūrī : Dīvān : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Muḥammes-i Nūrī Efendi rahmetu'llāhi 'aleyh.

-V-

1. Zeyn olup ezhâr-ıla gül-zâr-ı dehrüñ ser-be-ser
Bâğ-ı huld-âsâ cihānuñ şahñ taldı zīb [ü] fer
3. Gösterür Tübâ-nişânun gül-sitānda her şecer
Kāmet-i dilber gibi Nūrī saña toğrı haber
5. Seyr-i gül-zâr et dilerseñ bâğ-ı cennetden nişân

85.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Cām-ı Cem elden düşürme çünki bustān vaq̄tidür
Geldi eyyām-ı bahār bülbul-i hoş-elhān vaq̄tidür
3. Her taraf güller açılmış vird-i handān vaq̄tidür
‘Āşık-ı bî-dillerüñ derdine dermān vaq̄tidür
5. ‘Aş [u] nüş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaq̄tidür

-II-

1. Çün şükûfe-ile bezendi her tarafda bâğ u rāğ
Gülşene geldi çiçekler yir yirin kurdı otāğ
3. ‘Ömr gibi tîz geçer gül devri tut elde ayāğ
İş bu demlerde gerekdür guşsa vü gamdan ferāğ
5. ‘Aş [u] nüş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaq̄tidür

-III-

1. Yiryüzi çâyır çemen etrâf olupdur lāle-zâr
Serv pâyına yüzün sürer dem-â-dem cüy-bâr
3. Fāhite serv üzre āh-ıla fiğān eyler hezâr
Gül kulak tutmuş gözünde nergisüñ var intizâr
5. ‘Aş [u] nüş eyyāmıdur seyr-i gülistān vaq̄tidür

85. R : 50a ; Muḥibbī : *Dīvān* : Muh.3 : 816. s. : Bu muhammes dīvānda 8 bend 40 mısra olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Sultān Süleymān ‘aleyhi’r-rahmeti ve’l-ḡufrān.

-IV-

1. Çünkü döşendi zemîn üzre bisât-ı heft-reng
Sâyesini gösterür her bir şecer naṭ^ç-ı peleng
3. ‘Âkıl oldur ki bu demde kıomaya kıalbinde jeng
Gülşen içinde mey iç güş eyle hem-âvâz-ı çeng
5. ‘Ayş [u] nüş eyyâmıdur seyr-i gülistân vaḳtidür

-V-

1. İş bu demlerde kimüñ ki ünsi yok şahbâ ile
Yâ şalınmaz bir semen meh-rû kad-i bâlâ ile
3. ‘Ömrünü zâyi^ç geçirür ol kıurı sevdâ ile
Dehr-i jâle ne’yledi Cemşide gör Dârâ ile
5. ‘Ayş [u] nüş eyyâmıdur seyr-i gülistân vaḳtidür

-VI-

1. Ebr u gülzâr üstüne her şubḥ-dem gevher şaçar
Nağme-i bād-ı seher dehrüñ dimâğını açar
3. Gâfil olma ki cihānuñ revnaķı anı geçer
‘Âkıl oldur ki bu eyyâmda mey-i gül-gün içer
5. ‘Ayş [u] nüş eyyâmıdur seyr-i gülistân vaḳtidür

-VII-

1. Seyr eder gülzâr gördüm ol gözi âhûları
Sünbülü kılmış perişân tağıdup gīsûları
3. ‘Aklımı aldı beni mest etti anuñ bûları
İrgürem göklere her laḥza hây u hûları
5. ‘Ayş [u] nüş eyyâmıdur seyr-i gülistân vaḳtidür

-VIII-

1. Şan güzellerdür ki şahrâ seyrin eyler lâleler
Yâsemen gönülcik olmuş kūya giymiş vâleler
3. Gögsine gevherler aşmışdur seher ile jâleler
‘Ayş [u] nüş eyyâmıdur seyr-i gülistân vaḳtidür

-IX-

1. Kıldı pâyına gülüñ her bir dıraḥt zerler nişâr
Tut elüñde sen de nergis gibi cām-ı zer-nigâr
3. Géceler olup **Muḥibbî** mest ü gündüzler ḥumâr

- Bu hevâlarda kalur mı dilde hîç şabr u qarâr
5. ‘Ays [u] nûş eyyâmıdur seyr-i gülistân vaq̤tidür

86.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ol güşâde ey gönül şanma zemistân vaq̤tidür
Êrdi eyyâm-ı gül ü gül-zâr u bustân vaq̤tidür
3. Bülbülâ ile terennüm verd-i handân vaq̤tidür
Evde dil ğam-ġîn olur seyr-i gülistân vaq̤tidür
5. Dil-güşâdur Begķōzı seyr eyle seyrân vaq̤tidür

-II-

1. Hâyleden peykân-ı tîrûñ görmedi âhûları
Girmedi şâhîñüñ çengâline tîhûları
3. Herbiri bir yâre beñzer ol gül-i hōş-bûları
Âdemi mest-i mey-i ğurbet éder kōkuları
5. Dil-güşâdur Begķōzı seyr eyle seyrân vaq̤tidür

-III-

1. Gül yüzüñi görmeyelden bülbüli aġlar müdâm
Lâlesi baġrın firâķuñ odına daġlar müdâm
3. Gözlerüm yaşı gibi ırmaķları çaġlar müdâm
Lâle şeklinde döker dil kanını taġlar müdâm
5. Dil-güşâdur Begķōzı seyr eyle seyrân vaq̤tidür

-IV-

1. Ğonce-i nev-restesi bir dilberi tannâzdur
Bülbülinüñ herbiri bir ‘aşık-ı ser-bâzdur
3. Naġme-keş kırmrîları bir Dâvudî-âvâzdur
Şun‘-ı Hâķķı kıl temâşâ gör ne sırr u râzdur
5. Dil-güşâdur Begķōzı seyr eyle seyrân vaq̤tidür

86. R : 50^b ; Muħibbî : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.
B : Muħammes-i ra‘nâ nazîre-i Sulţân Süleymân.

-V-

1. Fazl-ı Hakk olsun mu^{ci}inüñ görme hergiz miḥneti
Hem-niṣṣin etsün saña Dāver felāḥ u rāḥati
3. Düşmenüñ başına Çarḥuñ şad-belā vü nekbeti
Cân-ı âlemsin şehā sür izzet ile devleti
5. Dil-güşâdur Begkōzı seyr eyle seyrân vaḳtidür

87.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ayrılık cân u gönül şehrini vîrân eyledi
Yağdı yıkdı dōstum ḥāk ile yeksân eyledi
3. Kōmadı cem'iyyet ḥâtır-ı perîşân eyledi
Fūrkatüñ derdi nigārâ bağrumı kân eyledi
5. Rûz-gār oldu muḥālîf-i vaşlı hicrân eyledi

-II-

1. Pādişāhum bendeñi tā senden ayırdı felek
Nūr-idüñ sen dīde-i rüşenden ayırdı felek
3. Bülbül-i ğam-dīdeñi gülşenden ayırdı felek
Cānumı ya'nî vişālüñ benden ayırdı felek
5. Gel bu cānsız aşıkı gör kim ne bî-cân eyledi

-III-

1. Bāğ-ı cennet baña kūyuñdan cüdā gülşen degül
Gözüme sensiz diken olup-dur[ur] gülşende gül
3. Cān revān olsun saña rūḥ-ı revānum ben degül
Senden ayru düşdügüm ṭakdîr-imiş benden degül
5. Hakkdur ey cân her ne kim ṭakdîr-i Yezdān eyledi

87. R : 51a ; Ḥayretî : *Dîvân* : Th.7. : Bu tahmis dîvânda 7 bend 35 mısra olarak yer amlaktadır.

B : Tahmîs-i Dervîş Ḥayretî li-ğazel-i Nesîmî. : Nesîmî : *Dîvân* : Ş.453.

-IV-

1. Nêce bir vādî³-i miḥnetde gönül âh eyleye
Ya nêce bir yüz dutup dergâha pâdişâh eyleye
3. Umaram luṭfuñ bu ben gümrâha hem-râh eyleye
Derdimüñ dermânını fazlından Allâh eyleye
5. Her devâsız derde dermân ol ki dermân eyleye

-V-

- 1 Göñlümde bezm-i maḥabbetde olup hem-dem ğamuñ
Anuñ içün nêce demlerdür ki sürdüm ğamuñ
3. Mey yirine içerüz lîkin dem-â-dem ğamuñ
Bağrımuñ ḳanın yüzümden aḳıdur her dem ğamuñ
5. Êy şanem gör kim beni şevḳuñ ne giryân eyledi

-VI-

1. Zâhidüñ her dem mekânı gûşe-i kâşânedür
Rind-i meyḥûruñ yiri her laḥzâ devlet-i ḥânedür
3. ‘Âşıkâ mesken hemîşe künc-i miḥnet-i ḥânedür
Sırr-ı ‘ışḳuñ künc-imîş anuñ yiri vîrânedür
5. Yaḳdı ‘ışḳuñ gönlümi ol künc-i vîrân eyledi

-VII-

1. **Ḥayretî**yem kim boyun vërdüm belâ şemşîrine
Cânumı êtdüm hedef cânâ melâmet tîrine
3. ‘Âşıküñ ölmekden artık pes dâḥî tedbîrine
Cânını vërdi **Nesîmî** çün şaḥuñ zencirine
5. Niçün anuñ meskenin zencîr-i zindân eyledi

5. VII-5 : eyledi : eyledüñ[i] : R.

88.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. 'Işk yolında ğam u derdi oldu yoldaşum benüm
- İçdügüm h'ân-ı cigerdür ğuşşadur aşum benüm
3. 'Işkdur âtam anam ğamdur qarındaşum benüm
- Gözlerümden akdı deryâlar gibi yaşum benüm
5. Döşlar çok nesne gördi oñmaduk başum benüm

-II-

1. Şanmañuz 'âlemde siz bu derd-i 'ışkı ser-serî
- Yirde gökde 'aşık olan kimsenüñ yokdur yeri
3. Kaçma gözüm yaşını görüp beri gel ey perî
- Geçmekişün seyl-i eşkümden hayâlün 'askeri
5. Bir direklü iki gözli köpridür kaçum benüm

-III-

1. Cân ferâğat küşesine geçdi biz hırka giyüp
- 'Âlemüñ varını 'âkıllar gibi yoğa şayup
3. Vâzgeldi dil 'acüz-i dehri çokdan boşayup
- Her gece altun beneklü âsmânîler giyüp
5. İşbu Çarh-ı pîre-zen olmuşdur oynaşum benüm

-IV-

1. Râh-ı 'ışka iki göz bile gidersiz yaluñuz
- Bilmezüm ey cân u dil n'olur sizüñ ahvâlünüz
3. Çün gidersiz birünüz bârî benümle qalünüz
- Ben gedâ ğurbet diyârında qalurdum yaluñuz
5. Miñnet ü derd ü belâ olmasa yoldaşum benüm

88. R : 51^a ; Nazmî : *Dîvân* : Bu tahmis dîvânda yer almamaktadır.
 B : Tahmîs-i Nazmî li-ğazel-i Sulţân Selîm.

-V-

1. Oldı toköz yüz yigirmi altı içinde saķım
Çäre olmadı bu derde çäre eyleye ĥakım
3. Düşdi ‘asker bī-nesne èy **Nazmī** bu ĥavf-ı ‘azīm
Èy felek toköz tolı cām içmeyince bu **Selīm**
5. Devr içinde gelmedi hergiz ayakdaşum benüm

89.

Mefā’īlün mefā’īlün mefā’īlün mefā’īlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Hezār aĥsente ol māhuñ gōñül қаşı kemānına
Urur kirpik oķın cāna ĥatā gelmez nişānına
3. Seĥerde gün yüzün gördüm yüz urdum āstānına
Getürmiş ĥāl-i miskīnin hümāyūn zülfi yānına
5. Ne ĥōş seĥ-bāz olur gör kim beg iltür āşyānına

-II-

1. Saña ‘ışķ sūzi kār ètmez sen anı dīñleme zāhid
Ĥased nārına baĥruñı yaķup kül eyleme zāhid
3. Şaķın pend eylerüm dèyü baña ta’n eyleme zāhid
Şerāb-ı la’l-i dilberden beni men’ eyleme zāhid
5. Saña ne her kişi her ne èderse kendü yanına

-III-

1. Yüzüñ nūrından olalı ziyāsi zīnetī şem’üñ
Oda pervānesin yaķmak olupdur ‘ādeti şem’üñ
3. Yaķup kül eyledi cānā beni bu ĥayreti şem’üñ
Yüzüñe beñzedüm dèrmiş ‘acebdür ĥāleti şem’üñ
5. Baş ortaya koyup söyler ne kim gelse zebānına

-IV-

1. Begüm gel sen yeñe vèrme şaķın āhumdan evrāķuñ
Şadā-yı nāle-i āhum tūtopdur gūşın āfāķuñ

89. R : 51^b ; Remzī.

B : Muĥammes-i Remzī li-ĥazel-i Necātī Beg. : Necātī Beg : *Dīvān* : G.522

3. Yine ağyār yanına düşüp seyr eder İshākuñ
Alup dil-dār yanına söger ardınca ‘uşşākuñ
5. Ögünsün düşmen ögünsün eger qalursa yānına
-V-

1. Görüp her dilberüñ **Remzī** cemālin şaķın aldanma
Anuñ hüsne meyl édüp görüp ahlākın aldanma
3. Vefālu dilberüñ olur cefāsı şaķın aldanma
Yüzüñe gülse birkaç gün **Necātī** şaķın aldanma
5. Ki gerçekler inanmadı bu dünyānuñ yalānına

90.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

-I-

1. Bugün bir hüsni-şāhīnūñ yüz urdum āstānına
Erişdi ‘andelīb-i dil cemāl-i gül-sitānına
3. Şafālar vèrdi ‘uşşākuñ yine rūḥ-ı revānına
Götürmiş ḥāl-i müşgīnin hümāyūn zūlf yānına
5. Ne ḥōş şehbāz olur gör kim beg iltür āşyānına

-II-

1. Yüri rind-i ḥarābāta iñen zāmān eyleme zāhid
Sen öz başuñ kır ḥalkuñ günāhın ağlama zāhid
3. Günāhı kimsenūñ senden şorulmaz söyleme zāhid
Şerāb-ı la‘l-i dilberden beni men‘ eyleme zāhid
5. Saña ne her kişi her ne ederse kendü yānına

-III-

1. Yüzüñ envārı şevķinden olupdur zīneti şem‘üñ
Ki her dem nār-ı nūr etmek olur māhiyyeti şem‘üñ
3. Dilini kesmek olmuşdur anuñçün ‘ādeti şem‘üñ
Yüzüñe beñzedüm vèrmüş ‘acebdür ḥāleti şem‘üñ

90. R : 51^b ; Mihri : *Dīvān* : Taḥmīs : 337. s. : Bu muhammes dīvānda 7 bend 35 mısra olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Mihri li-ğazel-i Necātī Beg. : Necātī : *Dīvān* : G.522.

5. Baş ortaya koyup söyler ne kim gelse zebânına

-IV-

1. Çü gördi nâr-ı hecrûnde beni yakduğunu ey cân
Özi göyindi taş urdı özine lāle-i nu‘mân
3. Görüp ağyâr yanuñda olurum zâhirâ handân
Yanarum bezm-i şevküñde gözüm ağlar gönül handân
5. Hemân ol şem‘a döndüm ki güler kendü ziyânına

-V-

1. Döşenmiş bağ-ı hüsnünde ruhuñ üzre gül evrâkuñ
Dimâğın ‘anberîn-būyuñ mu‘aṭṭar kıldı âfâkuñ
3. Sürer yüzine gözine rakîbüñ sâ‘id ü sâkuñ
Alup dil-dâr yanına söger ardınca ‘uşşâkuñ
5. Ögünsün düşmen ögünsün eger qalursa yânına

-VI-

1. Leṭâfet büstânında begüm haddüñ-durur ter-gül
Olupdur berg-i gül üstünde hâlüñ dâne-i fülful
3. Kaçan bu yüz karası-y-la saçuña öyküne sünbül
Gülüñ bu ‘arız-ı rengin görüp aldanma ey bülbül
5. Ki anca ol senüñ gibi ğarîbüñ girdi kânına

-VII-

1. Görüp bir hûb-ı zîbâyı şağın sen **Mihri** aldanma
Görürsün günde biñ kerre anuñ ahlâkın aldanma
3. Olur her hûbluğuñ lâ-büd zevâli şağın aldanma
Yüzüne gülse birkaç gün **Necâtî** şağın aldanma
5. Ki gerçekler inanmadı bu dünyânıñ yalânına

91.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

91. R : 52^a ; Muḥibbî : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.

B : *Ġazel-i Yahyâ min kelâmî ‘aşîk Muḥammes-i Muḥibbî* . : Yahyâ : *Dîvân* : G.59.

1. *Biḥamdillāh* ne bir fikrüm ne bir bâṭıl ḥayālüm var
Ne bir zerrāk-ı sālūsum ne bir fikr ü su'ālüm var
3. Sa'ādet ehliyem Ḥaḳḳdan benüm ferḥunde-fālüm var
Ġanīdür 'ışk ile göñlüm ne mālüm ne menālüm var
5. Ne vaşl-ı yāre ḥandānam ne hicrāndan melālüm var

-II-

1. Ḥaḳīkat sırrını ehl-i mükāşifden açar göñlüm
Hevāda 'ışkla pervāz édüp dā'im uçar göñlüm
3. Ne sağ olmak murādumdur ne ölmekden kaçır göñlüm
Dem-ā-dem Hızır elinden çün ḥayāt ābın içer göñlüm
5. Cihānda ḥaste-i 'ışk olalı bir ḥōşça ḥālüm var

-III-

1. Ḥarābāt ehliyem kim geh ki mest ü geh olup ḥayrān
'Alāyıkdan mücerred eylerem dil mülkini seyrān
3. Ḥayāl-i yār ile kül-ḥan baña gülşen olur ey cān
Ne meyl-i Külbe-i Aḥzān ne seyr-i şöḥbet-i cānā
5. Ne ta'n-ı zāhid-i nā-dān ne ceng ü ne cidālüm var

-IV-

1. Ḥudā ḥalk étmedin Nūr-ı Muḥammedden nüh-eflāki
Midād-i Çarḥ hergiz görmeden bu kūh-ı nā-ḥāki
3. Baña esrār göstermiş saña tesbīḥ ü misvāki
Ben ol ḥayrān 'ışkum kim yitürdüm 'aql u idrāki
5. Ne 'ālemden haber-dārum ne kendümden ḥayālüm var

-V-

1. Perīşān olmadın dil defterinüñ köhne evrākı
Kesilsün ḥalk-ı 'ālemden gel ey cān iste Ḥallākı
3. Ser-ā-ser mülküñ olmuş tut **Muḥibbī** cümle āfākı
Cihān fānīdür ey **Yahyā** Hüve'l-Ḥayy u Hüve'l-Bāḳı
5. Değişmem atlas-ı Çarḥa benüm bir köhne şālüm var

92.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ben senüñle söyleşem fırsat bulıcağ dōstum
 Gülşen-i hüsnüñ dikenlerle tōlıcağ dōstum
3. Güllerüñ pejmürde-hāl olup şolıcağ dōstum
 Bilesin kıadrüm benüm ol vakt olıcağ dōstum

-II-

1. Nēceye dek hüsn ile meşhūr-ı 'ālem olasın
 'Ālem-i 'ulvīde kıudsīlerle hem-dem olasın
3. Çün meleklikden çıkup el gibi ādem olasın
 Bilesin kıadrüm benüm ol vakt olıcağ dōstum

-III-

1. Gerçi meh-rūlukda ermişdür kemāline cemāl
 Ġāfil olma eksilür ay bedr [olup] olsa kemāl
3. Āftāb olsañ daḡī devrān erişdürür zevāl
 Bilesin kıadrüm benüm ol vakt olıcağ dōstum

-IV-

1. Birgün ola gün yüzüñe zār olan bīzār ola
 Çeşmine 'āriflerüñ her kirpigüñ bir ḡār ola
3. Maḡline hüsnüñ kıapısı beñlerüñ mismār ola
 Bilesin kıadrüm benüm ol vakt olıcağ dōstum

-V-

1. Būstānuñ kim ḡazāndan bir şararmış bāğ ola
 Lālesi ruh-sāruñuñ kıurı kıızıl yaprāğ ola
3. Tūtī'-i ser-sebz iken ḡaddüñ kıarārı zāğ ola
 Bilesin kıadrüm benüm ol vakt olıcağ dōstum

92. R : 52a ; Ca'fer : *Dīvān* : G.147 : 354. s. : Bu murabbâ dīvānda 7 bend 28 mısra olarak yer almaktadır.

B : *Min kelāmi 'Āşık*

-VI-

1. Hōş degüldür bu mehirlik mäh-ı tábân bilmiş ol
Biñ ‘ivaż eyler birine çarh-ı gerdân bilmiş ol
3. Bildürür dünyâyı âhır saña devrân bilmiş ol
Bilesin kıadrüm benüm ol vaķt olıcaķ dōstum

-VII-

1. Ca‘fer-i dil-ħasteyi şalma iken derd ü ğama
Bilmiş ol bir yār-ı řādık az bilinür ādeme
3. Hüsñüñ çağı geçüp giresin bir ‘āleme
Bilesin kıadrüm benüm ol vaķt olıcaķ dōstum

93.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Sen benümle söyleşüp fırsat bulunca heyhāt
Gülşen-i hüsñüm dikenlerle tölunca heyhāt
3. Güllerüm pejmürde-ħāl olup şolunca heyhāt
Baña kıadrün bildürüp ol vaķt olunca heyhāt

-II-

93. R : 52b ; Behiştî : *Dîvân* : Mr.1 : 160. s. : Bu murabbâ dîvânda 7 bend 28 mısra olarak yer almaktadır.

B : Cevâb-ı ma‘şūk u tahmîs-i Behiştî. : Behiştî Dîvânı’na Revan 1972 numaralı mecmuadan alınan şiir hakkında şiirin dipnotunda şu ifâde yer almaktadır. “Başlıkdan Behiştî’nin tahmis ettiği anlaşılıyorsa da mahlas bulunmamaktadır. Dörder Mısradan oluştuğu için tahmis değış, terbî’ olduğunu düşünüyörüz. Ancak şiir bir mütekerrir murabbaya dönüştüğüne göre bunun bir beytin tazmini yoluyla yazışdığını düşünmek de mümkündür. Son iki bendde geçen Cafer ve Mustafa isimleri hakkında bir bilgiye sahip değiliz. Divanda da yer alan çok sayıda şiirin bulunduğu bu mecmuada kaydedildiğı için Behiştî’ye ait olduğu düşüncesiyle buraya alıyoruz.”

1. Korkudup h  zle benden mihr umarsuz   tmez  m
Hey vef   k  l d  r ise  n bi  n kerre d   i  itmez  m
3. Ben yar  n gelen bel   i    n bug  n   am y  mez  m
Ba  na   adr   n bild  r  p ol va  t olunca heyh  t

-III-

1. Ravza-i h  sn  m ben  m bil b   -   cennetd  r hem  n
'  r  z olmaz sebze-i ezh  r  na anu  n h  z  n
3. Bu m  r  r-   gerdi  -   gerd  n a  na   tmez ziy  n
Ba  na   adr   n bild  r  p ol va  t olunca heyh  t

-IV-

1. Ruhlarum cennet g  lid  r   anma anda h  r olur
Ne der    d  v  r olur anda ne h  d mism  r olur
3. Kim ola kim b   -   h  sn  mden ben  m bi-z  r olur
Ba  na   adr   n bild  r  p ol va  t olunca heyh  t

-V-

1. T  z ge  er d  y   iken   a'n   tme eyy  m   g  l  n
Ki   o   olmaz biz de bil  r  z ziy  n   b  lb  l  n
3. B   -   h  sn  m '  mr  n oldu   a yiter k  l g  lg  l  n
Ba  na   adr   n bild  r  p ol va  t olunca heyh  t

-VI-

1. K  pmad   k  pmaz da ra'n  l   da bir mi  l  m ben  m
Gelmedi gelmez de   eyd  l   da bir mi  l  n sen  n
3. Bir da    Ca'fer bil  rsem n  c'olur h  l  n sen  n
Ba  na   adr   n bild  r  p ol va  t olunca heyh  t

-VII-

1. H  tem-i h  sn-i cem  l  m Mu  tafa   d  rler ba  na
Kim   ifa'-i bedr-i h  sn  m   ri    pd  r her ya  na
3. Eyle bilgil var  ca   men    r-   ta  r  r  m sa  na
Ba  na   adr   n bild  r  p ol va  t olunca heyh  t

94.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Ne gūşumda ʔarab-sāz ü nevāsından nevidüm var
Ne göñlümde ğam-ı dünyā ne bu fikr-i medīdüm var
3. Ne hızmekār-ı sulṭānum ne ğavġā-yı 'abīdüm var
Ḥarīf-i fāriġu'l-bālem ne şeyḥ u ne müridüm var
5. Ne beg yanında maḫşūdum ne pāşādan murādum var

-II-

1. Gehī eyler ğam-ı 'ıṣķı dil aña hem eglence
Geh olur kūşe-i 'uzletde zikru'llāhum eglence
3. Yiter baña gözüm yaşıyla [dūd-ı] āhum eglence
Gedā-yı lā ubālīyem gerekmez şāhum eglence
5. Ne dilde ārzū-yı cū ne meyl-i şāḥ-ı bīdüm var

-III-

1. Maḫām-ı 'uzletüñ étdüm derūndan niyyet-i cezmin
Deġşdüm şulḥa ser-cümle şadā esbābınuñ rezmin
3. Fenā mey-ḥānesinüñ naḫde çekdüm Elest Bezmi'n
Ne ğam 'ıṣķuñla eylersem eger rāḥ-ı 'adem 'azmin
5. Ki koynumda bütün dünyā deġer dürr-i ferīdüm var

-IV-

1. Ḥarābāt-ı cihān içre olup serdār-ı pāy-ı ḥum
Şebistān-ı melāmetde selāmet naḫdin étdüm güm
3. Maḫām-ı istirāḥatden merām olur degül merdüm
Geçerse rūze-i faḫr u fenāda ğam degül 'ömrüm
5. Ki şonuñda benüm rūz-ı kıyāmet adlu 'ıydum var

94. R : 52^b ; Behiştī : *Dīvān* : Muh.3. : Muhammes dīvānda 5 bend 25 beyt olarak yer almaktadır.

B : Muḫammes-i Behiştī.

3. II-3 : [dūd-ı] : Bu kısım R'de yazılmamıştır.

5. II-5 : şāḥ-ı bīdüm : 'āc dīdüm : R.

-V-

1. Alup pâyından ıtlâk etdüm esb-i himmetüñ sâkın
Şikâristân-ı ser-sebzüñ çıkup geşt etdüm âfâkın
3. Getürdüm şayd-ı maşşûduñ zemân-ı furşatın yâkın
Kebüter şanma destümde **Bihîştî** şî'rüm evrâkın
5. Garûs-i 'Arş'a ser-pençe urur bâz-ı sipîdüm var

95.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Süzülsün çeşm-i mestüñ devlet-i dîdârı görsünler
Bozulsun bend-i zülfüñ tûrra-i tarrârı görsünler
3. Çözülsün tügmeler mir'ât-i pür-envârı görsünler
Çıkar pîrâhenüñ tâ kudret-i Settârı görsünler
5. Meded rûh-ı muşavver nec'olurmuş yârı görsünler

-II-

1. Lebüñden büse almak mürde-cân bulmak kadar vardur
Şaçuñ kokuñ hayât-ı cavidân bulmak kadar vardur
3. Miyânuñ kuçmak genc-i nihân bulmak kadar vardur
Vişâlüñ câna almak râygân bulmak kadar vardur
5. Ne var bir himmet et şeydâlar ol âşârı görsünler

-III-

1. Kâd-i bâlâñı gösterdüñ kıyâmetden nişânsın sen
Serây-ı dehri vîrân eyleyen genc-i nihânsın sen
3. Güñüñ Mağribde toğmuş fitne-i devrû zemânsın sen
Ne mâhiyyetsin âyâya neden nâ-mihr-bânsın sen
5. Müneccimler kosunlar gayri sen mekkârı görsünler

95. R : 52^b ; 'Âlî : *Dîvân* : Ms.28 : 201. s. : Bu muhammes dîvânda 5 bend 25 kısra olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i 'Âlî rahmetu'llâhe 'aleyh.

4. I-4 : Bu mısra R'de yazılmamıştır.

-IV-

1. Meger bir kâse-i pür-misk-i terdür cezr için [h]lânı
Yahûd mülk-i melâhat şâhınuñ tûğ-ı perişanı
3. Kõnupdur başuña yâhûd hümâ-yı baht-ı sulţanı
İnanmaz görmeyen çık başdan ey rûh-ı revânı
5. ‘Arağcınıñ çıkar ol kâkül-i ber-tarı görsünler

-V-

1. O mihr ü baht-ı ‘Âlî gibi gaddâr olmak istermiş
Kerem semtinden el çekmiş sitem-kâr olmak istermiş
3. Kırup ‘aşıkların cellâd-ı hûn-h’âr olmak istermiş
Muhaşşal zulme meyl etmiş cefâkâr olmak istermiş
5. Yetişünler meded üftâdeler yâlvârı görsünler

96.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Câme-i şîhhat Hudâdan halka bir hil‘at gibi
Bir libâs-ı fâhîr olmaz cisme ol kisvet gibi
3. Var iken baht u sa‘âdet kuvvet ü kudret gibi
Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
5. Olmaya devlet cihânda bir nefes şîhhat gibi

-II-

1. Ehl-i vahdet kâinātuñ ‘âkıll u dānāsıdur
Merd-i fâriğ ‘âlemüñ maḥbûb-ı müsteḡnāsıdur
3. Gör nedür ol kim sözi güyâ Mesîḥ-enfāsıdur
Salṭanat didükleri ancak cihân ḡavḡāsıdur
5. Olmaya baht u sa‘âdet dünyede vahdet gibi

1. IV-1 : cezr : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

96. R : 53a ; Bâkî : *Dîvân* : Ms.4 : 65. s. : Bu muhammes dîvânda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Bâkî selleme-hu’llâhü li-ḡazel-i Sulţân Süleymân. :
Muḥibbî : *Dîvân* : G.2627

-III-

1. Tā‘at haḳḳ mūnis-i bezm-i beḳādur ‘āḳıbet
Şoḥbet ü cān ü cihān senden cūdādur ‘āḳıbet
3. Bād-ı şarşardur fenā ‘ālem hebādur ‘āḳıbet
Ḳo bu ‘ayş ü ‘işreti çünkim fenādur ‘āḳıbet
5. Yār-ı bāḳī isteriseñ olmaya t̃ā‘at gibi

-IV-

1. ‘Ālemi gözden geçürseñ eyleseñ biñ yıl raşad
Devr içinde t̃urmasañ görseñ hezārān nīk ü bed
3. Her tarafdan aḳsa dünyā mālı gelse lā-yu‘ad
Olsa ḳumlar şaḡışınca ‘ömrüñe ḥadd ü ‘aded
5. Gelmeye bu şīşe-i Çarḥ içre bir s̃ā‘at gibi

-V-

1. Ėy gönül āsāyiş-i ‘uḳbāya isterseñ vuşul
Ḥubb-i dünyāyı ferāḡat gibi olmaz toḡrı yol
3. Şād-mān erbāb-ı ‘uzletdür hemān **Bāḳī** melul
Ger ḥuzūr etmek dilerseñ ey **Muḥibbī** fārīg ol
5. Olmaya vahdet maḳāmı kūşe-i ‘uzlet gibi

97.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Ḥaste olmak gūş-māl-i Ḥazret-i ‘İzzet gibi
Her ḳişinüñ yalımın alçaḳ eder ḡurbet gibi

Degme bir nesne göze gelmez refāhiyyet gibi
Nāleler gūyā derāy-ı rıḫlet-i rāḫat gibi

97. R : 53^a ; Yahyā Beg : *Dīvān* : Ms.10. : Bu muaşşer dīvānda 5 bend 25 beyt olarak yer almaktadır.

B : Mu‘aşşer-i Yahyā Beg li-ḡazel-i Sultān Süleymān. Muḥibbī : *Dīvān* : G.2627.

3. Dār-ı dünyā cāy-ı fūrkat menzil-i miḥnet gibi
Devlet i bir ālet-i hengāme-i zaḥmet gibi
Sağlıguñ bünyādı yok āyīnede şūret gibi
Maṭla‘ı şāh-ı cihānuñ Maşrık-ı ḥikmet gibi
5. Halk içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıḥḥat gibi

-II-

1. Yandur esbāb-ı gurūrı şōfī-i şāfī-şıfat
Rāḥat olmak isteriseñ meskenetde mesken et
Dīde gibi şevk-ı nūrāniyyetin başa ilet
Evliyānuñ ayağı altı olur altı cihet
3. Māni‘-i işğāl-i ḥaḳḳdur bezm-i ehl-i ma‘şıyet
Her libās-ı gāfleti kılma ḥicāb-ı mağfıret
Tārik-i dünyādudur sırr-ı sürūr-ı āḥıret
Gör nedür şāh-ı vilāyet nūr-ı ‘ayn-ı ma‘dilet
5. Kō bu ‘ayş ü ‘ışreti çünkim fenādur ‘ākıbet
Yār-ı bākī isteriseñ olmaya ṭā‘at gibi

-III-

1. Hem-dem olma ney gibi ehl-i hevāyı eyle red
‘Aynı ile kıl ‘ibādet-ḥāneñi mā-beyne sed
Dāl-veş ḥālī degüldür secdeden ehl-i ḥıred
Pādişāha bendeye ḥayrātdur ḥayru‘l-veled
3. Sağ iken eyle murādātına muḥtācuñ meded
İllere dest-i seḥāñ eyle murād atını yed
Furşatı fevt eylemekdür kār-ı bed efkār-ı bed
Cümleye bu Seyyid-i ‘ālem serāy olur sened
5. Olsa kumlar sağışınca ‘ömrüne ḥadd ü ‘aded
Gelmeye bu şīşe-i Çarḥ içre bir sā‘at gibi

3. II-3a : Bu mısra mükerer yazılmıştır.

-IV-

1. Gel der-i dervîşe var kim mağfîret deryâsıdur
Cân kulağına edâsı dürr-i bî-hemtâsıdur
Mazhar-ı envâr-ı Hakk âyîne-i rü'yâsıdur
Hân-kâhında haqîkat Kâfînuñ 'Ankâsıdur
3. Kâf gibi i'tikâfı Mescid-i Akşâsıdur
Göz göre 'ayn-i kanâ'at dîde-i bînâsıdur
Gönlünün vîrânesinde kenz-i lâ-yefnâsıdur
Vâli'-i 'alî-mağâlî sözlerün evlâsıdur
5. Salţanat didükleri ancak cihân ğavĝâsıdur
Olmaya baht u sa'âdet küşe-i vahdet gibi

-V-

1. Medd-i Bismillâh gibi eyle var Allâha yol
Kol kanâd olsun saña havf ü recâsı sağ u şol
Mâyil-i aşl-ı [uşûl] ol mâyl-i aşl-ı uşûl
Lâyık-ı vaşl-ı Habîb ét kendüñi kable'l-vuşûl
3. Hâtuñi eyle halvet-hâne-i rây-ı Rasûl
Mağsad-ı akşâyı gözle menzil-i mağşûdı bul
Vây eger dünyâya mâyl eyler ise nefis-i gül
Olagör **Yahyâ** gibi bir mürşid-i ma'küle kul
5. Ger huzûr etmek dilerseñ ey **Muhibbî** fâriğ ol
Var mıdur vahdet mağâmı küşe-i 'uzlet gibi

2. V-2a : [uşûl] : R'de bu kısım yazılmamıştır.

98.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

-I-

1. 'İzārum hem-‘ayār-ı zer bulunmaz gerçi zerlerde
Ne aşşı i‘tibārum yok miyān-ı sīm-berlerde
3. 'Āceb mi hālka olursa ümīdüm gūş-i dūrlerde
Lebüñ kandi nēce şīrīn ise cānā haberlerde
5. Vişālūñ va‘desi çāk böyle tatludur haberlerde

-II-

1. Firāk odına yakdukça beni ol zālīm-i bī-dād
Derūn-ı dilden eylersem ‘aceb mi nāle vū feryād
3. Fiğāna mā-tekaddemden olup erbāb-ı ğam mu‘tād
Bir āh-ı sūz-nāk etmiş ezel kūh-sārda Ferhād
5. Anuñ te‘şīridür pinhān olan āteş hācerlerde

-III-

1. Gēce tā şubha dek bezm-i rakībe şem‘-i hālvetsin
Sözüm şıdkına çeşm-i pūr-ḥumāruñla ‘alāmetsin
3. Beni ko gel sen inşāf eyle çün ehl-i şadākatsin
Niçün nergis gibi ēy gül hārīş ḥ‘āb-ı ğafletsin
5. Seher gibi gülistān seyrin etmezsın şehirlerde

-IV-

1. Be vā‘iz kendūñi muḥkem yine çekmiş çevirmişsin
Mürāyīler libāsıyla ‘acāyib şekle girmişsin
3. İştīdüm ta‘n edüp ‘uşşāka hayli herze yemişsin
Nazar kılmak kişi Şer‘ī degül maḥbūba dērmişsin
5. Nazar kılmak degül körlüğüne belki severler de

-V-

1. Cihānda şimdi rāh-ı ‘adl içinde toğrı yürür yok
Şafāsın dürr-i nazmuñ çeşm-i inşāfı-y-la görür yok

98. R : 53^b ; Behiştī : *Dīvān* : Muh.7 : 168. s. : Bu muhammes dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Behiştī rahmetu‘llāhe ‘aleyh.

3. Me‘ārif gūşvārını kulağında getirür yok
Behiştī i‘tiḳādum bu senüñle pençe urur yok
5. Belāḡat bîşesin mesken édinen şîr-i nerlerde

99.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Bî-beḳā buldı gönül çün bu ḥarāb-ābādı
Geşt éder ‘ālemi Mecnūn gibi vādī vādī
3. Ḳayd-ı ḡamdan çekilüp bulmuş iken āzādī
Oldı dil bir büt-i şîrîn-dehenüñ Ferhādı
5. Aña lālā geçinür Hüsrev ü Şîrîn dādı

-II-

1. Söyle luṭf ét bize şol nāz ile güftār nedür
Meded öldüm dēye ol la‘l-i şeker-bār nedür
3. Billāh ēy naḥl-i ter ol şîve-i reftār nedür
Sende bu cezbe vü bu ḥālet-i dīdār nedür
5. Ḳadd-i mevzūnuña ḳul eyledüñ a şimşādı

-III-

1. Gördüm ēy bād seni kūy-ı nigāra gitdüñ
Ḥāl-i ‘uşşāḳı perişān édüben incitdüñ
3. Zülfine ‘aşıḳı bend eylemegi öğretdüñ
Ey şabā zülf-i dil-āvîzini taḥrîk êtdüñ
5. Bu ḳadar fitne vü aşūba sen olduñ bādī

-IV-

1. Elf-i Şeb-dîz-i nigāra olalı sîne gönül (?)
Āh dēr āh eşidür derd-ile peyveste gönül
3. ‘Aceb üns eylemiş ol ḥāl ile dem-beste gönül
Hem-demümdür şeb-i fūrḳatde dēyü ḥaste gönül

99. R : 54^a ; Su‘ūdī.

B : Muḥammes-i Su‘ūdī li-ḡazel-i Bāḳī sellemallāhe. : Bāḳī : *Dīvān* : G.520.

5. Bu gēce göge çıkardı öğerek feryādı
-V-
1. Cām-ı hicrini **Su‘ūdī**ye şunup ol sākī
Cevr ile başuma teng eyledi bu nüh-ṭākı
3. Baña ṭa’n eyleme nālem ṭuta ger bu āfākı
Cevre ḳatlanmaḳ olurdu n’idelüm ēy **Bākī**
5. ‘Ahd-i ḥübān gibi yok ‘ömrümüzün bünyādı

100.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Seni bir kişi sevüp nece ṭaleb-kāruñ ola
Muttaşıl cevır ü cefā etmek aña kāruñ ola
3. Eyle vaşluñ güli her demde baña ḥāruñ ola
Baña nāz etmek hele şanma dil-efgāruñ ola
5. Yürü ēy serv aña nāz etmek ki hevā-dāruñ ola
Aña cevır etmek cehd etmek ki ṭaleb-kāruñ ola

-II-

1. *Ḥamdilillāh* ki ḥalāş oldu bu göñlüm senden
Dār-ı ‘ālem baña zindān idi oldu gülşen
3. Hāy bir daḥī saña dil vērüp üftāde olan
Şatamazsın baña şimden-gerü bildüm seni ben
5. Yürü ēy Yūsuf-ı şānī aña şat kendüñi sen
K’o senün Mısr-ı maḥabbetde ḥarīdāruñ ola

-III-

1. Ne belā idi çeküp cevruñi her demde şehā
Vāzgeldüm hele ben senden edüp ḳaṭ‘-ı recā
3. Hīḳ geçmez baña şimdengirü nāzuñ ebedā
İstemem şīveñi şu sepme laṭife ile baña
5. Bizi ḳo yürü aña sep şuyı ēy ebr-i cefā

100. R : 54^a ; Su‘ūdī.

B : Müseddes-i Su‘ūdī li-ğazel-i Zātī. : Zātī : Dīvān : C.I : G.29.

Kim anuñ göñli ocağında senüñ nāruñ ola

-IV-

1. Tõğmadı hıç senüñ gibi zemīn olalı mehd
Geçdüm olursa tenüñ sīm ü leb-la'lüñ şehd
3. Görinürsin gözüme yüzü peleng ü hem fehd
Bir daḥī hıç yüzüñe bakmayayın olsun 'ahd
5. Yüri var sen aña naķş oynamağa eyle ki cehd
Ëy kamer tās-ı maḥabbetde senüñ bāzuñ ola

-V-

1. Kātı zār oldı **Su'ūdī** gel o bī-çāreyi қо
Dili pūr-bādedür ol cigeri pāreyi қо
3. Nēce mecrūḥ kılursın ten-i pūr-pāreyi қо
Kerem eyle yüri var bu dil-i āvāreyi қо
5. Ëy ṭabīb-i dil ü cān **Zātī**-i bī-çāreyi қо
Anı öldürmege kıl çāreñi bī-māruñ ola

101.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

-I-

1. Şikāyet rūzigārumdan ki bir dem olmadum hoşnūd
Fiğān baht-ı siyāhumdan ki kılmaz ṭālī'um mes'ūd
3. Yumuldı ğonce-i ṭab'um elümde cām-ı ğam fersūd
Bahāristān-ı 'ālemde açılmazsa gül-i maḫşūdum
5. Ne ğam ey bülbül-i cān çünkü gül-zār-ı 'adem mevcūd

-II-

1. Zemīn-i dilde eşcār-ı maḫabbet tā ki şaldı bīḥ
Ḳazādan başuma her bir ki bādī oldu bir tevbiḥ
3. Siyāset-gāh-ı 'ıṣṣuñda senüñ ey gözleri mirriḥ
Urupdur başuma cellād-ı ğamzeñ nece kızmış mīḥ
5. Gözümden uçları çıkdı degül müjgān-ı ḥün-ālūd

-III-

1. Seni bu ḥüsn ile kim görse āh-ı derd-nāk eyler
Girībanın çeküp gül gibi ol dem çāk çāk eyler
3. Beni sünbül şaçuñ sevdāları āḥir helāk eyler
Ruḥuñda ḥāl-i yek-tāñ ile baḫş-i iştirāk eyler
5. 'Aceb mi ehl-i oda hind yaḫarsa kāfir oldu 'ūd

-IV-

1. Ğam-ı 'ıṣṣuñla yaḫdı nār-ı ğam bağrum kebāb içdi
Efendi kanlu yaşum hecr-i la'lüñle şerāb içdi
3. Ne zālimdür ğam-ı 'ıṣṣuñ beni yaḫdı ḥarāb içdi
Ḳomadı bir şeyem rū-yı zemīni ğarḳ-ı āb içdi
5. Anüñçün oldu yer yer dūd-ı āhum göklere memdūd

-V-

1. **Maḳālī** la'l-i dilber variken yāḳūt-ı aḥmerden
Yudum al çeşme-i āb-ı ḥayāt bāde-i terden

101. R : 54^a ; Maḳālī.

B : Muḫammes-i Maḳālī li-ğazel-i Fiğānī. : Fiğānī : *Dīwān* : G.10.

5. III-5 : hind : Kelime orjinal metne sonradan ilave edilmiştir.

3. N'olur cām-ı Cem ü Cemşid mir'ât-i Sikender'den
Tecellî-i cemâl-i şaykal ü mir'ât ü hâverden
5. O şāhuñ 'aks-i hüsni dūr **Figānī** mā hüve'l-mağşūd

102.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -

-I-

1. Hāyālūñ aldı dil ü 'aql u cānı gösgötürü
Geçürdi ğuşşāñı āh dil zemānı gösgötürü
3. Eger ki terk édüben bu cihānı gösgötürü
Yoluña vërmezisem baş u cānı gösgötürü
5. Benümle kōrkut efendi cihānı gösgötürü

-II-

1. Gelür bu iş baña bāğ-ı cihānda emr-i 'acīb
Figān edersin eger gül olursa saña qarīb
3. Bu 'ışk-ıla severüm dème 'andelīb-i ğarīb
Maħabbet aña dërüm ki añılsa nām-ı hābīb
5. Unutdura saña kevn ü mekānı gösgötürü

-III-

1. Felekde 'āşık-ı ğam-h'ār [u] müstemende dilā
Zemān-ı vaşl-ı nigār u meh-i cihān-ārā
3. Eger ki biñ yıl olur ise çok degül zīrā
Ne gelür ise göz açup yumuncadur meşelā
5. Cihānda 'āşıkā vuşlat zamānı gösgötürü

-IV-

1. Cihāna étme midür iltifātı lāyık olan
Hiç aña meyl éde mi 'ışk içinde fāyık olan
3. 'Aceb mi bakmasa aña yoluñda şādık olan
Örümcek ağına şaymaz ziyāde 'āşık olan

102. R : 54^b ; Su'ūdī.

B : Muħammes-i Su'ūdī li-ğazel-i Yahyā. : Yahyā : *Dīvān* : G.468.

5. Kapuñda hayme-i heft-āsmān gösgötürü

-V-

1. Su'ūdiyem çeküp ālām-ı 'ıŝkı Kays-āsā
Fünün-ı miḥnete oldum çün 'ālim ü dānā
3. Nēce me'ānī'-i zībāyı eyledüm inŝā
Getürmek olur idi ḥālī kâle ey **Yahyā**
5. Şıgaydı zarf-ı ḥurūfa me'ānī gösgötürü

103.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Gāh mir'āt-i felek rū-yı sa'ādet gösterür
Geh döner jeng-i nuḥūsetle felāket gösterür
3. Bir nefesde 'āşıka biñ dürlü ḥālet gösterür
Uyma ey dil şabr kıl ivmek melāmet gösterür
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

-II-

1. İçme zehr-ālūddur cām-ı sipihruñ şerbeti
Ādem öldürme-durur cellād-ı Çarḥun 'ādeti
3. Şan ḥayāl[ü] ḥ'ābdur mülk-i cihānuñ devleti
İhtiyār et gel kanā'at birle künc-i 'uzleti
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

-III-

1. Ey gönül dünyā içün yok yire çekme ıztırāb
Nēce şehlerden girü kalmış serādur bu ḥarāb
3. 'Ārife ef'āl-i gerdündan erişmez inkılab
Şāhid-i maḥşūda çek şabr u teḥammülden niḳāb
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

103. R : 54^b ; Aŝkī : *Dīvān* : Muh.70 : 108. s. : Muhammes dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : **Muḥammes-i 'Aŝkī** rahmetu'llāhe 'aleyh.

-IV-

1. Hāke şaldı néce servler serr ile efseri
Dīve aldurdı Süleymān Nebī engüşteri
3. N'eyledi devr-i felek Āyīne-i İskenderi
Sākıyā devr eylesün bāde ile pür kıl sāğarı
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

-V-

1. Bī-nişān olur şalan baħr-i fenāya zātını
Ser virendür da'vā-yı 'ışkuñ kılan işbātını
3. Mest-i 'ışk ol unudup cān u cihān lezzātını
'Aşkıyā pāk ü mücellā kıl gönül mir'ātını
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

104.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Ėy cemālūñ pertev-i envār-ı şubh-ı lem-yezel
Ber-ter olsa menzilūñ hürşīd-i enverden maħal
3. Sende göstermiş kemāl-i şun'ın Üstād-ı ezel
Kudretūñ izhār édüp Hāķķ Hāzret-i 'azze ve cell
5. Cümle hūbān içre sen cānānı kılmış bī-bedel

-II-

1. Ėşigūñ üftādesi kemter-gedā mihir-i münīr
Pençe-i hürşīd-i 'ālem-tāba hüsñüñ dest-gīr
3. Her gedā-yı āsitānuñ bir şeh-i şāhib-serīr
Mışr-ı dilde şāh olur yüzüñ görüp olan esīr
5. Hüsni Ėy Yūsufdan aħsen Ėy güzellerden güzel

-III-

1. 'Āşıķa yād-ı lebūñ cām-ı şerāb-ı dil-güşā

104. R : 55^a ; Bākī : *Dīvān* : Th.5. : Muhammes dīvānda 6 bend 30 mısra olarak yer almaktadır.

B : Muhammes-i Bākī li-ğazel-i Sulţān Selīm t̃ābe serā-hü.

- Cāna ol la‘l-i muşaffādur mey-i bezm-i şafā
 3. Rūḥ-baḥş olmuş Mesīḥāveş o la‘l-i cān-fezā
 La‘l-i mey-günün görüp cān vermeyen kimdür şehā
 5. Pes meger ādem degül ‘aqlında vardur yā ḥalel

-IV-

1. Ḥalka-i zūlf-i siyāhuñ ēy saçı misk-i Ḥoten
 La‘l-i Şeb-dīz ḥaṭṭuñdur dērler erbāb-ı suḥan
 3. Kimdür ol ruḥsāre-i gül-gün ile senden geçen
 Ḥüsnüñi bir dem gören ēy Ḥüsrev-i Şīrīn-dehen
 5. ‘Işkuña Ferhād olup yoluña cān vërse maḥal

-V-

1. Kaddüñe ḥıl‘at biçelden ḥüsni ḥayyāṭ-ı kazā
 Gün gibi yakduñ cihānı ēy şeh-i zerrīn-ḳabā
 3. Çāk edüpdür gerçi kim şabrum girībānın cefā
 Dāmenüñ cevır ile elden ḳona şanma dilberā
 5. Ol olacaḳ iş degül yaḳam tutunca tā ecel

-VI-

1. **Bāḳiyā** kūy-ı ḥarābātı nişīmen ḳılduḡum
 Bezm-i ‘ışḳı şem‘-i āhumla müzeyyen ḳılduḡum
 3. Ser-nüviştüm ḥālīdūr āfāḳa rüşen ḳılduḡum
 ‘Ey **Selīm** ebrū diyüp çeşm üzre mesken ḳılduḡum
 5. Alnuma ‘ışḳ ile yazılan yazulardur ezel

105.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Sāzumuz diñler felekde zühre-i zehrā bizüm
 Kūşe-i zevḳ u şafāmızdur bugün dünyā bizüm
 3. Sīnemüzde zāhidā n‘eyler ḡam-ı ferdā bizüm

105. R : 55a ; Behiştī : *Dīvān* : Muh.6. : Muhammes dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : **Muḥammes-i Behiştī** rahmetu‘llāhe ‘aleyh.

5. Bezmimiz peymānesidür Kevşer-î Me'vâ bizüm
Cür'amuzdan perveriş bulmuş-durur Tûbâ bizüm

-II-

1. İrmedi rûz-ı ezel meşhûr iken el-vaqt seyf
Bunca yıllar 'ömrümüz derd ü belâda geçdi hayf
3. Ger şorarsañ şimdiki ahvâlimüzden kemm u keyf
Dildeki buhrânımızdan bir eşerdür sûr-i şayf
5. Bâd-ı râh-ı servimizden kıt'adur sermâ bizüm

-III-

1. Şerbet-i tıbbdan ederseñ kâse-i gerdûnı pür
Cânı yokdur sînemüzden def' ola mânend-i har
3. 'Ayşumuz şöyle olupdur fûrkat telh ile pür
Gam deminde dîdemüzden hâke düşmüş kaçredür
5. Tağlarca mevc peydâ eyleyen deryâ bizüm

-IV-

1. Reng-i efkârı gözüñden dâmen-i sa'y ile sil
Nûr-ı 'ışık-ile derûnuñ hâne-i tâbende kıl
3. Hâlimüzden ger haber bilmek dilerseñ söyle bil
Bir haqîkat defterinde mürdeyüz ey zinde-dil
5. Üstümüzde türbemizdür günbed-i hağrâ bizüm

-V-

1. Bunda taḥşîl étmege geldük rızâ-yı Hâlîkî
Zâyi' étdük vâdi'-i nisyânda 'ahd-i sâbıkı
3. Şânımız zıkr étmek oldu bu kelâm-ı şadıkkı
Ey Behiştî 'afv olunmazsañ kıyâmet lâyıkkı
5. Bir alây mücrimlerüz zindânımız dünyâ bizüm

106.

Mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzārī' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

-I-

1. Dilberler içre olmaya sen dil-rübā gibi
 'Āşıklar içre olmaya ben mübtelā gibi
3. Sen taht-ı hüsn içinde otur pādīşā gibi
 Yilsün yoluñda yıllar ile dil şabā gibi
5. Görsün cefāñı cānına mihr ü vefā gibi

-II-

1. Çevgān-ı zülf gördi gönül āh u zār eder
 Meydān-ı 'ışkına yine tōb olmağa iver
3. Ėy pādşāh-ı hüsn ayā şāh-ı baħr u ber
 Hergün güneş kapuñda yüzün yerlere sürer
5. Sen şāha olda bencileyin mübtelā gibi

-III-

1. Ey serv-i kadd[i] sünbül ü reyħān kāküli
 'Āşık-dur[ur] ezelde saña cān bülbüli
3. Bu gül-sitān-ı dehrüñ ayā tāze ter güli
 Çokdur cihānda hüsnle meşhūrlar velī
5. Yokdur cihānda hüsn ile sen meh-liķā gibi

-IV-

1. Luṭf eyle bendeñ ile güzel merħabālar et
 Derd ü ğamuñ ile cānına yer yer cefālar et
3. Añup o vaķt 'ahdüñi cānā vefālar et
 Ben ağladum didüm ķo cefāyı vefālar et
5. Sen güldüñ ol söze gülüşüñden vefā gibi

-V-

1. Tīrüne cān ķarşu çıkup dēr hōş imdi
 Vērsün güzelüm saña Hūdā 'ömr-i sermedī

106. R : 55^b ; Fiğānī : *Dīvān* : G.101 : Bu şiirde yer alan her bendin son iki mısrası Fiğānī Dīvānı'nda gazeller bölümünde yer almamaktadır.
B : Muħammes-i Fiğānī rahmetu'llāhe 'aleyh.

3. Ėy dil-rübālaruñ dü cihānda ser-āmedi
Gördi **Figānī** rā қашуñı āh ėdüp dēdi
5. Қaddüm iki бүken benüm āhir bu rā gibi

107.

Mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün
Muzāri' - - + /- + - + /+ - - + /- + -

-I-

1. Қаsr-ı vücūd-ı ādemi kim cān açar қapar
Bir tāb-ḥānedür k'anı mihmān açar қapar
3. Şandūk-ı 'ömri ḥāzin-i devrān açar қapar
Ḥalvet-serāy-ı ḥāşşı sulṭān açar қapar
5. Dil ḥānesin ġam-ı ruḥ-ı cānān açar қapar

-II-

1. Dērler ki dürc-i la'lüñi derc ėtdi Kird-gār
Her dānesi sezā-yı binā-güş-i şehir-yār
3. Şarrāf-ı cevherī gibi ėy şūḥ-ı şīve-kār
Seyr ėtdürür iki dizi lü'lü'-i şāh-vār
5. La'l-i lebün ki ḥoḳḳa-i mercān açar қapar

-III-

1. Şalunduğunca üstüme ol bāz-ı cān-şikār
Minḳār-ı ġamla sīne-i şad-çāk olur figār
3. Ser-pençe-i belāda gönül n'ola olsa zār
Şeh-perlerini nāz-ıla şāhīn-i zülf-i yār
5. Dil murğınuñ şikārına her ān açar қapar

-IV-

1. Cennet-serāy-ı kūyuña vardum çü ben gedā
Gördüm raḳīb elinde tutar mār-veş 'aşā
3. Lāyık mı dāhil-i ḥarem olmaḳ o nā-sezā

107. R : 55^b ; Zihnī : *Dīvān* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.
B : Taḥmīs-i Zihnī li-ğazel-i Maḳālī.

- Der-bānuñ olmuş ey şanem ağıār-ı bed-liķā
 5. Hāyfā ki bāb-ı cenneti şeytān açar kıapar
 -V-
 1. **Zihni** revāc vèrelî sen nazm-ı fāhire
 Kesr-i cevāhir ile ziyān èrdi tācîre
 3. Cān vèrür oldî cevheriyān şî'r-i şā'îre
 Nazmuñ **Maķālî** kıomadî kıymet cevāhire
 5. Şarrāf-ı dehr bir kıurî dükkān açar kıapar

108.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Āh kim her dem gelür bu 'āşık-ı nā-şāda ğam
 Eksük olmazmış egerçi hātır-ı a'dāda ğam
 3. Artuķ olsa n'ola a'dādan bu ben şeydāda ğam
 Gerçi olmuşdur muķadder herkese dünyāda ğam
 5. Cāh ile nisbet çok olur merdüm-i dānāda ğam

-II-

1. Hîç olur mı kim cihānda her kışı yek-sān ola
 Böyledür kıismet kı geh hāndān u geh giryān ola
 3. Ger gedā-i kūşe-i mihnet eger sultān ola
 Kıanı bir ādem kı dā'im dünyede hāndān ola
 5. Bu ne hāletdür çekەرler şāh ğam şeh-zāde ğam

-III-

1. Fıkr-i zülf ü 'arız-ı dilberle yitürdüm özüm
 Şöyleyüm şimdi kı fark ètmem gecemden gündüzüm
 3. Bād-ı ğam ğarķ ètdi dil fülkin yèle vèrdi tozum
 Hecr-i la'l-i yār ile pür-hündur göñlüm gözüm
 5. Eksük olmaz baña yā Rabb yerde ğam deryāda ğam

108. R : 56^a ; Ziyāyî.

B : Muħammes-i Ziyāyî li-ġazel-i Kātibî.

-IV-

1. Devlet-i dünyâ için hergiz getürme ğam dile
Her ne isterseñ hülûş-ı kâlbile Hâkdan dile
3. Manşıb için ser-fürû kılma cihânda câhile
Biñ dilekle şol ki bu ‘aşr içre bir manşıb ele
5. Gelmez illâ kim gelür evvel mübârek-bâda ğam

-V-

1. Ey **Żiyâyî** eyleyüp künc-i ferâġat ihtiyâr
Ġam yeme dünyâ-yı dñn için cihânda zînhâr
3. Milket-i dehre eger ser-tâ-ser olsañ Şehriyâr
Kâmiyâ meyl-i mürüvvet étme zînhâr âşkâr
5. Ġâfil olma öldürür birgün seni tenhâda ġam

109.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Yârsız ġülşen-i ‘âlem baña zindân ancaġ
Hâne-i dil elem ü hecr ile vîrân ancaġ
3. ‘İzzet ü zillet-i ‘âlem heme yeksân ancaġ
Hâl-i ‘âlem ezeli böyle perîşân ancaġ
5. Kimi giryân kimi ġandân kimi nâlân ancaġ

-II-

1. Bu cihân içre olup kimisi mest-i dil-dâr
Kimisi oldı perîşân-ı ġam-ı zülf-i nigâr
3. Kimi sevdâyî olup tırmayalar leyl ü nehâr
Kimisi bülbül-i nâlân-ı ġül-i ‘arız-ı yâr
5. Kimi sevdâyî-i şem‘-i ruġ-ı cânân ancaġ

-III-

1. Ey perî pîre-zen-i dehr kime kılsa vefâ

4. 4 : Kâmiyâ : Kâtibî : D.

109. R : 56^a ; Fedâyî : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.

B : Muammes-i Fedâyî li-ġazel-i Bâķî sellemehu. : Bâķî : *Dîvân* : G.238.

- ‘Aķabince döner eyler yine biñ dürlü cefā
 3. Bu fenā-ķāneyi şandı kimisi dār-ı şifā
 Bu cihān kimine ķaşr-ı ıarab u ‘ayş u şafā
 5. Kiminüñ miķnet-ile başına zindān ancak

-IV-

1. Ğam u şādīsi cihānuñ bu dil-i maķzūna
 Bir olup egmedi baş ‘arşada her bir dūna
 3. ‘Işķ-ıla gerķi bedel oldu göñül Mecnūn’a
 Pāy-māl olmada āķır şütür-i gerdūna
 5. Pādişāh-ile gedāsi hele yek-sān ancak

-V-

1. Ėy **Fedāyī** n’ola olduñsa bī-nām ü şān
 Deheni zikrī olupdur saña çün vèrd-i zebān
 3. Vādi-i ‘ışķa düşüp ģayretle pīr ü cevān
Bāķiyā ķān-ķah-ı ‘ālem-i ģayretde hemān
 5. Her gelen kimse bu esrār ile ģayrār ancak

110.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Şükr Hāķķa kim yine bir mehlikādur sevdigüm
 Nürdur başdan başa şems-i ģuķhādur sevdigüm
 3. Sāyesinde pādişāhum bir hümādur sevdügüm
 Serv-ķad maķbūblarda müntehādur sevdigüm
 5. Yā Ĥasen yāķud Ĥüseyn-i Kerbelādur sevdügüm
Laķmü-ke laķmī ‘Aliyyü’l-Murtezādur sevdügüm
 7. Sūre[t]-i *raķmānū* ‘ale’l-‘arşī’stevā dur sevdügüm
 Kible-i Hāķķı Ka‘be-i ehl-i şafādur sevdügüm

110. R : 56^a ; Uşūlī : *Dīvān* : Ms.2. : 75. s. : Tercī-bend dīvānda 5 bend 55 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tercī-bend-i Uşūlī.

6. I-6 : *Laķmü-ke laķmī*: “Senin vücûdunun eti benim vücûdumun etidir” ma’nâsındaki Hadīs-i Şerīf’in baş kısmı. / 3b Kur’ân-ı Kerīm, Tâ-hâ Sûresi, 5. Âyet-i Kerīmesi. [Er-Rahmānū ‘ale’l-‘Arşī’stevâ].

9. Deyr-i dilde bir büt-i lu'bet-nümâdur sevdüğüm
Hâşelillâh dōstlar nūr-ı Hudâdur sevdüğüm
11. Ben Muḥammed Ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm

-II-

1. 'İşk odundan dūd-ı âhum Çarḥ-ı mīnâyı geçer
Çeşmimüñ merdümeleri baḥrî vü deryâyı geçer
3. Şüretüm nakşı ile ṭab'um her bālâyı geçer
Bu delü göñlüm levend oldu vü şeydâyı geçer
5. 'Âlem-i fikretde 'aqlum gerçi sevdâyı geçer
'İşk bāzârında cānum ḥaylî rüsvâyı geçer
7. Bir büte yüz urdı göñlüm şimdi tersâyı geçer
Cān vērür la'lüñ şerābına Mesîḥâyı geçer
9. Kimi 'İsâyı bu ḥalkuñ kimi Mūsâyı geçer
Ben Muḥammed Ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm

-III-

1. Bir gedā-yı bī-nevāyum tāt u efser sevmezem
Kūyuñı tūtum vaṭan mülk-i Sikender sevmezem
3. Ayağuñ toprağı lebdür āb-ı kevşer sevmezem
Gökden inerse bugün māt-ı münevver sevmezem
5. Ger gelirse ḳapuma ḥurşid-i ḥāver sevmezem
Ḥāk-i pāyuñ ḥōş gelür 'aynuma ḡuber sevmezem
7. Bülbul-i bāğ-ı cemālüm verd-i aḥmer sevmezem
Āfitāb olursa bir ḡayr-ı dilber sevmezem
9. Öldür dilerse beni hercāyī kāfir sevmezem
Baña ol şāhum gerek ḡayri güzeller sevmezem
11. Ben Muḥammed Ümmetiyem Muştafâdur sevdüğüm

-IV-

1. *Ḥamdülillâh* kim yine ḥüsnüñ tecellāsındayum
Onsekiz biñ 'ālemüñ dā'im temāşāsındayum
3. Ḥaḳḳ Te'ālānuñ bugün firdevs-i a'lāsındayum
Sen beni bāzār-ı dehrüñ şanma ḡavḡāsındayum
5. Āšnā-yı dürr-i pāküm 'ışk deryāsındayum
Sehm-i a'lā gözlerüm 'arş-ı mu'allāsındayum
7. Ka'be-i maḳşûda êrdüm 'ışk şahrāsındayum

- Gönlümüñ buldum murādını tesellāsındayum
9. Bir güzeller şāhınuñ hergiz temāşāsındayum
Bu cihānuñ ne vezīrinde ne pāşāsındayum
11. Ben Muḥammed Ümmetiyem Muşṭafādur sevdüğüm

-V-

1. Murğ-ı cāna ‘ışk odından āşiyān étdüm yine
Bu delü göñlüm rüsvā-yı cihān étdüm yine
3. Ol cinān[ı] yāsemīnūñ pūr-cinān içdüm yine
Şoldurup bāğ-ı vücūdını ḥazān étdüm yine
5. Géce gündüz hem-dem-i āh u fiğān étdüm yine
Tīg-ı ḥasretle yüregim ṭolu kan içdüm yine
7. Tīr-i miḥnetle büküp ḳaddüm kemān étdüm yine
Ayağı ṭoprağına rūḥum revān étdüm yine
9. Ey **Uşūlī** ol şehūñ ismin ‘ayān étdüm yine
Gün gibi fāş eyleyüp sırrum ‘ayān étdüm yine
11. Ben Muḥammed Ümmetiyem Muşṭafādur sevdüğüm

111.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Āftāb-ı ‘ömrümüz günden güne olmaḳda ṭay
Ḥāb-ı ḡafletden gözüñ [aç] ey dil-i pūr ḥāb-ı hey
3. Dér zebān-ı ḥāl ile meclisde sūzişlerle ney
Āb-ı ḥayvāndur ḳomañ maḥbūb elinde cām-ı mey

111. R : 56^b ; Emrī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Murabba‘-ı Emrī.

-II-

1. Kıl ü kâl-i halkı o seyr et arābāt ellerin
Andadur pāk eyleyenler bāde ile dillerin
3. Dēdiler esrārı bir bir aladum ben dillerin
Āb-ı ayvāndur oma mabūb elinde cām-ı mey

-III-

1. Çün arābāt içre feyz-i bādeden irdi dile
‘Ārif-ise sen anı aın getürmegil dile
3. Gör şūrāı ul dēmekle gerdeni vērür ele
Āb-ı ayvāndur oma mabūb elinde cām-ı mey

-IV-

1. Devr-i gül rdi ele al cām-ı mey y gül-‘izār
Mest olup bülbüllerü arşıa etsün āh u zār
3. Aladum remz ile dēr remz ile mest ü çenār
Āb-ı ayvāndur oma mabūb elinde cām-ı mey

-V-

1. Bulmasun yol gülistān-ı üsnüe bād-ı azān
Şolmasun üsnü güli tā aşre dek y nev-cevān
3. ‘Ādelībi **Emrī**ye hergiz dēye yārı hemān
Āb-ı ayvāndur oma mbūb elinde cām-ı mey

112.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Tağıdup zülfüñ beni âşüfte-hāl etmek neden
Ben perişân-rüz-gārı pây-māl etmek neden
3. Nîze-i ğamzeñ süzüp hañcer-mişāl etmek neden (?)
Şol kara kaşuñ çatup 'arz-ı melāl etmek neden
5. Hey elâ gözlüm bizümle mekr ü âl etmek neden

-II-

1. Çün harīm-i kūyuñı Beytü'l-Harām etdüñ baña
Merve haqqı çün şafā rükn-i maķām etdüñ baña
3. Līk şoñra hecr ile hōş-intikām etdüñ baña
K'āyet-i hüsnüñle sen vaşluñ harām etdüñ baña
5. Ben harāmī çeşmüñe kanum hālāl etmek neden

-III-

1. Olalı ol şun'-i Hālīķ mazhar-ı âşār-ı 'ışķ
Zāhir oldı hālķ içinde gün gibi esrār-ı 'ışķ
3. Kılma envār-ı dil ü cān çeşmini envār-ı 'ışķ
Hüsn kındilin uyardı nūr-ı Haqqdan nār-ı 'ışķ
5. Zāhidā inkār-ı nūr-ı Zü'l-Celāl etmek neden

-IV-

1. La'lini şordum şekerden dürcdür güldi dēdi
Zülfin añdum [...] dēdi
3. Ruħlarınalāle dēdüm hışm ile güldi dēdi
Lebleri haţtın görüp kan ağladum güldi dēdi
5. Sāye-i ebrum için yañlış hayāl etmek neden

-V-

1. Göñlümi zülfi hevāsı eyledi şeydā benüm
Cānumı mest eyledi şevķ-ı mey-i şahbā benüm

112. R : 57^a ; Resmī.

B : Tasmīs-i Resmī li-ġazel-i Aḥmed Pāşā. : Aḥmed Pāşā : *Dīvān* : G.233.

2. IV-2a : Bu kısım boş bırakılmıştır.

3. Hālūme kılmaz naẓar ol gözleri şehlä benüm
‘Älemüñ göñlin yapar ol seng-dil illâ benüm
5. Şırça göñlüm şandüğınca pây-mâl etmek neden

-VI-

1. Gördüm ol meh gösterür şekl-i mişâl-i Lām ü Dāl
Dédüm ey cān dilümi dilersin meh al étme āl (?)
3. Dèdi dil n’olur var ey bî-çāre nedür aña hāl
Dédüm aña cān-ısa maqşūd-ı nāzuñdan me’āl
5. Dèdi evvel ‘āşıka fikr-i me’āl etmek neden

-VII-

1. Kadd-i yāre **Resmī**yā kim serv ü kim ‘ar‘ar dèdi
Līk zıll-i ‘ālem-ārādur diyen hōş-ter dèdi
3. Ben su’āl etdüm Emīr-i naẓma o server dèdi
Kāmetin şordum raķībe eşidüp dilber dèdi
5. **Ahmed** İblīse kıyāmetden su’āl etmek neden

113.

Mef’ülü mefā’ilü mefā’ilü fe’ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

-I-

1. Bülbül gibi ‘ışk ehli fiğān eylemek olmaz
Esrār sözün hālka beyān eylemek olmaz
3. Gencīne-i ‘uşşāka ziyān eylemek olmaz
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

-II-

1. Hecr āteşine cānumı cānāne yaķarsa
Bāzār-ı gama şem‘ gibi iltüp’ aşarsa
3. Miķrāz-ı belā ile başum dāķi keserse
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

113. R : 57^a ; Ahmed Pāşā : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Murabba‘-ı Ahmed Pāşā.

-III-

1. Cānāne için hançer-i bürrāna düşersem
Dürdāne gibi lücce-i ‘ummāna düşersem
3. Pervāne gibi āteş-i sūzāna düşersem
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

-IV-

1. Bülbul gibi ol gence beni zār eder olsa
Eyyüb gibi derd ile bīmār eder olsa
3. Manşūr gibi zülfine ber-dār eder olsa
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

-V-

1. Mest eyleyli rūhumuzı bāde-i vaḥdet
Biz ḥāne-i dilde ederüz yār ile şöḥbet
3. Mühr urdı bizüm ağzumuza ḥātem-i ḳudret
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

-VI-

1. Zāhid bize ta’n eylemeyince olımazsın
Gencīne-i esrāra ‘aceb yol bulımazsın
3. Hīç bilmezüm bize ne vèrdüñ alımazsın
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

-VII-

1. Seng-i ḡam ile āhen-i ḳalbi çaḳarsañ
Ḳav gibi beni āteş-i sūzāna yaḳarsañ
3. Circīs gibi cānumı biñ kerre biçerseñ
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

-VIII-

1. Zāhid sözini kışsa-i efsāne mi şanduñ
Fısk ehli gibi sākin-i mey-ḥāne mi şanduñ
3. Var ağzumı arama [ki] mestāne mi şanduñ
Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

-IX-

1. **Aḥmed** saçı zencīrine dīvāne geçersün
Terk-i dil ü cān etmede merdāne geçersün
3. Bezm-i ḡama sen ḥalka-i rindāne geçersün

Ser vèrmek olur sırrı ‘ayān eylemek olmaz

114.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Geh çıkar haṭṭuñ bu dil mülkini ġāret gösterür
Geh döner känd-i lebün kaşd-ı melāḥat gösterür
3. Hüsnuñ ey āfet senüñ çok dürlü ḥalet gösterür
Şabr et ey dil var yüri kārūñ ferāġat gösterür
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

-II-

1. Demidü ey ḥān gözüm hecr ile dūr-pāş ol yüri
Vey yüri derd ü belā ġuşşaya dāş ol yüri
3. Ol lebi şīrīn için nazm-ı güher-pāş ol yüri
Kūh-ı ġamda kūh-veş Ferhāda yol-dāş ol yüri
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

-III-

1. Āh kim dil zevrakı düşdi bu baḥr-i fūrķate
Rūz-ġār el vèrmedi érmez kinār-ı vuşlete
3. Bir belā-keş ‘āşıkam dünyāya geldüm miḥnete
Başumı ele alup gitdüm diyār-ı ġurbete
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

-IV-

1. Nèce bir derd ü firāk-ı yār-ıla ġam-nāk olam
Ya nèce bir dest-i ḥasretle ġirībān-çāk olam
3. Ya ḥayāl-i nazm-ı gevhher-bār-ıla bī-bāk olam
Ya bir iş başında olam ya ayakda ḥāk olam
5. Görelüm āyīne-i devrān ne şüret gösterür

-V-

1. Ey mu‘abbir vaşl-ı cānān ile ta‘bīr et beni

114. R : 57^b ; Rāzī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Muḥammes-i Rāzī.

3. Kāle şıgımaz şerh-ı cānān ile takrīr  t beni
 y muşavvir lu f  d p bir h    a ta v r  t beni
R  ziem mir' t-ı dest-i y re ta v r  t beni
5. G rel m  y ne-i devr n ne   ret g ster r

115.

F  il t n f  il t n f  il t n f  il n
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Cem  olup bir araya  ol g zleri ma m rlar
Devr  der la l n kade ler  alınur  anb rlar
3. L k olmu lar be-g  yet h sn ile ma r rlar
 ol g zeller n zen nler h blar ma b blar

-II-

1. Serv-i k ddler  ub -dem h    azm-i g l-z r  tdiler
G llere  arz  tdiler b lb llerin z r  tdiler
3. Her ya nadan  y n ce diller girift r  tdiler
 ol g zeller n zen nler h blar ma b blar

-III-

1. Sevd r r kend lerin  ol  e m-i  ehl lar bize
Arturur mihr mizi z lf-i semen-s lar bize
3. G ster rl r her nefes bi  d rl  sevd lar bize
 ol g zeller n zen nler h blar ma b blar

-IV-

1. Kimsene dil v rmes n m  kil-durur dilberlere
 a ı s nb l y zleri g l g zleri  anberlere
3. B -g neh     klarını uruben  an erlere
 ol g zeller n zen nler h blar ma b blar

-V-

1. Ge di bu   mr m  eh  end  e v  end  -ile
Olmadu  h   hem-ni  n  ol z lf-i k fir-k  -ile
3. Hem-dem olmazuz hem  e bir nefes **Derv  **-ile

115. R : 57^b ; Derv  .
B : Murabba -ı Derv  .

Şol güzeller nāzenīnler hūblar maḥbūblar

116.

Fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Ėy gülistān-ı cemālūñ gül-i nāzūk-bedeni
Ravza-i ḥüsnin behāruñ çemeni nestereni
3. Būstānda seri āzāde çü servü semeni
Yüri şāhum yüri işmarladum Allāha seni

-II-

1. Çünkü senden felek ayırdı şehā ben kuluñı
Gülşen-i ḥüsnüñi yād eyleyici bülbülüñi
3. Koḥulatma şaḫın ol zāğ raḫībe gülüñi
Yüri şāhum yüri işmarladum Allāha seni

-III-

1. Düşeyin derdüñe hıç aña bulunmasun em
Kala bu cevruñ ile sāye olam zulm ü sitem
3. Ben ölürsem öleyüm hecrüñ ile sāna ne ğam
Yüri şāhum yüri işmarladum Allāha seni

-IV-

1. Şād-ı vaşlüña èrem ya ğam-ı hecr ile ölem
Néce yaşlar dökerem olmaya mı baña kerem
3. Gözüüm Allāh naşīb eylerise bir de görem
Yüri şāhum yüri işmarladum Allāha seni

-V-

1. Düşdi bir şubḥ seḫer sen şeb-i hicrāna kemāl (?)
Vāh ki dünyāda ḫarām oldu bize rüz-ı vişāl
3. Āḫiret ḫaḫḫını bārī şanemā eyle ḫelāl
Yüri şāhum yüri işmarladum Allāha seni

116. R : 58^a ; Dervīş.

B : Murabba'-ı Dervīş.

117.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Bilmezem 'âlemde yâ Rabb bu ne sevdâdur gider
Her ʔabî'at muhtelif bir ulu ğavġâdur gider
3. Servler hayrân u şular zâr u şeydâdur gider
Bülbül ağlar gül güler 'âlem temâşâdur gider

-II-

1. Ağladukça âsmân handân olur rû-yı zemîn
Nâz-keş oldukça 'âşık nâz eyler nâzenîn
3. Muhteżâ-yı âfrîneş geh çünândur geh çünîn
Bülbül ağlar gül güler 'âlem temâşâdur gider

-III-

1. Gönce handân çeşm-i nergis jâlelerle eşk-bâr
Kimin ağladur kimisin güldürür bu rûzigâr
3. Her kişinüñ lâ-cerem 'âlemde bir ahvâli var
Bülbül ağlar gül güler 'âlem temâşâdur gider

-IV-

1. Dîde-i 'ibretle baġ bu rûz-gâruñ hâline
Tâ ki vâķıf olasin ahvâline aķvâline
3. Her kişi ķâni' olupdur kendünüñ ahvâline
Bülbül ağlar gül güler 'âlem temâşâdur gider

-V-

1. Dünyenüñ bir hüsn-i hulk ıssı büt-i ra'nâsı yok
Pây-mâl olsun yolında dest-gîr olması yok
3. Ey **Gedâyî** kimse için kimsenüñ pervâsı yok
Bülbül ağlar gül güler 'âlem temâşâdur gider

117. R : 58^a ; Gedâyî : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.
B : Murabba'-ı Gedâyî.

118.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Gel kim açıldı çiçekler taraf-ı gülşen hübdur
Tırdığı-y-la her ağaç bir sım-ten maḥbūbdur
3. Bād-ferrāş oldu servüñ sāyesi cārūbdur
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hübdur maḥbūbdur

-II-

1. 'Ālem[e] nevrūz sulṭān oldu istiḳbāl ile
Zeyn olupdur şaḥn-ı gülşen kırmızı ile āl ile
3. Bĩ-diler her dem saña söyler zebān-ı ḥāl ile
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hübdur maḥbūbdur

-III-

1. Kimseye étmez vefā bilürsin eyyām-ı dü-reng
Bĩ-vefā dünyā için luṭf ét ḳardāş étme ceng
3. Her ağaç dibinde şaldı sāye bir naṭ'-ı peleng
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hübdur maḥbūbdur

-IV-

1. Şubḥ-ı devlet érdi göñlüñ gözünü o yāri gör
Mekteb-i 'ıṣṣ-ı 'ālem ṭur oturma varıgör
3. 'Ārif ol her şafḥa-i gülde cemāl-i yāri gör
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hübdur maḥbūbdur

-V-

1. Her ğaraż seyr-i bihişt-i şoḥbet-i dīdār ise
'Ālem içinde senüñ 'irfāna meylüñ var ise
3. Gitme yayanda eger kendüñde 'aḳluñ var ise
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hübdur maḥbūbdur

-VI-

1. 'Ālemi ṭoldurdu ḳuşlar nāle vü feryād ile

118. R : 58a ; Necātī Beg : *Dīvān* : Mr.1 : 114. s. : Murabba dīvānda 8 bend 32 mısra olarak yer almaktadır.

B : Murabba'-ı Necātī

- Gel berü dër el şalar serv-i sehî şimşād ile
3. Her kişiye bülbül ü kumrı çağırur ad ile
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hūbdur maḥbūbdur

-VII-

1. Sen şerāb iç karşıña bülbül ser-āğāz eylesün
Gāh nevrüz u hicāz u gāh şehnāz eylesün
3. Gonca gülsün serv şalınsun semen nāz eylesün
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hūbdur maḥbūbdur

-IIX-

1. Hurrem ol kim sebzde zevk u şafālar edesin
Mest olup ‘āşıqlara luṭf u vefālar edesin
3. Vakt ola miskīn **Necātiye** vefālar edesin
Bāğa gel kim taraf-ı gülşen hūbdur maḥbūbdur

-IX-

1. Gül-sitānuñ herbiri bir bezm-i a‘lādur gider
Lāle la‘līn mey tolu cām-ı muşaffādur gider
3. Na‘ra-i mestānla her kūşe gavḡādur gider
Bülbül ağlar gül güler ‘ālem temāşādur gider

119.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Bī-vefā Çarḥuñ müdām şan‘atıdur inḳılāb
Bāki qalmaz sākıyā devr eylesün cām-ı şerāb
3. Sūz-ı ‘ışkumdan düşüpdür ‘āleme bir ıztırāb
Bülbül ağlar gül güler ‘ālem temāşādur gider

-II-

1. Şevk-ı ḥaddüñle kızardı yañağı güldür gülüñ
Zülf-i müşḡinüñ gibi ḥālī perīşān sünbülüñ

4. IX-4 : Bu mısra buraya sehven yazılmış olmalıdır. Doğrusu : “[Bāğa gel kim taraf-ı gül-şen hūbdur mabūbdur]” : olmalıdır.

119. R : 58^b ; Esirî.

B : Murabba‘-ı Esirî.

3. Dōstum hāşşıyyetin alagörün cām-ı mülün
Bülbül ağlar gül güler ‘ālem temāşādur gider

-III-

1. Ğam bucağında oturma vaqtidür seyrāna gel
‘Ārif-iseñ tut sözüm nüş edelüm peymāna gel
3. Bir nazar kıl bu cihān hālını gör bustāna gel
Bülbül ağlar gül güler ‘ālem temāşādur gider

-IV-

1. Serv-teg şalmış miyānına bir ayaklı levend
Göz belerdür ğonceler yārāna eyler riş-ğand
3. Hār elinden bencileyin ey **Esīrī** derd-mend
Bülbül ağlar gül güler ‘ālem temāşādur gider

120.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Gördüm ol dilberi olsun bize ğaddār dēdüm
Gelmedün yanuma gitdün kanı ikrār dēdüm
Ne revādur taķıla sen güle her hār dēdüm
Ėdesin cān u cihāndan beni bī-zār dēdüm
3. Bülbülüñ zārın işit ey gül-i gül-zār dēdüm
‘Ahd ü peymānuñı gel eyleme inkār dēdüm
Meded Allāhı severseñ meded ey yār dēdüm
Va‘de-i vaşla hılāf eyleme zinhār dēdüm

-II-

1. Qahr edüp hışm ile döndi baña ol yār dēdi
Be ne vērdün almazsın şu yaña var dēdi

120. R : 58^b ; Ğamī.
B : Tercī^c-bend-i Ğamī.

Senüñiçün baña çok ta'n eyler ağyār dèdi
Varayın hāneñe tek olma şeb-i zār dèdi

3. Şunayın ağzuña hōş la'l-i şeker-bār dèdi
Dehenüñden bu haber çıkmaya zinhār dèdi
Meded Allāhı severseñ meded ey yār didüm
Va'de-i vaşla hilāf eyleme zinhār didüm

-III-

1. Ey lebi mül saçı sünbül yüzi gül-zār dèdüm
Başuma ètdi gamuñ dünyā yüzün țār dèdüm
Çekerüm çünki senüñ cevruñi bisyār dèdüm
Hıdmetüñde kuluñam bir dilegüm var dèdüm
3. Hāsretüñ eylemeden cān u dile kār dèdüm
Merhem-i sīneñe ben hāste-dili şar dèdüm
Meded Allāhı severseñ meded ey yār didüm
Va'de-i vaşla hilāf eyleme zinhār didüm

-IV-

1. Beni gerçek severiseñ bre bī-kār dèdi
Seg raķibe dilek eyle yüri yalvar dèdi
Göndere saña beni şāyed o murdār dèdi
Yāhūd ol iti sen öldür beni kırtar dèdi
3. Göresin meyl-i vifāķında olur yār dèdi
Néce şayd olur-imiş 'āşķa dil-dār dèdi
Meded Allāhı severseñ meded ey yār dèdüm
Va'de-i vaşla hilāf eyleme zinhār dèdüm

-V-

1. Söylesem 'ışķuñ-ıla tañ mıdur eş'ār dèdüm
'Aşķuñ kārı degüldür güzelüm 'ār dèdüm

Künc-i asretde yatur derd-ile bī-mār dēdüm
Vaşl ile eyleriseñ derdine tīmār dēdüm

3. Gelesin dēyü seni cān atı umar dēdüm
Gözlerüm şuba degin her gece bī-dār dēdüm
Meded Allāhı severseñ meded ey yār dēdüm
Va‘de-i vaşla ilāf eyleme zinhār dēdüm

-VI-

1. Yeter olduñ Ğamiyā hicre gam-‘ār dēdi
Ĥāne-i albūñi teng étmesün efkār dēdi
Varasın bekleyesin dār ile dīvār dēdi
Bu gece ‘arz éderem çeşmüñe dīdār dēdi
3. Sırrımı eyleme tek kimseye izhār dēdi
Şuba dek saña kılam vaşlumu īşār dēdi
Meded Allāhı severseñ meded ey yār dēdüm
Va‘de-i vaşla ilāf eyleme zinhār dēdüm

121.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -
-I-

1. Dilberā zülfüñ gibi böyle niçün sevdāyısın
Her deniye meyl édersin ‘ālemüñ rüsveyısın
Çünkü her bir meclisüñ şem‘-i cihān-ārāyısın
Vāzgeldüm senden ey yār cevri çok her-cāyısın
-II-

1. İhtiyārum yok benüm zülfüm gibi her-cāyiyem
Gün gibi her meclisüñ şem‘-i cihān-ārāsiyem

121. R : 59^a.
B : Min kelāmi ‘āşık bi-arīkı su‘āl.

Saňa ne farzâ tütalum ‘âlemüñ rüsvâiyem
İşte söyleyem ne dërsin cevri çok her-câiyem

-III-

1. Nêce kez pervâne gibi yandum êy cãn şem‘üñe
Êrmedüm hîç bir nefes şol ‘âlem-ârâ cem‘üñe
Çünkü êrmez âh u efgānum nigārâ sem‘üñe
Vāzgeldüm êy meh cevri çok her-câiyem

-IV-

1. Puhte olmaz yanmayan pervâne gibi şem‘uma
Degme hām êrmez benüm bu ‘âlem-ârâ cem‘uma
Söyledüğüñ bilmiş ol girmez igende sem‘uma
İşte söyleyem ne dërsin cevri çok her-câiyem

-V-

1. Biñ kez öldürdüñ ola hîç bir nefes güldürmedüñ
Nêcedür hālüñ dëyü hālümi bir gün şormaduñ
Sür rakıbi dëyü-gördüm āstānından sürmedüñ
Vāzgeldüm senden êy cevri çok her-câyisen

-VI-

1. Kimseyi tığ-ı ğam ile uruben öldürmezem
Toĝru şapuma geleni āstāndan sürmezem
Ben güc ile kendözümi kimseye sevdürmezem
İşte söyleyem ne dërsin cevri çok her-câiyem

-VII-

1. Kūyuñ içinde şabā-veş yelmişüm yil gibi yol
Bāĝ-ı vaşluña dirîĝā bulmadum bir zerre yol
Her ne söz kim dëdüm-ise kılmaduñ hergiz şabül
Vāzgeldüm senden êy cevri çok her-câyisen

-VIII-

1. Şol gönül kim derd-i ışkumla benüm hayrândur
Her kime dârd-ise şâhum ol baña dermândur
Bu meşel meşhûrdur dârlar gönül sulţândur
İşte şöyleyem ne dîrsin cevri çok her-câiyem

122.

Fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. 'Âşıkam hem bülbülüm küyuñ-durur gül-zâr-ı men
Gâh olur kemter gedâyam gâh olur hûnkâr men
3. Gâh olur mest ü harâbam gâh olur hüşyâr men
Kâtibem hem şâ'irem şatranc u nerd oynâr men
5. Hem mü'ezzin hem mu'arrif hõş muşâhib yâr men

-II-

1. Kimse yâd etmez beni her kişinüñ bilişiyem
Hem 'imâret sũhtesi hem tekyenüñ firâşiyam
4. Zevkıyem hem şevkıyem hem 'ayşiyüm hem nûşiyam
Hem zarîfem hem vecîhem hayli gökçek kişiyem
6. Cild-i ra'nâ işlerüm düşmenlerüm dâğlar men

-III-

1. Hem haţibüm vâ'izüm va'z ederüm tefsîr ile
Vardur istihrâc men ders okurum taķrîr ile
3. Himmetüm bâlâ vü gönülüm şan ber-â-ber pîr ile
Hõş muvaşşahlar bilürüm okurum taķrîr ile
5. Yahşi âzâz ile hõşça türkîler ırlar men

-IV-

1. Bir delü dîvâneyüm hiç yok-durur işşum benüm

122. R : 59b ; Ğarîbî : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.
B : Murabba'ı-ı muḥammes-i Ğarîbî.

- Geh gider ‘aqlum başumdan geh gelür fikrüm benüm
3. Naşş édüp gezdürmelidür şüret ü naşşum benüm
- Merđ-i nâkķāşum cihānda yokđur mişlüm benüm
5. Tolanur men kū-yı yāri şanasın per-gār men

-V-

1. ‘Āşık-ı rüsvā kılan sevdā ‘ilācın bilürem
- ‘Ālem içre her ne derd olsa ‘ilācın bilürem
3. Bāki dermānın bilürüm tā ki ‘ilācın bilürem
- Hem řabīb-i hāzıkum ĥummā ‘ilācın bilürem
5. Şıçradum āhū gibi hem çerçini oynar men

-VI-

1. Zāhid olup yēmeden içmeden öğrensem gerek
- ‘İlm ile ben göge ağup hem yine insem gerek
3. Dünyede **Monlā Ğarībī** dēyü söylensem gerek
- Gerçi bilmezin ‘Arabça Fāris öğrensem gerek
5. Türki sözlere gelicek şu gibi çağlar men

123.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Tā ezel hākim ki taĥmīr ētdi şüret bağladı
- Cevher-i ‘ışķa maĥall içün liyāķat bağladı
3. ‘Unşur-ı pākümde ķudret nēce hālet bağladı
- Ana raĥminden tenüm şol dem ki şüret bağladı
5. Bir perī yādına zünnār-ı maĥabbet bağladı

-II-

1. Cevher-i ğaflet ile ĥalk olduğda a‘yān-ı cihān
- Zāhir oldı bunca eşyādan nēce sırr-ı nihān
3. Ĥıfz ēder aġyārdan her dem anı tıġ-ı zebān

123. R : 59^b ; Raĥmī : *Dīvān* : Ms.20. : Tahmis dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Taĥmīs-i Raĥmī li-ġazel-i Ĥayālī. : Ĥayālī : *Dīvān* : 421.s. : Ĥarf-ül-yā : 62.

- Genc-i cāna nefis ejderhāsın etdi pāsbān
5. Çün tılısım-ı ādemi üstād-ı hikmet bağıladı
-III-
1. Tengnā-yı dehrde derd ehli çekdi çok cefā
‘Işk-ı ‘Azrā-y-ile Vāmık oldu pā-māl-i ‘anā
3. Bī-sütūnda Kūhken Şīrīne kıldı cān fidā
Gördi Mecnūn bildi kim ādemde yok resm-i vefā
5. Vardı ol dīvāne vahşīler ile ūlfet bağıladı

-IV-

1. Dehre erbāb-ı nazār dērse n’ola dār-ı miḥen
Pāy-māl-i dest-i miḥnetdür nece ehl-i sūḥen
3. Hārc edūben yok yere naqd-i ḥayātın cümleten
Maḥmil-i tābūtuda olur metā’ı bir kefen
5. Şol ki birkaç gün fenāda şöhret bağıladı

-V-

1. Ğarķ-ı ḥūn-āb olsa lāyık **Raḥmī**yā bu çeşm-i ter
Şāhid-i maķşūda ergürmez sipīhr-i kīnever
3. Pisteri ḥāk-i ‘anā bālīndür seng-i meder
Yād-ı la’lūnle **Ḥayālī** nūş eder ḥūn-ı ciger
5. Gör ṭabīb-i hecr aña cānā ne şerbet bağıladı

124.

Mefā’īlün mefā’īlün mefā’īlün mefā’īlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Göründi ‘aks-i rūy-ı yār mir’āt-i semenlerde
Zuhūr etdi ḥırām-ı kadd-i dilber nārvenlerde
3. Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytū’l-ḥazenlerde

5. IV-5 : Bu mısra da vezin aksamaktadır.

124. R : 59^b ; Emrī : *Dīvān* : Th.1. : 36. s. : Tahmis dīvānda 6 bend 30 mısra olarak yer almaktadır.

B : **Taḥmīs-i Emrī** li-ğazel-i Nişānī.

Huṣūṣā ola yanuñca bile sīmīn-bedenlerde

5. Bahār erdi safā kesb edicek demdür çemenlerde

-II-

1. Ğam u ğuşşa gelür cān-ı ‘azīze gerçi düşmendür

Senüñcün ceng eder gülşen siper gül tığ sūsendür

3. Hābābı miğfer mey pehlevān-ı merd-efkendür

Zebûn olma nezendür ğam şerâb iç devr-i gülşendür

5. Ḳavī himmet gerekdür bu cihân içre erenlerde

-III-

1. Kaçan vaşl olsa bir meh-rûya dir dir ditremek hûyı

Girüp araya çoçdurmağdur kabāya sīm-pehlūyī

3. Kōkūlayup yatur her laḥzā bir serv-i semen-būyī

Şarılup her gül-endāma çeker pehlūya meh-rūyı

5. Ne ḫāletler nezāketler ḫomış Ḥaḫḫ pür-hünerlerde

-IV-

1. Helāk olmuşdur dil uzadanlar mār-ı zülfine

Niçün Manşûr aşılmışdur sensiz dâr-ı zülfine

3. Miyān-beste ʔamu ehli vera^c zūnnār-ı zūlfine

Kayır ey göñül bend olduñ ise tār-ı zülfine

5. Şınuḫ diller hezārān baḡludur her bir şikenlerde

-V-

1. Çü **Emrī** ol meh-i nā-mihribān bī-‘ahd dilberdür

Vişālin va‘de eylerse yine hicrān mukarrerdür

3. Anüñçün dər bu beyti ol ki Hüsrev aña çākerdür

Firāḳuñla **Niṣāni** ḥastenüñ ḥāli mükedderdür

5. Vişālūñ va‘de etmişdüñ be hey zālim geçenlerde

5. I-5 : Bahār erdi safā kesb edicek demdür çemenlerde : R' Bu kısım boş bırakılmıştır.

125.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Yâ İlāhî vâdi-i 'iṣyānda kaldum bî-meded
'Abd-i 'aṣīyüm suçum bî-ḥadd ü cürmüm bî-'aded
3. Şimdi şey'ullāha geldüm étme ben dervîşi red
Fazluña bel bağladum yâ Vāḥid ü Ferd ü Eḥad
5. Cümleñüñ ma'būd[1] sensin dā'imā Ḥayy-ı Ebed

-II-

1. Çār ismünden bu şeş sū ḳubbee bulmazsa ṣübūt
Pāyidār olmaz bināsı hem-çü beyt-i 'ankebūt
3. Feyz ü cūduñdan erişür cisme ḳuvvet rūḥa ḳūt
Evvel ü Āḥir Hüve'l-Ḥayyü'llezī sen Lā-Yemūt
5. *Zāḥir u Bāṭın Hüve'l-bāḳī sen Allāhü's-Şamed*

-III-

1. Nükte-i sırr-ı *ve nefelhtü*den çün urduñ bir demi
Noḳta-i vāḥidde derc étdüñ sevād-ı a'zamı
3. Ya'ni kılduñ nüṣṣa-i kübrā vüçüd-ı Ādemi
Kāf ile nūndan yaratduñ onsekiz biñ 'ālemi
5. Ḳudretüñle erba'ın günde temām oldu cesed

-IV-

1. Ėy ḥarīmī dillerüñ ḥāyif göñüller me'meni
Kibriyāñ öñünde kimdür kim kıla mā u meni
3. Vaşf-ı pāküñdür münezzeh zāt-ı pāküñdür Ğanī
Lem yelidsen oḳurlar Ėy velem yūled seni
5. *Lem yekün zāt şifātuñdur le-hū küfüven eḥad*

125. R : 60^a ; Uşūlī : *Dīvān* : Ms.5. : Tahmis dīvānda 7 bend 35 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tahmīs-i Uşūlī li-ğazel-i Seyyid Nesīmī. : Nesīmī : *Dīvān* : Ş.36.

1. III-1 : *Ve nefelhtü* : Kur'an-ı Kerîm, Sâd Sûresi, 72. Âyet-i Kerîmesi.

4. IV-4 : *Lem yelid / ve lem yūled* : Kur'an-ı Kerîm, İhlâs Sûresi, 3. Âyet-i Kerîmesi.

5. IV-5 : *Lem yekün / le-hū küfüven eḥad* : Kur'an-ı Kerîm, İhlâs Sûresi, 4. Âyet-i Kerîmesi.

-V-

1. ‘Ālem-i vahdetde keşret dahı tıtmışdur maķarr
Birbirinde münderic şankim türāb içre şecer
3. Zāhir olmamış-idi hüsni-i melek halk-ı beşer
Ol zamān kim luţf-ıla bir gevhere kılduñ nażar
5. Zāhir ol gevherden oldı cümle eşyā-yı ‘aded

-VI-

1. Ey **Uşulī** sırr-ı dā’im Hakkdan özge nesne yok
Dillere zıkr-i mülāyim Hakkdan özge nesne yok
3. Zāhir ü bātında kāyim Hakkdan özge nesne yok
Seyyidüñ gönlünde dā’im Hakkdan özge nesne yok
5. Ol fakīrūñ hem dilinde her dem eder yā Ehad

126.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Gerçi kim nev‘-i beşer nār-ı ğama her dem yanar
Nitekim ‘ışk āteşine ‘aşık-ı pür-ğam yanar
3. Cümleden nār-ı derūnum şol kadar muhkem yanar
Āh kılsam derd-i dilden dōstlar ādem yana
5. Yaluñuz ādem degül belki kamu ‘ālem yanar

-II-

1. Sūz-ı āhumdan ‘aceb mi yansa Çarh-ı kīne-cū
Kim beni nār-ı belāya yakmak oldı aña hū
3. Sūzişümden kurudı bir kaţre yok cismümde şu
Şöyle yandum tāb-ı ‘ışkuñla senüñ ey māh-rū
5. Yanmaduķ nem kaldı şimdengirü bilmem nem yanar

-III-

1. Nēce gün ol mihr-i nūr-efşanı hergiz görmedüm
Şām-ı ğamda ol meh-i tābānı hergiz görmedüm

126. R : 60^a ; Çeşmī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

B : **Tahmīs-i Çeşmī** li-ġazel-i **Sultān Süleymān**. : Muhibbī : *Dīvān* : G.597.

3. Zülmet-i fûrkatde kaldum anı hergiz görmedüm
Rûşen olduğın şeb-i hicrânı hergiz görmedüm
5. Sînem içre gerçi kim fânûs-ı Ėam her dem yanar

-IV-

1. Hem havâle êtdi cânâ Ėamze-i hûn-h'âresin
Ol Ėüneş nâr-ı cefâya hem yakup âvâresin
3. Derd-i bî-dermâna düşdüm kimse bilmez çâresin
Gel şabîbâ çünkü tîğ-ı 'ıřķuñ urdı yâresin
5. ZaĖmuma merhem urayın dème ol merhem yanar

-V-

1. **Çeşmîyâ** gel ağlama sil dîde-i hûn-bâruñı
Nazm-ı şâh-ı 'âleme ilhâķ kıl Ėüftâruñı
3. Ol çerâğ-ı dîne yandur nazm-ı âteş-bâruñı
Ëy **MuĖibbî** sûz-nâķ êtdüñ yine eş'âruñı
5. Okıyanlar şevķ-ıla anı hemân ol dem yanar

127.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Bir Ėeçe sâkin idüm Ėanķah-ı Ėafletde
İ'tikâf êtmiş-idüm künc-i Ėam-ı miğnetde
Gözlerüm yummuş-idüm 'âlem-i pür-'ibretde
Ėaflet uyĖusı beni almışdı Ėâyetde
3. Pür idi penbe-i Ėafletde şimâğ-ı sem'üm
Dil-i efsürde Ėacer olmuş-idi şiddetde
Eyle Ėarķ olmuşdum ķa'rım fûrķate kim
'Aķl u fikr ü dil ü cân kalmış-idi Ėayretde

127. R : 60b ; Ėubârî. : Bu şiir daha önce "Şeyh Ėâlib'in Ėubârî'ye Naziresi" adlı makalade yayımlanmıştır.

B : Tercî'-bend-i Ėubârî.

5. Rişte-i ğaflet-ile baĒlu idi her ‘użvum
Mā-ħaşal ķaşır idüm Ēāyetle ĥıdmetde
Gūş-i ĥūşıma bu bend érdi o dem ĥâtıfden
Didi èy ‘ālem-i şuĒrāda ķalan Ēafletde
7. Ēāfil olma gözüñ aç ‘ālem-i kübrāsın sen
Sidre vü Levĥ u Ēalem ‘Arş-ı mu‘āllāsın sen

-II-

1. Sendedür pertev-i envār-ı ĥüviyyet sende
Sendedür rābıta-i rişte-i vaĥdet sende
Sendedür ma‘den-i ‘irfān-ı İlāhī sende
Sendedür menba‘-i envār-ı kerāmet sende
3. Sendedür mihr-i cihān-sūz meh-i şām-efrūz
Sendedür burc-i şeref-i necm-i sa‘ādet sende
Sendedür cām-ı Cem ü āyīne-i İskender
Sendedür çeşme-i cān milket-i zulmet sende
5. Sendedür ‘ālem-i lāĥūt u maķām-ı ceberūt
Sendedür dūzaĥ-ı sūzān ruĥ-ı cennet sende
Sendedür her ne ki maķşūd édinürseñ sende
Sendedür ķufl-ı tılsımāt-ı ĥaķīķat sende
7. Ēāfil olma gözüñ aç ‘ālem-i kübrāsın sen
Sidre vü Levĥ u Ēalem ‘Arş-ı mu‘āllāsın sen

-III-

1. Sen ĥabāb-ı felegi cām-ı mücellā şanduñ
Sen serābı görüp içinde anuñ mā şanduñ
Ĥoķķa-i Ēarĥ ki zehr ile leb-ā-leb pürdür
Sen anı toptolu tiryāk-i Mesīĥā şanduñ
3. Kül-ĥan-ı dehr görüp gülşen-i zībā şanduñ
Ser-be-ser aĥkerin anuñ gül-i ĥamrā şanduñ

Gözüñe perde-i dehr göründi taze
Ziver-i 'ariyeden anı mu'arrā şanduñ

5. Hem göründi saña etfāl-i şeyāṭīn ğilmān
Bu cihān bāğını sen cennet-i me'vā şanduñ
Dide-i hırş ile bu 'ālem-i şuğrāya bakup
Aldanup añlamayup 'ālem-i kübrā şanduñ
7. Ğāfil olma gözüñ aç 'ālem-i kübrāsın sen
Sidre vü Levh u Kalem 'Arş-ı mu'allāsın sen

-IV-

1. Nêce bir bunca zemān ziver ü zīnet nêce bir
Nêce bir cübbe vü destār-ı hamākat nêce bir
Nêce bir kayd-ı libās u nêce bir ğayret-i nās
Nêce bir şevket ü şöhret ü āfet nêce bir
3. Nêce bir rind-i cihān vāleh ü seydālarile
Güft ü gū-yı ıtarab ıavr-ı zarāfet nêce bir
Nêce bir bāğ-ı cihānda oturup mīrāne
Bunca yārānla bu 'ayş ü işret nêce bir
5. Nêce bir nefis hevāsına uyup leyl ü nehār
Nêce bir zāyi' ol bu dem furşat nêce bir
Bu kabāhat nêce bir bunca fezāhat nêce bir
Bu ferāğat nêce bir hāy bu ğaflet nêce bir
7. Ğāfil olma gözüñ aç 'ālem-i kübrāsın sen
Sidre vü Levh u Kalem 'Arş-ı mu'allāsın sen

-V-

1. Cümle zerrāt-i cihān maṭla'-ı 'ibretdür hep
Ehl-i idrāk olana remz ü işaretdür hep
Naşş-ı zāhirde 'ıyān cümle 'ulūm-i zāhir
Küllü şey' mürşid-i erbāb-ı başiretdür hep

3. Nazar  t d de-i c n ile cih n  a la
Ma zen-i  ilm-i led nn ma zar-ı h kmetd r hep
H kmet    ibret remz a a i  aretd r hep
Hep H d dan sa a ta l m-i hid yetd r hep
5. Fehm i   n   lem-i k br y   l  l-elb ba
 uver-i   lem-i  u r  heme   ret r hep
 y   b r  y ri var kend  ni idr k eyle
Pend mi c n g     t ki i  aretd r hep
7.   fil olma g z  n a    lem-i k br s n sen
Sidre v  lev  u  alem  ar -ı mu  ll s n sen

128.

F  il t n f  il t n f  il t n f  il n
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1.  y g   l [kim] gey lib s-ı pend-i y lek ten gibi
Ditrete h   kimsen  n  st ne p r hen gibi
3. Kimseye yanup ya ılma  em -i r   en gibi
M l   c ha  irre olma d me yok dur ben gibi
5. S r y z  n y re tev zu  ehli ol d men gibi

-II-

1.  ılma gird- b-ı fen da m  k-i cisme i  tib r
 ık bu ke ti -i en niyyetden olma  o ra z r
3. Ba r-i ke ret den  ekil dery -dil ol g zle kin r
 a ın aldanma eser birg n mu  lif r zig r
5. K br   k ni terk  d p germe g   s yelken gibi

-III-

1. H ne-i  alb  nde ya  n r-ı ma abbet birle  em 
H rmen-i gerd na s zu ndan  ri  d r bir lem 

128. R : 61  ;  e m  : *D v n* : Bu  iir d v nda yer almamaktadır.

B : Ta m s-i  e m  li-g zel-i Sult n S leyman . : Mu ibb  : *D v n* : G.2748.

3. Kavl-i şāh-ı ‘ālemi gūş eyle varsa sende sem‘
Dāne dāne sa‘y kılsañ eyleseñ dünyāyı cem‘
5. Dāğıdur bād-ı fenā āhir anı hırmen gibi

-IV-

1. Ger dilerseñ zār u nālān olmayasın ‘ākıbet
Bāğ-ı miñnetde pür-efgān olmayasın ‘ākıbet
3. Ya‘ni sūnbül-veş perīşān olmayasın ‘ākıbet
Ger dilerseñ kim perīşān olmayasın ‘ākıbet
5. Dil uzatma kimsenüñ haqqına sen süsen gibi

-V-

1. **Çeşmīyā** ‘ibret göziyle kıl nazar dār-ı fenā
Bī-bekādur bī-bekādur bī-bekādur bī-bekā
3. Hōş buyurmuşdur bu beyti şāh-ı maqbül-i Hudā
Ey **Muhibbī** dār-ı dünyā eylemez mihr ü vefā
5. Gösterür kendüyi dünyā zīnet ile zen gibi

129.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Şanma cānā gül yüzüñ dil murğını redd eylemez
Cāna müjgānuñ cefāsı bülbüle hār eylemez
3. Yaluñuz baña sitem haṭṭ-ı siyeh-kār eylemez
Dem mi var cevru cefā zülf-i sitem-kār eylemez
5. Laḫza mı vardur beni ol çeşm bī-mār eylemez

-II-

1. Gözlerüm sūnbüllerüñ hicriyle ağlar nece yıl
Ey gül-i pākīze-dāmen dāmen-i luṭf ile sil
3. ‘Andelīb-i bī-nevā-yı gül-sitānuñ oldu bil
Tañ degüldür nāle kılsa kūyuña varduḫça dil

129. R : 61^a ; Çeşmī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

B : *Tahmīs-i Çeşmī li-ğazel-i Sultān Süleymān*. : Muhibbī : *Dīvān* : G.1109.

5. Var mudur gülşende bir gül bülbülin zâr eylemez

-III-

1. Hâli sevdâsıyla ‘uṣṣâķ içre olmuşken ferīd
Zerre-veş oldum dehânı ḥasretinden nâ-bedīd
3. ‘Âķibet mihr-i cemâli şevķumı édüp mezīd
Naķd-i cān ile metâ‘-ı bûseye oldım ḥarīd
5. Korkum oldur kim benümle dōst bāzār eylemez

-IV-

1. Her kaçan kim ğam vücūd-ı ‘āşıkā sulţān olur
Rûz u şeb aña nişīmen taḥt-ġāh-ı cān olur
3. Dīdeler Bāb-ı Hümāyūn ü göñül der-bān olur
Şāh-ı ğam dilḥānesine dā’imā mihmān olur
5. Pād-şehdūr bu ‘aceb dervīşdür ‘ār eylemez

-V-

1. Eşķ-i Çeşmi-i çeşmī-i giryānuñ olup ‘ibr-ḥū
Sen der-i nâ-yāb içün her sūya eyler cüst ü cū
3. Gör ne dēr elfāz-ı dürr-bār ile şāh-ı nīķ-ḥū
Kāse-i çeşmī Muḥibbīnūñ cevāhirle ṭolu
5. Dem mi vardur kim şehā pâyūña īşār eylemez

130.

Fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Şem‘-i meclis her ġece ‘y māh sūzāndur baña
Acıyup sāġar u şurāḥī ḥayli giryāndur baña
3. Çeng üñler def dōġünür nāy nālāndur baña
Lālegūn mey sensüz ‘y rūḥ-ı revān ķandur baña
5. Bezmgāh-ı ķaşr-ı ‘işret Beytū‘l-Aḥzāndur baña

130. R : 61^b ; Çeşmī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Muḥammes-i Çeşmī li-ġazel-i Celīlī. : Celīlī : *Dīvān* : G.12

-II-

1. Zāhidā hem-meşreb ol ben ‘āşık-ı dīdār-ıla
Tā ola seyr ü sülüküñ bir melek-ruh-sār-ıla
3. Münteķaşdur deyr-i dil resm-i ruh-ı dil-dār-ıla
Şöyle tolmışdur gözüm göñlüm ruh-ı dil-dār-ıla
5. Zāhidüñ zerķ u riyādan hātırı mağrūrdur baña

-III-

1. ‘Āşıkıñ göñli mey ü maḥbūb-ıla mesrūrdur
Feyz u Rabbānī ile cām-ı şafā pür-nūrdur
3. [...]
5. Mey şerāb-ı kevşer ü sākī ruh-ı gül hūrdur.
Gūşe-i mey-hāne şōfī bāğ-ı rıdvāndur baña

-IV-

1. Bir cihān-sūz āteş olmaya benüm āhum gibi
Kim şerārıdur görinen her gece encüm gibi
3. Tığ-ı hicrān ile dil şad-çākdür cismüm gibi
Yāreler cismümde tırmaz kan döker çeşmüm gibi
5. Hāl-i zārum görelı her biri gıryāndur baña

-V-

1. **Çeşmīyā** çün bīşe-i hicrānda oldım [bir] peleng
Cism-i şad-çākümde pūrdür dāğlar-ıla zaḥm-ı seng
3. Gāh [geh] mest-i şerāb-ı nāb u geh ḥayrān-ı beng
Rind-i rüsvāyam **Celīlī** ‘āşık-ı bī-nām u neng
5. ‘Ār u nāmūs u şalāḥ u zūhd bühtāndur baña

131.

Mef‘ūlü fā‘ilātün mef‘ūlü fā‘ilün
Muzārī - - + / - + - - / - - + / - + -

-I-

1. Vādī-i ḥasret içre olsam ‘aceb mi Mecnūn

3. III-3 : Bu mısra metinde boş bırakılmıştır.

131. R : 61^b ; Çeşmī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Taḥmīs-i Çeşmī li-gazel-i Şāhī.

3. Taldum gözüm yaşıyla küh-sār u deşt ü hāmūn
Vardukça guşşa kıldı ben nā-tüvānı mağbūn
Derd ü belā ğam-ı şüd hāşıl hezār-gerdūn
5. *Yā Rabb çe çāre sāzum şüd hāl-i men dige-r-gūn*

-II-

1. Der-i rüz-gār kaṭā zevk u şafā ne-dīdem
Bisyār-ı der-dīdem hergiz devāne dīdem
3. İn hāl-i pūr-nedāmeşt ber-men-i revāne dīdem
Ez-āşnā vü h'īşān bû-yı vefā ne-dīdem
5. *Mān-dem be-mülk-i hasret āşüfte-hāl ü maḥzūn*

-III-

1. Ey ehl-i kâ'inātuñ ma'būdı vü İlâhı
Ser-cümle mümkinātuñ bi'z-zāt pādîşâhı
3. Ben bendeñüñ egerçi ğāyetde çok günâhı
Yā Rabb be-nem-i pâket kön sū-yı men nigāhî
5. *Geşt ez-ġam-ı zemāne dil-ḥaste vü ciger-hūn*

-IV-

1. Ez-ārzū-yı la'let ey ğonçe-i leṭāfet
Nālān şüdem çü bülbül-i der-bāġ u rāġ-ı ḥayret
3. Hem-çün yetīm ü bî-kes üftāde'em be-ġurbet
Ey serv-i ser-firāzem der-cüst ü cū-yı vuşlet
5. *Her sūd dūd sirîşkem mānend-i āb-ı Ceyḥūn*

-V-

1. **Çeşmî** kıldı Mecnūn ol kākül-i mücemmed
Kim oldı cānı anuñ ol kayd ile muḳayyed
3. Çāh-ı ğam içre qaldı maḥbūs olup mü'ebbed
Şāhî zi-dest-i hicrān ez-hōd ḥaber-i ne-dāred
5. *Ōrā tefakḳudî kön iy şāh-ı rub'-ı meskūn*

132.

Fā'ilātün mefā'ilün fā'lün
Hafif - + - - / + - + - / - -

-I-

1. Hüb-rûlarla ittiḥād etmek
Meylünü anlara ziyāde etmek
Kuluñum dëyü her çepel hîzün
Dā'im emrine inḳıyād etmek
3. Ger melek-rû olursa oğlanı
Süverin dëyü şaḳın ād etmek
Furşat el vërse sür şafālarını
Yanuña almağı murād etmek
5. Vuşlat ümmidin eyleyüp her ān
Nefs-i şūma uyup 'inād etmek
Ġam-ı hicrān ḳafāda ḥāzırdur
Gönlünü vaşl birle şād etmek
7. Ḳahbe vü ḥîz-ile geḳen 'ömri
Şayma şaḳın ḥisāba yād etmek
Terbiyet aşşı eylemez ḥîze
Ehl-i dil sözlerin kesād etmek
9. Pend bed-aşla fāyide etmek
Hergiz oğlana i'timād etmek
Her ne gelse gelür saña senden
Baña yār etdi dëyü ād etmek
11. Ėy göñül pend işit 'inād etmek
Ḳahbe vü ḥîze i'timād etmek

-II-

132. R : 62^a ; 'Askerî : *Dîvân* : Bu şiir dîvânda yer almamaktadır.
B : Tercî'-bend-i 'Askerî bi-ṭarîḳ-ı pend.

1. Hüsni-ile olsa Yūsuf-ı s̄anī
Alma yanuña şaķın oĝlānı
Başdan ayaĝa s̄ime ĝark̄ étseñ
Saña yār ola şanmaĝıl ānı
3. Saña izhār eder maḥabbet-i tām
Qavl eder ĝayrilerle pinhānı
Gelse bir kişi aķça gösterse
Seni qor aña meyl eder ānī
5. Baña nētdüñ dēyü ‘itāb eyler
Eyleseñ dürlü dürlü ihsānı
Va‘desine ḥazer kıl aldanma
Bunlaruñ olmaz ‘ahd ü peymānı
7. H̄ile fitnede her biri māhir
Mekr ile aldar ehl-i ‘irfānı
Belki bunlardan öğrenür İblīs
Şimdi telbīs birle yalānı
9. Dēdiler ḥīzden vefā gelmez
Şınayanlaruñ gürūh-ı insānī
Yüzlerin görmemek sa‘ādetdür
Hele ben şöyle ētdüm iz‘ānı
11. Ėy göñül pend işit ‘inād ētme
Qahbe vü ḥīze i‘timād ētme

-III-

1. Mihrüñi eyleseñ eger izhār
Yanlarında olursuñ ētten ḥōr
Yār zann eyleyüp göñül vērseñ
Üstüne ol senüñ olur bir bār
3. Sözüñe şol kadar ‘inād eyler
Kendüsinden eder seni bī-zār

- Şaķın aldanma kim ẖilāf eyler
Va‘de-i vaşlın eylese ikrār
5. ‘Āşık-ı şādık olana bunlar
Ayda bir kerre gösterür dīdār
Şāh-rāh-ı maḥabbet içre bular
Olur ferzīn-miṣāl keĵ-reftār
7. [...] lar olur ḥūra māyil
Getür [...] dūr daḥī ne’ñ var
Ger ğidāsın hemīşe kand étseñ
Ne’ñ yēdüm dēyü cüst eder inkār
9. Āz olur bunlar içre ehl-i ḥayā
Ekşer-i bunlaruñ olur bī-‘ār
Ėy gönül pend işit ‘inād étme
Kaḥbe vü ḥīze i‘timād étme

-IV-

1. Kendüsin bir güzel şanup mümtāz
Saña ḥadden ziyāde eyler nāz
Mihrüñi gördi çün ziyāde senüñ
Cevrini çoğ eder vefāsın az
3. Meskenet birle geh niyāz étseñ
Saña ādem dēmez eder iĝmāz
Seni ney gibi eyleyüp nālān
Olur ehl-i hevā-y-ıla dem-sāz
5. Nerede isteseñ şikār olur
Günde biñ gūşda eder pervāz
‘Ār u nāmūs terk édüp nā-çar
Ėlden ‘ārlanmayup olur cān-bāz

7. 7a ve 7b nolu mısralarda metinde boş bırakılmıştır.

7. Vaşlınıñ t̃alibi iken [...] zen-bāz
Geçinür kendü

Saña şāhinlenür şikār olmaz
Şayd eder bir gögercine kuş-bāz

9. Cīfeye zāğlar olur t̃alib
[Lāşeye] meyl eder mi h̃iç şeh-bāz

Güş kıl varise eger ‘aqluñ
Sözümü levh-i dilde ḥalli yāz

11. Ėy gönül pend işit ‘inād etme
Kaḥbe vü h̃ize i‘timād etme

-V-

1. Hūblar oldılar igen nā-bāk
Meyl eder mi bulara ‘aşık-ı pāk

Perde-i işmetini her bir dūn
Dest-i ālāyiş ile eyler çāk

3. Géce gündüz sürer şafālarını
Ehrimenlerle bir bölük Etrāk

Söyleşür [müdde‘iler] ile varup
Şādken ḥāṭıruñ eder ġam-nāk

5. Bunlar ehl-i hevāya meyl eyler
Fi’l-meşel ger yolında olsañ ḥāk

Ėtme dēyü naşīḥat etseñ eger
Kaşd eder nā-geh ede seni helāk

7. Kimse bilmez bunu ne ḥikmetdür
Saña semm gösterür aña tiryāk

Yok-durur gerçi h̃iç birinde vefā
Kātı hercāyidür velī dellāk

7. IV-7a : Bu kısım boş bırakılmıştır.

9. IV-9b : Bu kısım boş bırakılmıştır.

9. Merḥamet kılmaz ‘āşıka bunlar
Devr édelden berü toḡuz Eflāk
Sözümü étme redd ḡabül ét
Var-ise sende zerrece idrāk

11. Ėy göñül pend işit ‘inād étme
Ḳaḡbe vü ḡīze i‘timād étme
-VI-

1. Ḥāne-i ḡalbüñi édince ḡarāb
Vérür i‘ zāz‘ ile sözüñe cevāb
Āl‘ile aldı çün göñül senden
Cānuña başlar étmege ‘azāb

3. Geh ḡaḡar geh söger geh eyler nāz
Söylemek ḡaşd éderseñ éder ‘azāb
Sen hevā āteşiyle yanmaḡda
Meyl éder her denīye ol çünāb

5. Rūz u şeb cem‘ olur erzel ile
Nūş éder gūşe gūşe cām-ı şerāb
Sende bir laḡza kılmaz idi ḡarār
Her gece bir beḡalda eyler ḡarāb

7. Şaḡınuñ saḡışından artuḡdur
Eyleseñ ger sikildüğini ḡisāb
Bu ḡadar ‘aybı ile ol mef‘ūli
Geçinür fā‘ilīne ehl-i ḡicāb

9. Cümle ālāyiş ile ālūde
Pāk-dāmānı bunlaruñ kem-yāb
Pāk-bāz ol hümā şikār eyle
Étme murdāra meyl olma kilāb

11. Ėy göñül pend işit ‘inād étme
Ḳaḡbe vü ḡīze i‘timād étme

-VII-

1. Tola hercâyilerle âfāk
Meyl éder mi bular ‘āşıkā bāk
Hāzer ét vërse sāde-rūya göñül
Fi’l-meşel olurise hüsne tāk
3. ‘Āşık-ı şādıkā bular bakmaz
Yanlarında mu‘azzez ehl-i nifāk
Gelse yanına bir gulām-pāre
Seni kor aña geçinür müştāk
5. Gāh şīve‘yle sā‘idin şıgayup
‘Arz éder aña gehī semensāk
İtme deseñ ezā içün fi’l-hāl
Nisbetüñe varur odasına çāk
7. Pāk-dāmen şatar saña kendin
Līk tenhāda dikdirür şāk şāk
Olsa bir meclis içre ger ikisi
Çeker elbette birbirine bıçāk
9. Kūrtulur faḳrla felāketden
Kim ki bunlardan olursa irāk
Geç bularuñla ‘ayş ü ‘işretten
Nefse uyup Hūdā‘ya olma ‘āk
11. Êy göñül pend işit ‘inād étme
Kahbe vü hīze i‘timād étme

-IIX-

1. Hüsne ile ger olursa şehr-āşüb
Şakın oğlanı eyleme maḥbūb
Sa‘y ile ger yolunda cān vërseñ
Tālībe bunlar olmaz maṭlūb

3. Saña nazār [öñinde eger]
Başuñı kesüp eyleriseñ tñb
Almağa intikāmı bunlardan
Şimdi bildüñ mi sen nedür üslüb
5. Hāneñe da‘vet eyle rindāne
Bul bir ādem ki aña ola mensüb
Çāk şu evvel odaña girdügi dem
Aña hıdmetler eyle ‘ışkile hñb
7. Furşat el vermişiken ey ‘ākıl
Sür şafāsın degül iseñ meczñb
Bunlara şıdķ ile söz yaramaz
Yanlarında siken-durur merğñb
9. Bir daħi saña gelmesine gerek
‘Ömr-i Nñh ile tñkat-i Eyyñb
Merd-i meydān-ı ‘ışķ iseñ sen de
Ġālib ol olma anlara mağlñb
11. Ey göññl pend işit ‘inād etme
Kaħbe vñ hñze i‘timād etme
-IX-

1. Çekmeyem dērseñ eger zillet
Gördüğñ hñba eyleme ‘izzet
Ki götürmez hāzer kıl oğlana
Etme hādden ziyāde pes hñzmet
3. Müşterī olasın dēyü her gün
Kendüyi zeyn edüp şatar şöhret
Gelmege etse saña kavlı ü qarār
Va‘desine bulur nece ‘illet

3. 3a : Bu kısım boş bırakılmıştır.

5. Bir iki gün senüñle cem‘ olsa
Getürür başuña senüñ nekbet
Senüñ aqçañ puluñ yèyüp her dem
Vaşlını ğayrıya éder himmet
7. Naqd-ı cānı yolunda ħarc étse
Bir pula geçmez olma bî-minnet
Raħm édüp her erāz ile müşfik
‘Āşıka eylemez velī şefkat
9. Yok yere çekme derdin ey ‘āşık
Ki bular [muğlime] éder rağbet
Pāk-dāmāna yok sözüm ašlā
Hīz-i nā-pāke günde biñ la‘net
11. Ey gönül pend işit ‘inād étme
Kaħbe vü ħīze i‘timād étme

-X-

1. Dil vérür mi kişi şol oğlana
Kim aña menzil ola mey-ħāne
Meclisinde erāzilüñ her dem
Vara elden ele çü peymāne
3. Mey içüp ‘işret étse meclisde
Hem-demi ya ‘Acem ya Çingāne
Cühelā kısmına olup māyil
Nażar eylemez ehl-i ‘irfāna
5. Uydurup ‘āşıkın yanınca bile
Kaħbe seyrine vara zindāne
Sen vişāli şuyına teşne iken
Degme pehlūsı dāne ol kâne

9. 9b : Bu kısım boş bırakılmıştır.

7. Dñnlar cem‘in eylese rñŖen
Olma ol Ŗem‘a ¼arŖu pervāne
Ben anuñ nĩk-hñāhıyam Ŗanasın
Ol seni her ¼ar ile bir Ŗana

9. ¼ñn senuñ meyluñ olduğın bildi
Belki uysañ Ŗerĩk eder ¼ana
¼ñn Ŗadākat bularda yok ¼at‘ā
DñŖse furŖat taŖa¼la rindāne

11. Ėy gñññl pend iŖit ‘inād ėtme
¼ahbe vñ hñze i‘timād ėtme
-XI-

1. Ba¼mayup ‘āŖĩk-ı dil-figāre
Meyl eder sāde-rñlar aėyāre
Kimisi bāde-nñŖ olur bularuñ
DñŖññr kimi berŖ ù esrāre

3. SikiŖir Taht-ı ¼al‘ada bularuñ
İkisi bir Firengĩ Dñnāre
Ŗarmaėa tñlib olsa bir ‘ārif
¼āyil olmaz bir nece destāre

5. Sikkemeyñp sñneye ¼ekerse eger
Zev¼ yok dñrler ehl-i dñdāre
Vāy baŖuñna ki geldñėi sā‘at
El Ŗunulmazsa bend-i Ŗalvāre

7. MñŖterĩye iŖini Ŗatmaė-ı¼ñn
¼alkdı ¼ıķdı gitdi bāzāre
Vñrñr ol acığ ile bir pñla
Eline ġirse bir ġulām-pāre

9. Oluben dest [ñ] pāçe muğlim arar
¼udreti ¼almayınca reftāre

- Bunlara pend ü bend sūd étmez
Fârig ol ağız açma güftâre
11. Ėy gönül pend işit ‘inād étme
Kaḥbe vü ḥîze i‘timād étme

-XII-

1. Hūblar şaldı elden inşâfı
‘Āşıkā oldılar kaṭi-i cāfī
‘Āşıkā kaḥr edüp cefâlar éder
Bezî iken ḥâşş u ‘amma elṭâfı
3. Meyl kılmaz bular ne ḥikmetdür
Şu gibi olana kaḥb-i şâfī
Saña gelmege ‘âr éder elden
Seyr éder her denî-y-ile eṭrâfı
5. Aldanup va‘desine bün düşme
Çoğ olur bunlaruñ şaḥın lâfı
Ḥaḥḥ bilür kaḥbeden çoğ artuḡdur
Bî-vefâlıkda şehrüñ eclâfı
7. Heves éder sikişmege bunlar
Ebesi kesdügi gibi nâfı
Görmedük dediler vefâdan eşer
Seyr édenler bu cümle eknâfı
9. Bulmadum ḥiç birinde ben de vefâ
Aradum cümle bir bir eşnâfı
Ne diyem kim işitmemiş olasın
Dânişüñ varise bu ḡadar kâfī
11. Ėy gönül pend işit ‘inād étme
Kaḥbe vü ḥîze i‘timād étme

-XIII-

1. Sāde-rū olur-ise nesl-i melek
Çekme zāyi‘ olur anuñçün emek
Şan‘at ü pīşe bunlara şeb ü rüz
Aldayup ‘āşıkın hemīşe yemek
3. Nān degül belki cān vèrsen inan
Gözlemez hīç birisi ھاڭڭ-ı nemek
Geçmez aşlā yanında maḳbūle
Harc étseñ yolunda yüz biñ emek
5. Şol kadar hūsne ğırredür bunlar
Ki dèmezler felege şimdi kelek
Şimdi bunlardan öğrenür şeksüz
Bī-vefālīk yalını belki felek
7. Baña şor tercrübem coğ olmışdur
Ḳalbi farḳ eylemez meger ki meḥak
Ḳande [kim] gider-ise ḳahbe-mişāl
Şalınur yanlarınca bile me‘ak
9. Terk ederler mā-meleki
Girse bir Türk eline bir beli pek
Sen gerek redd gerek ḳabūl eyle
Hele baña düşen budur ki dèmek
11. Ėy gönül pend işit ‘inād étme
Ḳahbe vü hīze i‘timād étme

-XIV-

1. Hūblar olmaz ‘āḳıbet-endīş
Düşüp ‘ışḳına çekmegil teşvīş
Nūş eder şimdi luṭfını her dūn
Zehr-i ḳahr ile saña şunar nīş

3. Kendüyi on iki yaşında şatar
Beyt ü pençe (?) êrüp getürmiş rîş
Dādın almış sikişmegüñ bunlar
Dêr biri birine budur iş
5. Cem‘ olup rûz u şeb edāniyle
Körlügüñe éderler evde sikiş
Türşisine vërür-iken ‘aşık cān
Geçer êl şofrasına đarb-ı çerîş
7. ‘Arz éderler bu hālka vāz‘-ı vekār
Lîk đarb-ı taşakla götleri yarış
Genc-iken akçasuz burıcı göre
Künc-i mey-hānede éderler ‘ayş
9. Taşradur yetmiş iki milletden
Bular İblîs‘e-durur hem-kîş
Şerh olunmaz kabāhati bularuñ
Sözi gel eyle muhtaşar dervîş
11. Êy gönül pend işit ‘inād êtme
Kaḥbe vü hîze i‘timād êtme

-XV-

1. Şıdķ ile sevse ger bir ehl-i kemāl
Aña mekr ü ḥavf ile édüp āl
Yüz-be-yüz ‘ārı terk édüp dêrler
Ma‘rifet ne‘ylerüz gerek bize māl
3. Senanı eller üzre tutarken
Ol senüñ ‘ırzuñı éder pā-māl
Baña gelse yüzi gözi gülmez
Olur ağıyarı göricek ḥōş-ḥāl
5. Odasından erāzilüñ çıkmaz
Saña gelmek yanında emr-i muḥāl

- Şakınırsın sen anı cāndan yeg
Gördi kuçmazsın eyleyüp ihmāl
7. Saña geldügi vaqtin ‘ārifseñ
Şal koluñ boynına vü büsesin al
Hĩzdür yüz bulur hicābı gèder
Gözin açdurma hıdmet èt fi’l-hāl
9. Karnı şehvet tolidur bularuñ
Her dem āb-ı meniyle māl-ā-māl
Şüretā hūb yüzlüler gerçi
Ma’nāda her birisi bed-ef‘āl
11. Ėy gönül pend işit ‘inād ètme
Kaḥbe vü hĩze i‘timād ètme

-XVI-

1. Başıña üşdi bir néce evbāş
Aduñı koyuben senüñ hem-pāş
Rūz u şeb anlaruñla ‘işretde
Zıkr ü fikrüñ hemĩşe gözle kaş
3. Luṭfla her biri olur teslīm
Her ne söz söyleseñ idi sābāş
Mey ü maḥbūb olunca ḥāneñde
Her biri cān-ıla saña sırdāş
5. Kalmadı çün yanuñda sīm ü zerüñ
Gördiler seni müflis ü qallāş
Çevürüp her birisi senden yüz
Seni her yerde ġaybet eyler fāş
7. Cümle meclisde ‘uyūbuñı söyler
Kanı ol saña yār olan yoldāş
Söyle yüzden-durur kaçır senden
Kımadı şanki bir yerde hĩç bāş

9. Kaḥbe vü ḥīze akça bol yatmaz
Zer ü sīm olsa yeryüzindeki taş
Başuma geldi ben hele gördüm
Söz güherdür şaḥın şıma ḳardāş
11. Ëy göñül pend işit ‘inād étme
Kaḥbe vü ḥīze i‘timād étme

-XVII-

1. ‘**Askerīnūñ** budur saña pendi
Ḥūb-rūlarla étme peyvendi
Ëlden işitdügi degül yalñuz
Başına geldi çekdi hep kendi
3. Ḥīzlerden ḥazer gerek muḥkem
‘Āşıka çok geçer bular pendi
Düşürür vādi’-i cünūna bular
‘Aqlın alup néce ḥired-mendi
5. Ḳavlinūñ yok ḳararı va‘de ḥilāf
Hep yalandur inanma sevgendi
İtmiş atasın anasın bī-zār
Herbiri bir zemāne ferzendi
7. Yanlarında ‘azīz olur bularuñ
Şöhret evbāşı rind naḥsendi
Bed-aşldan vefā gelür şanma
Dèdi Maḥmūd Şāha Meymendi
9. Néce néce ḳabāḥati bularuñ
Yazdı Zātī vü Keşfi vü Ḳandī
Gelicekler daḥī neler dèyeler
Bunlaruñ ḥaḳḳına neler dendi
11. Ëy göñül pend işit ‘inād étme
Kaḥbe vü ḥīze i‘timād étme

133.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Yine naḳḳāş-ı ezel naḳş-ı ruḥuñ sâde ḳodı
 Yüzüñe ḳarşu göñül murğını feryâda ḳodı
 Beni gözyaşu gibi bir ulu deryâda ḳodı
 Seni cân gülşenine serv-veş âzâde ḳodı
3. Kimini sevdi Ḥudâ kimini sevdâda ḳodı
 Güli ârâyiş edüp bülbülü ğavġâda ḳodı

-II-

1. N'ola ağlarsa gözüm gül gibi sen gül şanma
 Yiridür bülbül-i dil eyleye efgân şanma
 Olayın gözi sâġarı pür-mül şanma
 Sen ḳulı ḳıldı beni sen güle bülbül şanma (?)
3. Kimini sevdi Ḥudâ kimini sevdâda ḳodı
 Güli ârâyiş edüp bülbülü ğavġâda ḳodı

-III-

1. Eşigüñ yaştanuben çün ederüm derd ile zâr
 Şaḳınursın ki şâdır eyleyesin güle ḥâr (?)
 Dehenüñ fikriyle oldı cihân başuma dâr
 Saña gülmek şanemâ ağlamak oldı baña zâr
3. Kimini sevdi Ḥudâ kimini sevdâda ḳodı
 Gül arâyiş edüp bülbülü ğavġâda ḳodı

-IV-

1. N'ola yolunda çekersem elem ü derd ü ğamı.

133. R : 65^a.

B : Müseddes-i Su'âlî.

- Dünyede kimisi var çekmeye işbu elemi
Hele sen zevk u şafā-y-ile süregör bu demi
Kim ezel kâtibi bu resme çeküpdür kalemî
3. Kimini sevdi Hudā kimini sevdāda kodı
Güli arāyiş edüp bülbüli gavgāda kodı
-V-
1. Görelî sen güle dīdem gibi kan oldu yürek
Nazar et hāle su'ālî-y-le gel ey katı yürek
Göge yirden dikilür āh-ı dehān ile direk
Beni ağlatma dedüm dedi [ki] dilber gülerek
3. Kimini sevdi Hudā kimini sevdāda kodı
Güli arāyiş edüp bülbüli gavgāda kodı

134.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ey gözüm ağla ki bir gönçe-i handānum yok
Yüzüme güle bakar nergis-i mestānum yok
3. Gülp açılmağa bir taze gülistānum yok
N'edeyin şahn-ı çemen seyrini cānānum yok
5. Bir yanumca şalınur serv-i hırāmānum yok

-II-

1. Vereyin ağzına cān baña ziyānlar verene
Dil ü cān ola fidā gönçe-dehenler verene
3. Ağların va'de-i vaşlınā zemānlar verene
Emdürür gerçi lebin vaşlınā cānlar verene
5. Leb-i cān-bağşını emsem dēmege cānum yok

-III-

134. R : 65^a ; Hātāyī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Tahmīs-i Hātāyī li-ğazel-i Enverī. : Enverī : *Dīvān* : G.139

1. Ser-be-ser gözyaşı senden yaña ey serv aķsa
Güldi bu baķt-ı siyeh boynuma zülfüñ ıaķsa
3. Toldı ķan ile gözüm yoluña cānā baķsa
Bağrımuñ başına dāğ-ı ğamuñ odlar yaķsa
5. Kaldum ayakda ķuru başuma dermānum yok

-IV-

1. Reşk eder mihr-i felek cām-ı mey-i şöķbetüme
Sāķi-i devrü zemān kā'il olur ħürmetüme
3. Āh kim ermedüm ol serv-i sehī-ķāmetüme
Nēce da'vet edeyin ol perīyi ħalvetüme
5. Hātem-i la'l gibi Mühr-i Süleymānum yok

-V-

1. Būse-i lebleri cān üstüne cānlar eyler
Kim anı şatup alanlar ne ziyānlar eyler
3. Gel göre eşk-i **Hatāyī** nēce ķānlar eyler
Enverī gülşen-i kūyuñda fiğānlar eyler
5. Dēme ey ğonce-dehen bülbül-i nālānum yok

135.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Çünki alur işbu tāc u taķtı devr-i zūr-kār
Terk edüp bu raķt u baķtı bir nemed ķıl ihtiyār
Besleme ol cismi kim anı yeyiser mūr u mār
Ġirre olma devlete çün degüldür ber-ķarār
3. Nēce merdüm ķan ile boyandı işbu lāle-zār
Nēce ħasretlü yatur nēce biñ biñ gül-'izār

135. R : 65^b ; Sultān Muşţafā.
B : Tercī'-bend-i Sultān Muşţafā.

Ȧoludur feryād u āh u zār-ıla dār u diyār
‘Āķibet bildüñ bunı kim saña ȧalmaz pâyidār

5. Cehd kıl dünyāda senden key ȧala bir yādigār
Baña dērseñ devr elinden oldu ‘aȧlum tārmār

-II-

1. Vakt-i şubḥ oldu yine ‘azm-i gülistān eyledük
Def‘-i ħam ȧılmaȧlıȧa ya‘ni ki dermān eyledük
Lāleye ȧılduk naȧar baȧrumuzu ȧān eyledük
Āh ȧılduk cümle taȧ u taşı nālān eyledük
3. Derd ü miḥnet ȧazmada Ferḥādı yālān eyledük
Āḥırın bildük fenā terk-i dil ü cān eyledük
Nām u nengi biz bugün topraȧa yek-sān eyledük
Nēce gün yüzlüleri ḥāk içre pinḥān eyledük
5. Ėy göñül tut kim seni bu ȧarḥa sulṭān eyledük
Nēce sulṭānlar yatur topraȧ içinde ḥōr u zār

-III-

1. Bir naȧar kim lāleye kim baȧrı ḥūn olmuş-durur
Serv şalar başını şankim cünūn olmuş-durur
Nēce ser-keşler bu dehr içre zebūn olmuş-durur
Bir degirmendür felek ‘ōmr aña un olmuş-durur
3. Gözyaşından yeryüzi hep lāle-gūn olmuş-durur
Derd ü miḥnet derd ü ħam ȧarḥa sūtūn olmuş-durur
ȧāfil olmañ dōstlar gerdūn dūn olmuş-durur
Vērdüğün dünyā alur şankim oyun olmuş-durur
5. Bir ȧanāredür bu ‘ālem el ȧoyun olmuş-durur
‘Ārifiseñ her gece bir tekkede ȧılma ȧarār

-IV-

1. Gel ḥazān vaḥti ērişdi bāȧlar ile cā bugün
Gör ne reng ētdi yine bu günbed-i ḥazrā bugün

- Bir libās-ı turfe geymişdür yine hem-rā bugün
Kıp kızıl kızardı hayretten gül-i hamrā bugün
3. Āl eder gül āline aldanmağıl yāra bugün
Kime kılmışdur vefā bu kec-rev-i dünyā bugün
- Dehr-i dūn içre ne çeker bülbul-i nālā bugün
Gör ne cünbüşler eder ol ruhları ala bugün
5. Ğirre olma ħüsnüñe ey kāmetsi bālā bugün
Yūsuf-ı Ken‘ān‘a dūn ğadr eylemişdür rüz-gār
- V-

1. Serv büküldi vü şoldı vü döküldi ergavān
Néce ğam çekeyüm ya néce olam şād-mān
- Düzdüġinçün bilüriseñ kim bu zār-ı aĥzān (?)
‘Ömre ġirre olmağıl kim bir aĥar şudur hemān
3. Gizlü nesne yok cihānda cümlesi günden ‘ayān
Bunda ne Daĥĥāk ü Cem kıaldı ne ĥod Nūşirevān
- Görmedüñ mi Bursada néce yatur ‘Oşmāniyān
Māziye kılmaz nazar kim geçdi biñ biñ tāk-dār
- VI-

1. Çünki eşcāruñ külāhın kıapdı peyk-i bī-direng
Kırdı ezhāruñ çerisin étmedi bir laĥza ceng
- Yine mātem ħil‘atini giydi bu ‘arz-ı lāle-reng
Mūşa dönmüşdür ecel dāmında néce biñ peleng
3. Néce altun tāk urılan başları yaşduğ senüñ
Sen derişürsün benüm olsun dēyü Türk ü Fireng
- Hey ne ġāfilsün ki gelmez yāduña tākūt-i teng
Kalmışam ĥayrānu vālīh yemedin afyōn u beng
5. Bil ki saña aşşı étmez **Muştafā** bu nām u neng
Rāh-ı ‘ışķ içinde cehd ét cümlesin kılgıl nişār

136.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Zevk-ı 'āşık 'ālem-i fūrkatde fikri yār imiş
 Hālet-i vuşlat hemānā pertev-i dīdār imiş
 Cān ü dil bir lem'asından cümle pūr-envār imiş
 Çeşm ü bahtum tā ezel bu şūmdan bī-dār imiş
3. Hāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i hūn-bār imiş
Hamdülillāh kim görecek gözlerümüz var imiş

-II-

1. 'Ālem-i vaḥdet diyen 'ışka 'aceb zībā demiş
 Zāhir egerçi kimi Şīrin kimi 'Azrā demiş
 Ḥayretinde[n] dehşete varmış kimi Mevlā demiş
 Nāka-i Leylāyı görmüş Kays-ı bī-pervā demiş
3. Hāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i hūn-bārmış
Hamdülillāh kim görecek gözlerümüz var imiş

-III-

1. Āh kim şaldı beni hicrāna çarḥ-ı kīnever
 Derd ü miḥnetle diyār-ı ğurbete ētdüm sefer
 Şağ esen cānāna ērdüm nitekim bād-ı seḥer
 Baş destin öpüp dēdüm aña ēy 'işveger
3. Hāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i hūn-bārmış
Hamdülillāh kim görecek gözlerümüz var imiş

-IV-

1. Cān-ı 'uşşāka cefāyı gerçi kim cānān ēder
 Her ne eylerse bu ben dil-ḥasteye hicrān ēder

136. R : 66a ; Rahmī : *Dīvān* : Ms.15 : Müseddes dīvānda 5 bend 15 beyt olarak yer almaktadır.

B : Müseddes-i Rahmī.

Dāmen-i dehri şafaḳ gibi sirişkümler kân eder
Kûy-ı dilberde gönül bu vech ile efgân eder

3. Hâk-i pâyuñ tütüyâ-yı dîde-i hûn-bârmış
Hamdülillâh kim görececek gözlerümüz var imiş
-V-

1. Raḥne şanmañ hâk-i **Raḥmî** üzre kim olmuş ‘ayân
Görinen yir yir degül seng-i mezârından nişân
Birisi gûyâ zebân olmuş biri gûyâ dehân
Maḳdem-i cânâne gördi kûp eder her dem figân

3. Hâk-i pâyuñ tütüyâ-yı dîde-i hûn-bârmış
Hamdülillâh kim görececek gözlerümüz var imiş

137.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Dîde-i cân ‘arızuñçün müşg-bâr olmuş-durur
Her müje hüsnüñ gül-nişîn gözde hâr olmuş-durur
3. Sîne ‘ışkuñ âteşinde pür-şerâr olmuş-durur
Cân firâḳ-ı la‘l-i nâbuñla figâr olmuş-durur
5. Dil hevâ-yı kâkülünle bî-ḳarâr olmuş-durur
‘Aḳl u fikrüm ṭurrañ ile târumâr olmuş-durur
7. Ten ḡam-ı zülf-i ḥaṭuñla hâk-sâr olmuş-durur
Üstühân ser-mekân-ı mûr u mâr olmuş-durur

-II-

1. Ḳufl-ı yâḳûtın açup dilden yine ol nâzenîñ
Ben faḳîr üftâdeye vèrdi nece dürr-i ‘în
3. Nâzır oldı bir nazarda gözlerüm ‘aynû‘l-yaḳîn
Görmüş-iken nâfeyi bir mişli yok engüşterîn
5. Ḳaddümi hâtem gibi ḥum ḳıldı ol la‘l-i nigîn

137. R : 66^a ; Emrî : *Dîvân* : Ms.1 : 31. s.
B : Tercî‘-bend-i Emrî.

- Nāfe gibi bağrumı hūn eyledi bu müşg-i çīn
7. Geh ğam-ı kākül gehī sevdā-yı zūlf-i ‘anberīn
‘Ayş u nūşı ben ğarībūñ zehr-i mār olmuş-durur

-III-

1. Çarḥ abdāluñdur ey meh dāğlar seyyāresi
Şubḥ küşteñdür ki hūn-ālūdedür ruḥsāresi
3. Eyledi Mirrīḥ[i] meftūn ğamze gül seḥḥāresi
Sīne-çākūñdür hilāl eksük degüldür yāresi
5. Gül helākūñdür kılağunca-[du]rur her pāresi
Bir leke kūyuñda sünbüldür yüzünde kıaresi
7. Olduğunca bāde-i la‘l-i lebūñ āvāresi
Bād kıabrinde ḥabābuñ türbe-dār olmuş-durur

-IV-

1. ‘Aks-i ğamzeñ çeşm-i hūn-bārumda ey nāvek-fiken
Zahm-ı pūr-hūnumda zerrīn-ḥançerūñ ey sīm-ten
3. Çāk-i sīnem zāḥir āḥūn içre ey şemşīr-i zen
Kıanlu pīrāhen içinde bu dü-tā olmuş ten
5. La‘l-i mir’āt içre kıaşuñ ‘aksi ey ğonce-dehen
Rūy-ı gül-gūnuñda nāḥun zahmı ey rengīn-sūḥan
7. Dēdi la‘lin cām içinde ‘aks-i engüştūñ ğören
Māh-ı nevdür kim şafağdan āşikār olmuş-durur

-V-

1. Kıāmetūñ bālādur ey servūm miyānuñdur vasat
Şahfe-i güldür ‘izāruñ beñlerūñ şebgīr nūkaḥ
3. Levḥ-i dilden yuyamaz ḥaṭṭuñ ğözüm olursa şaḥ
La‘l üzre yazdı Kevşer sūresin ğüyā ğalaḥ
5. Kim kıazıtdı ey cemāl-i mışḥafum şahfuñda ḥaḥ
Kıanına ‘ışk ehlinūñ la‘lūñdür ğetürdi çünki ḥaḥ
7. Birğün ola dēyeler **Emrī** içün ey sebze-ḥaḥ
Bir ḥaḥı sebzūñ ğamıyla ol ğubār olmuş-durur

138.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Gülmedi gül gibi gönlüm açılmadı bir zemân
 Ğonce-veş dem-besteyem derd ile bağrum dolu kıân
3. Lâle-vâr eksük degül cânımda bir dâğ-ı nihân
 Gözüme her bir çemen bir hañcer-i terdür hemân
5. Hâşılı zindânım olmuşdur behâr u büstân
 Bir belâlu bülbülem işüm-durur âh u figân
7. El-amân ey çarh-ı bed-girdâr elüñden el-amân

-II-

1. Kılmadıñ ben nâ-murâdı gitdi bir dem ber-murâd
 Vêrmedüñ oynuma kaldı şeşder-i ğamdan güşâd
3. Germ iken bâzârumı bozduñ kesâd êtdüñ kesâd
 Var iken cânân ile cân ile ten-vâr ittiñhâd
5. Araya hicrân düşürdüñ çok fesâd êtdüñ fesâd
 Yine senden saña feryâd edeyin ey bed-nihâd
7. El-fiğân ey Çarh-ı bed-girdâr elüñden el-amân

-III-

1. N'eyledüm ben saña kim ney gibi nâlân eyledüñ
 Şem'-i bezm-ârâ gibi sūzân u giryân eyledüñ
3. Derd ile bağrum şurâhî-veş tolu kıân eyledüñ
 Yere çalduñ cür'a tek hâk ile yeksân eyledüñ
5. Bir şınık sâğar gibi pâmâl-i devrân eyledüñ
 'Aqlımı şöhet şöñ gibi perîşân eyledüñ
7. El-amân ey Çarh-ı bed-girdâr elüñden el-amân

-IV-

1. Hey ne âl êtdüñ baña billâh[i] ey gerdün-ı dün
 Kim gözüm yaşını bir reng ile kılduñ lâle-gün

138. R : 66^b ; Hâyetî : *Dîvân* : Ms.4. : Müsebbâ dîvânda 5 bend 35 mısra olarak yer almaktadır.

B : Müsebbâ'-ı Dervîş Hâyetî.

3. Eyledüñ hālüm digergün oldı bahtum ser-nigün
Ayağumda bend-i ğam boynumda zencir-i cünün
5. Cān harık yaqar hicrān ten ğarık baħr-i hūn
Ṭākatüm ṭāk oldı ğāyetde zebūn oldum zebūn
7. El-fiğān ey Çarħ-ı bed-girdār elüñden el-fiğān

-V-

1. **Ḥayretī** ğamgīn[i] hīç ‘ālemde dil-şād etmedüñ
Ḳurtarup bend-i belādan gitdi āzād etmedüñ
3. Luṭf edüp bir dem dil-i vīrān ābād etmedüñ
Néce yıldur zūlm edersin bir ağız dād etmedüñ
5. Ḳaldı mı bir ğam ki cānın aña mu‘tād etmedüñ
Kime yād etdüñ ki şoñ demde yine yād etmedüñ
7. El-amān ey Çarħ-ı bed-girdār elüñden el-amān

139.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Olmadum devründe bir dem şād elüñden ey felek
Olmadı vīrāne-dil ābād elüñden ey felek
Oldı şabrum hırmeni ber-bād elüñden ey felek
Zūlm eder dād eylemezsün dād elüñden ey felek
3. Bāri öldür olayın āzād elüñden ey felek
Āh elüñden ey felek feryād elüñden ey felek

-II-

1. Dem mi var kim ğonce-veş bağrum tolu kân olmaya
Gül gibi yā dāmenüm bir hār-ı hicrān olmaya
Lāle-veş cānumda dāğ-ı nār hırmān olmaya
Ḥaṭırum sünbül gibi yāhūd perişān olmaya

139. R : 67a ; Ḥayretī : *Dīvān* : Ms.5. : Müseddes dīvānda 5 bend 15 beyt olarak yer almaktadır.

B : Müseddes-i Dervīş Ḥayretī.

3. Ya zaman olur mı gülşen baña zindân olmaya
Âh elüñden ey felek feryâd elüñden ey felek

-III-

1. Vêrmedüñ fırsat cüy-bâr ile eyledüm 'ayş müdâm
Nûş idem bezm-i vişâlüñde şerâb-ı lâle-fâm

Ben de eller gibi 'âlemde alam fi'l-cümle kām
Ġayr-i meclisde gerekmez şunmasunlar baña cām

3. Kim baña devrüñde 'ayş etmek hâram oldu hâram
Âh elüñden ey felek feryâd elüñden ey felek

-IV-

1. Başuma dâr-ı cihânı dâr eden sensin benüm
Gözüme bu çetri teng ü târ eden sensin benüm
Meskenüm gülzâr iken pür hâr eden sensin benüm
Cânımı hoş hâl iken bîmâr eden sensin benüm

3. Göñlümi her nesneden bî-zâr eden sensin benüm.
Âh elüñden ey felek feryâd elüñden ey felek

-V-

1. Bozulup ey zâl-i fânî tîz günde çenberüñ
Göreyin kim tûp-ı meydân-ı miḥnetde serüñ

Ṭutulup mâhuñ zevâle ere mihr-i enverüñ
Yêrlere ola ber-â-ber Ḥayretî gibi yêrüñ

3. Kim yêrin ḥâk eyledüñ ol bir avuç ḥâkisterüñ
Âh elüñden ey felek feryâd elüñden ey felek

-VI-

1. Geldi devrân-ı şafâ erişdi eyyâm-ı behâr
Gül açıldı geldi gül gibi göñül bî-iḥtiyâr

3. II-3b : elüñden / feryâd elüñden : R'de bu kısımlar boş bırakılmıştır.

2. IV-2 : R'de bu beytin bulunduğu kısım boş bırakılmıştır.

Her kişi la‘lin ayağ aldı eline lāle-vār
Mey ıķup başına oldu her gedā bir tāt-dār

3. Ben belā küncinde aldum derd ile bī-mār u zār
Āh elüñden ey felek feryād elüñden ey felek

-VII-

1. Ğamdan āzād oldu ‘ālem bir giriftār-ı firāk
Hep şafā bezminde il ben sākın-i ğār-ı firāk
Her kiřinüñ meskeni gülşen benüm hār-ı firāk
Her göñül hōş-hāl ben derd ile bī-mār-ı firāk

3. Bir dem eksük olmadı cānumdan āzār-ı firāk
Āh elüñden ey cefāsı ok vefāsuz rüzġār

-IIX-

1. aldı āzād étmedüñ bend-i belādan sen beni
Redd édüp dūr eyledüñ bezm-i vefādan sen beni
Yād ıldıñ cümle yārān-ı şafādan sen beni
Eyledüñ bigāne her bir āšnādan sen beni

3. ‘Āķıbet ayru düşürdüñ Muştafādan sen beni
Āh elüñden ey cefāsı ok vefāsuz rüzġār

-IX-

1. Gül gibi dāmān-ı vaşl-ı yāre urup dest-res
Tutdı devrüñde gülistānı şafā-yı hār u hes
Bezm-i şādīde sever dāl yüze şükr édüp mekes
‘Ādelībüñ yeri miħnet-hār tūķinüñ afes

3. Édüben senden şikāyet saña dērler her nefes
Āh elüñden ey cefāsı ok vefāsuz rüzġār

-X-

1. Ey raķībüñ baħtı devrüñde meymün eyledüñ
Tālī‘uñ zāġuñ hümā gibi hümāyün eyledüñ

İşün ol bed-güherün durdukça altün eyledün
Hâşılı her kem-‘ayârün qadrin efzün eyledün

3. **Hayreti**-i bî-çāreyi kahr ile mağbün eyledün
Ah elünden ey cefası çok vefāsuz rüzgār

140.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Nev-behār oldı güzellend[i] ser-ā-ser ‘ālem
Oldı ezhār ile her kūşe gülistān-ı İrem
3. Sīneler tōldı şafā kalmadı endūhla ğam
Eyledi müjde’i gül dilleri şād u hurrem
5. Gōncenün göñli açıldı güle düşdi şeb-nem

-II-

1. Cūy-bāruñ baña ‘arz étme kinārın sensiz
Oda yansun n’edeyin servü çenārın sensiz
3. Bāğ-ı dehrün kim éder geşt-i güzārān sensiz
‘Ālemün n’eyleyeyin bāğ u behārın sensiz
5. Baña sen ruḥları gül-zārıla ḥōş-ter ‘ālem

-III-

1. Nedür ol tarz-ı reviş şīve-i reftārında
Nedür ol ḥüsn-i edā nāz ile güftārında
3. Şabra ṭākat mi qalur cizye-i dīdārında
Dāne-i ḥāline baḳ cennet-i ruḥ-sārında
5. Néce şabr eylesün Allāh’ı severseñ ādem

-IV-

1. Éderüz şavma‘a küncinde ikāmet geh geh
Kıluruz anda nemāz étmege niyyet geh geh
3. Demidür sen de édüp luṭfu mürüvvat geh geh

140. R : 67^b ; Cinānī : *Dīvān* : Th.10. : Tahmis dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tahmīs-i Cinānī li-gazel-i Bāḳī Efendi. : Bāḳī : *Dīvān* : G.331.

- Dil-i şūrīdeye kıl pend ü naşīhat geh geh
5. Nefesūñ gelsün a yā şōfī-i nāşīh dem dem
-V-

1. Ėy **Cinānī** pür édüp şöhet ile āfākı
Hāşre dek nāmuñ édüp devr-i felekde bākī
3. Dem-be-dem sākin édüp sūz-i dil-i ‘uşşākı
Āb-dār olsa n’ola meyve-i şī’ri **Bākī**
5. Urmadı kimse dāhī böyle bāğ içre kalem

141.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ayruluk cān ü gönül şehrini vīrān eyledi
Yakdı yıkdı dōstum hāk ile yek-sān eyledi
3. Kōmadı cem‘iyyet-i hātır perīşān eyledi
Fūrkatūñ derdi nigārā bağrumı kān eyledi
5. Rūz-gār oldu muhālif vaşl-ı hicrān eyledi

-II-

1. Pād-şāhum bendeñi tā senden ayırdı felek
Nūrduñ sen dīde-i rūşenden ayırdı felek
3. Būlbül-i ğam dīde[n]i gülşenden ayırdı felek
Cānumı ya’nī vişālūñ benden ayırdı felek
5. Gel bu cānsız ‘aşıkı gör kim ne bī-cān eyledi

-III-

1. Bāğ-ı cennet baña kūyuñdan cūdā gülşen degül
Gözüme sensüz diken olmuş-durur gülşen degül
3. Cān revān olsun saña rūh-ı revānum ten degül
Senden ayru düşdügüm taqdīr imiş benden degül

141. R : 67^b ; Hayretī : *Dīvān* : Ms.7. : Tahmis dīvānda 7 bend 35 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tahmīs-i Dervīş Hayretī. : Nesīmī : *Dīvān* : G.453.

2. III-2 : R’de bu mısra yazılmamıştır.

5. Hakkıdur ey cān her ne kim taqdīr-i Yezdān eyledi

-IV-

1. Nēce bir vādī-i miḥnetde göñül āh eyleye
Ya nēce bir çağırup dergāha yā şāh eyleye
3. Umarum luṭfuñ bu ben güm-rāha hem-rāh eyleye
Derdimüñ derdini fazlından Allāh eyleye
5. Her devāsız derde dermān ol ki dermān eyledi

-V-

1. Göñlüme bezm-i maḥabbetde olup hem-dem ğamuñ
Anuñ içün nēce demlerdür ki sürer dem ğamuñ
3. Mey yirine içirür līkin dem-ā-dem ğamuñ
Bağrımüñ kanın gözümde ağıdur her dem ğamuñ
5. Ey şanem şevküñ beni gör kim ne giryān eyledi

-VI-

1. Zāhidüñ her dem mekânı kûşe-i kâşānedür
Rind-i mey-ḥūruñ yiri her laḥza devlet-ḥānedür
3. ‘Āşıka mesken hemīşe künc-i miḥnet-ḥānedür
Sırr-ı ‘ışkuñ gecmiş anuñ yeri vīrānedür
5. Yağdı ‘ışkuñ göñlümi ol künci vīrān eyledi

-VII-

1. **Hayretī**em boyun vërdüm belā şemşīrine
Cānumı etdüm hedef cānā melāmet tīrine
3. ‘Āşıkuñ ölmekden artuḵ pes daḥī tedbīrine
Cānını vërdi **Nesīmī** çün şaçuñ zencīrine
5. Niçün anuñ meskenin zencī ü zindān eyledi

4. VII-4 : Nesīmī : R’de bu kısım yazılmamıştır.

142.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

-I-

1. Dilā bākī degüldür şevket-i Dārâyı n'eylersin
Libās 'āriyetdür atlas-ı dünyâyı n'eylersin
3. Ğamı ğazliyye degmez manşıb-ı a'lâyı n'eylersin
Çün āhir qor gidersin devlet-i dünyâyı n'eylersin
5. Riyāset 'add édüp bu halka ğavġâyı n'eylersin

-II-

1. Nedür bā'ış düşen bu intizām-ı hāl-i devrāna
Ne ma'nā kaşd éder şüret veren eşkāl-i insāna
3. Vücūd-ı vācibi idrāk için geldün bu meydāna
Başiretle çü kılmazsın nazar āşār-ı Raḥmāna
5. Ya dünyāya açup bu dīde-i bī-nāyı n'eylersin

-III-

1. Giyüp fāhir libāsı halka 'arz-ı devlet eylersin
Gedā-yı hırka-pūşa fakr ucundan töhmet eylersin
3. Fenāsın bilmeyüp dünyāya şarf-ı himmet eylersin
Geh uş çün geh āhir bir kefen ile riḥlet eylersin
5. Bu tāt-ı Keykubād'ı hil'at-ı Dārâyı n'eylersin

-IV-

1. Çemen bezminde bādī şubḥ-ġāh olsa firāşuñ
Müheyyā kılsa hep esbāb-ı 'ayş-i nefis-i 'ayyāşuñ
3. Elüñde cām-ı gül-ġün olsa Cem gibi ayak-dāşuñ
Bu bezmüñ çün beķası yok ya ğavġāya vērür başuñ
5. Bu 'ayş ü nūş ü sāt u söz çengü nāyı n'eylersin

-V-

1. Hemīşe kārımız cürm ü ḥaḫādur gerçi rüz u şeb
Biḥār-ı ma'şiyetde ġarķ olupdur cümleten kālīb

142. R : 68^a ; Cinānī : *Dīvān* : Th.16. : Tahmis dīvānda 6 bend 35 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tahmīs-i Cinānī li-ġazel-i Fevrī.

3. Velî çāk eyleyüp çir ü me‘âşiden ser-ā-ser heb
Yumazsa āb-ı rahmet ehl-i cürmüñ cürmini yā Rab
5. Ya ol bî-ḥadd ü bî-pāyān olan deryāyı n’eylersin

-VI-

1. **Cinānī** çün sever ‘arz-ı niyāzı Ḥazret-i ‘İzzet
Demidür ağla ḥālūñ ġāfil olma geçmesün fırsat
3. Cihānda cürm ile ālūde iken eyleyüp rahmet
Müsî‘-i muḥsine ta‘yīn olunca dūzaḥ u cennet
5. ‘Aceb ol demde **Fevrī** sen dil-i şeydā’ıyı n’eylersin

143.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Reh-i ‘ışkuñ ezelden bî-ser ü sāmānyuz cānā
Belā iḳlīminüñ ser-geşte-i devrānyuz cānā
3. Bizi şanma cihānuñ ṭālib-i ‘ünvānyuz cānā
Ne dehrüñ bendesi ne şāh-ı ‘ālī-şānyuz cānā
5. Esīrūñ olalı mülk-i ġamuñ sultānyuz cānā

-II-

1. Ğamuñla bu dil-i āvārede ārāmu rāḥat yok
Hevā-yı ‘ışkla şabr étmege imkân ü tāḳat yok
3. Tırup eglenmege bir iki gün cā-yı ikāmet yok
Bizi egler ġam-ı ‘ışkuñda bir künc-i ferāġat yok
5. Bu meydān-ı belānuñ kû-yı ser-gerdānyuz cānā

-III-

1. Maḥabbet pütesinde nār-ı ‘ışk-ı pāk ile ḳāliz
Cefā vü cevruñe mu‘tād olup derdüñ ile ḥōş-ḥālüz
3. Sürūra meylimüz yok ġuşşa vü endüha meyyālüz
Feraḥdan ağlaruz ġamdan güler biz özge abdālüz

143. R : 68^a ; Cinānī : *Dīvān* : Th.8. : Tahms dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : *Tahmīs-i Cinānī li-ġazel-i Nev‘ī*. : Nev‘ī : *Dīvān* : G.6.

5. Lebüñle haṭṭuñuñ geh mest geh ḥayrānıyuz cānā

-IV-

1. Gelür geh ārzū-yı kūhu ṣaḥrā ḳalb-i nā-ṣāda
Düşer gāhī ‘azīmet fikri kū-yı cennet-ābāda
3. Gezüp her rüz u ṣeb Mecnūn-ı şeydā gibi dil-dāda
Vuḥūṣ-ı deşt ile gündüz müsāfir kūhu ṣaḥrāda
5. Kilāb-ı kūyuñuñ ṣeb tā-seḥer miḥmānıyuz cānā

-V-

1. **Cinānī** bend édelden tār-ı mū-yı kākül-i cānān
Esīr oldum kemend-i ‘ıṣṣa ḳaldum zāru ser-gerdān
3. Perīṣān oldı ḡāyet gerçi kim ḥāl-i dil-i nālān
Olaldan ḥalḳa-i zülfüñle **Nev‘ī** bī-ser ü sāmān
5. Maḥabbet bezminüñ bir ḥalḳa-i rindānıyuz cānā

144.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Serverā bed-ḥ‘āh olan saña Yezīd olsun Yezīd
Dā‘imā vèrsün murāduñ meyvesin naḥl-i ümīd
3. Dīde-i baḥtuñ uyansun ṭālī‘üñ olsun sa‘īd
Her gecen Ḳadr ü Berāt olsun günüñ görüp ‘ıyd
5. Dünyeler ṭurduḳça ṭur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

-II-

1. Bir ṣeh-i mesned-niṣīn ü baḥt-ı ‘izzetsin bugün
Āftāb-ı maṭla‘-ı ṣubḥ u sa‘ādetsin bugün
3. Ṣāh-bāz-ı āṣyān-ı ‘izz ü devletsin bugün
Ḥāṣılı bir ṣīr-i meydān-ı ṣecā‘atsin bugün
5. Dünyeler ṭurduḳça ṭur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

144. R : 68^b ; Ḥayretī : *Dīvān* : Ms.9. : Muhammes dīvānda 15 bend 75 mısra olarak yer almaktadır.

B : **Taḥmīs-i Dervīṣ Ḥayretī.**

-III-

1. Destüñe şunuldu sultānum ‘inānı devletüñ
Çek nece isterseñ kepāduñdur kemānı devletüñ
3. Ehl-i fakruñ melce’idür āstānı devletüñ
Hāşre deñlü zā’il olmasun zemānı devletüñ
5. Dünyeler turdukça tur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

-IV-

1. Gönce-veş kan yutsun a’dā sen açalar gülgül gibi
Göñlüñi bir dem perişān eyleme sünbül gibi
3. Karşuñ el kavuşdurup dursun güzeller kul gibi
Ehl-i diller okıyup medhüñ desüñ bülbül gibi
5. Dünyeler turdukça tur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

-V-

1. Rūbeh-i dünyāya baş indürme şīr ol dā’imā
Geç serīr-i ‘adle vü inşāfa emīr ol dā’imā
3. Pertevüñ şal ‘āleme şems-i münīr ol dā’imā
Hākden kaldur fakīri dest-gīr ol dā’imā
5. Dünyeler turdukça tur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

-VI-

1. Himmetüñ gāyet bülend ü kadrüñ a’lādur senüñ
Jengden āyīne-i kalbüñ mücellādur senüñ
3. Ehl-i fakra eşigüñ ‘arş-ı mu’allādur senüñ
Yār çek hem yeme vallāh Mevlādur senüñ
5. Dünyeler turdukça tur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

-VII-

1. Göñül alçaqdur velākin himmetüñ a’lā-durur
Gıll u gışdan her nefes mir’āt-i kalbüñ sādedür
3. Saña cān ile kul olan guşşadan āzādedür
Şāh-ı Çarḥ-i çārümīn kābuñda bir üftādedür
5. Dünyeler turdukça tur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

-IIX-

1. Şüretā begsin velākin sīretā dervīşsin
Nüşsin şādıklara ehl-i nifāka nīşsin

3. Zahmsın bed-kīşe ammā merhem-i dil-rīşsin
Vërme yüz şirrîre sen bir şāh-ı hayr-endīşsin
5. Dünyeler tırduqça tır ‘ömrüñ mezîd olsun mezîd

-IX-

1. ‘Ādetüñ dā’im ‘atādur bezldür elţāfdur
Şan‘atuñ her dem seḥādur ‘adldür inşāfdur
3. Şu gibi hem gönüñ alçaḥ hem derüñ şāfdur
Saña bu ḥulḫ ile hep ḥalḫ-ı cihān vaşşāfdur
5. Dünyeler tırduqça tır ‘ömrüñ mezîd olsun mezîd

-X-

1. Saña sultānum bu ḥulḫ ile bu bāl ü bāl ile
Yaluñuz insān degül meddāḥ olanlar ḳāl ile
3. Murḡ u māhî medḥ oḳur tırmış zebān-ı ḥāl ile
Her birinüñ dilde zıkrî devlet ü iḳbāl ile
5. Dünyeler tırduqça tır ‘ömrüñ mezîd olsun mezîd

-XI-

1. Maḫhar-ı luṭf-ı Hudāsın sen erenler cān içün
Menba‘-ı cūd u ‘atāsın sen erenler cān içün
3. Ma‘den-i ḥilm ü ḥayāsın sen erenler cān içün
Naḳd-i Şāh-ı Murtezāsın sen erenler cān içün
5. Dünyeler tırduqça tır ‘ömrüñ mezîd olsun mezîd

-XII-

1. Gelmemişdür Evrenōsilerde sence uzun er
Naḳd-i Ḥaydarsın velāyetde bugün ey şîr-i ner
3. Bir zebūnuñ senüñ bu ejdehā-yı heft-ser
Şāhib-i seyf ü ‘alemsin pür-hünersin pür-hüner
5. Dünyeler tırduqça tır ‘ömrüñ mezîd olsun mezîd

-XIII-

1. Heft-kışver pād-şāhîñüñ yarar bir ḳulsın
‘Abd-i ḥāşşısın erenler cāniçün maḳbūlsın
3. Ġāzi begsin gerçek ersin ḳoşḡuña ṭolusın
İçdi gerçekler saña cām-ı murāduñ ṭolsın
5. Dünyeler tırduqça tır ‘ömrüñ mezîd olsun mezîd

-XIV-

1. Hakk murāduñ göñlüñe göre müyesser eylemiş
Qalbūñi öz kendü nūryla münevver eylemiş
3. Mesned-i izzet-serīrinde muḳarrer eylemiş
Luṭf edüp her yerde manşūr u muzaffer eylemiş
5. Dünyeler ṭurduḳça ṭur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

-XV-

1. Hayretīyem āstānuñ itlerinüñ biriyem
Ol ḳapunuñ bir tuz etmek gözedür Ḳıṭmīriyem
3. Ben de ḥālümce şadāḳat bīşesinüñ şīriyem
Belki öz meydānımuñ bir merd-i ‘ālem-gīriyem
5. Dünyeler ṭurduḳça ṭur ‘ömrüñ mezīd olsun mezīd

145.

Mef‘ūlū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn
Muzārī’ - - + / - + - + / + - - + / - + -

-I-

1. Dünyāda baña minnet ile devlet olmasun
Bī-minnet aç olup gezeyin ni‘met olmasun
3. Zilletde ḳalayın baña hīḳ ‘izzet olmasun
Mey gibi ayaḡa düşeyin ḥürmet olmasun
5. Tek yēde gökde zerre ḳadar minnet olmasun

-II-

1. Maḡrūr-ı devlet-i dūna baḳmazın
Şükr [ol] Ḥudāyadur kef-i Ḳārūn‘a baḳmazın
3. Dehr-i denīde atlas-ı gerdūna baḳmazın
Şāḥ-ı gül üzre ise de gül-gūna baḳmazın
5. Tek yēde gökde zerre ḳadar minnet olmasun

-III-

1. Hırş āteşine baḡrumı yaḳam kebāb-veş

145. R : 69a ; ‘Ulvī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

B : *Tahmīs-i ‘Ulvī li-ḡazel-i Necātī Beg*. : Necātī Beg : *Dīvān* : G.108.

1. II-1 : Bu mısra da vezin aksamaktadır.

- Her nā-kesüñ ta‘āmına düşmem zübān-veş
3. Başum göge érürse daḥī āftāb-veş
Arz u semāda mesken édinem seḥāb-veş
5. Tek yérde gökde zerre ḳadar minnet olmasun

-IV-

1. Her kimseden eyledüm éy dil recā vü kerem
Bir kerre eylese kerem eyler néce sitem
3. Şabr ét cefāya ḥāṭıruña gelmesün elem
Teslīm eyle kendüñi taḳdīre çekme ḡam
5. Tek yérde gökde zerre ḳadar minnet olmasun

-V-

1. Bir şāl-ı köhne egnüñe ‘Ulvī ḳabā yéter
Dervīş olana ḥıl‘at-i şāhī-‘abā yeter
3. Gūş ét ne dēr süḥanda ki yokdur aña yeter
Örti döşek **Necātī**ye bir būriyā yeter
5. Tek yérde gökde zerre ḳadar minnet olmasun

146.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Şafā-baḥş ol lebüñ devrinde cānā cām-ı Cemlerle
Meşām-ı rûḥa rāḥat vēr bu ṭarf-ı ḥem-ḥamlarla
3. Kūdūretten dili ḳurtar ḳoma pey-veste ḡamlarla
Seni gözler dü çeşm-i ḥün-feşānum néce demlerle
5. Gel éy nūr-ı başar merdümlik ét demler ḳademlerle

-II-

1. Beni şūrīde vü şeydā éder cānā bu ḡisûlar
Perīşān eyler aḥvālüm ruḥuñda ḥāl-i Hindûlar
3. Dili bīmār éder her dem ol iki çeşmü ebrûlar

1. IV-1 : Bu mısırada vezin aksamaktadır.

146. R : 69^a ; Şühüdī : *Dīvān* : Bu şiir dīvânda yer almamaktadır.
B : **Tahmīs-i Şühüdī li-ḡazel-i Ḥāverī.**

- ‘Aceb néce yazıldı başuma bu k̄ara yazular
5. Benüm h̄öd miḥnet ü derdüm yazılmaya k̄alemle

-III-

1. Dehānuñ fikri ile dilberā cān oldı nā-peydā
Miyānuñda eşer görmedi aṣlā dīde-i bī-nā
3. Hilāl-i ebruvānuñla olupdur ten hilāl-āsā
Hevā-yı zülfü k̄addüñle ölürsem āh édüp cānā
5. Mezārumdan duram maḥşerde ‘Abbāsī-‘alemlerle

-IV-

1. Ser-i zülfüñledür çünkim ezelden bī‘at ü ciddüm
Dem-ā-dem derd ü miḥnet gelse senden yok-durur derdüm
3. Firāk-ı la‘l-i nābuñ kıldı pür-ḥūn şafḥa-i ḥaddüm
K̄ad ü zülfü dehānuñ ḥasreti lām eyledi k̄addüm
5. Ḥudā bilür benüm şağ olacağum bu elemle

-V-

1. **Şühūdī** zülf-i dil-dāra néce dil bağlamayam kim
Yaḥūd ta‘vīz édüp cāna ḥamāyil bağlamayam kim
3. Dil-i dīvāneye bend-i selāsil bağlamayam kim
Niçün zünnār-ı ‘ışka **Ḥāverī** bēl bağlamayam kim
5. Der ü dīvārı bu deyrüñ pür olmışdur şanemle

147.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Mecma‘-i ‘irfān olur dīvān-ı a‘lāmuz bizüm
Gün gibi rif‘atdedür ya‘ni Şüreyyāmuz bizüm
Cümleye ‘ayn-i şerī‘atle nazar eyler müdām
Kimseye zūlm eylemez ‘adl ıssı pāşāmuz bizüm

147. R : 69^b ; Yaḥyā Beg: *Dīvān* : Ms.5. :Tercî-bend dīvānda 5 bend 30 beyt olarak yer almaktadır.

B : Tercî-bend-i Yaḥyā.

3. Virdimüzdür *ṭavvela'llāhu te'āla* 'ömre-hū
İzdiyād-ı 'ömrdür Hakkdan temennāmuz bizüm
Yüze gelmez baḥr-i 'ālemde ḥaṭṭ-ı cānān gibi
Ehl-i tezvīr olanı kōrkutdı taḳvāmuz bizüm
5. Yalımı alçaḳ olupdur kesre-veṣ düşmenlerüñ
Üstün oldı fetḥa-veṣ zīrā ki da'vāmuz bizüm
Dōstlar ḥandān u ṭālī' yār u devlet dest-gīr
Müdde'ī maḥzūn u a'dā münhezim düşmen ḥaḳīr

-II-

1. Kimine yār u kimine yāramaz ḥākim olan
Böyledür böyle bu ḥāl ile geṇer devrū zemān
Ehl-i ḥükme bir şikāyetçiden erişür ḥicāb
Gökdeki ḥūrşīd olur bir pāre dūtünden zebān
3. Şol mūrāyī kim geṇer maḫlūm şāḥib-devlete
Bir 'alev olur velī nār-ı fenākına hemān
Kāmetinūñ yāyına eyler 'aşāsın bir kiriş
İstedüğünü eder tīr-i riyāsına nişān
5. Hālīmüz ḥōşdur bizüm el-ḥamdilillāhi'l-'aẓīm
Ṭuydı aḥvālī vezīr-i a'zam-ı şāh-ı cihān
Dōstlar ḥandān u ṭālī' yār u devlet dest-gīr
Müdde'ī maḥzūn u a'dā münhezim düşmen ḥaḳīr

-III-

1. Nāḳıṣuñ noḳşānını bildürmez isem şubḥ u şām
Ṭurmayup gündēn güne bu ümerāsını oldı temām
Kişiye ne rāḥat-ı dūnyā ḳalır ne āḫiret
Muḳtezāsınca olursa ehl-i tezvīrūñ müdām

4. II-4b : istedüğünü eder tīr-i riyāsına nişān : istedüğünü eder başına nişān : R./ R'de
"tīr-i riyāsına" kısmı boş bırakılmıştır.

3. Zerrece bed-aşl olan eşhāşa te‘şīr eylemez
İhtirām ile selām u iltiyām ile kelām
Hākim olan bāṭılıñ gelmezse haqqından eger
Kulağı dinc olmaz insānuñ cihān bulmaz nizām
5. Ellerüñ destine bir ‘ayn-i ṭama‘la baqmadum
İtmedüm her vech ile kendümi mağlûb-ı ‘avām
Dōstlar ḥandān u ṭālī‘ yār u devlet dest-gīr
Müdde‘ī maḥzûn u a‘dā münhezim düşmen haqīr
-IV-

1. Serv gibi ṭoğrınıñ teftīşi olur terbiyyet
Kisb eder şems-i ḍuhā gibi ‘ulüvv-i menzilet
İki egri var cihānda bir ḥayālī bir hilāl
Ėtmegi artar yürür mānend-i ehl-i ma‘rifet
3. Bilse maḥlûm olduğını āşaf-ı devrû zemān
Kāmil adlan ādeme eyler kemāl-i merḥamet
Cāhilüñ bilmezligündendür eder ḡulm-i şarīḥ
‘Ālim olanda olur ‘ālemde ḥavf-ı āḥiret
5. Geldi iki ḡāḍī vü iki Kirāmen Kātibñ
Nā-bedīd oldı şikāyetçilerüm şeyṭān-şıfat
Dōstlar ḥandān u ṭālī‘ yār u devlet dest-gīr
Müdde‘ī maḥzûn u a‘dā münhezim düşmen haqīr
-V-

1. Ölmedin bu teftīş ile gördüm rûz-ı maḥşeri
Ṭoğrı çıkdum Hāḡḡ ‘ināyet Ėtdi kırtardum seri
Qaldı yüzi qarasıyla maḡbere kıuzğunları
Her birinüñ ṭağ başı oldı duḡān gibi yeri

3. III-3a : te‘şīr : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

4. V-4a : Bu beyt R’de boş bırakılmıştır .

1. IV-1a : terbiyyet : R’de bu kısım yazılmamıştır.

1. V-1a : gördüm : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

3. Sürh-ı Ser ‘Osmānludan kaçduğı gibi kaçdılar
Bu karaçı ğurbetüñ düzme şikāyetçileri
Halk-ı ‘ālem eyledi **Yahyā**yı maḥbūbu’l-kulūb
İstiḳāmet belki birsün çeker ol çākeri
5. ‘Ālem-i evc-i şadākatde çıkup uçmağlıçün
Qol kanad êtdüm hemān bu maṭla‘-ı şîr-i teri
Dōstlar ḥandān u ṭālî‘ yār u devlet dest-ġîr
Müdde‘î maḥzūn u a‘dā münhezim düşmen ḥaḳîr

148.

Mefā’ilün fe‘ilātün mefā’ilün fe‘ilün
Müctes + - + - / + + - - / + - + - / + + -
-I-

1. Tefekkūri ḳoma bir laḥza rūz u şeb zînhār
Ki zāhir ola saña iḥtilāf-ı leyl ü nehār
Başîret ehliy iseñ gel naẓar ḳıl evrāḳa
Zebān-ı ḥāl ile gör nece zîkr êder eşcār
3. Çıkar ḳabā-yı vücūdı ger ehl-i ğayretseñ
Libās-ı ‘āriyeti giymek ola ḳişiye ‘ār
İñende serv-i sehî gibi olmagil ser-keş
Eger dilerseñ olasın cihānda ber-ḥūr-dār
5. Tenezzül ehli olup māyil olma sîm üzere
Ṭayanma ḳuvvet-i bāzūña ki gel terāzū-vār
Hemîşe nokṭa-şîfat gözle kendü dāyireñi
Tecāvüz êtme ki sâbit-ḳadem gerek per-ġār
7. Saña ḳalāletle rehzen olmaya İblîs
Bu yolda pîşūñ olur hemîşe istiġfār

148. R : 70a ; İshāk : *Dīvān* : Ms.1. : Tercî-bend dîvânda 5 bend 50 beyt olarak yer almaktadır.

B : Tercî-bend-i İshāk.

Halâş eder kişi âteş-i nedâmetden
Hîmâyet-i *ve kınâ* ‘azâbe‘n-nâr

9. Şoñ ucı girye vü zârî müfid ola şanma
Söyünmez âb-ı nedâmetle nâr-ı istikbâr
Müdâm câm-ı ğurûr ile olma mest ü ğumâr
Bu ħ‘âb-ı ğafleti қо eyle cân gözin bî-dâr
-II-

1. Hâķîr gördüğünü şanma kim muĥaķķardur
Vücûd zerre ise gerçi Hâķķa mazĥardur
Ayaklara düşüben pây-mâl olan toprak
Nêce senüñ gibi şâĥib-serîre hem-serdür
3. Cihâdı nefsüñle eyle cehd édüp dün ü gün
Ki katli uşbu ‘adûnuñ ğazâ-yı ekberdür
Unutma mesken-i aşlîye gel be hey miskîn
Ķarâr étmedüğün bunda ħöd muķarrerdür
5. Eger ki vaĥdete êrdünse bil ki sâlimsin
Bu cem‘ u keşret-i a‘dâda heb mükesserdür
Bilür misin ki nedür bu şaĥâyif-i eyyâm
‘Amellerüñ yazasın déyü elde defterdür
7. Nücûm-ı nokĥa-i şekkdür ki cā-be-cā ķonmış
Bu nüşhası felegün bil ki ğāyet ebterdür
Te‘essüf ile geķen ‘ömre cân vêrdi kişi
Bileydi ķadrini ‘ömrün nedür ne cevherdür
9. Tehî şerâb-ı şafâdan hevâyıla memlû
Başuñda kâse-i ser-i ser-nigün sâĝardan
Müdâm câm-ı ğurûr ile olma mest ü ğumâr
Bu ħ‘âb-ı ğafleti қо eyle cân gözin bî-dâr

8. I-8b : *ve kınâ* ‘azâbe‘n-nâr : Kur‘ân-ı Kerîm, Âl-i ‘İmrân Sûresi, 16. Âyet-i Kerîmesi.

8. II-8a : te‘essüf : te‘essük : R.

-III-

1. Ne deñlü tîzlenürse ğağabla âteş-i kîn
Gerek ki eyleyesin âb-ı ‘ilm ile teskîn
Şu kimse kim êde aĥvâlũñi kamu taĥbîh
Anuñ muĥâbelesinde sen êdesin taĥsîn
3. Eger cüdâ êde bir kimse nûr-ı dîdeñden
Dürüş ki olmaya bir laĥza ĥâtıruñ ğam-ĝin
Emîn olam dêrseñ benligi götür zîrâ
Fenâdan özge görünmez kişiyê ĥışn-ı ĥaşîn
5. Kerîh gördüğün ellerde kendü ĥâlũñdür
Götür bu ‘ucbla kibri gözũñden ey ĥöd-bîn
Tarîķ-ı meskenete var yûri sülûk edegör
Tevâzu‘ eyle kamuya faķîr u ger miskîn
7. Sözümi dũñle benüm ĥadr ü rif‘at isterseñ
Bu secde-ĝâh-ı fenâdan götürme ĥiĥ cebîn
Bu bezm-ĝâh-ı felekde hezâr-‘işveyle
Elũñe ger şuna ĥûrşîd kâse-i zerrîn
9. Müdâm câm-ı ĝurûr ile olma mest ü ĥumâr
Bu ĥ‘âb-ı ĝafleti ķo eyle cân gözün bî-dâr

-IV-

1. Çü dehr elinde ola ‘âķîbet kişî pâ-mâl
Ne fâ’ide êdiser ‘izz ü devlet ü iķbâl
Şoñ ucı ĥâķ-i siyehdür çü menzil-i âĥîr
Ne deñlü nuşret êde betre ķuvvet-i per ü bâl
3. Ĥayât-ı naķdi çü ten ķîsesinden ola telef
Ne işşî mâlle ĝerdün olursa mâl-â-mâl
Gerek ki senden ola cân u dille ĥûsn-i ķabûl
Ne kim muĥadder êdüpdür muĥadderu‘l-âmâl

5. Çü Şāni‘uñ işidür anda kimsenüñ sözi yok
Gerek ki senden be-her hāl olasın hōş-hāl

Şu yirde k’olmaya hūrşīde zerre deñlü şeref
Kemāli anda kuşūr añla sen kuşūrı kemāl

7. Çü ‘ayn-i rahmet ile bir nazar kıla görene
Sevād-ı ma‘şiyet imān yüzinde nokta-i hāl

Şahīfe-i dile sebt eyledüğün efkārūñ
Kimi teşavvur-ı bāṭıl kimi hayāl-i muhāl

9. Hevā-yı nefsüne uyma ne deñlü teşneyiseñ
Rızā-yı Hakkla olmasa içme āb-ı zülāl

Müdām cām-ı gurūr ile olma mest ü humār
Bu h‘āb-ı gafleti қо eyle cān gözin bī-dār

-V-

1. Hemīşe sa‘y edegör eksük olmaya bir dem
Gözünde eşk-i nedāmet dilünde āteş-i gam

Gözün yaşıyla mahv eyle levh-i hāṭırdan
Ne deñlü yazduñise şūret-i hisābu raqam

3. Kemāl-i nefis bugün hāşıl eyle kim ferdā
N’idem ne çāre edem dēyicek ne çāre nedem

Hakāret ile nazar étme kimseye hergiz
Ki cümle mazhar-ı Hakkdur tehī degül ‘ālem

5. Bu yolda ṭālib-i şāhib-kadem benüm dēdüğün
Fenā yolında gerekdür ki ola hāk-i kadem

Dilünde naqş ola dērseñ nigīn-i hātem-i ‘ışk
Bu yolda mūm olagör olma taş gibi muhkem

7. Çıkar gözünden olur ise kurratü‘l-‘aynuñ
Şu kimse kim ola qalbinde re’y-i kec müdgām

Maḥall-i ehl-i riyādur maqarr-ı ehl-i şafā
Fezā-yı nār-ı caḥīm ile şahın-ı bağ-ı İrem

9. Sözi gel uzatma **İshāk** néce söylersin
Naşihati özüñe eyle var yüri epsem
Müdām cām-ı ğurūr ile olma mest ü ħumār
Bu ħ̣āb-ı ğafleti қо eyle cān gözin bī-dār

149.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Der-i mey-ĥānede gel kendümüzi ĥāk édelüm
Gerd-i tenden dil ü cān āyīnesin pāk édelüm
3. ‘İşk cāmın içelüm şöĥbeti bī-bāk édelüm
Mest ü lā-y[ā]‘aql olalum yaĥalar ĥāk édelüm

-II-

1. Çekelüm naĥde yine gül gibi destārumuzı
Der-miyān eyleyelüm dirhem ü dīnārumuzı
3. Vêrelüm cām-ı meye ğonce gibi vārumuzı
Mest ü lā-y[ā]‘aql olalum yaĥalar ĥāk édelüm

-III-

1. Bülbülüz mevsim-i gülde yine ĥāmūş olalum
Demidür germ olalum mey gibi pür-cūş olalum
3. Sāĥiyā nūş édelüm şun berü bī-ĥūş olalum
Mest ü lā-y[ā]‘aql olalum yaĥalar ĥāk édelüm

-IV-

1. Tıtmadın ĥār-ı ecel ‘āşık-ı ğam-ḥ̂ār etegin
Tıtalum lāle-şıfat ‘ışk ile kühsār etegin
3. Elümüzden koyalum ğayret ile ‘ār etegin
Mest ü lā-y[ā]‘aql olalum yaĥalar ĥāk édelüm

149. R : 70^b ; İshāk : *Dīvān* : Ms.3. : Murabba dīvānda 7 bend 28 mısra olarak yer almaktadır.

B : Murabba‘-ı İshāk.

-V-

1. Añma tesbîh ile takvâyı geçenden geçelüm
Gidelüm meykede küncine buradan göçelüm
3. Varalum anda güzellerle yeyelüm içelüm
Mest ü lâ-y[ā]‘aql olalum yağalar çāk ēdelüm

-VI-

1. Gelüñ aldanmayalum ‘ālemüñ efsānesine
Hāliyā birbirümüz şıhhati şükrānesine
3. Görelüm ol büt-i tersā-peçe mey-hānesine
Mest ü lâ-y[ā]‘aql olalum yağalar çāk ēdelüm

-VII-

1. Kānı **İshāk** aña kim gösterelüm yirlerini
Üskübüñ şol güzelim serv-i semen-berlerini
3. Bir yire cem‘ ēdelüm Rūmeli dilberlerini
Mest ü lâ- y[ā]‘aql olalum yağalar çāk ēdelüm

150.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Ben dēmezdüm seni āşüb-ı dil ü cān olasın
Dērdüm ola ki bir derdüme dermān olasın
3. İtdügüñ cevre umardum ki peşimān olasın
Vāy be kāfir seni hāşā ki Müselmān olasın

-II-

1. Gitdügüñce ne ‘aceb āfet-i devrān olduñ
Olmasun mı kişi günden güne fettān olduñ
3. Kışver-i dilde varup reh-zen-i imān olduñ
Vāy be kāfir seni hāşā ki Müsülmān olasın

-III-

1. Bir belādur dile gīsūlaruñuñ her tārı

150. R : 71^a ; İshāk : *Dīvān* : Ms.4. : Murabba dīvānda 7 bend 28 mısra olarak yer almaktadır.

B : Murabba‘-ı İshāk.

- Añma ol iki sitem-pîşe olur mekkârı
3. Kâfir olduğıña yetmez mi şaçuñ zünnârı
Vây be kâfir seni hâşâ ki Müsülmân olasın

-IV-

1. Êdeli ol iki mekkâr gözüñ sihr u efsûn
‘Aql u şabrum tağılur ġālib olur mekrü cünûn
3. Olduğum yoğ idi bunuñ gibi ġāyetde zebûn
Vây be kâfir seni hâşâ ki Müsülmân olasın

-V-

1. Ğamze-i mestüñi bir kerre gören her dem ölür
Nīm mest olma şalınma ki bütün ‘ālem ölüť
3. Êy yeri dār yüri bu şīve’i қо ādem ölüť
Vây be kâfir seni hâşâ ki Müsülmân olasın

-VI-

1. Dêrmışsin giderek ben seni ĩmāna çekem
Tolaşam kākül-i pür-kışüñe meydāna çekem
3. Küfri terk êtdi dēyü yoğ yere ĩmāna çekem
Vây be kâfir seni hâşâ ki Müsülmân olasın

-VII-

1. Pertev-i mihr-i güli rüşen êdüp āfākı
Zulmet-ābād-ı felāketde қoduñ ‘uşşākı
3. Añmaduñ Tañrı yaratdı dēmedüñ **İşhākı**
Vây be kâfir seni hâşâ ki Müsülmân olasın

151.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Êde dēyü baña bir gün ol nigār-ı nīm-nigāh
Olmuşum āh ol hevādan yollarında hāk-rāh
3. Yel gibi yelmekdeyüm yoğ baña bir ārām-gāh
Gönlüm ārām eylemez āvāre oldum gitdi āh

151. R : 71^a ; Nazmĩ : *Dīvān* : Bu murabba dīvānda yer almamaktadır.
B : Murabba‘-ı Nazmĩ.

-II-

1. Dür olup benden ol alnı mäh u yüzi âftâb
Gözüme tār êtdi dehri göñlüme nūr-ı şitâb
3. Zerre-veş ser-geşte olur yürürüm hâlüm harâb
Göñlüm ârâm eylemez âvâre oldum gitdi âh

-III-

1. Geşt-i deşt etmekdeyüm ser-geştelikden ser-serî
Şarşar-ı âhum dem-be-dem bulduqça bād-ı şarşarı
3. Olmasam dād ile n'ola âhdan bir dem berî
Göñlüm ârâm eylemez âvâre oldum gitdi âh

-IV-

1. Gözlerümden dür olalı zülfü ruḥ-sār-ı nigār
Âh u zārî oldı işüm dem-be-dem leyl ü nehār
3. İtmedügüm oldurur bir laḥza bir yirde qarār
Göñlüm ârâm eylemez âvâre oldum gitdi âh

-V-

1. Ol hümānuñ ben hevāsına düşelden **Naẓmîyā**
Dem-be-dem yelmekdür işüm nite bād-ı şabā
3. ‘Âkıbet birgün beni ḥāk édêser âh ol hevā
Göñlüm ârâm eylemez âvâre oldum gitdi âh

152.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Şoḥbetü şaḥbâyı bu yār ravza-i ḥuld-i berîn
Ya İrem-Büstân ya gülzâr-ı bâğ-ı heştümîn
3. Ya perîler mecma‘ı ya meclis-i ḥavvrâ-yı ‘în
Âferîn bu bezm-i cân-baḥşa hezârân âferîn

-II-

1. Ehl-i bezmüñ kimi Key-Ḥüsrev kimi Ferhâddur

152. R : 71^a ; Ḥayretî : *Dîvân* : Ms.16. : Bu murabba dîvânda 7 bend 28 mısra olarak yer almaktadır.

B : Murabba‘-ı Dervîş Ḥayretî.

- Kimi ‘āşık kimisi maḥbûb-ı ḥūrî-zâddur
3. Nüh-felek bunda döner bir sāgar-ı pûlâddur
Âferîn bu bezm-i cân-baḥşa hezārân âferîn
-III-
1. Kām alup zîbâ-yı fânîden édüp ‘ayş-ı müdâm
Birbirine ṭolular içüp éderler iltiyâm
3. Hîç edebden ṭaşra söylemez muḥâlîf bir kelâm
Âferîn bu bezm-i cân-baḥşa hezārân âferîn
-IV-
1. Cûş édüp sâzendeler kılsa kaçan âvâzlar
Bir birine oluben bûlbûl gibi dem-sâzlar
3. Çağırup her dem zebân-ı ḥâl ile dër sâzlar
Âferîn bu bezm-i cân-baḥşa hezārân âferîn
-V-
1. Seyr éden [bir dem] bu bezmi ğuşşadan âzâd olur
Açılur gönli gözi ğam-ġîn gönüller şâd olur
3. Hâne-i ḳalbi eger vîrânise âbâd olur
Âferîn bu bezm-i cân-baḥşa hezārân âferîn
-VI-
1. Hâḳḳ Te‘âlâ meclisin Dârü‘s-selâm êtsün begüñ
Dem-be-dem cûş u ḥurûşın ber-devâm êtsün begün
3. Hâşılı **Hayretî** ‘ayşın müdâm êtsün begüñ
Âferîn bu bezm-i cân-baḥşa hezārân âferîn

153.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Rāyet-i fitne çeküp ol ḳadd-i dil-cû begler
Uşdılar yanına her şûḥ-ı cefâ-ḥû begler

1. V-1 : [bir dem] : R’de bu kısım boş bırakılmıştır.

153. R : 71^b ; Bâķī : *Dîvân* : Th.8. : Bu tahmis dîvânda 6 bend 30 mısra olarak yer almaktadır.

B : Tahmîs-i Bâķī li-ġazel-i Necâtî Beg. : Necâtî Beg : *Dîvân* : G.67.

3. Bir yire geldi nêce ğamzesi cādū begler
Bir alāy oldı perī-şīvelü āhū begler
5. Gözi āhūlaruñ alāyına yā Hū begler

-II-

1. Kaynadup nār-ı ğam-ı ‘ışķ ile hūn-ı cigeri
Gözlerümden aķıdur kendü görünmez o perī
3. Şanmañuz nev‘-i beşerden gele bu şīveleri
Bir perī içün aķar iki gözüm çeşmeleri
5. Şaķınuñ bilmiş oluñ ılıdur ıl şu begler

-III-

1. Cān yidürseñ eger ol husrev-i şīrīn-dehene
Ġālib olsañ reh-i ‘ışķında bugün Kūh-kene
3. Ne ķadar naķd-i revānuñda revān olsa yine
Bī-vefālīķlar eder yolına cānlar vèrene
5. ‘Acebā böyle m’olur dünyede hep bu begler

-IV-

1. Pāk-rū tāze-cevāndur baña cānumdan e‘az
Gelmedi yanuma zen kısmı meger duķter-i rez
3. Baķmadum atlas u dībāsına dehrüñ bir kez
Raķt u baķtum götüri oda urursañ tütmez
5. Bir iki gün beni bu dünyede maķbūb egler

-V-

1. Bu belāya bulımaz çāre ne dervīş ü ne şāh
Kimseye uymasun ulaşmasun Allāh Allāh
3. Boynuña hīle kemendin biri bağlamaz nā-gāh
Çıkarur toĝrı yoluñdan biri eyler güm-rāh
5. Zūlf-i bī-dīn ile ol ğamze-i cādū begler

-VI-

1. **Bāķiyā** gel olalum Ka‘be-i dil yolına peyk
Deyelüm sem‘a nidā ericeķ āķir *Lebbeyk*
3. Girelüm rāh-ı Hūdāya diyüp *es-sa‘yu ileyk*
Ne **Necātī** ne güzeller ne *selām* ne *‘aleyk*
5. Fāriĝuz eylemezüz kimseye tāpū begler

154.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Beni terk eyledüñ èy yār elümden ne gelür
Olmaduñ baña ğam-h'ār elümden ne gelür
3. Dèyeyin derd ile nāçār elümden ne gelür
Yüri èy yār-i cefā-kār elümden ne gelür

-II-

1. Yüriseñ şöyle ser-i ser-efrāzum idüñ
Söyleseñ nāzla tūṭī⁷-i ḥōṣ-āvāzum idüñ
3. Uçduñ elden göñül eglencesi şeh-bāzum idüñ
Yüri èy yār-i cefā-kār elümden ne gelür

-III-

1. Gündüzün aḥşama deg[in] bāğ ile bustānum idüñ
Géceler şubḥa deġin şem'-i şeb-istānum idüñ
3. Rūz u şeb cān u dil eglencesi cānānum idüñ
Yüri èy yār-i cefā-kār elümden ne gelür

-IV-

1. Zaḥmuma merhem édüñ derdüme dermānum idüñ
Dīde-i nūrumduñ sīnede īmānum idüñ
3. Sen benüm dirlügüme bā'ış olan cānum idüñ
Yüri èy yār-i cefā-kār elümden ne gelür

-V-

1. Açılup gül gibi gülseñ gül-i gülzārum idüñ
Kadeḥ alsañ elüñe gülbün-i bī-hārūm idüñ
3. Ğuşşa vaḳtinde benüm mūnis olan yārūm idüñ
Yüri èy yār-i cefā-kār elümden ne gelür

154. R : 71^b ; Ḥayretī : *Dīvān* : Ms.20. : Bu murabba dīvānda 7 bend 28 mısra olarak yer almaktadır.

B : Murabba'-ı Ḥayretī.

-VI-

1. Beni terk eyleyüben gayrılara yâr olduñ
Uyuben yâdlara yâr iken ağıyâr olduñ
3. Gül-i ra'nâ edüñ ammâ gözüme hâr olduñ
Yüri èy yâr-i cefâ-kâr elümden ne gelür

-VII-

1. Yol mıdur cân gibi sen kendüñi pinhân edesin
Künc-i miñnetde bu bî-çāreyi bî-cân edesin
3. **Hayretinüñ** yıkasın göñlüni vîrân edesin
Yüri èy yâr-i cefâ-kâr elümden ne gelür

155.

Mef'ûlî fâ'ilâtü mef'îlî fâ'ilîlün
Muzâri' -- + /- + - + /+ -- + /- + -

-I-

1. Geşt ü güzār-ı bāğ ne hōşdur nigār ile
Bir nev-resīde ğonce-dehen gül-‘izār ile
3. Çün tazelendi gülşen-i ‘ālem bahār ile
Hōşdur çemende seyr edelüm taze yār ile
5. Tā düşmenüñ yüregi yana taze yār ile

-II-

1. Erkân-ı ‘ışķa zerķ u riyādan ħalel vērüp
Zühhd adın şab‘a nedür sen kesel vērüp
3. Bāğ-ı bihişt çünki alınmaz bedel vērüp
Naķd-i cinān degül mi bu kim devlet el vērüp
5. Vaşl-ı ħabībe fırsat ola nev-behār ile

-III-

1. Terk eyle zühdi mezheb-i dīvān-ı ‘ışķa gir
Naķd-i revānı bir büt-i zībā-cemāle vēr
3. Birķaç piyāle bāde çeküp deyr-i bāğa ér

155. R : 72^a ; Bākī : *Dīvān* : Ms.6. : Bu muhammes dîvânda 8 bend 40 mısra olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Bākī li-ğazel-i Selīm.

- Bülbül kitabın almış ele pendü bu ki dër
5. Hõşdur piyâle bir şanem-i gül-‘izâr ile

-IV-

1. Hâtır harâb u ‘aql müşevveş sen êrmeseñ
Gülzâr-ı cennet olmaya dil-keş sen êrmeseñ
3. Güller cemende görünür âteş sen êrmeseñ
Ey nev-behâr-ı hüsn Hızr-veş sen êrmeseñ
5. Gülşen gözüme dūzaḡ olur intizâr ile

-V-

1. Derdin hezâr-ı zâr u dil-efkâr çâkerüñ
Kılsun fiğân u nâleler üftâde dillerüñ
3. Dellâl-i hüsnî murğ-ı cemendür gül-i terüñ
İncünme âh-ı ‘âşıkâ cânâ ki güllerüñ
5. Artar cemâli revnaḡı âh-ı hezâr ile

-VI-

1. Vêrmış ‘izâr-ı yâre şafâ ḡaṭṭ-ı dil-güşâ
Yazmış ruḡunda sûre-i Ve‘ş-şemsi Ve‘ḡ-ḡuḡâ
3. Bulmış cemâli âyîne-i mâhveş cilâ
Mir’ât-i hüsne şanma keder êrişe dilâ
5. Nûr âyeti yazılsa ḡaṭṭ-ı müşğ-bâr ile

-VII-

1. Seyl-âb gibi kıldı belâ leşkeri aḡın
Tîr-i kazâya oldu ber-â-ber ırâḡ yaḡın
3. Seng-i fenâya çaldı hevâ ‘ömr zevraḡın
Ṭa‘n étme emr-i Hâḡḡ’a yûri müdde‘î şaḡın
5. Aḡvâl-i ‘ışḡ ḡünkü degül ihtiyârile

-IIX-

1. Gül gibi şî‘r-i **Bâḡî**ye bir dem ḡulaḡuñ ur
Derd-i derûnı bülbül-i şûrîde-ḡâle şor
3. Gel bir kinâra meclis-i mihr ü vefâyı ḡur
Şun la‘l-i cân-fezâyı **Selîme** şehâ k’olur
5. Yârtüñ şafâ-yı vuşlatı bûs ü kinârile

156.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Baña bir kûşe mi var künc-i fenādan ğayri
 Baña maḥrem kim olur derd ü 'anādan ğayri
3. Ger şorarlarsa dilā bunca vefādan ğayri
 Dēme kim yārda yok cevır ü cefādan ğayri
5. Ne dilerseñ bulunur mihr ü vefādan ğayri

-II-

1. Şerḥa şerḥa dilümi tîğ-ı belālar dēliceğ
 Sipihri-i sīnemizi tīr-i cefālar deliceğ
3. Ḥār-ı şahrā-yı ecel dāmen-i 'ömri alıcak
 Beni ağlañ beni kim üstüme gelmez öliceğ
5. Bir avuç toprak atar bād-ı şabādan ğayri

-III-

1. Çeşmüñe ehl-i nazar nergise şehlā dēdiler
 Mīme beñzer dēyiceğ la'lüñe nīsā dēdiler
3. Cīme beñzer dēyiceğ kākülüñe Lā dēdiler
 Şol Elif kāmētüñ ile қаşuña Rā dēdiler
5. Beni hiç aňlayamaz kimse bu Rādan ğayri

-IV-

1. N'ideyin pertev-i ḥürşīd i cemālüñ var iken
 Bağmayam māh-ı neve iki hilālüñ var iken
3. Ğayri ağyār-durur dilde ḥayālüñ var iken
 Ne ümīd eyleye 'uşşāk cemālüñ var iken
5. Ne murād ēdine bīmār hevādan ğayri

-V-

1. **Raḥmīyā** vėrmeyēceğ yār baña vuşlat elin
 Vėrmeye şāhid-i maқşūd bize devlet elin

156. R : 72^b ; Raḥmī : *Dīvān* : Ms.26. : Bu tahmis dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : **Taḥmīs-i Raḥmī** li-ğazel-i Necātī Beg. : Necātī Beg : *Dīvān* : G.599.

3. Āh u zār ile urup birbirine ḥayret elin
Yüz ile dutsa **Necātī** n'ola ger ḥaclet elin
5. Nesi yüze gelür dest-i du'adan ḡayri

157.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Ne mümkindür nazar bir laḥza ḥüsn-i ṭal'at-i yāre
Degül çünkim müyesser lem'a-i ḥürşide nezzāre
3. Ġubār-ı dergehin kühl etmedin çeşm-i güher-bāre
Néce ṭāḳat getürsin çeşm-i 'āşık rüy-ı dil-dāre
5. Getürmez tāb çün bir laḥza berḳ-ı tāb-ı envāre

-II-

1. Çerāḡın şem'-i dāḡumdan yaḳar ḥürşid-i 'ālem-gerd
Ocaḡın sīne-i germün fūrūzān eyler āh-ı serd
3. Ciger pür-zaḥm-ı hicrān şerḥa şerḥa cism-i ḡam-perverd
Muḳīm-i ḥānḳāh-ı 'ışḳ olaldan bu dil-i pür-derd
5. Olur abdāl-ı miḥnet baḡrı yāre cismi şad pāre

-III-

1. Ḥayālün taḥtḡāhıdur derün-ı sīne-i rüşen
Sezāvār olmaz ol şadra eger Dārā eger Behmen
3. Yaraşmaz mesned-i ḥalvet-serāy-ı dilde illā sen
Tefekkür eylemez bir dem göñül efkār-ı ḡayrīden
5. Bu dil yārün serīridür verılmaz yol aḡyāre

-IV-

1. Egerçi tiḡ-ı bī-dādı derūnum toḡradı muḥkem
Aḳıtdı çeşme-i çeşmüm ḡamından néce demler dem
3. Dil-i mecrūḥa şemşirinden ayru urmadı merhem

5. V-5 : Bu mısra da vezin aksamaktadır.

157. R : 72^b ; Bāḳī : *Dīvān* : Th.7. : Bu tahmis dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Taḥmīs-i Bāḳī selleme-hullāhü li-ḡazel-i Sulṭān Murād.

- Ne çāre çāre andandur dil-i bī-çāreye her dem
5. Çü yāre uran oldur yine andan merhem ü çāre

-V-

1. Marīz-ı 'illet-i 'ışka şerāb-ı la'lidür şerbet
Bulur cām-ı vişālinden ölümlü hasteler şıhhat
3. Ğarāz dermān ise **Bāķī** yūri var derde kıl himmet
Murāduñ sözlerinüñ gösterür her harfi bir hikmet
5. Ne hikmet belki 'ibretdür devādur cümle bī-māre

158.

Fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Ėy benüm lebleri zemzem şanem-i pür-hıyelüm
Āftābum eşigi Ka'be-i meh-i bī-bedelüm
3. Sen yüzi Ka'beyi halk edeli Hayy-i Ezelüm
Dest-būsına ki [ben] sa'y ederem érmez elüm
5. Dōstum bārī icāzet vèr ayağüñ öpelüm

-II-

1. Ėy gül-i bāğ-ı İrem ve'y meh-i gerdün-ı behā
Serv-i gül-zār-ı İrem maṭla'-ı hūrşīd liķā
3. Terk-i mihr edeli sen pend-i raķīb ile baña
Oldı 'ālemde harifüm ğam u endüh u belā
5. Kāfes-i bülbül ü zāğ oldı hemānā meşelüm

-III-

1. Zülf-i Leylāña edüp göñlümi meftün gözün
Şimdunutdurdı baña kışsa-i Mecnün gözün
3. Günde biñ kez okıyup fitne vü meftün gözün
Mest olupdur nece kan étse gerek hūn gözün
5. Aña merdümlik edüp hey dèmez-iseñ güzelüm

158. R : 72^b ; Keşfī.

B : Muḥammes-i Keşfī li-ğazel-i Ca'ferī. : Ca'ferī : *Dīvān* : G.128.

-IV-

- 1 Cānı şeydā kılalı sen melege ṭab'-ı selīm
Dem urup depredicek sünbülüñi bād-ı nesīm
3. Nükhetiyle pür eder rūhı dilā bū-yı şemīm
'İşkuñ ey hūrī beni eyledi kūyuñda muḳīm
5. 'Ākıbet cennete ilet-di bu gökçek 'amelüm

-V-

1. Bulmayup mihr ü dil ol şem'-i şeb-efrüzından
Cān-ı **Keşfī** n'ola yansa meh-i pīrüzından
3. Sīne mecrūḥ oluben tīr çeker dūzından
Ca'ferī şem' gibi sözlerümüñ sūzından
5. Dili odlare yanar her kim okursa ğazelüm

159.

Mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

-I-

1. Münevver kıldı āfākı yüzüñ ey meh ziyālıktan
Yaraşur Sidre-ḳaddüñe dem ursam müntehālıktan
3. Ferāğat eyledi şandum seni ben pür-cefālıktan
Gözüm yaşını baḥr étdüm firākuñla cüdālıktan
5. Senüñle ḳanı a zālīm şu şızmazdı aralıktan

-II-

1. Niyāz etmek düşer dā'im gül-i ra'nāya bülbülden
Niyāz étdükçe nāz etmek gerekdür bülbüle gülden
3. Beni sen şu gibi ey serv akıtduñ cān-ıla dilden
Çevirdüñ yüzüñi āḥir alınca göñlümi benden
5. Ğaraż bu mıydı sulṭānum bizümle aşınālıktan

-III-

1. Cihān içre saña beñzer ḳanı bir dilber-i ra'nā

159. R : 73^a ; Siyāhī.

B : Taḥmīs-i Siyāhī li-ğazel-i Laṭīfī.

- Haṭı reyḥān u ‘anber-mū yüzi gül kām̄eti bālā
3. Kāmer-şüret güneş-tal‘at perī-peyker melek-sīmā
Bugün mülk-i melāḥatde bulunmaz ḥüsnüñde hem-tā
5. Verilmişdür saña şāhum güzellik şun‘-ı Ḥālīkdan

-IV-

1. Dem-ā-dem dest-i cevruñle nigārā çāk olup yaқа
Revā mı āteş-i hecrüñ beni ḥāk eyleyüp yaқа
3. Teraḥḥum kılmayasın sen gözüm̄den kanlu yaş aқа
Oluben ḥüsnüñe ğırrā igen cev̄r étme ‘uşşāқа
5. Ğurūr ile nece şehir düşüpdür pād-şāhlıkdan

-V-

1. **Siyāhī** gonc̄eler içre görüp sen verd-i ḥandānı
Göñül v̄erdi n’ola bül̄bül gibi eyles̄e efġānı
3. Gözinüñ yaşı kan oldu demidür kılsañ iḥsānı
Laṭīfī yoluña cānı v̄erürdi şıdkıle cānı
5. Aña raḥm̄ eyleyüp geçseñ eger bu bī-vefālīkdan

160.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ğam serāyında göñül sulṭān olursın ‘āķıbet
Ėy ciger hecr odına sūzān olursın ‘āķıbet
3. Ėy vüçudum ḥāk ile yek-sān olursın ‘āķıbet
İñle Ėy dil derd ile nālān olursın ‘āķıbet
5. Aġla Ėy çeşm-i revānum k̄ān olursın ‘āķıbet

-II-

1. ‘Işķı bilmezdüm baña şol gözi ‘ayyāruñ d̄edi
Lezz̄eti şīrīn meyüñ ol la‘l güftāruñ d̄edi

160. R : 73a ; Nevāyī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

B : **Taḥmīs-i Nevāyī li-ġazel-i Şem‘ī** : Tahmis edilen gazel Şem‘ī Dīvānı’nda yer almamaktadır.

3. Tūbanuñ endāmını ol ƣadd-i reftāruñ dēdi
Serve dēdüm kāküli sevdā-yı dildāruñ dēdi
5. Sen de benüm gibi ser-gerdān olursın ‘āķıbet

-III-

1. Düşdüñ ēy dil yine bir nāzük beden sīmīn-bere
Bir şeker-güftār gül ruḥ-sār u ƣaddi ‘ar‘ara
3. Fıkr ēdinmiş gibi āḫir ne gelecekdür sere
Pīşe ēderseñ heves derd ü belā-yı dilbere
5. Ėy göñül mülk-i ģama sulṭān olursın ‘āķıbet

-IV-

1. Genciken ‘ālemde yayduñ fitneyi āfāķa sen
Böyle nāza başladıñsa nēce diller yaķasın
3. ‘Āşıķuñ ƣalbine ḫaṭṭ yazduñ gül-i evrāķa sen
Ṭıfliken cevır ü cefāya başladıñ ‘uşşāķa sen
5. Ėy yüzi māḫ āfet-i devrān olursın ‘āķıbet

-V-

1. Şol ƣara zülfinde ēy dil dem-be-dem ḥōş bendesin
Vāḫ gözüm eşķ aķıdup sürḥ ile dā’im ‘umdesin
3. ‘Ālem içre ēy **Nevāī** ģam degül ger ģuddesin
Şem‘iyā sevdā-yı zülf-i yār ile ‘ālemdesin
5. Leyli-i Mecnūn gibi destān olursın ‘āķıbet

161.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. ‘Āşıķuñ ‘ışķ ṭarīķında yüzi ḥāk gerek
Merd-i meydān olanuñ da‘vāsı bī-bāk gerek
3. Şu dili kim ṭuta ger jeng aña ḫaķķāk gerek

161. R : 73^b ; Şaydī.

B : **Taḥmīs-i Şaydī li-ģazel-i Fazlī**. : Fazlī : *Dīvān* : Tahmis edilen gazel Fazlī *Dīvānı*’nda yer almamaktadır.

3. : ger jeng : “kérjeng” şeklinde de okunabilir.

- Cilve-gāh olmağa mir'āt-i nazār-ı pāk gerek
5. Nūr-ı 'ışk añlamağa dīde-i idrāk gerek

-II-

1. Degme bir kişiyi yārān edinüp açma çü rāz
Çün bilürsin bu cihān halkı dilā hep ğammāz
3. Sīne-çāk olması 'āşıqlara vērür aġrāz
Sūzişi mihr olan bağlamayın düğme-i nāz
5. Da'va-i 'ışk olanuñ pīreheni çāk gerek

-III-

1. 'Ayş ü 'ışret eder aġyār ile ol lāle-'izār
Meclis-i ğamda bugün 'āşıq-ı şeydāları zār
3. Sāki-i muġ-beçenüñ düş yūri ayaġına var
Mest-i 'ışk olan umar éde saña def'-i ħumār
5. Cām-ı Cem yetmez aña sāġar-ı eflāk gerek

-IV-

1. Meclis-i bāde getürdüñ yèyüp içilmek için
Jeng-i ğamdan gönül āyīnesini silmek için
3. Kūrtulup āhu enīnden bu gönül gülmek için
Ol cefā-ħū ğamınuñ lezzetini bilmek için
5. Dā'imā 'āşıq olanuñ dili ğam-nāk gerek

-V-

1. **Şaydiyā** bāġ-ı vişāline nigāruñ giresin
Hālva şeftālülerin la'l-i lebinden dèresin
3. Èrişüp cümle murāduña şafālar süresin
Fazliyā 'ıyd-i vişāline dilerseñ ki èresin
5. Ğuşşa-i yār yudup 'anberin imsāk gerek

162.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

162. R : 73^b ; Şaydī.

B : Taḥmīs-i Şaydī li-ġazel-i Şem'ī. : Şem'ī : *Dīvān* : G.116.

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Öldürürse beni Һasretle o ğonce-dehenüm
Derdümi söyleye Һabrümde biten her Һemenüm
3. Һana ğarķ olsa n'ola gözyaşı ile pīrehenüm
‘Ār edermiş beni öldürmege ol sīm-tenüm
5. Varayın yalvarayın boynuma Һakup kefenüm

-II-

1. Rāh-ı dil-dāre varup āhumla pāk edeyin
Gözyaşıyla şulayup kūyını ğam-nāk edeyin
3. ‘Aķl u hūş ile gönülde bunı idrāk edeyin
Hulle-i cennet olursa Һekeyin Һāk edeyin
5. Dem-i vuşlatda baňa hā’il olur pīrehenüm

-III-

1. Uyalı ol yüzi gül zāĝ raķībūñ sözine
‘Āşık-ı Һaste-dilüñ bakmaz olupdur yüzine
3. Açalı iki gözüm gözlerüm izüñ tozına
Duymaya girsem eger mūr-ı za‘īfüñ gözine
5. Ėy Süleymān-ı zemān şöyle za‘īf oldu tenüm

-IV-

1. Bülbül-i Һaste-dili Ėy yüzi gül zār eyle
Seg raķībūñ yanına varma şakın ‘ār eyle
3. Һā’ilem her ne ederseñ baňa Ėy yār eyle
Tek beni zülf-i dil-āvīzüñe ber-dār eyle
5. Һekeyin pād-şehüm kendü elümle resenüm

-V-

1. Görelı düşdi yine şevķile dil bir melege
‘İlm ‘ışķına anuñ geldi baňa çok meleke
3. Geldi biñ derdle Şaydı saña hālın demege
Şem‘iyem kūşe-i mey-Һāne’i vèrmem felege
5. Gülşen-i bağ-ı İremden baňa yegdür vařanum

163.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Ol erĩ-veş kanat açmış dēme gĩsũdur bu
 Cān řikārına gider gör ki ne dil-cũdur bu
3. Kākũlũn misk-i Hıřā‘dur dēme göz mũdür bu
 Nēce kākũl nēce mũ sũnbũl-i hōř-bũdur bu
5. Dil-i ‘uřřākı perĩřān ēdici budur bu

-II-

1. Ėderem bũlbũl-i nālān gibi ben nāle vũ zār
 Bir gülũñ ‘āřıkıyam ēdemezũm şabr u řarār
3. Eyledi derd ü ġamı cān ü dilũm zār u fikār
 Ne ġōñũl şodı ne göz zũlf-i ruř u ‘ārř-ı yār
5. Od‘a yanmaz şuya batmaz nēce cādũdur bu

-III-

1. Hicr vādĩsine dũřdũk bulmazsın menzil
 Gezme ser-geşte vũ vaşlı arama ēy ‘aşıl
3. Dēme kim āsānluġ-ıla bu mũřkil
 ‘Ömrũñ olduķça yellersin yetemezsin ēy dil
5. Ėāfil olma ki perĩ-řĩvelũ āhũdur bu

-IV-

1. ‘Iřķ yolında eger pōst-ı tenũmden şoyalar
 Dōnũřũm yok yine yegdũr beni baňa řoyalar
3. Ėũnki dĩvāne-i ‘iřķum baňa fermān oyalar
 Umarın şaşrda cān oynaduġumdan duyalar
5. Māh-rũlar dēyeler birbirine odur bu

-V-

1. Efserĩnũñ başına yazu idi rũz-ı ezel
 Kim‘ēde cān ü teni hāk-i reh-i ‘iřķa bedel
3. şimdi hiĉ kimse cihānda ēdemez işbu ‘amel

163. R : 74^a ; Efserĩ.

B : Tařmĩs-i Efserĩ li-ġazel-i Necātĩ Beg : Necātĩ Beg : *Dĩvān* : G.443.

- Yine sih'r [ét-di] **Necâtî** néce söz néce ğazel
5. Leb-i dilber-şıfatında bir içim şudur bu

164.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Lâf urup bülbül gibi germiyyet-i da'vâyı қо
Yan maħabbet şem'ine pervâne-veş pervâyı қо
3. Çâr-sû-yı 'ışka gel her sūd yok sevdâyı қо
Vaħdet isterseñ ferâġat eyle hūy u hâyı қо
5. Keşret-i dünyādan el çek éy gönül ğavġâyı қо

-II-

1. Gerçi eylersin riyāzet cennet-i a'lā-y-içün
Dış bilersin ğüşe-i vaħdetde ter ħalvā içün
3. Mest iseñ şofî şerāb-ı kevşer-i ferdā içün
Gözün aç olma gözi aç ğam yeme dünyā içün
5. Gāv-ı ten-perver gibi endîşe-i mer'âyı қо

-III-

1. Meskenet meydânına cân oyna ser vèr ser-ver ol
'Ār ṭablın yere çal başka başuñna meh-ter ol
3. Rihlet isterseñ gerek Behmen gerek İskender ol
Pāye-i 'ālî dilerseñ ħāk-i pāy-ı dilber ol
5. Qalduñ ayaklarda fikr-i manşıb-ı a'lâyı қо

-IV-

1. Dil éder şāfî-naẓar ol māh ṭal'at naķşına
Kim görür ol gözgüden naķķāş-ı kudret naķşına
3. Āferîn bu nüktede ol ter-ṭabî'at naķşına
Ma'nî-i rengine baķ aldanma şüret naķşına
5. Vech-i zībāya naẓar kıl cāme-i dībâyı қо

164. R : 74^a ; Günāhî.

B : Taħmîs-i Günāhî li-ġazel-i Ĥayretî : Ĥayretî : *Dīvān* : G.386.

-V-

1. Şems-i zerrinle cihānuñ zeyn ise püt-hānesi
Mihrüñüñ gencīnesidür sīminüñ vīrānesi
3. Cān cemālūñ şem'inüñ pervānesidür yānesi
Duydum oldı dil şaçuñ zencīrinüñ dīvānesi
5. Nāz-ıla güldi dēdi al bunı da bağlāyı қо

-VI-

1. Bir belā-keş derd-mendüm ne'yerüm dermānı ben
Olmışum kūy-ı belānuñ zār u ser-gerdānı ben
3. Hāk-i pāyuñdan dirīğ etmek revā mı cānı sen
Dēr imişsin yarın öldürsem gerek ānı ben
5. Gel bugün öldür yoluñda öldüğüm ferdāyı қо

-VII-

1. Ser-sem eden serv-i bālā vü bülendündür senüñ
Pāy-der-gil mübtelāsıdur kemendüñdür senüñ
3. Hem **Günāhī** bir kemīne müstemendüñdür senüñ
Hayretī bī-çāre [de] derd-mendüñdür senüñ
5. Kıl nazar ahvāline lutf eyle istignāyı қо

165.

Fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Baña rahm eyle benüm ey şeh-i 'ālī-şānum
Öldürüp cevır ile gel boynuña alma k̄ānum
Ne'yleyeyin çāre ne şabr etmekge yok dermānum
Bilmezem nece olur hāl-i dil-i nālānum
3. Göz görüp sevdi gönül şabr ise kılmaz cānum
Bir ben olduğum için ne'yleyeyin sulṭānum

165. R : 74^b ; Şabri : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
B : Tercī'-bend-i Şabri.

-II-

- Néce bir asret ile āh u fiġān eyleyeyin
Néce bir ‘ıřkuñı göñlümde nihān eyleyeyin
5. Aayın rāz-ı dili bāri ‘ayān eyleyeyin
Aġlayup hālümü gözyaşı revān eyleyeyin
- Göz görüp sevdi göñül şabr ise kılmaz cānum
Bir ben olduğum için ne’yleyeyin sultānum

-III-

1. Mübtelā oldu seni gördüġi dem dil-i zār
İhtiyār elde degüldür güzelüm étme firār
- Gitdi elden n’èdeyin ‘aql u dil ü şabr u qarār
Merhamet eyle baña derd ile oldu nā-ār
3. Göz görüp sevdi göñül şabr ise kılmaz cānum
Bir ben olduğum için ne’yleyeyin sultānum

-IV-

1. Néce bir baña ezā [ü] néce bir cevri cefā
Néce bir şīve vü nāz néce bir istiġnā
- Māyil oldu n’èdeyin bu dil meyyāl saña
Kaşdı ile eylemedüm ben şaķın incinme baña
3. Göz görüp sevdi göñül şabr ise kılmaz cānum
Bir ben olduğum için ne’yleyeyin sultānum

-V-

1. Künc-i asretde néce bir ekeyin derd ü melāl
Tākatüm gitdi meded kalmadı hī şabra mecāl
- Şabri**-veş eyler-isem n’ola temennā-yı vişāl
Elem-i ‘ıřķ-ıla ġāyetde mükedder ahvāl
3. Göz görüp sevdi göñül şabr ise kılmaz cānum
Bir ben olduğum için ne’yleyeyin sultānum

166.

Fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ey ruḥ-ı bāğ-ı leṭāfetde gül-i ḥandānum
 Tıtdı bülbül gibi dünyā yüzünü efgānum
 Az kalıpdır ki çıka burc-ı bedenden cānum
 Ey lebüñ derd ile ḥikmet eyle Loḳmānum
3. Şerbet-i vaşluñ ile eyle benüm dermānum
 Düşmesün boynuña hecrüñ ile ölürsem ḳānum

-II-

1. Nēce bir derdüñe bu dīde-i terler nēce bir
 Nēce bir zāyi' ola bunca güherler nēce bir
 Āḥ edem ḥasret ile şām ü seḥerler nēce bir
 Nār-ı ğamda nēce bir yana cigerler nēce bir
3. Dutdı āfākı meded dūd-ı dil-i sūzānum
 Ğarāzuñ cevır ü cevā ise yeter sulṭānum

-III-

1. Ben senüñ pād-şehüm bende-i fermānuñ olam
 Pāy-māl-i ğīsū-yı perīşānuñ olam
 Kaşlaruñ yayına biñ cān'ele ḳurbānuñ olam
 Bir iki gün bu fenā tekyede mihmānuñ olam
3. Saña lāyık mıdır ey Ḥüsrev-i 'ālī-şānum
 Baña zulm eylesin Çarḥa çıka efgānum

166. R : 74^b ; Hüdāyī-i Ḳadīm : *Dīvān* : Msd.1 : 237. s. : Bu müseddes dīvānda 5 bend 30 mısra olarak yer almaktadır.

B : Müseddes-i Hüdāyī.

2. I-2b : Bu mısra da vezin aksamaktadır.

1. III-1b : Bu mısra da vezin aksamaktadır.

-IV-

1. N'ola yanuñda senüñ sevhle êtdümse günāh
Baña bağışla güzel başuñiçün eyle nigāh
Kul günāh êtse dem olur ki bağışlar anı şāh
Merḥamet eyleriseñ raḥmet êde saña İlāh
3. Yüzüme bir gülebağ tā ki sevinsüm cānum
Dest-i luṭfuñla yapılsun bu dil-i vīrānum

-V-

1. Varayın derdüñ ile 'āleme destān olayın
Düşeyin tağlara Mecnūn gibi 'üryān olayın
Sāye-veş mihrüñ ile ḥāk ile yek-sān olayın
Genc-i 'ışkuñla **Hüdāyī** gibi vīrān olayın
3. Şehr-i ḥüsn içre şalın serv gibi cānānum
Şulasun yollaruñı dīde-i ḥün-efşānum

167.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Felekler güm güm êtse yéridür āh u fiğānumdan
Zemīni ğarḳ-ı ḥ'ün êtsem n'ola eşk-i revānumdan
'Alevler zāhir oldı sīne-i sūz-ı nihānumdan
Ciger kan oldı aḳdı geldi çeşm-i ḥün-feşānumdan
3. Devāsız derde uğradum uşandum tatlu cānumdan
'Acebdür ḳalmasa hergiz eşer nām ü nişānından
Diyār-ı ğurbete gitdüm cüdā oldum mekānumdan
Ġarīb ellerde ḳaldum ayru düşdüm cüvānumdan

167. R : 75^a ; 'Ulvī : *Dīvān* : Ms.14. : Bu tercî-bend dīvānda 5 bend 20 beyt olarak yer almaktadır.

B : Tercî-bend-i 'Ulvī.

-II-

1. Yeridür ser-serî gezsem ne yâr u ne diyâr um var
Ne göñlüm gibi derdüm dökmege bir ğam-güsâr um var
Ne künc-i ğamda hâlüm yanmağa bir yâr-i ğâr um var
Ne dilde tākāt ü şabr u ne elde ihtiyâr um var
3. Ne bir yerde hevâ-yı zülf-i yâr ile qarâr um var
Şafâ-yı hâturum yok ğâyet ile inkisâr um var
Diyâr-ı ğurbete gitdüm cüdâ oldum mekân umdan
Ġarîb ellerde kaldum ayru düşdüm cevân umdan

-III-

1. Yine bir mûmiyân uñ derd-i 'ışkıyla hayâl oldum
Teb-i tâb-ı maḥabbetden şarardum bir hilâl oldum
Kātı düşkün lüğüm var 'aşık-ı şūrîde-hâl oldum
Reh-i ğamda düşüp kaldum za'îf ü bî-mecâl oldum
3. Belâ vādîlerinde sâkin-i râh-ı melâl oldum
Beyâbân-ı taḥayyürde qalup Mecnûn-mişâl oldum
Diyâr-ı ğurbete gitdüm cüdâ oldum mekân umdan
Ġarîb ellerde kaldum ayru düşdüm cevân umdan

-IV-

1. Firâka çekme ğam hergiz firâk-ı dil-rübâ olmaz
Ḥayât uñ mevte vardur dehr-i fânîde beḳâ olmaz
Benüm ölmekden artuḳ çekdügüm dilde devâ olmaz
İsiz yerler dilâ bunda göñül dâr ü ş-şifâ olmaz
3. Ġarîbüm ben ğarîbe ölse kimse âşinâ olmaz
Cihânda ayrılık gibi dilâ derd ü belâ olmaz
Diyâr-ı ğurbete gitdüm cüdâ oldum mekân umdan
Ġarîb ellerde kaldum ayru düşdüm cevân umdan

-V-

1. Beni terk eyledün ey Yūsuf-ı gül-pîrehen şimdi
Göñül Ya'kûbına oldu cihân Beytü'l-Hâzen şimdi
Gözümünden uçar ey dil hâlet-i zevk-ı vağan şimdi
Baña zindân olupdur 'Ulviyâ şahın-ı çemen şimdi
3. Kimüñle şalınur ol kâmet-i serv ü semen şimdi
'Aceb kimlerle seyrân eyler ol hulk-ı hasen şimdi
Diyâr-ı ğurbete gitdüm cüdâ oldum mekânımdan
Ġarîb ellerde kaldım ayru düşdüm cevânımdan

168.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ey göñül 'ayş et şerâb-ı la'l-i cānân devridür
Cür'ası biñ cān deger cām-ı mey-i cān devridür
3. Gün gibi dönsün kadeh ol mäh-ı tībân devridür
Cām-ı Cem şun sākıyâ Sulţân Süleymân devridür

-II-

1. İçelüm evvel tulumı pād-şāhlar 'ışkına
Serv-i kadd sīmīn-beden zerrīn-ķabālar 'ışkına
3. Hüsni ili ser-verleri begler ağālar 'ışkına
Cām-ı Cem şun sākıyâ Sulţân Süleymân devridür

-III-

1. Gün gibi germ eylesün bezm ehlini peymāneler
Güm güm etsün na'ra-i 'uşşāķdan hum-hāneler
3. Dolular içsün öpüşsün gözleri mestāneler
Cām-ı Cem şun sākıyâ Sulţân Süleymân devridür

-IV-

1. Altun üskflü gümüş hançerlü ol beg-zādeler

168. R : 75^a ; Şem'î : *Dīvān* : Ms.1 : 426. s. : Bu murabba dīvānda 9 bend 36 mısra olarak yer almaktadır.

B : Murabba'-ı Şem'î.

- Sāğar-ı sîmin ile almış eline cām-ı zer
3. Salṭanat cām-ı muşaffā bezm-i devlet mey keder
Cām-ı Cem şun sākıyā Sulṭān Süleymān devridür

-V-

1. Nev-behār eyyām-ı gül hengām-ı ‘işret devridür
Dōst cām-ı Cem içü[n] mihr ü maḥabbet devridür
3. Furşatı fevt eylemeñ gül gibi şöḥbet devridür
Cām-ı Cem şun sākıyā Sulṭān Süleymān devridür

-VI-

1. Kaldı ayakda şafā kındıl yandurmak gerek
Bu maḥabbet şem‘ini başdan uyandurmak gerek
3. Teşnedür ‘ālem şerāb-ı ‘ışka kandurmak gerek
Cām-ı Cem şun sākıyā Sulṭān Süleymān devridür

-VII-

1. Bir perī yüzölçü melekdür iki ‘ālemden murād
Yohsa bu fānī cihāndan almadı bir kimse dād
3. Kanı Key-Hüsrev kanı Kayşer ya kanı Key-ḳubād
Cām-ı Cem şun sākıyā Sulṭān Süleymān devridür

-IIX-

1. Zühre çalsun çengini etsün simā‘ı nüh-felek
Yer ü gök ehli şafā çengine rakş etmek gerek
3. Çarḫa girsün mihr ü meh dönsün feleklerde melek
Cām-ı Cem şun sākıyā Sulṭān Süleymān devridür

-IX-

1. Şevḳ-ı gönülden gözünden gitmesün buyur müdām
Şem‘iyā ‘ömri mezīd olsun vücūdı müstedām
3. Hāḳḳ Te‘ālā eylesün iki cihānda dü-kām
Cām-ı Cem şun sākıyā Sulṭān Süleymān devridür

169.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

169. R : 75^b ; Şaydī.

B : Taḥmīs-i Şaydī li-ğazel-i Cāmi‘ī.

-I-

1. Mişlũñi dünyā yüzinde görmedi mihr ü felek
Hāk-i pāyuñ tāt edindi başına ins ü melek
3. Haste-i ʿışķa ṭabībā yūri var çekme emek
Ben öliceķ ḳabrūme gel eylerin saña dilek
5. Kim dēsünler indi bu merhūmuñ üstine melek

-II-

1. Nāşihā pend etme baña bilürem ol mäh[1] ben
Başumı ḳodum yolında dönmezem billāh[i] ben
3. Ğayriden etmem temennā dōstlar tallāh[i] ben
Ėy şeker-leb sırr-ile bir buse vēr vallāh[i] ben
5. Ṭatlu cānı vērmeķ olur olmaz anı söylemek

-III-

1. Yēridür ḥalk-ı cihānı ḳapuña hep bende ḳıl
Zühreyi kūyuñda cānā yaraşur sāzende ḳıl
3. Būlbūli gūyende-veş derd ehlini gūyende ḳıl
Derd ile ben iñledikçe nāz-ıla sen ḥande ḳıl
5. Ğonceye gülmeķ yaraşur ʿandelībe üñlemeķ

-IV-

1. Āh u zārumı melek gökdeʾşitdi aĝladı
Yeryüzinde ins ü cinn her birʾişitdi aĝladı
3. Cümle yārān iftirāḳumı işitdi aĝladı
Aĝladum derdüm raḳīb-i kelb işitdi aĝladı
5. Ol baña raḥm eyledi sen eylemezsın ey melek

-V-

1. Şöyle çekdüm hecr ile bir pūr-cefānuñ derdini
Kim unutdurdı baña **Şaydī** cihānuñ derdini
3. Çāre yoḳ çekmek gerek[dü]r bī-vefānuñ derdini
Başuña ol pīr olası nev-cuvānuñ derdini
5. Hōş getürdi **Cāmiʿī** devrān hemān çekmek gerek

170.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ey güzellik bāğı içre taze vü serv-i bülend
 Görmedi kıddüñ gibi bir naḥl-i gül hiç naḥl-bend
3. Zülfüñüñ her bir kılında bağludur biñ müstemend
 Tâ mu'anber kâkülüñ ḥurşide şalmışdur kemend
5. Bağlamışdur boynumı zencir-i zülfüñ bend bend

-II-

1. Tūṭiye ta'līm-i nāz eyler lebüñ güftârda
 Ögredür ṭāvüsa cilve kâmetüñ reftârda
3. Çâk-i sîne-sūhteñdür lâleler küh-sârda
 Kıdd-i dil-cü-yı nihâlüñ göricek gül-zârda
5. Tırdı ayağ üstüne ta'zīm edüp serv-i bülend

-III-

1. Eşigüñde baş u cân vermek diler cân u gönül
 Lebleriñ seftälüsin dermek diler cân u gönül
3. Vaşluñuñ gül-zârına ermek diler cân u gönül
 'Anber-efşân zülfüne ermek diler cân u gönül
5. Allâh Allâh ne uzun sevdâya düşmüş derd-mend

-IV-

1. Bağrını ḥün edeli fürkat dil-i âvârenüñ
 Her birinde bir kıızıl ırmağ revândur yârenüñ
3. Añlamazsın çünkü derdin 'aşık-ı bî-çârenüñ
 Nâşihâ pend eyleme 'ışkında ol meh-pârenüñ
5. Şöyle ṭolmuşdur gönül kim kalmamışdur cây-bend

-V-

1. **Maḥremî** ger ḥançer-i hicrânla ol sîm-ten

170. R : 75^b ; Maḥremî.

B : Tahmîs-i Maḥremî li-gazel-i Selîmî : Tahmis edilen gazel Selîmî'ye ait olmayıp Sürûrî-i Acem'e aittir : Sürûrî : *Dîvân* : G.39.

4 I-4 : tâ mu'anber : R'de bu kısım boş bırakılmıştır.

3. Kaṭ' éderse başuñı aṣlā yüzüñ döndürme sen
 5. Anuñ için gör ne dër ol Hüsrev-i mülk-i sühen
 5. Ey Selīmī haṭṭı sevdāsından anuñ baş çeken
 5. Pārelensün tiğ-ı miḥnetle qalem-veş bend bend

171.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Dōstum 'uṣṣāka ḥüsnüñ tāze bir gül-zār imiş
 3. Söze geldükçe dehānuñ la'l-i şekker-bār imiş
 3. Gözlerüñ Hārūt-veş bir fitne-i seḥḥār imiş
 5. Hāk-i pāyüñ tūtiyā-yı dīde-i ḥün-bār imiş
 5. *Ḥamdülillāh* [kim] görecek gözlerümüz var imiş

-II-

1. Fürkatüñle ey perī ser-geşteim hem-bī-ḳarār
 3. 'Aql u şabrum gitdi oldum ol sebebdan tārmār
 3. Gülşen-i kūyuñda ağlatma beni gül-zār-vār
 5. Ne'ylesün gülzārı 'āşık olmayınca gül-'izār
 5. Būstān-ı cennete şüret vèren dīdār imiş

-III-

1. Zāhir olmuşdur ruḥunda pertev-i nūr-i İlāh
 3. Geleliden haṭṭuñ oldı dōstum necm-i siyāh
 3. Şanasın zūlmāt-ı ğam içre qalupdur mihr ü māh
 5. Tıfl iken bir buseñi azırğanurdum cānā ah
 5. Ey dirīğā bilmedüm bāzār ilk bāzār imiş

-IV-

1. Ey güzel ra'nā-durur bu resme ḥün-ḥār olduĝuñ
 3. 'Āşık-ı bī-dillere her dem cefā-kār olduĝuñ
 3. Kimdür isteyen cihānda hem-dem-i ḥār olduĝuñ

171. R : 76^a ; Hilālī.

B : Taḥmīs-i Helālī li-ğazel-i Necātī. : Necātī : *Dīvān* : G.248.

- Bir ben esmede gerekmez kimseye yār olduğıñ
5. Êy gül-i pākīze-dāmen dēmesünler hār imiş
- V-
1. Sebze-i haṭṭuñ-durur cān gülşeninüñ sünbülü
- ‘Ārız-ı hüsñüñ-durur firdevs bāğınuñ güli
3. Mīve-i vaşluña érmez bu **Helālīnūñ** eli
- Būseñi görmez **Necātī** kendüye lāyık velī
5. Êy lebi sükker ne çāre cānıdur umār imiş

172.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Her ne dem kim bezm-i meyden ol gözi mestān uyur
- Ehl-i meclis şevķ-ile bī-hūş olup yek-sān uyur
3. Cān-ı ‘āşık rāḥat olup sākıyā ol ān uyur
- Her kaçan kim hāba varup dīde-i cānān uyur
5. Kırtulur diller belādan fitne-i devrān uyur

-II-

1. Nār-ı ğamla şem‘-veş meclisde yaķup cānumı
- Yana yana ağladur bu dīde-i giryānumı
3. Çeng-i ğamdan inledür her dem dil-i nālānumı
- Āh kim hergiz işitmez nāle vü efgānumı
5. Bāde-i nāz ile ğayet mestdür cānān uyur

-III-

1. Eyleriken ‘ışķ-ıla āh u fiğānı her gece
- İnledürken nāz-ıla kevn ü mekānı her gece
3. Aĝlar-iken derd ile pīr ü cevānı her gece

172. R : 76^a ; Şerīfī : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.

B : Muḥammes-i Şerīfī li-ġazel-i Selīķī. : Selīķī : *Dīvān* : Tahmis edilen gazel Seliki Dīvānı’nda yer almamaktadır; ancak tahmis edilen gazelin sadece ilk beyiti Seliki Dīvānı’nda benzer şekilde yer almaktadır. : Selīķī : *Dīvān* : *Beyitler* : 2.

- Nâlem uyutmaz iken hâlk-ı cihânı her gece
5. Dîde-i bahtum benüm uyanmayup her ân uyur

-IV-

1. Bulmayup hergiz vefâ dünyâda âdemden gönül
Bir nefes şâd olmadı âh ile nâlemden gönül
3. Hâsretâ kurtulmayup hecr ile mâtemden gönül
‘Işk-ile râhat olup göz yumdı ‘âlemden gönül
5. Hâste kim bir dem hoş ola ey tabîb-i cân uyur

-V-

1. Bu Şerîfî gülşen-i kûyunda ey gonce-dehân
Bülbül-i dil-âhâstêdûr oldu gamuñdan nâ-tevân
3. Yola ‘ışkıle varayın eyleyüp rûh revân
Êşigüñ taşına başı Seyfi koyup vêrdi cân
5. Yaşdanup bâlîn-i râhata şanki bir sulţân uyur

173.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. ‘Işk yolında gam u derdi oldu yoldaşum benüm
İçdügüm hân-ı[hûn-ı] cigerdür guşşadur aşum benüm
3. ‘Işkdur atam anam gamdur qarındaşum benüm
Gözlerümden akdı deryâlar gibi yaşum benüm
5. Döştlar çok nesne gördi oñmaduk başum benüm

-II-

1. Şanmañuz ‘âlemde siz bu derd-i ‘ışkı ser-serî
Yerde gökde ‘âşık olan kimsenüñ yokdur yeri

4. V-4 : Selîkî : Seyfî : Muhammesin başlığında tahmis edilen şairin Selîkî olduğu belirtilmektedir. Mahlas “Selîkî” olduğu takdirde vezin aksamaktadır.

5. V-5 : Bu mısırda vezin aksamaktadır.

173. R : 76^b ; Nazmî : *Dîvân* : Bu tahmis dîvânda yer almamaktadır. Bu manzume 51^a nolu varakta mükerrer olarak az farkla yer almaktadır.

B : Tahmîs-i Nazmî li-ğazel-i Sulţân Selîm.

3. Kaçma gözüm yaşını görüp beri gel ey perî
Gelmekiçün seyl-i eşkümden hayâlün 'askeri
5. Bir direklü iki gözlü köpridür kaşum benüm

-III-

1. Cân ferâgat küşesine geçdi biz hırka giyüp
'Âlemün varını 'âkıllar gibi yoğa sayup
3. Vâzgeldi dil 'acüz-i dehr[i] çokdan boşayup
Her gece altun beneklü âsmânîler giyüp
5. İşbu Çarh-ı pîre-zen olmuşdur oynaşum benüm

-IV-

1. Râh-ı 'ışka iki göz bile gidersiz yaluñuz
Bilmezüm ey cân u dil n'olur sizün ahvâlünüz
3. Çün gidersiz birünüz bârî benümle qalünüz
Ben gedâ ğurbet diyârında qalurdum yaluñuz
5. Miñnetü derd ü belâ olmasa yoldaşum benüm

-V-

1. Oldı tokuz yüz yigirmi altısında ol saķım
Çâre olmadı ki çâre eyleye aña ħakīm
3. Düşdi 'asker boynına ol ey velî pür-ħün le'im
Ey felek tokuz tolu cām içmeyince **Ĥân Selīm**
5. Gelmedi gergiz cihân içre ayakdaşum benüm

174.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Qanadum altına 'anķa gibi biñ kūh-sār aldum
İçinde pençe qahr ile kebg-i dil-figār aldum
3. Maħabbet Qāfınuñ gerçi şümārın bî-şümār aldum
'Adū-yı zāğ elinden bir tezvîr-i şîve-kār aldum

174. R : 76^b ; Qara Fazlî : *Dîvân* : Ms.31 : 258. s. : Bu tahmis dîvânda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Taħmîs-i Fazlî li-ğazel-i Zâtî. : Zâtî : *Dîvân* : G.972.

5. Daḥī ben şeh-bāz-ı ‘ışk olaldan bir şikār aldum

-II-

1. Diyār-ı fūrḳati Ferhād u Mecnūn yok yere gezdi
Berāt-ı mülk-i ‘ışk[ı] kâtib-i ḳudret baña yazdı
3. Meh-i nev sikke-i ḥurşīd-i nāmum tīg ile ḳazdı
Yine burc-ı bedenden cān sevincinden ḥoḳa yazdı
5. Nigāruñ göñline girdüm demürden bir ḥişār aldum

-III-

1. Dil ü cān ile yārūñ bār-ı ‘ışḳına boyun vërdüm
Bugün meydān içinde ‘adūnuñ ḳahrına durdum
3. O yüzi şulu ḥüb-rūnuñ cefāsın gerçi çün gördüm
Şarup pehlüya tīg-ı zaḥmını cāna şafā sürdüm
5. Şanasın yanuma bir serv-ḳāmet gül-‘izār aldum

-IV-

1. Ten-i pür-ḥūn ṭutdum şanmañuz dūd-ı siyāhumla
Donandı lāle-zārı derd ü miḥnet bād-gāhumla
3. Serīr-i şadra geçdüm şem‘-veş oddan gülāhumla
Melāmet mülkini açdum ser-ā-ser tīg-ı āhumla
5. Bugün ben şāh-bāz-ı mülk-i ‘ışḳum bir diyār aldum

-V-

1. Olup **Fazlī** gibi ser-geşte bir māh-ı ruḥ-sāruñ
Varup dellāl-i dil bār-ı kūyna o dil-dāruñ
3. Hezārān derd ile iḳrārını aldum o ‘ayyāruñ
Nuḳūd-ı hayreti vërdüm metā‘-ı vaşlına yārūñ
5. Görenler **Zātiyā** cānlar deger bir yād-gār aldum

175.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

175. R : 76^b ; Siyāhī.

B : Muḥammes-i Siyāhī li-gazel-i İshāk. : İshāk : Dīvān : Bu gazel dīvānda yer almamaktadır.

1. Genc-i 'ıŝķuñ dōstlar bir baħr-i bī-pāyānyam
Ġuŝŝa vü derd ü belā vü miħnetüñ yārānyam
3. Ĥālūme baķmañ benüm taħt-ı melāmet ĥānyam
Ger gedā isem n'ola ġam mülkinüñ sultānyam
5. Bir kemān-ebrū nigāruñ ķuliyam ķurbānyam

-II-

1. N'ola ŝehrüñ dilber-i ra'nāsı iseñ dōstum
'Ālemüñ mihr-i cihān-ārāsı iseñ dōstum
3. Gülŝenüñ bir serv-i bālāsı [sen] iseñ dōstum
Bāġ-ı ĥüsnüñ sen gül-i ra'nāsı iseñ dōstum
5. Ben d[e] ġam gül-zārınuñ bir bülbül-i nālānyum

-III-

1. 'Āŝıķ idüm bū-yı mū-yı sünbül-i zülfine ben
Kim daħī añılmamıŝdı 'anber müŝġ ü [-i] Ĥoten
3. Boynuma rüz-ı ezelden zülf daķmıŝdur resen
Ëy ġam-ı dil-dāre çokdan mı esir olduñ diyen
5. Dünyede kendüm bilelden vāle vü ĥayrānyum

-IV-

1. Geçdi 'ömrüm āh kim hecr ile fūrķat-ĥānede
Olmadı gülmek müyesser baña vuşlat-ĥānede
3. Zārı zārı aġlaram derd ile miħnet-ĥānede
Bir iki gün 'ömrüm olduķça bu miħnet-ĥānede
5. Ĥūn-ı ġamdur yēdügüm derd ü belā mihmānyum

-V-

1. Fūrķat-i yāre **Siyāhī** ŝabr ķılmaz sen gibi
Hicr ile ķan aġlayup her dem yeñilmez gibi
3. Eŝķ-i çeŝmüñ dāmen-i şabr ile silmez sen gibi
Ŗabr dēdügüñ nedür **İŝhāķ** bilmez sen gibi
5. Kim ne nūġ gibi nigāruñ zār u ser-gerdānyum

176.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Ādemüñ ‘ışk nedür bilmez iken evlādı
 Bī-sütün içre komuşdum bu dil-i nā-şādı
3. Hīç aňlamamış idi Hüsrev ü Şirīn adı
 Kūh-ı ğamda ben éderdüm dün ü gün feryādı
5. Māder-i dehr toğurmamış-idi Ferhādı

-II-

1. Ėtmedin devr müdārā üstüne Çarh-ı gerdün
 Yine hayretde gezdüm ğam ile ben maħzūn
3. Zūlf-i Leylāya daħī kimse degilken meftūn
 Başmadın dāħī kadem mekteb-i dehre Mecnūn
5. Sebak-ı ‘ışk okıyanuñ ben idüm üstādı

-III-

1. ‘Işk hadīşinde Buħārī ve yaħūd Tirmidiyem
 Kuṭb-ı ‘uşşākum u hem feyz-ı Hudā müridiyem
3. Şöfiyā şanma beni sencileyin mülhīdiyem
 Sālik-i rāh-ı haķīķat olanuñ mürşidiyem
5. Cümle ‘uşşāk ehline ben eylemişem irşādı

-IV-

1. ‘Akd-i mihrüñ görelī ğayr ile her maħfelde
 Dīde seyl-ābına sedd étmede dil müşkil de
3. Yıkmaduķ yer komadı gerçi diyār u ilde
 Seyl-i ğamla yıkılır şanma haķībüm dilde
5. ‘Işkuñuñ ğāyet-i aħkām-ıladur bünyādı

-V-

1. ‘Aħdiyā cevır ü cefā eyler-isem maħbūbüm
 Rāzıdur her ne ise aña dil-i mekrūhum

176. R : 77^a ; ‘Aħdī.

B : Taħmīs-i ‘Aħdī li-ġazel-i Selīķī. : Selīķī : *Dīvān* : G.63.

3. Rûz u şeb vird edinüpdür bu dil-i maḥzûnum
Ëy **Selîkî** reh-i 'ışķ idi benüm maṭlûbum
5. *Ḥamdülillāh* baña kıldı hidāyet Hādî

177.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Bu cihānuñ kāl ü kılın Ëy göñül ğavġā gözet
İşbu keşret 'āleminde kıl ḥazer tenhā gözet
3. Hem özüñ her zerre-i nā-çizden ednā gözet
Kendü miḳdāruñdan Ëy dil herkesi a'lā gözet
5. Zerreysi mihr-i münevver kaçreyi deryā gözet

-II-

1. Gel bu fānî 'āleme kılġıl ferāġatle nazar
Her ne şey'e nāzır olsañ kıl firāsetle nazar
3. Pāk-bāz ol hıç kese etme ihānetle nazar
'Ākıliseñ kimseye kılma ḥaķāretle nazar
5. Şırçayı gevher bil Ëy dil serçeyi 'ankā gözet

-III-

1. Cehd edüp 'ālemde kisb-i ma'rifet kıl Ëy göñül
Düş diyār-ı 'ışķa terk-i memleket kıl Ëy göñül
3. Qande kim görseñ zebūna merḥamet kıl Ëy göñül
Meskenüñ sa'y ile kūy-ı meskenet kıl Ëy göñül
5. Mertebeñ eflākden biñ mertebe a'lā gözet

-IV-

1. Etme ednāya [nazar] her şahşa nādān añlayup
Kıl nazar her nā-tevān-ı dehre sulṭān añlayup
3. Kendözüñ [h]ör u ḥāķır [ü] ḥāke yek-sān añlayup
Merd iseñ merdāne baķ mūr-ı Süleymān añlayup

177. R : 77^a ; 'Ahdî.

B : Taḥmīs-i 'Ahdî li-ġazel-i Fevrî.

5. ‘Ārifiseñ her gedā-yı nā-kesi Dārā gözet

-V-

1. ‘Ākıl olan kimse añlar ‘ālemi künc-i fenā

Ya nesine yetmeye örtü döşek bir büriyā

3. Hüsrev-i nazm-ı cihān-ārā demişdür ‘**Ahdiyā**

‘Işk içinde genc-i lā-yefnā dilerseñ **Fevriyā**

5. Her neye olsa kanā‘at eyle istignā gözet

178.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

-I-

1. Kūh-ı gāmda her kişi adı ile Ferhād olmasun

Ehl-i ‘ışka ben dururken kimse üstād olmasun

3. Tek kapuñdan bendeñi redd eyleme yād olmasun

Ğuşşañı ‘ālemde şādī bilmeyen şād olmasun

5. Olmayan ‘ışkuñ esiri gāmdan āzād olmasun

-II-

1. Zülfinüñ zencirinüñ bir cāna bağılu her hamı

Ol sebebden sebzeler dīvāne kılmış ‘ālemi

3. Gökden inmiş la‘lüne nām-ı Mesīh-i Meryemī

Bu şıfatda görmedi [yok] kimse nesl-i ādemi

5. Key görüñ ol mäh-ı hūrī-veş perī-zād olmasun

-III-

1. Lāle-zār-ı hüsne çeşmüñ nergis ü şehlä yiter

Ol gül etrafında zülfüñ sünbül-i ra‘nā yiter

3. Bu dil-i şeydāya ruḥ-sāruñ gül-i garrā yiter

Serv qaddüñ ‘āşıka naḥl-i cihān-ārā yiter

178. R : 77^b ; Hâfız.

B : **Tahmīs-i Hâfız li-ğazel-i Nizāmī**. : Nizāmī : *Dīvān* : G.87.

5. II-5 : Key görüñ ol mäh-ı hūrī-veş perī-zād olmasun : Key görüñ ol mäh-veş hūrī-veş perī-zād olmasun : R.

5. Hîç ‘ar‘ar bitmesün ‘âlemde şimşîr olmasun

-IV-

1. Ben umardum kırtarırdıñ derd-i hicrândan beni
Raḥm edüp âzâd ideydüñ bend-i zindândan beni
3. Âh kim kaşd eyleyüp ayırmağa cândan beni
Zülfüne ğamzen çeker çâḡ-ı zenaḥdândan beni
5. Habs içinden çıkararı kimseyi cellâd olmasun

-V-

1. **Hâfızâ** tîr-i ğamın gönderdi dilber cân diler
Cân-ı ‘uşşâkı yolunda ḥâk ile yek-sân diler
3. Bende cân vèrmek gerekdür anı kim sulṭân diler
Ey **Nizâmî** çünkü yârüñ gencdür vîrân diler
5. Kõ vüçüdüñ mülk vîrân olsun âbâd olmasun

179.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Bir kemân-ebrû bugün tîr urdı bağrum başına
Raḥm kılmaz çeşmümüñ bir demde kanlu yaşına
3. Çâr-deh sâle mehinüñ érdi on beş yaşına
Ḥayret alur ‘aqlumı bakşam gözine kaşına
5. Şad-hezārân âferîñ ol şüretüñ naḳḳâşına

-II-

1. Ehl-i ‘ışık olanları zâhid melâmet şanmañuz
‘Âşıkun âh étdügin her dem nedâmet şanmañuz
3. Râh-rev-i ‘ışık olan ehl-i selâmet şanmañuz
Meşhedî taşını Mecnûnuñ ‘alâmet şanmañuz
5. Seng-i miḥnetdür ki yağdurdı zemâne başına

179. R : 77^b ; Levḥî.

B : Tahmîs-i Levḥî li-ğazel-i Ḥayālî. : Ḥayālî : *Dīvân* : Tahmis edilen gazel dîvânda yer almamaktadır.

-III-

1. Lāleler kim bitdi üstümde mürür-i sāl ile
Bu şühüdī ‘ışkıñuñ kabrin tonatdı āl ile
3. Ben neler çekdüm şehā gamdan dinilmez kāl ile
Başumuñ üstünde şerh eyler zebān-ı hāl ile
5. Cevr ile cān vërdügüm baksañ mezārum taşına

-IV-

1. Bağrumı biñ pāre kıldı tığ ile ol nev-tırāş
‘Āşık-ı ser-bāz olup vërdüm öñünde çünki baş
3. İşidüp pend-i rumûz-ı ‘ışkı Mecnûn êtdi fâş
Çeşmesinden çeşmümün akar dem-â-dem kanlu yaş
5. Sırrını olmazmış açmak kişi yoldaşına

-V-

1. Bu ruhuñ bahrine kim yokdur cihānda hiç kenār
Sözlerim içinde şankim oldı dürr-i şāh-vār
3. Bu muhammes **Levhīyā** olduğı için yādıgar
Varını êtdi **Hayālī** şāh ayağına nişār
5. Āferīn şad-āferīn ol tab‘-ı güher-pāşına

180.

Mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün mefā’ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Yine sevdi dil-i dīvāne bir şūh-ı sitem-kārı
Hālāl olsun içerse kanımı şol çeşm-i hūn-h’ārı
3. Beni yād eyledi dilber alup yanına ağıyārı
Bize her dem söger yārūñ leb-i la’l-i şeker-bārı
5. Kim acırdı anı emsek ye öpmüş olsavüz bārı

180. R : 78a ; ‘Ahdī.

B : Taḥmīs-i ‘Ahdī li-ğazel-i İshāk. : İshāk : *Dīvān* : Tahmis edilen gazel dīvānad yer almamaktadır.

-II-

1. Düşeldi bezm-i cān içre hayāl-i şem‘-i ruḥ-sāruñ
Olupdur bu dil-i pervāne cān ile ḥarīdāruñ
3. Beni öldürmege kaşd eyler ol zülf-i sitem-kāruñ
Dil ü cān ise maḳşūduñ biri yitmez mi bunlaruñ
5. Be hey kāfir iki yerden kuşanmaḳ ne ki zünnārı

-III-

1. Bizümle irteye cānān édüpdür va‘de-i vuşlat
Dirīḡā intihāsına erişmez bu şeb-i fūrḳat
3. Dilā ger vaşl-ı dil-dāre edersen el urup furşat
Nigār-ı sīnesine bir sīnedür āḡūş étmedür şoḥbet
5. Ne minnet buseye ol ḥōd muḳarrer aḡzı ikrārı

-IV-

1. Dil-i maḥzūnumı deşt-i belāya şalmaḳ istermiş
Beni tarḥ eyleyüp yanuñda tenhā kıлмаḳ istermiş
3. Raḳīb-i bed-liḳā vaşluñ metā‘ın almaḳ istermiş
Gözüm iziñ tozunı naḳd-i cāna almaḳ istermiş
5. Ḳo ḥayr etsün begüm senden yañadur bozma bāzārı

-V-

1. Senüñ ‘ışḳuñdan el çekmek eşeddür küfr-i muṭlaḳdan
Baña la‘l-i lebüñ rāciḥ-durur cām-ı muravvaḳdan
3. El açup rüz u şeb dā‘ım du‘āmuz bu-durur Ḥaḳḳrdan
Bizi tırüñ ḥalāş étse getürse gelse topraḳdan
5. Geçüpdür cānuma her dem aña yalvārı yalvārı

-VI-

1. Düşüp dil baḥr-i efkāra bu ‘aḳl-ı pāy-mālümle
Aradum ‘ālemi mīzān-ı ḳalb-i pür-melālümle
3. Kimesne bulmadum ki sen [gibi] Yūsuf-cemālümle
Seni māh ile vezn étdüm terāzū-yı hayālümle
5. O bir yānı göge aḡdı ḳo ma‘lüm oldu miḳdārı

-VII-

1. ‘Aceb mi ‘**Ah**diyā dilber saña ‘arz eylese aḥlāḳ
Mülāyimdür anuñ la‘lin emüpdür cümle’-i ‘uşşāḳ

3. Dêmişdür âftâb-ı nazma olan maṭla‘-ı âfāk
Güzellerden birer bûse alur her şî‘rine **İshāk**
5. Anuñ çün böyle ṭatludur anuñ ebyâtı vü eş‘ârı

181.

Mef‘ûlû mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ûlün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

-I-

1. Êy gonce-dehen eyleme nâ-dân-ıla şoḥbet
Ḥâr eylesesün sen gül-i ḥandân-ıla şoḥbet
3. Ben bende muḥāl eylemek ol ḥân-ıla şoḥbet
Dil gerçi diler eylemek ol ḥân-ıla şoḥbet
5. Eyler mi gedâ degmede sulṭân-ıla şoḥbet

-II-

1. Êtmez eşer ol yâre n’êdem âh-ı seḥer-gâh
Anuñ dil-i sengînine inşâf vère Allâh
3. Ğam-gîn dilümi rûşen êdüp luṭf-ıla ol mâh
İletse n’ola bezmine ben bendesin ol şâh
5. Bir mûr-ı za‘îf êtdi Süleymânla şoḥbet

-III-

1. Oldı çü cefâ şoḥbetine yâr-i muvâzıb
Cevri ‘adede yazmaya nêce muḥāsib
3. Zâhid saña vildân ü baña ne münāsib
Yâr ile olan cennet-i kūyunda muşāḥib
5. Şōfî dilemez ḥurî vü ğilmân-ıla şoḥbet

-IV-

1. Terk eyleye ger ‘âşıkını yâr ne müşkil
Her şeb êdinüp ḥâne-i düşmenleri menzil
3. Fûrkât şebiniñ êremedüñ şubḥınaa êy dil

181. R : 78a ; ‘Ahdî.

B : Tahmîs-i ‘Ahdî li-ğazel-i ‘İlmî. : Tahmis edilen gazel İlmî Divânı’nda yer almamaktadır.

- Rūşen bu şafâlar süre gün doğmasa biñ yıl
 5. Bir gèce kılan ol [meh-i] tãbânle şöhet
 -V-
 1. Şād olmadı göñlüm geleli dâr-ı fenāya
 Mazhar düşüp ol şâh-ı cihândan çü cefāya
 3. ‘Ahdīye vefā eyle maḥalldür çü ‘aṭāya
 Cem ‘oldı yine guşşa vü ğam bezm-i belāya
 5. ‘İlmī edelüm gel berü yārân-ıla şöhet

182.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
 Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Cihân ğarḳ-ı āb olupdur dīde-i eşk-i revānumdan
 Felekler Nîl-reng olmuş-durur dūd-ı duḫānumdan
 3. Melekler bālū per yakmış-durur sūz-ı nihānumdan
 Düşelden ayrı şeydā ol meh-i nā-mihr-bānumdan
 5. Kevākib gece yummaz gözin āh u fiğānumdan

-II-

1. Bugün Ferhād-veş bir ‘āşıkam miḥnet diyārında
 Güli rüsvāy eder dāğ-ı tenüm ğam şāh-sārında
 3. Mekân etsem ‘aceb midür melāmet küh-sārında
 Ben ol bāz-ı hümā-şaydüm ki ‘ālem murğ-zārında
 5. Nêce ‘anḳā gibi yavru uçurdum āşyānumda

-III-

1. Devāt-ı ğam-durur gūyā benüm çeşm-i giryānum
 Midād-ı sürḫ olupdur anuñ içi eşküm ile kanum
 3. Yazuben mācerāyı derd-i ‘ışkı kil-k-i müjgānum
 Maḥabbet-nāmeler yaz kim saña irsāl eder cānum

182. R : 78^b ; Raḥmī : *Dīvān* : Ms.19. : Muhammes dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : Muḥammes-i Raḥmī li-ğazel-i Ḥayālī Beg. : Ḥayālī Beg : *Dīvān* : 303.s. : Ḥarf-ün-Nün : 11.

5. Ben öldükde seg-i kūyuñ götürse üstüh'ānumdan

-IV-

1. N'ola Mecnūn-ı 'ışk olsam ezel taḳdīridür çünkim
Tenümde mūlarum yir yir cünūn zencīridür çünkim
3. Bu yolda ḥūn-feṣānlık 'āşıkuñ tedbīridür çünkim
Şanevber gibi bağrum başlu olsa yeridür çünkim
5. Murādum mīvesi bitmez nihāl-i ergavānumdan

-V-

1. Derūnuñ **Raḥmiyā** ālāyiş-i ğamdan kılup ḥālī
Yūri bir ihtiyāruñ ol reh-i 'ışkında pā-mālī
3. Ḳalender-veş tırāş ét levḥ-i dilden ḥaṭṭ-ı āmālī
Ḥayālī tekye-i 'ışkuñ olup meczūb-ı abdālī
5. Gedālār gibi geçmek dilerüm nām ü nişānumdan

183.

Mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

-I-

1. Lebūñ 'aksiyle başumı görenler dēr ki ḳandur bu
Ne ḳan olsun ki hecrūñden helāk oldum nişāndur bu
3. Cihāndan el yuyup ehl-i dile āşūb-ı cāndur bu
Hevā deryāsını pūr-cūş eden seyl-i revāndur bu
5. Yaḥūd cām-ı maḥabbetde şerāb-ı ergavāndur bu

-II-

1. Ne var olduñ ise dilber ḳayırmaz bildüğüñ étme
Beni zūlf-i siyāhuñ-veş perişān-ḥāl édüp gitme
3. Bugün sāyeñde āsūde yatarken āḥir incitme
Güzeller pād-şāhısın yaraşmaz böyle zūlm étme
5. Benüm cānum benüm 'ömrüm cihāndur bu cihāndur bu

183. R : 78^b ; Mu'idi : *Dīvān* : Tş.1 : 430. s. : D'de taştīr olarak belirtilmiştir. : Bu taştīr dīvānda 5 bend 25 mısra olarak yer almaktadır.

B : **Taḥmīs-i Mu'idi li-ğazel-i Necāti.** : Necāti Beg : *Dīvān* : G.

-III-

1. Getürdiler ṭabībī kim bile derdüm kıla dermān
Bu müşkil ‘uḡdemi dermān eliyle ḥall éde āsān
3. Görüp āb-ı revān düşdüm yere bī-‘aḡl u ser-gerdān
Benüm ḥālāt-i vecdümde ḡalup āşüfte ü ḥayrān
5. El urdı nabżuma dēdi ḡam-ı ‘ışḡı fülāndur bu

-IV-

1. ‘Abīrī Ka‘be-i kūyuñ baña ‘ıṭr-ı kefen eyleñ
Bürehne ‘āşık-ı zārum kefende pīrehen eyleñ
3. Şehīd oldum benüm naḡş-ı nihālüm sidreden eyleñ
Mezārum ṭopraḡın himmet kılup müşg-i Ḥoten eyleñ
5. Kim anda ḥūr u rıdvāna be-ḡāyet armaḡāndur bu

-V-

1. **Mu‘idī** cānını senden dirīḡ eyler dēmiş düşmen
Zihī düşmen ki düşmendür bizümle mā-teḡaddemden
3. Bu sözler ḡayr-i vāḡı‘dur inanma éy yüzi ḡülşen
Necātī ḡālīş u muḡliş ḡuluñdur ḡōd bilürsin sen
5. Yoluñda öldügüm vallāhi billāhi yalandur bu

184.

Mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Enīsüm deşt-i sevdā içre ḡalb-i bī-mecālüm var
Ḳarīn ü hem-demüm bir iki vaḡşī [hem] ḡazālüm var
3. Beşer nev‘inden el çekdüm ne kimseyle maḡālüm var
Bugün Mecnüm-ı ‘ışḡam devr elinden bir melālüm var
5. Yürürem vādi-i miḡnetde bilmem kim ne ḡālüm var

-II-

1. Şanur dil her bir evrāḡını her bir derde merhemdür

184. R : 78^b ; ‘Ahdī.

B : Taḡmīs-i ‘Ahdī li-ḡazel-i Raḡmī. : Raḡmī : *Dīvān* : G.55.

- Ġalaṭ eyler her ezhārı anuñ bir cāmı pür-semdür
 3. Egerçi sāyesinde hūş geçer dil şād u hurremdür
 Belādur şāḥ-sār-ı berg ü bārı miḥnet ü ğamdur
 5. Diraḥt-ı ‘ışk dirler bāğ-ı dilde bir nihālüm var

-III-

1. Eger Loḡmān olursa ‘ilm ü ḥikmetde ḡamu ‘ālem
 ‘ilācunda benüm ‘āciz ḡalalar bulmayup merhem
 3. Devā senden olur bu mürde cisme ey Mesīḥā-dem
 Cevābın vèremez müfti-i ‘ālem ey Mesīḥā-dem
 5. Kitāb-ı ‘İlm-i İḥyāda lebūñden bir su’ālüm var

-IV-

1. Bizüm maḥşülümüz rüsvāylıkdur kār-ı ‘ışk içre
 Olaldan mest ü şeydā ḡāne-i ḡammār-ı ‘ışk içre
 3. Şoyundum terk édüp tāt ü libāsı ‘ār-ı ‘ışk içre
 Gedā-yı kūy-ı yārem mürri için bāzār-ı ‘ışk içre
 5. Şikest olmuş elümde kāse-i serden sıfālüm var

-V-

1. Yanıkdur ‘**Ahdiyā** baḡrum ‘aceb mi sūz-nāk olsam
 Yüzüm dönsün dönersem tiğ-ı ḡamla sīne-ḡāk olsam
 3. Eger kim dilberā şemşīr-i ‘ışkuñla helāk olsam
 Belādan ḡam yemezdüm ‘arşa-i ‘ışkuñda ḡāk olsam
 5. Deseñ **Raḡmī** gibi bir ‘āşık-ı şūrīde-ḡālüm var

185.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Añmaduñ bir kez ḡam-ı ‘ışkuñla giryān olduḡum
 Fürḡatūñle ḡān-ḡāh-ı ḡamda miḡmān olduḡum

185. R : 79^a ; Āzerī.
 B : Müseddes-i Āzerī.

Reh-güzāruñda sirişküm gibi ğaltān olduğum
Şimdilik ğuş etmedüñ kûyuñda nālān olduğum

3. İşidürsin bir zemān ĥāk ile yek-sān olduğum
İşte gitdüm sağ esen ħal imdi ħurbān olduğum

-II-

1. Dem mi vardur ĥātır-ı āzürdemi incitmedüñ
Resm-i cevri ĥū édüp semt-i vefāya gitmedüñ
Çok cefālar eyledüñ bir kez teraĥĥum etmedüñ
Bunca demlerdür ħapuñda nālemi eşitmedüñ

3. Êşidürsin bir zemān ĥāk ile yek-sān olduğum
İşte gitdüm sağ esen ħal imdi ħurbān olduğum

-III-

1. Ben ħuluñ ğamz eyleyüp saña ‘adū-yı bed-ġüher
‘Āķibet şalduñ diyār-ı ġurbete bī-pā vü ser
Tīr-i āhum eyleyüp ey seng-dil birġün eser
Merĥamet édüp şorarken bir ġarībünden ĥaber

3. Êşidürsin bir zemān ĥāk ile yek-sān olduğum
İşte gitdüm sağ esen ħal imdi ħurbān olduğum

-IV-

1. Redd édüp ħapuñdan ey mihr-i sipihr-i mekrümet
Ķılmaduñ ben zerre’-i nā-ċīze herġiz merĥamet
Cism-i bīmārumda ħalmadı ümīd-i ‘āķibet
Şimdi sen cevri ile öldürmek ne lāzım ‘āķibet

3. Êşidürsin bir zemān ĥāk ile yek-sān olduğum
İşte gitdüm sağ esen ħal imdi ħurbān olduğum

-V-

1. Dōstum kûyuñda āĥir terk édüp cān ü seri
Āzerī-veş vādi-i hicrāna düşdüm serserī

Aldı düşmenler elümden sen gül-i nāzük-teri

- ‘Ömrüñ eفزün eylesün Hakk sağ olursuñ ey perĩ
3. Eşidirsin bir zemān hāk ile yek-sān olduğum
İşte gitdüm sağ esen kal imdi kırbān olduğum

186.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

1. Demiş-idüñ ki belā-keşlerümi yād edeyin
Dil-i vīrānelerin luţf-ıla ābād edeyin
Hecrūme şabr edeni vaşluma mu‘tād edeyin
Dér iken ‘ışkımla zār olanı şād edeyin
3. Bunca feryādum eşitdüñ dēmedüñ yād edeyin
Sen ki dād etmeyesin ben kime feryād edeyin

-II-

1. Nāvek-i āh-ı seher eylemedi hergiz eşer
Dil-i sengīnūñ ‘aceb saht emiş ey ğonce-i ter
Ser-i kūyuñda figān eyler-iken şām ü seher
Saht dil olduğıña şahid-i ‘ādil bu yiter
3. Bunca feryādum eşitdüñ dēmedüñ yād edeyin
Sen ki dād etmeyesin ben kime feryād edeyin

-III-

1. ‘Ādetüñ ehl-i dili luţf ile yād etmek iken
Kahr ile düşmen-i bed-hūya ‘inād etmek iken
Derd-i ‘ışkıñla figān edeni şād etmek iken
İstedüğüñce işüñ ‘adl ile dād etmek iken
3. Bunca feryādum eşitdüñ dēmedüñ yād edeyin

186. R : 79^a ; Āzerĩ.
B : Müseddes-i Āzeri.

Sen ki dād etmeyesin ben kime feryād edeyin

-IV-

1. Saña hizmet edenüñ cümlesi ‘âşık düñle
Da‘vî-yi ‘ışık edenüñ herbiri şadık düñle
‘Âşık olana cefâ ‘adle muvâfık düñle
Bir senüñ gibi kerem kânına lâyıķ düñle
3. Bunca feryādum eşitdün dēmedün yād edeyin
Sen ki dād etmeyesin ben kime feryād edeyin

-V-

1. Āzerî-veş reh-i ‘ışķuñda olup efgende
Seni terk eylemezem niteki cānum tende
‘Arz-ı hāl etmege yok ğayriye tākāt bende
Senüñ ihsānuña kalmışdur ümīdüm sen de
3. Bunca feryādum eşitdün dēmedün yād edeyin
Sen ki dād etmeyesin ben kime feryād edeyin

187.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

-I-

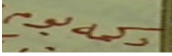
1. Olsa za‘f-ı ğam-ı hēcrüñle tenüm çün hāşāk
Koması bende bu ālām-ı firāķuñ idrāk
Eylese tīg-ı cefā-yı sitemün sīnemi çāk
Tīr-i endüh-ı belā vü elemün kılsa helāk
3. Nēce yıllar reh-i ‘ışķuñda düşüp olsam hāk
Giderek āķir-i kār olsa yērüm zīr-i me‘āk
Yine cān ile senüñ bende-i fermān-berüñem
Kıllaruñ gerçi ki çokdur ben daķı bir kemterüñem

187. R : 79^b ; İlāhī : Dīvān : Bu şiir İlāhī Dīvānı’nda yer almamaktadır.
B : Tercī‘-bend-i İlāhī.

-II-

1. Gāh biñ nāz ile sen seyre çık'ây gonce-dehen
Seni bülbüllerüñ eṭrāfdan êtsün seyrân
Kimisi 'arız-ı gül-fāmuña olsun nālân
Kimisi şevḳuñ ile karşıdan êtsün efgân
3. Kimisi bû-yı dil-āvîzüñe vërsün nece cān
Bir ṭarîḳ' ile saña herbiri olsun nigerân
Ben ırakdan bakayum derd ile çıksun cānum
Çekeyüm cevır ü cefāñı ne ise sulṭānum

-III-

1. Kullaruñdan güzelüm pād-şehüm 'ār étme
Beni derd ü elem ü hecr ile bî-mār étme
Yerümi 'ây yüzi gül fürḳat ile ḥār étme
Dār-ı dünyâyı meded başuma gel dār étme
 3. Uyma aḡyār-ı cefâ-cûya beni zār étme
Hālümü ḡuşsa vü hicrân-ıla düşvār étme
-

'adūnuñ sözün ihsānuñdan

Bende-i muḥlişuñı eyleme redd yanuñdan

-IV-

1. N'ola zāhirde perîşân ise bu şüretümüz
Olmasa sîm ü zere pād-şehüm ḳudretümüz
Manşıb u cāhla biz istemezüz rif'atümüz
Bülbül-i gülşen-i ḳuds olmaḡadur niyyetümüz
3. Sidre'den 'āliyedür mertebede himmetümüz
Ḳalb[i] şāf étmegedür şām u seḥer diḳḳatümüz
Gevher-i ma'rifet-i 'ilme efendi kânuz
Gerçi kemter ḳuluñuz lîk şeh-i devrānuz

-V-

1. Başum üzre çekeyüm cism ile ḡam-ı a'dāyı

- Girye vü zār ile geşt eyleyeyin dünyāyı
Alayum başuma ‘ıřkuñda nēce ğavġāyı
Düşeyüm kūy-ı melāmetde olup rūsveyī
2. Ėy **İlāhī**-güre şāyed ki bu ben şeydāyı
Nazar-ı merḥamet ile baķa ol her-cāyī
- Umaram diñlemeye düşmen-i bed-ḥāh sözün
Ehl-i ‘irfān olanuñ ġuş ēde her-ġāh sözün

188.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Āh elinden ṭālī‘um şād ētmedi bir dem beni
Vuşlat-ı cānānum ile eylemez [ḥ]urrem beni
- Ġarķ ēde seyl-āb-ı eşke dīde-i pür-nem beni
Hey meded bilsem neye şaķlar ‘aceb devrān beni
3. Öldürür āḥir belālarla dirīġā ġam beni
Gözüme ‘ālem görünmez seyr ēder ‘ālem beni

-II-

1. ‘İyd-gehde ol hilāl-ebrūyı gördüm şād-kām
Serv gibi şalınur aġyār ile eyler ḥırām
- Sāye-veş pāyına düşdüm āh ēdüp ben müstedām
Oķıdum bu maṭla‘[1] ġuş eyledi her ḥāşş u ‘ām
3. Öldürür āḥir belālarla dirīġā ġam beni
Gözüme ‘ālem görünmez seyr ēder ‘ālem beni

-III-

1. Şol geķen ‘ālemleri cānān ile yād eylerüm

188. R : 80^a ; Raḥmī : *Dīvān* : Ms.5 : Bu müseddes dīvānda 5 bend 30 mısra olarak yer almaktadır.

B : Müseddes-i Raḥmī.

Ol hayālāt ile dā'im zār u göñlüm eğlerüm
Teng-nā-yı ğamda ben dīvāne olup iñlerüm
Gāh kendümle gehī dīvāra derdüm söylerüm

3. Öldürür āhir belālarla dirīgā ğam beni
Gözüme 'ālem görünmez seyr eder 'ālem beni
-IV-

1. Gitdi eyyām-ı şitā erişdi hengām-ı behār
Şimdi zencīrin sürer dīvānedür her cūy-bār
Bülbül-āsā eyleyüp tā şubha dek derdünle zār
Söylerüm her dem bu sözi ben nihān u āşkār

3. Öldürür āhir belālarla dirīgā ğam beni
Gözüme 'ālem görünmez seyr eder 'ālem beni
-V-

1. Bir hilāl-ebrū ğamundan **Rahmiyā** oldum hayāl
Çarh-ı keş-rev gibi olsam seyridür ser-geşte-hāl
Yār zālīm 'ışk kātıl şabr ise emr-i muhāl
Vādi-i hayretde kaldum āh kim Mecnūn-mişāl
3. Öldürür āhir belālarla dirīgā ğam beni
Gözüme 'ālem görünmez seyr eder 'ālem beni

189.

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

-I-

1. Cihānda hāşilum 'işyānla ancağ vebālüm var
Tehī-dest [em] fenā mülkinden āhir irtihālüm var
3. Şükür emr-i Hudā-yı bī-mişāle imtişālüm var
Ġanīdür 'ışk-ıle göñlüm ne mālüm ne menālüm var

189. R : 80^a ; 'Ahdī.

B : Taḥmīs-i 'Ahdī li-ġazel-i Yahyā. : Yahyā : *Dīvān* : G.59.

5. Ne vaşl-ı yāre ḥandānum ne hicrāndan melālüm var

-II-

1. ‘Amīd-i ‘ışk olaldan künc-i ḡamda ḡalb-i vīrānum
Kimesnem yok baña ağlar ve illā çeşm-i giryānum
3. ‘İlāc ètme baña luṭf èt ṭabībā añma dermānum
Ne sağ olmak murādumdur ne ölmekden kaçır cānum
5. Cihānda ḥaste-i ‘ışk olalı bir ḥōşça-ḥālüm var

-III-

1. Baña birdür ‘anā vü derd ü hicr ü vuşlat-ı cānān
Muḥaşşal cümleden el çekmişem ‘indümde hep yek-sān
3. Ḳatumda bir-durur künc-i fenā ile der-i sulṭān
Ne meyl-i Külbe-i Ahzān ne seyr ü şoḥbet-i yārān
5. Ne ṭa‘n-ı zāhid-i nā-dān ne ceng ne cidālüm var

-IV-

1. Meger cām-ı ezel mest eyledi bu rūḥ-ı ḡam-nāki
Derūnum ḥāline eyler delālet sīnemün çāki
3. Şu deñlü vālihem teşḥiṣ ètmem arz u eflāki
Ben ol ḥayrān-ı ‘ışkum kim yitürdüm ‘aql u idrāki
5. Ne ‘ālemden ḥaber-dārum ne kendümden ḥayālüm var

-V-

1. Yüri dehr-i denīden ‘Ahdiyā ḡaṭ‘ eyle eşvākı
Muḡarrer yele vērür defter-i ‘ömrün ḥōd evrākı
3. Demişdür mihr-i nazmıyla münevver kılan āfākı
Cihān fānīdür ey **Yahyā** Hüve Ḥayyün Hüve‘l-Bākī
5. Değişmem atlas-ı Çarḥa benüm bir köhne şālüm var

190.

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

-I-

1. Sükkerin la‘lün gibi ağzumda ḡandum var iken

190. R : 80^b ; Keşfi.

B : Tahmīs-i Keşfi li-ḡazel-i Başiri. : Başiri : Basîrî ve Türkçe Şiirleri : G.48.

- Zülf-i müşgînüñ gibi boynumda bendüm var iken
3. Bu dil-i dīvāne gibi derd-mendim var iken
Kime kul olam senüñ gibi efendim var iken
5. Kanda varam sāye-i serv-i bülendüm var iken

-II-

1. Miḥnet ü derd ü ğamuñla ‘ışka el bir edeyin
Cem‘ edüp ‘aqlumı ben dīvāne tedbīr edeyin
3. Halkasını zülfüñüñ boynuma zencīr edeyin
Şerḥ-i derd-i ‘ışkı āḥir kime takrīr edeyin
5. Bir göñül adlu muşāḥib derd-mendüm var iken

-III-

1. Tīr-i ğamzeñ ey kemān-ebrū edüp bağrumı ḥ’ün
Eyledi rā-kaşları rā-yı elif kaddüm-i nūn
3. Her ne deñlü zecr ü kahr eylerse ger dūn ü gün
Pend-i nāşılha ne mümkün kim kılam terk-i cünūn
5. ‘ışk pīrinden benüm gūşumda pendüm var iken

-IV-

1. Olalı sen hüsn ile ey māh şehir içre ‘alem
‘Asker-i ğam bu vücūdum mülkini kıldı ‘adem
3. ‘Anberīn zülfüñden ururken dil-i āvāre dem
Ey perī mekr-i raķīb-i dīv şerrinden ne ğam
5. Hāl-i ruḥsāruñ gibi oddan sipendüm var iken

-V-

1. Aķıduben fürkatüñle gözlerümden kanlu yāş
Ben ölürsem ğam degül Hakk sen hümāya vère yāş
3. Sırr-ı ‘ışkı **Keşfiyā** ‘ālemde āhum kaldı fāş
Gülşen-i ‘ālemde hergiz egmeyem bir serve baş
5. Ey **Başıri** kāmēt-i serv-i bülendüm var iken

191.

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

I

1. Rāh-i 'ışk içinde can vèr gel ki cānānlık burur
 Miḥnet ü derd ü ğama yār ol ki yārānlık burur
3. Gördüğün her zülfe tolaşma perişānlık burur
 Hāy u hūdan fāriğ ol 'ālemde sulṭānlık burur
5. Pendini gūş eyle gel mūrūn Süleymānlık budur

II

1. Cān ğidāsın loḳma-i endūh-ı tenden yeg bilüp
 Şāh-bāz-ı rūḥuñı zāğ u zağandan yeg bilüp
3. Kūşe-i künc-i ğamı bāğ-ı çemenden yeg bilüp
 Her kime kılsañ naẓar sen anı senden yeg bilüp
5. Görme kendözün şaḳın zīrā ki şeyṭānlık budur

III

1. Dehr-i dün ger zehr-i ḥūn her dem ẓatarsa aşuñā
 Seng-i miḥnet bil belā ile yağarsa bāşuñā
3. Sırruñı ger merd iseñ fāş eyleme yoldāşuñā
 Her ne kim saña şanursañ anı şan yoldāşuñā
5. Fi'l-ḥaḳıḳa sözümi gūş èt müselmānlık budur

IV

1. Pertev-i nūr-ı İlāhī dā'imā-tābendedür
 Ehl-i ma'nī ehl-i dil ẓande ise efkendedür
3. Nēce sulṭānlar maḥabbet ẓapusunda bendedür
 'Āḳıl iseñ istedüğün iste yine sendedür
5. Ğayrı yèrde isteriseñ belki nādānlık budur

V

1. Eşk-i ḥūn-bāruñ Şerīfī eylegil 'ummān şanup
 Tu'me-i derdi nevāle eylegil dermān şanup
3. Bu fenā dünyādan el çek Yūsuf-ı Ken'ān şanup

191. R : 80^b ; Şerifî : *Dīvān* : Bu şiir dīvānda yer almamaktadır.
 B : Taḥmīs-i Şerifî li-ğazel-i Sulṭān Süleymān. : Muḥibbī : *Dīvān* : G.888.

- Nefs hazzın ey **Muhibbī** vèrmegil hayvān sanup
5. Zabt-ı nefis èt ‘ārif ol ‘ālemde insānlık budur

192.

Mef‘ulü mefā‘ilün mef‘ulü mefā‘ilün
Hezec -- + / + - + - / -- + / + - + -

-I-

1. Hasetle döker yaşı bu dīde-i giryānum
Bilsem ki neye inler ya sīne-i sūzānum
3. Meyl eylese bir lahza ben bendeye ol hānum
Bu āhum ile yaşı bu nāle vü efgānum
5. Cānāne beyān eyler ahvāl-i perīšānum

-II-

1. Bu şem‘-i ruhuñ gönlüm olmuş yine hayrānı
Vaşlı deminüñ cānum olsa n’ola kurbānı
3. Egrilik ide hāşā vèren yoluña cānı
Toğrulug-ıla sevdüm sen serv-i hīrāmānı
5. Ağyāre kıyās ètme ben kuluñı sulṭānum

-III-

1. Bu nār-ı firāk ile yandurdu beni fūrkat
Hecr ile helāk oldum èrmezse baña vuşlat
3. Bī-mūnis bī-yārüm hayretde kodı hasret
Ey mihr-i cihān-dārum endūh belā mihnet
5. Her dem şeb-i hecrüñde olsa n’ola mihmānum

-IV-

1. Bu künc-i firākuñda çekdüm elem-i ‘ışkuñ
Sürdürmedi vaşluñda ben bī-kese dem ‘ışkuñ
3. Sildürmedi çeşmümden bu hūn-ı gamı ‘ışkuñ
Bir bir dimege halka esrār-ı gamı ‘ışkuñ
5. Gūyā dehen olmuşdur bu çāk-i girībānum

-V-

1. Ey gülşen-i zībānuñ berg-i gül-i hāndānı

192. R : 80^b ; Belāyī.

B : Taḥmīs-i Belāyī li-ğazel-i Yaḥyā. : Yaḥyā : *Dīvān* : G.281.

- Hüsnüñi görüp gonce çāk etdi girībānı
3. Gördükçe **Belāyī** çün sen serv-i hırāmānı
Yaşı gibi **Yahyānuñ** qarşuya çıkar cānı
5. Nāz' ile kaçan gelseñ ey āfet-i devrānum

KAYNAKLAR

- ‘ASKERİ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Halil KARAGÖZ: *Askerî Dîvânı’nın Tenkitli Metni*: Isparta 1997, XIV+296 s., Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- ‘AŞKİ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: İskender PALA: *Aşkî, Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânı*: İstanbul 1983, C.1 IV+195 s., C.2 451 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi.
- ‘ULVÎ : *Dîvân*: [Hazırlayan]: İsmail ÇETİN: *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyetine Dîvânının Tenkidli Metni)*: Elazığ 1993, [I]+XX+[I]+626 s. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- AHMED PÂŞÂ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Ali Nihad TARLAN: *Ahmed Paşa Divanı*: İstanbul 1966, XXI+406 s. , Milli Eğitim Bakanlığı.
- AVŞAR, Ziya: *Edirneli Nazmî, Hayatı-Edebî Kişiliği-Eserleri, Türkî-i Bâsit ve Gazelleri Dışındaki Nazım Şekil ve Türleri* : Niğde 1998, 665 s., 2.C., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi .
- AYDEMİR, Yaşar: “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Dergisi* Tunca Kortantamer Özel Sayısı: (3 c.) 2007 (Summer), Vol. 2/3, I. sy., 122-137 ss.
- BÂKÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Sabahattin KÜÇÜK: *Bâkî Dîvânı Tenkitli Basım*: Ankara 1994, XVIII+472+3 s. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 601.
- BEHİŞTÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Yaşar AYDEMİR: *Behiştî Dîvânı Behiştî Hayatı Şahsiyeti Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni*: Ankara 2000, XIV+768 s., Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3298, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi 1197, Divanlar Dizisi 8.
- CELİLÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Şevkiye KAZAN: *Celîlî Divanı (İnceleme-Metin)*, Isparta 2011, XIII+547 Fakülte Kitabevi: Isparta.

- CENÂBÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: Selim CİHAN: *Cenâbî Paşa ve Dîvânı*: İstanbul 1992, 494 s., İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Tezi.
- CEVRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Hüseyin AYAN: *Cevrî Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserler ve Dîvânının Tenkidli Metni*: Erzurum 1981, III+399 s., Atatürk Üniversitesi Yayınları No.: 583 Edebiyat Fakültesi Yayınları No.: 99 Araştırma Serisi No.:80.
- CİNÂNÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Cihan OKUYUCU: *Cinânî Hayatı, Eserleri, Dîvânının Tenkidli Metni*: Ankara 1994, XXXVII+770s. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları: 570.
- ÇEŞMÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mustafa ULUOCAK: *Çeşmi-Zâde Reşîd Dîvânı İnceleme ve Tenkitli Metin*: Bursa 1998, V+293 s., Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- DEVELLİOĞLU, Ferit: *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*: Yayına Hazırlayan: Aydın Sami GÜNEYÇAL, Yeniden Düzenlenmiş ve Genişletilmiş 11. Baskı, Ankara 1993, XIX+1195 s. Aydın Kitabevi Yayınları Sözlük Dizisi: 1.
- EMRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: M. A. Yekta SARAÇ: *Emrî Divanı*: İstanbul 2002, 389 s. ,Klasik Türk Edebiyatı Dizisi No: 1, Eren Yayıncılık.
- ENVERÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Zeynep SABUNCU: *Enverî: Hayatı, Dîvânı*: İstanbul 200, V+182+115 s., Yayınlanmamış Çalışma: İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi Fotokopi Nüsha.
- ERDOĞAN, Mustafa: *Türk Edebiyatında Muhammes*: Kırıkkale 1997, XIV+709 s., Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- FAZLÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mustafa ÖZKAT: *Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin)*: İstanbul 2005, VII+403 s., Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

FİĞÂNÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Abdülkadir KARAHAN: *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figânî ve Divançesi*: İstanbul 1966, 18+XXX+214+29 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 1181.

FUZÛLÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Kenan AKYÜZ-Sedit YÜKSEL-Süheyl BEKEN-Müjgan CUNBUR: *Fuzulî Türkçe Dîvân*: Ankara 1958, XI+573 s., İş Bankası, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

ĞARİBÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Erhan TOSUN: *Erbilli Âmâ Yusuf Garibî Efendi Dîvânı (İnceleme-Metin)*: Sakarya 2007, V+302 s., Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

GEDÂYÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Janos ECKMAN : *The Dîvân Of Geda'î*: Bloomington 1971, 8+405 s., İndiana Üniversty.

GELİBOLULU MUSTAFA ‘ÂLÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: Kudret AL-TUN: *Gelibolulu Mustafa Âlî ve Dîvânı (Vâridâtü'l-Enikâ)*: Niğde 1999, XLV+538 s., Özlem Kitapevi.

GÜLER, Güler : “Ahdî ve Gülşen-i Şucarâ Bibliyografyası ve Yayınlanmamış Şiirleri”: *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* : C. 6 : S. 1-2 : s.107-119 : Elazığ 1994.

ĤATÂYÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Şah Hüseyin ŞAHİN: *Şah İsmail Hatâyî Dîvânı ve Diğer Hatâyî Şiirleri*: Ankara 2011, 421 s., Pir Sultan Abdal 2 Temmuz Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları.

ĤAYÂLÎ BEG: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Ali Nihat TARLAN: *Hayâlî Bey Divânı*:

ĤAYRETÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mehmet ÇAVUŞOĞLU-M. Ali TANYERİ: *Hayretî Divan Tenkitli Basım*: İstanbul 1981, XXIII+448 s. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2868.

HÜDÂYÎ-İ KADİM: *Dîvân*: [Hazırlayan]:Hakan YEKBAŞ: *Hüdâyî-i Kadîm Dîvânı (Edisyon Kritik-Metin-İnceleme)*: Sivas 2005, VI+413 s., Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

- İLÂHÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: İsmail Hikmet ERTAYLAN: *İlâhî Dîvânı Abdullah-ı İlâhî*: İstanbul 1961, XX+128 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 862.
- İLMÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: Serhat OĞUZ: *İlmî Dede El-Mevlevî el-Bağdadî Hayatı Sanatı Eserleri ve Dîvânı (İnceleme ve Tenkitli Metin)*: Ankara 2002, XII+188 s., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- İPEKTEN, Haluk: *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*: İstanbul 2011, 347 s., Dergâh Yayınları.
- İPEKTEN, Haluk-Mustafa İSEN-Recep TOPARLI-Naci OKÇU-Turgut KARABEY: *Tezkirelere Göre Dîvân Edebiyatı İsimler Sözlüğü*: Ankara 1988, XII+578 s., Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 942, Kaynak Eserler Dizisi: 12.
- İŞHÂK ÇELEBÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mehmet ÇAVUŞOĞLU-M. Ali TANYERİ: *Üsküblü İshâk Çelebi Dîvân Tenkidli Basım*: İstanbul 1989, 378 s., Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları No: 15, Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2. İstanbul 1945, 24+450 s., İstanbul Millî Eğitim Bakanlığı.
- KAĞRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mehmet KÜLAHOĞLU: *Kadrî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Transkripsiyonlu Metni*: Konya 1997, LXIX+250 s., Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- KAĞMÎ : *Dîvân* : [Hazırlayan]: Kezban ÖZYILMAZ: *Kâmî Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni* : Konya 1994, XVII+404 s., Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- KAĞAMANLI NİZÂMÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Halûk İPEKTEN: *Karamanlı Nizâmî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı*: Ankara 1974, VI+291 s., Atatürk Üniversitesi Yayınları No.208: Edebiyat Fakültesi Yayınları No. 44 Araştırma Serisi No. 35.

- KARATAY, Fehmi Edhem : *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*: Din, Tarih, Bilimler, Filoloji, Edebiyat, Mecmualar: İstanbul 1961, XIII+644+526 s., Topkapı Sarayı Müzesi Yayınları : 11.
- KARAVELİOĞLU, Murat: “Şeyh Gâlib’in Gubârî’ye Naziresi” : *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*: Ankara 2011, C.8, S.1 : ss.25-41.
- KARTAL, Ahmet: *Basîrî ve Türkçe Şiirleri* : 1. Baskı, Ankara 2006,144s., Akçağ Yayınları, Kaynak Eserler/224.
- KURTOĞLU, Orhan: *Zâtî’nin Dîvânı’nın Gazeller Dışında Kalan Şiirleri Üzerine Bir Araştırma*: Ankara 1995, LXXII+268 s., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Doktora Tezi.
- KUT, Günay “Mecmua” *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler / İsimler / Eserler / Terimler*: (8 C.) İstanbul 1986, C. VI, 170-173 ss., Dergah Yayınları.
- MAZIOĞLU, Hasibe: “Ahdî-i Bağdâdî ve Şiirleri” : *Türk Dil Kurumu Belleten*: S.7 : s.95-150.
- MECMŪA-İ KAŞĀ’ID-İ TÜKİYYE: [Hazırlayan]: Murat Ali KARAVELİOĞLU: *Mecmûa-i Kasâid-i Türkiyye* : İstanbul 2011, 1060 s., Titiz Yayınları.
- MİHRÎ: HÂTUN: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mehmet ARSLAN: *Mihri Hâtun Divânı*: Ankara 2007, 400 s., T.C Amasya Valiliği Yayın No: 24.
- MOLLA AŞKÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Ahmet Atilla ŞENTÜRK-Nurcan BOŞDURMAZ: *Molla Aşkî Dîvân*: İstanbul 2012, 650 s., Kâzım Taşkent Klasik Yapıtları Dizisi Yapı Kredi Yayınları.
- MU‘İDÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: Gülçin TANRIBUYURDU: *Mu‘îdî Dîvân (Metin-Çeviri)*: Kocaeli 2012, X+450+10 s., Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Doktora Tezi.

- MUḤİBBÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Coşkun AK: *Muhibbî Divanı*: Ankara 1987, 875 s., Kültür Bakanlığı 1000 Temel Eser Dizisi: 129, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 712.
- NAZMÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Sibel ÜST: *Edirneli Nazmî Dîvânı (e- kitap)*: Ankara 2012, 3981 s. Kültür Bakanlığı. [Erişim tarihi: 22.04.2013]
- NECÂTÎ BEG: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Ali Nihat TARLAN: *Necati Beg Divanı*: İstanbul 1963, [II]+XXVIII+557 s., Millî Eğitim Basımevi. II. Basım: İstanbul 1997, XV+557 s., Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 2342, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi: 592, Türk Edebiyatı Dizisi: 25.
- NESİMÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: Hüseyin AYAN : Nesîmî Hayatı, edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Dîvânının Tenkitli Metni : Ankara 2002, 933 s., I.C., Atatürk Kültür ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 567/2.
- NEV'î : *Dîvân* : [Hazırlayan] : Mertol TULUM-M.Ali TANYERİ : Nev'î Divan Tenkitli Basım : İstanbul 1977, XV+607 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları : No: 2160.
- NEV'ÂYÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: Günay KUT: Ğarâ'ibü's-Şığar: Ankara 2003,LIX+571 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 818.
- NEV'ÂYÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]: Kaya TÜRKAY : *Bedâyi'ül-Vasat*: Ankara 2002, XXVII+527 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 807.
- NEV'ÂYÎ: *Dîvân* : [Hazırlayan]:Önal KAYA: *Fevâ'idü'l-Kiber* : Ankara 1996, XIX+743 s., Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 670.
- NÜRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Ali Osman COŞKUN: *Abdülahad Nûrî Dîvânı*: VII+213 s., İstanbul 2001, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3440: Bilim ve Kültür eserleri Dizisi: 1232.
- PALA, İskender: *Dîvân Edebiyatı*: İstanbul 2011, XVII+162 s., Kapı Yayınları.

RAĦMÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mustafa ERDOĞAN: *Bursalı Rahmî ve Dîvânı* : Ankara 2011, 457 s., Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımları Genel Müdürlüğü 3363, Kültür Eserleri 503, e-kitap.

RÂZÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Atike Kodaz OKUR: *Râzî (Abdüllatif) (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tertibi)*: Konya 1994, V+491 s., Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

ŞABRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Hasan KASIR: *Sabrî Mehmed Şerîf Dîvânı (İncelem-Karşılaştırmalı Metin)*: Erzurum 1990, IV+[1]+336+[1] s. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

ŞABRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mehmet Korkut ÇEÇEN: *Sabrî Mehmed Şerîf Hayatı, Sanatı, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili*: Elazığ 2010, IX+496 s., Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Doktora Tezi.

SELİKÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Ömer ZÜLFE: *On Altıncı Yüzyıl Şairi Selîkî ve Şiirleri*: Ankara 2006: 250 s., Edebiyat.

SÜREYYA, Mehmed: *Osmanlı Ünlüleri*: Eski Yazıdan Yeni Yazıya Hazırlayan: Nuri AKBAYAR, 1. Baskı, İstanbul 1996, 5. C., c.1., Tarih Vakfı Yurt Yayınları 30.

SÜRÜRÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Saule ŞARİPBKOVA: *Acem Sürûrî ve Dîvânçesi*: Ankara 2001, XX+310 s., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

ŞAHÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Filiz KILIÇ: *Şâhî Dîvânı (İnceleme-Metin)*: Ankara 1999, LXXIV+143 s., Kültür Bakanlığı Yayınları: 2386.

ŞAHÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Tayyar GÜL: *Dîvân-ı Şâhî*: Çanakkale 2000, XV+148 s., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

ŞEM'Î: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Murat Ali KARAVELİOĞLU: *On altıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'î'nin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi*: İstanbul 2005, 2 C., 651+59 s. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktorluk Tezi.

ŞERİFÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Sadık YAZAR: *Seyyid Şerîfî Mehmed Efendi; Hayatı, Dîvânı ve Hilyesi*: İstanbul 2006, VII+422 s., Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

ŞEYHÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Halit BİLTEKİN: *Şeyhî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizi)*: Ankara 2003, CXXIII+533 s., Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Doktora Tezi.

ŞUHÜDÎ: *Dîvânçe*: [Hazırlayan]: Ertuğrul CAN: *Şuhûdî Dîvânçesi*: Adana 2005, VII+202 s., Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

TÂCÎ-ZÂDE CA'FER ÇELEBÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: İsmail Erünsal: *The Life And Works Of Tâcî-Zâde Ca'fer Çelebi, With A Critical Edition Of His Dîvân*: İstanbul 1983, C.1 CXXXX+518, C.2 CXXXX+523 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:3103: Edebiyat Fakültesi Basımevi.

TARLAN, Ali Nihad: *Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Dîvân Şiiri Ulvî Me'âlî Nihânî Feyzî Katibî*: İstanbul 1948, Fasikül 3, Seri: 1, 95 s., İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 356 Edebiyat Fakültesi Türk Fili ve Edebiyatı Dalı.

TARLAN, Ali Nihad: *Şiir Mecmualarında 16. ve 17. Asır Dîvân Şiiri Rahmî ve Fevrî*: İstanbul 1948, Fasikül 1, Seri: 1, VIII+110 s., İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 356 Edebiyat Fakültesi Türk Fili ve Edebiyatı Dalı.

UŞÛLÎ: *Dîvân*: [Hazırlayan]: Mustafa İSEN: *Usûlî Hayatı Sanatı ve Dîvânı*: Erzurum 1988, XLIX+265 s., Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları: 16.

YAḤYĀ BEG: *Dīvān*: [Hazırlayan]: Mehmet ÇAVUŞOĞLU: *Yahya Bey Divan*: İstanbul 1977, XVI+646 s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2233.

ZĀTĪ: *Dīvān*: [Hazırlayan]: Ali Nihat TARLAN: *Zâtî Divanı* (Edisyon Kritik veTranskripsiyon) Gazeller Kısmı: C.1., İstanbul 1968, XXXII+496 s.İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 1216.

ZİHNĪ: *Dīvān* : [Hazırlayan]: Muhsin MACİT: *Erzurumlu Zihnî Dîvânı* : Ankara 2001, XII+304 s., Kültür Bakanlığı Sanat Edebiyatı Kültür Bakanlığı Yayınları: 395.

SONUÇ

Klasik Türk Edebiyatı'nda mecmua denilince akla ilk gelen nazire mecmualarıdır. Ancak mecmualar üzerinde yapılan çalışmalar göstermiştir ki diğer mecmua çeşitlerinin katkısı ve önemi de en az nazire mecmuaları kadardır.

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1972 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasının 1^b-80^a varakları üzerinde yapılan bu çalışmanın sonuçları şunlardır:

Osmanlı Devleti dönemi edebiyatı için ehemmiyet arz eden mecmualar incelendiğinde, çalışanlara ve şiir severlere önemli bilgiler verecektir.

Divan edebiyatı tarihi açısından kaynaklarda ismi geçmeyen yada üzerinde çalışma yapılmamış şairleri ve şiirleri ortaya koymaktadır.

Daha önce divanları hazırlanmış şairlere ait ama şairin daha önce hazırlanmış divanlarında yer almayan yeni şiirler ortaya çıkmaktadır. Bundan dolayı bu divanların daha sonraki baskılarında bu şiirler dahil edilebilecektir.

Mecmuadaki şiirleri daha evvel divanı yayımlanmış olanlar ile karşılaştırıldığı zaman bir kısım beyit, bend veya mısraların divanlara alınmadığını görülmüştür.

Mecmuada yer alan şairlere ait şiirlerden yola çıkılarak daha önce üzerinde çalışma yapılan şair ve bu şairlerin divanlarında yer alan yanlış bilgilerin düzeltilebilme imkanı sağlanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

1988 yılında Kayseri’de doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Kayseri’de tamamladıktan sonra Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 2011 yılında mezun oldu. 2011 yılında Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında yüksek lisansa başladı. Aynı zamanda Süleyman Şah Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır.

ÖRNEK METİNLER

سر علی یوسف قانده و مادر منبت
اندر خلق آنچون دبدل و سرخ
لطیف حقیقه بکون اولد ایگان کم
برنجیه فضل سگ شان نیرنگان علی
عدود و ادعیه و صدق و صفای تو
علم و عرفان علی حلم و حیای عثمان
سخا کبری عدالت و سما و قوسم
فضل و دستان اولد و دین و دین
روشنه و زنجیرا رشتن اوله بی
مطر لطیفه ملک روم آبادان
شیر زنده و مجمع الحاد اوله بی
صبر و صبر و خطه ایزد ویزان
محو اولد و شمشیر چاک کرد
لوح عالمان اولد نقش خا و طیفان
خاور ارض و عجب کرم فیض
بلی و بوجو کو و طبعه هوای باران
بارک الله و بارش عادی کم
شرفان عرب و دکن بولدی چکان ایزد
لوح الله و سلطنت قاهر کم
قافان قافه دکن جمله طبع و دین

عصه مدح و ناکل بولمن با این
بیک اندیشه اگر یک بل و سرخ
اولدی وصف و ناکل و شعر بار
رفت بایه ده هسایه نظم
ابری سلانه سوزی غری جان بولدی
لطف که قالدی یا خسر و صلح
جن نظام اجمع بکون ذکر کفر یا بکون
خاک دکن قلبه نیکم کوه
خاک دکن قالدی ایزد و دین و دین
نخچه و جمله سر با حدیث قرآن
مرحمت ناکل بجوم و زور و ناکل
جفن نبع جهان تاب و ناکل
قلچان و ستون اوله نیکه ناکل
سایه سلطنت اوله اسود جهان
قصیده سر خلیل ناکل
شیر اید ابرای سلطان سلیم علی
نیو قله شاهد عید قش و صفای
بازری مجموعه افروکن برادر خیال
و تر و طوبی قهر شامان نارشفه
نه باز لیلی کمال مبارک ز فال

ما یزدی زله اولد عبد مرید
قافان قافه اولدی بولدی که ناکل
کجه برادر و صلح و ناکل
شاهد عبد سحره اله عرض ناکل
نزد که هر فلک نارشفه و دین
ینه و دین و عبد اینه ناکل
عبد و صله ایزد و دین و ناکل
نوشه حاجیه شاهد ناکل
وصل او نجه صمیمه ایزد و دین
قهر ناکل ناکل سجده و ناکل
ددی بکون عالمه بیک و ناکل
اکتله آنچون و دین و ناکل
ماه نو و ناکل ناکل او برادر ناکل
فلج و ناکل ناکل ناکل
شهر و ناکل ناکل ناکل
نیشته جوخه او و ناکل ناکل
شدی بر آری و ناکل ناکل
مهر و ناکل ناکل ناکل
حاصل کون و مکان ناکل ناکل
حضرت شاه سلیم اخوند آقا ناکل

